

عاطات . ٦٧٤

ابرهیم افندیدن اخذ اوردون کتاب

٤٧٤ ورقه

ابيات معاويه وسيدنا
علي ابن ابو طالب

باسمه سبحانه وتعالى

الحمد الله الذى فرق بين الحق والباطل ببراعة العلماء الاعلام
وميز باراثهم بين الغث والسمين من الكلام والصلوة والسلام
على من علا على فصحاء الانام وعلى اله واصحابه الذين اجروا
فى مناعب السنتهم مياه اللسن على الدوام فلما نظرت الى هذه المجلة
الجليلة وجدتها حديقة الفضيلة قد احتوت على انواع دوحة
من الفوائد العظيمة واشتملت على اصناف شجرة من العوائد الجسيمة
نورت اغصان تفاصيلها بنسيم الجهد والاجتهاد واخضرت اوراق
تراكيبها باندية رشحات المداد وترنمت على افانين عباراتها عنادل
الاقلام بالصرير ونمت فى ساحة اشاراتها نراجس المزايا بالأساطير
فلله در مؤلفها الاديب ومرتبها اللبيب حيث اصلح ما فيها من ثمار
اللغات التى افسدها سموم افوه الانام بمرور الايام واجاد تربية
ثمام الكلمات التى غيرها هجوم استعمالات العوام بكرور الاعوام
جزاه الله عنه خير الجزاء وجعل سعيه سببا للفوز يوم اللقاء بحرمة نبينا
محمد عليه من الصلوات ازكاها واله وصحبه ذوى الفضل والتقوى

كتبه الفقير الى الطاف ربه الاحد
محمد صالح افندى زاده احمد اسعد
عفى عنهما

باسم رب الاصل والفرع مصليا على مشرع الشرع لما عرض
على هذه المجلة الرائقة بدقائق الفنون فائقة فامعنت النظر فيها
من قوادمها الى خوافيها قلت حبذا الانيسة والعلقة النفيسة
لاشتمالها على ابحاث اكثر العلوم من القواعد والرسوم تشهد
لفضل جامعها الاريب حيث علا بمعارفه كل لبيب وهو الهمام
اللوذعى والقمقام الالمعى ابنى المولى ابو الرفيد محمد حفيد
صانه الله عز اسمه ووقاه وزين صحائف الايام بطول بقاه

زبره الفقير الى منح مولاه الغافر مصطفى عاشر
المفتى فى الماضى بدار الخلافة السنية
عفى عنه

الحمد لملهم الصواب والصلوة والسلام على من اوتى الحكمة وفصل
الخطاب اما بعد لما عرض على هذا التأليف الجديد والسمط النضيد
اطلقت عنان طرف الامعان فى منازه عباراته وقطفت بانامل
تأملى بعض زهور اشاراته الغبت منشئه قد ارعف مخاطم يعملات
البراعة فى مهامه المطالعة والاستقراء واسهر عيون تتبعه فى دياجير
الاستقصاء كيف لا وهو نجل من رايد المجد لا يجع سوى جنابه
وريد الفضل لا ينقعقع سوى خلقة بابه الباهر بالرواية والدراية الرافع
لخمبس المكارم انفس رايه اعنى به شيخ مشايخ الاسلام علامة الانام حسنة
الليالى والايام سيدنا ومولانا حضرت مصطفى عاشر اقر الله عينه
بطول حياة انجاله النجبا بحرمة محمد صلى الله عليه وسلم واله النبها

كتبه المستمنح من مواهب مولاه العلى
السيد ابراهيم عصمت القاضى بعسكر روم ايلى

بسم الله وبحمده والصلوة على خير خلقه محمد واله وبعد فلما عرض على هذه النسخة النفيسة اللطيفة والمجموعة المطبوعة الظريفة وعبرت نبذا منها وطالعتها ثم عثرتها واطلعتها الفيتها جامعة لفوائد جمه ولمسائل مهمه تنبئ عن كياسة جامعها اللبيب وتشهد على فضل مؤلفها الاريب شكر الله مسعاه ووفقه لما يرضاه وهو جناب مولانا محمد حفيد افندى القاضى سابقا بعسكر اناطولى نجل حضرت مولانا شيخ الاسلام الاسبق الحاج مصطفى عاشر افندى حفظهما الله المعيد المبدى

وانا العبد المذنب الفقير الى ربه القدير
محمد عارف القاضى بعسكر روم ايلى سابقا
غفر الله ولابويه

الحمد لله الذى اعز جميع العلماء فى الاعصار واعلا حزبهم فى جميع الامصار والصلوة على النبى المختار وصحابته الابرار رضى الله عنهم ومن تبعهم من الابتداء الى يوم القرار وبعد فلما من الله على العبد الموفق الرشيد نسل شيخ مشايخ الاسلام صاحب العقل الاول المجد والفضل المزيد المسمى بين الملل بالحفيد لما اطلع على رسالة الخواص وغيرها ورأى غلطات بعض الناس ظن الرائى انه بليغ وذاك فصيح والحال انهما خالى البضاعة فبالغ واجتهد والف فى كل فن ما يعجز عنه مثله احد فلله دره من تأليف جديد ينتفع به العالم والمتعلم والحاذى والبادى والبعيد شكر الله سعيه وجزاه الله الاجر السديد آمين والحمد لله رب العالمين

نمقه اضعف العباد احمد شمس الدين القاضى
فى الماضى بعساكر روم ايلى المعموره
غفر الله ذنوبه ولوالديه

باسمه تعالى

حمدا لمن يغفر الخطايا ويلهم الصواب الذى ضاعف اجر من اجتهد فاصاب وصلوة وسلاما على الرسول الامى الذى رفع عن امته الخطاء والنسيان وعلى اله واصحابه والذين اتبعوهم باحسان اما بعد فمن عظيم نعمه انه جعل العلماء حراس ساحات العلوم والمعارف عن عادية ايادى المصحفين للصحف والمصاحف برديات يراعاتهم الرايعه ومرهفات صوارم اجوبتهم القاطعه فقام من بينهم صاحب هذا الاثر الجليل الالمعى الماجد النبيل النهر بن البحر والهلال بن البدر المقلد فى الفضائل لمذاهب آبائه الغر النبلاء والمجتهد فى الارتقاء الى اعلا مقام من مراتب العلماء سيكفيك من ذاك المسمى اشارة فدعه مغطى بالجلال محجبا فكشف عن وجوه الحروف حجب التحريف وازال عن امزجة الصحائف سقام التصحيف فهو جوهرى استنبط من قاموس البلاغة ما هو اغلى من درة الغواص وصيرفى نقاد ميز ابريز الذهب عن قراصة الرصاص فلاجرم ان هذا التأليف رفع شان مصنفه وواضعه ووضع قدر قوم يحرفون الكلم عن مواضعه لو لمحه ابن السكيت لسكت عن المباهاة بكتابه المسمى باصلاح المنطق او تصفحه ثعلب وابن خروف لبقى كل منهما مثل عنز الاعمش كانه حيوان غير ناطق هذا ثم لا تخفى ما حررته من نعوته الباهرة على من رزق نبذا من العرفان ولو كان نزرا فصرف الله عين الزمان عن ان تنظر اليه شزرا

نمقه الفقير السيد محمد عطاء الله
النقيب بدار السلطنة السنيه

من تأمل مافى هذه المجلة علم ماللزمان من المفاخر واثبت بالبرهان ماهية الاواخر فى تبيين معانى اللغات المشكلة وترتيبها ترتيبا يسهل الطالبين الى وصول مقاصدهم العالية الجليلة جعل الله تعالى سعى مؤلفها مشكورة واعطاه فى الدارين اجورات موفورة

وانا الفقير اليه سبحانه احمد مختار منلاجق زاده
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمدا ثم حمدا لمن يستر خطاياء البرايا ونبليغا تحياتى الى من يثرب فى الغدايا والعشايا الى احفاده اهدى وصحبه من المدح الكرائم والصفايا وبعد فلما اسرحت النظر فى ساحة صفحات هذه النسخة العزيزه والفريدة الغريزه الفيت حبر سواده محيا كا بلحمة عبير الفضل وسداه فلله در مؤلفها واقر عيناه ولكل عين قرة فى قربها حتى كان مغيبها الاقذاء لايحوم ناظر بها حومة السهو والقصور وبصح جواهر حروفه سقام الصدور فى خطها من كل قلب شهوة حتى كان مدادها الاهواء صحاح اللغات من سنا صفايحها تبوح والاستقامة من زواهر اغصان السطور تفوح تزحزح الاعوجاج من الاذهان ويستجدى بها الكافة مدى الازمان وقد افرغها فى جثمان النحرير الالمعى النحرير لايدانيه فى فضائله احد وينفد فى عد محاسنه عدد لازالت بحور الآثار من براعته جاريه وما رحت الخيرات فى الدهور من اياديه ساريه زبدة النجباء العظام نجل شيخ الاسلام فى متن عصره فريد مولانا محمد حفيد جزاه الله فى العاجل جزاء موفورا ولقاه فى الآجل نضرة وسرورا

وانا الفقير الى الاء ربه الكريم الولى امين پاشازاده محمد امين القاضى
بدار الخلافة متشرفا برتبة صدارة اناطولى
عاملهما الله بلطفه الخفى والجلى

كتاب على فى فنه كل مجمع	وجاوزه حتى ثناء الابن والحدا
وجامعه حاوى العلوم بنثره	فينظمه فى جيدها للورى عقدا
وكاشف ايل الجهل من صبح علمه	بشمس فتكسوه اشعتها بردا
اتانا بفضل عم فى العصر نفعه	وكان به احرى وكان به اجدا

انشدها المتبتل الى الحق المبين السيد محمد نور الدين
المتشرف برتبة صدارة اناطولى

الحمد لله المبتدى بحمد نفسه قبل ان يحمده حامد واشهد ان لا اله الا الله وحده لاشريك له الرب الصمد الواحد الحى القيوم الذى لايموت ذو الجلال والاكرام والمواهب العظام والمتكلم بالقران والخالق للانسان والمنعم علينا بالايمان وارسل رسوله بالبيان محمدا عليه الصلوة والسلام مااختلف الملوان وتعاقب الجديدان ارسله بكتاب المبين الفارق بين الشك واليقين الذى اعجزت الفصحاء معارضة واعيت الالباء مشاكلة واخرصت البلغاء مشاكاة فلا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا امابعد فلما عرض على هذه النسخة اللطيفة المطبوعة فامعنت النظر فيها وجدتها مشتملة على دقايق اكثر الفنون التى تشهد على كمال مرتبها شكر الله سعيه وجعل عمله موافقا لما يحب ويرضاه

نمقه الفقير الى ربه القدير السيد احمد
المتشرف برتبة دار الخلافة

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
٥١٤	٠٣	بجاد	بجادر	٥٢١	١٥	بردز	بروز
٥١٦	٢٢	ایله	گبی	٥٢٧	٠٤	خوابنده	جوابنده
٥١٧	٠٩	ابردن	ابروان	٥٢٨	٢٥	شاهد	شاید
٥٢١	١٥	اولنمشدر	اولنمش	٥٢١	٠٥	منسوخ	مفرح
		بدی	ابدی				

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣	١٤	الادان	الاوان	٥٨	١١	فرهماك	فرحنك
٣	١٩	مصراقاهره	مصروالقاهره	٥٩	٠١		اويخو
٣	٢٤	السطان	السلطان	٦٤	٢٠	مصيل	مصيقل
٧	٠٨	ابرشيم	ابريشم	٧٢	٢٥	شرويش	نهويش
٩	١٧		مؤفق	٨٠	١١	بيان	ميان
١١	٠١	مضد	مذبد	٨٠	٢٢	آخرن	آخردن
١١	٢١	كوهر	كرهه	٨١	٠١	مجس	مجلس
١٣	١٧	اولنلره	اولنلر	٨٣	٢٧	اولمغله	اولمغه
١٥	٠٨	خصاصا	خصوصا	٨٤	٠٦	فايده	فارسيده
١٥	٢٢	اولان	اولنان	٨٦	٢٢	آلوده	آلود
١٦	١٤	كسريه	كسره يه	٨٩	١٣	حيرازندن	حيرزاندن
٢٤	٢٧		اولوب	٩١	٢٣	مجد	مجد
٢٦	٢٠	جسيه	جسيمه	٩٢	١٩	وريدن	دريدن
٢٨	٠٧	جيفره سى	صفيره سى	٩٤	٢٤	مفهم	منفهم
٣٠	١٥	الاون	اولان	٩٩	١٠	بها	بهار
٣١	٢٤	حسام	حام	١٠٦	٢٣	بدره	بدده
٤٥	٠٣		فرق	١٠٨	١٨	زبازند	زبانزد
٤٥	١٦	اولرفده	اولدقلرى	١١١	٠٧	يامربنه	ميابلمربنه
٤٥	٢٤	تاريخندن	تاريخنده	١١٧	١٤	موجود	موجوده
٥١	٠٢	مرقومك	مرقومى	١١٨	٠٤	اول يغندن	اولدغنده
٥١	٢١	معرفتى ابله	معرفتلريله	١٢٢	١٣	قغانه	قصابكى
٥١	٢٤	اولوجيدر	واولوجيدر			بكى سندن	سندن
٥٤	٠٤	رجوليت	رجولية	١٢٥	٠٦	مسمى جاى	مسمى
٥٤	٠٤	طفوليت	طفولية			اولان	اولانجاى
٥٤	١٥	وابجيردن	اونجودن	١٣٣	١٩	بيع	ربيع
٥٤	٢٠	فقدانده	فقدانده	١٣٣	٢٥	حراة	حررة
٥٦	٠٣	آينه	آنيه			الصين	الصيف

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٣٦	٠٥	ويك	ديك
١٣٨	٢٣	معلقه	ملعقه
١٤٥	٢١	سا ژه	سائر
١٤٩	٢٧	اولوب	اوزره
١٥٠	١٦	عجم‌ده	عجمده
١٥١	٢٦	امروان	امردان
١٥٤	٠٩	افاده	افاده‌یی
		اراده‌یی	اراده
١٥٥	١٥	التزما	التزاما
١٦٠	٠١	خفیفده	حفیده
١٦١	٠٧	سلاسین	سلاطین
١٦٦	٠٨	درفش	درفش
		کاویانی	کاویان
١٦٩	٢٤	معناسنی	معناسی
١٧٠	١٠	بدول	بدل
١٧١	٢٢	اولنه	اولنسه
١٧١	٢٤	ابریشیم	ابریشم
١٧٤	١٩	خرزدار	خروار
١٧٥	٠١	خسرو	خسرو
		دهوی	دهلوی
١٨٦	٢٠		غلط اولمغه
١٨٦	٢٢	مشهر	مشهور
١٨٩	١٦	رنکی	رنکلی
١٩٢	١٠	معروفك	معروف
١٩٦	١٤	تیرنکاهمزده	تیرنکاهمزه
١٩٦	١٧	وردا	وراز
١٩٧	٢٧	محل بلغم	محال بلغم

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٠٢	٢٠	تفتبشندن	تفتیشنده
٢٠٣	١٧	فروزآبادی	فیروزآبادی
٢٠٥	٢٢	بلده‌طابه	بلده‌طیبه
			٨٥٧
٢٠٨	٠٩	ایبکی	ایلدیکنی
٢١١	٠٢	ظهور	وظهور
٢١٣	٢١	فاق	رقاق
٢١٤	٠٢	سبب	اسب
٢١٤	١٨	ادعیه‌نك	اوعیه‌نك
٢١٥	٢٠	نقلدر	نقلده
٢١٦	١٤		سنی بردخی
٢٢٤	٠٤	محره‌رینی	محرردینی
		قبضی	قبصی
٢٢٦	١٥	تیغ داری	تیغ واری
٢٢٦	٢٣	اسم عرب	رسم عرب
٢٢٦	٢٥	مطقا	مطلقا
٢٢٦	٢٧	بالسکبر	بالکسر
٢٣٠	٠٨	غلدر	غلطدر
٢٣٠	١٢	سلیمان	سلمان
٢٣١	٢٢	اوینان	اویغان
٢٣٨	١٤	فرآن	قرآن
٢٣٨	١٦	جمت	جمعیت
٢٤٣	٠٨	طم	طعم
٢٥٥	٠٩	قدروان	قدردان
٢٥٥	١٧	مشارابله	مشارالیه
٢٥٦	١٨	جزءندن	جزءدن
٢٦٤	٠١	اولمدیغی	اولندیغی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٦٥	١٠	اتساغ	اتساع
٢٧٠	١٨	محلوبه‌سی	حلوبه‌سی
٢٧٢	١٨	منهم	منفهم
٢٧٣	١٦	استعمالی	استعمال
٢٧٣	٢٢	رجعته	رجعة
٢٧٧	٢٤	امداد	امتداد
٢٨٢	١٨	مزووج	مزدوج
٢٨٧	١٧		یعنی
٢٨٧	٢١	اولور	اولنور
٢٩٥	١٤	اوائلده	اوائلنده
٢٩٧	١٤	ولدی	اولدی
٣٠٢	٢٣	جفته	جفنه
٣٠٥	١٣	جفته	جفنه
٣٠٩	٠٧	فاسیده	فارسیده
٣٢٢	٠١	معالرینه	معنالرینه
٣٢٦	١٨	همجنلری	همجنسلری
٣٣٢	٢٣	موضع	موضوع
٣٣٥	٠٥	وقبع	وتوقیع
٣٦٢	٠٤	بیجه‌سی	بچه‌سی
٣٦٢	٠٦	رسمندر	سمندر
٣٦٢	١٧	ایدوب	اربدوب
٣٦٤	٢٣	عطه	عطسه
٣٦٥	٠٥	هوامه	عوامه
٣٦٧	٢٥	وهاءحطی	وحاءحطی
٣٦٩	٠٥	اتساعق	اباغق
٣٦٩	٠٨	کفری	کفر
٣٧١	٠٣	الاخر	الی آخر

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣٧١	٢٧	کتخدا	کدخدا
٣٧٢	٠٧	دلیل و عمر	دلیل عمر
٣٧٩	١٩	بعده	بعد
		التعریب	التعریب
٣٧٩	٢٢	الاشرام	الاشرم
٣٨٣	٢٧	معرف	معروف
٣٨٤	١٠	ترکبسی	ترکیبی‌سی
٣٨٩	١٠	اداق	اواق
٣٩٠	١٣	یوغوت	یوغرت
٣٩٦	٠٦	نه‌کو	نه‌کوز
٣٩٨	١١	اولمغله	اولمغه
٤٠٨	١٨	مجهول	مجهول
		الحلال	الحال
٤١٢	٢٤	بحتنده	تحتنده
٤١٨	٠٥	وکبر	وکبرو
٤٢٤	٢٤	زیرانی	زیرانی
٤٤٥	٠٢	ایدکلری	ایلدکلری
٤٦٢	٠٢	ابوانسه	بوانسه
٤٦٣	٢٤	قرین	فریق
٤٦٦	٢٧	ماعتق	ماعتقن
٤٦٩	٠٤	برعجاله	بوعجاله
٤٧١	١٦	وبرادی	وبرادری
٤٧٤	٢١	آونده	آوانده
٤٨١	١٦	معرفك	معروفك
٤٨١	١٧	نفری	نفیر
٤٨٧	١٨	عباندر	عبارتدر
٥٠٧	١٦	ورایت	روایت

الدرر المنتخبات المنثوره ❊ فى اصلاح الغلطات المشهوره ❊

❊ بسم الله الرحمن الرحيم ❊

الحمد لله الذى ميز الانسان بالنطق عن سائر الحيوان وشرف السنة بعضهم بالفصاحة واكثرهم يتفوهون بما يوجب الفضاحة وكرم شرذمة منهم بالبلاغة والبراعة ومنهم زمرة تقطع الاوهام بسيف البراعة لبيان انعامه وجدت مجالا وقلت بديهة وارتجالا انظم بالسنة البرايا شاهدات لقدرة ربنا فى كل نفس اذا ما كلوك سمعت منهم فصاحة بلابل وهراء غرس نثر ونصلى على من قال انا افصح العرب وبين باعذب اللغات ماجاء من طرف الرب بيت عليه صلوة الله مادام طالعا من الشرق شمس والهلال من الغرب نثر وعلى آله واصحابه الذين هم بحار العلوم صاروا فى اهتداء الضالين كالنجوم وبعد فيقول العبد الراجى عفو ربه المجيد امين الله ابو الرفيد محمد حفيد ابن المولى الهمام مصطفى عاشر مفتى الدولة العلية فى الزمن الغابر اطال الله تعالى بقائه بمنه وطوله واسبغ عليه سابغات نعمه وفضله قد صدر من بعض الكملة والنقاد كلمات غلطوا فيها حتى ظهر منهم نبوة الصارم وكبوة الجواد فتصدى لاعلامها بعض الاعلام وانتصبوا التمييز الصحاح منها عن السقام منهم ابو محمد القاسم الحريرى صاحب المقامات والف فيه كتابا بلغ الغايات وسماه درة الغواص فى اوهام الخواص وكتب عليها بعض الكمل حواشى زادوا فيها من ذلك الباب ما اهمل ومنهم ابو محمد عبد الله ابن البرى وابو عبد الله محمد المعروف بحجة الدين الصقلى ومحمد بن محمد بن ظفر المكى وابن

حشاب احمد النحوى وشرحها الشيخ احمد شهاب الدين الخفاجى وابو عبد الله محمد ابن ابى بكر الانصارى وكتب لها ابو منصور موهوب البغدادى تتمة وسماها التكملة فى ما يلحن العامة وصحح مائة غلط المولى ابن كمال باشا اسكنه الله تعالى فى غرف الجنان كما يشاء وسماه التنبيه على غلط الجاهل والنبيه وكتب نبذ منها مفتى الثقلين ابو السعود العمادى عليه رحمة الهادى وكذا مصطفى بن محمد حفيد منلا خسرو صاحب الدرر صب الله عليهما سجال غفرانه الاوفر لكن هذه الفحول بينوا التحريف فى العربيه وما التفتوا الى سائر الالسن والدريه مع ان ما يتفوه به اهالى القسطنطينية ممزوجة بالعربية والفارسية واليونانيه واكثر ما يتكلمونه مأخوذ من الجغطائية وهى اصل فى اللغة التركية بهذا شاع بين ابناء الزمان غلطات كثيرة والحان لقصور الفهم وعدم الالتفات او لقلة الالف بمطالعة اللغات فاذا قلت لمن يهذى منهم احفظ لسانك عن العثور ينشد فيقول ع غلط اوليدر اوليحق مشهور وكيف يليق العبث فى اللسان فى هذا الاوان مع ان صاحب الزمان سلطاننا المؤيد بتأييد الرحمان بليغ يبلغ فى حسن عبارته الى حسان وفصيح بجر ذيل الفخار على سحبان اذا تكلم يقتبس قس الايادى عن انوار كلامه واذا تكرم يخجل حاتم الطائى آثار اكرامه فائق على جميع الملوك فى الكمالات الملكية وسابق على اصحاب السلوك فى الفضائل الملكية فاتح مصر القاهرة بالشوكة العلية الباهرة سلطان حليم وارحم وخاقان اعدل واكرم مستخدم الخواقين بالجود والانعام ومستعبد السلاطين بالقهر والارغام زكاء الزكاء والزكن وبدر المحاسن والفطن خادم الحرمين الشريفين وعين جسم السلطنة ومهجته بلا مين الا وهو السلطان ابن السلطان السلطان الغازى سليم خان ابن السلطان الغازى مصطفى خان خلد الله دولته وابده وبالفتوحات الجليلة شيده وايده فاردت ان اجمع الاحجار فى هذه العجالة بلا اكثار وسميته الدرر المنتخبات المنثوره فى اصلاح الغلطات المشهوره

وقبل ان نشرع فى المرام تقدم لك مقدمة تنفعك فى تثبت الاقدام
فى هذا المقام اعلم ان ما كلمه الانام من الغلط ثلاثة اقسام الاول ما جوزه
مطلقا بعض اهل اللسان او فى حال من الاحوال لاحتياج الانسان
كالضفدع بفتح الدال شايع بلا قيل وقال محرر فى الصحاح وناس يقولون
بفتح الدال وانكره الخليل وقال فى القاموس كدرهم مردود اوقليل
والثانى مالم يجوزه احد من اهل اللغات لكن شاع بين العلماء فى الكتب
المصنفات كالتكفير بمعنى الاكفار غلط صريح بلا انكار فان التكفير
من الكفارة كما صرح فى اللغة الجوهرية وفى القاموس هو مظهر
الصواب التكفير فى المعاصى كالاحباط فى الثواب والثالث مالم يجوزه
ولا استعمله احد من العلماء الاعلام الا من ليس له خبرة من الكلام
وما يحتاج هذا الى التمثيل والبيان لان فى كل وقت وآن من ابناء الزمان
تقرع الاذان مالا يحصى من الغلط والهذيان والكلمة التى كلمها المولد
تكون مؤلدة لا يرضى بصحتها احد واما التعريب فليس من الغلط
بل منقولة من سائر الالسن له قواعد منها يستنبط كما صرح صاحب
الكشاف فى تفسير سورة الدخان بلا ارتياب وقال ان معنى التعريب
ان تجعل عربيا بالتصرف فيه والتغير عن منهاجه واجرائه على وجه
الاعراب واهل العربية قد اعربوا البحث عن تعريب الكلام وجعلوا
التعريب اربعة اقسام احدها مالم يتغير ولم تلحق بالاوزان العربية
كخراسان بلدة معروفة معرب من الاعجمية وثانيها كذا مالا يتغير
لكن تلحق بالاوزان كخرم فى الوزن كسلم وفى الفارسية له تسعة معان
وفى العربية العيش الواسع ذكره ابن السكيت وهو فى العلم جبل راسخ
وله صيت وثالثها ما تغير بالزيادة والنقصان او تبديل حرف او حركة
لكن لا تلحق بالاوزان كآجر الذى يبنى منه البيوت اصله آكور
فى العجمية لا يحتاج الى الثبوت ورابعها كالثالث الا انها تلحق
بالاوزان كدرهم الحق بصيغة فعلل اصله فى الدرية درم ثم الكلمة
المعربة تجوز بعد تعريبها ان توضع بمعنى آخر غير معناها الاصلى
الذى فى اللسان المنقول عنه معتبر قال شهاب الدين الخفاجى فى شرح

درة الغواص وتبعه بعض من الخواص فعربوا لفظة روزمه بمؤرخ
وصرفوه وجعلوا التاريخ له مصدرا وفى هذا اشكال ما حله الا من كان
فى العلم على غير مصدرا ها انا اشرع المقصود بعناية الله الملك المعبود

❁ حرف الالف ❁

ابابل

ابابل * قرلانغجه شبيه طير معروفك اسمى بين الناس بلا ياء مستعملدر
عربيده حزمه يعنى بلوك ودسته معناسنه اولان فتح همزه ومد با
وكسر ومد ياء تحتانيه ايله ابابيل دن غلط اولوب فارسيده طيره قومه
فتح ومد باء عربيه وواو وسكون لام وها وفتح ياء تحتانيه ايله بالوايه
ديرلر يمن حاكمى ابرهة بن الصباح الاشرم جنودينه رمى حجاره
قصهٔ پرحصه سى تفصيلى سورهٔ شريفهٔ فيل تفسيرنده مفسرين
حضراتنك درعهدهٔ التزاملريدر لكن سورهٔ شريفه ده مذكور
طير ابابيل مرغ معروف اولميوب برآلاى قوشلر معناسنى افاده
ايلديكى قاضى بيضاوى بيض الله وجهه نك جماعات جمع ابالة
وهي الحزمة الكبيرة شبهت بها الجماعة من الطير فى تضامها وقيل
لا واحد لها كعباديد وشماطيط كلامندن مستبان اولديغندن
غيرى حيوة الحيوانده امام دميرينك نقلى رمى حجاره ايدن طيورده
اختلاف اولمشدر اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتندن
سعيد بن جبير حضرتلرى روايتى اوزره بين السماء والارض تعيش
وتولد ايدر بر نوع قوشلر اولوب منقارلرى طيره شبيه وپايلرى كلاب
دستنه مشابه ايمش وعكرمه حضرتلرى روايتنده يشل قوشلر
اولوب باشلرى سباع باشنه شبيه بحردن خروج ايلمشلردر وابن عباس
حضرتلرى روايتنده وطواط يعنى يرسه يه شبيه قوشلردر وعبادة
ابن موسى حضرتلرى اظنها الزراز يو بيورمشلر زرزور صغرجق
قوشيدر وحضرت عائشه هى اشبه شئ بالخطاطيف بيورمشلر
يعنى طيور مرقوم زياده قرلانغجه شبيه ديمكدر رمى اولنان احجار
پاره لركه من سجيل ايله موصوفدر سنك كلك معربى اولديغى اتفاق
كردهٔ حضرات مفسرين در اما زمانه مزده متعارف طيور ابابيله

علم اولمسی جمعیت ایله طیرانلرندن ویاحضرت عائشه رضی الله تعالی
مطلب صیغهٔ منتهی الجموع
عنهانك تشبیهندن اوله فائده صیغهٔ ابابیل عبادید وشماطیط کبی
علی قول مفردی اولمیان صیغهٔ منتهی الجموع دن اولمغله حضرت
منلاجامینك کافیه شرحنده تصریح ایلدیکی قاعده یه مبنی صیغه نك
اولی مفتوح وحرف ثالثی الف ومابعدی ایکی حرف اوله مساجد کبی
ویاالفك مابعدی اوچ حرف اولوب وسطی ساکن اوله مصابیح کبی
اکثری ایکی دفعه جمعلندیکندن صیغهٔ منتهی الجموع تسمیه اولنمشدر
اباقه
اباقه * قاچق معناسنه اکثری فرار عبدده زبان زد اولمغله
افعال بابندن ظن وافاقدیه قیاسا اخرینه تا زیاده سیله مستعملدر
عربیده کسر همزه وفتح ومد باایله اباق دن غلط اولوب فارسیده
کسر کاف ورا وزا ومد اخیرین وسکون یائین ایله کریزیدن دیرلر
خفی دکلدر که ثلاثیده ابق یأبق بابنك مصدری اباق کلور
ابدالابدین
ابدالابدین * ودهر الداهرین وعوض العائضین یعنی زمان طویل
معناسنه مد همزهٔ ثانیه ایله مستعملدر عربیده افصح اولان فتح
همزهٔ مرقومه ایله ابدالابدین در فارسیسی فتح ها وسکون نون ایله
هنکام دراز اولور فائده ابد فتحتین ایله دهردر که زمان طویلدن
عبارت اولوب دائم معناسنه دخی کلور آبدین فتح همزه ایله ابدك جمعی
اولوب تأکید ایچون ذکر اولنور اما امام جزولی علیه الرحمة
دلائل الخیراتك حزب سادس ثلث اخیری اواسطنده وصل علی محمد
ابدالابدین وانزله المنزل المقرب عندك ذکرنده فاسی بمد همزة الابدین
وکسر یائها فی النسخ المعتمد وفی بعضها بفتح الباء وکلاهما صحیح دیو
شرح ایلمشدر والشیخ جمل مصری عبارت فاسیی نقلدن صکره
ابدین بالمد فهو بوزن الصابرین جمعا وابدین بالفتح بوزن عالمین
وهو جمع عالم دیو بیان ایلمشدر لکن قاموس وراموز مثللو لغات
معتبره لرده مد همزه ایله ابدینه تعرض اولنمامغله محل بیانده سکوت
انکاری موجب اولدیغنه مبنی فتح همزه ایله ابدین افصح دیو قید
ابراهیم
اولندی * ابراهیم * اسم نبی مرسل واسماء رجالدن معروف فارسیده اصلی

ابراهام اولوب تعریب اولنمسیله غیر منصرف اولدیغی مشهوردر
صاحب قاموس فیروزابادی ابرهیم وابراهام وابراهوم واعراب
ثلاثه ایله ابرهم وبنه فتح ها ایله ابرهم اسم اعجمی اولدیغنی تصریحندن
قطع النظر مرحوم کمال پاشا زاده معرب رساله سنده مختصردن
ابراهیم وامثالنك علم وعجمه اولملری ایله منع صرفلرنده اهل لغتك
اجماعی درکاردر بیانیله بعضك ابراهیم اصل عربیدر کلاملرینه
ابریشم
اعتبار خرق اجماعدر * ابریشم * معروف بوکلش ایپکك اسمی فارسیده
فتح همزه وسکون با وکسر ومد را وضم شین ایله ابریشم دن غلط
ابریك
اولوب معربی فتح همزه وکسر ومد سین ایله ابریسم در * ابریك * تراب
ونحاسدن مصنوع آبدست وقهوه وسائره اضافت ایله مستعمل
وعاء معروفك اسمی عربیده فتح همزه وسکون با وکسر
ومد را وآخرده قاف ایله ابریق دن غلط اولوب فارسیده مد
همزه وتا وسکون با وها وفتح باء ثانیه ایله آب تابه دیرلر ولفظ
ابریق فارسیده آب ری کلمه سندن تعریب اولندیغی قاموسده
ابلق
مسطوردر لکن فرهنکلرده اصلنه ظفریاب اولمدق * ابلق
فتح همزه ولام وسکون با وقاف وحرفین مفتوحین ادای ترکانه ایله
کنج ایریسی غلمانه اطلاق اولنور عربیده حرفین مرقومین تلطیف
ایله بیاض وسیاهلی معناسنه وضع اولنسان ابلق دن غلط اولوب
معجمی فتح همزه ولام وسکون با وکاف ایله ابلك در اسب وسائر
جامع اللونین محررین اولانلره اطلاقی بجادر لکن نورسیده کانی
توصیفده سیاهئ چشم وابروان وپرچم وسفیدئ رخ وجبهه
ابنوس
وجسم خاطره کلور ایسه ده ترقیق لفظ لازمدر * ابنوس
قدی واوراقی عناب اغاجی صورتنده میوه سی اوزمه شبیه صاری
وحلاوتلی دیار حبشده نابت بر شجرك کوکی سیاه هیزم پاره سی
اولوب فتح همزه وبا ایله مستعملدر فارسیده مد همزه وضم نون
وسکون با وواو ایله ابنوس دن غلط اولوب عربیسی یونانیدن
معرب مد همزه وبا وضم نون وسکون سین ایله آبانس در عملی سی

میشه اغاجنی آب وبا وحلزار اولان محلده برمدت ترك ایله سیاه
اولدیغی معروفدر * ابن یامن * حضرت یوسف صلوة الله علی نبینا
وعلیه جنابلرینك كوجك برادرلری اولوب علی قول سرقة
كیل اسنادی ایله مصرده ابقا اولنان ذاتك اسمی عربیده
كسر ومد با ایله اسرافیل وزننده معرب اولان بنیامین دن غلطدر
بعضی كتب ده وخصوصا سبعهٔ معلقه دن طرفة بن العبدك قصیدهٔ
بدیعه سنده ابن یامن تحریر وذكر اولنان حجاز اهالیسندن اولوب
بحرین تاجرلرندن برمردك اسمی اولمغله اسماء عربدن یامن ویاسر
مشهوردر بوتقدیرده ابن رجل مسمی بیامن دیمك اولور ابن یعقوب
علیه السلامه ابن یامن اطلاقی خطا اولدیغی بی ریبدر فائده علمین
بیننده واقع اولان ابنك همزه سی خطا وتكلما علی العموم حذف
اولنور دیوانهای زمانه مزیننده مشهور اولان قاعده نامرضیه در
بوقاعده مرعی اولمسی آتی البیان سكز موضعك غیریده در اولی
مضمره مضاف اولورایسه همزه اثبات اولنور هذا ابنك كبی ثانیسی
جدینه نسبت اولور ایسه محمد ابن احمد كبی یعنی محمد بن
حسن بن احمددر واسطه اولان اسم پدر حذف اولنمش اوله ثالثی
كندو پدرینك غیره مضاف اوله محمد ابن الحنفیه كبی كه
حنفیه مادرلری نسبت اولندیغی قبیله نی بیاندر قبیلهٔ مرقومه
رئیس الكذابین مسیلمه نك قبیله سیدر رابعی صفتدن خبره معدول
اولنمش اوله اظن محمد ابن عبد الله كبی خامسی لفظ ابن الف ایله
تثنیه قلنور ایسه زید وعمرو ابنا محمد كبی سادسی حرف استفهام ایله
ذكر اولنور ایسه هل هو یتیم ابن امرئ كبی سابعی بغیر اسم ابن
ذكر اولنور ایسه جاءنا ابن عبد الله كبی ثامنی مشهور اولدیغی صورتده
ابن اول سطرده واقع اولور ایسه الفی حذف اولنماز صورثمانیه دن
مستباندر كه بین العلمین واقع اولان ابن علم منونه صفت واقع اولوب
علم آخره مضاف اولسه وسط كلمه محل تنوین اولمدیغندن تكلما
وخطا ترك اولنور انفا ذكری سبق ایدن اول سطر بوحاله ناظردر

* ابن یامن *

خطا ابن

ابه * صوف غمددن منسوج برنوع ثوب معروفك اسمی عربیده فتح عین
ومد با ایله عبادن غلط اولوب فارسیده عموما شعر وصوف غمددن
منسوج اولان اشیایه فتح ومد شین ایله شال دیرلر والفظ مركب فتح باء
عجمیه ونون وكسر ومد میم وسكون شین وها ایله پشمینه كه
فارسیده یوك معناسنه اولان پشمك اخرینه یاء نسبت ونون تأكید
نسبت وهاء اختصاص اضافه سیله پشمینه اولدیغی بدیداردر
هرنه قدر متأخرین پشمینه ئی كسوهٔ فقرایه تخصیص ایلمشلر ایسه ده
اهل لغت فرق ایلمشلردر اما بعض ارباب لغت شالك قیمتنه قیاسا
كشمیری ولاهوری وطوسی شاللری پشمینه دن تفریقی نابجادر
انقره شالیسی دخی صوف بزدن منسوج اولدیغی معروفدر قاعدهٔ
مرعیه یه تطبیقا برفرد انسان نوع انسانه نسبت اولندقده انسانی
دیدكاری كبی جزئیی كلیه نسبت قبیلندن شالدن برنوع اولان انقره
شال جنس شاله نسبت ایله شالی اولوب بعده تركی نسبت ایله انقره
شالیسی دیمك صحیح اولدیغی اشكاردر * ابهر * قزوین ایله زنجان بیننده
بر بلدهٔ عظیمه ویا اصفهان نواحی سندن بر بلیده نك اسمی فتح همزه
وبا وسكون ها ایله مستعملدر عربیده فتح همزه وها وسكون با ورا ایله
ابهردن غلطدر ائمهٔ علم منطقدن ایساغوجی الشیخ اثیر الدینك
منسوب اولدیغی بلده تبین مرقومه تین دن بریدر شارح حسام كانی
محی الدین افندی اعلم ابهرا فاقرأ ابهرا قولنده صحیحی بلوب غلط
قرائتنه رخصتی مع علمه امور عجیبه دندر بلدهٔ مرقومهٔ كبیره قزوینه
اون ایكی فرسخ وزنجانه اون بش فرسخ اولوب طول بلدی عدل
وعرض بلدی لهیح درجه ودقیقه در اما اصفهان ناحیه سندن
اولان قریه نك طولی عد وعرضی لح درجه در وعلی قول فیروز
ابادی الابهر بلا لام معرب آب هر ای ماء الرحی بلدة عظیمة بین
قزوین وزنجان وبلیدة بنواحی اصفهان كذا فی القاموس * آتش فروز
ایقاد نار ایده جك برنوع آلت متروكه نك اسمی فارسیده مد همزه وفتح تا
وهمزهٔ ثانیه وسكون شین ایله آتش یا قجی معناسنه آتش افروزدن

* ابه

* ابهر

* آتش فروز

مخفف اولوب عربیده الت مرقومه یه فتح جیم وتشدید وفتح را ایله
جره منقبه دیردلر مرویدر که آلت محرره آدم کله سی هیئتنده مجوف
باقردن برظرف اولوب سوزکی کبی کوزلری اوله لکن بغایت تنك
لازمدر ابتدا آتشده زیاده قزدیروب بعده صویه وضعده فی الحال
آبی جذب ایدوب وقت احتیاجده اوجاغك کنارنده ترك ایله کسب
حرارت ایتدکجه سوراخلرندن ابك بخاری چقمغه باشلیوب اول
بخارك هواسیله آتش مشتعل اولور حکیم جالینوس مخترعاتندن
اولدیغی دخی منقولدر * اتك * اثواب وغیرینك طرف اسفلنه دیرلر * اتك *
معروفدر ترکستان اهالیسندن ترکی تکلم ایدن جغطای طائفه سنك
اصلی ترکی لغتی اولان کسر ومد همزه وفتح ومد تا ایله ایتاکدن غلط
اولمغیله شهرتنه بناءً باتحریر اولنیوب لکن اصلنه ایماءً کسر همزه ایله
قراءت مناسبدر عربیده معنای مرقومه دال فتح ذال وسکون یا ایله
ذیل وفارسیده فتح ومد دال وفتح میم وسکون نون ایله دامن دیرلر
خفی دکلدر که ترکی دیو استعمال اولنان عباراتك اصلی جغطائی
اولوب بعضی الفاظی تراشیده وپرداخت واکثرینی علی حاله
دیار رومده تفوه ایدرلر * اجدرها * انسان وبقری اکل وبلع ایدر * اجدرها *
مشهور عظیم الجثه مارك اسمی فارسیده فتح همزه ودال وسکون زاء
عجمیه ورا ایله اژدرهادن غلط اولوب عربیده فتح تاء وتشدید
وکسر ومد نون ایله تنین دیرلر اژدرهانك اصلی اژدر اولوب ادات
جمع اولان الف ویا الحاقیله یه واحد معناسنه لسان فارسیده مستعملدر
ثعبان مرقوم ایکی نوع اولوب بریسی حیه کبی اغزی ایله لدغ
وبحریسی عقرب کبی قویروغی ایله لسع ایدوب ایکی نوعنك دخی اللری
وایاقلری اولدیغی کتب معتبراتده محرردر اما غزالدن تولدینه
ظفریاب اوله مدق اکاذیب مشهوره دن اولمسی منفهمدر صحیحی
نوع دیکر اولمیوب حیات معروفه لره آفت رسیده اولمدقده عمر
طبیعیلری اولان الف کامله بالغ اولملرینه قریب بهرماریری وآبی
اژدر اولوب اللری وایاقلری ظهور ایلدیکی صدقه قریب مسطور

* اجقرق * اولدیغی مصادف لحافظهٔ فقیر اولمشدر * اجقرق * مجرای تنفسه منفذ
اولان ریحك وسائرك ثقلتندن عارض اولان معروف علتك اسمی
فارسیده کسر همزه وکاف ورا وسکون سین وکاف ایله اسکرکدن غلط
* اجلاس * اولوب عربیده ضم فا فتح ومد واو ایله فواق دیرلر * اجلاس * مجلس مجالس
بابندن امر اولوب اوتوردیمك معناسنی افاده ایلدیکنه بناءً قائمه اطلاقی
شایعدر عربیده قائمه اطلاق اولنان ضم همزه وعین وسکون قاف
ودال ایله اقعد اولوب نائم وساجده کسر همزه ولام وسکون جیم
وسین ایله اجلس اطلاقنی علمای عظام فرق وتصریح بیورملری
ایله قائمه خطابی غلط اولور فارسیده بلافرق کسر با ونون وشین
* اجی * وسکون یا ایله بنشین دیرلر * اجی * بر بلده یه یکی کلوب اول بلده نك خلقی
لسانی واصطلاحلرینی بلمینه وصنعتنده ماهر اولمینه علی العموم
اطلاق اولنور عربیده فصیح اللسان اولمینه فتح همزه وجیم وسکون
عین وکسر ومد میم ایله اعجمی دیدکلرندن غلط اولوب صنعتنده
کامل اولمینه فتح همزه ورا وسکون خا وقاف ایله اخرق دیرلر
وفارسیده فتح نون ومیم ودال وسکون واو وها ومد الف ایله اوله
نوآمده وثانیه مد خاء معجمه وسکون میم وسین وفتح دال ایله خام دست
* اجنه * دیرلر * اجنه * انسك مقابلی جنك جمعی معناسنه استعمالی شایعدر
عربیده کسر جیم وتشدید نون ایله جن اسم جنس اولمغیله علی قول
واحدی یه اعراب مرقوم ایله جنی اولدیغنه مبنی تعبیر مرقوم
غلط اوله جغی اشکاردر فارسیده جن مرادفی ضم کاف
عربیه وواو معروفه وفتح هائین ایله کوهر دیرلر استطراداً اجنهٔ
مرقوم عربیده قارنده اولان ولد معناسنه فتح جیم وکسر ومد نون
ایله جنینك جمعی اولوب فارسیده جنین مسقط معناسنه فتح کاف
عربیه ایله کفانه دیرلر منقبه طلبهٔ علومدن اناطولی ممالکنده
تحصیل علوم ایدن برشخص خودپسند ماحصلی سرمایهٔ اندك ایله
جمیع عالمی قصبه سنه قیاساً منم دیکرنیست ادراك پیدا ومعمورهٔ
اناطولی نظرنده پرمکس رونما اولدیغنه مبنی آستانهٔ امن اشیانه

عماسندن غیری بر کیمسنه هیچ اوله مز دیه رك اسکداره نزول وفرداسی
سواحل اسلامبولدن براسکله یه ینه اشر للغریب کالاعمی مصداقی
برقهوه دکانی پیشکاهنده آرام ومتفکر سرانجام ایکن قهوه
رجالندن نو رسیده برچلبی خواجه افندی تشریفکز اناطولی دنمی
وامن طریق وارمی سؤالنه اجنه لر طوب اوینایور جوابنه ینه چلبی
بلاتفکر جانم خواجه افندی قچار ایلق دیو ردنده جوابه عدم قدرتندن
ماعدا ثمرۀ علم شریف اولان میزان انصاف ایله موازنه و بو بلده نك
شانی بو یله نکته دان اولدقده علما وشیوخی ایله مکالمه یه بروجه ایله
حدامکان اولماز دیه رك درآن ساعت بلده سنه عود وانصراف
ایلمش العهدة على الراوی * اجحاف * اذهاب یعنی کیدرمك * اجحاف *
معناسنده تقدیم حاء مهمله وتأخیر جیم ایله مستعملدر عربیده
معنای مرقومه دلالت ایدن کسر همزه وسکون جیم ومد حاء
مهمله ایله اجحافدن غلط اولوب فارسیده فتح را وسکون فا ایله رفتیدن
درلر * اخر * دواب ومواشی حبس وربط ایلدکاری محل معروفك * اخر *
اسمی فارسیده مد همزه وضم خا وسکون واو ایله آخوردن غلط
اولوب عربیده فتح همزه وطا وسکون صاد وبا ایله اصطبل درلر
حیوانات وخدمه سنه ضابط اولانلره میراخور تعبیری شایعدر
اخوال * وجود انسانده موجود بك معناسنه اولان مد خاء معجمه ایله * اخوال *
خالك جمعی دیو استعمالی شایعدر عربیده کسر ومد خاء معجمه ایله
خیلاندن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم بغایت شایع اولمغله
ادات جمع ایله خالها درلر محرر اولان فتح همزه وسکون خا ایله
اخوال انه قرنداشی یعنی طائی معناسنه ینه مد خاء معجمه ایله خالك جمعی
طایلر دیمك اولوب فارسیده کافین عربیده تین وضم ثانی ایله کاکوآن
درلر * ادعیه * اوقومق وچاغرمق وحضرت واهب العطایادن * ادعیه *
نفسی وغیری ایچون طلب خیر معناسنه اولان دعانك جمعی اوله رق
تشدید یا ایله مستعملدر عربیده فتح همزه ولام وسکون فا وها
وکسر عین ایله جمع قلتدن افعله وزننده ادعیه دن غلط اولوب

فارسیده

فارسیده فتح ومد خا وها وسکون سین وفتح تا ایله خواستها درلر
مطلب تائین فائده تاء طویل وتاء قصیر ایله کتابت اولنان جموعك قاعده سی مفردینه
نظر اولنه اگر مفردی تا ایله ایسه مسلمة ومؤمنة کبی جمعلری
تاء طویله ایله کتابت اولنور مسلمات ومؤمنات کبی اگر مفردی
بلا تا ایسه قاضی ودعا کبی جمعلری تاء قصیره ایله تحریر اولنور قضاة
* ادویه * وادعیه کبی * ادویه * علاجلر معناسنه دوانك جمعی اوله رق ادعیه کبی
مشددا مستعملدر تصرفی ادعیه کبی اولوب فارسیده فتح ومد جیم
مطلب جموع فارسیه فارسیه وها وفتح را ایله چارهادرلر فائده قواعد فارسیه دندرکه
لسان مرقومده ادات تثنیه اولمیوب مافوق الواحدی ادات جمع ایله
ادا ایدرلر اسماء ذوی الارواح دن اولوب اخری ساکن اولور ایسه
جمعی الف ونون ایله کلور آدمیان وپریان کبی لکن آفتابان
وماهان حرکت وسیرلرینه نظرا ذی روحه ملحق درلر ومرد
وزن جمعنده مردان وزنان درلر اگر اسمك اخرنده هاء علامت
وار ایسه کاف عجمیه تبدیل ایله فرشتگان وخواجگان درلر
وجماداتك اخری متحرك ویا ساکن جمعلری الف وها ایله کلور
باغها وسنگها کبی اما اشترها شذوذدندر ونشو ونماسی اولانلر
نباتات واشجار واعضای حیوانات ویا تجدد وتقضی اوزره اولانلره
اوقات وازمان کبی بونلر دخی مخیر اولدیغی صورتده ایکی وجه
ایله جمعلنور وبعض کلمه نك آخرنده اولان هاء علامتی جمعنده
حذف ایدوب فتحه ایله اکتفا ایدرلر بادها وجامها کبی شعرای
* اذخر * عجمدن بعضیلرك بوقاعده یه مغایر ابیاتی کورلمشدر * اذخر * دیارمزده
باغ وبوستانلرده ظهور وتطهیری عسیر ایرق دیو معروف نباتات
انواعندن اطراف مکه مکرمه ده نابت قوغه اق دیدکاری سازه
شبیه لکن کوکی غلیظ وتاللری کثیر وانبجه وقدی اصغر وحمرت
وصفرته مائل وچچکی کثیر و بیاض وعطریتلی مکه ایریغی دیمکله
مشهور حشیشك اسمی فتح همزه وخاء معجمه وسکون دال معجمه وراء
مهمله ایله مستعملدر عربیده انجق کسر اول ایله اذخردن غلط

اولوب فارسیده فتح نون وکسر ومد جیم عربیده ایله بجیل دیرلر
* اذعان * اذعان * متعدی ظنی ایله ادراك یعنی بلمك معناسنه لفظا صحیح
اوله رق مستعملدر عربیده کسر همزه وسکون ذال ایله سکونت
وخضوع وانقیاد معناسنه لازم اولان اذعاندن معنی غلط اولوب
فلانك اذعانی واردیمك افاده اولنان خصوصی سکونت وخضوع
وانقیاد ایله نفسنك قبولی واردیمك اولور فارسیده فتح فا وبا ودال
وتا وسکون رائین وشین ونون ومد میم ایله فرمان برداشتن دیرلر
* اذناب * اذناب * ذنبك جمعی کناهلر معناسنه شیوعنه بناء کتب صرفدن
مقصود دیباجه سنده الزاجر عن الاذناب کورلمشدر عربیده
ضم ذال ونون وسکون واو ایله ذنوبدن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف وفتح نون وسکون هاء اولی ایله کنهها دیرلر خفی دکلدر که
اذناب فتح همزه وسکون ذال ومد نون ایله قویروق معناسنه اولان
ذنبك جمعی اولور استطرادا کتب صرفده مصرحدر که فعلا وزننده
مصدرنیك عین الفعلی ساکن اجوف اولانلرك غیریده افعال وزننده
اربعهٔ مذکوره دن غیری جمعلنز یعنی بونلاره منحصردر اشکال
واسماع واسجاع وافراخ کبی الزاجر عن الاذناب کسر همزه ایله
* اراضی * افعال بابندن اذنب فعلنك مصدریدر دیمك توجیهه ملایمدر * اراضی
ارضك جمعی اولوب کوکلره قابلی یرلر معناسنه اولدیغی معلومدر
عربیده فتح همزه وراوضم ضاد معجمه وسکون واو ایله ارضوندن
غلط اولوب فارسیده زمینهادرلر مقامات صاحبی حریرینك
تحقیقی اوزره ارض ثلاثیه دن اولوب ثلاثی افاعل وزننده جمع لنمدیکنه
بناء فتح را ایله ارضون جمع اولمسنك سببی اصلی ها ایله ارضه
اولوب هاء مقدره دن عوضا جمعنده واو ونون کلور جمع عضة
عضون وجمع غرة غرون اولدیغی کبی ورانك مفتوح اولمسی
اصل جمعی ارضات اولدیغنه مبنیدر نخلة نك جمعی نخلات
اولدیغی کبی تم ترجمة کلامه ارض همزه نك فتحی ورانك سکونی ایله
مؤنث سماعیدن اسم جنس اولمغله مفردی ها ایله ارضه اولق

لازم ایدی حریری بیانی اوزره وابوسعید سیرافی نك کتاب
سیبویه دن نقلنه نظرا ارض مفرد اعتبار اولنور ایسه اهلك
جمعی اهالی اولدیغی کبی ویا مفردی ارضه اعتبار اولنور ایسه لیلك
جمعی لیالی یه قیاسا علی کلا التقدیرین اراضی اولور وقاموس
وراموزده محرر اولدیغی اوزره ارضك جمعی ارضات واروض
وارضون واراض واراضی کلوب اراضینك علی غیر قیاس
اولدیغی بیان ایلمشدر بو تفصیل معلوم اولدقدن صکره حریرینك
* ارتفاع المق * قولنه اعتبارنامناسبدر * ارتفاع المق * آلات کثیرهٔ ارتفاعیه خصاصا
مشهورانام ربع دائیره ایله شمسك درجه سنه وقوف تاءدر
مأخوذاتدن اولمدیغی بدیهی اولمغله توجیهنه قادر اولمیانلرك تکلمی
غلط اولور اخذیمعنی تعلم اولوب درس آلدم ونصیحت آلدم کبی
ارتفاع آلدم دیمك افقدن ارتفاع شمسی اوکرندم دیمك معناسنه
اولدیغی معلومی اولانلر خلاصه چاره بولور اما ساعتکز مرتفع میدر
سؤالی موجه در ارتفاع لنمش دیمك اولور یعنی ارتفاع شمسه
موافق در معناسنی افاده ایدر لکن بو معناده استعمالی دخی مولد
اولور عربیهٔ تطبیق قصد اولنور ایسه بطریق المجاز العقلی
ساعتکز مرتفع میدر دیمك آلات ارتفاعیه سی جانب شمسه رفع اولنمش
میدر یاخود عقربی بولندیغی محلدن ایلری یاکری لاجل التصحیح
رفع ونقل اولنمش میدر دیمك اولور اما مخترعات ابنای زماندن
بنم ساعتم مرفوع کلامی توجیهی ممکن اولمیان غلطات مشهوره دن
* ارجوان * اولدیغی کالشمس ظاهردر * ارجوان * اصلی فارسی اولوب
ترکیده بلا تغییر استعمال اولان درخت لطیف معروفك اسمی اولان
ارغوانك معربی فتح همزه وسکون را ایله مستعمل اولوب عربیده
ضم همزه وجیم وسکون را ایله ارجواندن غلطدر لکن ارباب
لغتك تصریحلری اوزره اعراب محرر ایله ارجوان نشا استیح
تعبیر اولنان لطیف قرمزی رنکدر که برمقدار آچقنه بهرمان دیرلر
* ارحبه * کل پنبه رنك دیمك اولور * ارحبه * مطلقا دکرمن معناسنه

اولان رحانك جمعی ذکر منلر معناسنه مستعملدر عربیده جمع
کثرتی ضم همزه وسکون راو کسر حا وتشدید یا ایله ارحی وجمع قلتی
فتح همزه وسکون راو فتح حا ومد الف ایله ارحادر محلنده کوره
بونلاردن غلط اولوب فارسیده بلافرق فتح ومد همزه وها وسکون
سین ایله اسها دیرلر * استطراد * رحا فقا کبی ثلاثیه دن اولوب مطلب جموع
افعله وزننده جمع لنیوب اختلاف صیغه لری اوزره افعال وزننده
جمعلری کلور ذکر اولنان ارحاء واقفاء کبی اما فعال وزننده فناء
وغراب وکساء کبیلرك جمعلری افعله وزننده کلور افنیه
واغربه واکسیه کبی ندانك جمعی اندیه اولمسی قاعده یه مخالف اولمغیله
ایکی صورت ایله توجیه اولنمشدر بری شذوذه الحاق وبا ضرورة شعر
ایچون اوله ثانیسی ندی نك جمعی اندی اولوب فعل جمعی افعل
اولدیغنده قیاسا ازمن نك جمعی ازمن کبی اندی جمعی دخی اخرینه
جمعه لاحق اولان تاء تأنیث الحاق وضم دال ایله اندیه اولدقدن صکره
بناء با صحیح اولمق ایچون دالك ضمه سی کسره یه تبدیل اولنوب اندیه
اولور بو توجیه ایله قائده کلیه یه خلل تطرق ایلماز * اردب * مکاییل * اردب *
مصریه دن طقوز کیل اسلامبولیه حنطه فی متحمل کبیر اوچلك
اسمی فتح همزه وسکون را ایله مستعملدر عربیده کسر همزه
وسکون را وفتح دال وتشدید با ایله اردب دن غلط اولوب فارسیده
مطلقا کبیر اوچلك معناسنه فتح ومد جیم فارسیه وضم را وسکون
واو ایله چارو دیرلر * استطراد * معلوم عاقل کامل العیاردر که اختلاف مطلب اوزان
قصبات وامصار ایله اوزان واکیالك تبدل واختلافی اشکاردر
آستانه علیه صینت عن البلیه ده متداول اولان کیل حنطه وشعیر
وسائر حبوباتده یکرمی قیه مرعی اولوب پنجده اون قیه مؤدیدر
و بهر قیه درت یوز درم نام جدیدی فرض وتقدیر اولنمشدر
بهر درم فتح ومد دال وفتح نون وسکون کاف ایله دانك دن معرب اولان
درت دانق اعتبار اولنمشدر اعراب مرقوم ایله دانق ترکیده
قوش اتمکی دیدکاری تودری نام نباتك مرجمکدن اصغر تخمینك اسمی

اولوب بونك ایله موازنه اولنمشدر اوبولوس وترمسه وحمصه
بونلار دخی وزن مرقومده اولملری ایله دانکه اسم اولمشلردر
وبرچق دانکه غراما وبونك دخی ضعفنده که اوچ دانك اولور ساموتا
وکرمیه شامی دیرلر الفنی حذف ایله زمانه مزده دنك دیو مستعملدر
بوندن صکره تضعیف اولنوب هر بری برتخم وبذره موازنه ایله
قیاس اولنمشدر ونصف درمه نواة دیرلر خرما چکردکنه
قیاس ایله وهر بر دانك ایکی حساب ایله بر درم سکز قیراط تقدیر اولنوب
خرنوبه دینمشدر کبیرجی بوینوزی چکردکی معناسنه
وهر بر خرنوبه تضعیف ایله بر درمه اون التی طسوج دینمشدر
فتح طا وتشدید سین ایله طسوج یونانیده طرسفوج دن معربدر
بین العشابین سبسا ایوس دیو معروف نباتك تخمیدر وهر بر
طسوج قاعده محرره یه تطبیقده بر درم اوتوز ایکی حبه اولور که
حبة الخضرا دیرلر صاقز اغاجنك ثمری اولوب منویش
دیو معروفدر وبنه قاعده اوزره بر درم التمش درت شعیره
اولور که زمانه مزده بغدای دیرلر وشعیره دخی قاعده مرعیه یه
قیاسا یوز یکرمی سکز پرنج دانه سی بر درم اولوب ارزه دیرلر
وارزه نك هر بری ایکی قیاسی ایله بر درم ایکی یوز اللی التی یبانی خردل
تخمی وزن ایدر بو کافته ابتلا معلومدر که حبه کبیره ده تفاوت
اوزان هویدادر درم واحدی اول وضعنده سکز دانك اعتبار ایدوب
بعده التی دانکه تنزیل ایلمشلر بعد بعد وزن مرقومه مثقال صیرفی
تسمیه اولنوب درم واحد نام جدیدی درت دانکه خط وتنزیل ایله
ضعفنك ضعفنه خرنوبه یعنی چکردك وقیراط وکذلك چکردکك
ضعف ضعفنه بغدای استعمال ایلمشلردر مثقال برچق درمدن عبارت
اولمغیله قیراطی یکرمی درت ایلدیکی اشکاردر اما الماس وسائر
مطلب قیراط جواهر جوهرلرده قیراط تعبیری حساب مرقومده طسوج تحریر اولنوب
زمانمزده چکردك وقیراط فرض ایلدکلری وزندر که درمك
اون التی جزئندن برجزء ایدر مبیع ومشتری ذی قیمت اولدیغندندر

معامله‌لری نصف قیراط قدیمه مبنیدرکه سکز طسوج ایدر تضعیف
ایله حبه اولوب بر اون التی دیرلر کذلك شعیره اولمغیله بر اوتوز ایکی
دیرلر ینه بو صورت اوزره اولمغیله بر التمش درت دیرلر بر دفعه دخی
تضعیف ایله یوز یکرمی سکز اولمغیله بویله تعبیر ایدرلر یعنی بر چکردکك
یوز یکرمی سکز جزؤنده بر جزؤ دیمك اولور اما درهم شرعی
فقهای عظام کثرهم الله تعالی الی اخر الایام حضراتنك بیانی خصوصا
صاحب درر جناب منلا خسرو مرحومك یکون کل عشرة دراهم
وزن سبعة مثاقیل عباره سندن مستبان درکه سیم خالص دن اصغر
قطعهٔ نقود یعنی اقچه‌نك اون دانه‌سی یدی مثقال اولور زیرا اخراج
ابی یوسف علیه الرحمه‌دن قبل ان یموت عمر رضی الله عنه بعام الدرهم
الواحد درهم ودانقان ونصف دانق محرر اولمسندن درهمدن مراد
اقچه اولدیغی فی اشکاردر واون اقچه یدی مثقاله رابطه بند اولمسنك
سببی زمان عدالتعنوان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبره رسیده
اولنجه نقش دینار فارسی ونقش درهم رومی اولوب اقچه مقامنده
اصغر قطع سیم اوچ نوع اولدیغنه مبنی بین البایع والمشتری قیل وقال
خالی اولمغیله صور ثلاثه‌نك مثاقیلنی مزج وثلثلرینی اخذ ایله تعدیل بیورب
ثلثی اخراجده یدی عدد حاصل اولوب اون اقچه یدی مثقال شرعی که
بهر مثقالی یوز شعیره‌دن عبارت اولور حکم شریفلری مأخذ فقها اولمشدر
تفصیلی بر صورتده اون اقچه اون مثقال اولوب ثلثی اوچ عدد وثلث
عدد ایدر صورت ثانیه‌ده اون اقچه التی مثقال اولوب الینك ثلثی
ایکی عدد ایدر صورت ثالثه اون اقچه بش مثقال اولوب بش عددك
ثلثی بر وثلثان اولور اثلاث محرره جمع اولدقده یدی عدد صحیح حاصل
اولور طریق اسهلی اقچه‌ده اوچ صورتك موافقتلری اولوب جمع
وتثلیث اولنمسنه بنا اون عدد حاصل اولور اما مثقالده مخالفت
اولمغیله اون والتی وبش عددلر جمع اولدقده یکرمی بر اولوب ثلثی
یدی اولدیغی اشکاردر بو صورتده حکم قاطع خلیفهٔ ثانی ایله اون
درهم یدی مثقاله رابطه بند اولدیغنه اطاعة اکثر ناس مقراص

درجیب

درجیب اولوب بیع وشراده دراهم ودنانیری قص ایله وزن ایدرلر
ایمش تا بزمان ظالم عنوان حجاج کلنجه یعنی یتمش بش تاریخنده
بیان اولندیغی صورتده درهم که اقچه محلنده رایج اولان مسکوك
سیم قطعه‌لری اوچ نوع اولوب قص ایله معامله اولنور ایکن تاریخ
ابتداء بناء ضربخانه
مرقومده دار الضرب بنا اولنوب وزن مرقومه مطابق لکن مغشوش
وسورهٔ اخلاص شریفه رسم ایله ضرب اولنوب بعده یوسف بن عمر
وهارون الرشید ومأمون وواثق بالله خلیفه‌لر کامل العیار
سیم خالص دن اون اقچه یدی مثقال قطع ایلدکاری بهجة التواریخده
محرر اولمغیله کویا بو تفصیل کتب فقهیه‌نك اجمالنی بیان اولور
حتی هارون الرشیدك وزیر کبیری جعفر برمکی سعی وهمتیله دینار
دخی غل وغشدن تصفیه اولندیغنه شاهد بین الاعجام زر خالص
وکامل العیاره زر جعفری اطلاقلری کافیدر الشیء بالشیء یذکر بعضی
کتبده کوریلن وخاطر نشانیز اولان اسماء اوزان بو مقامه قید وثبتی
مناسب کورلدی درهم دیباجهٔ رساله‌ده فارسیدن معرب دیو ثبت
اولنمش ایدی کتب قدمای اسلافده یونانیده درخمی دن اولا تعجیم
وبعده تعریب اولندیغی رسیدهٔ حافظهٔ فقیر اولمغله عقله ملایم
اولدیغنه مبنی تکرار اولندی وزن مرقومه بندقه وجر جرجیم
مطلب اوزان سائره
وبردار صغیر واون التی قیراط که وزن درهم واحد صیرفیدر
اکسونافن دیرلر والتمش درت شعیره وزن مرقومده اولمغله باقلاء
مصریه دیرلر اما بر مثقاله جوزهٔ بنطیه وفلج یارین وبردار کبیر دیرلر
اکر مایعاتدن اولورسه ملعقه دخی دیرلر وبر مثقال وثلث مثقاله دینار
وبربچق مثقاله خراما وایکی مثقاله حامای صغیر وایکی بچغنه سیعون
واوچ مثقاله حامای کبیر واوچ بچق مثقال واوچ قیراطه طوله
ودرت مثقاله جوزهٔ ملکیه ودرت بچق مثقاله استار وایکی استاره
ناطل وبنطل والتی استار وربع استار وزننده اولانه سکرجهٔ مطلقه
وآبی اولورایسه مشربه والتی مثقال وزننده اولانه جوزهٔ مطلقه
وخرمه واکر اشیادن اولورسه قبضه وکف واون یدی مثقاله

قباساه دیرلر اما اوقیه که اکثر بلاد عربده مستعملدر اون ایکی درهمدن
عبارت اولمغله نصفنه نسطون صغیر واوچ ربعنه یمینا دیرلر کذلك
اون ایکی درهمه اوبقوس وارد به وماده‌اتدن ایسه قوانوس دخی دیرلر
واوچ اوقیه‌یه نسطون کبیر وسکرجهٔ صغیر ویدی اوقیه‌یه عرمی
وتوطولی وطقوز اوقیه‌یه سکرجهٔ کبیره وصدفه دیرلر ورطل بغدادی
یوز اوتوز درم وزن ایدوب رطل مکی یوز اللی ورطل مدنی یوز
سکسان درم ایله موزون دیرلر ورطل مصری یوز قرق درت درم
ورطل شامی التی یوز درم ورطل انطاکی سکز یوز درم ورطل
اناطولی که بطمان تعبیر ایدرلر التی قیهٔ اسلامبولیدن عبارتدر
من مطلق ایکی یوز التمش درم ومکی ایکی یوز قرق درم وشامی
یدی یوز یکرمی درم وحلبی التی یوز درم ومن قدسی بیك درم
وزن ایدرلر وقسط مطلق بشیوز یکرمی درم وقسط کناس ایکی یوز
اون اتی درم وقسط انطالیقی ایکی یوز ایکی بچق درمدر
ومد عراقی یوز یتمش اوچ درم ومد مطلق ایکی یوز التمش درمدن
عبارت اولوب کیلجه دخی وزن مرقومدر واناب ایکی یوز یکرمی
بش درم ودورق مطلق اوچ یوز طقسان درم اولوب جورق
دخی دیرلر وکیلهٔ قدیمه درت یوز سکسان یدی بچق درم وتفهٔ
حریر التی یوز اون درم وابریق التی یوز اللی درم وصاع بیك قرق
درم اولدیغی مشهور لکن صدقهٔ فطر حسابنده دردست سوقیون — مطلب صدقهٔ فطر
اولوب التمش درت بغدادی وزن ایدن درم ایله علی العمیا مقدار
مرقومی وزن وحساب خطا اوله جغی روشنادر وجوحین بیك
اوچ یوز اللی درم ومکوك بیك دورت یوز التمش ایکی بچق درم
وجرهٔ صغیره ایکی بیك سکسان درم وجرهٔ مطلقه سکز بیك
اوچ یوز یکرمی درم وکیل قدیم طقوز بیك اوچ یوز التمش درم
ودورق انطالیقی اون بیك سکز یوز درم وقفیز اون بر بیك یدی یوز
درم وقنطار قدیم اون ایکی بیك درم وقنطار اسلامبول قرق
درت قیهٔ رومیدن عبارت اولوب یوز اوده فرض ایله بهری

یوز

یوز یتمش التی درمدن مجموعی اون یدی بیك التی یوز درم ایدر
واردب رشیدی حنطه‌دن یوز سکسان قیه وارزدن یوز اللی قیه
واردب میاطی ایکی یوز یکرمی بش قیه‌در اون اردب میاطی
اون یدی رشیدی قیاسی متعارفدر وجرهٔ انطالیقی یکرمی درت
بیك بش یوز التمش درم ووسق فتح واو وسین وسکون قاف ایله‌در
التمش ایکی بیك درت یوز درم چکیٔ حطب درت قنطاردن عبارت
اولوب یتمش بیك درت یوز درم ایدر طالیقون بر یوك التمش بیك
التی یوز درم کر ضم کاف وتشدید را ایله یدی یوك قرق سکز بیك
سکز یوز درم ایدر کتب فقهیه ولغات وسائر بالمناسبه اوزان واکیال
محرر اولان محلارده درم ومثقالی بیان اولنموب حین مراجعتده
کلفهٔ عظیمه‌یه ابتلا هویدا اولمغله بو مجالده اصح اقواله تطبیق
وجمله‌سنك اوزانی درهمه تحویل ایله ثبت وقید اولندی مثلا درر ده
محرر اولدیغی اوزره الصاع کیل یسع ثمانیة ارطال در اما
قاموسده الصاع اربعة امداد کل مد رطل وثلث والمد بالضم
مکیال وهو رطلان عند اهل العراق ورطل وثلث عند اهل الحجاز
اوملك كفى الانسان المعتدل والرطل اثنی عشر اوقیة والاوقیة
اربعون درهما والاوقیة بالضم سبعة مثاقیل کالوقیة بالضم وفتح
المثناة التحتیة مشددة اربعون درهما واقع اولمشدر ع حرفی کتم
وقس علیه الباقی *اردبیل* اقلیم عجمده بعد الهجره سکسان بش — * اردبیل *
سالنده محمد بن مروان اراده سیله بنا اولنان بلدهٔ مشهوره اولوب
فتح دال ایله مستعملدر عربیده ضم دال ایله اردبیلدن غلط اولدیغی
لبابده بو سیاقده لب اولمشدر که بانیسنه نسبت قاعدهٔ قدیمه اولمغله
بلدهٔ مرقومه ضم دال ایله اردبیل بن ارمین بن لنطی ابن یونان بناسی
اولدیغنه مبنی نسبت اولنمشدر بلدهٔ مرقومه زنجانه بش مرحله وخونجه
یکرمی بش فرسخ وتبریزه یته یکرمی بش فرسخ اولوب طول بلدی
عد وعرض بلدی لر درجه‌در لکن ظرافت اعجامدن فتح دال ایله
اردبیل فرهنگلرده کورلمشدر ابو حامد اندلسیدن مرویدر که

خارج بلدهٔ مرقومه‌ده ایکی بطمان مقداری فولاده شبیه برحجر مصیقل
وار ایمش حین احتیاجده اول حجری عربه ایله شهره کتوردکلرنده
مطر نازل اولوب طشره چقمینجه ساکن اولمازایمش وشاهان
عجمدن آل صفویه نك جدلری قدوة المشایخ صفی الدین اسحق
بو بلده‌یه منسوب اولوب مدفنی دخی انده ایمش * اردج * سروجبلی * اردج *
قسمندن میوه‌سی بنقه وشجری وورقی ایلغونه شبیه اطراف جبال
استانه‌ده دخی موجود اولوب تخمی وشجری معروفلردر جغتائیده
فتح همزه وسکون را وضم تا وواو اشباعی ایله ارتوج دن غلط اولوب
عربیده فتح همزه وضم ها وسکون با ولام ایله ابهل وفارسیده فتح ومد نون
وضم زاء فارسیه وسکون واو وآخرده نون ایله ناژون دیرلر * ارز * یعنی * ارز *
برنج حبوبات مشهوره‌دن اولمغله اسمی ضم همزه وراو سکون زا ایله
مستعملدر یونانیده اوریزدن معرب فتح همزه ایله عضد وزننده
ارزدن غلط اولوب فارسیده کسر باء فارسیه ورا وسکون نون
واخرده جیم ایله برنج وپرنك دخی دیرلر فیروزابادیه تبعیة عضد
وزننده ارز تحریر دنصکره جمال الدین محمد بن احمد بن جامعك
ناظر انسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ماحرف من الفاظ اللغة
العربیة نام موءلفنده تصحیحمزك عکسی یعنی فتح همزه ایله غلط
وضم همزه ایله ارز صحیح اولدیغی فارابیدن نقلی مشاهده‌مز اولدقده
لسان عربیده وارد اولان اسماء برنجك جمله صورینی قید مناسب
کورلدی ضم را وسکون زا ایله رز وکسر ومد را ایله ریز
وکابل وزننده آرز وعضد وزننده ارز وفتح همزه وضم را وتشدید
زا ایله ارز وکذلك ضم اول ایله ارز وضم همزه وسکون را ایله
ارز وضم اولین وتخفیف ثالث ایله ارز وضم را وتشدید زا ایله
رز وضم را وسکون نون ایله رنز مستعملدر بلاد عجمده شهر
کیلانك اکثر محصولی برنج اولمغله خلقی چندان حبوبات
سائره‌یه التفات ایتمیوب بالجمله طعام ونانلری برنجدن اولوب
واعتقادلری حکمای هندك مداومتی موجب طول عمر وصحت بدن

قوللرینه

قوللرینه اعتقاد وثمرهٔ تجربه‌لری برشخص عمر طبیعیی تکمیلدن
مقدم فوت اولسه نان نه خوردی جرا مردی دیو ماتم ونوحه
ایدرلر ایمش * ارزروم * مشهور بلده جسیمه‌در ارض روم دخی دیرلر * ارزروم *
عربیده ارزن الروم دن غلطدر زیرا فتح را وزا ایله رزن محل عالی
وچقورلری اولوب ماء مجتمع اولان یره دیرلر بناء علیه بلدهٔ مرقومه
ارزن الروم تسمیه اولنمشدر روم اما کننك مرتفع وعالیسی وآبی
دخی موجوددیمکی افاده ایدر وباخلاطه اوچ مرحله اولان بلدهٔ دیکر
ارزن دن فرق ایچون روم ایله تقیید ایدرلر وقاموسده دخی ارزن
کاحمر بلدة بارمینیة تعرف بارزن الروم دیو محرردر وحرف دالده
دواتی تصحیحمز ذیلنده بیان اولنان قواعد نسبته قیاسا جزء اولنه
نسبت ایله محدثیندن عبدالله بن جدید الارزنی دخی بلدهٔ مرقومه‌یه
منسوبدر وطول بلدی نز وعرض بلدی لط ل درجه ودقیقه‌در
ارزنجان * بلدهٔ معروفه‌در سیواس وارزن الروم ایله بو اوچنك * ارزنجان *
بینلری قرقر فرسخدر فارسیده جیم برینه کاف فارسیه ایله ارزنکاندن
معربدر طول بلدی سح وعرضی لطن درجه ودقیقه‌در * ارشته * ارشته *
خمیردن قطایف صورتنده قطع ایله طبخ اولنان طعام معروفك
اسمی فارسیده کسر را وسکون شین وها وفتح تا ایله رشته‌دن
غلط اولوب عربیده کسر همزه ورا وسکون طا وتشدید یا ایله
اطریه دیرلر * ارغاد * اکثری سفاینده ایپ بوکمك ولنکر اخراج ایتمك * ارغاد *
ایچون استعمال اولنان آلت معروفه‌نك اسمی عربیده زیاده بورمق
معناسنه اولان کسر عین وسکون را وفتح ومد قاف ایله عرقاددن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد یا وجیم عجمه‌لر وفتح دال وسکون
نون ایله پیچیدن دیرلر ملاحین بینلرنده چکمك معناسنه بوجی
استعماللری شایع اولوب آلت مرقومه‌نك کبیرینی اعمالده بوجی
عرقاد دیه‌رك بوجرغاد دخی اسم اولمسی اشکاردر * ارغانون * ارغانون *
طائفهٔ افرنجك ایام معینه‌لرنده کنیسه‌ده چالدقلری ساز کبیرك اسمی
فارسیده فتح همزه وغین وسکون را ایله ارغنون دن غلط اولمغله

عربیده اسم مخصوصنه ظفرباب اولمه دق سازمرقومك متعدد
صغیر وکبیر قامش کبی درونی تهی قلایدن اذابه اولنمش مزامیری
اولوب زیرویم اصولی ایله ترتیب اولنمشدر وراسندن کورك
چکلدکجه حاصل اولان هوادن اول مزامیر موسیقال کبی صدا ویرر
سازمزبور حالا غلطه ده کنیسهٔ طائفهٔ مرقومه ده موجوددر
ارق * باغ وباغچه اطرافنه دفع اعدا ویا جریان ما ایچون حفر اولنان * ارق *
خندق معروفك اسمی عربیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خرق دن
غلط اولوب فارسیده فتح فاء وکاف وسکون را ونون ایله
فرکند دیرلر * ارك * انواعی معروف میوه لرك اسمی چغتائیده ضم * ارك *
همزه ایله ارولك دن غلط اولوب عربیده کسر همزه وتشدید
ومد جیم ایله اجاص وفارسیده مد همزه ولام ایله آلو دیرلر * ارمنیة * ارمنیة *
طوائف نصارادن معروف طائفه نك منسوب اولدقلری اقلیم
معناسنه فتح همزه ویاء واحده ایله مستعملدر عربیده ناحیهٔ
مرقومه نك اسمی کسر همزه وسکون را وکسر مد یاء اولی وتشدید
یاء ثانیه ایله ارمینیه دن غلطدر وکورهٔ مرقومه نك مالك اولی
بنه کسر همزه ایله ارمین بن یافث بن حضرت نجی الله علیه السلام
اولمغله اکا نسبت اولنوب موصوفی مؤنث ملاحظه اولنمغله تاء تأنیث
اضافه سیله بوصورتده نسبت اولنمشدر یعنی کورهٔ ارمینیه دیمکدر
اکرچه طائفهٔ مسفوره نك نسبتی قاعده یه تطبیقا صورت اخر لازم ایدی
لکن فیروز ابادی قاموس ده والنسبة ارمنی بالفتح دیو تصریح ایتمشدر
وارمن فتح همزه وسکون را ایله آذربایجانده بر ولایت اسمی اولمغله
بالاده تحریر اولنان اماکنك غیریدر * ارمود * انواعی کثیر میوهٔ معروفه نك * ارمود *
اسمی چغتائیده فتح همزه واخرده تا ایله ارموت دن غلط اولوب
عربیده ضم کاف وتشدید وفتح میم وثا وفتح ومد را ایله کمثری وفارسیده
بنه فتح همزه ایله امرود دیرلر * ارباح * روزکار معناسنی افاده ایدن * ارباح *
ریحك جمعی اوله رق مستعملدر عربیده فتح همزه وسکون را وواو ایله
ارواح دن مقلوب فارسیده فتح ومد با وها وسکون دال ایله بادها

دیرلر

دیرلر نخی دکلدر که تصغیر کلمه نی اصلنه ارجاع ایتمك ایله ریحك
مصغری رویحه کلدیکی معلومدر اصلی واوی واشتقاقی روح دن
اولدیغی اشکار اولدیغنه مبنی کسر را ایله روح اولوب واو ساکن
ماقبلی مکسور اولمغله یایه قلب اولنوب یاد نخی حالی اوزره حرف مد
مطلب جموع باب افعال قلنوب ریح اولور اما جمعنده علت مرقومه موجوده اولمامغله
اصلی اوزره ارواح کلور ثوب وحوض افعالدن جمعلندکلرنده
اثواب واحواض اولدیغی کبی وبو بابده واوی یایه قلب ایله ارباح
دخی دینلور اکر سؤال وارد اولور ایسه که عیدك جمعی اعیاد
کلور مع هذا اصلی عاد یعود بابندن واویدر جوابی اغاج معناسنه
اولان عودك جمعی اعواد اولمغله دفع التباس ایچون یا ایله کلمشدر
* ازب * ازب * مصر وبلاد سائره ده مرتب ومعروف عسکرینك اسملری
عربیده مجرد یعنی ارکن معناسنه اولان فتح عین وزا وسکون با ایله
عزب دن غلط اولوب فارسیده ضم میم ولام وسکون نون وکاف
فارسیه ایله ملنك دیرلر بو اسم ایله قدیمده آستانهٔ امن اشیانه ده دخی
* ازف * مرتب اولان عساکره الان جبه جی اطلاق اولنور * ازف * لفظا
صحیح لکن حاضر وواقع معناسنه مستعملدر عربیده فتح همزه
وکسر زا ایله منتظر وقریب معناسنه اولدیغنه آیت کریمهٔ
استعیذ بالله ازفت الازفة شاهد قویدر فارسیده حاضره مد همزه
وفتح میم ودال ایله آماده وواقعه ضم با وسکون واو وفتح دال
واظهار ها ایله بوده ومنتظره کسر نون وفتح کاف وتا وسکون ها
وشین وفتح ومد دال ایله نکه داشته وقریبه فتح نون وسکون زا
* اسباب * وکسر ومد دال ایله نزدیك دیرلر * اسباب * کیله جك انواع ملبوساتك
اسمی عربیده ثوبك جمعی فتح همزه وسکون ثاء مثلثه ایله اثواب دن
غلط اولوب فارسیده فتح ومد جیم وهاء وفتح میم وسکون ها ایله
* اسپناق * جامه ها دیرلر * اسپناق * ماکول ومشهور سبزه نك اسمی فارسیده
کسر همزه ایله اسپناخ دن غلط اولوب معربی باء عجمی بی فایه
اسطرلاب تبدیل ایله اسفناخ در * اسطرلاب * الات ارتفاعیه دن شیء معروفك

اسمی یونانیده فتح همزه وطا وسکون سین ورا ایله اسطرلاب دن
غلط در لسان مرقومده اسطر میزانه ولاب شمسه دیمه‌لری
ایله ترازوی آفتاب معناسنه مؤلف مجسطئ کبیر بطلیوس
ایجاد ایدوب تسمیه ایلمشدر علی قول موجدی اولان حکیمك
اسمی اوله وعلی روایة حضرت ادریس علی نبینا وعلیه السلامك
مخدوملری اسمی یله شمس معناسنه لاب تسمیه اولنمغله انلره نسبت
اولنمش اوله عربی وفارسیده دخی بو اسم ایله معروفدر صورت
وضعی بو وادیده کوش زد فقیر درکه اسکندر یونانی دنصکره
صورت وضع اسطرلاب
اوجنجی پادشاه حکیم مشار الیه بطلیوس کرویة عالمه ذهابنه مبنی
اراضی وافلاکی شکل کره‌ده تصویر وترقیم وعالم علوی وسفلی
احوالنه اطلاعی تمیم حالنده ایکن بادیه‌رو وخیمه نشین اولملری ایله
اکثر اوقاتده کره‌تین مرقومه‌تین سراعدا کبی میدانده غلطان اولوب
یومامن الایام صحرادو بردوه کرهٔ افلاکه وضع قدم ایله زمینه
منطبق اولدیغنی حکیم دانادل مشاهده ایلدکده درعقب هدفتین
وضعی ایله اسطرلاب تسمیه ایلمشدر اسطرلاب مرقومی دخی تسهیل
ایچون تربیع ایدوب الی الان مستعمل اولان ربع دائره اولمشدر وکرهٔ
عرضی دخی تسطیح ایله علم جغرافیا اشکالنی ترتیب ایلمشدر العهدة علی
الراوی *اسکدار* استانهٔ دولت اشیانهٔ قسطنطینیة المحمیه مقابلنده
* اسکدار *
اکثر بلاد اناطولی دن روم ایلنه اقرب معبر واسکله اولان معروف
بلدهٔ جسیمه‌نك اسمی فارسیده سفاین وزوارق باغلهنك اسکله
وصو کجیدی ومحل لب دریای کبیر معناسنه ذال معجمه ایله اسکذاردن
اصل اسکدار
غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون را ومدفا ایله مرفاه دیرلر
امادال مهمله ایله فارسیده اسکدار ابنای زمانه مزك نو ایجاد
وطور فرنکیدر دیو تحسین واطرا ایله نقل ایلدکلری صورت قدیمه‌درکه
بری برینه قریب منزل خانه‌لر ترتیب وهر محلده توانا اسبه راکب آدملر
حاضر مهیا اولوب اوامری بری برینه ایصال واعطا ایله زمان
قلیل‌ده مکان بعیده حکم شاهی واصل اولور بو صورتده اولان

اولاغك اسمی اولوب چپر ایلچی ویام دخی دیدکلری فرهنك
جهانکیریده محرردر واسکذار حین فتحده خالی وانجق معبر قدیم
واسکله اولوب بعده قریهٔ صغیره اولدیغنه شاهد ککبوزه‌یه تابع
اسکذار قریه‌سنده‌دیو محرر عتیق حجت کورلمشدر اسکذار منزل خانه
معناسنه در دیمك تابعلدر *اسکندر* کسر همزه وسکون سین ایله
* اسکندر *
ملکین عظیمین اسملری اولمق اوزره مشهوردر یونانیده فتح همزه ومد
لام وسین ورا ایله الاساندرانك معربی فتح همزه وسکون سین ایله
اسکندردن غلط اولوب فارسیده کسر همزه ایله استعمالنه واقف
اولانلر غلطدن خلاصه چاره بولورلر فائدة قاضی بیضاوی علیه
الرحمة سورهٔ شریفهٔ کهفده آیت کریمه استعیذ بالله ویسئلونك
عن ذی القرنین تفسیرنده یعنی اسکندر الرومی بیورمشدر وقاموسده
دخی الاسکندر ابن الفیلسوف وذو القرنین اسکندر الرومی کلاملرندن
وفرق اسکندرین
اسکندر بر اولمق منفهمدر اما تاریخ خمیس ده تصریح کردهٔ حسین
دیاربکریدر که اسکندر اول ایمان وصلاحنده اتفاق ونبوتنده
اختلاف اولوب قرآن کریمده مذکور الاسم طالب آب حیات
ومالك جمیع ممالك وبانئ سد یأجوج ومانع مسالك اسکندر ذی القرنین
مکهٔ مکرمه‌یه کلوب حضرت خلیل واسمعیل علیهما السلامك بناء
بیت اکرمه اشتغاللرین کوردکده سبیندن سؤال ومأمور زجوابنه
برهان طلبنده درحال بش عدد کبش قیام وتبیین مکرمینك
مأموریتلرینه شهادت ایلدکلری وتواریخ سائره‌ده سنهٔ هبوطه‌نك
اوچ بیك درت یوز التمش سالنده بناء سد ایلدیکی واسمی علی قول
مرزبان بن مرزبه بن یونان بن یافث بن نوح علیه السلام اولوب وزیری
حضرت خضر علیه السلام اولدیغی مفصلا محرردر وثانیسی ابن
فیلقوس دیو مشهور اولان اصلی نسبی دارابن بهمنه بو صورتده
اتصالی مرویدرکه فیلقوس دختری ناهیدی دارایه تزویج وارسال
ایلدکده حلوت صحیحه وقوعندن صکره دارا مزبوره ناهید بخر
علتنه مبتلادر یعنی اغزی قوقاردیو پدرینه ارجاعنده حامل بولنمغله

فیلقوس خلوتی انکار ایچون حملی کندویه نسبت ایدوب دختر
مزبوره نك علتنه دخی اسکندروس یعنی صرمساق ایله تداوی ایتدکله
ظهور ولدده دوای مرقوم اسمیله تسمیه اولنمشدر وروی ارض ده
اون التی شهر بنا ایدوب کندویه نسبت ایدن دخی بودرکه مشهوری
مصر اسکندریه سیدر وجه تسمیهٔ اسکندر اول قومی دعوت (وجه تسمیه)
اسلام سببی ایله ایکی دفعه باشندن محل قرننه ضرب وهلاك ایدوب
حق تعالی بنه احیا ایلدیکی اوله ویاخود ایکی خیفره سی یعنی باشنده
ایکی اورلمش صاچی اوله ویابذری فن نجومه اشنا اولمغیله ولادتی
ساعت سعده تصادف ایلسون دیو بابنی محل خروجنه سد ایلدکده
باشنه راست کلمك ایله ایکی چتال اولمسی اوله ویارؤیاسنده شمسك
ایکی طرفنی طوتمسنك تعبیری فارس ایله روم سلطنتی جمع ایلمسی اوله
ویامشرق ومغربه سیر ایلمسی اوله ویا زماننده ایکی قرن انقراض
بولمسی اوله ویا باشنده بو ینوز کبی ایکی کوك پاره اولمسی اوله ویا کمال
شجاعتندن ترکی تعبیر کبی قوچ یکت دیمك اوله ویامحرر اولدیغی اوزره
مأموریت بناء بیت مکرمه بش عدد قوچك شهادتلری ارله ویا التوندن
ایکی بو ینوزی اوله که سرغوج اندن قالمشدر ویاباشنك ایکی طرفی
نحاس دن اوله ویا پدر ومادری عریق واصیل اوله ویا علم ظاهر وباطن
کندویه اعطا اولنمسندن اوله ویانوره وظلمته دخولندن اوله واسکندر ثانی
دخی بعضی امورده مشابهتندن ذوالقرنین نامیله مشهوردر تاریخ
محررهنك بش بیك ایکی یوز سکسان سکز سالنده وفات ایلمشدر
الاسکندرانك معربی ثانینك اسمی اولدیغی ترجیح کردهٔ مؤرخیندر
استطراد امت مرحومهٔ محمدیه دن حضرت علی المرتضی رضی الله عنه (ذوالقرنین امت مرحومه)
جنابلرینه دخی ذوالقرنین تسمیه سنه سبب سر عالیلرنده غزادن
وسبب شهادتدن اولان ایکی شق ویاخود سن جنتك ذوالقرنینی سین
دیو وارد اولان اثردن یعنی جنتك جمیع اطرافنی سیر وسلوکاری
مراددر ویا امتدن ایکی قرن وقت کوردکاری ویا والدماجد حسنین
احسنین اولملری ویا حرمین محترمین ده کمال نفوذ کلاملری ویا جمل

وصفین کبی ایکی وقعهٔ عظمی وقوعی ویا انا مدینة العلم وعلی بابها
قول شریفنه ماصدق بیورلملری ایله علم ظاهر وعلم باطن صاحبی
اولدقلری ایچوندر دیو بعضی کتبده تعداد و بیان اولنمشدر *اسلامبول (* اسلامبول)
دار الفحول صانه الله تعالی عن الضرر المعلوم والمجهول کثیر الاسلام
معناسنه اولدیغی معلوم ذوی العقولدر وقول اتی اوزره بولی یعنی
المدینه اولوب لفظ اسلامبول عربی ورومی ایکی لفظدن مرکب
وکلاب وسیماب کلمه لری کبی مضاف الیهی مضاف اوزره تقدیم ایله
مدینة الاسلام معناسنه وصف ترکیبی اولمق دخی محتملدر اما استانبول
براصله مبنی اولمیوب مخترعاتدن اولمسی ملایمدر زیرا الفاظ رومیه ده
ایکی جزدن مرکب اولوب علی حاله معنی دخی افاده ایلدیکی اشکاردر
لسان مرقومده کسر همزه وسکون سین ومد تا ایله استا عربیده
الی وضم یا وسکون واو وکسر لام ایله بول بلده معنالرینه در ترکیده
قصبه یه دیمك اولور بو تقدیرجه نره یه کیده یورسن سؤالنه جواب
اولور روم ایلنده کرارا مسموعم اولمشدر لسانلرنجه بوته پاز دیو
سؤال ایدرلرمزده اکر قصبه یه کیدرلر ایسه استابول واکر قریه یه کیدرلر ایسه
استاخور دیو جواب ویررلر ایدی مخترعات الفاظ تحسین کلام ایچون
زیادهٔ نون وسکون لام ایله استانبول دیمه لری ملایمدر وصکوك
شرعیه وسکوك پادشاهیه ده استانبول تحریر وترسیم اولنمسی لا اصل
اولدیغنه برهاندر *اسلان* حیوان مفترس معروفك اسمی فارسیده (* اسلان *)
فتح همزه وسکون را ایله ارسلان دن غلط اولوب عربیده لا یعد
ولا یحصی اسم وکنیتی موجود اما مشهوری فتح همزه وسین وسکون
دال ایله اسددر حیوة الحیوان ده امام دمیری روایتی اوزره حضرت
نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه راکب سفینهٔ نجات اولدقلرنده مع اصحابه
جمیع حیواندن زوجین اخذ بیوروب اصحاب سفینه ارسلاندن خوف
ونجی الله حضرتلرینه شکایتلرنده دفع شرینه دعا بیوردقلری آنده حمای
دائمی مسلط اولوب الی هذا الان جنسنده باقی در اکر بو دعا یه مظهر
اولمسه پنجه سندن بر فرد خلاص اولمیه جغی اشکاردر منقول در کم

صورت تولد اسد

ارسلان سنه ده بردفعه حركت وحـدن برى برلحم پاره طوغروب
اوچ كون مادرى اول حال ايله نظر ايدر بعده اركككى كاوب
نفخ ايدر واول لحم پاره سى دخى حركته باشلر پدرى اوفوردكجه
پسرى حركت ايده رك اعضا واشكالى نمايان اولور بعده مادرى
امزرمكه شروع ايدوب يدى كون مرورنده كشاده چشم اولورايمش
العهدة على الراوى * آسمان * برمقابلى دوران دن خالى اولميان كوك
معناسنه معروفدر لكن اسم موضوعى اولميوب ايكى جزدن مركب
اولوب تشبيها اطلاق اولنمشدر برى اس دركه دكرمان معناسنه در
وديكرى مان دركم بكزيجى معناسنه ماستن كلمه سندن اسم فاعلدر
معناى تركيبنك تحقيقى اعتبارى ايله در غلبهٔ استعمال ايله علم منزله سنه
وارمشدر * اسنه مك * رخاوت وجودن عارض اولان حالت معروفه نك
اسمى چغتايده كسر همزه وسكون يا ومد نون ايله ايسنامك دن غلط
اولوب عربيده ضم ثاء مثلثه وسكون واو ومد با وفتح همزه ايله ثوباء
وفارسيده فتح خا وسكون ميم وها ومد باء ايله خميازه ديرلر * اسهام
حصه ونصيب يعنى پاى معناسنه الاون سهمك جمعى اولوب حصه لرى
افاده ايچون مستعملدر خصوصا اقرب ازمانده طرف دولت عليه
جيت عن البليه دن مقاطعات جسيمه يى تفريق وحصص ايدوب
رجال ونسوانه احسان لرنده فتى شايع اولمشدر عربيده معناى مرقومه
دلالت ايدن سهمك جمعى ضم سين وسكون ها ايله سهمان اولوب
فارسيده فتح باورا وسكون ها ايله بهره ديرلر فائده فتح سين
وكسر ها وسكون ميم ايله سهم عربيده حصه ونصيب واوق معنالرينه
موضوع اولوب حصه معناسنه اولانك جمعى معلوم واوق معناسنه
اولانك جمعى كسر سين ومد ها ايله سهام در وفتح سين ايله سهام ريح
سمومك حرارتيدر وضم سين ايله سهام ارقليوب ضعيف اولمقدر
كتب لغاتده مستعمل اولديغى صورتده فتح همزه ايله اسهام
كورلمشدر كسر همزه ايله قرعه آتشمغه ديرلر مخترعات دن اولديغى
اشكاردر * آسيا * كرهٔ ارض دن مسكون اولوب اوروپا

* آسمان *

* اسنه مك *

* اسهام *

مطلب سهم

* آسيا *

وافريقا

وافريقا وآسيا وامريقا تسميه اولنان ارباعك ربع ثالثى نك
اسميدركه ابتداء مالكه سى اولان يافث بن نوح عليه السلام
حضرتلرينك زوجه سى نامله مشتهر اولمغله آسيه دن غلط در
خفى دكلدر كه عناصر اربعه يعنى خاك وآب وباد وآتش دن عنصر
ماء جوهر بسيط وبارد ورطب وثقيله اضافتى ايله حيز طبيعى سى
تحت الهواء وفوق التراب اولوب مقتضاى طبيعتى جميع كره
ارضى جوفنه آلوب ستر وغرق ايلمسى لازم وبديهى ايكن بعض
محللرك مكشوف وخشك قالمه سنه حكمانك اقوال كثيرهٔ عقليه لرى
كورلمشدر اما اصح اقوال ارادت ازليهٔ سبحانيه وعنايت بى غايهٔ الهيهٔ
صمدانيه روى ارضده حيوانات واشجار ونباتاتك تعيش وتناسلى
وعلو ونمو وبقالرينه تعلق ايلمسيدر اما كرهٔ ارض جسم بسيط
وبارد ويابس وحيز طبيعى سى تحت العناصر اولوب برودت ويبوستى
غلظت وتماسكنه سبب وعلت اولمغله ظهرى مقر حيوانات وبطنى
منشاء معادن ونباتاتدر كرويت ارضه عموما حكماى اسلاف
ذاهب اولوب متأخرين علماى اسلام دن بعضيلر خسوفه نظرا تسليم
ايلمشلردر قدماى اهل هيئتدن نصير طوسى وغيريلر ذهابى اوزره
معدل ايله دائرهٔ افق تقاطع اولندقده كرهٔ ارضده درت قسم حاصل
اولور ربع معمور لا على التعيين ربعين شماليينك برى اولوب ارباع ثلاثهٔ
باقيه يا مجهول الحال ومستور ويا ماء بحر ايله مغروق ومغموردر معلوم
اولديكه ربع مسكون تعبيرى قدمانك فرض وتقديرينه قياس ايله در
زيرا متأخرين اوقيانوسه يعنى البحر محيطه يه سفر ايدوب ارباع باقيه نك
حالنى كشف واثبات ايلملرى ايله حالا مسكون اولان اماكنه اطلاقى
صحيح اولماز حضرت نوح صلوات الله تعالى على نبينا وعليه اولادلرى
اراضئ مسكونه يى تقسيم ايلدكلرنده آسيايى يافث وافريقايى حسام
واوروپايى سام آلوب آسياى يافث زوجه سنه تمليك ايلمك ايله اول وقتدن
تاريخ هجريه نك سكز يوز التمش ايكى سالنه كلنجه اوچ اسم ايله
مذكور اولوب تاريخ مرقومده قولون نام شخصك سعى وغيرتى ايله

مطلب ربع مسكون

تقسيم اقاليم

يكى دنيا جزايرى فتح وتخليص اولندقده امريقا تسميه اولنمغين
الى هذا الان درت قطعه فرض وتقدير اولنمشدر سفر مسفور وتسخير
مرقوم امور غريبه دن اولمغيله مرحوم كاتب چلبى مفصلا بر رساله

اطراف اقاليم اسيه

تحرير ايلمشدر اقليم اسيانك بر طرفى شرقا بحر محيط چين وطرف
شمالى سى تاتار وممالك مسقو كه اوروپايه متصلدر وبر طرفى جنوبىٔ هند
بحر محيطى وطرف غربى سى بحر قلزم كه افريقايه متصل اولور
حاوى اولديغى محللر ممالك هند وجزايرى وچاوه اطه لرى وجزاير
ملوكه دن نوه كنبسا اطه سندن قطعه وممالك چين وخطا وتاتارستان
قديم ودشت كبير ودشت قپچاق وماوراء النهر واورطشره سنده
اولان مسقو اراضى سى وانپه سواحلندن بر خط مفروض كشيده
اولنسه ادنه يه منتهى اولنجه ممالك اناطولينك شرق جانبى وبحر
سويسك جانب شماليسى وحرمين محترمين وعموما ممالك عجم اولوب
اقليم مرقومك طولى مير قاتور قولى ايله تمش بر درجه دن يوز طقسان
درجه يه وارنجه در وعرضى خط استوادن بدأ ايدوب طرف شماليده

مساحه اسيه

نهايت عمارت اولان التمش يدى درجه يه وارنجه در ومساحه سى
ميل جرمانيا ايله طولا بيك اوچ يوز وعرضا بيك ايكى يوز ميلدر

تقدير مساحهٔ جميع كره ارض

معلوم اوله كه بطلميوس قياسى ايله منطقهٔ كرهٔ ارض يكرمى درت
بيك ميل وقطرى يدى بيك التى يوز اوتوز التى ميل اولمغيله مساحهٔ
جميع سطحى ايكيوز اوچ كره يوز بيك والتمش اوچ بيك التى يوز
اوتوز التى فرسخ تقريبى ايدر كتب فقهيه ده تفصيل وبيان اولنديغى
اوزره درت فرسخ بر بريد وبر فرسخ اوچ ميل مقداريدر وبر ميل
بيك باعدر وبر باع درت ذراعدر وبر ذراع يكرمى درت پارمقدر
وبر پارمق برينك بطنى آخرك ظهرينه وضع ايله التى اربه مقداريدر
وبر شعيره ينه التى قيل غلظنده اولمه ليدر لكن قاطرك صاچى قيلنه
تخصيص ايلمشلردر اما عرب مورخلرندن نخبة الدهر مؤلفى محمد بن
ابى طالب الانصارى قولى بر آدم آدم مشى متوسطه ايله كرهٔ عرضى
كشت وكذار فرض اولنسه يوز سنه ده دور ايدر مفروض مرقومك

سكسان سنه لكى درياء محيطلر ومعروف اولان دكزلر وانهار جاريه لر ايله
مشغول اولوب باقى يكرمى سنه لك محلك دخى يدى سنه لك محلى شمالده
شدت برددن وينه بو مقدارى جنوبده زياده حردن خالى اولمزيله
يكى دنيانك ظهورندن مقدم اوچ قطعه يه تقسيم اولنان اراضىٔ مسكونه
انجق التى سنه ده سير ودور اولنور ديو تاريخ مرقومنده بيان ايدر

مطلب عرض وطول بلد

بو دخى معلومدر كه عرض بلد تعبيرى كرهٔ عرضك وسطنه
شرقدن غربه كشيده اولنان خط موهوم كه خط استوا ديرلر
طرفينى جنوب وشماله طقسانر درجه فرض وتقدير اولنور يعنى
خط استوادن بعده عرض بلد تسميه اولنمشدر اما طول بلد نصف نهار
اول دائره سندن يعنى خط استوا كبى شمالدن جنوبه ممدود
خط موهومدن ابتدا وشرقه توجه ودور ايله ينه اول مبدائه كلنجه
اوچيوز التمش درجهٔ متساويه يه تقسيم اولنان دائرهٔ استوادر كه مبدأ

* آسياب *

طول اولان نصف نهاردن بعده طول بلد تعبير اولنمشدر *آسياب
مطلقا دكرمان معناسنه السنه ناسده دورانى شايع اولمغله فارسيده
اسم جنس اولان مد همزه وسكون سين ايله آس دن غلط اولوب

تحقيق آسيابه

عربيده مدطا وضم حا وسكون واو ايله طاحونه ديرلر پوشيده
اولميه كه فارسيده مد بينه اضافت ايله استعمال ايدرلر
صو دكرماننه آسياب ويل دكرماننه اسياباد وال دكرماننه
دستاس ومرداس وخرد دكرماننه خرآس ديرلر علمينه نقلده
مضاف اليهك تقديمى كلام فرسده شايعدر لكن خرآس تعميم
اولنمغله ادارهٔ حماره مخصوص اولميوب اشتر واستر وباركير
وكاوه على العموم اطلاق اولنديغنه شاهد الشيخ عمر خيامك رباعيسى
كافيدر رباعى بايم درين كنبد ويرانه اساس جوينده رخنه
همچو مورى در طاس آكاه نه ازمنزل اميد وهراس
سر كشته وچشم بسته همچو كار خرآس نثر زمانه مزده دخى خراسى
تحريف ايله خروس دكرمانى ديدكلرى انشاء الله تعالى ضم خا ايله
خروسى تصحيحمزده بيان اولنور اما آسيابك وآسيابادك اصللرى

آس اب وآس باد اولوب حرف مكسور ايله ممدودك جمعنده نوع ثقلت
* اشق * اولديغندن سهولت تلفظ ايچون بيتلرينه بازياده اولنمشدر * اشق
صبيانك ملاعبه ايلدكارى معروف استخوان پاره‌نك اسمى چغتايده
فتح همزه وضم شين وواو مفخم ايله اشوق دن غلط اولوب عربيده
فتح حا وكسر كاف وسكون باء ايله حكيك وفارسيده ضمتين
* اشكنبه * وسكون لام ايله بجل ديرلر * اشكنبه * اكثر حيواناتك بطننده معروف
وعاء قازوراتك اسمى فارسيده كسر شين وفتح كاف وبا وسكون ميم
وها ايله شكمبه دن غلط اولوب عربيده فتح كاف وكسر را
* اشكنجه * وسكون شين ايله كرش ديرلر * اشكنجه * مجرمينه ايتدكارى انواع
ازانك اسمى فارسيده كسر شين وفتح كاف وجيم وسكون نون وها ايله
* اشنا * شكنجه دن غلط اولوب عربيده فتحتين ايله دهق ديرلر * اشنا
بيكانه‌نك ضدى معناسنه فتح همزه وسكون شين ايله مستعملدر
فارسيده مد همزه ونون وكسر شين ايله آشنادن غلط اولوب عربيده
مد صاد وكسر حا وسكون با ايله صاحب ديرلر تمنى الفت ايچون تحريك
دست اولندقده فتح همزه ايله براشنلق ايلمدى ديدكارى مشهوردر
لكن تركيده مستعمل اولديغى اعرابده اشنا فارسيده كوهرذى قيمت
* اصپر * معناسى معلومى اولنه نابمحل اولميه جغى هويدادر * اصپر * برشبر
ساقلى وعريض وطولانى ورقه‌لى زعفرانه شبيه چچكلى احريض
ديدكارى نباتك قشرى صارى واىى قرمزى بويه اولان تخمى اولوب
پيغالرك دانهٔ معروفه‌سنك اسمى عربيده ضم عين وفاو سكون صاد
ورا ايله عصفردن غلط اولوب فارسيده مد كاف عربى وبا
* اصتر * وكسر كاف ثانى ايله كاكبان ديرلر * اصتر * جامه‌لرك يوزى مقابلى
اولان نسنه‌نك اسمى فارسيده فتح ومد همزه وفتح تا وسكون سين
ورا ايله استردن غلط اولوب عربيده كسر با ومد طا وفتح نون وسكون
* اصفهان * ها ايله بطانه ديرلر * اصفهان * عراق عجمك دار الملكى معروف ومشهور
شهر كبيرك اسمى كسر همزه وفتح فا ايله مستعملدر لكن صاحب قاموسك
تحقيق اوزره فارسيده كسر همزه ايله اسباهانك معربى بنه كسر همزه

وسين بربنه صاد ايله اصبهان دن غلطدر اصلى اسباهان
اولمغله بايى فايه تبديل ايله اسفاهان دخى ديرلر اسباهان جمع
اسباه اولمغله تجمع عساكر معناسنه اولوب نمرود مردود بو محله
من فى السماء ايله محاربه يه جمع عساكر ايلديكى وجه تسميه اولمشدر
بو شهرك طول بلدى عح لط وعرضى لب ك درجه ودقيقه‌در
مرويدركه دجال لعين وقحط شامل بو بلده دن ظهور ونشئت محل دخول دجال
ايده جكدر وبو بلده ده قرق كون مكث واقامت ايدن كمسنه
بخيل وممسك اولور وموسقيده معروف اولان نوانك اسمى دخى
بو صورتده اسفاهاندر * اصلوب * حسن وجود وتناسب اعضا * اصلوب *
وفن روش ونظام حال معنالرينه مستعملدر عربيده ضم همزه
ولام وسكون سين وواو ايله اسلوب دن غلط اولوب فارسيده
فتح همزه ايله اندام ديرلر * اطرفيل * معاجين مشهوره دن اولوب * اطرفيل *
اسمى كسر همزه ايله شايعدر عربيده ضم همزه وفا وكسر را
وسكون طا ويا ولام ايله اطريفل دن غلطدر زيرا اطريفل بلاطبخ
قارشدرمغله اولان دوايه اطلاق اولنديغى صحاحده مصرح
اولديغنه مبنى معجون مرقومك مشهور اولان كبير وصغيرندن غيرى
اطريفل مقلى وكشنزى وماهانى وزمانى وافتيمونيسى
كتب طبده موجود اولوب صورت طبخنده بادام ياغى ايله مزج
ومعجون اوله ديمه لرندن منفهم اولور * اطروش * خفيفجه صاغر * اطروش *
معناسنه فتح همزه ايله مستعملدر عربيده ضم همزه ورا وسكون طا
وواو ايله اطروش دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ومد واو ايله
شوا ديرلر * اظى * اكل اولنان نسنه‌لرى دق وحل ايچون وراى * اظى *
دهانده نهايت اسنان اولان معروف كبير تيشلرك اسمى فارسيده
مد همزه وضم ومد زا ايله آزودن غلط اولوب عربيده كسر ضاد
وسكون را ايله ضرس ديرلر معلومدركه تيشلرك اضراس وانيابدن
غيريسى مؤنث اولمغله مرقوم اضراسه تشديد حا ايله طحان دخى
اطلاق اولنديغى ان شاء الله تعالى حرف دالده ديش تصحيحنده

* اغا *

بیان اولور * اغا * ترکیده مستعمل اولدیغی کبی چغتاییده
انجق بیوك قرنداش معناسنه اولوب اکثر بیوك قرنداشلر وکیل پدر
وبزرك خانه اولمغله سائر جنسنه نسبت ایله بیوکلره دخی علم اولمشدر
عربیده فتح جیم وتشدید ثاء مثلثه ایله جثامه وفارسیده فتح همزه

* اغل *

ومد قاف ایله اقا دیرلر * اغل * اغنام وامثالی حیوان حبس ایلدکلری
محل معروفك اسمی چغتاییده مد همزه وضم غین وسکون
لام ایله آغل دن غلط اولوب عربیده فتح حاء ورا وکسر ظا
وسکون یا وها ایله حظیره وفارسیده مد وقصر همزه ایله اغیل

* آفتاب *

وآغیل وواو ایله آغول دیرلر * آفتاب * ضیاور عالم کونش معناسنه
معروف نیر اعظمك اسمی فارسیده اصلی مراد فی خورشید
کبی ایکی جزدن مرکب آبتاب اولوب عربیده فتح شین
وکسر میم وسکون سین ایله شمس دیرلر آبتاب ده آب
معروف وتاب تابیدندن اسم فاعلی اولوب صوقزدیرجی معناسنی افاده
ایتمکله البحر والنهری تسخینی بدیهیدر بعده آبك باسنی فایه تبدیل
ایلدکلرنده فتح ومد همزه وتاء وکسر فا ایله افتاب اولمشدر هواحار
بالطبع اولدیغی کبی مادخی بارد بالطبع اولوب سخونتی عارضی اولمغله
طبیعت اصلیه سندن تحویله سبب اولمسیله آفت آب توجیه بعیدی
دخی ممکن اولور زیرا آفت عبارات عربیه دن اولوب لسانین دن
مرکب اولمش اولور علی کلا الوجهین آفتاب اعلام منقوله دن
اولدیغی کالشمس اشکاردر آفتابه خشت زر تسمیه اولندیغی
چند سال مقدم کوش زد فقیر اولدقده دو بیت فارسی سلك نظمه
کشیده اولمش ایدی بیت کلك زرخشت زرچون رسد ار دبهشت
دروروق نخلها حکمت حق رانوشت دیکر شاخ درختان خشك
بااثر خشت زر سبزه دهد رنك رنك حکمت حق رانکر معلوم محاسبان
صاحب امعان درکه افتاب عالمتاب برج حملك نقطهٔ درجهٔ اولیسنه
تحویلدن بروج اثنی عشری سیر ایله ینه نقطهٔ مرقومه ورودی
اوج یوز التمش بش کون وجزء یومده تمام اولمغله سنهٔ شمسیه دیرلر

اما سنهٔ قمریه اختلاف سیر ومطالع ماهه قیاس ایله اکثری برماه یکرمی
طقوز وبرماه تمام اولمسی ایله سنه سی اوچ یوز اللی بش کون اولوب
سنهٔ شمسیه وقمریه نك ایکی سنه ده اون برکون تفاوتندن اوتوز اوچ
سالده مارتك برسال مقدمه دخولیله کبیسه تعبیری مشهوردر
وسبعهٔ سیاره مشهور اما افتاب وماهه نیرین وباقیلرینه خمسهٔ

ترتیب افلاك نیرین وخمسهٔ متحیره

متحیره دیرلر ترتیب افلاکلریله نظم اولنمشدر بیت قراست
وعطارد وزهره شمس ومریخ ومشتری وزحل ونیر اعظم
افتابك برسنهٔ شمسیه ده سیر ودور ایلدیکی بروجی قمر یکرمی سکز
کونده وعطارد وزهره اون برماهده ومریخ ایکی سنه ودرت ماهده
ومشتری اون ایکی بچق سنه ده وزحل اوتوز سنه ده تقریبا بردور وسیر
ایدرلر فلك ثامن که فلك الثوابت دیرلر محرر اولان افلاك سبعه نی
محیط وسبعهٔ سیاره نك غیری جمیع کواکب ثابته بو فلکده مرکوزدر
وبونك دخی محیطی فلك تاسع اولوب فلك الافلاك وفلك اعظم
ونجوم وثوابتدن خالی اولمغله فلك اطلس وفلك اثیر دخی دیرلر
فلك تاسع مرقومك سیر وحرکتی کمال سرعتده اولوب برکون برکیجه ده
یعنی یکرمی درت ساعتده شرقدن غربه دوره سین تمام ایدوب محیط
اولدیغی افلاك ثمانیه ئی قسری بعضیسنی رحاوی وبعضیسنی حمائلی
بالعکس غربدن شرقه اداره ایدر فلك الافلاکك دوری سریع وثمانیهٔ
باقیه نك بطیء اولمغله سیر وحرکتلری مشاهد دکلدر مثلا برآدم
ال دکرمانی کمال سرعت ایله صاغ جانبندن صوله اداره ایدر ایکن
اوزرنده بطیء الحرکه برقرنجه عکسنه یعنی صول جانبنه مشی ایدر
اولسه نمل مرقومك مشیی مشاهد اولمدیغی کبیدر مشهور

سؤال النبی علیه السلام

ومتواتردر که حضرت سلطان الانبیا علیه افضل التحایا برکون
حضرت پیك خدا علیه من الصلوات ازکاهادن یااخی جبریل
هل دخل وقت الظهر سؤال شریفلری جوابی لا ونعم واقع اولمغله
اولمدی واولدی یدیلر نده آن اولدیغنك اصلی دخی استفسار
بیورلدقده حضرت جبریل امین لا ونعم بیننده شمس بیك سکز یوز

* افريقا *

فرسخ قطع ایلدی بیوردیلر الله اعلم بحقیقة الامور * افریقا * اسیه ده
بیان اولنان اراضی مسکونه نك ربع ثانیسنك اسمی یونانیده فتح همزه وفا
ایله افریقی دن غلطدر لسان مرقومده الف نافیه اولوب فریقی
شدت برد معناسنه اولمغله بو اقلیمده شدت برد یوقدر دیمك اولور اقلیم
مرقوم بنین سوله یعنی قریه متصل بیوك اطه معناسنه اولان اراضی

* افسوس *

مصریه دن عبارت اولوب مصر طرفندن قلعهٔ سویس وقدس
اقدس جانبندن قلعهٔ عریش بینلرنده یکرمی بش میل طولی بر طریق ایله
مرور وعبور ایدیلوب طریق مرقومك بحر سویس ایله بحر سفیده
موضع اقربی اوتوز ساعت مقداری اولدیغی حریطه لر مقیاسندن
مستباندر وجزیرهٔ کبیرهٔ مرقومه نك بر طرفی شمالاً سبته بوغازندن
ایچ دکزه یعنی بحر شامه که بحر افریقوم در عوام تحریف ایدوب
پره شام دیرلر وطرف شرقیسی جزیرة العرب وبحر قلزم که بحر احمر
دخی دیرلر وجانب جنوبیسی اتیوپیا دکزی که بحر حبش در
وطرف رابعی اتلانتقوس دکزیکه بحر محیط غربیدر حاوی اولدیغی
محللر جمیع ممالك مصریه وسودان وحبش ومبارك لیمان اطه سی
وماورا وقناریا ویشل بورن وسلطان اطه لری وسائر اطراف
مصرده اولان جزایر اولوب اقلیم مرقومك طولی اون درجه دن
یتمش بر درجه یه رسیده اما عرضی خط استوا بو اقلیمی تنصیفه قریب
اولمغله طرفینی جنوب وشمالاً اوتوزر درجه دن زیاده اولور
ویالکز جزیرهٔ مصرك مساحه سی طولاً یدی یوز وعرضاً
بشیوز اللی وتقریباً محیطی اوچ بیك اوتوز میل جرمانیدر

افسوس

افسوس * طرسوس قربنده اکثر مفسرینك ذهابی اصحاب
کهفك غاری اولان قریهٔ معروفه اولوب فتح همزه وسکون فا
ایله مستعملدر عربیده ضم همزه وسکون فا ایله افسوس دن
غلط اولدیغی مراصد الاطلاع علی اسماء الامکنة والبقاع نام مؤلفده
محرر اولوب فارسیده حذف همزه وضم فا ایله فسوس دیرلر
لکن کشاف وسعدی افندی حاشیه لرنده افسوس نفس طرسوسك

زمان جاهلیتده اسمی اولدیغنی بیان بیورمشلردر اصحاب کهفك
قصهٔ پرحصه لری جمیع تفاسیرده محرر ومخصوص منقبه نامه لری

تحقیق آیهٔ کریمه

وخواص وفائده لرینی محتوی رساله لر موجود اما آیت کریمه
استعیذ بالله ولبثوا فی کهفهم ثلاث مأته سنین وازدادوا تسعا
کلام معجز بیانی وجوه کثیره ایله تفسیر بیورلمشدر جمله دن اوضح
واجلاسی حضرت شهابك قاضی حاشیه سنده ثلاث مائة بحساب
اهل الکتاب بالایام واعتبار السنة الشمسیة وثلاث مائة وتسع
بحساب العرب واعتبار السنة القمریة ایله تفسیر وبیان بیوریلاندر
محاسبان ذوی الامعانه خفی دکلدر که سنهٔ شمسیه آفتابك نقطهٔ
برج حملدن ینه نقطهٔ مرقومه ورودندن عبارت اولوب بر سنهٔ شمسیه
اعتبار اولنان مدت مرقومه اوچ یوز آلتمش بش یوم وجزء یومدر که
تقریباً نصف وربع یوم اولور اما سنهٔ قمریه رؤیت اهله یه موقوف
اولمغله بعضی شهوری یکرمی طقوز اولدیغنه مبنی سنهٔ کامله سی
اوچ یوز اللی بش کون ایدر بو حسابك لزومندن اوتوز اوچ سنه
وجزء سنه ده مارتك سنهٔ آتیه یه دخولی ایله بر سنه ضایع اولوب
کبیسه دیرلر اظهار کبیسه واثبات مدعا ایچون شدیز قلمه ارخای
عنان اولندی مثلا اوتوز اوچ سنهٔ قمریه بهر سنه سی اوچ یوز اللی
بش کون حسابی ایله اون بر بیك یدی یوز اون بش کون ایدر اما سنهٔ
شمسیه عدد سنین مرقومه ده بهر سنه سی اوچ یوز آلتمش بش کون
ونصف وربع کون حسابی ایله اون ایکی بیك آلتمش طقوز بچق کون
وربع کون ایدر شهور قمریه نك ایامی فرونهاده وتنزیل اولندقده
ضایع اولان سنهٔ قمریه نك ایامی اوچیوز اللی درت بچق کون وربع
کون باقی قالمغله سنهٔ کبیسه اشکار اولور تقاویم سنویه ذیلنده
محرر خمسهٔ مسترقه نك تفاوتندن یعنی سیر شمسه قیاساً اکثر سنینده
خمسهٔ مسترقه التی کون تحریرندن مستباندر بو قیاس ایله اوچ دفعه
کسوری ایله اوتوز اوچ سنه جمع اولوب بر سنه دخی مع کسره ضم
اولندقده تمام یوز سنهٔ کامله شمسیه یوز اوچ سنهٔ قمریه اولمغله

بودخی تثلیث اولندقده حضرت شهاب علیه الرحمه نك قولی اوزره
اوجیوز سنهٔ شمسیه اوجیوز طقوز سنهٔ قمریه اوله جغی بی ریبدر
* افعی *
افعی * لغتلرده حیهٔ خبیثه دیو بیان ایلدكاری انكرك یلانینك اسمی
كسر ومد عین ایله مستعملدر عربیده عبرانیدن معرب
اولان فتح همزه وسكون فا وفتح ومد عین ایله افعیدن غلط
اولوب فارسیده فتح شین وسكون یا ومد با ایله شیبا دیرلر
پوشیده دكلدر كه اهل فرس بومقوله الفاظی بین الفتح والكسر
اماله ایله قرائت وتكلم ایدرلر اسماء انبیاء عظامی دخی عیسی وموسی
قرائتلری شایعدر استطراد حیه ایلان معناسنده معروف وتذكیر
وتأنیثی مساوی اولدیغی مشهوردر لكن بعض عربدن رأیت
ذكرا علی انثی معناسنه رأیت حیا علی حیة مسموعدر اما اصحی
تحقیق هاء حیه
حیه نك هاسی دجاجه وبطه هاری كبی هاء وحدت اولمسیدر
مطلب تداوی بالمحرم
فائده حضرت مشفی العلل جل اسمه مبتلا اولانلری خلاص
وقارئین وسامعینی محفوظ وامین ایلیه حكما بعضی امراض مزمنه یه
انكرك مطبوخی ایله تداویه مجبور درلر بنابرین حل وحرمتی كتب
فقه شریفه ده تتبع اولندقده تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد علاء الدین
الدمشقی در المختارده باب المیاه اواسطنده بیورر كه فروع اختلف
فی التداوی بالمحرم وظاهر المذهب المنع كما فی رضاع البحر لكن
نقل المصنف ثمه وهنا عن الحاوی وقیل یرخص اذا علم فیه شفاء ولم یعلم
دواء آخر كما رخص الخمر للعطشان وعلیه الفتوی انتهی كلامه
* افقان *
فلیتأمل * افقان * قلبك اختلاج واضطرابندن حلقومه عارض
اولان ثقلت معناسنه همزه ایله مستعملدر عربیده علت مرقومه نك
اسمی اولان فتحتین ومد قاف ایله خفقاندن غلط اولوب فارسیده
ضم كاف وسكون فا ونون ولام وفتح تا وكسر دال ایله كوفتن دل
دیرلر خفق فتح خاء معجمه وسكون فا ایله سنجاق وبیراقلرك حركتك
* افـام *
اسمی اولمغله تشبیها اختلاج قلبه دخی اطلاق اولنمشدر * افمام * اغز
معناسنه اولان فك جمعی اوله رق استعمالی شایعدر عربیده فتح همزه

وسكون فا ومد واو ایله افواهدن غلط اولوب فارسیده كسر
دال ومد هائین وسكون نون ایله دهانها دیرلر انفا بیان اولندیغی
اوزره كلمه نك اصلنه ارجاع ایدن تصغیری اولمغله فك تصغیری
فویه كلمه سندن اصلی فوه اولدیغی اشكار اولور آخرنده اولان
ها حرف لینه مشابهتندن تخفیفا حذف اولنوب ینه آخری حرف لین
قالوب ایقاع اعراب ثقلته متحمل اولمدیغندن هم جنسی حروف
شفویه دن میمه تبدیل ایله فم اولمشدر جمعی افواه اولدیغنه آیت كریمه
استعیذ بالله یقولون بافواههم مالیس فی قلوبهم شاهد قویدر
اما قاموس ده افمام دخی افواه كبی جمع اولوب لكن افمامك واحدی
اولدیغی محرر دكلدر وجهی اولدر كه واحدی تشدید میم ایله فم اولمق
اقتضا ایدر آنده ایسه تشدید میم غیر صحیحدر بوتوجیه ایله افمام دخی
بلاواحد جمع اولمغله غلطدن سالم اولور وفمك فاسی اعرابه تابع
اولمسی معناسنك حسن وقبحی كندودن صادر اولان كلماتك
حسن وقبحنده تابع اولمسنه دلالت ایدر یعنی هذا فم دیرلر
ضم فا ایله ورأیت فما دیرلر فتح فا ایله وبست من فم دیرلر كسر فا ایله
* افیون *
افیون * خشخاش دیدكاری نبات مشهورك تخمی غلافندن تحلیب
وطبخ ایله تحصیل اولنان دواء معروفك اسمی فتح همزه ایله مستعملدر
عربیده كسر همزه ایله افیوندن غلط اولوب فارسیده كسر تا
وسكون را ایله تریاك دیرلر اگرچه تریاك معجم تریاق اولوب
دافع زهر ومعجون مشهور معنالرینه مستعملدر اما افیونك اسم
خاصی اولمسنه مألوف اكلی اولانلره تریاكی اطلاقی شاهد وافیدر
خفی اولمیه كه كتب لغات معتبراتده افیونك كسر همزه دن ماعدا
تصرف وتعریبنه تعرض اولنمامش لكن كتب مفردات طبده منوم
معناسنه فتح اولین وكسر اخیر ایله افیون دن معرب اولدیغی وناظر
انسان عین المعانی الادبیه فی ضبط ما حرف من الفاظ اللغة العربیة
مؤلفی الشیخ جمال الدین محمد قولی اوزره حیوانات تحلیب اولندقده
ممه سنده سود براقمامق معناسنه كسر همزه ایله افن دن مأخوذ

اولوب صحیحی کسر همزه وفتح یا وسکون واو ایله افیون اولدیغی
رسیدهٔ نظردر فائده اهالیٔ قسطنطینیه حبث مع سکانها
عن البلیة سن اربعینی تجاوز لرنده مبتلا اولدقلری ضعف حرارت
غریزیه‌یی دفع ایچون ترتیب اولنان ترکیب حب قیداولندی

ترکیب حب نافع

خالص افیون بردرم جندبی دستار نصف درم جوزبوا نصف درم
وسوزلمش قصنی بردانك بوقیاس ایله بهردرمی قرق حب اولوب
یومیه یك دانه تناول اولنه * اقچه * اسم جنس اوله‌رق معروف

* اقچه *

وجیم عربیه ایله موصوف اکثرناسك مرغوب ومطلوبی وعندلرنده
نافذالقول محبوبی وهزار آشنا اولان دلبربی وفانك اسمی فارسیده
جیم عجمیه ایله اقچه‌دن غلط اولوب عربیده کسر دال وسکون را ایله
درهم دیرلر * اقفیه * بویونك آردی اکسه معناسنه اولوب تذکیر

* اقفیه *

وتأنیثی جائز اولان قفانك جمعی اوله‌رق مستعملدر عربیده جمع
مرقوم فتح همزه وسکون قاف ومد فا ایله اقفاءدن غلط اولوب
فارسیده کسر ومدها وفتح را ایله هیره دیرلر * اقلیدس * علوم

* اقلیدس *

ریاضیه‌دن علم هندسه‌ده مشهور کتابك اسمی کسر همزه ودال ایله
مستعملدر فارسیده ضم همزه وسکون قاف وسین وکسر ومد لام
وکسر دال ایله اقلیدس‌دن غلط اولوب عربیده ضم همزه ودال وزیادهٔ
واو ایله اوقلیدس دیرلر لکن اسم مؤلف کتاب اولدیغنه اتفاق اهل
لغت درکار اما حاشیهٔ تجریدده اقلیدس بضم الهمزة مصنف هذا الکتاب
وبالکسر اسم الکتاب ترقیم اولنمشدر ولغات فارسیده کسر همزه وضم
دال ایله دخی محرر اولدیغی رسیدهٔ نظردر بو صورتده دخی غلطدن
عاری اولمیه جغی اشکاردر * اقنوم * اصل معناسنه ضم همزه وسکون

* اقنوم *

قاف ایله مستعملدر یونانیده فتح همزه ایله اقنوم‌دن معرب وفارسیده
اصلی اوزره فتح همزه ایله مستعمل اولوب بعد التعریب جمعی اقانیم
اولدیغی اشکاردر فائده کتب کلامیه‌ده محرر اولدیغی اوزره
اصطلاح متکلمینده اقانیم ثلاثه صفات قدیمه یعنی وجود وعلم
وحیاتدن عبارتدر اما عند النصاری اقنوم ظهورات حق جل

تحقیق اقانیم ثلثه ونبذ من علم الکلام

وعلادن

وعلادن عبارتدر دیرلر خلاصه‌سی فرقهٔ ملکائیه قولیدر که باری تعالی
جوهر واحد واوچ اقنوم ذاتیٔ جوهریئی جامعدر دیرلر اقنوم اول
اب که ذاتدر واقنوم ثانی ابن که کلمه‌در واقنوم ثالث روح القدس که
حیاتدر وبو اوچی جوهریتده متحددر لکن نه عین ذات ونه غیر
ذاتدر دیرلر وزعم باطللرنجه بونده موحدلردر تعالی شانه عما یقولون
وتعدد قدما عند الاشاعره یعنی شافعیه سکز صفات قدیمه که
بونلاردر علم وقدرت وحیات وارادت وسمع وبصر وکلام وبقا
اما عند الماتریدیه یعنی حنفیه تکوینی دخی ضم ایله طقوز صفات
قدیمه‌دن عبارت اولور ذکر اولنان صفات قدیمه‌نك هر برینك
اثبات ونفینده اختلاف آرا ایله متفرع اولان اقوال کثیره کتب
کلامیه‌ده مفصلا محرر اولوب انجق علم الله تعالی بحثنده برقول
علی وتیرة الایجاز تحریر اولنمق مناسب کورلدی اشاعره وماتریدیه
یعنی شافعیه وحنفیه علماسی حق سبحانه وتعالی ذاتی ایله قائم وعلمی ایله
عالم وعلم سبحانیسی صفات قدیمه‌دن اولدیغنه ذاهبلر اولوب مدعالرك
بنهایه ادلهٔ قطعیهٔ عقلیه ونقلیه ایله اثبات ایلدکلری کتب کلامیه
مطالعه ایدن ذواتك معلوملریدر اما جمهور معتزله ذات تعالی ایله
صفاتدن برصفتك قیامنه جواز ویرمیوب نفی صفات قدیمه‌ده اولان
اقوای ادله‌لری ذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفات ایکیدن خالی
اولماز یاقدیم یاحادث اوله اکر قدیم اولور ایسه ایکی محالی
مستلزم اولور بری کثرت قدمادر کثرة قدمانك لزومنه قائل اولمق
بالاجماع کفردر زیرا قرآن کریمده نصاری حقنده بیورلمشدر
استعیذ بالله لقد کفر الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة والله بریٔ
عما یفترون قدمای ثلاثه اثبات ایدنلر حقنده نص قاطع اولنجه
قدمای ثمانیه ویاتسعه اثبات ایدنلر حقنده نه ظن اولنور دیرلر
سؤال ثانی معتزله محالی ذات تعالی‌ده ترکیب لازم کلور زیرا ذات
تعالی قدم نفسی سنده کندو ایله قیامی جائز اولان صفت ایله مشارك
اولوب وخصوصیتی ایله اول صفتدن متمیز اولملغله ذات تعالی

مابه المشتاركه ایله مابه الممایزه دن مرکب اولمق لازم کلور بو ایسه محالدر
اما اکر اولذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفت حادث اولور ایسه ذات
تعالی ایله حوادثك قیامی لازم کلور بو دخی محالدر محرر اولان محالاتك لزومی
ایله ثابت اولدیکه ذات تعالی ایله صفاتدن برصفتك قیامی جائز اولماز
عند المعتزله قدرت وحیوة وماعدا صفات دخی بویله در جواب
اهل سنت ذات تعالی ایله قائم اولان صفت قدیمدر دیمك ایله اولکی
محالك لزومنه بو وجه ایله جواب ویریلور که صفات قدیمه قولی ایله
بو محال یعنی کثرة قدما لازم کلمز زیرا صفات قدیمه یه قائل اولمق ذات
قدیمه یه قائل اولمقك غیری اولدیغی آشکاردر بالاجماع کفر اولان
ذوات قدیمه یه قائل اولمقدر اما اقانیم تشبیهنا اولان سؤالك
جوابی نصارانك اثبات ایتدکاری اقانیم ثلاثه یه صفات تسمیه ایتمشلردر
لکن حقیقتده ذوات اولمسنه قائللردر زیرا عامهٔ نصاری اقنوم
کلمه یعنی علمی بدن عیسی علیه السلامه انتقال ایتدی اعتقاد ایدرلر
خصوصا یعقوبیه اقنوم کلم سمادن نازل اولدی وروح القدس ایله
اتحاد ایدوب برانسان اولدیکه حضرت مسیح علیه السلام در
وحضرت مسیح براقنومدرکه ایکی اقنومدن مرکب بری اقنوم
لاهوتدر سمایه صعود ایتدی ودیکری اقنوم ناسوتدر قامده ده مدفوندر
دیرلر بو صورتده اقانیمك انتقال ونزولنه قائللردر انتقال ونزول
ایسه ذواتده اولوب اعراضده وجودی ممتنع اولدیغی بدیهیدر
بو تفصیلدن معلوم اولدیکه نصاری ذوات قدیمه یه قائللر اولملری
ایله طرف حضرت سبحانیدن کفره نسبت اولندیلر جواب لزوم
محال ثانی قدم امر عدمیدر وصف ثبوتی دکلدر زیرا قدم نفی
اولیدن عبارتدر بونده اشتراکدن ترکیب لازم کلور زیراکه
اعدامده اشتراك ترکیبی مقتضی دکلدر ولئن سلمنا قدم وصف ثبوتی
اولسون ینه ترکیبك لزومی مسلم دکلدر زیرا اشتراك ذاتیده اولمیوب
بلکه اشتراك امر عرضیده در عوارضده اشتراك ترکیبی موجب
دکلدر والله اعلم بالصواب بو دخی پوشیده اولمیه که فرق ثلاثهٔ

مشهورهٔ نصاری یعنی ملکائیه ونسطوریه ویعقوبیه اعتقادده
محرر اولدیغی اوزره احدهما آخردن فرقلری غیر بعید اولمغله
انجق ملکائیه اقوالی بیانی ایله اکتفا اولندی ثلاثه دن اوجیوز
اون یدی شخص تاریخ هبوطك بش بیك سکز یوز یتمش طقوز
سالنده که رفع سیدنا عیسی علیه السلامدن ایکیوز التمش ایکی سنه
مرور ایتمش اولور بانی سور اسلامبول قسطنطین نزدنده جمع اولوب
رابطهٔ ملت واعتقادلری ایچون نیجه زمان قیل وقالدن صکره
دردست تعظیم نصاری اولان اناجیل اربعه که حواریون حضرت
عیسی علیه السلامدن متی ولوقا که ومارقوس ویوحنا نام
ذاتلرك سیر جناب مسیح اللهی کتب وتحریر ایلدکاری مجلدلر
کتب سماویه دن اولدیغی جنت مکان جدم دارالکتبنده موجود
ترجمه لرندن دخی مستباندر مسفورون سیرنامهٔ اربعه یه تبعیت ایله
عبادات ومعاملات شئ قید واملا واصول وفروع دینلرینه کتب
معتبر تصنیف ایلمشلردر الی الان حال نصاری بو صورتده اولمغله
معاملات ناسده نادر الوقوع برمسئله ظهورنده کبرای دین نصاری
تراجم کتب فقهیهٔ اسلامیه یه مراجعت ایله جواب داد اولدقده یقینا رسیدهٔ
* اکثم * صماخ راقم الحروفدر * اکثم * عظیم البطن معناسنه تاء مثنات ایله
مستعملدر عربیده معنای مرقومه دلالت ایدن فتح همزه وثاء مثلثه
وسکون کاف ومیم ایله اکثم دن غلط اولوب السنهٔ ناسده
یحیی بن اکثم تا ایله شایعدر والشیخ اکثم مأمون ومعتصم خلیفه لر
زمانلرنده یوز طقسان التی سنه سندن ایکیوز یکرمی یدی تاریخنه
کلنجه انیس وجلیس خلیفتین اولوب آوان مرقومه ده بغداده قاضی
اولان الشیخ یحیی نك پدری ویا اجدادندن اولمغله الشیخ یحیی بن
اکثم دیمکله مشهور اولوب ایکیوز قرق اوچ تاریخندن ارتحال
* اکسر * دار البقا ایلمشدر علیه الرحمة * اکسر * معهوف دمور چوینك
اسمی فتح یا وسین وسکون کاف ورا ایله یکسردن غلط اولوب عربیده
کسر میم وسکون سین ومد میم ثانی ایله مسمار وفارسیده کسر

ومد میم وخاء معجمه ایله مخ دیرلر معلوم اوله که اسلامبولك فتحندن
صکره جلب وورود ایدن عجم بنالری ایجاد ایلدکلری اوج
نوع مسمار که یکسر ودوسر وطبله سر تسمیه‌لرندن باقیدر
آل * نیم رنك شفاف سرخ معروف که قان رنکی ایله تعبیر اولنور فتح
همزه وسکون لام ایله مستعملدر فارسیده مدهمزه ایله آلدن
غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون حا ایله احمر قانی دیرلر
مدهمزه ایله بین الاعجام مستعمل اولدیغنه مولانا جامی‌نك تجنیس
ملفوظیده نظم ایلدیکی ابیات شاهد اولور اداء مرقومه
صنعت نسبت وترکیده مناسبت دخی دیرلر مسامرات جمعیت بیشیارده
اودونجی‌نك بالته‌سی حلواجنك بالته‌سی وامثالی مذکور اولدیغی
مسموعدر نظم سبد وسرخ هردو پر آلند عدد وخواجه
هردو پرمالند نثر سیدك آلی اولاد وسرخك آلی رنك اولدیغی
معلوم وعدد خالی تحریر اولنیوب برنیجه مالی ضبط ایچون قید
اولنمغله طولو اولور وخواجه بین الاعجام بازرکانه دیرلر
اوطائفه‌نك دخی حرص وطمع ایله حفظ وادخارلرندن کیسه
وخزانه‌لری مملو اولور بیت مرقومده مذکور نسبتلرك اولاری
معنوی ثانیلری حقیقی اولدیغی اشکاردر نظم جرب ودشت
هردو پرخارند ذرد وحمال هردو بردارند نثر جرب علت
معروف که ترکیده اویوز دیرلر دشت صحرا معناسنه وخار دیکن
معناسنه وخاریدندن قاشیمق معناسنه‌در یعنی صحرا دیکن ایله واویوز
قاشیمق ایله طولودر دیمك اولور وذرد سارق معناسنه وحمال
معروف بردار آصلمش ویا ایکی جزدن مرکب بریوك معناسنه
اولدقده سارق صالب اولنمش وحمال یوك قالدیرر دیمك اولور نظم
کافر وقند هردو بی دیناند سك وعطار هردو مردارند نثر کفرنك
دینی اولمدیغنه شبهه یوقدر وقند نبات * ربدر مصر وشام نباتنه
انجماد ایچون ساز وضع اولندیغی کبی دیار عجمده درون شیشه‌یه
سکود چبوغی قورلار اکش ییدسکود اغاجی ویا نسبیه ونون تأکید

آل *

تجنیس ملفوظی
ونظم مولانا
جامی

نسبت

نسبت ایچون کلور قواعد فارسیه‌دندر یعنی کافر بی دیندر ونبات
سکود شاخنه منسوبدر دیمك اولور سك کلب معناسنه اولوب
مرداراولدیغی اشکاردر وعطاره نظرا مردار ایکی جزدن مرکب
اولوب مر عموما آجی عقاقیر ویا خصوصا مرصافی اوله دار داریدندن
طوطیجی دیمك اولمغله سك مردار وعطار آجی نسنه‌لر ویا مرصافی
حفظ ایدیجی دیمکی افاده ایدر اما احمر قانی عبارات عربیه‌دن
اولمغله بعضی عریض القفا اهل تعصبك قان رنکنده ویاقان ایله
صبغ اولنور توجیه‌لری احمرار جلته بادی اولور زیرا قانیء مدقاف
وکسر نون وآخرنده همزه ایله لطیف وشفاف وزیاده قرمزی
رنك معناسنه احمر قانیء شدید الحمرة دیمك اولور وکاهیجه آخرنده
اولان همزه ماقبلنك حرکه‌سی جنسندن یایه قلب اولنور والاصل
ماده‌سی قنا‌دن مهموز اللامدر لبس احمرده قیل وقال درکار
اولمغله تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد الدمشقی در المختارده وکره
لبس المعصفر والمزعفر والاحمر والاصفر للرجال شرحنده کتاب المجتبی
وقهستانی وابی مکارمك نقایه شرحنده لبس احمر لابأس اولدیغی
روایت وتحفه مؤلفنك کراهت مطلق ذکر اولنمغله تحریمی اولوب
قرمزی کیمك رجاله حرامدر قولنی دخی ایراد بیوردیلر لکن شمائل
شریف مؤلفی امام محمد ترمذی لباس حضرت خیر الناس بابنده
سند صحیح ایله براء بن عازب حضرتلرندن روایت بیوردیلر که مشار الیه
جنابلری ما رأیت احدا من الناس احسن فی حلة حمراء من رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلر وحضرت امام شرنبلالی جنابلرینك
لبس احمره مخصوص مؤلف رساله‌لرنده سکز قول محرر اولوب
قرمزی کیمك مستحب اولدیغی بیان بیوردیلر تفصیلنی اراده ایدنلر
رساله محرره‌یه مراجعت بیورسونلر اساتذه کرام ومشایخ
عظامز علیهم الرحمه حضراتندن متن تنویرده وسائر کتب فقهیه‌ده
محرر اولان اربعه‌نك کراهیتی لابسنه کبر وعجب ایراثنده اولدیغی
مأخوذمزدر * الا * کوزده والاجه نسنه‌لرده استعمال ایدرلر چفتایده

مسئله فی رخصة
لبس الاحمر

* الا *

فتح همزه ولام وسکون ها ایله الدن غلط اولوب عربیده سواد
وبیاض دن مرکب معناسنه فتح همزه ورا وسکون باوقاف ایله
ابرق وفارسیده کسر ومدپای فارسیه وفتح سین وسکون ها ایله
* الاثنین *
پیسه دیرلر * الاثنین * یعنی کل سرجاوز الاثنین شاع کلامنده لام
تعریفی اسکان والف وصلی قطع ایدوب الاثنین قرائتی قتی شایعدر
صواب اولان اثنین وامثالی ارلی الف وصل اولان اسمایه لام تعریف
الحاق اولندقده همزهٔ وصل حشو اولوب التقاء ساکنان واقع اولور
یعنی لام تعریفدن وهمزهٔ وصلدن صکره وارد اولان حرفدن
التقاء ساکنانی دفع ایچون همزهٔ وصلی اسقاط ولام تعریفی کسر ایله
قرائت واجب اولور بو قاعدهٔ مرعیه افعالده انجق مصادر تسعیه
منحصردر که اوچی خماسیه دندر افتعل بابندن اقتدار وانفعل دن
انطلاق وافعل دن احمرار کبی والتی سی سداسیه دندر استفعل دن
استخراج وافعنلال دن اقعنساس وافعوعل دن اخشیشان وافعول دن
اجلواز وافعال دن احمیرار وافعلال دن اقشعرار کبی پوشیده اولمیه که
کاتم اسرار متقدمین کلام مرقومده وارد اولان اثنینی شفتین ایله تفسیر
ایلمشلردر یعنی اسراردن بر سری کتم واخفا ایدن ذات بار صدیقمدر
دیو براحده افشا ایلیه اگر اول کلام دهانی تجاوز ایدر ایسه فرد آفریده یه
قصد خطاب ایتمزسه دخی والحیطان آذان لازمه سنجه البته بین الناس
* الاف *
شایع اولور صکره محبت صدیقه دخل ایجاب ایتمز * الاف * آتش
یالکی معناسنه مستعملدر فارسیده ذات آتش معناسنه اولان
فتح همزه ومدلام وآخرده واو ایله الاودن غلط اولوب عربیده
مدنون ایله نار دیرلر اما یالک معناسنه عربیده فتح لام وها ایله لهب
وفارسیده فتح زا ایله زبانهٔ آتش دیرلر لکن یالکی مرکزینه طالب اولوب
ارتفاعی ملاحظه سیله فتح عین وسکون لام وکسر واو ایله علودیمك
* آلایش *
موجهدر * آلایش * عنوان واحتشام ایله کورنش معناسنه مستعملدر
فارسیده لفظ مرقوم آلودن وآلایدن کلمه لرندن اسم مصدر اولوب
بولاشیش یعنی بولاشق معناسنه دلالت ایدر عربیده فتحتین

وضم تشدید را ایله تفرح دیرلر اما ترکیده مستعمل اولان معنایه
دال عربیده کسر همزه ومدالف ایله اراءه وفارسیده ضم نون ایله
* الب *
نمایش لفظلریدر * الب * پهلوان معناسنه فتح همزه ولام
وسکون با ایله الب ارسلان وقیا الب دیو مستعملدر وفارسیده
مدهمزه وسکون لام ایله الب دن غلط اولوب عربیده فتح با وکسر
* البستان *
مدهمزه ایله بئیس دیرلر * البستان * مرعش قربنده مشهور
بلده در علی الهروی کتاب الاشارات فی معرفة الزیارات
نام مؤلفنده بیان ایلدیکی اوزره فتح همزه وتا وضم با ولام
وسکون سین ویا ایله ابلستین دن غلط اولوب اصحاب کهفك
غاری بو بلده نك جانب غربیسنده اولدیغنی دخی روایت ایلمشدر
الهکم صاغمه
العهدة علیه * الهکم صاغمه * بین السماء والارض اجزاء رقیقهٔ
رشیه دن حادث ومرئی معروف حالتك اسمی علایم سمادن غلط
اولوب عربیده فتح قاف وزا وسکون واو وحا وکسر سین وضم قاف
سبب ظهور
ثانی ایله قوس قزح وفارسیده فتح ومدهمزه وسکون دال اول ونون وها
قوس قزح
وفتح با ودال ثانیه ایله آدینده دیرلر خفی اولمیه که قوس قزحك
ظهوری اجزاء رشیهٔ رقیقه یعنی غایت اینجه ورطوبتلی سحاب
ویا سحابی فوقانی اولوب غبار کبی مطر رش ایله بو حالتلرك
وقوعنده ناظره نسبت ایله شمس یا شرقده ویا غربده بولندقده اجزاء
مرقومه وراسنه یا جبل شاهق ویا سحاب غلیظ تصادفنده الوان
لطیفه نمایان اولدیغی اشکاردر اهل حکمتدن الشیخ علی طوسی
فرمنیردن دخی نمایان اولدیغنی مشاهده ایلدم دیو ذکر ایلمشدر
* الماس *
الماس * معروف ذی قیمت احجار نفیسه دن اولوب یونانیده مدمیم ایله
ماس دن دیباجهٔ رساله ده بیان اولنان خراسان کبی بلا تغییر لفظ
ومعنی تعریب اولنمشدر فارسیده فتح همزه وسکون لام ایله الماس
ومخففا اصلی اوزره ماس دیدکلرندن غیری مدهمزه ایله ایکینه
تعبیری دخی یوسف انجوینك فرهنك جهانگیری نام مؤلفنده
مسطوردر لکن ارباب لغت عربیه لفظ الماس ده اختلاف

تحقیق لفظ الماس

ایمشلردر صاحب قاموس فیروزابادینك والماس حجر متقوم تفصیلی ذیلنده ولا تقل الماس فانه لحن قولنه حضرت محشی سعدی افندی مرحوم یعنی بقطع الهمزة علی ما هو المشهور فی الالسن دیو تعلیقه تحریر بیورمشلر وشهاب خفاجی حضرتلری الشیخ الرئیس ابن سینانك لوح الماهیة نام مؤلفنده حواشی عراقیه دن الماسك الف ولامی الیه کبی اصلیه اولوب معرف اولدقلرنده الالیة والالماس اولملری نقلنی تمامنده مشار الیه رحمة الله علیه حضرت شهاب یجوز ان یکون ماس معرب الماس بیورمشلر ولسان العرب نام لغت مفصل وکبیرده اولا ابن اثیرك ظن ایدرمکه الیاس کبی الماسك دخی الف ولامی اصلیه در قولنی ایراد وثانیا عربیده معربا ماس استعمالنی التزام ایله تحریر مراد ایدر والحاصل عربئ صحیحی ماس اولدیغنده شبهه یوقدر اما کتب مفردات طبده ظفریاب اولدیغمز یونانیدن معرب اولمسی دخی ملایم عقل سلیمدر معلوم اوله که الماس قدیمده ورای هنده سرندیب دامنلرنده بولنوب اطرافه نشر اولورایمش الان جملهٔ انواعنك ردیسی وچابه دیو مشهوردر بعد زمان قلمك حدودنده برجبل کبیرده الماس معدنی ظهور ایتمکله اطرافنی سور ایله احاطه ایدوب مشتری اولانلره اول ارضك خاکنی دولتلری طرفندن کیل ایله بیع ایدرلر ایمش بشرط آن که اون التی قیراط وما فوقی دولتلرینك اولوب وزن مرقومك مادونی مشترینك اولورایمش لکن نوظهورلرك اعلاسی پورطه کیرده اولانیدر والماسك قرمزی ویشلی دخی موجوددر وهرنه قدر دق وسحق اولنسه کمال صلابتندن غبار اولمیوب مثلث الشکل تیشتر پارهلر قالمغله اکل وشربی ممنوعدر زمانهمزده معتبر اولان پرلنطه نوعیدر که صغیر وکبیر هر قطعهسنك فوقنده وسطنده اولان خالی محلده تغیری اوتوز ایکی قوزطه اوله وتحتنده کذلك وسطندن غیری یکرمی درت قوزطه اوله جوهر ذی قیمت مرقومدن غالی وعالی شیٔ آخرك عدم وجودنه مبنی جنس الماسه حاصل اولان کبری کسر ایچون

ضرورت ظهور الماس

قشقجی الماسی

اعظم موجود اولان قشقجی الماسنك مزبلهده بولنمسی حکم سبحانیه دندر الماس مرقومك بك طقسان تاریخنده اکری قپو خارجنده مزبلهده برشوبان بولوب بردسته قاشقه بیعی وطرف دولت علیهیه وصولنده سکسان درت قیراط وزن اولندیغی مشهوردر زیرا بوندن اقدم خزائن ملوکانهده موجود الماس پارهلرك اکبری شب چراغ عنوانی ایله معنون فص کبیری اکری فاتحی جنت مکان سلطان محمد بن سلطان مراد خان حضرتلرینك فتحا تاریخنده اللی بك وتاریخ امین که تاریخ خمس دیو مشهوردر آنك تحریری اوزره سکسان بك سکهٔ حسنهٔ دیناریه به اشترا بیوروب بعض اوقاتده انکشتریٔ حضرت سعادتلری اولان فص بی مثالك قیراطی تاریخین مرقومنده بیان اولنمغله یوزقرق یدی قیراط وزننده اولدیغی دوش لحاظهٔ فقیر اولمشدر بعده وارث تاج وتخت عثمانی ولد ارجمندلری جامع صاحبی سلطان احمد علیه رحمة الاحد حضرتلرینه بالارث فص مرقوم منتقل اولدقده زاد آخرت وذخیرهٔ عاقبت ملاحظهسیله برالتون صفحهنك حاق وسطنه رکز واطرافنده اولان ایکی یوز یکرمی یدی قطعه کبیر الماس پارهلردن ماعدا انواع مجوهرات ایله ترصیع بیوریلوب سنهٔ ماضیهده مارزهٔ تعمیرات حرمین محترمینه مأمور سابقا حلب دفترداری اولوب حبش ایالتی احسان بیوریلان حسن پاشایه ارداف ایله یکرمی ایکی سالنده مدینهٔ منوره قاضیسی بوسنوی شعبان افندی ودرکاه عالی قپوجی باشیلرندن بشیر اغا معرفتی ایله قبر منیر پرنور حضرت رسول علیه السلامك رأس مبارکلرینه علامت ایچون التون ایله ممّوه مسمار سیم که کوکب دری دیو مشهوردر اوزرینه آویخته اولنمغله الی الان موجوددر

سبب چراغ تعلیقهٔ کوکب دری

المقدر کائن * خیر وشر قدر سبحانی اولوجیدرمعناسنه استعمالی شایع ولغة صحیح اما اصطلاحا المقدور کائن دن غلطدر زیرا قدر سبحانی مراد در تقدیر مراد دکلدر بناء علیه قدر بابنده اسم مفعول مقدور کلدیکی اشکار اولمغله المقدور کائن دیمك لازمدر

المقدر کائن *

* ام القياس *

جنت مكان شيخ الاسلام ابو السعود افندی تصرفاتندندر * ام القياس
ام دنيا تعبير اولان بلدهٔ عظيمهٔ مصرده نهر نيلك زياده و نقصاننی
فرق ايچون بنا اولنان اولجه جك محلك اسمی عربيده كسر ميم
وسكون قاف ومد يا ايله مقياس دن غلطدر كه اسم آلت اولوب
تقدير اولنه جق آلت ديمك اولور فارسيده مطلقا اولچك معناسنه
فتح كاف فارسيه وكسر ومد را ايله كری ديرلر خفی دكلدر كه

تعريف اسم الت

حضرت ابو البقانك كليات نام مؤلفنده الالات هی مايعالج بها الفاعل
والمفعول كالمفتاح ونحوه قولنه نظرا مقياس دخی غلطدن سالم اولماز
محل القياس ديمسی اوقدر مكركه نهر نيلك بو كونده كه مقدارن
دونكی كونده كه مقدارنه قياس ايده جك آلت ديمك معناسی ملاحظه

* امامه *

اولنه * امامه * سبحه ودخان چبوغنك اوكنده اولوب كسر همزه ايله
مستعمل اولان معروف اوكلكك اسمی عربيده فتح همزه ايله امامه دن
غلط اولوب فارسيده كسر ومد پای فارسيه وشين ايله پيشی ديرلر

* ام دم *

ام دم * بو وقت معناسنه اولوب دم اين دم وساعت امساعتك
ترجمه سی اوله رق دم بودم ساعت بو ساعت استعمالی شايعدر
فارسيده كسر ومد همزه وسكون نون وميم وفتح دال ايله اين دمدن

فرق اين وام اسم اشارت فارسيه

غلط اولوب عربيسی مدها وفتح ذال ايله هذا الوقت اولور قاعده
زبان فارسيده اين وام قريبه مخصوص اسم اشارت اولدقلری معروف
لكن من جهة المعنی اختصاص يوق ايكن واضع لغتك تحكما كسر همزه
وسكون ميم ايله ام اشارتنی برقاچ ماده يه تخصيص قاعده سی
لغات عربيه ده دخی مرعيدر يعنی امساعت وامسال وامروز وامشبه
منحصر اولوب غيريلره اين ايله اشارت اولنديغی ارباب لغات

* امريقا * ابتداء ظهور يكی دنيا

فرق وتميز ايلمشلردر * امريقا * بالاده محرر اولان قطع عالمك
ربع رابعی اولوب يونانيده يكی دنيا معناسنه اولان مد همزه وميم ايله
امار يقادن غلطدر جانب غربده اراضئ مجهوله وجودينی فرنكی
الاصل قولون نام برشخص علم جغرافيا ودلائل نجوميه ايله تيقن ايدوب
كندوده قدرت ماليه اولمغله اولا فلمنك دولتندن استدعای اعانت

ايلدكده رد ايله جواب ويريلوب بعده اسپانيا دولتنه التجا وانلارك
اعانه لری ايله جزاير مجهوله يه سنهٔ هجريه نك سكز يوز التمش برسالنده
ابتدا سفر ايدوب جزايری بولوب هدايا ايله ورودندن صكره اوج
دفعه دخی سفر واهاليسی ايله الفت واسپانيا دولتی طرفندن برمدت
ضبط اولندقدنصكره انكليز اطه لرينه همجوار اولمغله انكليز طرفندن
ضبط اولنمشدر بو اقليمك اطرافی شرقا ماردل نورت بحر محيطی
وجنوبا مساجلان بوغازی وغربا پاسفيكوس بحر محيطی وشمالا احالا
كشف اولنمامش اراضئ مجهوله كه بحر منجمده متصلدر اقليم مذكور
ايكی اطه شكلنده اولوب اورطه سندن برانجه طريق ايله متصلدرلر
برينه بونايس جنوبيه وآخره بونايس شماليه ديرلر وجزيرتينك طولی
ايكی بيك درت يوز وعرضی بيك اوچيوز ميل اولوب تقريبا
محيطلری اوتوز ايكی بيك ميلدر حاوی اولديغی محللری تحرير
معلوممز اولمغله لاطائل اولور ارضئ مرقومه نك وسعتنده مبالغه
ايدوب سائر اماكن مسكونه دن زياده دكل ايسه مساويدر ديو اتفاق
ايلمشلر واقليم مذكوره نك خط استوا نصفنه قريب اولمغله
عرض شماليسی التمش يدی وجنوبيسی اللی يدی درجه يه قريب
وطولی يوز طقسان بش درجه دن اوچيوز فرق بش درجه يه رسيده

* امك *

اولمشدر * امك * زحمت ومشقت معناسنه معروف چغتايده فتح همزه
وسكون ميم ايله امكاكدن غلط اولوب عربيده فتح كاف وتشديد

* امير *

دال ايله كد وفارسيده فتح را وسكون نون ايله رنج ديرلر * امير
آل حضرت رسول صلی الله عليه وسلم معناسنه مستعملدر عربيده
برقومك رئيسی وآمری معناسنه اولان اميردن بطريق التشبيه
بو معنايه موضوع اولوب فارسيده معنای مرقومه وهر زمره نك
رئيسی معناسنه اولان كسر ومد ميم ايله مير عربيدن حذف همزه ايله
منقول اما فرهنك شعوريده اصلی اوزره الف ايله استعمالی دخی

* اناث *

تجويز اولنمشدر * اناث * اركك مقابلی ديشی معناسنه اولان انثی نك
جمعی اوله رق ضم همزه ايله مستعملدر عربيده كسر همزه ومد نون ايله

لاث دن غلط اولوب فارسيده مد ميم وفتح دال مهمله وعلامت
جمع ايله مادها ديرلر * انانيت * كمال عجب وكبر ايله منم ديكر نيست ديمك
يعنى بنلك معناسنه مستعمل غلط صريحدر زيرا اركك لك معناسنه
ضم را ايله رجوليت وچوجوقلق معناسنه كذلك ضم طا ايله طفوليت
وامثالنه قياسا بن معناسنى افاده ايدن انانك آخرينه تاء مصدريه
الحاق اولنسه انويت اولور بودخى كلام عربده وارد اولمامشدر
والحاصل انانيه مخترعات عوامدن اولوب لا اصل اولديغى اشكاردر
انبيق * شيشه ونحاسدن مصنوع ومعروف آلتدر كه دهن وماء
استخراج اولنور ايكى شيدن عبارتدر يعنى باشى وخزينه سى اولور
جملەسنه اسم اولەرق تركيده كسر همزه وسكون نون ايله مستعملدر
عربيده يالكز راسنك اسمى فتح همزه ايله انبيق اولوب فارسيده
سرپوش قرعه وكسر همزه ايله انبيق دخى ديرلر اما خزينه سنه
عربيده فتح قاف وعين وسكون را ايله قرعه وفارسيده فتح قاف وبا
ومد را ايله قرابه ديرلر * انجو * صدف ايچنده تكون ايدن جوهر
معروفك اسمى چغتاييده ضمه اشباعى ايچون واو ايله وانجودن غلط
اولوب عربيده ضم لامين ايله لؤلؤ وفارسيده ضم ميم وسكون راء
مهمله اولى وكسر ومد ثانى ايله مرواريد ديرلر اما در يتيمى ايكى
وجه ايله بيان ايلمشلردر برى صدف كبير ايچنده يكتا اولمسى وديكرى
صغير وكبير تام الاستداره اولمغله دائم الحركه اولمسى يعنى يتيمك
ابوينى فقدانده برمحلده قرارى اولميوب كى كورر ايسه اكا ميل وحركتنه
تشبيه اولنمشدر لكن حرمين محترمين اهاليلرينك عتيق وصغرته مائل
اولان انجولره اعتبارلرى رخصنه مبنى اولديغى اشكار ايكن ايتامك
حقارت ايله امرار اوقات ايلەلرندن حاصل اولان صغرت وجهلرينه
تشبيه اولنمشدر توجيهلرى نابجادر كتب اسلافده انجونك نهايت
وزنى اوچ مثقال در ديەلرى امر عجيبدر زيرا درهم ومثقاله قياس
اولنماز كوكرجين يومرطه سنه مشابه برجفت منكوش مشاهده مز
اولدقده اون سكزبيك غروش وبريلوب صاحبەسى راضيه اولمدى

انانيت *
* انبيق *
* انجو *
تحقيق در يتيم
نهايت كبر لؤلؤ

انجير * ميوه مشهوره در اسمى كسر همزه ايله مستعمل اولمغله فارسيده
فتح همزه ايله انجيردن غلط اولوب عربيده كسر ومد تا ايله تين ديرلر
انسون * قدى بر ذراع وساقى مربع وورقى خرده وچچكى بياضه مائل
طيب الرائحه برنباتك طولانى غلاف ايچنده حاصل معروف تخمنك
اسمى عربيده فتح همزه وكسر ومد نون ايله انيسوندن غلط اولوب
فارسيده فتح را وسكون نون ومد با ايله رنبان ديرلر * انموزج
برشيئك مثالى يعنى ارنك معناسنه زيادهٔ همزه ايله مستعملدر فارسيده
ضم نون وميم وسكون واو ايله نمونه نك معربى فتح نون وزا وضم ميم
وسكون واو وجيم ايله نموزجدن غلطدر * اواق * زمانه مزده
اون ايكى درهمك اسمى اولان اوقيه نك جمعى اولەرق افعال وزننده
مستعملدر عربيده فتح همزه ومد واو وتشديد يا ايله اواقى دن غلط اولمغله
فتح همزه وتشديد ومد واو ايله اواق اغرلق وثقيل معناسنه موضوع
اوقك جمعيدر اما محرر اولان اواقى امنيه نك جمعى امانى يه قياس ايله
مشدد او بعضيلر صحارى جمعى صحارا اولديغنه قياسا حذف ياء مشدده
ايله اواق ديمشلردر اخيرك فصاحتنه دليل تعيين زكاتده وارد اولان
حديث شريفدر قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا صدقة
فى اقل من خمس اواق معلوم اوله كه ضم همزه وسكون واو وتشديد
ياء تحتانيه ايله اوقيه تعبير اولنان وزن مرقوم اكرچه زمانه مزده
اصطلاح اطبا وجميع بلاد عربستانده اون ايكى درهمدن عبارت
اولوب لكن قديمده قرق درهم موزون اولديغى حديث شريفدن
مستنبطدر بناء عليه فقهاى كرام باب زكاتده نصاب الذهب
عشرون مثقالا والفضة مائتا درهم وزن سبعه بيورمشلردر وزن
سبعه قيدى درهم شرعيى بيان اولديغى اردب تصحيحمز ذيلنده
تفصيلدن اشكار اولور فليراجع فيه وزن مرقومك فارسيده اسم مخصوصى
اولمغله ترك اولنمشدر * آوان * وقت زمان معناسنه مد همزه ايله مستعملدر
عربيده فتح همزه ومد واو ايله آواندن غلط اولوب فارسيده فتح ها
وسكون نون ومد كاف فارسيه ايله هنكام ديرلر * آوانى * قاب وقچاق

* انجير *
* انسون *
* انموزج *
* اواق *
نصاب الزكات
* آوان *
* آوانى *

معناسنه خصوصا اوانی نحاس استعمالی بغایت شایعدر عربیده
اكل وشربده استعمال اولنان كاسه وامثالی نسنه‌لرك اسمی كسر همزه
ومدنون ایله انائك جمعی مدهمزه وكسرنون ایله آنیه اولوب آنك دخی
جمعی كه انائك جمع الجمعی فتح همزه ومدواو ایله آوان دن غلط اولوب
فارسیده مدكاف عربیه واوادات جمع ایله كاسه‌ها دیرلر خفی دكلدر كه
سائر كاسه وشوربه طاسی وانلاره مشابه نسنه‌لره تغلیبا اطلاق اولنه
* اوریا * لكن وان قولی نام لغتده محرر آوانی یه التفات بیورلمیه * اوریا
متأخرینك فرض وتقدیرلرینه نظرا معمور عالمك ربع اولیدر
شهر صورك بانیسی اجنور نام ملك اقلیم مرقومی دخترینه تملیك
واسمی ایله تسمیه ایلمكله اسم مرسومه اوریاتیریا دن مخففدر بو اقلیمك
اطرافی جنوبا سبته بوغازندن موره جزیره سنك ماینه بورننه
منتهی اولور شمالا آخر عمارت اولان واردیوس بورنی وغربا بحر محیط
وشرقا ازق دكزینه جاری تن صویی در اقلیم مرقومك شرقدن
غربه طولی تقریبا طقوز یوز میل وعرضا ماتیا بورنندن طرف جنوبه
بشیوز اللی میلدر وحاوی اولدیغی محللر ادنه دن آنه‌یه برخط
كشیده اولنسه جانب شمالنده اولان ممالك اناطولی وجمیع ممالك اسلامیه
روم ایلی وممالك له ومسقو والامان وفرانچه واسپانیا واسوج
وسائرلر بدر واقلیم مزبورك عرض بلدی اوتوز التی درجه دن
اللی درت درجه وطول بلدی اون یدی درجه دن یتمش ایكی درجه
* اوردك * اولور * اوردك * حیوانات مائیه دن طیر معروفك اسمی چغتاییده
كسر همزه ویاء اشباعی وسكون را ایله ایردك دن غلط اولوب عربیده
كسر همزه وفتح وتشدید واو ایله اوز و فارسیده ضم میم وسكون را ایله
مرغاب دیرلر اگرچه ایكی جزدن مركب اولوب صوقوشی دیمك
معناسنی افاده ایدر لكن فسخ اضافت ایله علمیته نقل وحیوان مرقومه
* اوردو * اسم مخصوص اولمشدر * اوردو * جمعیت لشكر معناسنه معروفدر
فارسیده ضم همزه وذال وسكون را وواو ایله اردودن غلط اولوب
عربیده ضم میم وفتح عین وكاف وسكون سین وزا ایله معسكر دیرلر

اردو سفرلرده عسكر ایله بیع وشرا ایچون جمع اولان اهل سوقه
اطلاق اولنوب كثرت استعمال ایله جمعیت خیمه وخركاه وجمعیت
لشكرگاهه نقل اولندیغی رسیده نظردر * اوروب * مسكوك * اوروب *
اقچه اسدی وذراع وهندازه دن درت حصه دن برحصه معناسنه
استعمالی شایعدر عربیده ضم را ایله ربع دن غلط اولوب فارسیده
مدجیم فارسی وسكون را ایله چاریك دیرلر ساعتلرده اولان چیرك
دخی بوندن غلطدر واقچه‌ده ربع غروش اسدینك وذراع وهندازه‌نك
ربعلری اولدیغی اشكاردر * اوروسپی * زنان فواحشك معروف
علمی فارسیده ضم را وسكون سین وكسر ومد باء فارسیه ایله روسپی دن * اوروسپی *
غلط اولوب عربیده فتح قاف وبا وسكون حا ایله قحبه دیرلر * اوسنج * اوسنج *
قلای صحیفه‌لری چكردكی ایله دق اولمش اوزمه ممزوجا سركایه
وضع واغزی بند اولمش ظرف ایچنده ترك اولندقده حل وحاصل
اولان شیء معروفك اسمی فارسیده فتح همزه وسكون سین وبای
فارسیه ایله اسپیداج دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم وبای
فایه تبدیل ایله اسفیداج در * اوسپی * معمول ومعروف كتانك اسمی * اوسپی *
عربیده ضم همزه وسكون سین وتشدید با ایله اوسطبه دن غلط
اولوب فارسیده فتح كاف ثانی وكسر با وسكون زا ایله كتان كبز دیرلر
اوسره * حدیددن مصنوع آلت حككك اسمی فارسیده ضم سین * اوسره *
وتا وتشدید را ایله ستره دن غلط اولوب عربیده ضم میم وسكون
واو وفتح ومد سین ایله موسی دیرلر * اوسته * صنعت ومعرفت تعلیم * اوسته *
ایده‌نك معروف علمی فارسیده اصلی ضم همزه ایله اوستاد وحضرت
مولانا من كل الوجوه اولانا مثنوی معنوی سنده تخفیف ایله اوستاد كر
بیورملری ایله ایكی سندن دخی غلط اولمسی ملایم اولوب معربی
اعراب اوستاده قیاس ومهمله‌ٔ معجمه تبدیل ایله اوستاذ در * اوشاق * اوشاق *
اتباع وخذمتكار وغلام بچه یعنی كوچك اوغلان معناسنه مشهوردر
فارسیده ضم واو ایله مطلقا خذمتكار وكسر واو ایله تازه معناسنه
اولان وشاق وغلام بچه معناسنه فتح همزه ومد شین ایله اشاق

اولمغله محلنده کوره بونلاردن غلط اولور عربیده مطلقا
خذمتکار معناسنه مدخا وکسردال وسکون میم ایله خادم وتازه
معناسنه فتح همزه ورا وسکون میم ودال ایله امرد وغلام بچه
لطیفهٔ حاقانی — معناسنه فتح صاد ایله صبی دیرلر لطیفه مشاهیر شعرادن حاقانی
برجوان نورسیده ویاروشق کورك طالبی ایچون بو بیتی ترتیب
وپادشاه عصرینه ارسال ایلمش بیت وشق ده که دربرم کیرد
یاوشاقی که دربرش کیرم پادشاهك منظوری اولدقده بز بورتبه
دون همت واندك ده میوز ایکیسنی ویرمکه قدرتمیز یوقیدر دیدیکی
رسیدهٔ صماخ حاقانی اولدقده جولان طبعندن برمکسك دوبالك
بوروقپاره‌یه صاروب حضور پادشاهه ارسالنده بوتدارکندن دخی
* اوطاق * — زیاده شاه‌فرهناك اولوب عظیم اکرام ایلمشدر * اوطاق * ملوك
ووزرایه مخصوص کبیر ومعروف چادرك اسمی چغتاییده آخرده
غین ایله اوطاغ دن غلط اولوب عربیده مدفا وفتح زا وسکون
ها ایله فازه وفارسیده مدبا وکاف فارسیه ورا ایله بارکاه دیرلر
* اوفکه * — اوفکه * غضب وعنف وتهور معناسنه اولان حالتك اسمی عربیده
فتح همزه وکاف وسکون واوایله اوکه دن غلط اولوب فارسیده
* اوکی آنه * — کسرخا وسکون شین ایله خشم دیرلر * اوکی آنه * زوج مادرك
معروف اسمی چغتاییده ضم همزه ایله اوی اته دن غلط اولوب
عربیده فتح ومدرا ایله راب وفارسیده فتح باوسکون دال ایله بدپذر
* اولاق * — دیرلر * اولاق * واولاغ برمحلدن مکان دیکره سواری وعجاله
رونده اولانلرك علمی چغتاییده ایکیسی بلا فرق انجق چاپك رواسبك
اسمی اولمغله عربیده راکبه فتح با ایله برید ومرکوبنه
کسرمیم وفتح صاد وسکون حاوفا ایله محصف وفارسیده اوله
مدیا وسکون میم وکسرومدجیم ایله یامجیك وثانیه مدبا وسکون
* اولام اولام * — دال ایله بادرنك دیرلر * اولام اولام * بری بری ورا سنده کروه
کروه رونده اولانلره اطلاق اولنور الفاظ مکرره دن معروف
فارسیده ضم همزه وفتح لام وسکون میم ایله الم الم دن غلط اولوب

عربیده فتح فا وسکون واو ایله فوج فوج دیرلر * اویقو * بخار رقیقك
دماغه صعودندن حاصل اولان حالت معروفه نك اسمی چغتاییده
قاف یرینه غین معجمه ایله اویغودن غلط اولوب عربیده فتح نون
* آهر * — وسکون واوایله نوم وفارسیده مدخا ایله خواب دیرلر * آهر * ترقیم
اولنمسان نقوشی رفع ایچون روی ورقه سوردکاری معروف ایکی
نوع شیٔ معمولك اسمی فارسیده مد همزه وها ایله آهاردن غلط
اولوب عربیده فتح ثاء مثلثه وسکون را ایله ثرط دیرلر معلوم اولەکه
قدیمده آهار ورق معروف اولمیوب محرر اولان ثرط واهار
جلاهانك نسج ایتدکلری اقمشه‌یه پرداخت ایچون سریش
ونشادن معمول طلا ایلدکلری شیٔك اسمی اولمغله بعده نشا
وبمورطه دن معمول وروی ورقه‌یه طلا اولانلره مشابهة اسم اولمشدر
* اباق * — اباق * اکثر حیوانده موجود اعضاء رئیسهٔ ظاهریه دن معروف
عضوك اسمی چغتاییده اباغ دن غلط اولوب عربیده کسررا
وجیم وسکون لام ایله رجل وفارسیده مدبای عجمیه ایله پای دیرلر
اباك الاسد — اباك الاسد * نفسنی ارسلاندن صاقن دیمك معناسنه واوسز
استعمالی شایع اولمغله عربیده واو ایله ایاك والاسد دن غلطدر
یکه سوار سپریس امثال ابوالفضل احمد میدانیك تصریح وبیان
بیوردقلری اوزره حدیث شریفده وارد اولان ایاکم وخضراء
الدمن دلیل کافیدر زیرا ایاکلهٔ تخصیص وخضراء الدمن کلامنده
اولان واو عاطفه در تقدیر حدیث شریف ایاکم یعنی اخصکم
بنصحی واحذرکم خضراء الدمن اولوب برفعل قدر دیکر فعل
مقدر اوزرینه عطف قلنمغله واوك حذفی جائز اولماز وابن حاجبك
کافیه سنده تحریرندن دخی مستباندرکه مفعول بهك عاملی وجوبا
حذف اولنان محال اربعه نك اخیری تحذیر ایچون اولوب واو
عاطفه ایله اسدی مع عادله عامل اول اوزرینه عطف ایدر تقدیر کلام
تفصیل حدیث شریف — اتق نفسك وباعد الاسد دیمك اولور ویاواو مع معناسنه اولمغله
اتق نفسك مع مقارنت الاسد اولور اما تفصیل حدیث شریف

اياكم وخضراء الدمن بيورلدقده اصحاب كرامدن ماذاك
يارسول الله ديو سؤال ايلمشلر المرأة الحسناء فى منبت السوء
ديو جواب بيورمشلر يعنى اخسا وادانى باننده متولده ومتربيه اولمش
مرأة حسنادن تحذيردر خضراء اخضرك مؤنثى اولمغله يشل معناسنه
ودمن دمنه نك جمعى اولوب فارسيده سركينك معربى سرجين معناسنه
يعنى مزبله لك بويله محللرده نابت و ثابت اولان سبزه صورت
وطراوتده اكرچه بساتين وسائر چمن زارده رونما اولان نباتاتدن
حسن منظر ايله نمايشلى اولديغى اشكار امامنبتنه نسبت ايله بردراو
فائده منداولمديغى دخى دركاردر بنابرين هرنسنه كه صورت ظاهرده
جميل وطينت اصليه سنده خسيس وفاسد اوله بين العرب اويله اولانلر
حقنده خضراء الدمن ديو مثل ضرب اولنور استطراد محرر مطلب واو ثمانيه
اولديغى اوزره حرف واو عاطفه ومع معناسنه اولديغندن غيرى
لغت عربيه ده واو ثمانيه دخى موجود اولديغنه شاهد استعيذ بالله
التائبون العابدون الحامدون السائحون الراكعون الساجدون
الامرون بالمعروف والناهون عن المنكر واقع اولديغى كبى
سورهٔ شريفهٔ كهفده دخى استعيذ بالله سيقولون ثلاثة رابعهم
كلبهم ويقولون خمسة سادسهم كلبهم رجما بالغيب ويقولون
سبعة وثامنهم كلبهم وارد اولديغى صورتده ابواب جنت افاده
بيورلدقده استعيذ بالله حتى اذاجاؤها وفتحت ابوابها وابواب جهنم
افاده بيورلدقده استعيذ بالله حتى اذاجاؤها فتحت ابوابها بيان
بيورلمه سندن بهشتك ابوابى سكز ودوزخك يدى اولديغى استدلال
اولنمشدر زياده ونقصانده اولان توجيهات اهلينك معلوميدر
منقبه * براسود وغفروضبارم سال خورده امتداد عمر ايله كرك * منقبه *
باران ديده اولوب طول عمرك ثمره سى كثرت اشبل وجرا وايله متنعم لكن
هرم پيرى وقوة ضعف وضعف قوتدن متألم اولمغله اجريه لرندن
رجامند اولوركه كندواجم وپيشه سنده ارام وپسران واولاد جلب
اقوات يوميه يه قيام ايده لر بوحال وصفاى بال ايله امرار اوقات وازمان

ومأمور

ومأمور خدمتى اولانلر بهر كون فتى وافر صيد تازه ارمغان ايدرلرايمش
شيخ مرقوم ضرغام ايكن بى اضراس اولمغله اكلده اهمال وامهال
ايده رك اطرافنده باقى قلان لحوم متننه ومتعفنه ومنفخه دن تكون
ايدن فارمالا مال اكل مالزمه دن ماعدا مركوز جبلتلرى اذا وحيله
وفساده ابتدار وشير مرقومده عدم قدرت حس ايتدكارندن كوش
ودهانته لطمه زن استحقار واحتقار واولادى اسود صاحب
سوددن برى ظهور رنده هر برموش برسوراخه فرار ايلمه لر يله بعد الشورا
تخلص پذره بوصورتده قرار ويرمشلر كه ايچلرندن برشبل ذواقتدار
همجوارلرى قصبات وقرادن برسنور شكار ايليوب نزد پدرى يه ماده
وياز بركربهٔ باقر تقديم ايليه دران ساعت بروفق دلخواه برهر صياد اخذ
وجلب ايدرلر بى درمان عبوس مار البياندن فكر واندیشهٔ موشان
سلب اولور لكن قط مجلوبك لسان حال ايله بالكزلغك حظى يوق
واديلرندن دلكيروذكر وياانثى رفيقنى دخى جلب وتحصيله رهبر
دلير ارسال ايدر كتوردكده كربهٔ اول جفتنى كورب خوش آمدى
واديلرنده معانقه وملاعبه ايده رك ايقاع فتيلهٔ تناسل ايله حامل اولدقده
اكرچه معايه اولنورلر اما ظهور سنانير صغار ايله كبار اسوده
صفاى ديكر حاصل اولديغندن ابوينى ارالقده كربه بچه لرى ترك ايله
اطرافده صيده واصل اولورلر وقتا من الاوقات پدر ومادر
كربه بچكان صيددن عود وانصرافلرنده ميداننده برقاچ موش مرده
كوردكده باورولرينى ضرب بى انصاف ايله بويله سرزنش ايدرلركه
بهى بيچاره لر بزم ولى نعمتمز وسبب آرام واسايشمز انجق بوفاردر
قياس ايتميه سزكه بوعمل مانده بى درمان غضنفر اوله اكر سبب
دفع اولسه مسببك طرد وتبعيدى مقرردر سزلرده مايه وارايسه
بوذاته فائده سى سزه عائدكونا كون ايجاد ضرره ابتدار ايده سز
ديرلر كهتران دخى جوابلرنده بزم عروق وعظامز بوذاتك نعمتيله
پرورده وبزلر تربيت كردهٔ عجلكاهى بنده زاده بنده يز بروجهله
ضرر دكل جزئى اغبرارينه رضا داده اولمغه غيرتمز مانع وخلاف

اسایش وراحت ولی النعمیده هر بر پارهٔ وجودمز مویمز مقدار
اولسه بنه حالمزه قانعز دیو ختم کلام ایدرلر   العهدة علی الراوی
* ایام باخور *
ایام باخور * شهور رومیه‌دن تموز آینده معروف ایام الحرك اسمی
عربیده اوزان مخصوصه‌دن عاشورا وزننده باخورادن غلط اولوب
فارسیده اسم مخصوصی اولمغله روزان کرمی دیمك اولور
صورت تجربهٔ اوقات آتیه
فائده ایام مزبوره ماه تموزك اون طقوزندن یکرمی بشنه وارنجه
یدی کون اولدیغی معروفدر ایام مرقومه‌یه بش کون دخی فرض ایله
اون ایکی کون تمام اولدقده یوم اول ایام باخورا رأس سنهٔ نصاری
اولان ماه آتی کانون ثانینك فهرسی اولور بوصورت ایله ایام
احدی عشر شهور باقیه‌یه قیاس ایله سنهٔ آتیه‌نك حر وبردی
نمایان اوله جغی مجربات‌ندر   یعنی یوم اوله‌ده سحاب وانجلا
وشدت هوا وسائر اختلافه کمال دقت اولنوب طلوع آفتابدن
طلوع دیکره دکین ساعت بساعت اوتوزه تقسیم ایله ماه کانون آتینك
ایامنك احوالی نمایان اولور   وینه ایام مزبوره لیالی‌سنده اولندن
بدأ ایله برمقدار پنبهٔ موزونی برحجر کبیر تحتنه وضع ایدوب سحری
وزن اولندقده خفت وثقالتی شهور محرره‌نك احوالنی بیان ایلدیکی
* ایبا *
کذلك مجرباتدندر * ایبا * امتناع ایتمك ویوز چورمك معناسنه
افعالدن ظن ویا ایله مستعملدر عربیده ثلاثیدن ابی یأبی‌نك مصدری
کسر همزه ایله اباءدن غلط اولوب فارسیده ضم را وسکون واو
* ایتام *
وفتح کاف فارسیه ایله روکردانی دیرلر * ایتام * نظیری چوق
بولنمیان نسنه معناسنه عموما واوکسز ولد معناسنه خصوصا
دلالت ایدن یتیمك جمعی اوله رق کسر ومد همزه ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح همزه وسکون یا ایله ایتام دن غلط اولوب بعضی ارباب
لغت یتیمی بلا اب یعنی باباسز قید ایلدکارینه مبنی فارسیسی کسر
* ایری *
ومد باء عربیه ایله بی پدران اولور * ایری * طوغرینك مقابلی اوله رق
جغتاییده اکری‌دن غلط اولوب عربیده ضم میم ایله معوج وفارسیده
* ایز *
فتح کاف ایله کج دیرلر * ایز * اسماء رجالدن معروف وفردوسی طوسی‌یه
امر ایله شاهنامه‌نك جمعنه سبب اولان سلطان محمود غزنوینك وزیری
خاص

خاص ایاز بغایت مشهوردر عربیده کسر همزه ومد یا ایله
ایاسك مجهی اولان فتح همزه ایله ایازدن غلطدر منقبه حکیم منقبهٔ فردوسی
ابو القاسم حسن فردوسی طوسدن هجرت وغزنه شهری فناسنده
احسن بساتین‌دن برباغچه‌یه نزول ودرون غزده‌نه ارامکاه ندارکینك
خبر وصولنه مترقب وادای صلواته قیامده ایکن سلطان وقتك
اخص ندماسی وافصح شعراسی عنصری وفرخی وعسجدی
عیش ونوشی اتمام ایچون بورساقی کل اندام ایله عالم اغیاردن
خالی ملاحظه سیله الطف نزهتکاه اولان روضهٔ مرقومه‌یه توجهلرنده
شخص غریب هیئت عجیب ایله نمازده مشاهدلری اولدقده بی راحت
اولوب استشاره ایدرلرکه بویکانه ذاتی دعوت واتمام خوش
آمدی والفتدن صکره رباعی وزننده تنك قافیه بدیهی برمصراعه
اغاز ایده لم اکر تکمیله قدرتی اولورایسه روش شاعری معلومی
وقابل انسدر واکر ناشناس ایسه طور شاعری معلومی اولمیان
ایله هم مجلس اولمق داعیز دکلدر دفع لینی ایله پنجهٔ زهد وورعندن
خلاص ممکندر رأی واتفاقلری ختامنده فردوسیٔ مرقوم داخل
بزملری اولور بعداد ای مهمان نوازی اولا عنصری ع
چون عارض تو ماه نباشد روشن بعده عسجدی ع مانند رخت
کل نبود در کلشن وبعده فرخی ع مژکانت همی کذر کند از
جوشن دیوب قافیه قالمدی ملاحظه سیله فردوسیدن تمامنی
نیازلرنده ع مانند سنانه کیو در جنك پشن مصرعی ایله تکمیلندن
انکشت بردهان حیرت قالوب کیو و پشن معناسنی بیان رجا
ایدرلر فردوسی دخی فصاحت وبلاغت ومحله مناسب ابیات
مستوجب حیرت ایله پشن فتح باء فارسیه وشین ایله طوس قربنده
برمحل وسیعك اسمی وکیو کسر کاف عجمیه ایله ایرانیلردن
برمشهور پهلوانك نامی اولمغله افراسیاب ایله اول محلده جنك
عظیملرنده تورانیلر مغلوب اولوب جنك پشن دیو شهرت یاب در
کلامندن سامعین بغایت ممنون واول کون تا باخشام بزم انسا انس

رونمون اولور فرداسی فردوسی قصه سنی شعرای ثلاثه بیت
خاص ایاری ایدنوب همسایه اولدی مهتاب ملازم آیه بیتی
آشکار اولدقده اولا وزیره وثانیا شاهه عرض ایلدکلرنده درآن
ساعت فردوسیٔ احضار والتفات پادشاهی ایله شیرین کار اولدیغندن
چند روز مرورنده شاهنامه یی نظم وتدوینه مأمور اولور فی الحقیقه
مجلد مرقومك حاوی اولدیغی اکاذیب وخرافاتی اول درجه رنکین
ادا ایله املا واول مقدار تطویل واطرا خارج از طوق بشر اولوب
زردشت حکیمك یازدیغی کبی دربغل وادعای نبوت ایتمکه روا اولدیغنه
ایما ایچون ظرفای عجم دیمشلردر قطعه درشعر سه کس پیامبرانند
هرچند که لانبی بعدی اوصاف وقصائد وغزل را فردوسی
وانوری وسعدی * ایس * طعاملرده اولان رایحۀ مخصوصه نك * ایس *
اسمی جغتاییده مطلقا قوقو معناسنه موضوع اولمغله عربیده
رایحۀ مشهوره مرادفی فتح عین وسکون را ایله عرف وفارسیده
ضم ومد با ایله بوی دیرلر * اینه * شیشه نك وراسنه سر تعبیر اولنان * اینه *
شیٔ الصاق ایله رونما اولان مرایاء معروفه لر معناسنه فتح همزه
وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده مد همزه وکسر ومد با ایله
آیینه نك مخففی یاء واحده وبنده مد همزه ایله آینه دن غلط اولوب
عربیده فتح سین وجیمین وسکون نون ولام ایله سجنجل دیرلر
معلوم عالم علم هیئتدر که ضمیر ومنلالرینك تحقیق وبیانلری
هر جسم لطیف ومصیقل وشفافك وراسی مستور ومنسد اوله
مقابلنده اولان اشکال سطح مرقومه عکس ایله مرتسم وتمثال اولمغله
مرئی اولور کلام مرقومه نظرا جمیع سطح شفافك منعکس
اولمسی مشاهددر وسر تعبیری اسراردن اولمیوب مقدار کفایه طریق عمل سر
قلای دق وباغیری صورت ایله مستوی ولطیف فسدق کاغدی
غلظنده بلاشقوق صحیفه ایدوب آینه اوله جق ابکینه نك روینه
فرش اولندقدنصکره اوزرینه قلیل ویا کثیر زیبق اضافه اولنوب
اطرافنه تحریك ایله قلای لوحه سنه حل وروی شیشه یه ملاصق

وتماس اولمغله برطرفندن بلانقصان القا اولنان زیبق اخذ بعده
تقریب نار خفیف اولندقده بقیۀ سیماب دخی دفع اولمغله رونما
آینه اولور * آینه لی قواق * قسطنطینیۀ المحمیه نك خلیج معروفی آینه لی قواق
پیشکاهنده املاك پادشاهیه حمیت عن الافات والبلیه دن کندویه
نسبت ایله مشهور ومراتبع همایون وترسانۀ عامره بینلرنده مقابل
مسلمینه ومیدان تیراندازانه وصوله اسکله اولان محل معروفك
اسمی تحریفات اهل زمانه ایله عزیز علی ده ده قواقندن غلطدر
عزیز مرقوم محل مزبورده مقیم ایکن فوت اولدقده سنت سنیۀ قدیمه
اوزره جالس اولدیغی محله دفن اولنوب هدف تیردعا ملاحظه سیله
نذان سرو پاسی شجر قواق غرس اولنمه سندن بو نام قالمش بعد زمان
قاعدۀ دهر بوقلمونده قبر وقواقی مندرس اولمش ایکن زمانه مزده
مرقدنی اظهار وآرا وقنده بنه دروس ایلدیلر * ایوان * یعنی بیوك * ایوان *
صفه معناسنه فتح همزه وسکون یا ایله مستعملدر عربیده کسر همزه
وسکون یا ایله ایوان دن غلط اولوب فارسیده فتح با ومد سین ایله
بساره دیرلر اما فتح همزه ایله فارسیده مستعمل اولان ایوان دواق
وطاق عالی وطره خانه وکربالا وسایبان معنالرینه اولدیغی اشکاردر

❀ الحرف الباء ❀

بابا * طبیب حیات ولد اولان زوج مادرك اسمی فارسیده مد باء اول
وفتح باء ثانی ایله باب دن غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون * بابا *
باء ایله اب دیرلر * پابوج * پای انسانه لبس اولنان شیٔ معروفك
اسمی فارسیده جزئین دن مرکب مد پانین عجمیه وضم ثانی ایله * پابوج *
پاپوش دن غلط اولوب عربیده کسر حاء مهمله ومد ذال ایله
حذاء دیرلر پا مخفف پای اولوب پوش پوشیدندن اورتوجی معناسنه
اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی ایاق اورتسی دیمك اولور * پادشاه * پادشاه *
مالك ممالك ومستأمن بلدان ومسالك معناسنه مد پا وکسر دال ایله
مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب سکون دال ایله پادشاه دن
غلط اولوب عربیده فتح میم وکسر لام وسکون کاف ایله ملك دیرلر

پوشیده اولمیه که لفظ پادشاهك برجزئی دافع ضرر و مصلح فساد
معناسنه پاد وجزء ثانیسی کبیر یعنی اولو معناسنه شاه اولمغله معنای
ترکیبیسی ضرر قالدیرمجیلرك بیوکی دیمك اولور قواعد لغات فرسدن

قاعدهٔ اسقاط واثبات الف

اولان وسط کلمه ده واقع الفك اثبات واسقاطنه مبنی راه وواه وماه
وکاه وسپاه وکناه کبی پادشاهك الفنی حذف ایله پادشه دخی دیرلر
علی کلا الوجهین فرهنك جهانکیری توجیهنی اوزره پاداوج معنایه
دلالت ایدوب اول پاسبان وثانی پاینده وثالث تخت وشاه وشهك
دخی اوج معناسی اولوب اولی امثالندن کبیر واعلا معناسنه که
غزل وقصیده نك بیت اعلاسنه شاه بیت وایو آتلویه شاهسوار
وایشلك وواسع طریقه شاه راه وطبورك اکبری اولان قوشه شاهمرغ
اطلاق کبی وثانیسی داماد معناسنه وثالثی اصیل وصاحب نسب عالی
معناسنه اولمغله اسمك جهات اربعه ایله پادشاهانده اجتماعی اشکاردر
اولا پاسبان رعایای خالق البرایا وثانیا عروس مملکه شوهر وثالثا
جمله ناسدن اکبر ورابعا حسب ونسبده بهتر اولمه لری توجیه وجیه
ملاحظه اولنور ایسه ده فصحای فرسك معنای اصلی سنه نظرا
القاب خانان ووزراده پادشاه وپادشه تحریرلری فنی شایعدر
بو صورتده ملوك وسلاطینه اطلاق اولنان پادشاه لفظنك اصلی
بته ایکی جزءدن مرکب اولان پادشای دردیمك ملایم اولور که
برجزئی مذکور اولان دافع ضرر و مصلح فساد معناسنه پاد
وجزء اخیری عوام ناس معناسنه شای اولمغله معنای ترکیبیسی مصلح
عامه دیمك اولدیغنه مبنی اطلاقی صحیح اولوب ابیات فارسیه ده ده
مخففا مذکور اولان پادشانك اصلی پادشای اولمسی دخی منفهمدر
وشای عوام ورعایا معناسنه اولدیغی کنج شایکانی وامثالندن فنی
اشکار اولور کنج خزینه معناسنه معروف وشایکانی رعایایه نسبتدرکه
خسرو پرویز زمانندہ عام رعایادن برزراع فلاحت ارض ایدرایکن
ظهور ایلدیکی کتب لغات وتواریخده مفصلا محرردر اما کاف
ونونك نسبت ده زیاده اولمه لری قواعدی بعنایة الله تعالی دوانی

تصحیحمز

* بادم *

تصحیحمز ذیلنده بیان اولنور فلیراجع الیه * بادم * معروف
شجرك مشهور ثمرینك اسمی فارسیده مدبا ودال ایله بادامدن
غلط اولوب عربیده فتح لام وسکون واو ایله لوز دیرلر * بادیه

* بادیه *

ترابدن اعمال اولنان معروف وکبیرچوملکك اسمی عربیده مدبا ودال یرینه
طا ایله باطیه دن غلط اولوب فارسیده فتح غینین وسکون را ونون ایله
غرغند دیرلر * باذق * ماء عنب معصوردن آز طبخ ایله حاصل اولان

* باذق *

شی یعنی می معناسنه فتح ذال ایله مستعملدر عربیده کسر ذال ایله باذق
افصح اولوب فتح ذال دخی غلط اولماز فارسیده مدبا ایله باده دیرلر
محرر اولان باذق باده نك معربی اولدیغی کتب معربانده مصرح در
خیر الناس حضرت ابن عباس رضی الله عنه دن حل وحرمتی سؤال
اولندقده سبق محمد الباذق بیورمشلر یعنی سبق جواب محمد علیه
السلام تحریم الباذق وهو قوله ما اسکر فهو حرام ایله شرح وانعام
اولندی * پارچه * اکثر اشیانك قطعه سنك اسمی فارسیده مدبای

* پارچه *

عجمیه ایله پاره دن غلط اولوب عربیده ضم شین ایله شقه دیرلر

* باروت *

باروت * کهرچله وکوکرد وکوموردن اوزان معلومه ئی مزج وخلط ایله
اشیاء ثقیله ئی دفع وتحریك ومعادنی تغییر ایچون حکیم قدیم سالیوس
صقلینك ایجاد واختراع ایلدیکی شیء معروفك اسمی فارسیده
مدبا ودال ایله باروددن غلط اولوب عربیده فتح همزه وقاف وسکون با
ورا ایله ابقر دیرلر اما بارودی ایجاد ایدن فیلسوف سالیوس

اول ظهور باروت

مصر اسکندریه سنده ساکن وکیمیا کر اولمغله تراکیب علم کافدن
اوله رق جزئینی دق وبوته یه وضع وآتش رسیده اولدقده اطرافنی
پریشان ایلدیکنی مشاهده ایلدکده جزئینی حفظ وتکثیر واحراق
ایچون کوراضافه سیله بارود متعارفی ایجاد وخمپره ئی دخی اختراع
ایدوب تاریخ هجریه علیه افضل التحیه نك قرق سالنده اسلامبوله
کلوب اهالیسنه بارود ترکیبنی وخمپره انداختنی تعلیم ایدوب
یونانیلردن صکره کفار طوپ وتوفنك ایله جنك وکارزار ایدراولمشلر
دیو مرحوم کاتب چلبی تقویم التواریخده بیان ایدر لکن فتح قسطنطنیه

سکزیوز اللی بدیده وقوع بولوب وماقبلنده اولان اسفار همایون
ابهت مقرونلرده دخی طوپ وتوفنك اولمدیغی مطالعهٔ تواریخ ایدنلره
معلومدر بینهما بی توفیق اصحاب فکر دقیقه محولدر بارودك
اعلاسی سکز درم کهرچله وبر درم کوکرد وبریچق درم کوردن
ترکیب اولنوب اوسطو ردیسی کورك زیاده سیله در وسائر برداخت
وتربیه سی اربابنك معلومیدر * برهوت * اقلیم یمنده حضرموت * برهوت *
نام موضعده ارواح کفارك مسجون اولدیغی جاه عمیق مشهورك
اسمی عربیده فتح اوابن وضم ها ایله برهوت دن غلط اولوب فارسیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولمه دق بئر مرقوم حقنده خیر بئر فی الارض حدیث شریف
زمزم وشر بئر فی الارض برهوت ان فیها ارواح الکفار مسجونة دیو
حدیث شریف روایت ایدرلر * باز * فارسیده اون درت معنایه * باز *
دلالت ایدوب بری قولاج معناسنه اولمغله عربیده مد با ایله
باع لفظنك معجمی اولوب معنای مرقومی افاده ایدر معلوم اوله که
دیباجهٔ رساله ده معرب بیان اولندیغی وجه اوزره السنهٔ سائره دن
خصوصا عربیه دن اخذ واستعمال اولنان الفاظه دخی معجم دیرلر
پازی * شوندری یعنی معروف بانی پانجارك اسمی فارسیده مد بای * پازی *
عجمیه وآخرده واو ایله پازودن غلط اولوب عربیده کسر سین
وسکون لام ایله سلق دیرلر * پاسبان * مطلقا کوزه دیجی * پاسبان *
یعنی بکجی معناسنه مد بای عربیهٔ اول ایله استعمالی شایعدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب مد بای اول عجمی وثانی عربی وسکون سین ونون
ایله کیجه بکجیسنه اسم اولان پاسبان دن غلط اولوب عربیده
مد طا وکسر یا وسکون فا ایله طائف دیرلر خفی اولمیه که شب
علی قول درت حصه و پاس بر حصه اعتباریله بر حصه سنه مد بای
فارسیه وسکون سین ایله پاس اطلاقی غایت شایعدر وبان مد
بای عربیه وسکون نون ایله کوزه دیجی اولمغله معنای ترکیبیسی
کیجه نك برحصه سنك بکجیسی دیمك اولور لکن تعمیم اولنوب
جمیع کیجه بکجیلرینه اطلاق اولنمشدر * پاشا * وزرای عظام دولت * پاشا *

عایه

علیهٔ ابدی القیامه اسم اوله رق استعمالی شایعدر فارسیده پاشا
آتمه جه قوشنك اسمی اولوب معربی مد با وفتح شین وسکون قاف
ایله باشق در لکن بین الاتراك پاشا بیوك قرنداشه اطلاقی مشهور
اولدیغی مرحوم عثمان زاده حدیقة الوزرا نام مؤلفنده بیان
ایلدیکنه نظرا اول الوزرا علاء الدین علی پاشا جنت مکان
سلطان ارخان حضرتلرینك بیوك برادرلری اولمسیله شهرت بولوب
سائر وزرایه دخی اسم اوله واکثر اولاد کبارك صباوتلرنده
کاغدخانه پاشاسی اولدقلری دخی دیلیلدر بیوك قرنداش معناسنه
عربیده فتح شین ایله شقیق کبیر وفارسیده کهمر میم وسکون ها ایله
برادر مهتر دیرلر بو صورت دخی وجه تسمیه اولمسی دور دکلدر که
آتمه جه قوشنك کمال غیرت وجسارتندن صیدینی یوزه
یتشدردیکی ویرتیجی قوشلرده بوندن غیری بر دفعه ده بو مقدار
شکار ایدرری موجود اولمدیغی بین الصیادین مشهور اولمغله
وزرایه اطلاقی اولنه بیله فارسیده مرغ مرقومه حذف الف
ثانیه ایله پاشه دیمه لرندن غیرت وجسارت طیر مرقومه تشبیها
عسکری وبکجیری یانه دخی بیله تعبیری مرقومدن غلط اولمسی
* باغه * ملایمدر * باغه * خلال وطرق وسائر نسنه لر اعمال اولنان شی
معروفك اسمی فارسیده مد با وفتح خاء معجمه ایله باخه دن غلط
اولوب عربیده کسر سین وفتح لام ایله سلحفات دیرلر متعارف
اولان باخه هند وسندستان قابلو باغه سنك ظهری اولدیغی
مشهوردر لسان ترکیده ضفدع اسم بوله مد قلرندن سلحفات
قسمیدن عد ایله قوری باغه دیوب باخه یه قابلو باغه دیمشلر اوله
بری ونهری سنك وجودی مشاهد حتی بحری سنك غایت کبیری
موجود اولور دیو قصص ومناقب روایتلری کوشزد عالمدر
لکن بریچق ذراع نجاری طول وبر ذراع عرضنده تکنهٔ جامه شویه
* باك * شبیه غلاف پشتی منظور بز اولمشدر * باك * خوف یعنی قورقو
معناسنه بنم آندن نه باکم وار کلامی شایعدر فارسیده مد بای عربیه ایله

غارمق وصاقنمق معناسنه اولان بالڭدن غلط اولوب عربیده ضم میم
ومد با ایله مبالات دیرلر پاك بای فارسیه ایله طاهر معناسنه اولدیغی
لطیفه
ظاهردر لطیفه ظرفای اعجامدن بری طریق عامدن کزارنده ایکن
برزن بدفرجام شاشلنده وپاشنده سر شخص مرقوم اولمغله
شهنشبنه نظرنده زن مزبوره نك پاك نیست مولانا سرچشمه پاکست
خطابنه مومی الیه ترکیده طاهر وفارسیده اوت معناسنه اولان
آری ایله برنوع لطافت قصد ایدوب آری عشرا فی عشر هست
دیمش استطراد قورقو که توقع شر معناسنه اولور ایسه فارسیده بیم
توقع خیر وشر
وعربیده خوف دیرلر اما توقع خیر که ترکیده ضم همزه ومیم ایله امو
رجا
وعربیده فتح را ایله رجا وفارسیده ضم همزه ایله امید دیرلر لسان
خوف
فارسیده مطلقا خوف معناسنه فتح تا وسکون را ایله ترس موضوعدر
وهراس دخی شول حالتدن عبارتدر که ترکیده فتح با وکسر لام وسکون
کاف فارسی ایله بلکلهمك وعربیده فتح ها وکسر واو وسکون لام ایله
باکره * هول
هول دیرلر * باکره * ارکورمهدك قزك اسم مشهوری عربیده
کسر با وکاف وسکون را ایله بکردن غلط اولوب فارسیده ضم دال
مطلب صفة
وواو معروفه ایله دوشیزه دیرلر فائده اکر توصیف اولنان صفت
ثابته وحادثه
صفة ثابتهٔ نسادن اولور ایسه طالق وحائض وطامث کبی
تاء تأنیث لازم اولمازاکر صفت حادثه نسادن اولور ایسه علامت
تأنیث لازمدر صفت ثابته وحادثه تفصیل وبیانی مراد ایدنلر قاضی
بیضاوی حاشیه سی حضرت شهابك سورهٔ شریفهٔ حجده استعیذ بالله
یوم ترونها تذهل کل مرضعة عما ارضعت آیهٔ کریمه سی تفسیر شریفنی
مطالعه بیورسونلر بو عجالهده مراد اظهار معرفت اولمغله بو مقدار
* بال *
بیان کافیدر * بال * زنبورك جمع وادخار ایلدیکی فوائد کثیرهٔ
جامع حلویاتدن شیء معروفك اسمی چغتایده فتح با وسکون لام ایله
بل دن غلط اولوب عربیده اسم اشهری فتح عین وسین وسکون
لام ایله عسل وفارسیده فتح همزه وسکون نون وضم کاف عجمیه ایله
انکبین دیرلر لطیفه بلغای عربدن بری عسل ایله جالك ترکیده اسملری

مبادله

مبادله اولنمسه معمار بنه مطابق اولور زیرا عسل دواء وجل ذی بالدر
* بالا *
دیمش * بالا * مطلقا اوج یعنی یوجه معناسنه مستعملدر فارسیده ابعاد
مطلب ابعاد
ثلاثه که طول وعرض وعمق اولمغله ثانی معناسنه موضوعدر طوله فارسیده
ثلاثه
کسر دال ایله دراز وعرضه فتح بای عجمیه وسکون ها ایله پهن دیرلر
طول عرض
مذکور بعد عمق که انساندن غیری حیوانده وکلیا جمادانده جانب
وعمق
مرکزدن جهت اوجه اعتبار اولنور اکثریا رفعت لازم اولدیغندن
پست وبالا
بعدك طرف اعلاسنه ویوجه معناسنه وپست مقابله سنده لازمی
پست وبلند
اعتباریله بالا استعمال ایدرلر مع هذا پستك مقابل حقیقیسی بلنددر
الحق ویوکسك معناسنه بو اعتباره بناء زبر دخی استعمال اولنور
زیر وزبر
اشاغی ویوقاری معناسنه حقیقتده زیرك مقابلی زبردر والت واوست
معناسنه اطلاقی دخی صحیحدر وزبر مرقومك زاسنی حذف ایله
یوقاری معناسنه بر دخی استعمال اولنمه سندن اسان فارسیده علی
معناسنه مستعمل برك اصلی زبر اولمسی بعید دکلدر معلوم اوله که
لسان فارسیده مطلقا یوجه یعنی یوکسك معناسنه فتح با عربیه
وسکون راء مهمله ایله بر زدلالت ایدر وافراختندن مأخوذ افرازك
مخففی اولان فراز یوقاری معناسنه اولور ایسه مقابلی ضم فا ورا
فراز نشیب
وسکون واو ایله فرود اولور اکر فراز یوقوش معناسنه اولور ایسه
مقابلی کسر نون ایله نشیب اولور تخفیفا نونی حذفیله شیب دخی
عمیق
مستعملدر انفاذ کری مرور ایدن ثالث ثلاثهٔ ابعاد که ترکیده
* بالطه *
دریك دیرلر فارسیده فتح زاء عجمیه وسکون را ایله ژرف در * بالطه
دمردن معمول آلت قدیمهٔ معروفه نك اسمی چغتایده فتح با وتا
وسکون لام ایله بلته دن غلط اولوب عربیده فتح کاف ورا وسکون را
* بالغم *
ومیم ایله کرزم وفارسیده فتح تا وبا وسکون را ایله تبر دیرلر * بالغم
صدر انسانه بعضی عوارض سبیله منصب اولان معروف رطوبتك
اسمی عربیده فتح با وغین وسکون لام ومیم ایله بلغمدن غلط اولوب
* بالقچن *
فارسیده ضم کاف سکون شین ایله کش سفید دیرلر * بالقچن
طورنایه شبیه طیر معروفك اسمی ترکی وفارسی ایکی جزءدن مرکب

بالقچین دن غلط اولوب عربیده ضم طا و تشدید و فتح واو ایله طوّل
وفارسیده ضم و مد باء عربیه ایله بوتیمار دیرلر بالق ترکی معروف و چین
فارسیده چیدن مصدرندن وصف ترکیبی اولوب بالقلر جمع ایدیجی
معناسنی افاده ایدر تحقیق ماده اکثر ارباب لغت طیر مرقومه
حمق و بلاهت نسبت ایدوب دائما بحر و انهار کنارنده بولنوب آب تمام
اولوب ماهیلر هلاک اولور ملاحظه سیله بر قطره نوش ایلمز دیو
حکایت ایدوب سرخ منقار بر طیر اولمق اوزره تحریر و بیان ایدرلر
هر نه قدر خرق اجماع ایسه ده مشاهده‌مزی ایرادی ایله اثبات مدعایه
خامه جنبان اولورز اولا جمیع کتب طبیه و بعضی ارباب لغتک تحریر
و بیانی اوزره بوتیمارک لحمندن اکل زیادهٔ عقل و قوت حافظه‌یه بادی
اولمسی مأکولک حمق و بلاهتنه مانعدر زیرا هر حیوانک لحمندن اکل
و جلد و عظم و سائرینی استعمال اول حیوانده موجود اوصاف ایله
متصف اولمق بین الناس مشهور و کتب اطباده مسطوردر ثانیا
خیال خانهٔ خاطرده مرتسم اولان منقبه که حضرت سلیمان
صلوات الله علی نبینا و علیه حضرتلرینه طرف رب العالمیندن
پیک امین واسطه سیله وحی نازل اولوب نوش آب حیات ایله عالم فانیده
برقرار اولملری تخییر بیورلدقده سنن انبیای عظام اولان استشاره‌یه
رخصت طلب بیوروب اولاد و عیال و حبشا و ندوتبار و جمیع بنی نوع
انسان و سباع و طیور و چرنده و پرنده والحاصل عامهٔ ذی روح ایله
استشاره‌لرنده جمله‌سی یک زبان وفاق و اتفاق ایله آب حیاتک نوشیله
حیات جاودانیده انواع فوائد بیانلرندن قلب عرش سای حضرت
سلیمان زمان متسلی اولمیوب سرهنک طیور هدهده خطاب ایله عالم
فانیده برحیات اولانلردن مجلسمزده حاضر اولمیان وارمیدر بیوردقلرنده
فلان محلده سال خورده و ایام دیده بر بوتیمار بیمار قالدی انک دخی
هرم پیری و تشویش عقلنه ذاهب اولوب احضار اولنمدی اندن غیری
براحد قالمدی جوابنده انک دخی رخصوده حاکیی اولمسی فرمان
بیورلدقده دران ساعت جلب اولنوب مرام نبی علیه السلام افاده اولندقده

تحقیق ماده

منقبهٔ سیدنا سلیمان علیه السلام

اولا جوابی جناب عالی منزلتلری نبوت و سلطنت جمیله ممتاز بر ذات
دانادل ایکن نوع بنی آدمدن غیری بی عقل و شعور سباع و طیوره
سؤال امر دورا دوردر معلوم جناب نبوتلری بیدر که بو حال
وجدانیاتندر اگر قلب شریفکزده صلابت و قوت موجود ایسه
نوش بیوریلور و اگر قلب عالیلرنده رقت و ملایمت درکار ایسه
ترک بیوریلور زیرا بقای ابدیه نسلا بعد نسل و قرنا بعد قرن اولاد
و احفاد و سائر علاقهٔ درون حاصل اولان ذوات و اشیانک
فنا و فقدانیله آنا فانا متألم و منکدر اولمه‌دن غیری فائده خاطر فقیره
عائد اولماز ایله ختم کلامی موافق رای نبی اکرم اولمغله طرف
رب ارحمدن وقت مقدرده اجل موعود ایله واصل رحمت رب ودود
اولمشلردر نیاز بیورلر العهدة علی الراوی بو تفصیلدن طورنا شکلنده
بوز رنک و سیاه منقار بوتیماره بلاهت نسبتی بعید اولدیغندن قطع
النظر طیر مرقومک نوش آب ایلدیکی رأی العین مشاهده‌مز اولمشدر
لکن ارباب لغتک حمق و بلاهت اثبات ایلدیکی مرغ آبی سرخ منقار
مقید اولمغله اول شکلده بالقچین دیارمزده ناموجود اولوب
طیر مرقومک اسم عربیسی مد میم و کسر لام ایله مالک الحزین و فارسیده
فتح عین و را و سکون میم و واو و کاف عجمی و ضم خا ایله غمخورک در
بو دخی معلوم اوله که مالک الحزین تسمیه‌سنه سبب طیر مرقوم
میاه و انهاردن اطرافنده قرار ایلدیکی آبی کمال حمایت و محافظه‌سنه
قیاسا مالک اطلاق اولنوب ایام صیفده بعضی بحیره و نهیره تلف
و انقطاعنده حزن کثیره مبتلا اولدیغندن حزین دینلمک ایله اصلی
المالک والحزین اولمغله علم اولوب کثرت استعمال ایله واو حذف
اولنمشدر و الشیخ ابی حیان علی التوحیدی الامتاع والمؤانسه نام
مؤلفنده ملک الحزین ضبط ایلمشدر * پالوده * نشادن مطبوخ
طعام معروفک اسمی فارسیده ذال معجمه برینه دال مهمله ایله پالوده‌دن
غلط اولوب معربی مد فا و آخرده جیم ایله فالوذج در * پاموغ
برذراع قدلی معروف نباتک غلاف ایچنده تخمندن حاصل اولان

* پالوده *

* پاموغ *

متاع لطيفك اسمى چغتاييده ميم ايله ماموغدن غلط اولوب عربيده
ضمتين وسكون نون ايله قطن وفارسيده فتح باى عجميه ويا وسكون
نون وها ايله پنبه ديرلر * پازهر * حجرى وحيوانى اولور دافع سموم * پازهر *
دواء معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب مدباى عجميه ايله
پادزهردن غلط اولوب معربى بنه مد با ايله بازهردر پاد لسان
فارسيده دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه اولديغى پادشاى تحقيقمزده
بيان اولنمشيدى بو محلده معناى تركيبيسى دافع ضرر زهر ويا مصلح
فساد زهر ديمك اولور خفى اولميه كه محرر اولان حجرى وحيوانى تحقيق بازهر
نوعلرى وراى هند وجاوه اطرافنده مارخوار اسميله مشهور وموجود
كبير بقر وخشيلره علت مستولى اولدقده اكل مار ايله بامر الله تعالى
صحت بولورلر ايمش اگر طشره ده بولمازلر ايسه بر مار سوراخنه
بورنى صوقوب دم چكديكى آنده مقناطيس آهنى جذب ايتديكى
صورنده حيه منجذب اولدقده ابتدا قويروغندن اكله مباشرت
ايتدكده حيه مضطرب اولدقجه زهرى اغزندن دوكيلرك حيات
اكلندن وجودلرنده حرارت وحدت سميت جمع اولوب لحم وجلدلرى
بيننده تجمد وتحجر ايدر ايمش اكثرى كوز قباقلرنده وجودى
مسموعمز اولوب كتب اطباده محرر اولديغى اوزره شيردانده
تكون ايلديكى كوش زدهمز اولمدى بو نوعنه كاوى ديرلر وحيوان
مرقوم اكل سمدن ويا ايام اربعينده حيواناته عارض اولان جنون
توقاندن ديوانه اولوب اغزى كوپكى احجار اوزرينه دوكولمك ايله
تحجر ايدوب بو نوعنه حجرى ديرلر بلاد حاره ده زهرلى شيلرك اكلندن
اكثر حيوانده تكون ايدر بعناية الله الملك العلام برسنهٔ كامله حرم
بيت الله الحرام شرفها الله تعالى الى آخر الايام ده مجاور تمز هنگامنده
مستعمز ايكى راس اسب شترك كوز قباقلرنده پيدا اولوب وقت
كماده اخراجنه اول حواليده چار پاره مستولى ابومشفر نام علتدن
قونلرى مانع اولوب بى روح ايكن اخراجنده كاوى پاد زهردن
بلافرق رأى العين مشاهدهمز اولديغندن قطع النظر پاد زهرى

جلب

جلب وبيع ايدن اجناويلردن لشو المزده اوجنة محرر اوزره تقرير
ومارى ديو مشهورى ميمونى اولديغنى تحقيق وبيان واصل مار بيسى
عنقا كبى معدوم اولديغنى اظهار واعلان ايلديلر * بايبورد * بايبورد *
ارزن الرومه قريب بلدهٔ كبيرهٔ معروفه نك اسمى كسر باء ثانيه وسكون
را ايله بايبرت دن غلط اولديغنى سپاهى زاده محمد چلبى اوضح المسالك
الى معرفة البلدان والممالك نام رساله سنده قيد ايلمشدر * پايوند * پايوند *
انسان وحيواناتك اياغنه بند اولنان شىء معروفك اسمى فارسيده
مد باى عجميه وسكون يا ايله ايكى جزءدن مركب پاى بند دن غلط
اولوب عربيده فتح همزه وها وسكون دال وميم ايله ادهم ديرلر پاى
اياق وبند باغ معنالرينه اولمغله تركيب اياق باغى ديمك اولوب
تخفيفا حذف يا ايله پابند دخى مستعملدر * ببر * عجب وكبر صاحبى * ببر *
برجانورك اسمى اولمغله برشخص تشجع ايلسه تشبيها ضمتين وسكون را
ايله ببر انيور ديرلر فارسيده حيوان مرقومك اسمى فتح اول
وسكون باء ثانى ايله ببردن غلط اولوب عربيده فتح نون وسكون
ميم ايله نمر وفارسيده اسم اشهرى فتح باى عجميه ايله پلنكدر
خرافيات انجامدن حيوان مرقومى انواع اشكال ايله تعريف ايدوب
قاپلاندن تفريق ايده مدكلرندن غيرى دوش پوش رستم زال اولديغن
تحقيق ايدرلر وتحرير اولنان خواص وشاهنامه رسملرنده شاهد تمثال
رستمه نظرا ببر قاپلان اولديغى اشكار اولور * پپغان * بشل * پپغان *
ورمادى وملون طوطى انواعندن تعليم ايله بعضى كلامه تقليد ايدر
طير معروفك اسمى عربيده فتح بائين ايله ببغادن غلط اولوب فارسيده
ضم تاء اول وفتح ثانى ايله توتك ديرلر معلوم دركه مدار صوت حنجره
يعنى كوچك دل ومد بزرگ لام لساندر بناء بر ين طير مرقومك لسانى
عريض وبسيط اولمغله كلام انسانى تعلم وتقليده قدرت ياب اولور
بچه * باورو معناسنه باى عجميه وبعضا تشديد جيم ايله استعمالى * بچه *
شايعدر فارسيده فتح باى عربيه وجيم فارسيه ايله بچه دن غلط
اولوب عربيده زبرج وزننده حسكل ديرلر شاعر بويتده صنعت

تجنیس قصد ایلدیکندن بای عربیه اولدیغی فی ظاهردر بیت
آهو بچرا شد بچه را بردبچرا هم خود بچریدو می چراننده بچه را
* بچه * معناسی آشکاردر * بچه * بعضی حیوانات ایاقلرندن طبخ اولنان
طعام مشهورك اسمی فارسیده مد پا وفتح جیم عجمیتین ایله پاچه‌دن
* بخور * غلط اولوب عربیده ضم کاف ایله کراغ دیرلر * بخور * اجزاء
طیبه‌دن اعمال ایلدکلری شیء معروفه غلط اندر غلط هاء هوز ایله
بهور دخی دیرلر عربیده فتح با وضم ومد خاء معجمه ایله بخوردن غلط
اولوب فارسیده ضم با وخاء معجمه وسکون یا وشین ایله بوی خوش
* بخت * دیرلر * بخت * فتح با وسکون خاء معجمه ومعربا فتح جیم ایله جد
یعنی طالع واقبال وغنا معناسنه اولوب اصلی فارسیده طالع سعد
* بخت النصر * معناسنه اولدیغی معروفدر * بخت النصر * یامستقلا پادشاه
ویاملك لهراسبه تابع شخص مشهورك اسمی بای فارسیه وادات
تعریف ایله مستعملدر عربیده ضم با وثا وسکون خاء معجمه وضم نون
وتشدید وفتح صاد ایله بخت نصردن غلط اولوب فارسیده ضم باء عربیه
ایله بخت نصر دیرلر زیرا بخت کندو اسمی ونصر پدری اسمی اولمغله
ابراهیم ادهم کبی بخت ابن نصردن تخفیف اولنمشدر کتب توارخده
محرر اولدیغی اوزره بخت نصرك ظهوری هبوط حضرت آدم
علیه سلام الله الاتم دن درت بیك سکز یوز قرق بدی سال مرورنده که
هجرت نبوی علیه سلام الله الخفی والجلی دن بیك اوجیوز التمش
طقوز سنه مقدم اولوب سنهٔ هبوطیه نك درت بیك سکز یوز
طقسان ایکی سالنده فوت اولمشدر خراب ایلدیکی بلاد وسفك
ایلدیکی دماء مشهورانامدر بنی اسرائیله مجازاة ایلدیکی حقارات
وجزاء وعقوبت وجفادن قطع النظر تاریخ مرقومه دك بنی
اسرائیلدن اوتوز پادشاه کلوب آخر ملوکلری صدقیا نام پادشاهی
قتل صدقیا آخر ملوك طائفهٔ یهودیان — قتل ایله اوج بیك سکز یوز یکرمی سکز سالنده بنی اسرائیلدن دولت
رفع اولنوب ملوك فرس تحت حکمنده اولدیلر تا اسکندر ظهور
ویونانیلر فرسه غلبه ایتدیلر بنی اسرائیلك انلرك محکومی اولدی

الى الان بنی اسرائیلدن اولان یهود طائفه سنك تحت حکومتنده
بولندقلری پادشاهه رعیت اولدقلری معلومدر علی روایة ملوك
اطراف بخت نصرك معبدنده اولوب دست رس اولدقلری تبرکاتی
انلازه تقسیم ایلمشدر یعنی مائدهٔ حضرت سلیمانی اسپانیه قرالنه
وحلهٔ حضرت آدم وعصای حضرت موسانی روم پادشاهنه
وعرش جناب بلقیسی انطاکیه ملکنه ویاقوتهٔ ذوالقرنینی ارمنیه
ملکنه ویروب بعده زمان خلفای بنی امیه دن یزید ابن حضرت
معاویه زمان ولایتی یعنی طقسان سکز تاریخنده موسی بن نصیر اندلس
فتحنه عزیمت ایدوب مائدهٔ کثیر الفائده که تبراحمردن سفرهٔ حضرت
سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه السلامه دست رس وواصل
اولدقده اعزاز واکرام ایله سکسان درت تاریخنده شامه ارسال
ایدوب ولید بن عبد الملك خلافتنه تصادف ایتمکله مشار الیه دخی
خالد بن عبد الله القشیریه اوتوز بیك مثقال التون دخی اعطا ایدوب
تعمیر بیت الله المعموره ارسال ایتمکله مومی الیه باب بیت مکرمی سفرهٔ
* بخیل * محرره معدنیله تذهیب ایلدکلری تواریخ معتبراتده محرردر * بخیل *
کسنه نك رفاه وخلاصنی ایستمیوب محسودك زوال نعمتنه طالب
حسود معناسنه زبانزد اولدیغندن غیری بای عجمیه ایله مستعملدر
عربیده مالنی مصارف شرعیه یه صرف ایتماز معناسنه فتح باء
موحده ایله بخیل دن غلط اولوب فارسیده فتح زای عجمیه وضم کاف
فارسیه ایله ژکور دیرلر لسان ترکیده معنای مرقومه دلالت ایچون
خسیس استعمالی شایعدر مع هذا خسیس دنی والحق معناسنه
عامدر مکرکه هر بخیلده خساست واردر دینله ترکیده مستعمل
حسد معناسنه فارسیده فتح را وسکون شین وآخرده کاف عجمیه
* بدایة * ایله رشك اطلاقی مشهوردر * بدایة * ابتدا اولنان شیء معناسنه
بدایة امرده استعمالی شایعدر عربیده فتح با وهمزه ومد دال ایله
بداءة دن غلط اولوب فارسیده مد همزه وغین ایله آغاز دیرلر
* پدر * پدر * ابه وباب واتا معناسنه دال مهمله ایله استعمالی شایعدر فارسیده

فتح بای عجمیه وذال معجمه ایله پذردن غلط اولوب عربیده مد واو
مطلب فرق دال و ذال
ایله والد دیرلر قاعده با فائده لسان فارسیده دال وذالك
فرقی ومحلی بدر الدین محمود بن یمینك بو نظمندن معلوم اولور
قطعه درزبان فارسی فرق میان دال وذال باد کیر ازمن که این نزد
افاضل مبهمست پیش ازو در لفظ مفرد کر صحیح وساکنست
* بدریا *
دال خوان ازرا وباقی جمله ذال معجمست * بدریا * یعنی الشیخ سعدی
مرحومك کلستاننده بیت مشهوره ده واقع بدریادر بیت بدریادر
منافع بی شمارست وکر خواهی سلامت درکنارست مصراع
اولده واقع دری ضم ایله قرائت وانجو معناسنی وروب واو عاطفه
وباضافت ایله ملاحظه ایدرلر علی کلا التقدیرین وزنه خلل
تطرق درکار وغلط اولدیغی اشکار اولور صحیحی لسان فارسیده
مرعی قاعده که بر محلده با ایله در جمع اولسه با تحسین لفظ ایچون
زائد فرض اولنوب درفی معناسنده اولور ودر لفظی مدخولنك
آخرینه تأخیر اولنور مصراع مرقوم دردربا منافع بی شمارست
تقدیرنده اولور لکن لسان فرسده با ظرفیت ودر فی معناسنه
وبعض محلرده تحسین لفظ ایچون زائد اولدقلری معلوم بنابرین
* برادر *
دردخی زائد فرض اولنسه معنا درست اولور * برادر * قرنداش
معناسنه کسر با ایله استعمالی شایعدر فارسیده ضم با ایله
برادردن غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون خاء معجمه ایله
* برازونه *
اخ دیرلر * برازونه * قلج وبچاق وقلمتراش قبضه لرینك دمرلری
ایله بینه زر وسیم وسائر معادندن استوار ایلدکاری شیء معروفك
اسمی فارسیده فتح بای عجمیه ومد واو ایله پرازوانه دن غلط
* بربط *
اولوب عربیده فتح قاف ایله قبیه دیرلر * بربط * ساز قدیم
ومشهور اولوب زمانه مزده لفوطه دیمکله معروف وضم بائین
ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزدن مرکب بربط دن غلط
اولوب عربیده ضم عین ایله عود دیرلر بربطك بر جزئی سینه
معناسنده فتح با وسکون را ایله بر وجزء دیکری قاز معناسنه اعراب

محرر ایله بط اولمغله معنای ترکیبیسی قاز کوکسنه مشابه دیمك اولور
فرهنك شعوریده ضم باء ثانیه ایله محرر اولمسی سهو قلم ناسخه
* پرتاو *
عزو اولنور * پرتاو * صیچره مق وحمله ایله مك معناسنه مستعملدر
فارسیده منزل اوقی ونشان بعیده درست وارن اوق معناسنه فتح
بای عجمیه وسکون را ایله پرتاو ومرادفی پرتاب در ترکیده
تیر مرقومك حین کشادنده اولان سرعت سیر وحرکتنه تشبیه
اولنمش اوله سهم مزبوره زمانه مزده بیشرو وعربیده کسر میم
وسکون طا وراو فتح حاء مهمله ایله مطحر دیرلر اما صیچره مق معناسنه
عربیده فتح واو وسکون ثاء مثلثه ایله وثب وفارسیده فتح میم وجیم
تحدیث نعمت
وسکون نون وکاف ایله منجك دیرلر تحدیث نعمت باب علوم
ربانی سرلوحهٔ دفتر شجعانی حضرت امام علی المرتضی رضی الله
عنه باحسن الرضی بیورمشلردر من خط وعام ورمی بالسهام فنعم
الغلام بحمد الله الملك العلام بو حقیر کثیر الاثام جمع ثلاثه ایله مستغرق
انعام اولمغله بیك بوز سکسان طقوز سالی رجبنده والد ماجد کثیر
المحامدم طال الله بقاه حضرتلرندن اخذ دست وقبضه ایدوب
طقسان اوچ تاریخنده میدان تیراندازانده اثبات وجوده دامن درمیان
ایدرك طقوز یوز اللی برکز محله رکزسنك نشان اولندیغی معلوم
* پرتوسز *
پهلوانانندر * پرتوسز * قاو وسائر نسنه لری احراق ایچون استعمال
اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح با وتا
وسکون را وواو ایله پرتوسوزدن غلط اولوب مخترعات افرنجیه دن
اولمغله عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اولهمدق پرتو اعراب
محرره ایله ضیا وشعاع وسوز ضم سین وواو معروف ایله سوختن
وسوزیدن لفظلرندن اسم فاعل وباخچی مضارعنه اولملری ایله اصلی
سوز پرتو اولوب معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علیته نقلده
* پرداخ *
مضاف الیهك تقدیمی ایله پرتوسوز اولمشدر * پرداخ * هر نسنه یی
وسخدن تطهیر ایدوب یوزنی اچاق معناسنه مستعملدر فارسیده
فتح بای عجمیه وسکون را وآخرده تا ایله پرداختدن غلط اولوب

عربیده کسر جیم ایله جلاد دیرلر معلوم اوله که پرداخت کلمه سنك
فارسیده اون التی معناسی اولوب بو محلده مستعمل اولان جلا و صیقل
معنالری اولمغله تخفیفا حذف الف ایله پردخت دخی مستعمل
* پرز *
اما اقمشه ده استعمالی تشبیها اولمق ملایم اولور * پرز * روی قماش
وایپلك وسائر اشیاده حاصل اولان شی معروفك اسمی ضمتین
وسکون زا ایله مستعملدر فارسیده ضم بای عجمیه وسکون را ایله
پرزدن غلط اولوب عربیده فتح زا و با وسکون همزه و را ایله زأبر
* پرزه‌رو *
دیرلر * پرزه‌رو * یعنی مصراع اتی البیانده واقع پرزه‌رودر
جمع عجاله‌دن چند سال مقدم فارسی شناسان اوستادکل یکی نور
برقاج ذات ایله همجلس اولدیغمزده اداره کوس لطائف فارسیه اولنور
ایکن ع از پرزه‌رو مباش غافل مصراعی در میان و معنای حقیقی
وذوقینی عیان ایلمکه مبادرت ایلدیلر نتیجه کلاملری بوکا منجر
اولدیکه اکر مصراع مرقوم محبوب حقنده ملاحظه اولنور ایسه
توجیه لازم غیر مراد ایسه معنای ظاهریسی کافیدر زیرا پر معروف
قنادمعناسنه مراد دست در وزده اورلمش اولمغله لطمه زده رو ده
احمرار درکار بوندن مراد حضرت محبوبك کل رنکی روی دلاراسیدر
دیو اتفاق آرالری پذیرای ختام اولمدن فقیرانك حافظه دیدم که خیال
خانه خاطره خطور ایدرکه مجمع الامثال مولفی میرك محمد طاشکندی
شهری وکالی نام رساله‌سنده بیت قرص خورشید رخش پرزده شد
خوان خویش بهم برزده شد بیتی بیانده قرص معروف خورشیده
مضافدر رخش ده ضمیر محبوبه راجعدر وپرزده رویك معنای
لغویسی یوزی چچك دیدکاری مرضدن ویا سبب آخردن متغیر دیمکدر
بیت مرقومك معناسی خوبلغی سفره‌سی بری برینه قاتلوب وجمالنك
کونش چورکی زوال پذیر اولدی دیمك اولور یوزی متغیر اولانه
پرزده‌رو اطلاقنه سبب زنان عجم بردسته پری بر یره جمع ونند ایدوب
طبخ ناندە اول دسته پر ایله روی نانه نقش ایدرلر ایمش اول حالده جدری
چقورلرینی تشبیها پرزده‌رو دیرلر ایمش دیدیکمده دیك دیکر ردیف باران

وجه تلقیب
منشاعران ترك مجلس عرفان ایلدیلر استطراد متقدمون تعبیر اولنان
* فرزدق *
طبقه ثالثه شعراسندن یوز اون سال هجریسنده بصره‌ده ارتحال
دار بقا ایدن ابو فراس همام و یا همیم بن غالب بن صعصعه ناجد ابن عقیل
ابن محمد بن سفیان بن مجاشع ابن دارم التمیمی نام شاعر نادره کو ومشهور
افاقه فرزدق تلقیبی بروجه محرر پرزده کلمه‌سی بعد التعریب
چچك بوزیغی معناسنه اطلاق اولندیغی دوش لحاظه فقیر اولمشدر
* پرشنبه *
پرشنبه * ایام اسبوعدن یوم معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب واضافت ایله پنجشنبه دن غلط اولوب عربیده معنای مرقومه
دال اوله رق فتح یا و خاء معجمه ایله یوم الخمیس دیرلر معلومدرکه فتح بای
عجمیه وسکون نون ایله پنج بش وفتح شین وسکون نون ایله شنبه
جمعه ارته‌سی معنالرینه اولمغین معنای ترکیبیسی جمعه ارته‌سنك
* برغوث *
بشنجی کونی دیمك اولور * برغوث * پره دیو معروف دویبه‌نك اسمی فتح
با ایله مستعملدر عربیده ضم با وسکون را ایله برغوث‌دن غلط اولوب
فارسیده کافین عربیه‌نك فتح اول وکسر آخری وسکون یاء تحتانیه ایله
کیك دیرلر هر بر مخلوقنده حضرت خالق بی زوالك نیجه فوائدی درکار
اولدیغی اشکاردر برغوث مرقوم اصغر مخلوقات واشر موذیات
ظن اولنمسون بویله کوچك پره ایکی فائده‌یه لازم اولدقده سائری
قطعه برغوثیه
قیاس اولنه فائدتین بوسیاقده کشیده نظم اولمشدر قطعه
لاتسب البرغوث ان اسمه برغوث لك لوتدری فبره مص دم فاسد
وغوثه الایقاظ فی الفجر ظهوری اول بهاره مخصوص اولمغله
* پرکل *
خدمتی ذوی العقوله روشن نادر * پرکل * معروف آلت تدویرك
اسمی فارسیده فتح بای فارسیه وسکون را ایله پرکاردن غلط اولوب
* برکه *
معربی اعراب مرقوم ایله فرجال در * برکه * حوض معناسنه
اولمغله طریق حج شریفده هر مرحله ده مشهود ومشهور اولوب
ضم با وسکون را ایله مستعملدر عربیده کسر با وسکون را ایله برکه
صحیح اولوب معجمی ترکیده مستعمل اولدیغی کبی ضم با ایله برکه در
اکر عربی عباره میانده ضم با ایله قرائت اولنور ایسه غلط اولوب

* برمك *

تحقيق نسبت برمكى

تركى استعمالده فارسيدن مأخوذ مدرديمك ايله خلاصه چاره ممكن
اولور لكن لسان عوامده جارى بلكه آب تصحيح ايله شسته اولماز
برمك * اكرچه غلطدن سالم لكن وجه تسميه ده اختلاف اولمغله قيدده
مبادرت اولندى سخا وجود وعطا ايله حاتم ثانى برامكه و برمكيلرك
انعام واحسان وتطييب خواطرى كسانده كونا كون قصه ومنقبه لرى
وخلفاى عباسيه زماننده ظهورلرى وهارون خليفه ايله بى نهايه
لطيفه لرى زبان زد پير وبرنا اولمغله اطنابدن اجتنابا ترك اولنوب انجق
سبب نسبت تفصيلنه خامه جنبان اولدى برمك نام شخص هارون
الرشيد خليفه نك وزير كبيرى آب روى برامكه جعفرك پدرى ديار بلخده
برامكه ديو مشهور طائفه يه منسوب اوله وميرزا ابراهيم قولى اوزره
اول دياره بربلده اسمى اولمغله اكا منسوب اوله ويا اول شخص اوائل
حالنده مجوسدن اولمغله شهر بلخده نوبهار نام آتش كده اوقافندن
مداينه نام وقفه هر كيم متولى اولور ايسه برمك اطلاق اولنمسندن
شخص مرقوم دخى وقف مزبوره متولى اولديغندن لقب قالة اما اتفاق
مورخين ايله اصح نسبت بويله مرويدر كه پدر جعفر شعر وانشا وجود
وكرم وسخاده ضرب المثل عالم وفاضل وكريم وعالم اولديغندن
غيرى سلسلهٔ نسبى پادشاهان ايرانه منتهى واواخر عمرنده جمال
حالى پرتو اسلام ايله منور اولدقده بالاهل والعيال جانب شامه انتقال
ايلمكله اول عصرده خطهٔ شام دار الامارهٔ بنى اميه اولمغله طقسان
التى سنه سنده برادرى وليد فوتنده خلافته بيعت اولنان سليمان
ابن عبد الملك زماننه تصادف ايدوب ملاقات ايچون بعد الاجازة
والرخصة باركاه خليفه يه داخل اولديغى آنده رنك روى خليفه
متغير اولوب دران ساعت امر ايدوب حضورندن اخراج ايدرلر
خواص وندما سليمان بن عبد الملكدن سببنى استفسارلرى جوابنده
خليفه بو شخصك يانده زهر واردر زيرا بنم بازولرمده ايكى مطلسم
مهر بند اولمشدر بركسنك يانده ويا طعام ويا شرابده زهر اولسه
انلار حركت ايدر بو شخصك دخولنده واقع اولدى بو شخص

كبراى

* برنوس *

* بروج *

* پيروزه *

تختم وخواص وتجربهٔ پيروزه

كبراى عجمدن ايكن ترك ديار وشد رحال ايتمسى بر فساده مبنى در
ديو جواب ويرر بعده پدر جعفردن استكشاف حال اولندقده
واقعا پارمغمده اولان خاتمك تحتنده برمقدار زهر موضوعدر
برشدت مضايقه يه مبتلا اولور ايسم اوزهرى يلارم ديمش لكن
شخص مرقوم عجمى اولمغله فصاحت وبلاغت عربيه ايله افادهٔ مرام
ايدر ايكن سبق لسان ايله هو السم الذى برمكم ديجكله عند العرب
لفظ ناشنيده اولمغله هو الذى قال برمكم ديه رك كثرت استعمال ايله ميم
ثانيهٔ حذف ونسبت ايله برمكى ديمشلردر * برنوس * اوائل اسلامده
صلحا وعباده مخصوص اولان اوزون طاقيه ويا قلنسوه نك اسمى
اوله رق واو ايله مستعمل اولمغله عربيده ضم با ونون وسكون را
وسين ايله برنسدن غلط اولوب فارسيده ضم كاف عربيه ولام
وفتح تا ايله كلوته ديرلر زمانه مزده ملبوس مغاربه اولان كسوه يه
اطلاقى تبركا ويا تشبيها اوله لكن فرهنك شعوريده اعراب مرقوم ايله
برنس رهابين وبطارقه يه مخصوص برنس مرقوم شكلنده سياه
جامه اولديغى محرر اولمسندن بعد التجيم لباس كفره يه تخصيصى
منفهمدر * بروج * هندى وبياض ولطيف معروف دلبندك اسمى
فارسيده فتح با وواو وسكون را وياء نسبيه ايله بروجىدن غلط اولوب
عربيده مطلقا دلبند معناسنه كسر سين وتشديد با ايله سب ديرلر
متعارف اولان لطيف وبياض دلبند اعظم بلدان هندستان شهر
بروجده نسيج اولنمغله نسبت اولنمشدر * پيروزه * نيشابور وشيراز
وكرمان اطرافندن ظهور واكثرى فص خاتم اولان حجر معروفك
اسمى فارسيده كسر ومد خا وضم را ايله فيروزه دن غلط اولوب
معربى اعراب مرقوم ايله فيروزج در فيروز ظفر بولمق وحصم
وعدويه غالب اولمق معناسنه اولمغله هاء تخصيص ايله حجر مرقومه
علم اولمشدر تختم واستصحابى دعوى ومخاصمه ده غالب وقوت
قلب ايله برنسنه دن خوف ايتمیوب قتل وغرق ونزول صاعقه دن
امين اولمغله سبب اولور وتكلبس اولنوب نفوس هاربه اوزرينه

سرپسه‌لر ثابت ایدر وحل اولنوب عقدی مراد اولان نسنه‌لره
الحاق اولنسه عقد ایدر واجساد لینه اوزره تقطیر اولنسه صلب ایدر
کوهر مرقومك اعلا ونیشابوریسی تجربه صفوت هوا ایله صاف
وکدورتیله ملون ومکدر اولمسیدر * پریان * غنم واحدی
قیواچنده بلا قطع تماما طبخ ایلدکاری معروف کبابك اسمی بای
عجمیه ایله مستعملدر فارسیده کسر بای موحده وسکون را ومد یا ایله
بریان‌دن غلط اولوب عربیده کسر شین وفتح واو وسکون همزه ایله
شواء دیرلر * برید * قاصد یعنی اولاق معناسنه معروف لکن اصلنده
اختلاف اولنمشدر علامهٔ زمخشری علیه رحمة الباری فائق نام
مؤلفنده بیان ایلدیکی اوزره برید بریده دم‌دن معرب اولمغله
اصلی فارسیده قاطر معناسنه اولوب اولاغه مخصوص
اولانلرڭ قویروغی باغلو مهیا اولدیغنه مبنی بریده دم اولاق مرکوبنك
اسمی ایکن بعد التعریب راکبنه تسمیه وتخفیف ایله بالکز برید علم
اولمشدر زیرا زمان سابقده فیوج ساکن اولمق ایچون ترتیب ورباط تعبیر
اولنان منزلخانه‌لرڭ بینی درت فرسخ اولوب منزل ایچون بریده دم
بغال حاضر ومهیا طورر ایمش انتهی کلامه یاخود ایکی مرحله بینی
اون ایکی میل اولوب اون ایکی میله برید تسمیه اولنمغله جملهٔ واحده‌ده
منزل مرقومی قطع ایدن حیوانه تسمیه ومحرر اولدیغی اوزره
بنه مرکوبنك اسمی راکبه علم اولمشدر محرر اولان ضم فا ایله فیوج فتح فا
وسکون یا ایله فیجك جمعی اولوب فیج اولاق معناسنه اولان فارسیده
پیکڭ معربی اولدیغی قاموسده مصرحدر * بریه * بیابان وصحرا
وهامون یعنی اووه معناسنه فتح با وکسر را وتشدید یا ایله مستعملدر
عربیده فتح با وتشدید را ایله بره‌دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وسکون
شین ایله دشت دیرلر اما تشدید یا ایله بریه خلق معناسنه اولوب
والصلوة علی خیر البریة علی خیر جنس الخلیقة وجمعها ایله شرح
اولنمشدر * بزازستان * انواع ملبوسات وامتعهٔ سائره بیع واشترا
اولنان محل معروفك اسمی تشدید زا ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن

مرکب

مرکب وتخفیف زا ایله بزازستان‌دن غلط اولوب عربیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولامدق اما اسم فارسینك ترکیبی بوصورتده
توجیه کردهٔ فقیردر که فتح با وتخفیف ومد زاء اول وسکون ثانی ایله
بزاز جامهٔ کوناکون وبز ودابند وبونلار امثالی نسنه‌لر بایعنه یعنی
صاطنه اطلاق اولنور وکسر سین ومد تا ایله ستان ایکی معنی
ملاحظه سیله ارتباط ممکندر بری جای انبوه یعنی بریرده برنسنه‌نك
کثرتی بیان معناسنی افاده ایدن کلستان کبی که محرر اولان انواع
اشیابی فروشان چوقدر دیمك اولور دیکری اسم فاعل اولان آلیجی
معناسنه دلستان کبی که بوسوق وبازارده امتعهٔ مختلفه‌یی بایع
ومشتری موجوددر دیمك معناسنی التزاما افاده ایدر * بزاق *
اغزده اولان رطوبت که ترکیده یاردیرلر مشددا مستعملدر عربیده
ضم با وتخفیف ومد زا ایله بزاق‌دن غلط اولوب فارسیده فتح با
وسکون فا ایله پفج دیرلر اغزدن خارج اولدقده ترکیده توکرك
وعربیده کسر ومد را ایله ریق وفارسیده ضم فا ونا ایله تفو دیرلر حقه‌سنه
تفدان دیدکلری بوندن مأخوذدر * بزرجمهر * ملوك ساسانیاندن
مشهور عالم نوشروانك مدبر اموری ووزیر صغیر السنی اولوب
عاقلانه حرکت وحکایاتی معلوم پیر وبرنا اولان جوان معروفك
اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب بزرکمهردن معربدر برجزئی کبیر
یعنی اولو معناسنه ضم با وزا ایله بزرك وجزء ثانیسی آفتاب یعنی
کونش معناسنه کسر میم وها ایله مهر اولمغله معنای ترکیبیسی
بیوك کونش دیمك اولور حداثت سنه نظرا جیادت رأی وتدبیر
امور دولتی کما هو حقه اداره‌سی کالشمس فی وسط النهار ظاهر دیمك
اولور وبا کمال حسن وجمالندن اوله نوشروانه تعریض ایدنلر ایله عقل
باشده میدر یاشده میدر مباحثه‌لری عقلی ونقلی حکیمانه مدعاسنی
اثبات منقبه‌لرینی بیان مالا یعنی اولور قصهٔ پرحصه مناسب محل
اولیات جامعی علی دده الرومی اول من وضع لسان الحال الاسکندر
تحریری ذیلنده روایت ایدرکه شرقا وغربا وطولا وعرضا عالمی کشت

Margin notes (page 84): * پریان * — * برید * — * بریه * — * بزازستان *
Margin notes (page 85): * بزاق * — * بزرجمهر * — قصهٔ اسکندر

وکذا ایدن اسکندر ذو القرنین هندوستان جانبنه توجهنده اقصای
اقلیم مزبوره مالك عمری دو سد ساله قریب کید نام بر شاه پیر و ناتوان
اولمغله اطاعت وانقیاد ایله رخسودهٔ خاکپای حضرت اسکندر
اولمسنه نامه تحریر وارسال اولنور شاه هند حکیم و دانادل دخی
ملك الملوك العادل عنوانی ایله جوابنامه ترقیم وهرم پیریدن حرکته
بی مجال اولدیغنی عذر و بهانه وعفولرینی رجایه اردافا نادیده
وناشنیده تحف وهدایای هندیه ایله وزیر کبیری صغیر العمر خوب رو
وکل اندام پسری ارسال ایدر از جمله هدایاسندن بر جاریهٔ مهر طلعت
علی قول دختر شاه کید وزیر مرقومی ایله حسن وکمال وتناسب
وجمالده جامه لرندن غیری ایله فرق ممکن دکل و بر کاسهٔ کبیره که
حضور حضرت اسکندرده املاء ما ایله مجموع عسکری
نوش ایلدکدن صکره بلکه دواب ومواشی دخی دفع عطش ایله
دل سیر اولدقلرنده کاسه دن بر قطره نقصان اولمامش والحاصل
وزیر زیرك هدایای اندك ایله معسکر اسکندره واصل ولاحق
اولدقده قاعدهٔ قدیمهٔ دول اوزره وزیر اسکندر بارگاهنه نزول
واتمام مهمان نوازیدن صکره طرف حضرت اسکندریدن برای امتحان
وزیر شاه هنده بر ظرف روغن ساده ایله اول درجه مملو که بر قطره
وضعنه دخی متحمل اولمیه ارسال اولنور وزیر فیلسوف مرقوم
فکر دقیق واندیشهٔ عمیق دن صکره قتی وافر ابرهٔ حدید تدارك
وروی روغنه رکز ایله وعاء مرقومی کری یه دوندیروب بنه حضور اسکندره
ارسال ایدر مشاهدی اولدقده امر اسکندر ایله ابر جمع اولنوب
بر کرهٔ وسخ آلوده اعمال ودرونی آب بر طسته القا ایله وزیره ارسال اولنور
مرقوم دخی کره‌یی تصیقل وجلا وطستك کنارنه وضع ایله اسکندره
ارسالنده بر طرفنی ثقب ایله درونته تراب طولدوروب بنه وزیره
ارسالنده انکشت بردهان حیرت اشك افشان ضجرت اولور فرداسی
حضور مستوجب السرور جناب اسکندره دعوت ودیوان عالی
حضرتنه دخولده مبتلای رعاف کبی بینی در دست آداب ملوکانه‌یی

بعد الاداء بالاذن والاجازة بین یدی الاسکندر جلوسنده پادشاه
ذو فنون ومالك ربع مسکون بیورر لر ای شاب نارسیده بیمز ده
جاری معاملاته جوابك طور طفولانه ایسه بلا امان سنی قتل ایدوب
مجموع حوزهٔ تصرف شاهك اولان اولکانی خراب ایدرم اکر جوابه
قادر ایسك مخدومك عقیم اولمغله سنی ولی عهد تعیینی ایله اقلیم هندی
سکا تملیك ایدرم اولا بلا سبب انفنی طوتمقدن مرادنه در سؤاللرنده
وزیر مرقوم جوابه اغاز ایدوب مجلس همایونکزده خولمده حسن وجمال
خدا دادمه نظر شاهیکز دوش اولدقده بیهوش اولنور ایسه
ارباب دیوان وسائرنده کان آمر ونکهبان ضبط عالم قیدنده ایکن
بر ساده رو پسر کوردکده عقلنی محافظه یه قادر اوله مدی قیل وقال ایله
ناموس وشان عالیلرینه خلل تطرق ایدر ملاحظه سیله اس حسن
اولان بینی ستر ایله کسوف مهر حسنمه چاره بولدم لکن شاهم بنده لری
بو فکره مبنی جامه خواب همایونلرینه ناروا عبد درم خریده لر ایله
هم حسن ومن جهة احسن بر جاریهٔ بیهمتا تقدیم بیوردیلر دیدکده
حضرت اسکندر صدقت قد خطر ذلك ببالی بیوروب باقی معامله نك
بیانن امر ایدرلر اولا روغن ساده مملو ظرفی ارسالدن مراد شریفلری
بنم قلب وقالبم حکم سبحانیه وحقایق الهیه وتجارب کونیه ایله مملودر
ای شاب سنده هنر ومعارف درکار ایسه ده بنم حوصلهٔ استعدادم
وعاء مرقوم کبی بر قطره یه متحمل اولمدیغنی بیان اولمغله بنده لری
دخی اولمقدار ابره رکز ایله بوندن صکره ابر عددی مفکرهٔ همایونلرینه
لطائف وهنر الماسنه قدرتمی بیان ایدی بعده ابر مرقومدن شکل کرهٔ
موسخ تصویر وارسالندن مراد عالیلری قلب صنوبریلری قتل اعدا
وسفك دما ایله وسخدار اولمسنی بیان اولمغله تصیقل وجلاداده کیٔ
بنده کیدن مراد لطائف الحیل ایله آینهٔ اسکندر نما اغنکه قدرتیام دیمك
ایدی بعده طستك درونته وضع بیورملری بونلار کوزل لکن عمر آخر
اولدی وقت قالمدیغنی بیان ایدی کنار طسته الصاقدن مراد بنده لری
مرآت وار اطراف اربعه یه کره ناظر اولدیغی صورتنده جناب عدالت

نصابلری خدمت بندهلریله وقت قلیلده اشیای کثیره مالك اولملریله
ناظر ومنظور اولورلر دیمك ایدی بعده كرهٔ برجانبنی دلوب تراب
القابیورملری چارهٔ موتدن كنایه اولمغله منبهدابی علاج اولدیغنهبنی
بكادن غیری شبهه قادر اولمدم جوابندن اسكندر دانادل بغایت ممنون
اولوب ایفای عهددن غیری انعام واحسان فراوان ایله ارجاع
بیورمشلر العهدة علی الراوی *پس پایه* عندالناس رتب ومنزلتی * پس پایه *
اولمیانلره اطلاق اولنور معروفدر فارسیدهایكی جزءدن
مركب فتح بای عجمیه وسكون سین ایله پست پایهدن غلط اولمغله
عربیسی كذلك مركبا سافل الرتبه اولور پس الحق وپایه قدر منزلت
معنالرینه معروفدر *پسس* مومداری محافظه ایچون استعمال * پسس *
اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده كسر بای عجمیه وسكون یاوهاء
موقوفه وضم سین ایله پیهسوزك معربی فتح با ایله بسوسدن غلطدر
بسطام *فارس ملكلرندن برینك اسمی اولوب بنا ایلدیكی شهر كندی * بطام *
اسمیله تسمیه اولنان بلدهٔ عظیمهٔ مشهورهنك اسمی فتح با ایله مستعملدر
عربیده كسر با وسكون سین ایله بسطامدن غلط اولمغله مشاهیر
اولیاء اللهدن ابایزید بسطامی قدس سره بلدهٔ مرقومهیه منسوبدر
بسط مقدمه *مبحوث عنه معانیدن ویا الفاظ وعباراتدن عبارت بسط مقدمه
اولوب قبل شروع المرام ذكر اولنان مقالهٔ معروفه اضافت ایله
مستعملدر عربیده فتح با وسكون سین ایله بسط نشر یعنی اچوب
طاغتمق معناسنه وضم میم وفتح قاف وتشدید وفتح دال ایله مقدمه
عسكرك ایلری بلوكنه اطلاق اولنوب بومحلده استعاره طریقی ایله
مقاصده ارتباطی اولوب قبل الشروع ذكر وبیان اولنان كلامه دینمشدر
بو تقدیرجه بسط المقدمهدن غلط اولور اگر بسط اولنان مقدمه
الفاظ وعباراتدن عبارت اولور ایسه مقدمهدن مراد كلامدن
برطائفهدر كه مقصودك ارتباطی اولدیغی جهتدن مقدم ذكر اولنه
واگر معانیدن عبارت اولور ایسه مقدمهدن مراد طائفهٔ معانیدر كه
كندویه اطلاع شروعده بصیرت ایجاب ایلیه *بشارت * بشارت *

بشری دن اسم اوله رق مژده معناسنه فتح با ایله مستعملدر عربیده
كسر با وبا ضم ایله بشارتدن غلط اولوب فارسیده مژدهنك
مرادفی فتح نون ایله نویددر اما فتح با ایله بشارت عربیده حسن وجمال
* پشرو * معناسنه موضوع اولمغله فارسیسی ضم تا ومد را ایله تاراز اولور *پشرو
ایكی معنایه زبانزد اولوب بری میدان تیراندازانده مسابقه ایچون
رمی اولنان سهم ودیگری سازلرده مقدم ادا اولنان ترنمك اسملری
فارسیده كلاهما ایكی جزءدن مركب كسر ومد بای فارسیه ایله ایلری
كیدیجی معناسنه اولان پیشرودن غلط اولوب عربیده سهم مرقومه
كسر میم ایله مطحر اطلاق پرتاو تصحیحمزده مرور ایلدی سازنده
اصطلاحی اولانك عربیسنه ظفریاب اولمهدق لكن فارسیده اطلاق
جفتایده ایلری كتمكه باشلهمق تعبیرندن شایع اولدیغی فرهنك شعوریده
محرردر زیرا سازندهكان پیشرو ایله بدألری مسموعدر اما اوق معناسنه
اولان پیشرو سلفده برقاج پاره حیرازندن ترتیب وپای زاج اولاندر
زمانهمزده استعمال اولنان چام پارهسندن معمول سهمهیك سوار
* پشنك * دیرلر *پشنك* دائما ایلری اشوب كیدن حیوانه اطلاقی شایعدر
فارسیده ایكی جزءدن مركب كسر ومد بای عجمیه وسكون شین ومد
همزه ایله پیش آونكدن غلط اولمغله عربیسی ضم میم ایله مقدمة الخیول
اولور خفی دكلدر كه اونكك اصلی جمعیت یعنی صف وتابور
انسان وحیوان معناسنه اولان آهنك اولمغله لسان فارسیده تبادل
حروف مرعی اولدیغنه مبنی ها واوه تبدیل اولنمشدر معنای تركیبیسی
* بطالت * جمعیت حیوانك ایلریسنده دیمك اولور *بطالت* مهم اولان اموری
رؤیتده اهماله مؤدی اولان كسالت معناسنه فتح با ایله مستعملدر عربیده
كسر با ایله بطالتدن غلط اولوب فارسیده ضم كاف ایله كیاریدن
دیرلر وجه محرر شرح موافقك عبارهسنه نظرا كسر با ایله معنای
مرقومهیه دلالتی تحریر اولنمشدر اما كتب لغاتده كسر با ایله ظفریاب
اولنموب فتح با ایله بطل الاجیر بطالة معناسی ایشجی اولان كمسنه
وارمقالمقدر بو معنایه فارسیده كسر ومد با ایله بیكاریدن دیرلر

* بطريك *

بطريك * كفره نك دينلرى اولوسى اولان باطلاك اسمى عربيده كسر با
ايله بطريق دن غلط اولوب فارسيده كسرها و با وسكون را و دال
ايله هربد ديرلر * بطلجان * سبزهٔ معروفهٔ لطيفه نك اسمى عربيده

* بطلجان *

مد با وكسر ذال معجمه وسكون نون ايله بازنجان دن غلط اولوب معجمى
بنه اعراب مرقوم ايله باتنكان در * بعد اللتيا والتى * العياذ بالله تعالى

* بعد اللتيا والتى

داهيهٔ دهيا به ابتلا ومحن عظيمه ومشاق خفيفه وبامشاق عظيمه ومحن
خفيفـه ايله طول زمان امرارا واندن صكره واصـل اولان امنيه ده
مستعمل اولوب عربيده بعد اللتيا والتى دن غلطدر خفى دكلدر كه
التى اسماء اشاراتدن اولوب اللتيا دخى تصغيريدر لفظين مرقومين
كثرت استعمـال ايله داهيهٔ عظيمه وصغيره يه اسم اولمشلردر محرر
اولديغى اوزره التينك مشار اليهى عظيم ومصغرى التيانك مشار
اليهى خفيف وصغيراوله و يا تصغيرده تعظيم قاعده سنه مبنى معنى
مقلوب ملاحظه اولنه تصغير تعظيم افاده ايلديكنه كلم النوابغده
رب مستفت اعلم من المفتى واللتيا اكبر من التى كلامى شاهددر

نبذ من شرح كلم النوابغ

عم اكرمم جنت مكان عبد الرزاق پاشا عليه الرحمة والغفران رسالهٔ
مرقومه يه شموس البوازغ فى اضائهٔ مشكلات النوابغ نام شرحنده
موجود تحقيق و بيانى وسيلهٔ ذكر بالخير ملاحظه سيله بعبارته
نقـل اولندى رب مستفت اعلم من مفتى فى بعض المسائل و يجوز
ان يكون فى اكثرها واللتيا اكبر من التى التى تأنيث الذى على غير
صيغته واللتيا مصغره وهما من اسمـاء الداهية واستعما لهمـا
بالعكس التى تستعمل فى الداهية الصغيرة واللتيا تستعمل فى الداهية
الكبيرة يقـال اصابتنى اللتيا اى العظيمة من الداهية واصابتنى التى
اى الصغيرة والمراد ان اللتيا مع كونها مصغر التى تدل على العظيمة
بخلاف التى كما ان المستفتى شانه ان يكون جاهلا لاستفتائه وسؤاله
وقد يكون اعلم من المفتى الذى شانه ان يكون عالمـا ويلايم بهذا المقام
قول الشاعر حيث قال لا تحقرن صغيرا فى مخاصمة ان البعوضة تدمى
مقلة الاسد * بغـداد * سواد اعظم و بلدهٔ مشهورهٔ معظمـه در

* بغداد *

اكرچه اسمى غلط وخطادن سالم اولديغندن قطع النظر بو رساله ده
محرر الفاظك اضداددن اولديغنه مبنى قيد اولندى وجه تسميه سنده
براعهٔ حضرت شهاب خفاجى بو يله نفخ روح صماخ مرده اولور كه
بغ اسم صنم وداد عطيه معناسنه اولمغله محل مرقومه مالك حصى
نام ملك بغ نامنـده بر صنم ذى قيمتى كسرايه اهدى اول دخى كسر
ايلدكده حصى مرقوم صنمى بزه و بر معناسنه بغداد ديمه سيله
اسم اولمشدر لكن رقم زدهٔ قلم مورخين اولديغى اوزره قديمده
شهر شطك قارشو جانبنده قوشلار قلعه سى نام محلده اولوب خلفاى
عباسيه دن ابو جعفر منصور دوانقى حالا موجود ومعروف اولان
سوادى بنا ايدوب دجله نك اسمى وادى السلام اولمغله شهر جديد
مرقومه دخى دار السلام ومدينة السلام تسميه اولنمشدر قول مورخينك
صحتنه قاضيخانك كتاب الايمان فصل دخولنده بيان ايلديكى مسئله
دلالت ايدر مسئله واو حلف ان لا يدخل بغـداد فمن اى الجانبين
دخل حنث واو حلف لا يدخل مدينة السلام لا يحنث مالم يدخل
من ناحية الكوفة لان اسم بغداد يتناول الجانبين ومدينة السلام لا
اما بغـداده اون ايكى لغت واردر بغداد بغذاد بغداذ بغـذاد
بغدان بغـذان مغدان بغدين بغذين بغـدام بهداد

مطلب الفاظ المستعملة بالدال والذال

هر برينك وجه تسميه سى دور و دراز اولمغـله طى اولندى فائده
الشئ بالشئ يذكر عنـد العرب دال مهمله وذال معجمه ايله مستعمل
اولان الفاظك بعضى ثبت وتحرير ه خامه جنبان اولندى اولا ذكرى
مرور ايدن بغداد وقليل اللحم وصغير الجسم اولان كمسنه يه
كسر ميم وسكون تالى ايله مدل ومذل واموراتى تجربه ايتمكله
بختـه اولمش كمسنه يه ضم ميم وفتح تشديد جيم ايله مجذ ومنجذ وكلام قبيح
وفحشه ودواهيه فتح قاف ومد نون وكسر مشترك ايله قنادع وقناذع
وكرپينك كنيه سى اوله رق بعـد الابن فتح همزه وسكون نون ايله
ابن انقد وابن انقذ وحمانك كنيه سى اوله رق بعد الام كسر ميم
وسكون لام وفتح دال ايله ام ملدم وام ملذم وكى كورگنه كسر ميم

وسكون جيم ايله مجداف ومجذاف وعنكبوت يعنى اورمجك معناسنه
كسر حا وفتح ثانى وسكون ثالث ايله خدرنق وخذرنق وحيوانك
برجنس روشنه فتح ها وسكون با وفتح ثالث وتشديد اخير ايله هبدى
وهيذى وزباده حرارتلو موقدات سهيل ديمكله معروف ايامه ضم ميم
وكسر مشترك ايله معتدلات ومعتذلات وزعفرانك مرادفى اوله‌رق
مد جيم ايله جادى وجاذى ومجروح كسنه‌نك قتلنى اتمام ايتمكده
دففت الجريح وذففت الجريح ديرلر وسم قاتله دخى ذعاف ديدكلرى
بوندن مأخوذدر ولحمى قطعه ايدوب تفريق ايلمكه فتح خا وسكون را ايله
خردلت اللحم وخرذلت اللحم وبر كسنه غضبناك اولوب شره خاطر
اولدقده فتح همزه وكسر قاف ايله اقدحر الرجل واقذحر الرجل
وبر قوم متفرق اولوب طاغلدقلرنده فتح همزه وميم ايله امدقر القوم
وامذقر القوم ودوه فرار ايتدكده ادرعفت الابل واذرعفت الابل
وبر مرغ حين طيرانده جناحينى سرعت ايله تحريك ايتدكده
فتحتين ايله جدف الطائر وجذف الطائر وبر شيئى طاتوب اكل ايتمك
معناسنه فتح عين ومد حرف ثانى ايله عداقا وعذاقا وبرى برينه تابع
ومطرد اولان نسنه‌يه كسر همزه وسكون سين ايله استدف الشئ
واستذف الشئ وقرطاس معناسنه مد كاف وفتح حرف ثانى
وسكون ثالث ايله كاغد وكاغذ ديدكلرندن غيرى ابو القاسم الامدى
كتاب الموازنه بين الطائيين نام مؤلفنده ابابكربن دريددن سؤالنده
طاء معجمه ايله كاغظ دخى مروى اولوب تعلمك دخى مطابقتنى نقل ايدر
وبر نسنه‌يى كسمك وقطع ايتمك معناسنه فتح جيم وتشديد دال ايله
جد الحبل وجذ الحبل وتراب وخرمن مثللى نسنه‌لرى صاورمغه
درته الريح وذرته الريح ديرلر * بغرداق * مبتلاى كهواره اولان * بغرداق *
صبيانى محافظه ايچون ربط اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده
فتح با وكسر عين وسكون لام ايله بغلطاق دن غلط اولوب عربيده
كسر قاف ايله قماط ديرلر * بغشبش * بلا عوض اعطا واحسان * بغشبش *
اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده فتح با وسكون خاء معجمه ايله

بخشيش دن غلط اولوب عربيده فتح عين وكسر طا وتشديد يا ايله
عطيه ديرلر * بقر * معدن معروفدر كه اوانى كثيره اعمال ايدرلر * بقر *
فتح با وكسر قاف وسكون را ايله مستعملدر چغتاييده فتحتين وسكون
را ايله بقردن غلط اولوب عربيده ضم نون ايله نحاس وفارسيده
ضم ميم ايله مس ديرلر تركيده فتح قافدن عدول اسم حيواندن
دفع التباس ايچون اولوب اصلنه مراعاتا الف ايله باقر تحرير يندن
اجتناب ملايمدر * بقراط * هبود آدم عليه السلام الى الآن بش بيك * بقراط *
بكرمى بدى سنه مرورنده ظهور واسكندر ذو القرنين حضرتلرينه
وزير اولان حكيم دانادلك اسمى فارسيده ضم با وسكون قاف واخرده
تا ايله بقرات دن غلط اولوب معربى فتح همزه وضم با وقاف ايله ابقراطدر
لكن بهمن شاه ابن اسفنديار زماننده اولان اقليدس اوغلو حكيم
مشهورك اسمى طا ايله بقراط اولديغى رسيده انظردر بو صورتده
غلطدن سالم اولور رمز فومدن وقت جماع سؤال اولندقده روحك
فى يدك ان شئت اصرف جوابى مشهوردر * بقله * تازه‌سى سبزه * بقله *
مأكوله وباسى حبوباتدن عد اولنان غله مشهوره‌نك اسمى فارسيده
مد با وكسر قاف ايله باقله دن غلط اولوب عربيده تازه‌سنه
لامى مشدد اولور ايسه مد با وكسر قاف وقصر ايله ويا لام مخفف
اولور ايسه مد الف ايله باقلاء وبابسنه ضم فا ايله فول ديرلر الما عربيده
فتح با وسكون قاف ايله بقله تازه اوت معناسنه‌در جمعى اسم جنس
اوله‌رق فتح با وسكون قاف ايله بقل دركه اوتلر معناسنى افاده ايدر
بقم * ورقى بادامه شبيه وچچكى كثير وصارى وثمرى سياه ومأكول * بقم *
ولذيذ ديار هند وزنكبارده نابت شجر بالا وعظيمك هيمه پاره‌سى
اولوب تغليظ با وتخفيف قاف ايله قرمزى بويه معناسنه مستعملدر
فارسيده فتحتين وسكون ميم ايله بقم دن غلط اولوب معربى فتح با
وفتح وتشديد قاف ايله بقم ديرلر فائده حضرت منلا جامى كافيه مطلب الفاظ
شرحنده غير منصرف بحثنده بقم اسماء العجميه دن اولديغنى خمسه فى وزن
تصريحدن قطع النظر صحاح صاحبى جوهرى ابو على فارسدن فعل

نقـل ایدرکه کلام عربده فعل وزنی بش لفظدن غیری موجود
دکلدر بری حضمدرکه عمرو بن تمیك اوغلو اسمیدر وثانیسی محرد
اولان بقمدرکه بویه جیلر اشباصبغ ایدرلر وثالثی شلمدرکه شام
شریفده برموضعك اسمیدر ثلاثهٔ محرره اسماء اعجمیه دندر ورابعی
بذردرکه انهار عربدن برنهرك اسمیدر وخامسی عثردرکه برموضعك
اسمیدر استطراد شجر بقمك علو وکبرینه قیاسا اصلی یعنی کوکی
غایت قابل وضعیف اولوب ادنی تحریك ریح ایله برعکس اولدیغی
بین الاعجام مشهور اولدیغنه مبنی انوری ممدوحنك دشمنی وصفنده
کشیدهٔ نظم ایلدیکی مشکلاتدن عد اولنان بیتی شاهد در بیت
سیابهٔ بقرات قضایك حرکت یافت شریان عدوی توو شریان بقم را
یافتك فاعلی سیابهٔ بقرات قضادر وشریان عدو مفعولیدر
محصول بیت سنك عدوك طمارینی ایله بقم طماریتی بقرات قضا
برحرکنده بولدی دیمکدر

بكار

* بكار * لسان ترکیده کنایهٔ ارکن اولانه
اطلاق ایدرلر اصل معناسی ایش سز وآیلاق اولوب فارسیده
کسر ومد با ومد کاف ایله بی کاردن غلط اولوب عربیده فتح با وتشدید
ومد طا ایله بطال دیرلر ارکن معناسنه مجرد دخی کنایهٔ مستعملدر زیرا
مجرد صویلمش معناسنی افاده ایدر عربیده ارکن معناسنه وضع اولنان
مقصد ما مذکور اولان عزب ومرادفی فتح همزه وکسر تشدید یا ایله
ایم در اما بینلرنده فرق اولمغله عزب انجق رجالدن اولان ارکنه وایم

تحقیق خیمهٔ لقلاق

رجال ونسادن بی زوج وزوجه دیرلر طرف دولت علیهٔ شفقت
نموندن حسب الاقتضا اخراج اولنان اردوی همایونلرده فقرا
وضعفا وبیکاران وآیلاقانه ارامگاه اولمق ایچون اردو بازارینه
نصب اولنان خیمهٔ دراز ستونه لیلك چادری دیمه‌لری آیلاقدن
غلطدر قدعمودی پای لقلقه تشبیهدن مفهوم اولمیه ماکن بعیده دن
مشاهده اولنمسی ایچوندر زیرا قوافل حاجده دخی اشاره نامیله دراز با

بكسماط

علایم نصبلری قاعدهٔ مرعیهٔ معسکرلریدر * بکسماط * ابنای
سبیل یعنی بر وبحره کیدن یولجیلرك ذخیره سی اولان معروف قوری

انکاك اسمی فارسیده فتح باء موحده وسین وسکون کاف وآخرده
تا ایله بکسمات دن غلط اولوب عربیده فارسیدن معرب کاك اولان
فتح کاف وسکون عین ایله کعك در دیار عجمده دقیق وروغندن
عجن وحمائلی الشکل قطع وفرونده طبخ ایله صیفا شربت وشتاء

پکمز

شور با ایله استعمال ری فرهنك محمودیده محرردر * پکمز * ماء عنبی
بعد العصر طبخ ایله اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
اوزم صویی مناسبتی ایله شراب معناسنه اولان فتح باء موحده
وسکون کاف ایله بکمازدن غلط اولوب آب انکور مطبوخك
عربیسی فتح اولین وسکون ثالث ایله دبس وفارسیسی ضم ومد دال ایله

بل

دوشاب در * بل * بستان وباغچه قازدقلری آلت معروفه نك اسمی
فارسیده کسر ومد با ایله بیل دن غلط اولوب عربیده کسر میم

پلاو

وسکون نون ورا وفتح قاف ایله منقر دیرلر * پلاو * طعام معروفك
اسمی اولوب کسر با ایله مستعملدر فارسیده فتح بای عجمیه ایله پلاودن
غلط اولمغله عربیده فتح را وعین وکسر مد صاد ایله رصیعه دیرلر

پلدم

پلدم * معروف سمر قوسقونك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب
مد بای عجمیه ایله پالدم دن غلط اولوب عربیده کسر ثاء مثلثه ایله
ثبات دیرلر خفی اولمیه که پالدم اول وضعنده مطلقا قوسقون معناسنه
اولوب بعده سمره تخصیص اولنمشدر ایکی جزءدن مرکب
اولدیغی اشکار لکن جمیع کتب لغاتده بای فارسیه ایله محرر اولمغله
توجیهنه ظفر یاب اوله مدق بای موحده ایله دنبالك اصلی اولان
قویرق صوقی معناسنه بالدم اولمسی ملایمدر ذکر محل ارادهٔ حال اوله

بلغار

بلغار * نهایهٔ عمارهٔ شمالیه ده مسقو اراضی سنك وراسنده دشت
قبچاق ودشت کبیر مادوننده اولو نغای آردنده ساکن اهالینك اسمی
عربیده ضم با وسکون لام وفتح غین ایله بلغردن غلطدر زیرا قاموسده
کفرطق دیو محرردر روض المعطار نام مؤلفده قبیلهٔ مرقومه منازلی
شهر اتل کنارنده بش یوز مقداری خانه لری ومسجدلری اولدیغی
محرردر اما کبیر ولور نسو تحریری اوزره قبیلهٔ مرقومه شمالده سیبریا

اولکه‌سی اولور که اکثرا ماکنی اورمانلقدر وهرخا نام برشهر کبیر
ومعمورلری واردر مسقوط طائفه‌سی وخطای تاتارلری انده بیع وشرا
ایدرلر متاعلری سیبر یا سنجابی وبعضی جواهردر واراضیلری
شمالده قاسپیوم بحرینه چوق بعید دکلدر وبرجنس میوه‌لری اولور
میوه‌ء جبات دیرلر قلبه قوت وبرا کثر اطعمه‌لرینه قورلر ایمش
وکاتب چلبینك جهان نماده بیانی طائفه‌ء مرقومه شیبان بن جوجی
وکشلوخان اتباعندن اولوب خلفای عباسیه عصرلرنده اسلامی
قبول ایله حنفی المذهب اولمشلر وکتب فلکیه‌ده مصرحدر که فرق
سکز بحق عرضنده اولان بلادده شفق غروب غائب اولمدین شفق
صبح ظاهر اولور قاعده‌سنه مبنی اماکن محرره‌نك طول بلدی ع
وعرض بلدی مطل درجه ودقیقه اولمغله اول فصل صیفده اطول
نهارلری اون کون مقداری وقت عشا ناپیدا اولدیغیچون خوارزمه
آدم ارسالیله سیف السنة امام بقالیدن ولاعزده شفق مغرب
غائب اولمه‌دن فجر طلوع ایلمك ایله صلوة عشایی قضا لازم کلورمی
دیو استفتالرنده امام مشار الیه مقطوع الرجلین اولان کمسنه‌دن فروض
اربعه‌ء وضوئدن فرض واحدك سقوطنه قیاسا قضا لازم اولماز
دیو جواب بیوردقلری شمس الائمه حلوانینك مسموعی اولدقده ایام
دجالك طولنه لیالیء مرقومه‌نك قصرینی قیاس ایله قضا لازم کلور
دیو افتی بیوردقلرنده مسئله‌ده اختلاف واقع اولوب امامین مرقومین
بالواسطه مذاکره وشمس الائمه‌نك عدم قضانی تسلیمی محرر
کتب معتبره اولدیغندن قطع النظر جمیع علمای متأخرین عدم
قضایه رضاداده ایکن خرق اجماع ایله الشیخ کمال الدین ابن همام
بنه وقت دجاله قیاسا قضایه افتی ایتمشدر مسئله‌ء محرره‌نك تفصیلنی
کورمك اراده ایدنلر مرحوم ابراهیم حلبینك منیة المصلی‌یه تحریر
ایلدیکی شرح کبیرك شروط صلوة بحثنده شرط خامس اولان وقت
اوائلنه مراجعت ایلسونلر * بلغر * بغدایی دکرمانده قیروب
قبوغنی اخراج ایله اعمال اولنان ذخیره‌ء معروفه‌نك اسمی فارسیده

اختلاف امام بقالی امام حلوانی

* بلغر *

ضم

ضم با وغین وسکون لام وواو ایله بلغوردن غلط اولوب عربیده ضم با ثانی
وسکون را وواو ایله برغور دیرلر * بلقبس * اسماء نسادن خصوصا زوجه‌ء
مکرمه‌ء حضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیهك اسمی فتح با
وسکون لام ایله مستعملدر عربیده کسر با ایله بلقیس‌دن غلط اولوب
فارسیده دخی بویله مستعملدر * بللور * امتعه‌ء افرنجیه‌دن انواع
اشیا اعمال ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده ضم با ولام
مشدده ویا مخففه‌ء مضمومه ایله بلوردن غلط اولوب عربیده سنور
وزننده بلور دیرلر معلوم اوله که بلوری اکثر کتبده معدنی بیاض
وصاف حجردر دیو بیان ایدرلر اما تحقیق کرده‌ء فقیره مطابق افرنج
طائفه‌سنك ارباب معارفنك اتفاق وقوللری بلور وشیشه وجام
وسرچه جمله‌سی بك معدن اولوب یعنی طاطلوصو قومنی مرداسنك ایله
نار شدیده‌ده عقد ایدوب معدنینك صفوت ولطافتنه کوره براق واعلا
بلور اولور ایمش حتی ریك مرقومه بین الاعجام خارجینی اطلاق
اولندیغی رسیده‌ء نظردر غالبا قدمانك حجر صاف دیدکلری بلور
زمانه‌مزده درنجف دیدکله مشهور اولان صاف ومعدنی حجر اوله
بله‌رك * بلکه بند اولنان حلیء نسادن شیء معروفك اسمی جغتاییده
بلارك‌دن غلط اولوب عربیده کسر سین ایله سوار وجمعی اساوره
کلور وفارسیده فتح همزه ورا وسکون باونون ایله ابرنجن دیرلر
بله‌سنك * سذاب ورفته شبیه وخوشبو اوراق ایله مزین ساقز غاجی
قدر حوالیء مصرده عین الشمس نام موضعده نابت برشجردن
سیلان ایدن رطوبتك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح بای عربیه
ولام ایله بلسامدن غلطدر زمانه‌مزده صحیح بلسانك وجودی
کیمیا وعنقا کبیدر زیرا صحیحی انجق عین شمس تعبیر اولنان
محله مخصوص اولوب اول درخت غیری اماکنده غیری نابت
ووقتی دخی شعرای یمانی طلوعنه منحصر اولغله اولوقت شجرك
ساقی جرح اولوب صمغ کبی رطوبتی سیلان ایدر ایمش الان موجود اولوب
اطراف مکه‌ء مکرمه‌دن جلب اولنان شام وبسانه وامثالی

* بلقبس *

* بللور *

طریق عمل بلور وانواعی

* بله‌رك *

* بله‌سنك *

اشجاردن مأخوذ اولدیغی بی ریبدر وکتب طبیه‌ده معمول لنك
انواع کثیره‌سی محرر اولوب موجدینه وباظهور ایلدیکی بلده‌یه
* قریه * نسبت ایدرلر غرائبدن قوبیرنا نونام حکیمك ترکیب وایجاد ایلدیکی
قوبیر یانو بلسانی صد رده اولان بلغمك تحلیلنه بغایت نافع اولمغله
اوچ کون برمقدار تناول اولنسه حین تبولده بنفشه رایحه‌سی ظهور ایدر
* بلید * مع هذا کندوده اول رایحه معدومدر * بلید * حبشه اغاجنك
پلوط دیو مشهور ومالزمهٔ دباغان اولان میوه‌سنك اسمی عربیده
فتح با وتشدید وضم لام ایله بلوطدن غلط اولوب فارسیده کسر سین
ودال وسکون نون ایله سندیان دیرلر انواعی بغایت زیاده اولور
حتی کستانه دخی احسن انواعندن اولمغله شاه بلوط دیو مسمادر
اما باء موحده ایله بلید عربیده رجل احمق وبدخو معناسنه اولوب
فارسیده فتح غین وفا وراوسکون تا وها ایله غتفره دیرلر مشهور اولان
قیادت معناسنه استعمالی میوهٔ حبشه‌نك صورتا نمایشی وذوقده
مرارتی وباللفظ عربیه‌نك دال اولدیغی معنالردن مستعار اوله
* بلیه * بلیه * شدت ومشقت معناسنه فتح با وکسر لام وتشدید یا ایله مستعملدر
عربیده کسر با وسکون لام ایله بلیه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح با
وسکون تا ایله بتیاره دیرلر پوشیده دکلدر که فتح با وکسر لام وتشدید یا ایله
تحقیق لفظ بلیه بلیه زمان جاهلیتده فوت اولانلرك قبری قربنده برحفره درونده
بلا اکل وشرب ربط وبند اولنان دوه‌یه دیرلر زعملری یوم قیامتده
بلیه‌سی اولمیان کمسنه محشره پیاده کلور ایمش باب مدینة العلم افصح
الفصحا سیدنا امام علی رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه نسبت اولنان
نظمده واقع بلیه تقطیع وسلاستنه نظرا مشدد لازم اولمغله مخترعاتدن
اولدیغی اشکاردر لکن وقت وحاله بغایت انسب اولمغله قیده ابتدار
اولندی نظم لبس البلیة فی ایامنا عجب بل السلامة فیها اعجب العجب
لبس الیتیم الذی قدمات والده ان الیتیم یتیم العقل والادب لبس الجمال
باثواب تزینه ان الجمال جمال العلم والحسب شعر مرقومده بلیه‌دن غیری
* بنکه * مغایر بلاغت اولانلر اربابنك معلومیدر * بنکه * ایو قماق که اهل کیفلر

شکر خواب دیرلر بر درجه زیاده‌سی امر غمق ایله مشهور اولان حالتك
اسمی فارسیده کسر بای عجمیه وسکون با ایله پینکی‌دن غلط اولوب
عربیده ضم نون ومد عین ایله نعاس دیرلر * بنی * دلاب وقپولرك * بنی *
شکافنی سد ایچون وضع اولنان معروف تخته پاره‌نك اسمی فارسیده
کسر ومد با ونون ایله بینی‌دن غلط اولوب عربیده فتح ومد سین وفتح جیم ایله
ساجه دیرلر * بوبر * شجری وثمری ساقز اغاجنه شبیه دیارهندده * بوبر *
نابت درختك صالقملو میوه‌سی اولوب تازه‌سی بیاض وپخته‌سی
سیاه اولمغله آق بوبر وقره بوبر دیرلر فارسیده ضم کاف عجمیه
وفتح بای فارسیه ایله کوپردن غلط اولوب عربیده ضم فائین وسکون
لامین ایله فلفل دیرلر زمانه‌مزده یکی بهاد یو موجود اولوب یکی دنیادن
کلان کوپردر هندك حرارتندن اولحوالیده اولانلر شدید اولور * پوت * * پوت *
وثن وصنمکه کفره پرستش ایتدکلری شیٔ معروفك اسمی فارسیده ضم بای
موحده وسکون تا ایله بت‌دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
بد در * بود * حیوانانك پس پایی که انسانده اویلق دیرلر * بود *
چغتاییده تا ایله بوت‌دن غلط اولوب عربیده فتح فا وسکون خاء معجمه
ایله فخذ وفارسیده مد را ایله ران دیرلر * بوداق * اشجار وسائرده * بوداق *
اطرافه متفرق اصله ملاصق شیلر معناسنه اولان نسنه‌لرك اسمی
چغتاییده دال برینه تا ایله بوتاق دن غلط اولوب عربیده ضم شین
ایله شعبه وفارسیده مد فا ایله فاج دیرلر * بورك * درونه لحم وسائر * بورك *
شیلر وضع واوچ کوشه قطع ایله تابه‌ده روغن ایله طبخ اولنان
طعام معروفك اسمی ضم با وواو مجهوله ایله مستعملدر فارسیده
ضم ومد با وسکون وار ایله بورك‌دن غلط اولمغله عربیٔ فصیحنه
ظفر یاب اوله مدق لکن فارسیده مرادفی فتح سین وسکون نون ایله
سنبوسه‌نك معربی اوله‌رق بعارزده سنبوسك اسمی کوش زد فقیر
اولمشدر * بوز * شدت شتاده صولردن منجمد اولان شیٔ معروفك * بوز *
اسمی چغتاییده با برینه میم ایله موزدن غلط اولمسی منفهمدر اما
سردیٔ هوادن ایام شتاده ریزه ریزه دوکیلان منجمد قاره

فارسیده ضم با وسکون زای عجمیه ایله بژ دیه‌لردن تشبیهاً شایع
اولمسی داخی ملایمدر عربیده فتح جیم ومیم ایله جمد وفارسیده اسم
* بوزا * اشهری فتح با وسکون خاء معجمه ایله یخ در * بوزا * طاری ویا پرنج
اونوندن طبخ ایله حلو وحامض اعمال اولنان شیء معروفك اسمی ضم با
وواو معجمه ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد با ایله بوزه‌دن غلط اولوب
عربیده ضم سین وراوسکون کاف اول وفتح ثانی ایله سکرکه دیرلر
خفی اولمیه‌که بو حامض نوعنك وقت اسکاره‌دك بلالهو وطرب
شرب ندو باس یوقدر زیرا در المختار وسائر کتب فقهیه‌ده نبیذ الذرة
* پوس * بحل سواء طبخ اولا ایله بیان بیورمشلردر * پوس * اوپمك معناسنه بای
عجمیه ایله دیده‌لری پوس اولنور مستعملدر عربیده ضم باء موحده
ایله بوس‌دن غلط اولوب فارسیده مصدر اوله‌رق بوسیدن
* بوستان * دیرلر * بوستان * میوه وسبزه باغچه‌سنك اسمی فارسیده ضم ومد با
وکسر سین ایله بوستان‌دن غلطدر وبوستان کلمهٔ فارسیه‌درکه
رایحه معناسنه اولان بو ایله ادات کثرت اولان ستان‌دن مرکبدر
معربی ضم با وسکون سین ایله بستان در اکر شکوفه وازهاری
حاوی اولور ایسه عربیده فتح را وسکون واو ایله روضه وفارسیده
ضم کاف وسکون لام وکسر سین ایله کلستان دیرلر محله مناسب
اولمغله فکر بکر اولان قریحه مزقید اولندی بیت نابی‌نکدر
کلستانه کلسون محبوبلر متعه هر نخل الدی دستبنه هزاران
* پوطه * چوپلر * پوطه * زرکر وکیمیاکرلر ایچنده شیء اذابه ایلدکلری
ظرف معروفك اسمی بای عجمیه ایله مستعملدر فارسیده ضم بای
عجمیه وفتح تا وسکون واو وها ایله پوته‌نك معربی بنه اعراب محرر ایله
* بولی * بوطه‌دن غلطدر * بولی * اناطولی ممالکی صول قولنده آستانهٔ
امن آشیانه‌یه بش مرحله مدرنی جوارنده واقع قصبهٔ معروفه‌نك اسمی
سر یابنده بیوك کوی یعنی قصبه معناسنه اولان ضم با واشاع
واو وکسر لام ایله بول‌دن غلط اولوب عربیده معنای مرقومه فتح کاف
وسکون فا ایله کفر وفارسیده فتح دال وکاف عجمیه وراوسکون سین ایله

دسکره دیرلر * بومبار * اکچی وقیون بغرسغندن طولدروب طبخ * بومبار *
ایلدکلری طعام معروفك اسمی فارسیده ضم میم ایله مبارد‌ن غلط
اولوب عربیده فتح عین ایله عصیب دیرلر * بونجق * معدنی وعملی * بونجق *
اولوب اکثری صبیان ملاعبه ایلدکلری شیء معروفك اسمی چقتایده
ضم میم وسکون نون ایله منجق‌دن غلط اولوب عربیده فتح خا
وضاد معجمتین ایله خضض وفارسیده ضم میم وسکون ها ایله مهره
دیرلر * پهریز * پارلغه‌مق یعنی صاقنمق معناسنه اهل شرع * پهریز *
وجودی نامشروع شیء‌دن واطبا معده‌یی ناموافق اکل وشربدن
صاقنمغه دیرلر فارسیده فتح بای عجمیه وسکون را ایله پرهیزدن غلط
اولوب عربیده کسر همزه وتا ایله احتماد برلر * بهشت * جنتك * بهشت *
اسمی اوله‌رق کسر با ایله مستعملدر فارسیده فتح با وکسر ها ایله
بهشت‌دن غلط اولوب عربیده جنتك مرادفی ضم خا وسکون لام ایله
خلددر اما کسر با ایله بهاد یعنی قودی وبراقدی معناسنه دلالتی
خواجه حافظك ع آدم بهشت روضهٔ دار السلام را مصرعندن
مستبان‌در * پهلوان * کورشجی وشجیع ودلیر معنالرینه استعمالی * پهلوان *
شایعدر فارسیده اصلی ایکی جزء‌دن مرکب نکهبان لشکر معناسنه
اولان پهلوان اولوب عربیسی بنه مرکبا حافظ حشم اولور
جزء اول پهل فتح بای فارسیه وسکون ها ایله عسکر معناسنه ووان
حافظ معناسنه‌که اصلی باندر بانك واوه تبدیلی لسان مرقومده شایع
اولمغله معنای ترکیبیسی عسکر کوزه‌دیجی دیمك اولور زمانه‌مزده
سرعسکر تعبیری ایله طرف پادشاهیدن تعیین اولنانلره دیار عجمده
قدیمی پهلوان تعبیری شاهنامه مطالعه ایدنلرك معلومیدر امامصارعه
ایدوب کورش طوتانلره عربیده فتح صاد وضم را ایله صروع وفارسیده
ضم کاف اول عربی وکسر ومد کاف ثانی فارسی ایله کشتیکیر دیرلر * بهلول * * بهلول *
حسن الوجه یعنی کوزل یوزلو بشوش معناسنه اولوب فتح با ایله
مستعملدر عربیده ضم با ولام وسکون ها وواو ایله بهلول‌دن غلط
اولوب فارسیده ضم تا ایله تازرو دیرلر بهلول دانا هارون الرشید

خلیفه ایله هم عصر ومشاهیر اولیاء الله دن اولوب قصص ومناقبی
اکثر من ان یحصی در لکن مشهور اولدیغی اوزره خلیفه نك
برادری اولمدیغندن غیری میانلرنده نوع قرابت دخی یوقدر
وبهلول ضم اول ایله فعلول وزننده اولوب کلام عربده عمامه ده (مطلب وزن فعلول)
برقبیله اسمی اولان صعفوق دن غیری وزن مرقومده فتح اول ایله
کلمه واقع اولمشدر * بیات * ایرتهدن قالمش طعامه اطلاق شایعدر (* بیات *)
عربیده مدبا وکسر یا ایله بایت دن غلط اولوب فارسیده فتح یا
وسکون خاء معجمه ایله یخنی طعام مخصوصك اسمی اولدیغی کبی
جمیع کیجهدن فاضل طعامه اطلاق اولنور * پیاس * طریق شامده (* پیاس *)
انطاکیه یه قریب بلدهٔ معروفه نك اسمی عربیده ایاس دن غلط
اولمغله قاموسده اعرابی کسحاب دیو ضبط اولنمشدر بلدهٔ مرقومه
قربنده ساحل بحر شامده افرنج برقلعه و برجلر بنا ایدوب آنده
ساکن اولورلر دیو سپاهی زاده محمد چلبینك اوضح المسالك
الی معرفة البلدان والممالك نام رساله سنده محرر اولمغله مسفبان
اولان حالا اسکندرون دیو معروف قریه اوله ایاسك طول بلدی
ع وعرض بلدی لوبه درجه ودقیقه در * بیتوتت * کیجه برمحلده (* بیتوتت *)
مسافر اولمق معناسنه استعمالی معروف عربیده مطلقا کیجه لمك
معناسنه اولان بیتوتت دن معنا غلط اولوب فارسیده فتح شین
وسکون با ایله شب ماندن دیرلر خفی دکلدر که مسافر اولمه ده استراحت
ونوم درکار اما بیتوتتده استراحت ملحوظ اولمیوب ایچق لیلهٔ
واحده ده نائم ویا بیدار بر محلده آرامدر * پیرو * برکسنه نك اردنجه (* پیرو *)
کتمك وطرز وروشنه تابع اولمق معناسنه کسر ومد بای فارسیه ایله
استعمالی معروف فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح بای مرقومه
ورا وسکون با وواو ایله پیرودن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون
دال ایله ردف دیرلر پی فتح با وسکون یا ایله ارد ورو اعراب مرقومه ایله
یوریجی دیمك معنالرینه مشهوردر * پیران * طرف دولت علیه دن (* پیران *)
اسر واسترقاق ایله استخدام ایلدکلری طائفه معروفه نك اسمی

فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدبای عجمیه وسکون با ایله پایزن دن
غلط اولوب عربیده فتح همزه ایله اسیر دیرلر پای معروف اباق
معناسنه وزن زدن لفظندن صیغهٔ امر اولمغله فراردن وقایه ایچون
ایاغین باغله دیمکی افاده ایدر * بیگیر * یوك کتوریجی حیوان معروفك (* بیگیر *)
اسمی بارکیردن غلط اولمسی منفهمدر عربیده فرس خنذیذ
یعنی خصی معناسنه کسر با وسکون را وفتح زا وسکون واو ایله برزون
وفارسیده فتح تا ومدکاف وضم واو وسکون را ایله تکاور دیرلر
اماهدیه وباعاریت ویریلان اسب شتره بارکیر علم اولمشدر دیو فرهنك
محمود بده محرردر * پینیر * اسم جنس انواع کثیره سی معروف اطعمه نك (* پینیر *)
اسمی فارسیده فتح بای عجمیه وکسر ومد نون ایله پنیردن غلط اولوب
عربیده ضم بن وسکون نون ایله جبن دیرلر * بیهوده * ناحق وباطل
وبی معنی کلام معناسنه فتح با وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد
با ایله بیهوده دن غلط اولوب عربیده ضم ها وسکون جیم ایله هجر دیرلر

❁ حرف التاء ❁

تاریخ * برنسنه نك وقتنی بلدرمك معناسنه مشهوردر دیباجهٔ (* تاریخ *)
رساله ده اجمالا مشکلاتدن دیو ذکر اولنمشدی تفصیلی حضرت شهاب
الخفاجی درة الغواص شرحنده وسائر علمانك کتب معتبراتده بیانلری
فارسیده ضبط وقت ایچون استعمال اولنان ضم را وسکون زاء معجمه
وفتح میم واظهار ها ایله روزمه تعریب اولندقده مورخ اولمغله
بعد التصریف مصدری تاریخ اولمشدر وتاریخ ارخ دن مأخوذ
اولوب ارخ بقر وحشی یاورو سنه وحادث اولان شی معنالرینی افاده
ایلدیکی محرردر اما وضع تاریخده اصح روایات حضرت امام بخاری
وحاکم نیسابوری میمون ابن مهراندن وابن عساکر شعبی دن نقل بیورلر
هجرت خیر البشردن سال سادس عشر ماه ربیع اولینك نصفی زمان
عدالت نشان خلیفهٔ ثانی ذیشان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبرده
بصره والیسی ابوموسی الاشعری رضی الله عنه عتبهٔ علیای فاروق
اکرمه عرضحال ایله افادهٔ مافی البال بیوردیلر که جانب خلیفة الله دن

يالكز شهر شعبان ايله مورخ برقطعه صك ممنوع الحك وارد اولوب
عدد سال بيان بيورلمغله شهر مرقوم ماضى و يا ماقبلنده مرور ايدن
شهر شعبانميدر اشتباه واقع اوله جغى معلوم عاليلرى بيورلدقده اراده
عليه رأى كرامت مقرونلرينه مرهون دركارنامه سى واصل
اولدقده وجوه اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتى
مشورته دعوت بيوريلوب مشار اليه ابو موسى حضرتلرينك
استدعانامه سى حضار مجلسه ارائه وادارۀ كوس قيل وقالده نصكره
سابقا اهواز حاكمى اولوب بلاد فارس فتوحاتنده اسير
وعلى يد سيدنا عمر شرف اسلام ايله دلسير اولان هرمزان كلامه
اغاز ايدوب بين الاعجام برحساب وقت واردركه اكاروزمه ديرلر
استعمال اولنمسى رأى واستصواب محول ارادۀ عاليلريدر بيوردقده
استحسان وتعريب اولندقده مورخ اولوب بعد التصريف تاريخ
اولديغى انفابيان اولنمشدر اشكال قواعد تعريبه مغايرت اولديغى
اشكار اولمغله هرنقدر مخالف قاعده ايسه ده معنا تعريب ديمه دن غيرى
* تارنه * توجيهه مجال يوقدر * تارنه * طنبور وامثالنى ضرب ايلدكلرى شى
معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب مدتا وسكون را وفتح را
ونون ايله تاررنه دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون ضاد ايله
مضراب ديرلر تارساز قلى وزن اورمجى معنالرينه اولمغله معناى عام
تركيبيدن معناى خاص علميه نقلده اخرينه هاء تخصيص الحاقى ايله
* تأكيد * تاررنه اولمشدر * تأكيد * كلام وسائر شيلرى بكشدرمك معناسنه
مستعملدر عربيده فصيحى فتح تا وسكون واو ايله توكيد اولوب فارسيده
* تبرى * كسر نون ايله نشاختن ديرلر * تبرى * برنسه يه عدم تعرض يعنى
توجه وقصد ايتمامك معناسنه مستعملدر عربيده فتح تا وبا وتشديد را
ايله تبرءدن غلط اولوب فارسيده تاء نافيه ومد همزه وفتح ها وسكون
مصادر وزن تفعل وتفاعل
نون وكسر ومد كاف عجميه ايله ناآهنكيدن ديرلر * فائده * تفعل
وتفاعل وزننده آخرى مهموز اولان الفاظك مصادرى آخرى همزه
ايله تفعل وتفاعل كلور تبوء وتباطء وتطاطء مصدرلرى تبوء

وتباطو

وتباطوء وتطاطوء اولديغى كبى وقس عليه الباقى برثت قائبة من قوب
مورد مثل برثت
مثلى محله مناسب اولمغله كشيدۀ سلك تحرير اولمشدر مورد مثل
بوسابقده رقم زده براهۀ ادبادركه قبيلۀ بنى اسوددن براعرابى برتاجره
رفيق اولوب استحقار ايتدكده اعرابى بن سنك فلان مكانه دك
حقارتنه تحمل ايدرم ان شاء الله المتعال اومحله وصولده فبرئت
قائبة من قوب يعنى اول مكانه سلامت ايله ورود ايتدده مرغ بچه بيضه ئى
نيجه دلوب چيقوب قشر بيضه دن تخلص برله برئ الذمه اولور
ايسه بن دخى سنك حقارتندن اولكونه برئ الذمه اولورم ديمك ايله
مثل اولمشدر بركسنه برتهمتدن ويا ملزوم ذمتى اولان نسنه دن ابراء
* تبسى * ذمت ايله خلاص و برى اولسه اول آدم حقنده ضرب اولنور * تبسى
سيم ونحاسدن اعمال ايله اوزرنده اكل طعام اولنان شى
معروفك اسمى فارسيده معدنين مرقوميندن مصنوع كبيرجه
لنكر معناسنه شين معجمه ايله تبشى دن غلط اولوب عربيده بلا تمييز
صغير وكبير وفغفورى وچينى يه فتح طا ايله طباق ديرلر امازمانمزده
كل طعامه مخصوص اولان شى مستعمليه عربيده فتح دال وسين
وسكون يا وقاف ايله ديسق وفارسيده فتح تا وسكون شين ايله
* تبشير * تشخوان اطلاق اولنور * تبشير * روى ورقدن ادهانى ازاله وبعضى
نسنه لرى جلا وصيقل ودرزيلرك نشان ايچون استعمال ايلدكلرى
شى معروف معدنى اكثر تركى لغتلرده عربيده طباشير وفارسيده
تباشير ديو غبير واقع تحرير اولنمشدر مع هذا اصلارنده فرق فاحش
اشكاردر مشابهتى ايله اسمنده غلط اولمسى ملاعبدر متداول اولان
شى معدنى اكثرى جبالده موجود اولوب اجودى اطراف جبال
خراساندن ظهور ايتمكله عربيده كسر ومد طا ايله طين خراسانى وفارسيده
كسر فا وها وسكون را ايله فهرديرلر اما عربيده فتح طا ومد با ايله
طباشير وفارسيده اعراب مرقوم ايله تباشير موجود ومتعارف اولان
طباشير هندى ديدكلرى مشهور دوادركه ديار هند انهارى اطرافنده
اولان نيستانده شدت ارواحدن قامشلرك برى برينه بطغ وبدغ ايله

تصادمی سببیله آتش ظهور ایدوب وبا احراق ایله جمله سی رماد
اولدقده درونده بولنور ایمش صورت تکونده اختلاف اولنمشدر
بعضیلر قامشلرك ذاتنده اولان رطوبت حرارتدن جوفنده مجتمع
اولوب متحجر ایدر دیمشلر وبعضیلر محترق اولان انبوبه یعنی بوغملر بدر
دیمشلردر اماعربیده فتح تا ومد یا ایله تباشیر هر نسنه نك اوایله
وروشنائی صبحه دیرلر * تتابعت النوائب * بعد التائین باء موحده ایله
تتابع بری بری اردی معناسنه ونوائب حفظنا الله تعالی والقارئین
والسامعین مصیبت وبلا معناسنه اولان نائبه نك جمعی اولوب فلانك
اوزرینه بری بری اردنجه بلا ومصیبت نازل اولدی دیمك معناسنه
مستعملدر عربیده باء موحده یرینه یاء تحتانیه ایله تتایعت النوائب دن
غلطدر معلوم اوله که فتح تاء اول ومد ثانی وضم باء موحده وسکون
عین ایله تتابع توالی یعنی بری بری اردنجه اولمق معناسنه صلاح وخیرده
مصطلح اولوب اعراب ومعنایه خلل تطرق اتمیه رك باء موحده یرینه
یاء تحتانیه ایله تتایع انجق منکر وشره مخصوص اولدیغنه
حدیث شریف مایحملکم علی ان تتتابعوا فی الکذب کما یتتایع
الفراش فی النار شاهد قوی ودلیل وافیدر بالمناسبه لغات عربدن
منکر وشر استعماله مخصوص اولان الفاظ قیدینه مبادرت
اولندی تهافت فتح تا وضم فا ایله برنسنه پاره پاره اولوب دوشمك
وحدیث شریفده مذکور فتح فا وتخفیف را ایله فراش دیدکلری
پروانه آتشه دوشمکه دخی دیرلر واشفی کسر همزه ومد فا ایله
مریض هلاکه مشرف اولمغه دیرلر وارق فتح همزه وکسر را ایله اویانق
اولان کمسنه معناسنه سهرك مرادفی اولوب لکن سهر بیدارلق
بلك وبدره مستعملدر وهاج مدهما ایله ضرر ایچون صیچرامغه
ویا الکلنوب میز ایدا اولان هر برشیئه دیرلر وخلف قائم مقامه
وخلیفه نصب اولنان کمسنه یه دیرلر ابن اعرابی روایتی اوزره خلف
فتح خاء ولام ایله صالحه یعنی اولاد وغیریده وفتح خا وسکون لام ایله
خلف صالحه اطلاق اولنور وابن شمیل روایتنده فتح وسکون لام ایله

تتابعة النوائب

مطلب الفاظ مخصوصة بالمنکر والشر

سوء وطالحه وفتح لام ایله بالکز صالحه اطلاق اولنور ومحمد بن جریر
طبری قول اعرابیی تأیید افتح لام مدحه وسکونی ذمه خصوصیت
اکثریه ایله مخصوصدر دیو نقل ایلمشدر اولاد حقنده زبانزد ومشهور
اولان خلف الله علیك دعاسی کان الله خلیفة لك علیك دیمك
معناسنی افاده ایدر وسواس وسواسه تساوی واستوادن مأخوذ
اولوب شرده برابرلك معناسنه دیرلر عند الاخفش سواسیه مفاعله
وزننده علی غیر قیاس سوانك جمعی درواز نان کسر همزه وسکون
زا ومد نون ایله تهمتلو ظن واتهام اتمکه دیرلر مثلا ازننه کلامی
اتهمته فی المفاضح دون المحاسن دیمك اولور وهنات وهنوات اصللری
فتح ها وتخفیف نون ایله هن اولوب قبیح اولان نسنه دن کنایه
استعمال اولنور برکلمه در مذکورین فتح ها ونون ایله جمعلردر وندبه
ضم نون وسکون دال ایله اسم مصدردر میت اوزرینه اغلمغه دیرلر
وقیض فتح قاف وسکون یا ایله طولایارمغه اطلاق اولنور مثلا قیض
له القا رورة دیرلر وباؤا اصلی فتح با وسکون واو ایله بوء اولوب
رجوع اتمك معناسنه اولمغله آیت کریمه استعیذ بالله وباؤا بغضب
من الله رجعوا به ای صار علیهم ایله تفسیر اولنمشدر مفسرین
هدایتقرین علیهم الرحمة رحمة المقربین حضراتی بیوردیلر که لایمسه
الا المطهرون اولان فرقان کریم کرامتمقرونده ریح شرده ریاح خیرده
کلمشدر قال سبحانه تعالی وفی عاد اذ ارسلنا علیهم الریح العقیم وقال جل
جلاله ومن اياته ان یرسل الریاح مبشرات بناء علی هذا سنت سنیهٔ
حضرت نبویه هر نه وقت هبوب ریح واقع اولسه قبله یه توجه
وید مبارکارین سمایه مد اللهم اجعلها ریاحا ولا تجعلها ریحا اللهم
اجعلها رحمة ولا تجعلها عذابا دیو دعا بیورر ایمش ابن عمر رضی الله
عنهما الرب الاکبردن منقولدر که قران مجیدده روزکار معناسنه
سکز موضعده ذکر بیوریلوب دردی رحمت ودردی عذابه
دلالت ایدر رحمت ایچون مذکور اولانلر مبشرات ومرسلات
وذاریات وناشرات دریلر وعذاب ایچون اولانلر صرصر

مطلب الفاظ ثمانیه بمعنی الریح فی قرآن کریم

وعقیم اولوب برده واقع درلر وعاصف وقاصف بحرده واقع درلر
* تترا * تترا * آنفاذکری مرورایدن تتابع معناسنه بلا انفصال
بری بری اردنجه کلانه اطلاق اولنیوب بینلرنده فاصله ایله واردیغنه
تعبیر اولندیغنه آیت کریمه استعیذ بالله ثم ارسلنا رسلنا تترا
دلیل واضحدر زیرا مبعوث اولان ایکی پیغامبر ذیشان ماینلرنده اولان
* تجلی * تراخی مدت معلومدر * تجلی * قلوب صلحایه غیوب سبحانیه نك
منکشف اولمسی معناسنه تشدید وکسر لام ایله مستعملدر عربیده
لغة برنسنه منکشف اولمق یعنی اشکار وروشن معناسنه واصطلاحا
بالاده محرر معنایه دال فتحات ثلاثه وتشدید ومد لام ایله تجلی دن غلط
اولمسنی مرحوم کمال پاشا زاده تحقیق ایلمشدر فارسیده محرر اولان
معنالری مد همزه ایله اشکار وضم را ایله روشن ایله افاده ایدرلر
* تحف * تحف * نادیده وطرفه ونادر المثل شیء اعلا معناسنه مستعملدر
عربیده هدیه نك مرادفی اولان تحفه نك ضم تا وفتح حا وسکون فا ایله
جمعی تحف دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه ومیم وسکون را ایله
ارمغان دیرلر بوشیده دکلدر که اکثری نادیده وبی مثل اولان هدایا
وصفنده عطف بیان قصدیله تحف وهدایا مذکور اولمغله مخترعان
الفاظ معنای مرقومی اکسا ایلمشلر اوله ویا اهدا وتقدیم اولنان
شیء جنسنك اعلاسی اولمسی منشأ غلط اوله ترکیده زبانزد اولان
شیء طرفه جنسنك اعلاسی معناسنه عربیده فتح غین وکسر
ومد را ایله غریب وکسر عین وسکون لام ایله علق وفارسیده فتح تا
وسکون نون وخاء معجمه وضم سین ایله تنسخ دیرلر متعارف اولان
* تخمیص * تنسوخ دخی بوندن غلط اولمسی استشمام اولنور * تخمیص * حمصه دن
یعنی لبلبو کبی حبوباتی خصوصا قهوه یی قاورمق ویا تخمیس خاء
معجمه وسین ایله حمسی زائل اولنجه قاورمق معنالری ملاحظه سیله
ایکی دراو توجیه اولنور عربیده ادویه وغیریدن نار حقیقده سیاه
اولنجه قاورمنك اسمی اولان فتح تا وسکون حاء مهمله وآخرده سین ایله
تحمیس دن غلط اولدیغنه قاموسك التحمیس ان یؤخذ شیء

من دواء وغیره فیوضع علی النار قلیلا ترکیبی دلالت ایدر فارسیده
* تخمه * مدها وکسر ومد جیم فارسیه ایله هاجیدن دیرلر * تخمه * زیاده
اکلدن معده یه عارض اولان علت که امتلا دیرلر ضم تا وسکون
خا ایله مستعملدر عربیده ضم اول وفتح خاء معجمه ایله اصلی وخمه اولان
تخمه دن غلطدر اهل لغت ضرورة شعر ایچون سکون خایی
تجویز ایلمشلردر وفارسیده علت مرقومه مدنون وضم کاف
مطلب نقل بعض الاسما فی افتعال
عجمیه ایله ناکوار دیرلر فائده تخمه نك اصلی وخمه وتهمه نك
اصلی وهمه وتکله نك اصلی وکله وبونلر امثالی اسملری
افتعاله نقل ایله در یعنی وکله نقل اولندقده اوتکله اولوب واو حرف
علت ماقبلی ساکن واو یایه قلب اولنمغله یا دخی تایه قلب وادغام اولنوب
تکله اولدی تالری اصلیه توهمنه مبنی هیچ برحالده ادغامك
اظهاری جائز اولماز لطیفه مکه مکرمه علی فاتحها ازکی التحیه ده
مواجهه بیت الله الاکرمه برمیت کتورمشلر بادیه نشین اعرابیدن
بری نه علتدن فوت اولدیغنی سؤال ایلمش تخمه دیو جوابلرنده
نه صورتده علت اولدیغی معلوم دکلدر دیدکده چوق اکل ایله
امتلاء بطندن حاصل اولور تعریفلری آتنده صیحه وفریاد ایله اللهم
* تذکار * امتنی من التخمه دیه رك طواف بیت مکرمه شروع ایلمش * تذکار
اکماق معناسنه ذکرنك مصدری اوله رق کسر تا ایله مستعملدر
عربیده فتح تا وسکون ذال ایله تذکاردن غلط اولوب فارسیده مد یا ایله
* دراج * یادیدن دیرلر * دراج * خوش صوت ومنظر کلکه شبیه طیر معروفك
اسمی عربیده ضم دال وتشدید ومد را ایله دراج دن غلط اولوب
فارسیده فتح اولین وسکون راء مهمله وواو موقوفه ایله تذرو دیرلر
* ترازی * ترازی * اشیاء وزن اولنان آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح تا ایله
* ترید * ترازودن غلط اولوب عربیده کسر ومد میم ایله میزان دیرلر * ترید
بین العشابین ادویه معروفه دن اولوب ضم تا وسکون را ایله مستعملدر
فارسیده کسر تا وسکون را ودال وفتح با ایله تربددن غلطدر دواء مرقوم
خراسان وهند حوالیسنده نابت ورقی بوکرلجه یه وثمری فوش دلنه

* تربه *
شبیه نبـاتك بیرونی سیاه ودرونی سفید ومجوف کوکبدر * تربه
زیارت اولنان مقابر کباره اطلاقی مشهوردر فارسیده ضم تا وسکون را
وتاء اخـیر وفتح با ایله تربت دن غلط اولوب عربیده ضم میم ایله
مزاردیرلر تربت عربی قیاسیله تاء قصیر قید اولنوب تخفیفا تربه دیمه‌لری
* ترجان *
ملایمدر * ترجان * برلسـاندن زبان آخره معنـای الفاظی نقل
ومقصود اولان معنای منقول الیه ایله بیان ایدن رجلك علمی اوله‌رق
ضم جیم ایله مستعملدر عربیده فتح تا وجیم ایله ترجمان دن غلط اولوب
معجمی فتح تا وزا وسکون را ایله ترزفان درلکن اعراب محرر ایله لسان
تحقیق لفظ ترجمه
فارسیده عربی اوله‌رق ترجمان استعمال لی شایعدر کتب نحویه دن مصباح
دیباجه سنده واقع ترجمه کلمه‌سی فتح تا وجیم وسکون را ومیم وضم تاء
* ترخنه *
ثانی ایله در تشدید جیم ایله ترجمه قرائتی غلط اولور * ترخنه * بغدای
ویوغورددن اعمال ایله طعام طبخ اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
فتح تا ومدخا ایله ترخانه دن غلط اولوب عربیده مد کاف وفتح میم ایله
* ترزی *
کامخ دیرلر * ترزی * معروف قطـع اولنمش ویا پاره لنمش اثـوابی
بری برینه الصاق وبنده ایله دیکنلرك اسمی فارسیده فتح دال وسکون را
ویای نسبیه ایله درزی دن غلط اولوب عربیده فتح خا وتشدید یا ایله
خیاط دیرلر فائده فارسیده درز شکندر که ترکیده کسر یا ایله
بودیرلر رأس ودست ویا واثوابده اولور جامه‌لرده اولانه نینده دخی
تعبیر اولنور بنابرین قدیمده هندی خرقه‌سی شکلنده اثواب خیاطه
ایدنلره یاء نسبیه ایله درزی تسمیه اولنوب بعده تعمیم اولنمشـدر
* ترسانه *
ترسانه * کفره اسراسنی حبس وسفاینی ربط ایلدکاری محل معروفك
اسمی ترساخانه دن غلط اولدیغی بوصورتده کوش زد فقیردرکه
حین فتح قسطنطینیة المحمیه ده نصاری اسراسنی لیالیده اهل اسلام ایله
مخـالطه ودرون قلعه ده کونا کون ایقاع فساددن وقایة حبس
وحفظ ایچون الان باقی اولان ترسـاخانه زنداتی بنا وبو اسم ایله
تسمیه اولنوب دردست اولان اسرایی انده ابقا ایلمشلر واول زمان
غدرغه نامیله انشـا اولنان زوارقك لیمانی حالا مشهوردر بعدبعد

سفاین کبیره تدارکنه ابتدار واولا بالی کوشکی جوارنده الان محطب
اولان محلده برقلیون انشا اولنوب برصورتله رویی دریایه القـا ممکن
اولمدیغنه مبنی ترساخانه جواری اولان لیمان معروفك مثلی غیر موجود
اولدیغندن اختیار اولنمش امازبان زد اولان ترسانه معناسنه عربیده
ضم میم ایله مرسا وفارسـیده دریا ایله بند دن مرکب فتح دال ایله
* ترکش *
دریابند دیرلر * ترکش * مجاهدین وابنای سبیل درونه تیر وضعیله
ومیانلرینه بند ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده کسر وفد تاء
وسکون را ایله تیرکش دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وتخفیف نون
* ترکمان *
اول ایله کنانه دیرلر * ترکمان * اکثر ممالك اناطولیده صیفـا وشتاء
نقل محله مبتلا کوچبه طائفه سندن معروف طائفه نك تصحیح
اسملرنده مشهور اولان ما تقدمده اسلاری اسلامی ترك ایله ملت آخره
التجا ایتملریله ترك الایمـان دیه‌رك تخفیفا ترکمان اولمشدر تو جیهی
نامناسبدر وجه وجیه قبائل مرقومه نك ترك تعبیر اولنان چغتـای
طائفه سنه مشابهتلری درکار اولمغله ترك مان دن غلط اولمسی اشکاردر
زیرا مان بکزه یجی معناسنه ماسنن دن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبی‌سی
ترکه بکزه یجی طائفه دیمك اولور بودخی فاه وسده محرردرکه اتراکدن
برطائفه اسلامه میل ایدوب ایچلرندن ایکی یوز بیك کمسنه بوم واحدده
ایمانه کلملریله همجنسلرندن ایتیدنلر ادای فارسیه ایله ترك ایمان دیمشلر
* ترکو *
بعده تخفیف اولنوب اول طائفه یه ترکمان تسمیه اولنمشدر * ترکو * مرکوب
اولان حیوانانه برابر تحمیل وبنـد ایلدکاری شیء معروفـك اسمی
الاعجـام تیزك کثیرا قاعده سنه مبنی چغتایده را یرینه زاء معجمه ایله
ترکو دن غلط اولوب عربیده کسر سین وسکون میم ایله سمط
وفارسیده کسر فا وسکون تا ایله فتراك دیرلر اسمین مرقومین بند
* ترکه *
اولنان باغه دخی اطلاق اولنور * ترکه * میتك ترك ایلدیکی انواع
اشیاء معناسنه فتح را ایله مستعملدر عربیده فتح تا وکسر را ایله ترکه دن
غلط اولوب فارسـیده ضم میم وآخرده کاف عجمیه ایله مرده ریك
وحذف کاف ایله مرده ری دخی دیرلر خفی دکلدر که ترکه فتحتین ایله

معطلاقا ترك اولنمش نسنهٔ متروكه معناسنه وكسر را ایله مخلفات میته
* تره * اطلاق اولنور * تره * سبزهٔ مأكولهٔ معروفه نك اسمی فارسیده فتح تا
وتشدید را ایله تره دن غلط اولوب عربیده كسر جیمین وسكون
را ایله جرجیر دیرلر تركیده مستعمل اولدیغی صورتده مخففا فتح
* تره تور * را ایله تره لسان فارسیده دخی مستعملدر * تره تور * زمانه مزده
خیار ومد قوق قندقدن اعمال اولنان طعام مختصرك اسمی فارسیده
تره ودوغ دن غلط اولمسی ملابمدر عربیسی جرجیر ودوغ اولور
معلومدر كه ضم ومد دال ایله دوغ ایران معناسنه اسماء مشتركه دن
وتره معروف وزمانه مزده بو صورتده تره ودوغه چاچق دیدكاری
* ترهون * مشهوردر * ترهون * خوش رایحه سبزهٔ مأكوله نك اسمی فارسیده
فتح تا وضم خاء معجمه ایله ترخون دن غلط اولوب معربی اعراب
* تره باغی * مرقوم ایله طرخون در * تره باغی * طوزسز وتازه ولطیف سمن
معروفك اسمی فارسیده مسكه نك مرادفی فتح كاف ورا ایله كره دن
غلط اولوب عربیده فتح اولین وسكون ثالث ایله زبد دیرلر كرهٔ
تره ابتلریله باغه اضافتی انفا ذكری سبق ایدن سبزهٔ تره دن تمییز ایچون
* ترید * اوله * ترید * اتصوینه اتمك اضافه سیله اعمال اولنان مأكولك
اسمی عربیده فتح ثاء مثلثه ایله ثرید وفارسیده ضم تاء اول وینه آخرده
تا ایله تریت وفرهنك مجموديده فتح تاء مثناة وآخرده دال ایله ترید دخی
* تریز * مذكور اولمغله قنغیسندن غلطدر دینسه ملایم اولور * تریز *
جامه لرك چابك دیدكاری پیشی یانته خیاطه اولنان قطعهٔ معروفه نك
اسمی فارسیده كسر ومد تا ورا ایله تیریزدن غلط اولوب معربی
* تز * كسر تا وسكون خاء معجمه ایله تخریص در * تز * چابك معناسنه بلا یاء
فتح تا ایله مستعملدر فارسیده كسر ومد تا ایله تیزدن غلط اولوب
* تزكاه * عربیده فتح سین ایله سریع دیرلر * تزكاه * قماش وسائر نسنه لر نسیج اولنور
الت معروفه نك اسمی فارسیده فتح دال وكاف عجمیه وسكون سین واظهار
ها ایله دستگاه دن غلط اولوب عربیده كسر میم وسكون نون ایله
منسج دیرلر * تسبیح * انواع اشیادن تدویر ایله نسج اوردكلری اكثری

سددانهٔ معروفه نك اسمی عربیده ضم سین وسكون با ایله سبحه دن
غلط اولوب فارسیده فتح سین وكاف وراء ثانی وسكون راء اول ایله
سركره دیرلر خفی دكلدر كه تسبیح تكریم وزننده حضرت خالق
* تستره * بی زوالی عیب ونقص وبر نسنه لردن بریدر دیو ذكر ایتمكدر * تستره *
اخشاب قطع ایلدكاری آلت معروفه نك اسمی فارسیده ایكی جزءدن
مركب دستره دن غلط اولوب عربیده كسر میم وسكون نون ایله
منشار دیرلر دستره نك اصلی ارهٔ دست اولمغله معنای عام تركیبیدن
معنای خاص علمیته نقلده مضاف الیه تقدیم وهمزه حذف اولمشدر
* تسلی * تسلی * دفع الم وكدر ایده جك كلمات ایله خاطری مشغول ایدوب
غصه یی زائل ایلمك معناسنه فتح ومد وتشدید لام ایله مستعملدر عربیده
فتحتین وكسر تشدید لام ایله تسلی دن غلط اولوب فارسیده ضم كاف
* تشریفاتی * ایله كشادن خاطر دیرلر * تشریفاتی * طرف دولت علیهٔ عثمانیه
ایده الله تعالی بالتأییدات الرحمانیه دن قانون وقواعد ورسومك
اجراسنه تعیین اولنان شخصك اسمی فارسیده فتح تا وسكون شین
وباء نسبیه ایله خفتانی نك مرادفی اولان تشریفاتی دن معنا غلط
اولوب عربیده كسر خا وسكون لام ایله خلعتی دیرلر معلوم اوله كه
تشریف فارسیده پادشاهانك اهل مناصبه اكسا بیوردقلری خلعته
اطلاق اولنمغله تشریفاتچی دیمك خفتانچی معناسنه اولدیغی اشكار
* تشنج * اولور * تشنج * جراحت صغیره یی سوء تدبیر ایله افساد ایتمكده
صراحة وامر جزئیی كسب یتیله داهیهٔ دهیا ایلمه كنایة غلط اندر
غلط تشنش استعمالی دخی شایعدر عربیده تقبض فی الجلد یعنی دری
بورشمق معناسنه فتحتین وضم تشدید نون ایله تشنج اولوب فارسیده
جراحت سیله بر عضو باطل ودست ویا عاطل اولمق معناسنه كذلك
فتحتین وضم وتخفیف نون وسكون جیم ایله تشنج دیرلر اما اصطلاح
اطباده یبوستدن ویا رطوبتدن سكرله عارض اولان علت معروفه در كه
* تصبب الفرس عرقا * مریض مرادی اوزره اعضاسنی تحریكه قادر اوله من حفظنا الله تعالی
والقارئین والسامعین تصبب الفرس عرقا تركیبی معناسنده

آت دردو كدى ديمك غلطدر تميز معناسنى بيان ايچون فرس دوكلدى
عرق يوندن ديمك لازمدر زيرا لغة ومعنى تميزه مخالف اولور بونه
مجاز عقلى ديرلر اصلى تصبب عرق الفرس دن معبردر مبالغه ايچون
* تعفن *
تقديم اولنمشدر * تعفن * قوقاق معناسنه استعمالى شايعدر
عربيده چورمك معناسنه اولان فتحتين ايله تعفن دن غلط اولوب
فارسيده ضم باى عجميه وواو معروفه ايله پوسيدن ديرلر قوقاغه
عربيده رايحه طيبه اولور ايسه فتح تاونون ايله تنفخ ورايحه كريهه ايسه
ضم ميم وسكون نونين وكسرتا ايله ممتن وفارسيده طيب وردى
بلافرق فتح كاف فارسيه ودال وسكون نونين ايله كندن ديرلر منشاء
* تفتر *
غلط اكثرى چورك نسنه لرده قوقاق دركار اولمسى اوله * تفتر
حساب وارقام تحرير اولنان اوراقك اسمى عربيده فتح دال وتا
وسكون فا ورا ايله جزء كتاب معناسنه اولان دفتردن غلط اولوب
* تفخر *
فارسيده مدميم ايله ماره ديرلر * تفخر * تكبر وتعظيم يعنى اواونمق
معناسنه استعمالى شايعدر عربيده فتح ومدفا وضم خا وسكون را ايله
تفاخردن غلط اولوب فارسيده ضم شين وكاف عربيه ايله
* تفك *
شكوهيدن ديرلر * تفك * آلات حربيه دن معروف دمور تفك
قديم اولمغله لفظ مرقوم اغز تفنكدن شايع اولمشدر فارسيده ضم تا
وسكون فا ايله تف اوفورمك معناسنه اولمغله اغز تفكينه تفك
وعربيده فتح سين وسكون با ايله سبطانه ديرلر بعده مناسبتما ايله متداول
اولان دمور تفكه نقل اسم اولمشدر مرقومه عربيده لغت مولد اولهرق
* تفل *
ضم با وسكون نون ايله بندقه وفارسيده واو ايله توفك ديرلر * تفل
برشئ عصر اولندقده حاصل اولان درده اسم اولهرق ضم تاء مثناة
ايله مستعملدر عربيده ضم ثاء مثلثه ايله ثفل دن غلط اولوب فارسيده
* تقاضى *
ضم دال ايله درد ديرلر * تقاضى * ثقلت واضطراب ويرمك معناسنه
فتح ومدضاد ايله مستعملدر عربيده حكم وامر معناسنه كسر
ومدضاد ايله تقاضى دن غلط اولوب فارسيده فتح واو وسكون نون ايله
* تقشرم *
وند هندن ديرلر * تقشرم * برشيئ شدت وغلظت ايله اخذده

مستعملدر عربيده فتح اولين وسكون شين وراو وضم ميم ايله تقشمردن
غلط اولوب فارسيده مطلقا اخذ يعنى الماق معناسنه كسر همزه
* تقصيرات *
وسكون سين ايله استاندن ديرلر * تقصيرات * رؤيت اولنان
امورده قصور واهمال وتكاسل وتكاهل معناسنه مستعملدر عربيده
فتح تا ومد قاف ايله تقاصيردن غلط اولوب فارسيده كسر نون وسكون
كاف ايله نكشيد نهاد ديرلر معلومدركه تقصير مصدرينك جمعى تقاصير
* تقكه *
اولور * تقكه * برپاره سندن خياط ايله باشه كيلان شيئ معروفك
اسمى فارسيده مدطا وسكون قاف وياكسرى ايله طاقيه دن غلط
اولوب عربيده قديمده غير مخيط طاقيه صورتنده مستعمل اولان
نسنه يه كسر غين معجمه ايله غفار ديوب لغت مولده اولهرق الان
* تكفير *
مستعمل اولانه ضم ومد كاف وتشديد با ايله كوفيه ديرلر * تكفير
كفر عزو ايتمك معناسنه مستعملدر عربيده اكفره دن غلط اولوب
فارسيده معنى مرقومه فتح تا وسكون را ايله ترسا كفتن ديرلر اهل قبله
تكفير اولنماز كلامى بغايت شايعدر مأخذى لاتكفر احدا من اهل
قبلتك اولمغله اهل قبله يه كفر عزو اولنماز ديمك لازم اولور
اما لفظ تكفير كفارت يميندن حنث واجب اولان فعل اولديغى
* تكه *
محتاج شاهد وقسم دكلدر * تكه * جاى درويشان ومحل مشايخ
درويشانك اسمى فارسيده فتح تا ويا وسكون كاف وها ايله تكيه دن
غلط اولوب عربيده مد زا وكسر واو ايله زاويه ديرلر اكرچه
زاويه لغة كوشه وبوجاق معناسنه اولوب مشايخ ودرويشان
* تلخيص *
اكثرى وحدت نشين اولدقلرندن محللرينه علم اولمشدر * تلخيص
حضور حضرت پادشاهيه تقديم اولنان اوراقه علم اولمشدر
عربيده فتح تا وسكون لام وكسر ومد خاء معجمه ايله كشف وبيان
معناسنه اولان تلخيص دن معنا غلط اولوب فارسيده مد دال
ونون ايله دانايدن ديرلر بوخدمته مأمور اولانلره تلخيصجى ديدكلرى
* تلف *
مشهوردر * تلف * ضايع وغائب يعنى الدن چقمق معناسنه
مستعملدر عربيده فتحتين ايله هلاك يعنى اولمك معناسنه اولان

تلفدن غلط اولوب فارسيده ضم ميم وسكون را ونون وفتح دال ايله مردن ديرلر هلاك كده فقدان وضياع دركار اولمغله تعميم ايلمشلردر * تلك * خدمۀ حمامدن معروف طائفه‌نك اسمى عربيده مطلقا اوغوشدرجى معناسنه فتح دال وتشديد لام ايله دلاكدن غلط اولوب فارسيده مد ميم وكسر لام وسكون شين ايله مالشكر ديرلر وجه تسميه دلاك حمامده خلقى اوغوشدروب بدن انساندن ازاله وسخ ايلمه‌لريدر ودلوك ضم دال ايله دخل بابندن مصدر اولوب عند دلوك الشمس ديمك زوالدن كچمك ودخى غروبه قريب اولمق معنالرينه دلالتى كبى شمسه ناظر اولنلرك كوزلرى خيره سنى ازاله ايچون دلك ايتمدن ناشى اسناد مجازى اوزره كويا شمس دلاك اولمش اولور ديو بو معنايه دخى توجيه اولنمشدر * تمه پيزى * تازه ومايه نحز معروف پينرك اسمى فارسيده فتحات ثلاثه وتاء ريته دال ايله دلمه‌دن غلط اولوب عربيده اسم مخصوصى اولمغله پينر معناسنه اسم جنس اولان ضم جيم وسكون با ايله جبن ديو مستعملدر پينر مرقومك فارسيده اسم مخصوصى دلمه اولمغله باب همايون قپوسى كبى استعمالى غلط ديكره مؤدى اوله جغى اشكاردر * تلميذ * علم شريف وسائر هنر ومعارف تعلم ايدن كسنه‌لر يعنى شاكرد معناسنده فتح تا وسكون لام ايله مستعملدر عربيده معناى مرقومه دلالت ايدن كسر تا وسكون لام ايله تلميذدن غلط اولوب فارسيده شاكردك مرادفى كسر ومد ميم ايله ميلاد دير تلميذ امثالى اصلى مكسور الاول اولوب غلطا مفتوح قرائت اولنلرك برى دخى طنجيردر كه معروف اولان تنجره‌نك فارسيسى تنكيره‌نك معربيدر وبرى دخى برطيلدركه حجر طويل معناسنه‌در فارسيده سنك دراز ديرلر وبرى دخى جرجيردركه مأكول سبزه تره‌در فارسيده تره ديرلر وبرى دخى ضنديددركه سيد شجاع معناسنه‌در فارسيده بهادر ديرلر وبرى دخى غطريفدركه سيد وشريف يعنى اولو معناسنه‌در فارسيده بزرك ديرلر وبرى دخى منديلدركه استعمال اولنان درت كوشه‌لى بز معناسنه‌در

* تلك *
تحقيق دلوك الشمس
* تمه پيزى *
* تلميذ *
مطلب الفاظ مكسور الاوائل المستعمل بالفتح غلطا

فارسيده دستمال ديرلر * تنبل * كاهل وايش بزمعناسنه معروف فارسيده فتح تا وسكون نون وضم ايله تنبل‌دن غلط اولوب عربيده فتح عين وفا وسكون شين ولام ايله عشفل ديرلر * تمغر * غضبدن تغير وجه حاصل اولدقده غين معجمه ايله تمغر وجهه ديرلر عربيده فتحات وتشديد عين مهمله ايله تمعر وجهه دن غلطدر زيرا خير الناس حضرت ابن عباس رضى الله تعالى عنهمادن منقولدركه حضرت جبريل عليه السلامه الان مداين صالح ديو مشهور اولان اماكنده بعض مداينك عاليها سافلها صورتنده قلب اولنمه سنه فرمان جناب سبحانى ارزانى بيورلدقده حضرت جبريل عليه السلام يارب ان فيها عبدك الصالح رجاسنه مبادرتده ياجبريل ابدأ به فانه لم يتمعر وجهه لى قط خطاب مستطابى صادر اولمشدر طريق حجده مداين حضرت صالح ديو مشهور ومعروف اماكن وبيوت حجر اولان مداين مقلوبه اولميوب ممسوخات كبى اثار مندرس اولمشدر الى الان موجود اولان بيوت بر حجر كبيردن ثقب ونحت اولنمش باب وروزنلرى على حاله باقى حجره‌لر اولديغى رأى العين مشاهده‌در اولمشدر فائده مرضدن لونى صارى اولانه اصفر وجهه من المرض وحياندن عارضى كلكون اولانه احمر خده من الخجل ديدكلرى شايعدر احمر واصفر وامثاللرى لون خالص وثابت ومتمكن ومستقره اطلاق اولنوب محرر اولديغى اوزره عارضى وسببيله زائل اولانلره احمار واصفار اطلاقنى محققين فرق وتمييز ايلمشدر * تنجره * تراب ونحاسدن مصنوع طعام طبخ اوله جق اوعيۀ معروفه‌لرك اسمى فارسيده فتح تا وسكون نون ايله تنكيره‌در غلط اولوب عربئ مشهورى كسر اول وسكون ثانى ايله قدردر اما آنفا ذكرى مرور ايدن طنجير معربه ها زياده سيله لسان عربيده بنه معربا طنجيره دخى ديرلر * تندر * ايام شتاده بردن وقايه ايچون استعمال اولنان شئ معروفك اسمى عربيده اتمك طبخ ايلمك ايچون استعمال ايلدكلرى فتح تا وضم وتشديد نون ايله تنوردن غلط

* تنبل *
* تمغر *
تحقيق مداين صالح
مطلب فرق اطلاق اسامى
* تندر *

اولوب فارسیده فتح تا وتخفیف نون ایله تنورخانه دیرلر فرقان کریمده
قصهٔ پرحصهٔ طوفان بیاننده استعیذ بالله وفار التنور لفظ معجز بیاننده
تفسیرایهٔ کریمه
مفسرین حضراتی طوفانك بدئی روی ارضدن میاهك فورانی
اوله یغندن متفقلر اولوب تنوری قتی چوق توجیه بیورمشلردر
اما اصح اقوال قوم حضرت نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه‌دن بر عجوز
شریره جمله‌دن ازید جناب نجی اللهی قتی کلامك ظهور ایدوب تنور
فوران ایلمدی تعبیرندن خالی اولمدیغنه مبنی اول ظهور طوفان اول
عجوزك تنورندن اولدیغنی تصریح وبیان بیورمشلردر اما استانهٔ امن
اشیانه‌نك بیوتی عالی اولدیغیچون تنورلرینك اسفلی دخی خشبدن
اولمغله فائده واحده‌یه منحصره اولوب اناطولی قصبات وقراسنده
هم طبخ نان وهم استسخان ایچون استعمال اولنان تنور قدیمك نوعی
باقیدر فائده ابوحاتم روایتی اوزره تنور معرب اولوب لکن
مطلب لفظ تنور
بین العرب محل مرقومك بوندن اشهر اسمی اولمدیغنه مبنی فرقان
کریمده بو اسم ایله مخاطب اولمشلر اما ابو الفتح همدانی تولج کلمه‌سنك اصلی
وولج اولدیغنه نظرا عربی صحیحدر واصلی نوور اولوب واوین وضم
وتشدیدن لازم کلان نوع ثقالتی دفع ایچون عین الفعلی فاء الفعلنه نقل
اولندقده ونور اولوب تولجه قیاس واو اول دخی تایه قلب ایله تنور
اولمسنی نقل ایلمشلردر * تنف * معروف چادر ایپلرینك اسمی عربیده
* تنف *
ضم اولین وسکون نون ایله طنب که معجمی فتح طا ایله طناب درلفظ
مرقوم هر برندن غلط اولمق محتملدر فاحمل علی ایهما شئت * توءمان
* توءمان *
زعفران وزننده بطن واحددن ایکز تولدایدن قرنداشلرك برینه
اطلاقی شایعدر عربیده فتح اول ایله فوعل وزننده توءم دن غلط
اولوب فارسیده ضم جیم عربیه ایله جنابه دیرلر خفی اولمیه که ایکز
اولنلرك برینه توءم وایکی سنه توءمان اطلاق اولنور یعنی مفرد
مذکری توءم ومفرد موءنثی توءمه وتثنیه‌لری توءمان اولوب والده‌لر
ینه متیم ومتیمه ومتءام دیرلر وجمعی اولان ضم اول ایله فعال
وزننده توآم اصلنده ووام اولوب واو اول تایه تبدیل اولنمشدر

واسم جمع ویا جمع اصلی واولی مکسور اولوب ضمه‌یه تبدیل اولنان
بو وزنده جموع کلام عربده سکزه منحصر اولمغله علامهٔ زمخشری
مطلب جموع ثمانیه
نظم ایلمشدر نظم ماسمعنا کلما غیر ثمان هی جمع وهی فی الوزن فعال
فرباب ۱ وفرار ۲ وتوآم ۳ وعرام ۴ وعراق ۵ ورخال ۶ وظوار ۷ جمع
ظیر وبساط ۸ جمع بسط هکذا فیما یقال نظم مرقومده محرر لغات ضم
اول ایله اولدیغی بیان اولنمشدر اما معنالری بیانی لازم اولمغله اولا
ذکر اولنان رباب یکی طوغورمش قیونلر معناسنه در وفرار فا ایله
یبانی صغر یاورولری معناسنه در وتوام معناسی بالاده محرردر
وعرام و عراق اتدن ایرلمش کمکلر معناسنه لفظا ومعنا مساویدر
ورخال دیشی قوزیلر معناسنه‌در وارکك قوزیلر معناسنه حملان
جمعی ضم حاء مهمله ایله حملان دیرلر وظوار سودلی دابه‌لر معناسنه‌در
وبساط برمحلده یاوروله ترك اولنان ناقه‌لر یعنی دیشی دوه‌لر
معناسنه‌در * تونون * حرق واحراق ایله اکثر اشیادن حاصل
* تونون *
وهوایه منقلب جسم لطیفك اسمی جسم کثیف ورق معروفه اطلاقی
شایعدر هوایه منقلب اولان تونونك اسمی عربیده ضم دال ایله
دخان دن غلط اولوب فارسیده‌ینه ضم دال ایله دود دیرلر اما تبخر
واستشمام ایله استعمال اولنان ورق دخان سکز یوز التمش بر تاریخنده
یکی دنیاده ظهور وبیك اون ایکی سنه‌سنده آستانهٔ علیه‌ده شیوع
اول ظهور ورق دخان
بولوب نوظهور اولدیغنه مبنی بدعة الحاق واسرافدن عد واول
آوانده مثمر اولان خلاف تعرف قاعده‌سنه بعضی ذوات سلوك ایله
حقنده اولان قیل وقال بیجا مشهوردر زمانه‌مزده دخان دیونا بجا
مشهور اولان شبنك ورقی لاحنه‌یه شبیه و برمقدار رطوبتلو ویاشیجی
وساقی برذراع مقداری وتوكلو وتخمی سیاهه مائل وغلاف ایچنده
اولان نبات معروفه عربیده اسم موضوع یونانیسی ضم قاف ولام
ومیم ایله قلومس معناسنه مد همزه ودال ایله آذان الدب وفارسیده
فتح تا وسکون نون ایله تنباکو دیرلر بوتفصیلدن ورق مرقومه
بالکز دخان اطلاقی غلط اولدیغی مستغنی عن البیاندر غرائب

اتفاقيه دندر كه عربيده دخان ورقينك موضوع لهنه يعنى لوله سنه
فتحات ثلاثه ايله طبقه ١١٦ ديرلر بوز ايكى سنه مقدم يعنى طقوز بوز اون
سالنده ظهور ايدن قهوه ١١٦ ايله موافقت وامتزاجلرى سر عدددن
اولوب حسابلرى مساوى اولمغله برى برلرندن عدم مفارقتلرى
آشكار اولديغندن قطع النظر اسماء حسنى دن قوى ١١٦ اسم شريفنك

موافقت اعداد

عددى بوز اون التى به موافقتلرندن ذكرى سبق ايلديكى اوزره قهوه
وورق دخانك حين ظهورلرنده بدعتدر منع اولنملى ديو ايلدكارى
سعى بليغ هبا اولمشدر بونلر مثل موافقت اعداددن لازم وملزوم
اولانلر نوح ٦٤ ناجى ٦٤ عبادت ٤٧٧ عزت ٤٧٧ سعى ١٤٠ علم ١٤٠
سراج ٢٦٤ پروانه ٢٦٤ صباح ١٠١ مساء ١٠١ حساب ٧١ سهو ٧١ كل ٥٠
مى ٥٠ طب ١١ دوا ١١ توبه ٤١٣ پشيمان ٤١٣ جور ٢٠٩ آزار ٢٠٩
عالم ١٤١ فانى ١٤١ صلح ١٢٨ نزاع ١٢٨ كاكل ٧١ سودا ٧١ محبوب ٥٨

* تورب *

نار ٥٨ ديوانه ٧٦ كوكل ٧٦ دز * تورب * سبزهٔ مأكوله معروفه نك
اسمى فارسيده ضم تا وسكون را ايله ترب دن غلط اولوب عربيده ضم

* توربه *

اولين وسكون لام ايله فجل ديرلر * توربه * ايچنه اشيا وضعيچون خياطه
اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده ضم تا وقلب عض ايله توبره دن

* تورشى *

غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون خاء معجمه ايله مخلاه ديرلر * تورشى
بعضى مأكولاتى اكشيلر ايله اعمال ايلدكارى شئ معروفك اسمى فارسيده
اكشيلك معناسنه اولان ضم تا وسكون را ايله ترشى دن غلط اولوب

* تورطى *

عربيده ضم حاء مهمله ايله حوضه ديرلر معروف اولان ترشيه فارسيده
خامه وزننده كامه ديرلر معربى خاء معجمه ايله كامخ در * تورطى
سمن وعسل وسائر مايعاتك اسفله رسوب ايدن شئ معروفك اسمى

* توضى *

فارسيده ضم دال وسكون را ايله دردى دن غلط اولوب عربيده
ضم ثاء مثلثه وسكون فا ايله ثفل ديرلر * توضى * لغةً پاكلك واصطلاحا
ابدست المغلق معناسنه استعمالى شايعدر عربيده فتح تا وواو ايله
توضؤ دن غلط اولوب فارسيده فتح نون ايله نمازى ساختن ديرلر
خفى دكلدر كه بلا اعلال وتصريف كتابت وقرائت اولنور زيرا

* توقيع *

محل اعلال همزه اولمغله محتمل دكلدر كه تفصيلى تبرى تصحيحمزده
بيان اولنمشدر * توقيع * لفظا صحيح اما بروات واوامر حضرت پادشاهيه
اطلاقى شايعدر فارسيده اصلى اوامر شاهنشاهينك بالاسنه كشيده
اولنان علامت مخصوصه نك اسمى اولمغله معنا غلط اولور نشان
مرقومه زمانه مزده طغراى غراى جهان مطاع ديرلر عربيده
فتح عين ايله علامت وتركيده كسر نون ايله نشان تعبيرى دخى زبانزد
اولمغله طرف دولت عليه دن اول خدمته مأموره نشانجى وتوقيعى

تيامن وتشأم

اطلاقى معروفدر * تيامن وتشأم * خير وشر صانعه ده استعماللرى
شايعدر عربيده يامن وشاءم صاغ طرف وصول طرف معنالرينه
اولمغله بونلردن مأخوذلردر زيرا قواعد عربدن جميع صاغ جانبدن وقوع
بولانى خيره وعكسى شمال طرفندن وقوع بولانلرى شره نسبت
ايلدكارينه مبنى لفظين مرقومين شايع اولمشدر ومباركلك طلب
ايتمك معناسنه تيمن وشوم عد ايتمك معناسنه تشأم دخى محرر اولان
معنايدن مستعاردر استطراد حضرت عبد الله ابن عباس
رضى الله تعالى عنهمادن مرويدر كه مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالى
الى يوم القيامه وسط دنيا اولمغله اولاد آدم عليه السلام اطراف عالمه
منتشر اولدقلرنده صاغ جانبنده قصبات وقرا تدارك ايدنلر طرفنه يمن
وكذلك صول جانبنه شام تسميه اولنمشدر فائده رعافه مبتلا
اولانلرك ايكى قاشى ما فوقنه بورنى قاندن حصير چوپى ايله مكة
وسط الدنيا والله رؤف بالعباد تحريرى آننده انقطاعى كرارا تجربه

* ثبتل *

كرده مزدر * ثبتل * بيان كچيسنك سال ديده ومسن اركك معناسنه
تائين ايله مستعملدر عربيده فتح ثاء مثلثه وتاء مثنات وسكون با ولام ايله
ثبتل دن غلط اولوب فارسيده مطلقا اركك كچى معناسنه فتح تا وكاف

* تباتى *

عربيه واخفاءها ايله تكه ديرلر * تباتى * لبد وچل پاره لرندن اعمال ايله
اكر وپالان النيه وضع ايلدكارى شئ معروفك اسمى فارسيده فتح تا
وكاف عربيه ايله تكلتودن غلط اولوب عربيده ضم قاف وسكون را ايله
قرطاط ديرلر

❁ حرف الثاء ❁

* ثدايا *
ثدايا * اكثر حيوانده موجود ومعروف ممه معناسنه اولان ثديك
جمعى اولمق اوزره استعمالى شايعدر عربيده ضم ثا وكسر دال
وتشديد يا ايله ثدى دن غلط اولوب فارسيده كسر باء عجميه وسكون
سين ايله پستان ديرلر خفى اولميه كه ثديك اصلى فعول وزننى اوزره
ثدوى اولمغله كلمه ده واو ويا جمع اولوب اولى دخى ساكن اولمغله
واو يايه قلب اولنوب بعد الادغام بناء يا صحيح اولمغيچون ماقبلنك
مطلب ثدى الحيوات
ضمه سى كسره يه تبديل ايله ثدى اولمشدر حكم سعيا نى حيوانلردن
اذن ظاهرى يعنى كوربنور قولاغى اولانلرك ممه لرى اولوب
اولادلرك ارضاع ايدرلر طيوردن وطواط يعنى يارسه نك دخى
اذن ظاهريسنه مبنى سودى اولديغنه امام همام حضرتلرينك
تبرئه ذمت جاريه ده واقع ابن الوطواط كمنى الادمى حكملرى
شاهددر قصهٔ مرقومه امرىء القيسك قفا نبك سندن مشهور
* ثفل *
اولمغله طى اولندى * ثفل * رطوبت ايله اوفوريلوب شيشن كوز
اغريسنه علم اوله رق ثاء مثلثه ايله ثفل فى عينه ديرلر عربيده كسر ثاء
مثناة وفا ايله تفل دن غلطدر وجمع محرره نك مقابلى يعنى رطوبت سز
شيشن عينه فتح نون وسكون فا ايله نفث ديرلر اما لغة ايكيسى دخى
اوفورمكه دلالت ايدوب نفث چوق اوفورمكه وتفل اقلنه اطلاق
تفسير آية كريمه
اولنور آيت كريمه ده استعيذ بالله من شر النفاثات تفسيرنده
قاضى بيضاوى بيض الله تعالى وجهه النفث النفخ بلا ريق بيورمشدر
يعنى زمان نبوت عليه السلامده سحرهٔ قريش بر حبل درازه اوقيوب
هر بر عقدنده اوفوروب دكوم ايدرلر ايمش وپيغمبر ذيشان ونبى انس
وجان محمد المصطفى عليه اكمل التحايا افنديمز حضرتلرينك
ان روح القدس نفث فى روعى ان نفسا لن تموت حتى يستكمل رزقها
فاتقوا الله واجملوا فى الطلب حديث شريفنده واقع اولان نفث دخى
* ثقلت *
معناى محرره دلالت ايدر * ثقلت * اغراق معناسنه فلان شى ثقلت
ويردى ديرلر مشهوردر عربيده خفتك ضد ومقابلى ثقلك اسمى

كسر ثاء وفتح قاف وسكون لام ايله ثقل دن غلط اولوب فارسيده
* ثلاثا *
كسر كاف عجميه ايله كرانى ديرلر * ثلاثا * ايام هفته يوم بازاردن
عد ايله صالى ديو مشهور اوچنجى كونك اسمى قصر ثاء ثانيه ايله مستعملدر
عربيده فتح اول ومد ثانيين ايله ثلاثاء دن غلط اولوب فارسيده
* ثيبه *
فتح سين واخفاء ها ايله سه شنبه ديرلر * ثيبه * زوجدن خالى اولان
عورتك اسمى عربيده ثيب دن غلط اولوب فارسيده كسر
مد باء عربيه وفتح واو واخفاء ها ايله بيوه زن ديرلر ثيب صفة
ثابتهٔ نسادن اولمغله تفصيلى باكره بحثنده مرور ايلدى

❁ حرف الجيم ❁

* چابق
چابق * تيز وجست معناسنه فتح ومد جيم وضم باء عربيه وسكون
قاف ايله استعمالى شايعدر فارسيده مد جيم عجميه وضم باى فارسيه ايله
* چارداق *
چابك دن غلط اولوب عربيده فتح سين ايله سريع ديرلر * چارداق
تحت السماء قصور اوزرينه قريه ديو اعمال اولنانلرك اسمى فارسيده
فتح سين وسكون را ايله سرطاق دن غلط اولوب عربيده فتح عين ايله
عريش ديرلر اما چارطاق فارسيده درت كر اوزرينه ياپلمش خانهٔ
* چارشف *
بالا اولديغى معروفدر * چارشف * يورغانلره خياطه وجامه خوابلره
فرش اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده چادرشب دن غلط اولوب
* چارشنبه *
عربيده كسر ميم وسكون لام وفتح حا ايله ملحفه ديرلر * چارشنبه
اول هفته يوم بازاردن عد ايله دردنجى كونك اسمى فارسيده ايكى
جزءدن مركب وفتح جيم عجميه ايله چهارشنبه دن غلط اولوب
عربيده فتح همزه وسكون را وكسر با ايله اربعا ديرلر خفى دكلدر كه
اربعا وربوع يوم مرقومك علمى اولوب فارسيده اسم مخصوصى
اولمغله درت معناسنه چهار وكون معناسنه شنبه دن تركيب ايله
* چارشى *
چهارشنبه ديمشلردر * چارشى * دكاكيندن عبارت معروف
بازاريرينك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب ودرت طرفلو بازار يرى
معناسنه مد جيم عجميه ايله چارسو دن غلط اولوب عربيده ضم ومد
سين ايله تذكير وتأنيثى جائز اولان سوق دير قديمده اكثرى محل

سرق و بازار درت جانب طرح اولندیغی ولسان فارسیده اصلی
چاروب
چارشوب اولوب ترکیه نقلده حذف باایله مستعمل اولدیغی کتب
لغاتده مسطوردر فاخترماشئت * چاروب * انواع نسنه لردن
ربط وبند ایله استعمال اولنان معروف سپورکه لرك اسمی جیم
عجمیه ایله شایعدر فارسیده مدجیم عربیه ایله ایکی جزءدن مرکب
جاروبدن غلط اولوب عربیده کسرمیم وسکون کاف وفتح نون ایله
مکنسه دیرلر پوشیده اولمیه که جاروبك اصلی روب جای اولمغله
روب ضم را وسکون واو ایله سپورمك معناسنه رفتن مصدرندن
مطلب حذف حروف علت فارسیه
اسم فاعل وجای بر معناسنه معروف حروف علت که الف وواو ویادر
وسط ویا آخر کلمه ده قنغیسی موجود ایسه حذفی قواعد لسان فرسدن
اولدیغنه مبنی حذف ایله روب جا اولوب وصفیدن علمیته نقلده
مضاف الیه تقدیمیله جاروب اولور بودخی معلومدرکه اکثر السنه ده
* چالق *
اسم فاعلی آلت فاعله اطلاقی شایع اولان مجازلردندر * چالق * خفیف
العقل اولان انسانه وتیز رفتار اولان اسبه اطلاق اولنور فارسیده
اشکنی اولمیان اسبده مستعمل مدجیم عجمیه ایله چالغدن غلط اولوب
عربیده مدواو وکسرکاف وسکون لام ایله واکل دیرلر غالبا اسبانه
اطلاقی تسمیهٔ بالضد اولوب بعده انسانه استعاره اولنمشدر
* جامکان *
جامکان * حاملرك طشره سنده صویونوب اثواب ترك اولنان
محل معروفك اسمی فارسیده مدجیم وکاف عجمیه وفتح میم ایله
ایکی جزءدن مرکب جامکاهدن غلطدر حمام ابنیهٔ قدیمه دن اولدیغنه
مبنی جامکاهك عربی فصیحنه ظفریاب اولهمدق جامکاه مرقومك
دخی اصلی مدکاف فارسیه ایله محل ومکان معناسنه دلالت ایدن کاه
واثواب معناسنه مدجیم عربیه ایله جامه دن مرکب کاه جامه اولمغله
* جایکاه *
معنای عام ترکیبدن معنای خاص علمیته نقلده مرعی قاعده یه قیاسا
مضاف الیه تقدیم وها علامت حذفیله جامکاه اولور * جایکاه
اوتوراجق محل معناسنه اصلی اوزره علامت اضافت اولان کسر یانی
اظهار ایله مستعملدر فارسیده مدجیم وسکون یا ایله جایکاهدن

غلط

غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون قاف ایله مقعد دیرلر جایکاه ایکی
جزءدن مرکب اولدیغی اشکار وجای محل معناسنه وکاهك معناسی
انفا مرور ایلدی بوتقدیر اوزره مضاف ومضاف الیه لفظین مترادفین
اولوب اضافة الشیء الی نفسه دخی جائز اولمامغله لفظ مزبوری
نحاتك سعید جرز ترکیبنده دیدکاری وجه ایله کاه دیمکله مسمی
جای اولان معناسنه دردیو تأویل ایلمك کرکدر یاخود کاه کلمه سی
بوترکیبده حضرت وجناب کلمه لری کبی لاجل التعظیم مقحم اولوب
جایکاه فلان دیمك فلانك مکاننك مکانی معناسنه ایکن فلانك کندو
مکانندن کنایتدر دیو توجیه ایلمك لازمدر واصلی اضافت
اظهاری ایچون کسر با ایله اولوب علمیته نقلنده یانك حرکه سی
* جبرائیل *
سکونه تبدیل وتخصیصا قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنمشدر
جبرائیل * کبار ملائکه مقربیندن یك خدا علیه السلام حضرتلرینك
مطلب وجوهات قرائت لفظ جبرئیل
نامی سریانیده جبر عبد وایل لفظهٔ جلال یعنی ایزد معناسنه
اولوب جبرایل عبد الله معناسنی افاده ایلدیکی مشهوردر نام شریف
جبرائیل علیه السلام قرآن کریمده وارد اولدقده مشاهیر حفاظدن
حضرت ابن کثیر بلا همزة فتح جیم وکسر را ایله جبریل وحضرت
ابو بکر بلا یاء فتح جیم ورا وکسر همزه ایله جبرءل وحضرت
حمزه وکسائی وخلف عاشر فتح جیم وراو کسر همزه مع الیاء جبرئیل
وسائر قرا حضراتی بلا همزة کسر جیم ورا ایله جبریل وشاذ اولهرق
فتح جیم ورا وسکون با وکسر همزه وتشدید لام ایله جبرءل قرائت
بیوردقلری کتب قرائده مفصلا محرر اما کتب لغاتده فتح جیم ورا
وکسر ومد همزه ایله جبرائیل وفتح جیم وکسر ومد را ایله جبریل
وفتح جیم وبا وسکون را ولام وکسر همزه ایله جبرءل وفتح جیم ورا
وکسر یا وسکون لام ایله جبریل وفتح جیم ومد را ایله جبرائیل وفتح
جیم وبا وسکون راو کسر همزه وکسره تین لام ایله جبرءل وفتح جیم
ومد را ایله جبرال وبنه وزن مرقومده کسر جیم ایله جبرال وفتح
جیم وسکون با ایله جبریل وبنه وزن مزبورده فتح با ایله جبریل وبائین

* جبلك *

ایله جبریل وآخری نون ایله جبرین لغتلری موجود ومسطوردر
جبلك * سوری سكك نام موزیدن محافظه ایچون انواع اقشه‌دن
خصوصا برنجكدن خیاطه اولنان پشه‌خانه‌نك اسمی كسر جیم
وباء عربیه ایله استعمالی معروفدر فارسیده اعراب محرر وجیم وبای
عجمیه‌لر ایله چپلك دن غلط اولوب عربیده كسر كاف وفتح لام ایله كلة
اطلاق اولنوب حیوان مشهورك عند العرب كنیه‌تی ابودثار اولماغله
شئ معروفه بیت ابودثار دخی اسم اولدیغنه بو بیت لطیف شاهددر
بیت لنعم البیت بیت ابو دثار اذا ما خاف بعض الناس بعضا بعض ثانی
عض بعوضة معناسنه اولدیغی ثمار القلوب نام مؤلفده مبیندر خفی
اولمیه كه لسان چغتاییده چبن سوری سككك اسمی اولمغله تركی
ادات ایله سككلك كبی چبنلك دیمشلر بعده فارسیه بعینه نقل ایله
استعمال اولنمش اما عروسی محل آخره نقلده استعمال وقرار كاهنه
اونجه اولان الوان اقشه‌دن معمول نسنه‌یه لسان تركیده تشبیها

* جتره بطره *

چبلك اطلاق اولنمشدر عربیده اسم موضوعی فتحات ثلاثه ایله
كله اولوب فارسیده كسر سین ایله ستاره دیرلر * جتره بطره * لسان
بیلیوب پاره پاره تكلم ایده‌نه جتره پطره سویلیور اطلاقی شایعدر

* جتو *

فارسیده فتح كاف وباء عجمیه وسكون تائین ایله كتره پتره‌دن غلط اولوب
عربیده قطعه قطعه دیرلر * جتو * اسمانهٔ خانه یعنی اوارتوسینك
اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وضم ومد تا ایله ستاره یعنی پرده معناسنه
اولان جتودن مستعاردر اما متعارف اولان اوارتسی چتوبه
عربیده فتح سین وسكون قاف ایله سقف وفارسیده مد بای عجمیه ایله

* چچ *

پالار دیرلر * چچ * بغدای وامثالی حبوباتی بعد الدوس وقبل التكیل
والوزن جمع وقبه كبی ترك ایله‌نك اسمی بلاد اناطولیده بلا مد بغایت
شایعدر فارسیده مد جیم عجمیه اولی ایله چاچ دن غلط اولوب عربیده

* چچك *

ضم صاد وسكون با وفتح را ایله صبره دیرلر * چچك * انواع نباتات واشجارك
الوان شكوفه‌لری وجدری علتنك اسمی كسر جیم اول ایله استعمال
اولندیغی معروفدر فارسیده یكاق ویوز وعمومی كل معناسنه فتح

تحقیق اطلاق لفظ چچك

جمین عجمیه تین وسكون كاف عربیه ایله چچك دن غلط اولوب عربیده
كله فتح واو ایله ورد وشكوفه‌یه فتح زا ایله زهر وچچك علتنه ضم جیم
ایله جدری دیرلر * فائده * شكوفه معناسنه چچك فتحتین ایله مستعمل
اولدیغی كبی ضمتین ایله دخی مرویدر لسان فرسده چچك كلك اولا
عمومی اولوب جمیع شكوفه‌یه اطلاق اولنور ایكن ورد معروفك
شهرتنه مبنی علم درجه‌سنه واروب سائرلری نباتی وشجری مذكور
اولدقده كل نسرین وكل بادام قیدینه محتاج اولور لكن علت مرقومه
چچك تعبیرنده معنی مقلوب ملاحظه اولنسه توجیه ممكن اولور زیرا
رخسار محبوبان وروی دلبرانك اسمی چچك اولدیغنه نظرا چچك
متغیر اولدی یعنی بوزلدی دیه‌رك چچك بوزدی دینوب بعده علت

* جده *

معهوده اسم اولمسی ملایمدر * جده * مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالی
الی یوم القیامه‌نك اسكلهٔ مشهوره‌سی اولوب كسر جیم وتشدید دال
ایله مستعملدر عربیده ضم جیم وتشدید دال ایله جده‌دن غلطدر
بلدهٔ مرقومه‌نك طول بلدی س وعرضی كامه درجه
ودقیقه‌در لطیفه متفضلان زماندن برذات فتح جیم ایله جده تكلم
ایدوب فتح جیمك اصلی سؤال اولندقده جده من حضرت حوانك

مطلب اماكن هبوط

اولمحله هبوط بیوردقلری دلیل كافی دكلمیدر دیو جواب ویرمشدر
فائده * استعیذ بالله قلنا اهبطوا منها جمیعا فرمان اطاعتمقرونی صدور
بولدقده روی زمینه هبوط ایدنلرك قصهٔ پرحصه‌لری معلوم
ادمیان اولوب محل نزوللرنده اختلاف واقع اولمغله ابینا ادم علیه
صلوات الله الاتم سرندیب دیو مشهور اولان جبله وامنا حوا علیها
سلام الله الاوفی محرر اولان جده‌یه وابلیس پرتلبیس رستم زالك وطنی
اولان سیستانه ومار بیمار اصفهانه وطاوس منحوس كابله هبوطلری
صحته قریبدر بعد الهبوط مدت مدیده گشت وگذار دنصكره

مطلب یوم عرفه

حضرتان آدم وحوا علیهما السلامك دامن جبل عرفاتده ملاقات
ومعارفه‌لری ایله جبل مرقومه جبل عرفه تسمیه اولنوب عید اضحی دن
بركون مقدم تكمیل فریضهٔ حج ایچون حجاج سعادتمنهاج یوم مرقومده

قفهٔ عرفه‌ده قيامل‌ريله يوم مزبوره عرفه كونى ديرلر عيدن بركون
مقدمك اسمى قياسيله يوم سلخ رمضان پرفيضانه عرفه ديمك غلط اولور
* چراق * چراق * تنوير محل ايچون ايقاد اولنان قنديلك اسمى فارسيده كسر
جيم عجميه ايله چراغدن غلط اولوب عربيده كسر سين ايله سراج ديرلر
پوشيده اولميه كه چراغ اصلنده فتيله‌ده يانن شعله‌نك اسمى اولوب ذكر
حال ارادهٔ محل قبيلندن مجازا آلت مخصوصه‌يه اطلاق اولنمشدر
* چرچوه * چرچوه * باب وروزنلره وضع ايلدكلرى درت پاره خشبدن مصنوع
شئ معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب مدجيم عجميه ايله
چارچوبه‌دن غلط اولوب عربئ فصيحنه ظفرياب اولنميوب لغت
مولده اوله‌رق فتح ميم ايله مديع ديرلر پوشيده دكلدركه چارمدجيم
فارسيه ايله درت وچوب بنه جيم مرقوم ايله اغاج پاره‌لرى معنارينه
اولمغله معناى تركيبيسى درت اغاج پاره‌ديمك اولور معناى عام تركيبيدن
معناى خاص علميته نقلده لسان فرسده مرعى اخرينه هاء اختصاص
* چرش * الحاقيله قپو وپنجره اطرافنده اولانلره اسم خاص اولمشدر * چرش
قدى برذراع وچيچكى حمرته مائل وورقى تدويره قريب وثمرى
مستدير وطعمى حدتلى برنباتك كوكيدر دق ايله حاصل اولان غبارينى
بعض اشيابى الصاق ايچون استعمال ايلدكلرى شئ معروفك اسمى
كسر اول ايله مستعملدر فارسيده فتح جيم عجميه ويا ايله چريشدن
غلط اولوب عربيده فتح ثا وسكون را ايله ثرط ديرلر چريش مرقوم
ترابدن اخراج اولندقده استعمال اولنان كوكى اوج فيل كبى شئ
اوزرنده قائم اولدیغى شاهد اولمغله اصلنه اعتبارا سه ريش ترقيملرى
* چرق * رسيدهٔ نظردر بوندنخى غلط اولسه بعيد اولمز * چرق * ساعت
ودكرمان وسائرده موجود ومعروف مدور تكرلكك اسمى فارسيده
فتح جيم عجميه وسكون را ايله چرخدن غلط اولوب عربيده حال
* چركاف * سكوننده فتح وحال حركتنده ضم دال وتشديد واو ايله دواره ديرلر
چركاف * معروف غير طاهر صويك اسمى فارسيده ايكى جزءدن
مركب كسر جيم عجميه ايله چرك آبدن غلط اولوب عربيده مركبا

ضم ميم ثانى ايله ماء موسخ ديرلر تركيده كير تعبير اولنان طاهر ومردار
عموما عربيده فتح واو وسين وسكون خاء معجمه ايله وسخ وفارسيده
كسر جيم عجميه ايله چرك ديرلر آب ومانك معنالرى ومعناى تركيبيلرى
معلوم آب چركده مضاف اليهك تقديمى تخصيص ايچون اولديغى
* چركه * كرارا ذكر اولندى * چركه * ايكى دركلى چادرك اسم معروفى
فارسيده فتح نون وسكون را ايله نركه‌دن غلط اولوب عربيده مدفا
* چرموق * ايله فازه ديرلر * چرموق * ضمتين ايله ادككه نوعى باقى اولوب
درويشانك آسمانى چدك صورتنده لبس ايلدكلرى پشمقك اسمى
فارسيده فتح سين وسكون را ايله سرموزه‌نك معربى چرموق مذكوردر
ايچنه لبس اولنان ادكه فارسيده ضم ميم ايله موزه ديرلر معربى بنه
ضم اول ايله موق در زمانه‌مزده تزلك تعبير اولنان ادك اوزرينه
مسئله لبس ايلدكلرى خفكه مست ديو مستعملدر فائده حضرت صدر
الشريعة وقايه شرحنده اوجرموقية اى على خفين يلبسان فوق
الخفين ليكونا وقاية لهما من الوحل والنجاسة فان كانا من اديم اونحوه
جاز المسح عليهما سواء يلبسهما منفردين اوفوق الخفين وان كانا
من كرباس اونحوه فان لبسهما منفردين لايجوز وكذا ان لبسهما
على الخفين الا ان يكونا بحيث يصل بالى المسح الى الداخل بيورمشلردر
لكن فتاواى مشهوره مؤلفى امام قاضيخان برمحلده وان لبس الخفين
فوق الخفين ومحل آخرده وان لبس الجرموقين فوق الخفين
بيورملرندن بالاده محرر اولان اقوال مشار اليهك قولنى رد اولديغى
* چرويش * ظاهردر * چرويش * اكثر حيواناتك معروف ايچ باغنك اسمى
فارسيده فتح جيم عجميه وسكون را وشين وكسر باء موحده ايله
* چره * چربشدن غلط اولوب عربيده فتح شين ايله شحم ديرلر * چره * عريض
وطويل ونسج وقماشى بغايت لطيف معروف دستار هندينك اسمى
لسان هندوستانيانده كسر ومدجيم فارسيه ايله چيره‌دن غلط اولوب
* جريد * عربيده منبر وزننده مشوز وفارسيده خاره وزننده شاره ديرلر * جريد
اكثر نورسيده كانك تعليم حرب ديه‌رك ملاعبه ايلدكلرى برطرفى

تقليم اولنمش دكنكك اسمى عربيده خرما دالنه مخصوص بو صورتده
ملاعبه اولنان فتح جيم ايله جريددن غلط اولوب فارسيده مد باء وحده
وضم سين ايله باسود ديرلر جريد كثرت استعمال ايله تعميم اولنوب جمع
ملاعبه اولنان خشب پارهلره اطلاق اولنمشدر امامشهور اولديغى
* چغانه *
اوزره اسم خاصى اولان قملى اطلاقى غلطدن سالم اولور * چغانه
رقاصلره مخصوص لعب مصنع اولوب بر بارق اغاجده جلاجل دفدن
مرتب سازيچه‌يى بك دستنده الوب نغمات واصول مخصوصه ايله
رقص وملاعبه ايلدكلرى آلت معروفه‌نك اسمى فارسيده فتح جيم عجميه
ومد غين ايله چغانه‌دن غلط اولوب معربى اعراب مرقوم وجيم عربيه
صاد ايله صغانه‌در * چفت * اش معناسنه كسر جيم ايله چفتايدن
* چفت *
مأخوذ اولوب فارسيده ضم جيم ايله جفت وعربيده فتح زا ايله
* چفته *
زوج ديرلر * چفته * اسب وسائر حيوانك پاى پسيله دبه‌سى معناسنه
جيم عجميه‌نك كسريله مستعملدر فارسيده ضم جيم عربيه ايله
جفته‌دن غلط اولوب عربيده فتح راو كسر فا وسكون سين ايله
* جفد *
رفس ديرلر * جفد * بنى اسرائيل اسباطندن يهودا وبنيامين
قبيله‌لرندن منشعب اولان طائفۀ معروفه‌نك اسمى عربيده برنسه‌ئى
بلورايكن انكار اتمك معناسنه ضمتين ايله جحوددن غلط اولوب
معجمى اعراب مرقوم وحاء حطى يى هاء هوزه تبديل ايله جهوددر
تغليبا جمله‌سنى يهودايه نسبت ايله يهودى ديمك صحيح اولور
* جفن *
جفن * كوز قپاغى معناسنه ضم اولين وسكون ثالث ايله مستعملدر
عربيده فتح جيم وسكون فا ايله جفن دن غلط اولمغله فارسيسى ضم باى
عجميه ايله پوشيدۀ چشم اولور اولو الابصاره مستور اولميه كه
نوربخشندۀ چشم جهان جلت قدرته عن النقصان حضرتلرى خاق
ديدۀ انسانده ترتيب وابداع بيوردقلرى يدى پرده واوچ رطوبتكه اولى
پردۀ صلبيه بعده مشيميه بعده شبكيه بعده رطوبت زجاجيه بعده
جليديه بعده پردۀ عنكبوتيه بعده رطوبت بيضيه بعده پرده عنبيه
بعده قرنيه بعده كسر حا ايله ملتحمه اولمغله بو قطعه‌ده جمع اولمشدر

قطعه كرد آفريدكار تعالى بلطف خويش چشمت بهفت پرده وسه
آب منقسم صلب ومشيمه شبكه زجاجى وپس جليد پس عنكبوت
* چقال *
وبيض وعنب قرن ملتحم عبرتا للناظرين قيد اولندى * چقال * كلاب
جبلى انواعندن حيوان معروفك اسمى فارسيده كسر شين ومد غين
معجمتين ايله شغالدن غلط اولوب عربيده اسمى كسر عين وتشديد لام
* چقشير *
ايله علوص وكنيتى ابن اوى در * چقشير * بعضى نسنه‌لردن قطع وخياطه
ايله اياغه كيلان ثوب معروفك اسمى فارسيده فتح جيم عجميه وسكون
خاء معجمه وكسر ومد جيم عربيه ايله چخجيردن غلط اولوب محدثاتدن
اولمغله عربيده اسم مخصوصنه ظفرياب اولهمدق تنوير مدعى
مكۀ مكرمه شرفها الله تعالى الى يوم القيامه وعلى فاتحها ازكى التحيه‌ده
مجاورتمز هنكامنده كوش زد فقير اولمشدر كه شرفاى كرامدن عقل
سداد ايله موصوف ونصفت وغريب نوازى ايله معروف شريف
مساعدم حومك بعضا چخجير وسمور نافه‌سى فروه لبس بيوردقلرى
شرفاى سائره‌نك مسموعلرى اولدقده ديوان طلب ايدوب جمله‌سى
محل ديوانه مجتمع اولدقلرنده يك زبان شريف مكه‌يه خطاب ايدوب
سن بانه اوچقور باغليوب ودوشكه مدبوغ جلد حيوان الورمشسن
بونلر ترك رسمى وعادتيدر بزم رسممز عرب قانونيدر اكر ترك اتمزايسك
بزسنى ترك ايده‌رز ديدكلرى انده چخجير وكوركى اخراج وحضورلرنده
* چقماق *
اتباعنه اعطا ايلمش * چقماق * طاشه ضرب ايله شراره پيدا اولان
اهن پاره‌نك اسمى فارسيده فتح جيم عجميه وسكون فا ايله چخماخ دن
* چكچ *
غلط اولوب عربيده فتح زا وسكون نون ايله زند ديرلر * چكچ * دموردن
مصنوع آلت معروفه‌نك اسمى فارسيده مد جيم عجميه وضم كاف
وواو ايله چاكوچ دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون طا ايله
مطرقه ديرلر چكوچ اكرچه دخى اقربدر لكن لسان فارسيده دكرمان
* جلابيه *
طاشنى كسكين ايلدكلرى آلته تخصيص ايلمشلردر * جلابيه * سكر
وار يه صوبى ايله مقدار معلومه طبخ اولنمش شربتك اسمى فارسيده
ضم جيم عربيه وفتح ومد لام ايله جلاب دن غلطدر شربت مرقوم اكثر

انواع حمایه علاج برء الساعه اولمغله جنتمكان فردوس اشیان سلاطین
پیشین حضراتنك والده كاندن بر ذات علیة الشان وقفی اولمغله سرای
عتیق عامره ده تبرداران طبخ ایدوب حفظنا الله تعالی وایاكم محموم
اولانلره الی الان اعطا ایدرلر اماكن طیبه ده جلاب دیو محرر سكر
ابیض برجزء ویغمور صوبی اوچ جزء وبید مشك صوبی وكلاب
اكیشر جزء جمله سنی طبخ وقوامه كتوریلان دوای معروفكه حمیات
عطشنه وحرارات معده وكبد وچچك وقزامق وحمای دق
وسعال ایله اولان حمیات حاره نافع وآلات نفسی مقوی وملین ومنضج
واعضایی مقوی وبول وعرقی مدرر واورام باطنه یه مفید ومفرح

* جلای وطن *

ولطیف نوادر * جلای وطن * وطنی ترك ایتمك معناسنده كسر
جیم ایله مستعملدر عربیده فتح جیم ایله جلای وطن دن غلط اولوب
فارسیسی كسر ها وسكون شین ونون وفتح تا ایله هشتن جا اولور خفی
دكلدر كه كسر جیم ایله جلاء برنسنه یی اشكاره ایلمك وچشمی روشن
قلمق معنالرینی افاده ایدر اما فتح جیم ایله جلا وطنندن دور وبعید اولمغه
دیرلر منشاء غلط وطنندن طرد وتبعید اولنانلره كسر همزه وسكون
جیم ایله اجلا اطلاق اولندیغندن اوله ووطن انسانك مسقط رأسی
اولان محل اولمیوب ساكن اولدیغی محل معناسنده موضوعیتی كبی
مدینهٔ منوره علی ساكنها انمی التحایانك اسمی اولمغله حب الوطن

حدیث شریف

من الایمان حدیث شریفنی محدثین حضراتی حب یثرب ایله تفسیر
بیورمشلر یعنی معنای شریفی مدینهٔ منوره یه محبت كمال ایماندندر دیمكی

* چلتك *

افاده بیورر * چلتك * قبوغی چقمامش برنجك اسمی فارسیده
فتح شین وسكون لام واخرده كاف عربیه ایله شلتوك دن غلط اولوب
عربیده كسر عین وسكون زاء معجمه ایله عزبه دیرلر * چلنكر * دمور

* چلنكر *

كلید وامثالی آهن اعمال ایدنلرك اسمی فارسیده كسر جیم عربیه
وسكون نون وفتح كاف فارسیه ایله جلانكردن غلط اولوب عربیده
لغت مولده اوله رق ضم قاف ایله قفیلانی دیرلر * چله * درویشانك

* چله *

وحدت نشین اولملری معناسنده تخفیف لام ایله مستعملدر فارسیده

فرق كون درویشانك حلوتده طورملری معناسنده كسر جیم فارسیه
وتشدید لام ایله چله دن غلط اولوب عربیده اصطلاح صوفیان

تحقیق لفظ چله

اوله رق اربعین دیرلر فائده لسان فارسیده چله لام مشدد ایله اوچ
معنایه كلور اولی محرراولان ثانیسی فصل شتاده واقع ایام زمهریركه
قرق كون اعتباریله عربیده اربعین دیرلر ثالثی نسوانك وضع
حملندنصكره ایام نفاسلریدر اما تخفیف لام ایله چله انجق ابریشمدن

* چلهـا *

اعمال اولنان یای كرشنه اطلاق اولنور * چلها * رجال ونسادن
معروف بر طوقیوجیارك اسمی فارسیده ضم جیم عربیه وتشدید لام ایله
جلاه دن غلط اولوب عربیده مد حاء مهمله ایله حائك دیرلر وجه تسمیهٔ
فارسی وتركی جولاه وجولهه فارسیده عنكبوتك اسمی اولوب نسج

جاذی الاول

ایلدكاری شبكه یه تشبیها اطلاق اولنمسی بعید دكلدر * جاذی الاول
شهور عربیه نك اولی محرمدن عد ایله ماه پنجم اولوب فتح جیم وكسر
ذال معجمه وصفت تذكیر ایله مستعملدر عربیده ضم جیم وفتح ومد دال
مهمله وصفت تأنیث ایله جمادی الاولی دن غلط اولوب فارسیده
ابتداء ماهها فروردینماه جلالیدن عد ایله بشنجی ماه مرداد ماه اولور
فائده جمادی حباری وزننده مؤنث اولمغله صفت موصوفه مطابقت
شروطنه مبنی جمادی الاولی وجمادی الاخری ویا الاخره اولور

تفصیل ربیعین

اما ربیعین مذكر اولمغله اول وآخر توصیف اولنورلر معلوم اوله كه
ربیع عند العرب ایكی نوع اولوب برینه ربیع شهوردیرلر كه بعد الصفر
عد اولنان شهرین معروفین درلر حین تعبیرده شهر ربیع الاول وشهر
ربیع الاخر اطلاق ایدرلر دیكری ربیع ازمنه در كه اولی چمن وشكوفه لرك
وقت كمالی اولوب ثانیسی میوه واثمارك وقت كمالیدر بونلره وقت
استعمالده الربیع الاول والربیع الثانی تعبیر ایدرلر وشهوراثنی عشری
التی فصل اعتباریله ایكی سنه ربیع الاول وایكی سنه صیف وایكی سنه
حراة الصیف یعنی یاز كوننك حرارتی معناسنده فتح قاف وسكون یا
ایله قیظ وایكی سنه ربیع ثانی وایكی سنه خریف وایكی سنه شتادیرلر
ایام شهور عربیه نك سعود ونحوسی بیت آتی الیانك سادہ ومجوهر

حروفندن مستباندر بيت محبك ٣ برعلى ٥ هوالك ١٣ فهل ١٦
زعود ليسال ٢١ بهض الامل ٢٤ ٢٥ لفظ محبك دە اولان ايكى
حرف سادە واوچنجى منقوط ودردنجى يه سادە واقع اولمغله هر شهر
عربيەنك اولندن ايكنجى كونى سعد واوچنجى كونى نحس ديمكدر
يعنى هر شهر عربيەنك اوچنجى وبشنجى واوناوچنجى واون التنجى
ويكرمى برنجى ويكرمى دردنجى ويكرمى بشنجى كونلرى نحس اولديغى
اشكار اولور وشهرك كامل كيجەلرى تثليث اولنوب عند العرب — اسماء ليالى شهور
اون اسم ايله مسمادر اول شهر قريەدن اوچ كيجەيه غرر واوچنه نفل
واوچنه تسع واوچنه عشر واوچنه بيض واوچنه درع واوچنه
ظلم واوچنه حنادس واوچنه دآدى واوچنه محاق ديرلر وحكم
واماثلدن بكره السفر فى المحاق دخى معلوم اولديكه محاق هر شهرك
آخرندە اولان اوچ كيجەيه اطلاق اولنور السامى فى الاسامى نام مؤلفده
محاقك دخى هر كيجەسنك اسم مخصوصى اولوب اول كيجەسيكه شهرك
يكرمى سكزنجى كيجەسيدر دعجا ويكرمى طقوزنجى كيجەيه سرار
واوتوزنجى كيجەيه فلته اطلاقى محرردر وجه تسميه شهور عربيه — وجه تسميهٔ شهور
بوصورتده تصحيح كردهٔ فقيردركه محرم عند العرب شهر مرقومده حرب
قتال حرام اولمسيدر صفر بوشهرده محاربداچون جمله خانەلرندن خروج
ايله محل ومأوالرى خالى قالمسيدر ربيعين شهر سابقده متنعم اولدقلرى
غنائمدن شهر وديارلرى نعم فراوان وجود يله وقت ربيعه مشابه
اولمسيدر جمادين شهرين سابقينده مالك يسار اولمرله خانەلرندە
جمادات صورتندە اراملرى وياشهرين مرقومينده شروع اولنان امور
ختام پذير اولميوب جامد اولمسيدر رجب وسطسنه اولمغله اورطانجه
بارمقلر معناسنه اولان رواجبدن ويا تعظيم معناسنه اولان ترجيبدن
مأخوذ اولمسيدر شعبان بوشهرده درنكلرين جمع ايتملريله تشعبدن
مأخوذ اولمسيدر رمضان غايت حرارت معناسنه اولان رمضادن
مأخوذ اولمسيدر شوال شالت الابل ازنابهادن مأخوذدر يعنى دوەلر
قويروقلرين قالدردیلر وطوغوردیلر دیمكدر ذى القعده صاحب

قعود معناسنه بوشهرده سفر ومحارەدن مجانبتلريدر ذى الحجه
من القديم شهر مرقومده حج وطواف اولديغى معلومدر * جمبستره — * جمبستره *
قبل قوپاردقلرى الت معروفەنك اسمى مخترعات منجمان رومدن
بعضك وضع ايلدكلرى جمنستره ايمش يعنى جبن موى سترەدن مخفف
لكن الت مرقومەنك اسم خاصى عربيده كسر ميم وسكون نون ايله منقاش
وفارسيده ضم ميم وواو مجهوله وكسر ومد جيم عجميه ايله موچينه در
ومنقاش مرقومى اقشه نسج ايدنلر دخى استعمال ايلمك ايله تحريف
ايدوب منقج ديدكلرى مشهوردر * جمجمه * دماغى مشتمل قفا كمكى — * جمجمه *
معناسنه كسر جيمين ايله مستعملدر عربيده ضم جيمين وسكون ميم اول
وفتح ثانى ايله جمجمەدن غلط اولوب فارسيده كاسهٔ سر معناسنه
بعينه جمجمه ديرلر * جدان * ابناء سبيل درونته اشيا وضع ايلدكلرى — * جدان *
ايلكلى معروف خورجك اسمى فارسيده مد جيم ايله جامەداندن
غلط اولوب عربيده فتح ميم وسكون كاف ايله مكفوفه ديرلر * چمش — * چمش *
الكدزن يعنى چفته او ران قاطره اطلاقى شايعدر فارسيده فتح جيم عجميه
وضم ومد ميم ايله چموشدن غلط اولوب عربيده دپمك معناسنه
فتح را وسكون فا ايله رفس موضوع اولمغله بغل رافس ديرلر
لسان فارسيده اصلى چموش اولديغنه كمال اسمعيلك تقسيم ميراثده
نظم ايلديكى غزلك بوبيتى شاهددر بيت آن استر چموش
والكدزن از آن من وان كربهٔ مصاحب بابا از آن تو استطراد ديار — تقسيم ميراث اخوين
فرسده برمعمول بازركان فوت ونهايت درجەده زيرك وابله ايكى
ولد ترك ايلدكده پسر عاقل برادرى بيشعورى اغفال ايله ميراث پدرى
تقسيملرى كوش زد ظرفاى اعجام اولدقده كونا كون قصايد وغزللر ايله
تقسيم ميراثلرك بيانلرى كورلمشدر نادره كويان زماندن خواهرزادهٔ
راقم الحروف محمد نبيل افندى ابقاه الله تعالى بالعمر السرمدى جنابلرينك
روش مرقومده كشيدهٔ سلك انتظاملرى غزلى بدل قيدى بجا كورلدى

نظم

اين خانهٔ خراب كه يكسر از آن من * جنبش فزا نظارث دنيا از آن تو

این باغها که داخل سور ست از آن من * صحرا و کوه و دشت سراپا از آن تو
آن کشتیء بزرك بداندام از آن من * زورقچهٔ مصنع بابا از آن تو
این پست پایه بندهٔ مهر و از آن من * ان مهر و ماه عالم بالا از آن تو
این کوهر صغیر که سنکست از آن من * آویزهٔ بلور معلا از آن تو
ان کینه دار اشتر سرکش از آن من * این ویك خوش صدای فرخزا
از آن تو * راضی شود نبیل ازین دولت پذر * ملك جهان وشوکت دارا
از آن تو * چمشید * حضرت نوح نبی الله زمانده ایکی یك یدی یوز * چمشید *
تاریخلرنده پادشاه اولوب السنهٔ شعرای روم وعجمده جام وتاج ایله
مذکور اشهر ملوك پیشدادیان واولاد هوشنك وکیومرثدن شاه
معروفك اسمی کسر جیم فارسیه وسکون میم ایله مستعملدر فارسیده
فتح جیم عربیه وسکون میم ایله جمشیددن غلط اولوب ایکی لفظدن
مرکبدر که اولو پادشاه معناسنده اولان جم وکونش معناسنه اولان
شیددن ویا ساغر افتاب معناسنه اولان جام شیددن مخفف اولوب فرق اطلاق
حسن الوجه وعظیم الشان اولان پادشاهانه تسمیه اولنمشدر اسم چمشید
بری حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلامدر دیکری محرر اولان
شاهدر وآخری اسکندر در میانلرنده فرق بودر که خاتم وباد
وتخت وملك جهان یاد اولنور ایسه حضرت سلیمان مراددر
وجام وشراب وصنایع مختلفه ذکر اولنور ایسه چمشید مرقوم مراددر
وآینه وامثالی نقل اولنور ایسه اسکندر مراددر وجن وشیاطین
شاه مرقومه مسخر اولوب اوچیوز سنه بلا علة وقلة وذلة پادشاه
اولدیغی رقم زدهٔ مورخیندر استطراد شاه چمشید مسفور تفصیل حال
اواخر سلطنتنده آیین مجوسی ترك ودعوای الوهیت ایله کندو تمثالنده چمشید
بی حد اصنام پیدا و بتپرستانی اطراف بلاده ارسال وابعاث ایدوب
بنی کورمکه اعذار وعوائق اولنلر بونلره پرستش ایلسونلر دیو رعیت
وعسکرینه جبر ایلدیکی ایامده ال ارم ویا عاددن درهوخت حاکمی اوائل حال
یعنی قدس اقدس ویا ارض فلسطین مالکی مرداس عربی بی ضحاك ماری
ولدی ضحاك ماری تعلیم ابلیس پرتلبیس ایله پذری مرداسی

حفر بئرده راست والقای چاه هلاك ایدوب محلنه پادشاه اولدقده
جمشیددن رو کردان اولان سپاه ورعیت ضحاك ماری یه التجا
ومتابعت ایتملریله ضحاك ارض بابله وزمین ایرانه مستولی اولور
جمشید فر وحشمت وکثرت وقوت ضحاکه تاب آور اوله میوب
فرار وغیبوبت ایدر یوز سنه غائب اولدقدنصکره دریای چین
سواحلندن ظهوری مسموع اولدقده بر طریق ایله اخذ ودپه سندن
منشار ایله دو پاره اولنمق مرویدر بوندنصکره ضحاك بلا مزاحم طولا
وعرضا وشرقا وغربا جمیع ممالکه مالك وطرب ونوش وصفا ایله
سالك ایکن بر کیجه رؤیاسنده بر تازه جوان النده کرز کاوسر کاوب
بك ضرب ایله کندوی تختندن سرنکون وجوب یرینه جلوس
ایدر علی الصباح کاهنلری جمع وتأویل رؤیاسك سؤال ایلدکده
بالجمله کهنه یك زبان اتفاق آل جمشیددن برجوان سنی هلاك ایله
یرینه پادشاه اوله جقدر کلاملرینه مبنی ضحاك ماری آل جمشیددن
رجال ونساء واطفال وحامل اولان عورتلری قتل عام ایله اعدام
ایدر العبد یدبر والقضاء یضحك مفادی نبیرهٔ جمشیددن آتبین نام
برشخصك زوجه سی فریدونه حامل ایکن بر تقریب حملنی اخفا
ودامن کوه الونده ویا کوه ماونده فرار ایدر اول کوهسارده ساکن
سلامون نام حکیم علی قول فیثاغورث هرقنغیسی ایسه عورت
حکیمك اولدیغی غاره وصولنده وضع حمل ایدوب فریدونی حکیمه
تسلیم وکندو عود ورجعت ایدر حکیم مزبور برکاو اتخاذ وبرمایون
دیو تلقیب وفریدونه مرضعه تعیین ایدر تا اول وقتکه فریدون حد بلوغه
رسیده اولوب بشر القاتل بالقتل ولو بعد حین نشیده سی نمایان
وضحاك مارینك قهر ودماری وقتی قریب اولدقده ان شاء الله المتعال
حرف الدالده درفش کاویانی تصحیحمزده تفصیل اولنه جق کاوهٔ
آهنکر نام شخص درفش کاویانی ایله مشهور سنجاغی کشاد وخروج
ایدوب فریدونی بولدقده تعلیم حکیم مرقوم ایله آهنکر مرقوم
فریدونه مرضعه سی اولان کاوك باشی تمثالنده بر کرز کاو پیکر اعمال

ایدوب ضحاکی اول کرز ایله ضرب و بنده چکمشدر الیوم
بلاد هندده مجوس طائفه سی اوکوز بولی ایله اغتسال و نجاستنی مسك
وزعفران ایله حل ایدوب پیشانیلرینه انکله برخط چکرلر ایش التهاب
نار مجوس آب وتاب اصنام منحوس ضحاك ایله منطفی اولمش ایکن
تکرار فروزان ایدن فریدون اولدیغی رقم زدۀ قلم فردوسی
طوسیدر مخترعات شاه جمشید زبردستانی اولان جمیع ناسی اقسام

مخترعات

اربعه یه تقسیم ایدوب قسم اولنه کاتوری تسمیه وقدر کفایه معاش
تعیینی ایله علوم ظاهره و باطنه تعلیم و تعلمنه قیاملرك رجا ایدوب
قسم ثانیه نیساری تسمیه سیله کذلك معاش تعیینله سواری
و پیاده جنك و پیکار تعلمنده دقیقه فوت ایتمملرینی وقسم ثالثه
نسودی تسمیه سیله زراعت وحراثت وباغ و باغچه لر پیدا ایلملرینی
وقسم رابعنه اهنوخشی تسمیه سیله ارباب حرفدن اولوب انواع
صنایع تعلیم وتعلم ایلملرینی امر و فرماننه مبنی زماننده چادر دیکمك
وحمام یاپمق وطبل وسورنا وانواع سازلر دوزمك وعصر عنب ایله
شراب و پکمز پیدا ایلمك ودود القز ایله ایپك وابریشم حاصل ایلمك
وایپلك و یوك ایله فتیله ایتمك وطقو یوب اثواب قطع وخیاطه ایلمك
وترتیب وتعیین لشکر وآیین دیوان وتربیۀ اولاد وانواع عطریات
وادهان پیدا ایلمك وشهردن شهره وقریه یه طریق پیدا ایلمك ومنازلده
مسافرخانه وعمارت یاپمق وحفر ابار وخرق خندق ایله اجرای
میاه وسائر بونلر امثالی شیلر ظهور ایلمشدر * چمشیر * بری و بستانی

* چمشیر *

اولوب ایکیسیده دائم الخضر و بستانیسی مشهور و برپسنه اغاج چمشیری
دیرلر اوراقی بستانه شبیه لکن موزون وعالی و بغایت سخت درختی
اولمغله هیزم پاره لرندن مشط ومعلقه وسائر اشیا اعمال ایدرلر وایکی
نوعنك اسم مشهوری فارسیده فتح شین وسکون میم ایله شمشاددن
غلط اولوب عربیده سریانیدن معرب فتح با و کسر قاف وسکون نون
ایله بقس اولدیغی بعض کتب لغانده کورلمشدر * جمعه * ایام

* جمعه *

اسبوعدن یوم معروفك اسمی ضم جیم وسکون میم ایله مستعملدر

عربیده افصحی ضم جیم ومیم ایله جمعه اولوب فارسیده مد همزه
ایله آدینه دیرلر فائده جمعه ضم میم ایله اجتماعدن اسم اولدیغنده

تحقیق لفظ جمعه

قیل وقال اولمیوب سکون میمده اختلاف واقعدر بوقولده بنه
اجتماعدن اسم اولوب قول آخرده جمعه بمعنی المفعول ملاحظه
اولنور ایسه فوج المجموع وبمعنی الفاعل ملاحظه اولنور ایسه
وقت الجامع معنالرینه اولوب فحرکوا الفاعل لقوته وسکنوا
المفعول لضعفه بوقاعدۀ کلیه فعله وزننده ضحکه وهمزه ولمزه
امثالنده جاریدر علی کلا التقدیرین اصلی یوم الجمعه اولوب کثرت
استعمالدن مضاف حذف اولنمشدر لکن ضم میمك فصاحت وقوتنه
استشهاد بالله اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة آیۀ کریمه سی
شاهد قوی و برهان وافیدر * جمل * برنوع حسابدر که اهل اوفاق

* جمل *

وجفر وحسابیون اصطلاحلرنده اوچ نوع اولوب ضم جیم وفتح میم
وسکون لام ایله جمل صغیر وجمل کبیر وجمل اکبر دیرلر عربیده
ضم جیم وفتح وتشدید میم ایله جمل افصحیدر جمل صغیر معروف

تحقیق جمل

ومستعمل اولان حساب ابجددرکه مثلا اسم محمد طقسان ایکی
حساب اولنور جمل کبیر ابجد حروفنك اسمنك حروفنك عددیدر
بنه اسم محمد حساب اولندقده م ح م د قرائتیله طقسان عدد
اولوب حا طقوز ومیم ثانی بنه طقسان ودال اوتوز بش عدد
حساب اولنمغله جمل کبیر حسابیله اسم محمد ایکیوز یکرمی درت
حساب اولنور جمل اکبر مثلا بنه اسم محمدك میم اولی عدد
اربعینه دال اولمغله ار ب ع ی ن حروفلری اوچیوز اوتوز اوچ ایدر
حا ثمانیه اولمغله ث م ا ن ی ه التی یوز عدد ایدر ومیم ثانیه کذلك و
دال درت عدد اولمغله ار ب ع حروفلری عددی ایکیوز یتمش سکز
اولمغله جمل اکبر حسابیله اسم محمد بیك بشیوز اللی حساب اولنور
چنار * عالی ومشهور درختك اسمی کسر جیم ایله مستعملدر

* چنار *

فارسیده فتح جیم ایله چناردن غلط اولوب معربی کسر صاد ایله
صناردر * جنازه * فتح جیم ایله میت معناسنه استعمالی شایعدر

* جنازه *

عربیده کسر جیم افصح اولوب فتح جیم ایله تنشوی دیدکاری
سریرك اسمی اولدیغنه ائمهٔ لغاتدن اصمعی وابن اعرابی اتفاق ایلمشلردر
اما ابو عمر الزاهد ثعلبدن عکسنی روایت ایلدیکنی مبین الاعلی للاعلی
والاسفل للاسفل دیمشلردر فارسیده اسم جنازه ضم میم وسکون
* جندره *
را ایله مرده‌در * جندره * اکثر مجلدلر استعمال ایدر منکنه‌دخی دیرلر
اوزم صویی ودهن اخراجی ایچون وسائر نسنه‌لری دخی عصر
ایچون استعمال اولنان الت معروفه‌نك اسمی فتح جیم ایله مستعملدر
فارسیده ضم جیم وسکون نون ایله جندره‌دن غلط اولوب عربیده
چنبرتنبك
کسر میم وسکون لام ایله ملزمه دیرلر *چنبرتنبك* ره‌راست اناطولیده
دل نام معبردن عبور اولندقده کندویه منسوب بحیره‌نك صدرنده
واقع ومعروف قریه‌نك اسمی مراصد الاطلاع علی اسماء الامکنة
والبقاع نام مؤلفده فتح همزه وسکون زا ایله ازنیك دن غلط
اولدیغی محرردر منشاء غلط بو اوله که سلاطین آل عثمان ایده الله
دولتهم الی آخر الزمان حضراتی بلدهٔ بروسه‌یی بعد الفتح مفطور جبلی
اولان طینت حسنه‌لری ثمره‌سی بنا واحیا بیوریلان معابد ومساجد
وعمارات سائره‌لرینی تزیین ایچون بلاد عجمدن استجلاب بیوردقلری
کاشیکرلری قریهٔ مرقومه‌نك آب وهواسی موافق عملاری
اولدیغنه مبنی اول قریه‌ده اسکان وهنر دستلری اولان غایت اعلا
ومنقش ولطیف کاشیلر بروسه‌ده کورلدیکندن قطع النظر آستانهٔ
علیه جوامع قدیمه‌لرنده دخی مشاهده‌در قول محرری مؤید خواجه
تاریخنده محل مرقوم قریة الکاشی وقریة الکاجی دیو مقیددر
وکاشی‌یه ترکیده چینی دیمه‌لری ایله قریهٔ مزبوره چینی ازنیکی دیه‌رك
* جنکار *
کثرت استعمال ایله چنبرتنبك اولمشدر * جنکار * معروف یشیل
بویه درکه معدنی وعملی اولور معدنیسی معادن نحاسده بولنور عملیسنك
صور عدیده‌سی اولمغله اسهلی اینجه باقر لوحه‌لرینی بر ظرفه وضع
واوزرینه کسکین سرکا قونوب سرپوش ایله بخاری سد اولمق ایچون
بند اولندقدنصکره هر اون کونده آچلوب موجودی جمع

اولنان

اولنان نسنه‌در عملی ومعدنی اسمی فارسیده فتح راء عجمیه
وسکون نون ایله زنکاردن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
* چنکل *
زنجاردر * چنکل * آهن وخشبدن اعمال واشیا اویزه
اولنان شیٔ معروفك اسمی . فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون
نون ومد کاف فارسیه ایله چنکال پنجهٔ سباعه وحذف الف ایله چنکل
پنجهٔ مرغ شکاریه دیمه‌لری ایله ترکیده استعمالی تشبیها بونلردن مستعاردر
اما متعارف ومستعمل چنکل معناسنه عربیده فتح عین وسکون قاف
* چنه *
ایله عقفاء وفارسیده فتح کاف زای عجمیه ایله کژه موضوعدر * چنه
زنخدان یعنی اکك که ایکی چانه‌نك ملاقی اولدیغی محل معروفك اسمی
فارسیده مد جیم عجمیه ایله چانه‌دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
* چوال *
ذقن دیرلر * چوال * درونه اشیا وضع اولنان ظرف معروفك اسمی
فارسیده ضم جیم عربیه ایله جوال دن غلط اولوب عربیده کسر
* چوالدز *
غین معجمه ایله غراره دیرلر * چوالدز * معروف کبیر ابره‌نك اسمی
فارسیده ایکی جزءدن مرکب یعنی ضم جیم عربیه ایله جوالدوزدن
غلط اولوب عربیده کسر میم وفتح سین وتشدید لام ایله مسله دیرلر
معلومدرکه دوز دوزیدن لفظندن اسم فاعل اولوب جوال دیکیجی
معناسنی افاده ایدر ویادوز دوختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
* چوبان *
ترکیبی اوله * چوبان * غنم وبقر وسائر حیواناتی کودنلرك
معروف علمی فارسیده مد بای عجمیه ایله چوپاندن غلط اولوب
* چورب *
عربیده مد را ایله راعی دیرلر * چورب * تارصوف غنم ویا پنبه‌دن
نسج دست ایله اعمال ورجله لبس اولنان شیٔ معروفك اسمی ضم جیم
فارسیه ایله مستعملدر فارسیده فتح کاف وسکون واو ایله کورب دن
* چوربه *
تعریب اولنان یعنی اعراب محرر ایله جوربدن غلطدر * چوربه
ازرو سائر حبوباتدن طبخ اولنان طعام معروفك اسمی فارسیده
طورلی معناسنه اولان شور وجنس طعام معناسنه اولان مد همزه ایله
آبادن مرکب شوربانك مخففی ضم شین وسکون را ایله شوربادن
* چوقه *
غلط اولوب عربیده فتحتین وسکون قاف ایله مرق دیرلر * چوقه

يوكدن نسج اولنان متاع افرنجئ معروفه‌نك اسمى فارسيده ضم
ومد جيم عجميه ومد خاء معجمه ايله چوخادن غلطدر محرفاتدن اولمغله
عربيده اسم فصيحنه ظفرياب اوله‌مدق لغت مولده اوله‌رق چوخ
وچوخه ديرلر * چول * حيواناتك ظهرينه پوشيده اولان شئ — * چول *
معروفك اسمى عربيده ضم جيم وتشديد لام ايله جلّ دن غلط
اولوب معجمى بنه ضم جيم عربيه وسكون لام ايله جل در * جومرد — * جومرد *
مالنى بلا اسراف لايق اوزره صرف ايده‌نك اسمى فارسيده ضم
جيم عربيه ايله جوانمرددن غلط اولوب عربيده فتح سين ايله
سخى ديرلر * جوه * معادن سبعه دن معدود اذابه اولنمش سيمه شبيه — * جوه *
شئ معروفك اسمى فارسيده كسر ومد جيم ايله جيوه دن غلط
اولوب عربيده كسر ومد زا ايله زيبق ديرلر ايكى نوع اولور
عملبسى زنجفره يه مشابه برنوع حجرى اذابه ايله حاصل اولور
ومعدنيسى اكثر سيم معادنى سقفندن تقاطر ايدر ايمش وبعضى
امكنه ده مخصوص معدنى دخى موجود ايمش بردريا اولوب
حيله ايله سرقه ايدرلر منقبه‌لرى اكاذيب مشهوره دندر وكيا كرلر
اصطلاحنده فارسيده مد همزه وضم با وسكون كاف ايله ابك ومعربى
اعراب مرقوم ايله ابق اولمغله عبدابق ديمك دخى غلط اولور — غلط عبدآبق
استطراد فلز كسر فا ولام مشدده‌نك بنه كسرى ايله معدن معناسنه
اولمغله الشيخ الرئيس ابن سينانك معادن تسعه اوزانى فرق ايچون
كشيدهٔ سلك نظم ايلديكى قطعه تحريرى مناسب محل اولديغنه مبنى
خامه جنبان اولدى قطعه نه فلز مستوى الحجم را چون بركشى — مطلب اوزان معادن تسعه
اختلاف وزن دارد هر يكى بى اشتباه زر لكن زيبق الم اسرب
دهن ار زيرحل فضه ند آهن يكى مس وشبه مه صفر ما يعنى يوز درم
التون اصاغه اولنور برظرفه جيوه وضع اولنسه يتمش بردرمه تحمل ايدر
وقس عليه الباقى * جير * اعضاء رئيسه وباطنهٔ حيواناتدن شئ معروفك — * جير *
اسمى فارسيده كسر جيم ايله جگردن غلط اولوب عربيده فتح كاف
وكسر با وسكون دال ايله كبد ديرلر * جيز * اثواب عروسه اطلاقى — * جيز *

شايعدر عربيده كسر جيم ايله جهازدن غلط اولوب فتح جيم دخى
لغتدر فارسيده بعينه كسر جيم ايله جهاز ديرلر * چيلك * ميوه انواعندن — * چيلك *
شجرى ونباتى اولور توته شبيه شئ لطيف ومعروفك اسمى سريانيده
چيكلكدن غلط اولوب بكورتلن انواعندن اولمغله عربيده ضم عين
وتشديد وفتح لام ايله علّيق وفارسيده كسر ومد كاف عجميه ايله كيهه ديرلر

❁ حرف الحاء المهمله ❁

حاتم طائى * زمان جاهليتده بنى طى قبيله سندن ظهور وجود وسخاده — * حاتم طائى *
مشهور اولان شخصك اسمى فتح تا وسكون ميم ايله مستعملدر عربيده
مد حاء مهمله وكسر تا وسكون ميم ايله قبيلهٔ مرقومه‌نك رئيسى
حاتم ابن عبدالله بن سعد بن الحشرجك اسميدر كنيتى ابوعدى اولوب
بنى طى قبيله سنه منسوب اولمغله طائى دينلشدر فارسيده محرر اولديغى
اوزره زبان زددر جوانمرد مرقومك وجودى بعثت نبويه يه قريب
اولوب ولدى عدى عهد رسول الله صلى الله عليه وسلمده شرف
اسلام ايله مشرف اولمشدر وحاتم طائى منصرف اولمغله بعضى
اشعارده لاينصرف شكلنده بلاتنوين ذكرى ضرورت شعريه‌يه مبنى
اولديغى آشكاردر * حاجى * مسقط فريضهٔ حج يعنى بيت مكرمى — * حاجى *
طواف وسائر نسكك حجى اتمام ايدن حقنده استعمالى شايعدر
عربيده حاجّدن مدغم اولان الحاجدن غلط اولوب فارسيده
حاج ديرلر لكن جزئى كليه نسبت قاعدهٔ مرعيه سنه تطبيقا يعنى — قاعدهٔ نسبت
برفرد انساندن نوع انسانه نسبت اولندقده انسانى اطلاق قيلندن
برشخص حاج نوع حاجه نسبت ايله حاجى تعبيرينه واقف اولانلرك
تفوه وتحريرنده غلط اولماز * حارن * سركشلك ايدوب قهقرى — * حارون *
كيدن اسبه اطلاقى شايعدر فارسيده انجق سركشلك ايدن اسبك
اسمى مد خاء معجمه ايله خاروندن غلط اولوب اما قهقرى كيرو
كيدن اسبه عربيده فتح خاء معجمه وضم را ايله خروط وفارسيده فتح تا
وسين وسكون واو ونون ايله توسن ديرلر * استطراد * بيطرنامه‌لرده — نبذ من البيطره
محرر اولديغى اوزره اتك اعلاسنده اون ايكى تشبيه بولنور اوجى

زنان خوبه بکزه یه یعنی حسن منظر ورفتار اوله وصاجی اینجه
وملایم ودراز اوله ویانجقلری نسوان کبی اصمه قیجلی اوله واوج
محلی دخی دوه یه مشابه اوله بوینی وکرپکلری وقیچ سکرلری واوج
محلی دخی اوکوزه مشابه اوله بلکلری وقرنی وقوبرق یتاغی واوج
محلی دخی قاطره مشابه اوله قولاقلری وقویروغی وطرناغی قول
دیکرده یکرمی یدی اولی بالی ادای ترکیبی شامل اوله یعنی بورکن
وبوکرك ویکن ویصی ویوکسك ویوغن بلکلو ویومشاق تویلو
ویصداغج قرنلو وبومری طرنقلو ویجقلو وباغز یعنی خرمابی
طوری ویوفقه دریلو وبای بوینلو وبورکلو وبتغی ککش ویینی
یعنی تیز رفتار ویله سی اینجه ویدکه کلان وبوش وبتغن وبوزکج
ویدی باشنده وبوزی کوزل ویبولو یعنی متناسب الاعضا وبرنجعلو
یعنی اغزرنجی بوکسك اوله ویجانجی یعنی نفسنی وراکبنی محافظه
اید یجی وبرتلمش یعنی اهل اولانك رکوبیله تعلیم اولنمش اوله
بوتفصیلده وقوعیافته غلط ـ اتمز اصطـلاحات یاطره یه تبعیت
اولمغله عفو بیورلمق درخاستدر * حالا * ازمنه ثلاثه دن ‏ * حالا *
اخر ماضیء اول مستقبل یعنی الان وشمدی معناسـنه حالث وقفك
غیری دائما تکلمده مد لام ایله استعمـالی شایعدر عربیده وقف
وسکونك ماعدا یعنی حالت وصلده تنوین لام ایله حالادن غلط اولوب
فارسیـده مدحا ویا ایله حالیادیرلر لکن لسان فرسده اوائل کلمه ده حاء
مهملـه نك فقدانی مشهور اولمغله چند کلمه تعجیم ایله استعمالی اولنمشدر ‏ مطلب
وحرف حانك لسان عربه خصوصیتنی امام سیوطی علیه الرحمة بیان ‏ خصوصیت
ایلمشدر شمدی معناسنه فارسیده موضوع فتح همزه وسکون کاف ایله ‏ حرف حاء
اکنون در * خانی بالغی * لطیف المنظر سرخ رنك معروف بالغك اسمی ‏ * خانی بالغی *
فارسیده ایکی لفظدن غلط اولمسی منفهمدر اولی مد خاء معجمه ایله
خانی حوض معناسنه اولمغله کمال حسن ولطافتدن حوض
بالغی دیمك اولور ثانیسی قرمزی رنك اولمغله خوبندن محرف اوله
عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق * جمسات * آلت ‏ * جمسات *

معروفه ایله صورت معلومه ده اخراج دم ایتمك فعلنك اسمی عربیده
کسر حا ایله حجامه دن غلط اولوب فارسیده فتح را وسکون
کاف عجمیه وفتح زا ایله رکزدن دیرلر یعنی رك طمروزدن
اورمق معنالرینی افاده ایدر * حدیبیه * مکهء مشرفه حرسها الله تعالی ‏ * حدیبیه *
الی یوم الاخرة قربنده بر معروفك اسمی تشدید یای ثانیـه ایله
مستعملدر عربیده ضم حا وفتح دال وسکون یای اول وکسر با وتخفیف
یای ثانیه ایله حدیبیه افصح اولوب قاموسـده ادات تبعیض ایله
قد تشدد واقع اولمشدر عهد نبویه علیه اکمل التحیه ده صلح حدیبیه
وبیعت رضوان وفتح مکهء مکرمه علی فاتحها ازکی التحیه وقعه لری
کتب سیرده مفصلا محرردر من اراده فلیراجع الیها استطراد ‏ اول قاضی صار
اولا مکهء مکرمه یه قاضی نصب وتعیین اولنسان مفتش فاضل سلیمان ‏ فی المکه
افندی اولدیغی ذیل شقایقده بوصورتده رقزد براعهء عشاقی زاده
درکه بیك یتمش التی سالی جمادی الاخره سنده مصر قضاسی تفویض
اولنوب شیخ الاسلام وقت منقاری زاده یحیی افندی مرحومك تلخیصی
ایله بلاد ثلاثه دنصکره مکهء مکرمه قاضیسی اولمدیغه اسلامبول قضاسی
توجیه اولنمامق بابنده خط شریف وارد اولمغـله برمقتضای خط
همایون سنهء مزبوره ذی الحجه سی غره سندن ضبط ایتمك اوزره مشار
الیه سلیمان افندی یه توجیه اولنوب حالا مرعی ترتیب معلوم اوزره اولا
مکهء مکرمه قاضیسی اولان مشار الیه رحمة الله علیه جنابلری ایمش
خدیجه * ام المؤمنین خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها حضرتلرینك ‏ * خدیجه *
نام عالیه لری وسائره اسماء نساده معروف وغلط اندر غلط حتیجه دخی
مستعملدر عربیده فتح خاء معجمه وکسر ومد دال مهمله ایله خدیجه دن
غلطدر زیرا بین العرب فتح خاء معجمه ایله خدیج اسماء رجالدن وعلامت ‏ تحقیق اسم
تأنیث ایله خدیجه اسماء نسادن شایع اولدیغنه شاهد مشاهیر ائمهء ‏ خدیج وخدیجه
شافعیه دن کتاب الروض مؤلفی امام رافعی صحابهء کرام رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتندن خدیج بن رافع جنابلرینك نسلندن
اولدیغی رسـیدهء لحاظهء فقیر اولمشدر لکن لغتا فتح خا وکسر دال ایله

خدیج جنین مسقط معناسنه اولدیغنه نظرا خدیج وخدیجه اولاد
صغیرة الجثه یه تسمیه اولنمسی ملایمدر * حرار * قیلدن نسج اولنمش
معروف چوالك اسمی عربیده کسر غین معجمه ایله غراردن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف وجیم وسکون نون وها ایله کنجه دیرلر
خردل * سبزه سی ترپه شبیه چچکی صاری بر نباتك غایت خرده تخمنك
اسمی حاء مهمله ایله مستعملدر عربیده فتح خاء معجمه ایله خردل دن غلط
اولوب فارسیده کسر جیمین عجمیتین وسکون رائین ایله چرچر دیرلر
حری * مکهٔ مکرمه قربنده غاری مشهور جبل معروفك اسمی
قصر الف ایله مستعملدر عربیده کسر حا وفتح را ومد الف ایله
حراءدن غلطدر مکهٔ مشرفه علی فانحها اوفی التحیه اطرافنده
مشرف جبالك عالیسی اولدیغی کبی اطراف قسطنطینیه حمیة
عن البلیة تلالندن بالنسبه عالی جیادت آب وهوا ایله مشهور چاملیجهٔ
کبیر جبلی ذروه سی قوزغونجق قربنده نقاش اسکله سی ساحل
بحرندن ذراع معماری ایله ارتفاعی میزان اولندقده ساحل بحردن
ذروهٔ جبل اوچ یوز قرق ذراع مرتفع اولدیغی واسکلهٔ مرقومه دن
طاش اوجاقلری وراسندن یهود کورستانندن وطوبخانه لی زاده
چشمه سی پیشگاهندن وصاری قبادن وقسقلی چشمه سندن طریق
مستقیم ایله چاملیجه جبلینك ذروه سی طولابش بیك یدی یوز قرق سکز
ذراع مساحه اولنمغله محل مرقومده اشیانه مز اولمق ملابسه سیله
جوانب ثلاثه اسکله لرندن معلوم عالم اولان قسقلی چشمه سی پیشگاهی
راکبا مشی متوسط ایله اوچ چاریك وعجله ایله تمام بر ساعت وذروهٔ جبل
محاذی چشمهٔ مرقومدن برچاریك اولمغله تقریبا جمیع عالمك مساحه سنه
مقیاس اولمق ایچون قید اولندی مثلا بر ساعت بش بیك یدی یوز اللی
ذراع فرض اولنمغله ساعات بعد بلدان بو قیاس ایله نمایان اولور معلوم
عالیاندر که روی ارضده حصن کیفا قربنده جبل نصیبیندن مرتفع
وعالی محل یوقدر زیرا سفینهٔ حضرت نجی الله صلواة الله علی نبینا
وعلیه السلام التی ماه وسکز کون روی ماده غلطان اولدقدنصکره

* حرار *

خردل

* حری *

مقدار ارتفاع جبل چاملیجه

جبل

جبل مرقومده مستقر اولمشدر اسم آخری جبل جودی اولمغله فرقان
کریمده استعیذ بالله واستوت علی الجودی ایله منصوصدر * حزله
انسانك کمی والجغی معناسنه استعمالی شایعدر عربیده ضم حاء مهمله
ومد ثاء مثلثه ایله هر نسنه نك ادناسی معناسنه اولان حثاله دن من جهة
المعنی وهزیمت یاخود ترك نصرت معناسنه خذلاندن مأخوذ اولان
خاذلك جمعی خذله دن من جهة اللفظ غلط اولوب فارسیده فتح
دال وکاف وسکون نون ولام ایله دنکل دیرلر * حسبة لله * الله
تعالینك رضاء شریفیچون دیمك معناسنه فتح حا ایله استعمالی شایعدر
عربیده کسر حا ایله حسبة لله دن غلطدر زیرا حسبة احتسابدن اسم
مصدردر طلب الثواب معناسنه اولوب فعلة حسبة لله دیمك فعلته
طلبا للاجر الذی هو لله دیمکدر فارسیسی فتح با ایله برضای خدا اولور
حسس * معروف عسکری طائفه سنك اسمیکه رئیسلرینه حسس
باشی دیرلر عربیده کیجه بکجیسی معناسنه فتح اولین وسکون ثالث ایله
عسس دن غلط اولوب فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدبای عجمیه
ایله پاسبان دیرلر معلوم اوله که پاس کیجه نك درت حصه دن برحصه سنه
اطلاق اولنوب وبان بکجی معناسنه اولمغله کیجه بکجیسی دیمك
اولور لکن شبك حصهٔ اولنده جمله ناس بیدار اولوب اولوقت
بکجیه محتاج اولمامغله حصص ثلاثهٔ باقیه ده اولان بکجیلره تخصیص
اولنمشدر * خشخش * تخمی غلافندن افیون استخراج اولنان
معروف نمایشلو شکوفه نك اسمی عربیده خائین معجمتین ومد ایله
خشخاش دن غلط اولوب فارسیده ضم کاف عربیه وسکون
کاف ثانیه ایله کوکنار دیرلر * حشمت * نمایش وسکینت ووقار
معناسنه فتح حا ایله استعمالی شایعدر عربیده اوتانمق وغضبه کلمك
معنالرینه کسر حاء مهمله وسکون شین وتا وفتح میم ایله حشمت دن
غلط اولوب فارسیده اوتانمق معناسنه فتح شین وسکون را ایله
شرمیدن وغضبه کلمك معناسنه کسر غین معجمه ایله غراشیدن دیرلر
فائده دبدبه وعنوان ونظام حال معناسنه فلان آدم احتشاملودر

* حزله *

* حسبة لله *

حسس

تحقیق لفظ پاس

خشخش

حشمت

تعبيری بغايت شايعدر كسر همزه وتا وسكون حا ايله احتشام
ركسنه دن حيا ايدوب غضبندن خوف ايتمك معناسنه اولديغی
ارباب لغت بيانلرينه اردافا حشمته بن آنی خجل ايلدم واحشمته
غضبه كتوردم فرقلرینی دخی تصريح ايلمشدر* حشه * اكراوزينه * حشه *
پوشيده اولنسان كوته دامن ايشلنمش شیٔ معروفك اسمی عربيده
مطلقا اكراورتوسی معناسنه اولان مدغين وكسرشين ايله غاشيه دن
غلط اولوب فارسيده ضم با وكاف عجميتين وسين وسكون را
ايله پركسون ديرلر ومرادفی مدباء عربيه وضم ومد باء فارسيه ايله
باپوق اولوب بونی دخی تحريف ايله مابوق ديرلر حاليا نوعی باقی
اوجاقلو طائفه سنك اغوانی استعمال ايدرلر* حصر* قامش وسازدن * حصر *
نسج ايلدكلری شیٔ معروفك اسمی عربيده فتح حاء مهمله وباء ايله
حصيردن غلط اولوب فارسيده ضم ومد باء موحده ايله بوريا ديرلر
حصر اولمق *اكثر ارباب امتحانك اعذار واهيه لری اولوب حصر حصر اولمق
اولدم ديرلر عربيده ضم ميم وسكون نون ورا وفتح حا وكسر صاد
ايله منحصر اولدم ديمه دن غلطدر زيرا حصر متعدی اولمغله لازم
معناسنی افاده ايلمز اكر اسم مفعول معناسنه اخذ اولنور ايسه موجه
اولور* حضم * طعام معده ده طبخ اولمق معناسنه حاء حطی ايله * حضم *
مستعملدر عربيده فتح هاء هوز وسكون ضاد ايله لغتا اوفاتمق
وقرمق معناسنه اولان هضمدن غلط اولوب فارسيده فتح باء
ومد زاء عجميتين ايله پزاختن توش ديرلر معلوم اوله كه عند الاطباء محل اربعهٔ حضم
هضم درت محلده اولور اولی عند المضغ يعنی چكنور ايكن
ثانيسی اكل طعامدن ايكی ساعت صكره كه كيلوس ديرلر ثالثی
كبدده يعنی آق چكرده كه اكلدن درت ساعت صكره اولوب كيموس
ديرلر رابعی اعضاده اولور كه تفصيلی كتب طبده مصرحدر* حظ * حظ *
طبعه موافقت ايله برنسنه يی سومك وياسونمك معناسنه يعنی فلان
شيدن ويا فلان محلدن حظ ايلدك ومحظوظ اولدق كلاملری
بغايت شايعدر عربيده نصيب وبخت معناسنه اولان فتح حا وتشديد

ظاء ايله حظ دن غلط اولوب فارسيده نصيب معناسنه فتح با ورا
وسكون ها ايله بهره وبخت فارسی اولمغله طالع سعد معناسنی افاده
ايدر ومحظوظ اولدق كلامی دخی بخت ونصيب صاحبی اولدق
معناسنی افاده ايلديكی محتاج تفصيل دكلدر تركيده مراد اولان
معنايه عربيده محبت وسرور وفارسيده ضم ها ايله همال وشادی
ديرلر حظ معنيين مرقومين افاده سنه نظرا بوصورتده توجيهی خاطره
لايح اولور كه ياوری طالع سعد ايله موافق طبع اولان نسنه يه واصل
* حلاج * اولدق ديمك اوله* حلاج * پنبه يی آتن كسنه يه علم اوله رق تخفيف لام
ايله مستعملدر عربيده پنبه نك تخمن اخراج ايدوب تطهير ايدن
كسنه نك علمی اولان فتح حا وتشديد لام ايله حلاج دن غلطدر پنبه يی
آتن كسنه يه عربيده فتح نون وتشديد ومد دال ايله نداف وفارسيده
* حلف * كسر همزه وسكون لام ايله الباد ديرلر* حلف * قسم بالله يعنی اند
ايچمك معناسنه فتح حا ولام وسكون فا ايله استعمالی شايعدر عربيده
فتح حا وكسر لام وسكون فا ايله حلف دن غلط اولوب فارسيده فتح
سين وكاف وسكون واو ونون ايله سوكند خوردن ديرلر سوكند
* حلوان * يمين اسمی اولمغله خوردن الحاقی انك فعلی معناسنه اولور* حلوان
عراق عربده بغداده بش مرحله مدينهٔ معروفه نك اسمی فتح حا
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده ضم حا وسكون لام ايله حلوان دن
غلطدر بلدهٔ مرقومه يی اصحابدن ابن عمران رضی الله عنه
نسبت احمد حضرتلری بنا ايلديكی مرويدر بلدهٔ محررنك طول بلدی عاب
حلوانی وعرضی له درجه در وائمهٔ حنفيه دن شمس الائمة عبد العزيز
ابن احمد الحلوانی بلدهٔ مرقومه يه منسوب اولميوب حلاوه يه منسوب
* حله * اولمغله فتح حا ايله صحيح اولديغی قاموسده محرردر* حله * اوچ طلاق
باين دن صكره استحلال ايچون نسايی آخره تزويج معناسنه ضم
حا ايله مستعملدر عربيده كسر حا وتشديد وفتح لام ايله حله دن غلط
اوزره فارسيده اصطلاحات فقهادن اولمغله محرر اولديغی
اولوب مستعملدر معلومدر كه باب ثانيدن بعد الادغام حل

بحل دن کسر حا ایله مصدری حله کلور * حلی شفتالو * کبیر * حلی شفتالو *
ولطیف وابدار شفتالویه اطلاقی شایعدر حتی طاتلواق معناسنه
حلوه نسبت ایله چکردکی شیرین اولان نوعنك اسمیدر دیو ادعا
ایلدکلری اسم مرقوم حلی فارسیده بقول شعوری طاغی وردی
شفتالونك اسم خاصی ضم او ابن ایله هلودن غلطدر بو صورتده تسمیه
بالضد اولور صاحب برهان قولی اوزره هلودراقی تعبیر اولنان
نوعنك اسم خاصیدر عربیده تو یسز نوعنه ضم زا وفتح وتشدید لام
وسکون یا ایله زلیق دیرلر * حما * شام جنتمشامه قریب کبیر * حما *
ومعروف بلدهنك اسمی عربیده آخرده ها ایله حماه دن غلطدر بلدهٔ
مرقوم تعریف وتوصیفدن مستغنیدر طول بلدی سانه وعرض
بلدی لومه درجه ودقیقهدر * حمام * مبنی ومعروف محل * حمام *
طهارت معناسنه تخفیف میم ایله مصطلحدر عربیده لغةً اسیجاق
صو واصطلاحا محل معروف معناسنه فتح حا وتشدید میم ایله حمام دن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف عجمیه وسکون را ایله کرمابه دیرلر
اصلی کرم آبدر که آب کرم تقدیرنده ایلیجه یه اسم ایدی بعده اسیجاق
صو مناسبتیله حمامه تسمیه اولنمشدر اوائلده لسان عجمه ده حمامه
کدوخ دیرلر ایمش * حمایلی * حرز ایچون بوینه آویزه اولان تبرکات * حمایلی *
معناسنه مستعملدر عربیده کردنه آویزه اولان شیلر معناسنه اولان
فتح حا ومد میم ایله حمایل دن غلط اولوب فارسیده کسر کاف عجمیه
وسکون را ایله کردنا دیرلر خفی اولمیه که حمائل قلج باغی وسائر کردنه
آویزه اولان نسنه معناسنی افاده ایدن حماله نك جمعیدر * حناق * حناق *
عافانا الله تعالی وایاکم بوغازده اولان معروف ورم معناسنه حاء مهمله
وتشدید نون ایله مستعملدر عربیده ضم خاء معجمه وتخفیف ومد
نون ایله خناق دن غلط اولوب فارسیده مدبا وسکون دال وها
وفتح زا ایله بادزهره دیرلر * حوامیم * قرآن کریم وفرقان عظیم * حوامیم *
اوائل سورنده واقع متشابهاتدن حامیلر وطاسینلر جمع اولندقده
حوامیم وطواسین استعمالی شایعدر عربیده مد همزه ایله آل حم

وآل

وآل طس دن غلطدر اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت ابن مسعود
رضی الله تعالی عنه بیورمشلردر که اذا وقعت فی آل حم فقد وقعت
فی روضات دمثات أتأنق فیهن معنای کلام شریف اذا وقعت
فی آل حم یعنی سن قرائت سور شرائف حامیلرده واقع اولدیغنده
فقد وقعت فی روضات محقیق باغچه وبستانلرده واقع اولمش
اولورسن دمثات دمثهنك جمعی اولوب یومشاق وقوملو یرلر دیمکدر
وتأنق انیقدن اولمغله شکوفه واثماری خوب وغریب دیمکدر
اویله جنان وروضاتکه خاکی عطرناك وانواری خوشبو ومیوهسی
دلجودر اثلره نظر ایله متنزه اولمز میسن دیمك اولور فائده بو ترکیب مطلب آل
عجیبه واقع اولان آل مشهور اولدیغی اوزره اهل وعیال واتباع یعنی صاحب
معناسنه اولمیوب ذو کبی صاحب معناسنه اولمغله صحبهٔ معنویهدن مجازا
مستعمل اولوب اسماء مرکبه واشالنده تثنیه وجمعی صحیح اولمیانلرك
تثنیه وجمعلری مراد اولندقده ماقبللرنده ذکر اولنوب جاءنی آل تأبط
شرا ویاجاءنی ذو تأبط شرا دیرلر یعنی قلیجی قولتوغنده ایکی آدم
ویااوچ آدم ودخی زیاده کلدیلر دیمك اولور * حوایج * حاجتك جمعی * حوایج *
قیاسیله لزوملی اشیا معناسنه مستعملدر عربیده حاجتك جمع کثرتی
مد حا ایله حاج وجمع قلتی مد حا وجیم ایله حاجات در محلنه کوره
بونلردن غلط اولور فارسیده مدبا وکسر یا وسکون سین ایله بایستها
دیرلر قاموسده حوایج جمع غیر قیاسیدر وبالغهٔ مولده در
ویاحایجهدن جمع اولنمشدر دیو محرر اولمسی دخی ضعفنه دلالت ایدر
حود * دوه لرك ارقهسنه وضع ایلدکلری شیٔ معروفك اسمی فارسیده * حود *
فتح ها وکسر ومد واو ایله هویدن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
قتب دیرلر * حورحور * جریان ما اوصافندن مشهور وفلان صو * حورحور *
حورحور اقا یور دیرلر فارسیده فتح ها وسکون را ایله هرهوردن غلط
اولوب عربیده فتح تا وسین اول وسکون لامین وضم سین ثانی ایله
تسلسل دیرلر * حیز * امروان کندادهکانه علم اوله رق حاء حطی * حیز *
ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد هاء هوز ایله هیزدن غلط اولوب

عربیده ضم میم وفتح خاء معجمه وتشدید نون ایله مخنث دیرلر معلوم
اوله که هر حمام طاسنک علمی اولوب علما نه استعاره اطلاق اولنه‌رق
علم اولمشدر وجه تسمیه طاس مرقومك الدن اله دوشمه سیدر * حیوان
ذوی الارواح یعنی دیریلر معناسنه فتح حاوسکون یا ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح حا و یا ایله حیوان دن غلط اولوب فارسیده کسر را
وسکون نون ایله زندکان دیرلر خفی اولمیه که حیوان جنس حی اولوب
اصلی فتح حاو یا ایله حییاندر کلام عربده مثلین اجتماعی کریه اولدیغندن
یای ثانی واوه قلب اولندقده حیوان اوله جغی آشکاردر بو صورتده
باب رابعدن حیی یحیی حییان اولور لکن عزی شارحی احمد
جیلی قولی اوزره ماضی اولان حیینك اصلی ینه باب مرقومده حیو
اولوب واوطرفده واقع ماقبلی مکسور واو یا یه قلب اولنمغله حیی
اولور کلام عربده عین الفعلی یا ولام الفعلی واو لفظ موجود
اولمدیغنه مبنی قول مرقوم ضعیف اولدیغی محتاج برهان دکلدر
حیوان اطلاق اولنان چرنده و پرنده یعنی وحوش وطیور ایکیوز
سکسان ایکی سرده یعنی نوع اولوب یوز یتمش ایکی نوعی چرنده
و یوز اون نوعی پرنده اولدیغی رسیدهٔ لحاظهٔ فقیردر

حیوان *

تحقیق لفظ حیوان

❊ حرف الخاء المعجمة ❊

خالی الذهن * فهم وفطنت وحافظه صاحبی اولمیان ابله واحمق
معناسنه کسر و یا ضم یا ایله استعمالی شایعدر عربیده کسر لام ایله خالی
الذهن دن غلط اولوب فارسیده مد کاف عربیه ونون ایله کانادیرلر
معلومدر که هر حالده یا نحریر اولنوب حالت نصبك غیریده قرائت
اولنمز یعنی ترکیب اضافی اولمغله حالت رفعده جاءنی خالی الذهن
کسر لام ایله وحالت نصبده رایت خالی الذهن نصب ایله وحالت
جرده مررت بخالی الذهن ینه کسر لام ایله اولور * نجیل * حیادن
متحیر ومدهوش اولان یعنی اوتانیجی کسنه معناسنه مستعملدر عربیده
فتح حا ولام وکسر جیم ایله صفت مشبهه اولان نجل دن غلط اولوب
فارسیده فتح شین وسکون را ایله شرمنده دیرلر ومستعمل اولان

* خالی الذهن *

* نجیل *

نجالة دخی باب رابعدن نجل نك مصدری فتحتین ایله نجل دن غلطدر
فائده پوشیده دکلدر که ثلاثینك مصدرلری سماعی اولوب
سیبویه عندنده اوتوز ایکی بابه مرتقی اولمشدر که قتل وفسق وشغل
ورحمة ونشدة وکدرة ودعوی وبشری ولیان وحرمان وغفران
ونزوان وطلب وخنق وصغر وهدی وغلبة وسرقة وذهاب
وطرق وسؤال وذهادة ودرایة ودخول وقبول ووجیف ومهوبة
ومدخل ومرجع ومسعاة ومحمدة اوزان محررهدر واسم فاعل
واسم مفعول اوزانی اوزرهده ثلاثی مصدرلری کاور مثالی قام بابندن
قائما وفتن بابندن قرآن کریمده وارد اولدیغی کبی استعیذ بالله
بأیکم المفتون ومبالغه ایچون دخی کاور مثالی هذر بابندن فتح تا ایله
تهذار ولعبه دن ینه فتح اول ایله تلعاب وحثدن کسر اول ایله حثیثی
ودلل دن ینه کسر اول ایله دلیلی کبی اما ثلاثی اوزرینه مزید
مصدرلرینك بش وزنی سماعیدر که اولی تفعیل بابندن کسر اول ایله
کلام وثانی وثالثی فاعل بابندن کسر قاف ایله قتال وقیتال ورابعی
تفعل بابندن کسر تا ایله تحمال وخامسی فعلل بابندن زلزال کاورلر محرر
اولان مصادر خمسهٔ غیر قیاسیه دن ماعدا مزید علی الثلاثی اولان
ابوابك مصدرلری قیاسی اولدقلری محتاج بیان دکلدر * خدا * اسماء
حضرت سبحانیه دن مشهوردر فارسیده اصلی خود آی اولوب ذکر
وتسبیحده خفت ایچون واو و یایی حذف ایله خایه ضمهٔ اشباعی ویرلمشدر
عربیسی موجود بذاته اولور فائده امام فخر الدین الرازی علیه
الرحمه نك مطالب العالیه نام مؤلفنده تحقیق و بیانی بعینه نقل مناسب
کورلدی وقریب من هذا اللفظ یعنی من لفظ واجب الوجود قولنا
بالفارسیة خدا واصل هذا اللفظ قولهم خود آی وهو مرکب من لفظین
احدهما خود معناه ذات الشیٔ ونفسه والثانی آی ومعناه جائی
ای بنفسه وذاته لا بغیره جائی والمراد من هذا المجیٔ الوجود فصار قولنا
خود آی ای بنفسه وجد وذلك هو اللفظ المطابق لقولنا واجب
الوجود فصار قولنا لذاته انتهی محرر اولان وجهدن غیری

مطلب مصادر

* خدا *

مطلب اصل لفظ خدا

صاحب ومالك معناسنه فارسيده مفردا خدا دخی مستعملدر عربيده
فتح را ايله رب كبی ايكيسيده يالكز ذكر اولندقده حضرت الله تعالی
جله اسمه دن غيره اطلاق جائز دكلدر لكن اوصاحبنه عربيده
اضافت ايله رب الدار تعبيری كبی فارسيده تركيب ايله خانه خدا دیرلر
شئ آخره اضافت وتركيب ايله ذات تعالی جل جلاله دن ماعدايه
اطلاقی اگرچه عربيده برقاچ ماده يه منحصر اما فارسيده اكثريدر
خذ ما صفا دع ما كدر* موجب انبساط يعنی انشراح قلب اولان
(خذ ما صفا دع ما كدر)
نسنه يی آل وضدی يعنی موجب انقباض اولان نسنه يی ترك ايله معناسنی
افاده اراده يی وفتح دال ايله كدر استعمالی شايعدر عربيده سوزلمش صافی
اولانی اخذ ايله ودردی ايله مهوش اولوب بولانق اولانی ترك ايله
معناسنه كسر دال ايله خذ ما صفا دع ما كدردن غلط اولور وصفا
وكدر كلمه لرندن هر بری فعل ماضی وفاعلی ايله ماء موصوله نك صله سيدر
فارسيده صافی يعنی سوزلمش معناسنه فتح ومد نون ايله ناب وكدر
يعنی بولانق معناسنه كسر تا وسكون يا ايله تيره ديرلر خفی اولميه كه
فتح صاد ومد الف ايله صفاء برنسنه نك صافی وهوانك كمال كشايش
وانجلاسنه اطلاق اولنمغله بين العرب بلوددن خالی اولان
كونه يوم صاف تعبيری زبانزددر وكدر قاموسده مثلثة الدال
محرر اولديغنه مبنی لفظا غلطدن سالم اولور ايسه ده بولانق اولان
نسنه وسحاب رقيق ايله مغموم اولان كونه دخی اطلاقنه نظرا معنا
سالم اولميه جغی محتاج بيان دكلدر السنهٔ ناسده جاری مكدر
وتكدرك معنالری ظاهر اولمغله بيانه محتاج دكلدر اما شايع اولان
معنايه صفا وكدر توجيهی بوصورتله خاطره لايح اولور كه سلطان
الانبيا عليه ازكی التحايا حضرتلری ايام مطردهٔ وجود شريف عديم
(تطلب امطار غم وسرور)
الوجود عنايت رديفلرنده آثار غم مشاهده سيله خوابه واروب
استراحت بيورورلرايمش اصحاب كرام رضوان الله عليهم الملك العلام
حضراتندن بعضيلر سبب نوملك وجهنی سؤاللرنده حضرت ابو البشر
عليه السلامك قالبی اوزرينه اوتوز طقوز كون امطار غم وهم وبركون

باران

باران سرور وشادی نازل اولديغنه مبنی الی آخر الايام اولادی
نوع بشره اوقات مغمومه ده انقباض درون مستولی اولور
ديو جواب بيورمشلر ازمان محرره يه تشبيها موجب انبساط اولان
نسنه لره صفا وموجب انقباض اولان شيلره عموما كدر
اطلاقی بعيد دكلدر * خدمت * اجرت ايله وبلا اجرة قوللق ايتمك
(* خدمت *)
معناسنه ذال معجمه ايله مستعملدر عربيده كسر خاء معجمه وسكون دال
مهمله ايله خدمت دن غلط اولوب فارسيده فتح با وسكون نون ايله
بنده كی كردن ديرلر لكن فارسيده خدمت ايدیجی معناسنه خدمتكار
مستعمل وصحيحدر * خراسان * عراق عجم وفارسك جانب شرقيسنده
(* خراسان *)
واقع بيحد وبی عدد قصبات وقرايی حاوی اولكای عظيمهٔ مشهوره نك
اسمی فارسيده ايكی جزءدن مركب خوراسادن غلطدر پوشيده
اولميه كه بلدهٔ مرقومه جانب شرقك نهايتنه قريب واقليم رابعدن
اولمغله ايكی جهتله شمسه منسوب اولور بنابرين ضم خاء معجمه وسكون
واو ايله خور كونش ومد همزه وسين ايله آسا بكزيجی معنالرينه
اولمريله الترزما طرف مشرقده اقليم رابعدن اولديغنی افاده ايدر
اما خراسانی دستار شهرتنه بناء نون ايله نسبت اولنديغی آشكاردر
(تحقيق خراسانی دستار)
عمامهٔ مرقومه علمای كرامه مخصوص كوچك دپه لی نام كسوه نك
اسمی اولمغله رجال دولت عليه لباس ديوانيه اولمه سی ملابسه سيله
مناسبتا ايله تشبيها عمامهٔ معروفه لرينه اطلاق ايلمشلردر مرقومك
اسم خاصی قفسی دستار اولديغی مشهوردر * خرنوب * جوزاغاجنه
(* خرنوب *)
شبيه شجرك بكجی بوينوزی ديو مشهور ثمری فتح خا ايله مستعملدر
عربيده ضم خا ايله خرنوب افصح اولوب تنور وزننده خروب
دخی لغتدر فارسيده ضم تاء وميم وسكون را وسين ايله ترمس ديرلر * خروز
(* خروز *)
زوج الدجاجه اولان حيوان معروفك اسمی فارسيده ضم خا ايله
خروس دن غلط اولوب عربيده كسر ومد دال ايله ديك ديرلر منقبه
(منقبه)
بعد الطوفان ابتداء ملوك اولان كيومرث يوما من الايام تنزه ايچون
كوهستانه وصولنده نظرينه راست كاور كه مرقوم خروس بردانه

بولدقده كندو اكل ايتميوب عيال واولادينى دعوت ايدر وسائر
خصائل حميده سى دخى مشاهدى اولدقده در آن ساعت قوم
وقبيله سيله اخذ واهلى اولمسيچون شهره كتوره ملرينه امر ايدر كه
بنى آدم بو حيواندن كرم وعطا وجسارت ومحافظهٔ اولاد وعيال وايقاظ
* خروس *
وقت سحر وبونلردن ماعدا اخلاق پسنديده سن تعلم ايده لر * خروس
دگرمان اصطلاحندن اولوب بر حيوانك اداره ايلديكى چرخك اسمى
فارسيده فتح خا ايله خراس دن غلط اولوب عربيده مطلقا دكرمان
معناسنه مد طا ايله طاحون ديرلر ديار عجمده خراس ديدكلرى چرخ
صغير كه دياريمزده بر باركير اداره ايدر خمار ضعيف اولمغله بش
خر ربط وبند اولنور ايمش حضرت مولانا قدس سره مثنويسنده ايراد
بيورديغى بيتندن معلوم اولور بيت پيش شهر عقل كل اين پنج
حواس چون خران چشم بسته در خراس بوندن دخى خراسى
كسر خا ايله ضبط ايدن ارباب لغتك غلطى ظاهر اولور تفصيلى
* خريدار *
اسباب تصحيحمز ذيلنده مرور ايلمشدر * خريدار * صاتون اليجى
معناسنه مستعملدر فارسيده ايكى جزءدن مركب خريدار دن
مرخم اولوب عربيده ضم ميم ايله مشترى ديرلر جزء اولى خريد
اشترا ودار داريدن دن طوتوجى معناسنده اسم فاعل اولمغله معناى
تركيبيسى صاتون اليجى ديمك اولور ايكى دال بردن تلفظى ثقيل اولمغله
* خزينه *
ترخيم اولنمشدر * خزنه * درونده اموال واشيا وضع اولنان محل
معروفك اسمى عربيده فتح خا ايله خزينه دن غلط اولوب فارسيده
* خشين *
فتح كاف عجميه ايله گنجينه ديرلر * خشين * غليظ يعنى يوغون معناسنه
مستعملدر عربيده فتح خا وكسر شين وسكون نون ايله خشن دن
* خضراوات *
غلط اولوب فارسيده كسر سين ايله ستبر ديرلر * خضراوات * يشيل
رنك ايله قائم اولنلر يعنى يشلكك اسمى اوله رق غلطا سبزوات دخى
ديرلر عربيده ضم خا وسكون ضاد ايله خضردن غلط اولوب
مطلب جموع
فارسيده فتح سين ايله سبزها ديرلر فائده لسان عربده افعلنك
فى وزن فعلا
مؤنثى اولان فعلا وزننده الفاظ الف وتا ايله جمعلنميوب محرد

اولديغى اوزره فعل وزنى اوزره جمعلنورلر مثلا آق معناسنه
بيضانك جمعى كسر ومد با ايله بيض در فارسيده سفيدها ديرلر
وقره معناسنه سودانك جمعى ضم ومد سين وواو ايله سود در فارسيده
كسر سين ايله سياهها ديرلر وصارى معناسنه صفرانك جمعى
ضم صاد وسكون فا ايله صفر در فارسيده فتح زا ايله زردها ديرلر
وقرمزى معناسنه حمرانك جمعى ضم حا وسكون ميم ايله حمر در
فارسيده ضم سين وسكون را ايله سرخها ديرلر محرر اولان جمعلر
فعل وزنى اوزره اولدقلرينه شاهد آيهٔ كريمه استعيذ بالله ومن الجبال
جدد بيض وحمر مختلف الوانها وغرابيب سود در اما حديث شريف
لبس فى الخضراوات صدقة كلام معجز بيانندە واقع خضراوات
صفت اولميوب اسم جنس اولمغله جنس نباتاتدن صدقه لازم
اولمز ديمك اولور بودخى معلوم اوله كه حديث نبويده واقع
مطلب جموع
اولديغى كبى اسم جنس دن وياصفهٔ خارجهٔ نسادن فعلا وزننده
فى وزن فعلا
اولنلر الف وتا ايله جمعلنورلر مثلا اوه معناسنه اولان صحرانك جمعى
صحراوات در فارسيده فتح دال وسكون شين ايله دشتها ديرلر وخالى
اولان صحرا معناسنه بيدانك جمعى بيداوات در فارسيده مد ها ايله
هامونها ديرلر وصفت خارجه يه مثال بعد وضع الحمل فرق كونده
نسوانك خالى يعنى لخوسه معناسنه ضم نون وفتح فا ومد الف ايله
نفسانك جمعى كذلك ضم نون ايله نفساوات در فارسيده مدزا
* خطر *
وجيم عربيه وادات جمع ايله زاجها ديرلر * خطر * فتح خا وطا وسكون
را ايله عربيده هلاكه مشرف اولمق يعنى اوجل اولمق معناسنه
وفارسيده زبانزد اولديغى اوزره آفت ومخوف ومهلكه معنالرينه در
اما مخاطره فارسيده مستعمل اولميوب عربيده انجق هلاكه قريب
اولمق معناسنه موضوع اولمغله معناى محررده استعمالى غلط اولوب
* خطمى *
فارسى اوله رق مهلكه او معناسنه خطرناك ديمك صحيح اولور * خطمى
خبازى يعنى ابه كومجى انواعندن شجرى ونباتى شى معروفك اسمى
عربيده كسر خاء معجمه وسكون طا وتشديد يا ايله خطمى افصح اولوب

فتح خا دخی جائزدر لکن مدبا ایله ینه غلطدن سالم اولمز فارسیده
کسر ومد خاء معجمه ایله خیری اطلاق اولندیغی فرهنك محمودیده
* خلطه *
مصرحدر * خلطه * ایکی کسنه بر بریله قارشوب صحبت ایتمك
معناسنه ضم خا ایله استعمالی شایعدر عربیده کسر خاء معجمه وسکون
لام ایله خلطه دن غلط اولوب فارسیده ضم شین ایله شوریدن کسرها
دیرلر اما ضم خا ایله خلطه اموالده قارشوب شریك اولمق معناسنه
* خمخم *
اولدیغی کتب لغات مطالعه ایدنلرك معلومیدر * خمخم * بورنی
قاتمغ یعنی انفه بعضی علل عروضیله کلکرینك ریزه ریزه اولوب
ایچرو باتمه سندن کلکردن سویلمه نك اسمی فارسیده فتح خائین
معجمتین ومیم ثانیه وسکون میم اولی ایله خمخمه دن غلط اولوب
عربیده فتح میم وسکون دال وضم غین معجمه وسکون واو ایله مدغوم
* خمور *
دیرلر * خمور * دقیق وسائر نسنه لردن یوغریلان شی معروفك
اسمی فارسیده فتح خا وکسر ومد میم ایله خمیردن غلط اولوب
* خمیازه *
عربیده اعراب محرره ایله عجین دیرلر * خمیازه * زحمت ومشقت
معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده اسنه مك معناسنه اولان فتح خا
وسکون میم ایله خمیازه دن غلط اولوب عربیده فتح ثاء مثلثه وسکون
واو ایله ثوباء دیرلر زبانزد اولان معنیده شیوعی اسنه مده وجوده
* خناس *
عارض ثقلته تشبیها اولمسی ملایمدر * خناس * ابلیس پرتلبیسك اسمی
اوله رق مستعملدر عربیده اسمی فتح شین وسکون یا ایله شیطان
اولوب فتح خاء معجمه وتشدید ومد نون ایله خناس لقبیدر وفارسیده
مد لام وکسر ومد فا ایله لافیس دیرلر مرویدرکه بهرکون
سحری رئیس المفسدین شیطان لعین کرسی نشین خباثت اولوب
اطراف عالمه مع الاعوان والخدمه اون بش سرعسکر ارسال
ایدرایمش وکندو دخی توابعی ایله هر صباح بازار یرینه حاظر اولدیغی
یغدا الشیطان بقیر وانه الی السوق حدیث شریفندن مستنبطدر اولی
مذهب علما وصلحا ومشایخه ثانیسی اعوروزرا وبکلربکی وسائر عساکره
ثالثی زلنبور تاجرلر وبیع وشرا اربابنه رابعی بتر حفظنا الله تعالی

مصائبه

مصائبه دوچار اولانلره خامسی هفاف شارب خمر اولانلره سادسی
مره خوانده وسازنده لره سابعی لغوس محبان واقربا میانه مخاصمه یه
ثامنی داسم زوجین بینی افساده تاسعی مسبوط عوام ناسه عاشری
ولهسان ابدست آلوب وغسل ایدنلره حادی عشری خنزب ریب نمازه
مشغول اولانلره ثانی عشری مرنش نماز وقتنی تأخیر ایله ترك ایدنلره
ثالث عشری متقاضی صباح نمازینك ترکنه رابع عشری مزعج
حجاج وغازیلره خامس عشری خبیث جمیع ناسه ارتکاب کناهه امورلر
* خوان *
اولوب ایرته سی صباحه دك بو خدمتلره مبادرت ایدرلر ایمش * خوان
حافظ شیرازینك دیوانده بیت یا که ترك فلك خوان روزه غارت کرد
هلال عید بدور قدح اشارت کرد بیتنده واقع خانی کتاب
واو معدوله ایله تحریرلرینه مبنی استادان نوظهوران دخی خوان
قرائتیله سفره معناسنی ویروب کلفته دوچار اولورلر بیت مرقومك
معناسی اربابنك معلومیدر محرر اولان مد خاء معجمه ایله خان مرادفی
عربیده برکسنه نك مسکنی وجمیع اثاثیتی معناسنه فتح را وسکون لام ایله
رحل وترکیده اوبرق دیرلر وخانك موضوع لهی عربان واکراد
ویورك طائفه لرینك سیاه اولری اولوب کثرت استعمال ایله خانمانه
مطلب واو معدوله
اسم اولمشدر معلوم اوله که حرف خاء معجمه ده قاعده فرس مابعدینه
واو تحریر اولنوب معدوله تعبیر اولنور کتابده ترك اولنمیوب
بو صورتده تلفظ اولنماز مثلا واو معدوله نك مابعدی حرف مفتوح
واقع اولور ایسه اویقو معناسنه اولان خواب وامثالی کبی خا مفتوحا
قرائت اولنور واکر حرف مکسور واقع اولور ایسه اقارب
یعنی خصم معناسنه خویش وامثالی کبی خا مکسورا تلفظ اولنور
اکر حرف مضموم واقع اولور ایسه محرر اولان سفره معناسنه خوان
مطلب واو معروفه ومجهوله
وامثالی کبی خا مضموما قرائت اولنور بو دخی معلوم اوله که زبان
مرقومده واو معروفه واو مجهوله تعبیری شایعدر یعنی واوك ماقبلی
حرف مضموم اولوب ضمه یه زیاده اشباعده واو معروفه واشباع
خفیفده واو مجهوله دیدکاری کبی یای تحتانیه نك دخی ماقبلی

مكسور اولدقده اشباع جليده ياى معروفه واشباع خفيفده
ياى مجهوله ديرلر * خوجه * معلم علم معناسنده استعمالى شايعدر
فارسيده خداوند خانه ووزير وصاحب مال وشيخ وحاكم معنالرينه
اولان فتح خا وواو معدوله ايله خواجه‌دن غلط اولوب عربيده
هر برينك مستقل لفظلرى اولديغى آشكاردر خفى اولميه كه اصل
فارسيده خواجه تاج الديك معناسنه يعنى خروس ايبكيدر براى تعظيم
مذكوراته تسميه اولنمشدر استاذ علمه دخى اطلاقى تابجادكادر * خوخ
شفتالو ديو مشهور ميوهٔ معروفه‌نك اسمى ضم خا ايله مستعملدر
عربيده فتح خاء معجمه وسكون واو ايله خوخدن غلط اولوب
فارسيده شفتالونك مرادفى فتح شين ايله شفترنك دخى ديرلر * خورنق
ملوك عربدن نعمان بن امرئ القيس امرى ايله بنا اولنان مشهور عالم
قصرك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب جاى طعام يعنى محل اكل
معناسنه فتح خاء معجمه وراو واو معدوله وسكون نون ايله خورنكاه‌دن
معربدر خورن زياده يمك وكاه مجلس معنالرينه اولمغله زياده اكله
باعى محل ديمك اولور استطراد قصر مشهورك بانيسنده
اختلاف واردر بعضيلر نعمان اكبر شاه وبعضيلر بهرام كور ديو
روايت ايدرلر صحته قريبى ظهر كوفه‌ده نعمان بن امرئ القيس همتيله
سنمار نام معمارك بناسى غرائب دهردن قصر عجيبدر بو مرقوم
اوچ كنبد متداخل بنا اولنمش ايديكه سه دير ديرلر ايدى بعد التعريب
سدير اولنمشدر بعد الاتمام نعمان بنام كاوب جوسق مرقومى تماشا
وتحسين وپسند ايتدكدنصكره سنماره بو نادرهٔ دهره باعث انهزام
برشى ملاحظه اولنورمى سؤالنده سنمار بلى برمحلنه برحجر وضع
اولنمشدر اول سنك اخراج اولنسه فى الحال جمله‌سى منهدم اولور
جوابنده نعمان شاه متألم اولوب اول محل سندن غيرينك معلوميدر
ديدكده سنمار قسم بالله ايدوب كيمسنه بيلمز ديمه‌سندن خلاف جنس
اولمسى ملابسه‌سيله دخى زياده وسوسه‌يه ذاهب وقصر عاليدن
معمار مرقومى رمى واهلاك امر ايلمك ايله اعدام ايدر ماجرى

خوجه * — خوخ * — خورنق * — اختلاف بانئ قصر خورنق — تحقيق خراى سنما *

بوصورتده

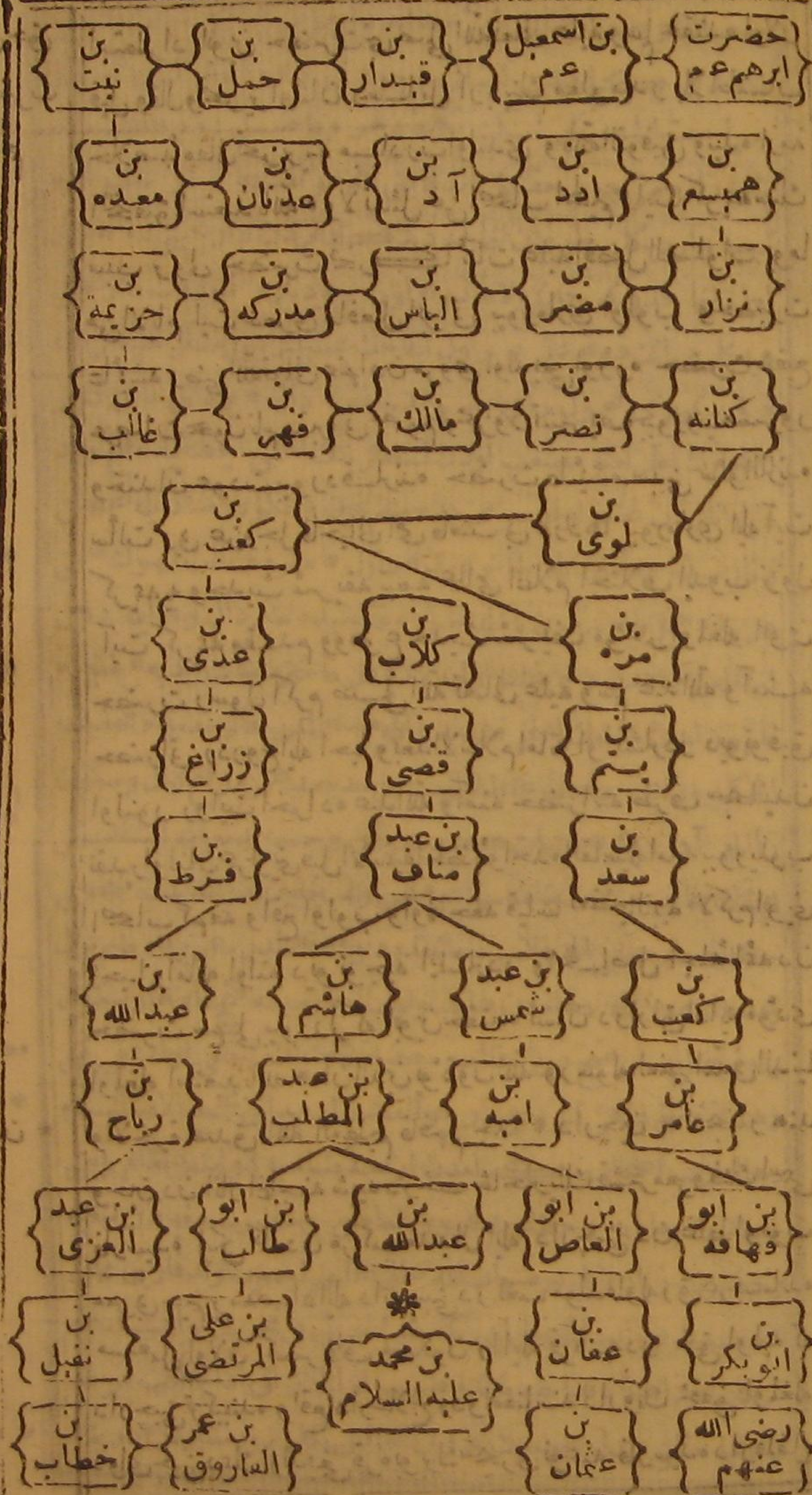
بوصورتده جارى اولمشيكن قصر مرقومك مثلى آخره بنا ايتمسون ديو
سنماره اكرام مقابلى اهانتى مشهور اولديغنه مبنى بين العرب شايع
اولان جزاءنى جزاء سنمار مثلى دخى موردا غلط اولور سنمار مرقومك
اسمى دخى فارسيده كسر سين وسكون ميم وفتح ومد نون ايله سنماردن
معرب اولوب استاذ مرقوم سام نسلندن رومى الاصل اولديغى
كتب معتبراتده محرردر * خونكار * پادشاهان آل عثمان وسلطانان
سلاسين جهان وخاقانان خواقين دوران ايد الله دولتهم الى آخر
الزمان حضراتنه اسم اوله‌رق كزارندهٔ زباندر فارسيده ضم خا ومد
دال وعربيت وفارسيتى جائز اولان كاف ايله صاحب امور معناسنه
اولان خداوندكاردن مختصر وعربيسى ضم سين ايله سلطاندر ايدهم
الله تعالى * خيارشنبه * اطراف مصر وبصره وهند وديار حبشه‌ده
نابت كل ابريشم درختنه شبيه برشجرك معروف ثمرينك اسمى
فارسيده جيم عجميه ايله خيار چنبرك معربى اولان جيم برينه شين ايله
خيارشنبردن غلطدر * خيمه * بزدن چادر معناسنه مستعملدر عربيده
درت ديرك اوزرينه چاتوب بنه پوشيده‌سى اخشابدن اولان خانه‌نك
اسمى اولديغى مصباح منيرده ابن اعرابيدن منقول اولديغندن
قطع النظر قاموسده دخى كل بيت مستدير اوثلاثة اعواد اواربعة
يلقى عليها الثمام محرر اولمه‌سندن مستفاددر ثمام حرماورقنه شبيه براوتدر
زمانه‌مزده صلاش ديدكلرى باغ كلبه‌سى اولور الى الآن باديه نشين
عربان ساكن اولدقلرى بيوت بوصورتده اولوب نوعى باقيدر لكن
قاموسده مستدير محرر اولديغنه مبنى خيمهٔ مستعمله‌يه تشبيها علم
اولمسى ملايمدر امابزدن اولان چادرك عربيده ايكى دركلوسنه
مدفا ايله فازه وفارسيده مد با ايله باركاه وبر دركلوسنه عربيده
فتح را وسكون واو ايله روق وفارسيده مدتا وزاى عجميه ايله تاژ ديرلر

❁ حرف الدال المهملة ❁

دادى * صبيانه خدمت ايچون تخصيص اولنان جاريه‌نك اسمى
فارسيده هر جاريه‌يه عموما واطفال خدمتن ايدن جاريه‌يه
خصوصا اسم اولان مد دالين ايله دادادن غلط اولوب عربيده اسم

* خونكار * — * خيارشنبه * — * خيمه * — * دادى *

مخصوصی اولمغله حرەنك مقابلی مطلقا خادمه معناسنه فتحتين ايله
امه ديرلر اطفالك لغاتی كمالی ايله تعلمندن مقدم اصلی اوزره تكلملری
انطاق حق اولديغی اشكاردر * دار * بول يعنی وسيعك مقابلنك * دار *
اسمی چغتايده مدتا ايله تاردن غلط اولوب عربيده فتح ضاد وسكون
يا ايله ضيق وكذلك فتح ضاد وكسر وتشديد يا ايله ضيق وفارسيده
فتح تا وسكون نون وآخرده كاف فارسيه ايله تنك ديرلر * دارابجرد * دارابجرد *
بلاد فارسدن شهر معروفك اسمی اولوب حالا داربكر ديو مشهوردر
ياقوت حموی معجم البلدان نام مؤلفنده تصريح وبيانی اوزره
فارسيده مدا دال ورا وسكون با وفتح جيم وسكون راء ثانيه وآخرده
دال ايله داراب كرددن معربدر وسعد الدين التفتازانی وسيد شريف
جرجانی عليهما الرحمة السبحانی حضراتنك مفتاحه اولان شرحلرنده
بيان بيوردقلری اوزره داراب كرد ايكی كلمه دن مركب اولوب داراب
اسم ملك وكرد فعل يعنی ايشلدی معناسنه اولمغله بانی شهر ملك دارابدر
ديمك اولور وتواريخده بو صورتده محرردركه مرقوم داراب ملوك مطلب فی اسم
كيانيانك طقوزنجيسی ملك داراب بن دار اولوب تاريخ هبوطينك دياربكر
بش بيك ايكيوز سكسان برسالنده اسكندر بن فيلقوس قتل ايتمكله
آخر ملوك كيانيان اولان ملكدر وحين ولايتنده دياربكری بنا ايلديكی
مرقوم صحايف تواريخ اولمغله ديار بكردخی اتراكك تحريفلری ايله
دارابكردن غلط اولمسی منفهمدر وملك محرر داراب ويا پذری
دارا زمانلرنده ابتدا ذهب وسيمه ضرب سكه اولنديغی دخی تواريخده
محرردر وبلدهٔ مرقومه ده زيبق وموميا معدنلرندن غيری جبالنده
بياض وسياه وقرمزی وصاری ويشيل طوز معدنلری اولديغی
مرويدر طول بلدی عط وعرضی لب درجه در * دار النابغة * رسول اكرم * دار النابغة *
ونبی محترم صلی الله تعالی عليه وسلم افندمز حضرتلرينك والدلری عبدالله
جنابلرينك مدفنی اولان محلك اسمی عين مهمله ايله مستعملدر عربيده غين
معجمه ايله دار النابغه دن غلطدر زيرا نابغه بنی نجار قبيله سندن عظيم الشان
بر شخص اولوب حضرت عبدالله وفاتلرنده مدينهٔ منوره ده واقع شخص
مرقومك بيتی درونده دفن اولنمغله دار النابغة ديو مشهور اولمشدر

مطلب فی حق ابوین حضرت صلعم

استطراد ابوین حضرت نبی صلی الله تعالی علیه وسلم حقنده اولان
قیل وقال وتحریر اولنان رسائل اربابنك معلومیدر بلا اطناب
خلاصهٔ مقال تحریرینه مبادرت اولندی وبالله التوفیق وبیده ازمة
التحقیق استعیذ بالله * ولا تسئل عن اصحاب الجحیم * آیت کریمه سنك
سبب نزولی حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات یوما
من الایام لیت شعری مافعل ابوای بیورملری اولوب وحضرت
عائشه رضی الله تعالی عنهادن مروی اولدیغی اوزره حضرت شفیع
عرصات حجون نام مقبره یی مغموم ومحزون تشریف بیوروب مسرور
وخندان عودت بیوردقلرنده حضرت عائشه سببنی سؤال ایلرنده
سألت ربی عز وجل فاحیا لی امی فامنت بی ثم ردها بیورملری ایله آیت
کریمه یه وحدیث شریفه تبعیة علمای اعلام اختلاف ایدوب نزول
آیت کریمه مقدم ووقوع حدیث شریف مؤخر اولمغله ابوین
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم عبدالله وآمنه
حضراتی رد روح ایله احیا وبعد الاسلام اماته اولنمشلردر دیو توفیق
اولنور روایت اخراده عبدالله وآمنه حضراتنه طرف سبحانیدن
تقدیر اولنان عمرلرینی قبل الاستیفا لحظهٔ واحده ابقاسیله اماته بیوریلوب
اصحاب کهفه واقع اولوب واوله جغه قیاسا تعظیما للنبیه الاکرم ابوینی
احیا واماته اولنه دیو توجیه ایلمشلردر والحاصل اجلهٔ ائمه دن
حضرت سهیلی بیوردلر که ابوین حقنده لسان درازلق اذایه مؤدی
اولمغله استعیذ بالله * ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا
والاخرة صدق الله العظیم فافهم جدا * دارچین * اشجار هند

* دارچین *

وچین دن انار اغاجنه شبیه درخت شاخلرینك قشر معروفنك اسمی
فارسیده ایکی کلمه دن مرکب مد دال ایله دارچینی دن غلط اولوب
معربی جیم یرینه صاد ایله دارصینی در لغت مولده اوله رق عربستانده
مستعمل اولان کسر قاف وسکون را ایله قرفه در خفی اولمیه که
دارچینی ترکیبنده واقع دار علاج ودوا معناسنه دارونك مخففی اولمغله
دوای چینی دیمك اولدیغی قره بوبرك شجری نوعنه فارسیده دارفلفل

وسم الفار تعبیر اولنان شیء معدنیه دارموش اطلاقی اثبات مدعایه
شاهدین کافیدر امثالی وجودنی اراده ایدنلر کتب لغاته

تحقیق ترکیب دارچین

مراجعت ایلسونلر لکن یگانهٔ دهر وفاضل روم کمال
پاشا زاده مرحوم حقایق الدقایق نام مؤلفنده اکثر کتب لغته
تبعیة دار دیگلی طوران اغاجه دیدکلرندن دارچینی ده که دار
اول اغاجدر که چین ولایتنده اولور وبو دیاره گتوروب دارچینی
دیدکلری انك قبوغیدر بو براول اغاجك عیشیدر بیورمشلر علیه الرحمة
فرق وتمییزی محول رأی صوابدیددر * دال * بوداق دخی دیرلر

* دال *

اشجارك اطرافنه منشعب اولان نسنه لرینك اسمی چغتایده فتح ومد
تا ایله تال دن غلط اولوب عربیده ضم غین وسکون صاد ایله غصن
وفارسیده مد شین ایله شاخ دیرلر * داول * معروف آلت لهوك اسمی

* داول *

عربیده فتح طا وسکون با ایله طبل وفارسیده ضم دال وها ایله دهل
اولمغله ایکسندن دخی غلط اولمیه ملایمدر فاخترماشات * دبه * خایه ده

* دبه *

ظهور ایدن شیشك اسمی تشدید با ایله مستعملدر فارسیده تخفیف
ایله کبه وزننده دبه دن غلط اولوب عربیده مد همزه وفتح دال وسکون
را ایله آدر دیرلر * دحات * جودت رأی وحسن تدبیر ایله ایشلدیگی

* دحات *

ایشك فاتحه سندن خاتمه سی نه یه منجر اوله جغین ادراك ایدن شخص
حقنده حاء حطی ایله فلان دحاتدر دیو مستعملدر عربیده ضم دال
ومد هاء هوز ایله دهاة دن غلط اولوب فارسیده فتح فا وها وسکون
را ونون ایله فرهنج دیرلر فائده قضاة قاضینك جمعی اولدیغی کبی

مطلب دهاة

دهاة دخی داهینك جمعیدر ابو الفضل میدانی مجمع الامثالنده

* عرب *

دهاة عرب اصحاب کرامدن اربعهٔ متناسبه ذوات عظام یعنی
حضرت معاویه وحضرت عمرو بن العاص وحضرت مغیرة بن شعبه
وحضرت زیاد بن ابیه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اولدقلرینی عامر
شعبیدن بو مناسبتله نقل ایدر که شیء جزئی یی تحریك وافساد ایله
ارکلی وداهیهٔ دهیا ظهورنده ضرب اولنان انی اذا حککت قرحة
ادمیتها مثلنی ابتداء حضرت عمرو بن العاص تکلم بیورمشلردر * دربند

* دربند *

قطاع طریق خوفندن تأمین ابنای سبیل ایچون بعضی محللره وضع
اولنان بکجیلر سکنالرینك اسمی اوله‌رق مستعملدر فارسیده زحمت
ایله عبور اولنان بوغاز وطریق ضیق ومحل مهلکه معنالرینه موضوع
دربنددن معنی غلط اولوب عربیده مد خاء معجمه وسکون قاف وکسر
نون ایله خانق دیرلر ذکر لازم اراده ملزوم قبیلندن اسم اولمسی بعید
دکلدر * درفش کاویانی * ضحاك مارینك قاتلی شاه فریدونك علم (* درفش کاویانی)
مشهوری اسمیدر اکرچه غلط دن سالم لکن اصطلاح اعجامه مغایردر
زیرا کتب لغاتده درفش کاویانی وکاویانی درفش دیو محرردر درفش
دیو دمورجیلرك اوکونه قودقلری درینك اسمی وکاوه اصفهانده
برآهنکر یعنی دمورجینك اسمی اولوب آخرنده که ها معنای عام
جنسیدن معنای خاص علمیته نقل ایچون اولان هاء اختصاصدر
شخص مزبور ادیم پارهٔ مرقومی قناة منفخه سنه تعلیق ایله علم افراز
عصیان اولمغله مرقومه نسبت ایدوب کاویانی درفش دیو علم
مزبوره علم اولمشدر بودخی معلوم اوله که ضحاك مارینك اسمی اولان (تحقیق اسم ضحاك)
لفظ ضحاك کولیجی معناسنه اولمیوب فارسیده عشره معناسنه اولان
ده ایله عیب معناسنه اولان کاف عربیه ایله آك دن مرکبدر شاه مرقوم
اون عیب ایله معیوب اولمغله ده آك تلقیب اولنمغین تعریب ایدوب
ضحاك دینمشدر تفصیل مقال بوصورتده رقزدهٔ براعهٔ مورخیندر که
اسمی اژدهاك اولان ضحاك مرقوم زمان سلطنتنده ابلیس پرتلبیس
زمرهٔ خدمه سندن بریری اولمغله یوما من الایام ضحاکك حمامده
سرینی تراش دنصکره خدمتندن اظهار ممنونیت والتفات ایدوب
مرادك نه ایسه سویله ویره‌یم دیدکده ابلیس مراسم شاهیء
بعد الاداء اقرانمدن امتیاز ایچون رخصت بیوریلور ایسه منکبین
شاهیدن بوس ایده‌یم دیو رجا ایدر اجازت ویریلوب ایکی اموزندن
بوس ایلدیکی آنده غائب اولور اول محللردن ایکی لحم پاره ظهور
وکیده‌رك مار صورتنك پیدا ایدوب قولاقلرینه کرمکیله بغایت

زحمت ویروب حکمای زمانه‌سی علاجندن عاجز اولورلر ینه مرقوم
علیه اللعنه طبیب صورتنده کلوب هر برینه یومیه بورنارسیده
صبی مغزنی ویرمك تعلیم ایدر بوحال ایله بی حد وبی حساب اطفال
بی کناه قتلی ایله ابوینلرین دل خراب ایده‌رك مرقوم کاوهٔ آهنکره
نوبت کلورکه بوندن اقدم ایکی جان پاره سندن جدا ایتمشلر ایدی
قضیهٔ اتفاقیه ذکری مرور ایدن جمشید تصحجمزده بیان اولندیغی
اوزره کرز کاوسر اعمالی ایله کاوهٔ مرقوم حکیم مرسومه مناسبت
پیدا ایتمامش ایدی بنابرین واروب حکیمدن علاج خواه اولور آهنکرلك
ایدر ایکن استعمال ایلدیکی ادیم پاره بوبور دریسندن اولمغله حکیم
مزبوره پرداخت وپاك ایدوب صداندر صد بروفق وضع ایدر برروایتده
ادیم پاره اوزرنده مرسوم اولان وفق مبنی ضرب حدید ایدر ایکن
شرارهٔ آتشدن پیدا اولمشدر دیو محرردر لکن وقتی بعیددر والحاصل
کاوه‌یه نوبت کلدکده جلد مرقومی کورك چکدوکی کوندره ربط
وضحاك ظلم وستمندن داد وفریاد دیو صیحه ایلدکده ملذوغ مارستم
ضحاك ماری ایله جکرپاره لرندن دور اولان بیحد وبی قیاس لشکر جمع
اولوب علی روایة قتل اولادو تربیهٔ دماغه موکل اولان ایکی شاهزاده
مرحمة بهرکون صبی واحدك مغزینه دماغ غنم الحاقی ایله برینی
ازاد ایدوب بیابانه ارسال ایله جبلی شخص جمع اولمش لشکر مرقوم
بونلاره دخی ملتحق اولدقده کثرت ووفرت پیدا ایدوب ضحاك ایله
جنك وحربه آغاز ایدرلر عسکر ضحاکدن هرکمك نظری اول
درفشه دوش اولسه بالطوع والرضاء کاویانیلره تابع وملحق اوله‌رق
کثرت عسکر ایله واروب فریدونی مختفی اولدیغی محلدن آلوب
لشکر فراوان ایله اصفهانه دخول ورؤیاده مشاهدی اولدیغی
صورتده ضحاك ماری جالس تخت شاهی ایکن بالذات فریدون
واروب دردست اولان کرز کاوسر ایله یك ضربده سرنکون ایدوب (استقبال کاویانیء درفش)
برینه جلوس ایدر برکت وفق شریف ایله ضحاککده نطفه مجال محال
اولوب هلاك اولور بوندن صکره کلن ملوك ایران علم مرقومی

انواع جواهر ایله ترصیع وتزیین ایدوب هربار ملاقات خصمده پیشرو
ایدرلر ایمش وفق شریف برکاتی ایله بوندنصکره رایات عجم منکسر
اولمیوب منصور ومظفر اولورلر ایمش تا اول وقته دککین که آخر
ملوك فرس کسرای عجم اولان یزدجرد بن شهریارك استیصالنه
غزوهٔ قادسیه ده حضرت امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله عنه
حضرتلرینك زمان خلافتلرنده شیخ الرماة حضرت سعد بن ابی وقاص
رضی الله عنه غزات موحدین ایله تعیین وارسال بیورلدقده علی روایة
هرنه قدر اقدام اولندی ایسه ینه صورت غلبه طرف یزدجرد یانده
نمایان اوله جغی اشکار اولدیغنه مبنی لشکر مسفوردن برشخص دل اکاه
اخذ وسبب قوتلرندن سؤال اولندقده درفش مرقومده مرسوم
وفق صداندر صدك برکتی اولدیغی اخبار ایلدیکی آنده ماجری
علی ماجری حضور فائض النور حضرت خلیفة اللهه عرض وانها
اولندقده امر وارادهٔ حضرت خلیفهٔ ثانی ایله باب مدینة العلم حضرت
علی رضی الله عنه بروفق دلخواه بروفقه مبنی بسط وتحریر وعساکر
اسلامه تسییر بیوروب مقدمة الجیش اولان رایهٔ اسلامیه یه
تعلیق اولندیغی آنده شاه یزدجردك مشیر وسپهدار وپهلوان
پرزوری رستمك واسطة العقد کردیان حیاتی اولان عقدهٔ سرنکبت
مغفری ناخن سبابهٔ سیف صارم حضرت سعد بن ابی وقاص ایله منحل
اولدیغی ساعتده یزدجرد فرار وعقب کیرلری تفتیش ایله رحای
وجودی برآسیاب خرابده وفق سیلاب اجل اولدقدنصکره خزائن
یزدجرد بن شهریاردن نصیب غزات موحدین اولان غنایم فراوان
ایله مع کاویانیٔ درفش اوزرنده اولان انواع جواهر ولآلی بخش
وتقسیم مجاهدین اسلام اولمق اوزره منقولدر وفق مبارك مثبتنك بسط
وتنزیلی امام علی کرم الله وجهه حضرتلرندن ایکی سند صحیح ایله فقیره
واصل اولمشدر بری قدوة المشایخ الشیخ علی باغترطائفیدر که
احدهما آخره متصل درت یوز مخمس خالی الوسط وفق تحریر اولنه
بوصولنده هر برضلعی یکرمی وفقدن یوزخانه ایدر که صداندر صد

اسیتصال کاویانیٔ درفش

صورت بسط وتنزیل وفق شریف

اولور

اولور مخمس خالی الوسطك مثنی طبیعیسی اوزره سورهٔ شریفهٔ
اخلاص بعد البسط تنزیل اولنوب وسطنه مراد نه ایسه تحریر اولنور
مثبتنك مثبتنده دخی طبیعی ومخمسه مراعات لازمدر دیکری الشیخ محمد
بهزاد ترکی روایتیدر که همان صداندر صد تحریر اولنوب وفق مربع
مثنی طبیعیسنه قیاسا برعدد مفتاحدن بدا ایله اون بیك عدد قفلده
تمام اولور حصول مرامه موافق درت ایات شریفه اضلاع اربعه یه
وملائکهٔ مقربین اسم شریفلری زوایای اربعه یه تحریر اولنور
الله تعالی اعلم بحقیقة الحال * دزدار * قلعه محافظی معناسنه کسر دال
ایله استعمالی شایعدر فارسیده کلمتین دن مرکب ضم دال وسکون
زا ایله دزداردن غلط اولوب عربیده حافظا قلعه دیرلر معلومدرکه
دز قلعه ودار داشتن دن اسم فاعل اولوب حافظ معناسنه اولمغله
معنای ترکیب حافظ قلعه دیمك اولور لابی سعید هروی بیت
زدزداری دزی دزد بد دزدی زهی دزدی که دزدز دوز دزدار
دستمل * ال سله جك یعنی یاغلق تعبیر اولنان شیٔ معروفك اسمی
فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح دال وتا وسکون سین ایله دستمالدن
غلط اولوب عربیده فتح میم وضم ومدشین ایله مشوس دیرلر دست ال
ومال سورمك معناسنه اولان مالیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اولمغله معنای ترکیبیسی ال سوره جك شی دیمك اولور * دستور
فتح دال وسکون سین ایله وزیر کبیر واذن واجازت معنالرینه مستعملدر
اکر فارسی ملاحظه اولنور ایسه مجادر زیرا فارسیده فتح دال ایله
صاحب دست ومسند یعنی وزیر وصدر ومقام صاحبی وتمشیت
امور دولت کندویه تفویض اولنمش اعتماد الدولت معناسنه
ورخصت واذن واجازت معنالرینه موضوعدر اما عربیده ضم دال ایله
مستعمل اولمغله دستوردن غلط اولوب معناسی اسامیٔ عساکر
ومرتزقهٔ اوقاف تحریر اولنان دفاترك اسمی اولور بو معنایه نظرا
دخی ضم دال ایله وکیل مطلق اولان وزیر کبیره اطلاقی دفاتر مرقومه یه
اطلاعی سبیله اولدیغی توجیه اولنمشدر اما عربیده فعلول وزننده

* دزدار *

* دستمل *

* دستور *

مطلب وزن فعلول

اولی مفتوح کلام بمامه ده برقبیله نك اسمی اولان صعقوفدن غیری
واقع اولمیوب بهلول ودستور مرقوم وخرطوم وجمهور وامثالی
جمله ضم اول ایله وارد اولدیغی کتب لغاته آشنا اولانلرك معلومیدر

* دستی *

دستی *برداقدن کبیرظرف معروفك اسمی فارسیده سبوی دستی دن
غلط اولوب عربیده فتح جیم وتشدید را ایله جره دیرلر فارسیده دستی
یاءنسبیه ایله جمع ال ایله اخذ واستعمال اولنمسی ممکن اولان ظرفلره
اطلاق اولنوب وفتح سین ایله سبو تراپدن مصنوع صغیر وکبیرقولپلی
اوعیه یه اطلاق اولنمق متعارف اولان دستینك اصلی سبوی دستی

* دشمان *

اولوب کثرت استعمالدن جزء اولی ترك اولنمشدر *دشمان *دوستك
مقابلی بدول معناسنه مد میم ایله استعمالی شایعدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب ضم دال وسکون شین ونون وکسرتا وفتح میم ایله
دشتمن دن غلط اولوب عربید فتح عین وضم دال وتشدید واو ایله
عدو دیرلر دشتمن مرقومك جزء اولی بد وزشت وثانیسی بن معنالرینه
اولمغله معنای ترکیبیسی بدمن یعنی بکا ایلك صانمازدیمك اولدیغنه مبنی
بنم دشمنم دیمك دخی غلط اولور کثرت استعمال ایله تا حذف اولنوب

* دشنام *

دشمن ربانزد اولمشدر * دشنام * شتم یعنی سوکمك وبرآدمك اسمنی
یرامازلق ایله ذکر ایتمك معنالرینه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب ضم دال وسکون شین وتا ایله دشتنام دن مخفف اولوب عربیده
شتمك مرادفی فتح سین ایله سب وذکرسوء معناسنه فتح قاف وسکون
ذال معجمه ایله قذف دیرلر دشت ذکری مرور ایلدی نام دخی اسم
معناسنه معروف بدنام دیمك اولدیغی اشکار وبونك دخی سابقی کبی

* دشوار *

ناسی محذوفدر * دشوار * زحمتلو یعنی کوچ معناسنه مستعملدر
فارسیده دشتخوار دن محرف اولوب عربیده فتح عین ایله
عسیر دیرلر خفی اولمیه که دشت مذکور بد یعنی فنا وخوار ییجی
معنالرینه اولمغله دشتخوار زحمت چکمه دن کنایه اولور اولا تائی
حذف ایله دشخوار بعده خایی دخی حذف ایله دشوار دیمشلردر

* دعاوی *

دعاوی * دعوالر معناسنه جمع اوله رق کسر ومد واو ایله مستعملدر

عربیده فتح دال وفتح ومد واو ایله فتاوی وزننده دعاوادن غلط
اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اولمدیغمزدن قاعدهٔ اعجام
اوزره کسر ومد واو ایله مستعمل اولان دعوی مفردنك جمعی

تعریف دعوی

دعویها اولور خفی دکلدر که کتب فقهیه ده دعوی نك تعریفی لغة
قول یقصد به الانسان ایجاب حق علی غیره وشرعا مطالبة حق
عند من له الخلاص قولنی هو القاضی ایله تفسیرلری دخی معلومدر

* دغار *

دغار * تراپدن مصنوع ومطبوخ ودروننه اشجار غرس اولان شیء
معروفك اسمی فارسیده فتح تا ایله تغاردن غلط اولوب عربیده
مطلقا تراپدن مجعول ومطبوخ نسنه لره فتح خا وزاء معجمتین ایله

* دف *

خذف دیرلر * دف * مشهور آلت لهوکه دائره دخی دیرلر فتح دال
وسکون فا ایله مستعملدر عربیده ضم دال وتشدید فا ایله دف دن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف وفا ایله کفه دیرلر لکن ظرافت
اعجامدن ترکیده مستعمل اولدیغی صورتده فتح ایله دف زبانزددر

* دقة *

اما تا ایله تف دائرهٔ ستار صحته آهنك اولماز * دقة * برنسنه یه
ابو باقمق معناسنه مستعملدر عربیده لفظا ومعنی رقة کبی اینجهلك
معناسنی افاده ایدن دقه دن غلط اولوب فارسیده اینجهلك معناسنه
مدبا وکاف عربیه ایله باریکی دیرلر منشأ غلط فلان نسنه یه دقت ایله
دیمك دقیق النظر اول وخرده بین اول یعنی نظریکی غیره حواله

* دکان *

ایلمه دیمه دن اوله * دکان * اسواق وبازارده ایجاد ایدوب اشیا
بیع ایلدکاری محل معروفك اسمی فارسیده ضم دال وتخفیف
ومد کاف عربیه ایله دکان دن غلط اولوب عربیده مد حاء مهمله ایله
حانوت دیرلر اما دکان زمان وزننده معربا استعمال اولنه غلطدن

* دکل *

سالم اولور بالاده محرر غلط اطلاقی اصلنه اعتبارا در * دکل * اکثری
تیراندازان استعمال ایلدکلری خام ابریشیم قوره سنك اسمی
فارسیده ضم دال وکسر ومد واو ایله دویل دن غلط اولوب

* دلبر *

عربیده فتح فا ولام وسکون یا وقاف ایله فیلق دیرلر * دلبر
هرنسنه نك لطیف ومرغوب ومحبوبی خصوصا ولقد کرمنا

ایله ممتاز نوع بنی آدمك كوزلی معناسنه مستعملدر فارسیده اصلی
ضم با ایله دل بر و یا فتح باواضافت ایله بر دل اولوب عربیده فتح میم
تحقیق لفظ دلبر
وسكون حا ایله محبوب دیرلر اصلی دل بر اولدیغنه نظرا دل كوكل
وضم باوسكون را ایله بر بردن لفظندن الجی معناسنه اسم فاعل اولمغله
معنای تركیبیسی كوكل الجی دیمك اولور ضم ایله تلفظده نوع
ثقلت اولمغله اسمنده دخی لطافت قصدی ایله فتحه یه تبدیل اولنمشدر
اضافت ایله بردل ملاحظه اولندقده فتح با وسكون را ایله برمیوه
ودل معروف كوكل میوه سی دیمك اولور علمیته نقلده مضاف الیهك
تقدیمی قاعده سی كرارا مرور ایلدی لكن خوبان شیرین ادایانده
موجب میل وتعشق اولان حالت زائده یه لسان تركیده تعبیر بوله میوب
آن لفظی فارسیدن نقللری خواجه حافظ شیرازینك بو بیتندن
معلوم اولور بیت لطیفهٔ ایست نهانی كه عشق ازو خیزد كه نام آن
نلب لعل وخط زنكاریست مشكلاتدن عد اولنان بیت لطیف مناسب
محل اولمغله قید اولندی بیت بكفتمش كه دلم بردهٔ بمكر وفسون
* دلكر *
جواب دادتبازی كه داغ وكندم وخون * دلكر * حرفت معروفه دن
شخص واحدك اسمی فارسیده ضم دال وسكون رائبن وفتح كاف
فارسیه ایله دركردن غلط اولوب عربیده فتح نون وتشدید جیم ایله
* دلنجی *
نجار دیرلر * دلنجی * خواهنده یعنی ایستیجی معناسنه استعمالی
شایعدر فارسیده ضم تا ولام وسكون نون ایله تلنكی دن غلط اولوب
عربیده زیادهٔ طلب ایله كثیر السؤال ضم ها وفتح میم وزا وسكون ها ایله
همزه وزننده سئله دیرلر خفی اولمیه كه اركاك تلنكیه سائل ونسادن
رد صاحب مقامات
اولور ایسه سائله اطلاق اولنور دیو مقامات صاحبی حریری
درة الغواص نام مؤلفنده دخل ایدوب كثیر السؤال اولنلره مبالغه ایله
اسم فاعل اولان فعال وفعاله وزنلرنده سئال وسئاله صحیح اولوب
مستعمل اولدیغی اوزره سائل وسائله غلط اولدقلرینی بیانی ذیلنده
محشی قاضی بیضاوی حضرت شهاب خفاجی ابن بریدن نقل ایدر كه
اكثری فعال موقعنده فاعل واقع اولدیغی بیان وقلیل وباكثیر

دوكوجی واولدور یجی یه ضارب وقاتل اطلاقنی اثبات ایچون
استعیذ بالله والذین فی اموالهم حق معلوم للسائل والمحروم
* دلی *
آیهٔ كریمه سنی ایراد ایلمشدر * دلی * پیشرو عساكر مرتبه اولان
راهنما وبدرقه یعنی قولاغز مقامنده مرتب عساكر معروفه نك
اسمی عربیده فتح دال ایله دلیل دن غلط اولوب فارسیده فتح را
* دمر *
وسكون ها ایله رهبر دیرلر * دمر * فیه بأس شدید ایله موصوف
وناسه منافع كثیره سی اولان معدن معروفك اسمی چغتاییده
ضمتین وسكون را ایله تمر دن غلط اولوب عربیده فتح حا ایله حدید
وفارسیده مستعمل وخامنه مدهمزه ایله آهن دیرلر امافرهنك محمودیده
تحقیق تیمور وتمر ودمور
تیمور فتح تا ایله پولاد وپادشاه مشهور تیمورلنك اسملری اولوب حذف ایله
اسم شخص مرقوم تمر دخی استعمال اولندیغی ودمور فتح دال
وضم میم ایله افراسیاب اقرباسندن سیاوشك قتلنه چوق سعی ایدن
پهلوانك نامی اولدیغی محرر دربوندن منفهم اولان اسماء رجال دمور
اولمق لازم كلور اما پولاد اغا ترجمه سی فتح تاوسكون یا ایله تیمور اغا
ومخففی تمراغا اطلاقلری بجا اولور لكن كسر تاوسكون یا ایله تیمور
حیوانات بطنندن اخراج اولنان حرزه كه بادزهره قریب منافعی
واردر اول سنك پاره نك اسمی اولمغله مستعمل اولدیغی صورتده
* دمشق *
تیمورانك وامثالی بنه غلطدن سالم اولماز * دمشق * ذات بلدهٔ
شام شریف معناسنه كسر دال ومیم ایله دمشق الشام مستعملدر
عربیده فتح دال ومیم ایله دمشق افصح اولوب كسر دال دخی لغت
اولمغله كسرتین ایله استعمالی بنه غلطدن سالم اولماز مرویدر كه
دمشق مذكوری حضرت ابراهیم صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام
غلاملرندن دمشاق بن كنعان شام قدیم جوارنده بنا ایدوب بانی سی
اسمی ایله مسمی وقریب شامده اولمغله دمشق الشام دیمك ایله مكنی
اولمشدر زیرا شام جنت مشام سام بن حضرت نوح علیه السلام
بناسی اولوب اسم مرقوم سریانیده شین معجمه ایله زبانزد اولدیغی اصح
روایاتندر بعد زمان قصبهٔ مرقومه خرابه مشرف اولدقده شهره

* دمغا *

اطلاق اولنمشدر * دمغا * علامت معروفه درکه اشیا
وحیواناته صانع وصاحبنی تمیز ایچون ضرب ایلدکاری نشانك
اسمی فارسیده فتح تا وسکون میم ایله تمغادن غلط اولوب

* دندار *

عربیده کسر سین وفتح میم وهاء وقف ایله سمه دیرلر * دندار
محافظهٔ لشکر وکیر و قالانلری منع ایچون عسکرك وراسنه مأمور
اولنلرك اسمی فارسیده ایکی جزء دن مرکب ضم دال
وسکون میم ایله دمدار دن غلط اولوب عربیده مدسین ایله
ساقة الجیش دیرلر دم قویرق ومستعار اخر یعنی آرد ودار دارنده
مخفف طوتیجی معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی عسکرك وراسنی

* دنقله *

محافظه ایدیجی دیمك اولور * دنقله * حبشه وتکرور وبربر وعموما
اهالیٔ سودانك لعب معروفلرینك اسمی عربیده کسر دال وکاف
وسکون را وها وفتح لام ایله درکله دن غلط اولوب فارسیده مطلقا
رقص ایتمك معناسنه فتح فا وسکون را وکسر ومد خاء معجمه ایله
فرخیدن دیرلر اکرچه منشأ غلط بعید لکن الشیخ جمال الدین
محمدك ناظر انسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ما حرف من الالفاظ
اللغة العربیة نام مؤلفنده درکلهٔ محررهنك غلطی بین العرب درقله
شایع اولوب وحبشه وسودان خلقنك رقصلری اسمی اولدیغنی
ابن درید دن روایتنه مبنی درقلهٔ مرقومی دخی اتراك دنقله ایملری

* دنك *

ملایم اولدیغندن قیده خامه جنبان اولدی * دنك * نیمهٔ خردار
یعنی بوکك برتابی معناسنه اولان حل معروفك اسمی فارسیده
فتح تا وسکون نون ایله تنك دن غلط اولوب عربیده کسر عین ایله

* دوبده *

عدل دیرلر * دوبده * زمانه مزده صاری کناری احمدیه دیو
ایکی باشی ابریشم وسائری کتان ایپلکی ایله منسوج ومعروف قوشاغه
دوبده اطلاقی مکهٔ مکرمهده بغایت شایعدر فارسیده فتح بای عجمیه
وفتح وتشدید تاء مثناة ایله دوپته دن غلط اولوب عربیده مطلقا
قوشاق معناسنه کسر حا ایله حزام دیرلر محرر اولان دوبته وپته اکثر
لغات فرسده موجوده اولمغله لاجل الاستشهاد شیخ هندوستان

خسرو

نظم خسرو
دهوی

خسرو دهوینك ابیات ناشنیده سی ایراد اولندی نظم در وصف
محبوب سروی چو تو در اجه ودرپته نباشد کل مثل رخ آل
تو البته نباشد از پشت رقیب تو کشم تاسمهٔ چند تا قنجوقهٔ سب
تواز پته نباشد دوزند قبا بهر قدت ار کل سوری تا خلعت زیبای
تو ارلته نباشد چون موی شدا رفکر میانت تن خسرو تا همچو
رقیب خنك کته نباشد ابیات مرقومهده موجوده لغات لسان هندو بان
اولمغله معنالری بیانه محتاجدر اجه وپته بلاد هندوستاندن ایکی شهر
مشهور اسملریدر تاسمه قایش معناسنه ارقه سندن قایش چقارهیم
اداسی ترکیده دخی زبانزددر قنجوقه مرکوب اولان حیوانه تحمیل
اولنان ترکی معناسنه پته محرر اولان کتان ایپلکندن منسوج بز باشی
ابریشم ایله مزین ترکی باغی یعنی سنك رقیبك ارقهسندن برقاج قایش
چقارهیم پته اولان ترکی باغی نه لازم دیمك اولور لته مطلقا
بوغاصی معناسنه مراد انواع دلبندر خنك ضم اولین وسکون
کاف فارسیه ایله بارد وثقیل وبختلو معنالرینه اولمغله جنس
تدریه دن خالی دکلدر کته ناهموار یعنی ناصلق وبوسمه یعنی بی ادب

* دوت *

معنالرینهدر * دوت * قلم وحبر وضعی ایله استعمال اولنان شیٔ
معروفك اسمی کسر دال ایله مستعملدر عربیده فتح دال ایله

قاعدهٔ نسبت
عربیه

دوات دن غلط اولور فارسیده مد همزه ایله آمه دیرلر فائده اعمال ایدن
دواتجی یه عربیده یای نسبیه ایله دواتی اطلاقی شایعدر بو دخی
دووی دن غلط اولور زیرا تاء تأنیث برقاچ وجه ایله یاء نسبته
مشابهتدن حین نسبتده حذف اولنمسی قواعد عربیهدر مثلا
فاطمهیه ومکهیه نسبت اولندقده تشدید یا ایله فاطمی ومکی دیرلر
وجوه مشابهة محررهنك اولی تا ویا ایکیسی طرفده واقع اولملری ایله
حرف اعرابدن اولوب احدهما معرب اولدقده آخر کلمهده حشو اولور
وجه ثانی تا ویادن هر بری برشیئهٔ علامت وضع اولنمشدر یعنی تمره
وتمر امثالنده تا علامت واحد اولوب حذفی علامت جمع اولدیغی کبی
زنجی وزنج امثالنده دخی یای نسبت علامت واحد اولوب حذفی

علامت جمع اولور وجه ثالث محرر اولان ایکی حرفك بری برجمع
غیر منصرفه ملحق اولسه منصرف ایدر مثلا صبارف جمع غیر
منصرف ایکن تاء تأنیث ایله صیارفه اولدقده منصرف اولور
ویامداین غیر منصرف یای نسبیه ایله مداینی اولور محرر اولان
وجوه ثلاثه ایله تا ویا بینلرنده مشابهت تامه ثابت اولمغله کلمهٔ واحده ده
برمعنایه دلالت ایدر ایکی حرف واقع اولدقده احدهمانك حذفی
قاعدهٔ مرعیه سنه مبنی تاء تأنیث حذف اولندقده مانحن فیه اولان
دواتی دوای قالوب ثلاثیٔ مقصوره یه موازن اولمغله ثلاثیٔ
مقصوره ده مرعی اولدیغی اوزره بونك دخی الفی واوه قلب اولندقده
دووی اولور قنایه نسبت اولندقده قنوی اولدیغی کبی
فائدهٔ زائده محرر اولدیغی اوزره منسوب اولان کلماتك اخرلرنده
اصلیه اولان الف مقصوره لر اصلی یا ویا واو اولان الف مقصوره لردن
بدل فرق اولنیوب حین نسبتده جمله سی واوه قلب اولنورلر
مثلا علم اولان متاده الف اصلیه عند النسبت واوه قلب ایله متوی
دینلدیکی کبی حیبدن مشتق اولان حمی وقفودن مشتق اولان
قفاده دخی حموی وقفوی دینلوب الفلری واوه قلب
اولنور خفی دکلدرکه واوی ویائی اولان کلمه لر تثنیه اولندقده
الفلری ینه اصللری اولان واوه ویایه رد اولنورلر قفلن قفوان
وحمی حیان اولدیغی کبی بودخی معلوم اوله که علامت تثنیه
خفیفه اولمغله دائما ماقبلی مفتوح اولدیغنه بناء کلمهٔ مثناده ثقیل
اولان شی جمع اولماز وعلامت نسبت ایکی یا مقامنه قائم اولمغله
مشدد اولوب البته ماقبلی مکسور اولور قواعد نسبتدن — نسبت للواحد
بری دخی جمعه نسبت اولنیوب واحدینه نسبت اولنمقدر اکرچه
مباحث کثیره ایراد اولنمشدر لکن اصح اقوال واحدینه نسبتدر
مثلا مقاریض جمعنی نسبت ایلدکارنده مفردی ایله مقراضی دیرلر
اکر جمع منسوب الیهه علم اولدیغی حالده اسم اولور ایسه ویا مفردنه
نسبتدن التباس وتشبیه واقع اولور ایسه جمعنه نسبت اولنورلر

مثلا

مثلا هوازن قبیله سنه نسبتده هوازنی وبادیه نشینان اعرابیلرك
نسبتی عربیدن فرق ایچون ینه جمع ایله اعرابی اولدقلری کبی
وعربی ایله اعرابینك فرقی دخی معلوم اوله که عربی الاصل اولانه — فرق عربی واعرابی
عربی دیرلر هرنه قدر لغات سائره یی تکلم ایدر ایسه ده واعرابی بادیه
نشین اولانه دیرلر هرنه قدر نسبی ملل سائره یه منتهی اولور ایسه ده
اما انصارینك مفردی نصیر ویا ناصر اولمغله جمعی ایله انصاری
نسبت اولنمسی یا شذوذدن عد ویا اهالیٔ مدینهٔ منوره دن
انصار النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اولنلره علم اولمسی ایله
جواب ویرلمشدر قاعدهٔ آخر ایکی کلمه دن مرکب اولان الفاظك
جزء اولنه نسبت اولنمق دخی اصح اقوالدندر زیرا جزء ثانیسی
تاء تأنیث منزلنه تنزیل ایله حذف اولنور مثلا دیار عجمدن مشهور
اذربایجانك معربی اذربیجانی امتعه یه اذری دینلدیکی اقوی
اولدیغنه اقدم خلفاء راشدین عبد الله العتیق ابو بکر الصدیق
رضی الله عنه حضرتلرینك لتألمن النوم علی الصوف الاذری
کما یألم احدکم النوم علی حسك السعدان کلام مالاکلاملری ایله
استشهاد کافیدر صوف اذری قاش نفیس اذربایجانی وحسك
سعدان زیاده دیکنلی براوت اولدیغی اشکاردر بوقاعده جزء اولنه
نسبتده آخره التباس اولمدیغی صورتنده در اکر التباس واقع
اولور ایسه جزء ثانیه نسبت اولنور ابو بکره نسبتده بکری
دینلدیکی کبی لکن احد عشر مثللی مرکب اولان کلمه لرك قنقی
جزءنه نسبت اولنسه یا لکز اول جزءك نسبتنه ملتبس اولوب
مجموعنه نسبت دخی طول کلمه جهتیله ثقیل اولمغله انده نسبت
ممکن اولماز مکرکه احد عشر مثللو برشخصه علم اولوب
کلمهٔ واحده حکمنده اوله انده ینه جزء اولنه نسبت اولنور
احد عشر بین العرب متعارف اولان اون برذراع طونلق برمعناسنه در
اسلوب دیکر کلمتیندن مرکب اولان اسماء رجالدن اولی عبد ایله
مصدر اولان اسمانك حروفنی مزج وترکیب ایله جعفر وزننده

اسم ایدوب اکا نسبت ایدرلر مثلا عبدشمسه عبشمی وعبدالداره عبدری وعبدالقیسه عبقسی دیرلر دیو ابومحمد الحریری درة الغواصده اسماء رجاله حصر ایتمشدر اسماء بلدانده دخی جاری اولدیغی حصن کیفایه نسبت ایله حصکفی وکفرا عمه نسبت ایله کفعمی اولمهلرندن مستبان اولور لکن بو قاعده قیاسی اولمیوب عرب عربادن سماعه موقوفدر نوع آخر الف ونون نسبتده ملحق اولمسی انجق مبالغه ایچوندر اما قیاسی اولمیوب اسماء مخصوصه یه ملحق اولور که عظیم الرقبة یعنی بوینی غلیظ اولانه رقبانی وکثیف اللحیة یعنی ریشی چوق اولانه لحیانی ووافر الجمة یعنی صاچی اوزون اولانه ضم جیم ایله جمانی وروحه منسوب اولانه وملك وجنه روحانی وعارف بالله اولنلره ربانی وصیدل وصیدنکه اسماء عقاقیردندر بایعنه ترکیده عطار وچرچی دیدکاری کبی صیدلانی وصیدنانی دیرلر اما سبزه معناسنه اولان باقلا که بایعنه ترکیده سبزه جی دیرلر بو معنایه دلالت ایچون نسبت اولندده ایکی صورت مرعیدر اولی الفی مقصوره فرض اولنور ایسه رباعی بی متجاور کلمانه ملحق اولمغله انلرده مرعی قاعده یه قیاسا الف مقصوره حذف اولنوب حبارینك نسبتی حباری کبی باقلی اولور ثانیسی الفی ممدوده فرض اولنور ایسه یا حالی اوزره ترك ایله نسبت اولنور ویا همزه سی تأنیث اولدیغندن همزه واوه قلب اولنمغله حربأ وامثالی حربائی وحرباوی اولدیغی کبی باقلائی وباقلاوی اولور بو قاعده یه ملایم جمع الهوامعده محرر اولدیغی اوزره کلمه ده الف حرف خامس واقع اولدقده حذف ایله نسبت اولنور مصطفی کبی لکن یونسك تجویز کرده سی واوه قلب اولنمق اصحدر مصطفوی کبی اما اسماء بلداندن صنعا وبهرا ودستوا نسبتلری صنعانی وبهرانی ودستوانی اولملری شذوذدر شاذة التفات اولنموب نظائری قیاس اولنمدیغی کبی کوز فصلنده ظهور ایدن بعضی اشیا خصوصا کوزا کبی حریفی نسبت اولنمق لازم ایکن علی غیر قیاس فتح حا وسکون را ایله حرفی اولمسی شذوذه ملحقدر

نسبت فارسیه

اما نسبت فارسیه ایکی نوعدر برینه نسبت لازمه دیرلر متغیر ومتبدل اولماز فارسی کبی بلاد فارسه منسوب دیمکدر ودیکری نسبت غیر لازمه در که اولك عکسیدر کتابی کبی کتب سماویه یه وغیری یه انتقال جائز اولور وتأکید نسبت ایچون بعضا نون زیاده ایدرلر مثلا مشکین وسنکین دیرلر بو مقوله نسبتك ایکی حالی واردر بری منسوب الیهك مادهٔ وجودینی بیان ایچوندر طاشدن اعمال اولونه سنکین تعبیری کبی ودیکری منسوب الیهك بعضی اوصافنی بیان ایچوندر برنسنه نك لونی بیان مراد اولنوب مشك رنکنده اولسه مشکین تعبیری کبی وکاه نون تأکیددن صکره الف زیاده اولنور مثلا یار پهلو لسانه نسبتده پهلوانی دیرلر وکاه محرر اولان الف ونوندن صکره ویا اولا حرف یادن بدل هاء نسبت وضع ایدرلر ملوکانه ودستانه کبی وکاه نسبته مخصوص اولان کاف فارسیی الحاق ایدرلر جدایه نسبتده جداکانه دیرلر وکاه کاف محردی یا ایله جمع ایدرلر بنده کانی کبی وکاه کاف مرقومی یادن صکره ذکر ایدوب نزدیك دیرلر وکاه یالکز کافی ذکر ایدوب کرده نسبتده کردکان دیرلر وکاه مند وبان لفظلری ایله نسبت اولنور خردمند وشتربان کبی اما اسکندرانی اسکندره منسوب اولمغله بر نوع نسبتدر که کیهانی وخسروانی کبی بونلرك الف ونونلری جمع ایچون اولمیوب قواعد عربیه یه تطبیقا حرف یا ایله تعبیرات نسبت اولوب مبالغه قصد اولنور آنفا ذکری مرور ایدن رقبانی وامثالی کبی لکن ادات جمعدن فرقی اعلامدن غیری جمعه داخل اولمیوب مفرده داخل اولملریدر اما زبان فارسیده حرف یا نسبت مطلقه یه دال اولدیغی کبی حرف واو نسبت لازمه یه یعنی نسبت خلقیه یه دالدر کرزلك معناسنه نیکو وهند اهالیسی معناسنه هندو کبی پوشیده اولمیه که واو نسبیه ده هم لزوم وهم منسوب اولان آدمی اولمق لازمدر هندو اول طائفه در که هنده نسبت جبلیهلری اوله سائر دیاره هجرت وطوطن ایدنلره وامتعهٔ کوناکونه هندی واصل ولایتلوسنه هندو

* دوت *
وجمع مما لكنه هندوستان دیرلر * دوت * انواعی اولور میوهٔ
معروفه نك اسمی دال وواو مجهوله ایله مستعملدر عربیده ضم تا
وسكون واو ایله توت دن غلط اولوب فارسیده توت مستعمل اولدیغندن
* دودو *
غیری آخرده دال ایله تود دخی دیرلر * دودو * انسانه تقلید ایدر
پبغا انواعندن سبز رنك طیر معروفك اسمی فارسیده ضم ومد طا ایله
طوطی دن غلط اولوب عربیده ضم دال وفتح وتشدید را ایله دره
دیرلر بو نوعی اكثر وراء مصر اولان حبشه وسودان دیارلرنده اولور
* دوشك *
دوشك * جامه خواب معروفك اسمی چغتاییده وزن مرقوم ایله
توشك دن غلط اولوب عربیده كسر فا ایله فراش وفارسیده كسر بای
* دوكمه *
عجمیه ایله بستر دیرلر * دوكمه * اثوابی ربط وبند ایچون استعمال اولنان
شیٔ معروفك اسمی فارسیده ضم تا وسكون كاف ایله تكمه دن
* دون *
غلط اولوب عربیده فتح زاء معجمه وراء مشدده ایله زر دیرلر * دون
اباغه كیلان جامهٔ معروفك اسمی چغتاییده دال یرینه تا ایله تون دن
غلط اولوب عربیده فتح سین وكسر ومد واو ایله سراویل وفارسیده
ضم تا ومد میم ایله تومان دیرلر لكن وضعی كورجیلرك كیدیكی دری
تحقیق سراویل
تون اولوب صكره تعمیم اولنمشدر فائده سراویلك تذكیر وتأنیثی
جائز اولوب جمعی سراویلات كلور روایت سیبویه اوزره سراویل
اسم مفرد واعجمی اولمغله تعریب اولنمشدر صورتا حالت تعریف
وتنكیرده لاینصرف اولنلره شبیه لكن منصرفدر اكر بونك ایله
برشخص تسمیه اولنسه ویا علم اولدیغی حالده تصغیر اولنسه بنه غیر
منصرفدر زیرا عناق كبی مؤنث زائد علی الثلاثی اولور اما
نحویوندن بعضی كمسنه‌لر سراویل حالت تنكیرده دخی غیر منصرفدر
قوللری سروالك وسروالتك جمعی اعتباریله‌در اكرچه غیر منصرف
اولمسی قیاسه اوفقدر لكن استعمال اهل لسانه نظرا منصرف اولمق
لازمدر * دهقان * رئیس قریه معناسنه اولوب كثرت استعمال ایله
* دهقان *
كویلی وزراع معناسنه شایع اولدیغندن قطع النظر فتح دال وسكون
ها ایله دخی مستعملدر مرحوم كمال پاشا زاده حضرتلرینك تصرف

خاصی فارسیده كسر دال وسكون ها ایله دهخان دن ویاكتب لغاتده
محرر اولدیغی اوزره بنه اعراب مرقوم ایله دهكان دن معرب اولان
كسر دال ایله دهقان دن غلطدر كمال پاشا زاده مرحوم قولی اوزره ده
قریه وخان رئیس معنالرینه اولمغله قبل العلمیه خانده رئیس
قریه دیمك اولوب قاعدهٔ اعجام اوزره كلاب وسحاب كبی بعد العلمیه
مضاف الیهی تقدیم ایله دهخان اولوب تعریب اولندقده دهقان
اولمشدر اما اهل لغت قولی اوزره فلاح وزراع ورئیس فلاحان
ومورخ ووقعه نویس معنالرینه اولان كاف فارسیه ایله دهكان دن
تحقیق لفظ دهقان
معربدر استطراد عمدة المحققین حضرت سعد الدین تفتازانی
نور الله مضجعه تفسیر شریف كشافه تحریر بیوردقلری شرحده
سورهٔ شریفهٔ آل عمران آخرنده بو عبارت ایله بیان بیورمشلردر
الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب الزراعة وهو معرب انتهى
كلامه اما شمس الائمة حضرت علامهٔ سرخسی كتاب مبسوطه تحریر
بیوردقلری شرحده من ان دهقان اسم لمن له متاع واملاك دیو وارد
اولمغله كمال پاشا زاده مرحوم بو تعبیر مشعر مدح وتعظیمدر دیو دخل
وتعریض ایدوب اثبات مدعی سنه كتب فقهیه‌ده دهقان تفوهی
موجب قذف اولدیغن شاهد ایراد بیورمشلردر تفصیل مسئله
بر كمسنه برعربی اولان شخصه یا دهقان دیسه امامین همامین حضراتی
عندنده حد قذف ضرب اولنور امام محمد حضرتلری ذهابی عفو
اولنور انلر عندنده موجب قذف دكلدر توفیق قلم حقید بویله دفع
ورد بدایدركه ائمهٔ دین رضوان الله علیهم اجمعین حضراتنك اجتهادلری
وعلامتین مشار الیهمانك ذهابلری دهقان لفظنك قبل التعریف
محتوی اولدیغی معانی كثیره‌یه نظرا احدهما آخره معارض اولماز
بوملاحظه ایله مرحوم ابن كمال پاشا حضرتلرینك اعتراضی مندفع
اولور * دهلیز * اوطه وصفه‌لرك مفروش اولان محلاری ایله
قپو اراسنك اسمی فتح دال ایله مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولوب
قپو ایله خانه بیننده مسقف وغیر مسقف محلك اسمی اولان كسر دال ایله

دهلیزدن غلط ومستعاردر فارسیده محل مرقومك اسم دیگری
پالان اولمغله بعضی ترکی لغت تحریر ایدنلر اکثر حیوانانه تحمیل ایله راکب
اولدقلری پلانك اصلی پالان در دیمه‌لری سخت سستی دماغلرینه دالدر
* دیری * دیری * ذی روح یعنی ضدمیت معناسنه مستعملدر چغتاییده
دال برینه تا ایله تیری دن غلط اولوب عربیده فتح حا وتشدید یا ایله حی
دیرلر جمعی فتح همزه وسکون حا ایله احیا کلور وفارسیده کسر را وسکون
* دیش * نون ایله زنده دیرلر * دیش * درج دهانده درج اولان لالی منروفه‌نك
اسمی چغتاییده‌ینه تبدیل دال ایله تیش دن غلط اولوب عربیده کسر
سین وتشدید نون ایله سن وفارسیده فتح دال وسکون نون ایله دندان
تربیع اسنان دیرلر اکثر اسنان انسان اوتوز ایکی اولمغله تربیع اولنوب بین العرب درت
اسم ایله مشهوردر زیروبالاحین تبسمده اشکار اولان سکز دانه‌سنه
ثنایا وطرفینده ایکیشردن ینه عدد مرقومه ثنایا و بونلرك مابعدی
عدد مزبور که اکثر نسنه انلر ایله قیریلور تشدید سین ایله کسار وانلرك
وراسنده سکز تیش که آز و تعبیر اولنور طعامی بومشاتدیغندن ینه
تشدید حا ایله طحان دیرلر دفع التباس ایچون عمر شریفکز نه مقداردر
دیمك اولی در زیرا مجالس بلغاده سن شریفکز سؤالنه اوتوز ایکی
قصهٔ جردومرد جوابی مسموعمز اولمشدر استطراد برنورسیده جرد ومرد جوان
منکوحه‌سیله حین ملاعبه‌ده زن نازنینی سن کوسج اوله جق سین دیدکده
زوج مرقوم اکر بن تنك ریش ایسم طلاق ثلاثه واقع اولسون دیمه‌سیله
وجه شرعیسنده اختلاف اولنوب حضرت امام ابی یوسف روایتی
اوزره امام همام ابوحنیفة النعمان حضرتلرندن استفتا اولندقده
اسنان رجل تعداد اولنسون اکر دردندانی اوتوز ایکی ایسه تام اللحیه
اولور اکر یکرمی سکز ایسه کوسج اولمسی ایله طلاق واقع اولور
فائده لوجع الضرس یورمشلر فائده والد ماجد کثیر المحامدم اطال الله بقاه
حضرتلری واسطه‌سیله جدامجدم رئیس الکتاب اسبق الحاج
مصطفی افندی علیه رحمة الله العلی دن دفع جمع ضرس ایچون
مأذون اولوب وکرارا مجربمز اولان خاصهٔ شریفه لاجل التبرك قید

اولندی اب ج د ه و ز ح ط ی حروف عشرهٔ محرره‌یی مسمار نعل
اسب ایله بغیر مداد دیوار قبلی‌یه رسم ایدوب صاحب وجع پارماغنی
سن موءفك اوزرینه وضع ایده مباشر دخی ابدست ایله ابتدا مسماری
حرف الف اوزرینه وضع ایله اوچ دفعه بسم الله الرحمن الرحیم وله
ماسکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم آیهٔ کریمه‌سین قرائت ایده
اکر دفع اولمازایسه بایه نقل ایدوب ینه اوچ دفعه قرائت ایده الی الیاء
هرقنغی حرفده تأثیری مشاهد اولور ایسه مسماری اول حرف
اوزرنده مدقوقا ابقا ایلیه روایت اخرادهٔ ل م ق ف ن ح ل لمقفنجل
بو صورتده ورق پاره‌یه کتب وتحریر اولنوب برتخته قطعه‌سی
اوزرینه وضع وینه محرر اولدیغی اوزره عمل اولنه دعاء بالخیره وسیله
امیدی ایله قرائت ومطالعه ایدنلره اجازت عامه ایله اذن ویرلمشدر
* دیکر * والله الموفق دیکر غیری یعنی باشقه معناسنه استعمالی شایعدر
فارسیده تکرار یعنی بردخی دیمك معناسنه اولان دیکردن معنی غلط
اولوب عربیده باشقه معناسنه مد همزه ایله آخر وبردخی معناسنه
فتح تا وسکون را ایله تکرار دیرلر خفی اولمیه که ترکیده دیکر
ذکری ایله مراد اولان معنایه فارسیده ضم جیم عربیده وسکون زا ایله
جز دلالت ایدر مثلا بندن باشقه وبنم غیرم معنالرینه فارسیده جز من دیرلر
اما دیکر ومخففی بلا یاء دکر لسان ترکیده بردخی ایله تعبیر اولنور
وزبان فارسیده عدم اتساع لغت جهتندن اویله نمازی ظهر
معناسنه نماز پیشین وایکندو عصر معناسنه نماز دیکر دیرلر تکرار
* دیوان * وایکنجی اولدیغی ایچون * دیوان * وزرا وحکام ووالیٔ ولایت
حکومت واستماع دعاوی ونظر اوراق ایلدکلری محل معروفك
اسمی فارسیده ایرادات ومصارفات وسائر جمیع ظهورات ووقوعات
ملکیه‌یی ضبط وتحریر ایچون مع خدام وتعلقات تخصیص اولنان
محلك اسمیدر وعربیده اسامیٔ عسکری تحریرلری ایچون جمع
اولنان اوراق دفتر معناسنه اولوب اصلی واوی ویائی اولدیغنده
اختلاف اولمغله جمعی دواوین اولمسی قول اوله شاهددر

زیرا کلمه‌ئی اصلنه ارجاع ایدنلرك بری جمع اولدیغی مشهوردر بناء
علیه اصلی دووان اولوب احدی الواوین یایه قلب ایله دیوان
اولمشدر عربی وفارسی معنای مداوللری مستعمل اولان معنایه
اکرچه غیر بعیددر لکن وجه تسمیه‌سنده نوع لطافت درکار اولمسی
وسیلهٔ تحریر وتفصیل اولدی مرویدر که نوش روان لقب کسری
نام شاه عجم یومامن الایام محاسبان وکتاب وسائر خدمهٔ دولتی
جمع اولوب عمال وامنا وما عدا مالزمهٔ ملکنی ضبط وتحریر
ایلدکلری محله واردقده حضار مجالسك امور دنیویه‌ده حذاقت
واحوال خفی وجلیده فراست وصداقتلری تحدیثی سباقنده
اینهادیوانند دیمه‌سیله کلام الملوك ملوك الکلام مصداقی
نام قالوب وجه تسمیه اولمشدر بوادا لسان ترکیده‌دخی جاریدر
عاقل وزیرك اولان شخصه فلان آدم شیطاندر دیرلر

وجه تسمیهٔ دیوان

❀ حرف الذال المعجمة ❀

ذباب * معروف قره سکه‌کك واحدی معناسنه استعمالی شایعدر
عربیده اسم جنس اولان ضم ذال ایله ذباب‌دن معنی غلط اولوب
فارسیده فتح میم وکاف عجمیه وسکون سین ایله مکس دیرلر
خفی اولمیه که ذباب ومکس قره سکه‌کك جنسنه اطلاقی کبی اسانین
مرقومین‌ده بال اروسنه‌دخی اسم درلر وذباب تعبیر اولنوب بسکه‌جك
مراد اولنور یعنی واحدی قیاسیله حیوانات مرقومونك اسم واحدلری
بنه ضم ذال وآخرده ها ایله ذبابه اولوب جمع قلتی فتح همزه وکسر ذال
وفتح تشدید باء موحده ایله اذبه وجمع کثرتی ضم ذال وتشدید با ایله
ذب وکسر ذال وتشدید با ایله ذبان کاور وبعضی ارباب لغتك
کسر ذال ایله ذبابه ونون ایله ذبانه تحریرلرینه التفات بیورلمیه
حکم سبحانی احرص حیوانات اولان ذبابه اقنع حیوانات ارلان
عنکبوتك شبکه‌سنه دوچار اولوب رزقی اولمسی محل ارشاددر

* ذباب *

ذوالفقار * سرلوحهٔ صحیفهٔ شجعان جهان حضرت علی رضی عنه
ربه المنان حضرتلرینك مشهور ادمیان سیف بنالری اسمی

* ذوالفقار *

کسر فا ایله زبانزد ابنای زماندر عربیده فتح فا ایله ذوالفقاردن غلط
اولوب فارسیده ذال معجمه چند لغته منحصر اولمغله اعراب محرره ایله
ذوالفقار بعینه بین الاعجام مصطلحدر خفی اولمیه که قاموسده محرر
سیف مفقر کمعظم فیه خروز مطمئنة عن متنه کلامی فقرظهره تشبیها
اطلاقندن صارم مزبورك وجهنده اولان خطوط وشقوقه نظرا
وباذو صاحب وفتح فا ایله فقار ارقه کوکلری معنالرینه دلالتلرندن
شمشیر مرقومك حدت قطعندن تسمیه اولنمش اوله خصوصا
دست مبارك سیدنا ولی الله حضرتلری ایله مشرف اوله زیرا وصف
شجاعت حضرت مشار الیهده اذا اعتلا قد واذا اعترض قط
وارد اولمشدر یعنی حضرت علی کرم الله تعالی وجهه سیف
مسلوللرین رشخصه حواله بیورسه‌لر اکر أسندن اصابت ایدر ایسه
دونیم ایدوب قد ایتمش اولورلر ایدی اکر جانب کرندن راست
کلور ایسه قلم وار ایکی قطعه ایدوب قط ایتمش اولورلر ایدی قضیب
مرقوم غزوهٔ بدرده قتل اولنان عاص ابن منبهك متروکاتی غنایم
سائره ایله حضور فائض النور حضرت رسالت پناهیه تقدیم اولندقده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه جنابلرینه اعطا بیورمشلردر
اما رسملرده مشاهد وانواع قصص ایله کوشزد اولدیغی صورنده
ذوالجناحین اولدیغنك صحتنه واصل اوله مدق غالبا سیف مرقوم
یدجناب کرارده کمال سرعت ایله طرفینه جولانندن شایع اولمش اوله
ذوق * انشراح قلب وسوینك وفرحناك اولمق معنالرینه فلان محلده
ذوق ایلدك تعبیری بغایت شایعدر عربیده فتح ذال وسکون واو ایله
ذوق برنسنه‌نك لذتنی بلمك ایچون لسان ایله طاتمغك اسمی اولوب
فارسیده فتح میم وزا وآخرده ها ایله مزه دیرلر خفی دکلدرکه
ترکیده مستعمل معنی ذوق ولذتده اولان حلاوت ولطافته
تشبیها مستعار اوله لکن معنای مقصوده عربیده کسر همزه وتا
وسکون با ایله ابتهاج وفارسیده مدشین ومیم وسکون
دال ایله شادمانی اطلاق اولنور ذوقك معنای مستعارینه وقوفی

تحقیق لفظ ذوالفقار

* ذوق *

اولمیانلرك تفوهی غلطدن سالم اولمیه جغی آشکاردر

❋ حرف الراء المهملة ❋

* راز * — راز * یعنی مفسرین کرامدن حضرت امام فخر رازینك نسبتی
رازنام بلده یه اولمسی منفهمدر تفصیلی آتی البیان اکرچه غلطدن
نسبت امام فخر — سالم لکن نسبت مقلوبه اولمسیله مانحن فیه دن غیر بعید ملاحظه سیله
قیده مبادرت اولندی صاحب فرهنك شعوری مرحوم برکتاب
حاشیه سنده امام مشار الیه فخر رازی علیه الرحمه نك خط یدلریله
بو صورت کشیدهٔ سلك سطور اولدیغنی روایت ایدر که ابنای ملوك
پیشبندن راز وری نامنده ایکی شهزادهٔ نامدار اتفاق ایله برشهر عالی
بناسنه ابتدار وبعد الاکمال اخوان بیننده جاری محاسده یه دوچار
اولوب هر بری شهر مرقومی کندی نامی ایله شهرت شعار اولمه سنده
عظیم قیل وقال نصکره عقلای وقت ومدبران مملکتلری رای
واستصوابی ایله شهر برینك وسکان شهر دیکرك نامنه یعنی برادرینه
نسبت اولنه بو صورتده قرار ورضالرینه مبنی الی الآن نسبت مرقومه مرعی
اولدیغی محرر ایمش یعنی امام همام مشار الیه حضرتلری شهر ریده
متولد ومتوطن ایکن قاعدهٔ محرره یه مبنی رازی نسبت اولنمشلر
* راف * — وقس علیه الباقی * راف * ابنیهٔ قدیمه لرده بعضی نسنه لر وضعی ایچون
اعمال اولنان پروازهٔ خانه نك اسمی عربیده فتح را وتشدید
فا ایله رف وفارسیده تخفیف ایله رف اولمغله ایکیسندن دخی غلط
* راوند * — ملاعدر * راوند * ورقی اریك اغاجی ورقنه شبیه وخوشنلی
ومأکول وچچکی صاری وخوشبو وبزری اشربه اعمال اولنان
امبر باریس دیو غلطا مشهور ریباس نام شجرك کوکیدر عربیده
کسر را وفتح واو وسکون نون ایله روندن غلط اولوب اطبا الف
زیاده ایدرلر دیو قاموسده محرردر وفارسیده کسر ومد را وفتح واو
وسکون نون ایله ریوند دیرلر اما اکثر لغات فرسده شهرتنه مبنی
تحقیق نسبت — الف ایله راوند محرر اولدیغی کورلمشدر وراوند اصفهان نواحیسندن
ابن راوندی — بر موضعك اسمیدر لکن هجرت نبویه علیه افضل التحیه نك اوچ یوز

تاریخنده متوفی کبار زنادقه دن مشهور احمد بن یحیی الراوندی محل
مرقومه منسوب اولمیوب مروالرود اهالیسندن اولمغله صورت
محرره ده نسبت اولنمشدر متداول اولان راوند بلاد چینه مخصوص
اولمیوب اطراف ترکستان یعنی ممالك ازبکان وخراسان وزنجباده
اولور اما چینی شهرتی انواعنك اجودی اولدیغنه مبنیدر لکن
اقرب ازمانده روسیه اوطرفندن ورود ومسقوی دیو مشهوری
* رایکان * — نمایش وخواصده چینی قسمنه غالبدر * رایکان * شایع ومتواتر
معناسنه اول حوادثلر رایکان اولدی تعبیری شایعدر فارسیده
اوجوز معناسنه فتح ومد را وسکون یای تحتانیه ایله رایکاندن معنی
غلط اولوب عربیده فتح را ایله رخیص دیرلر منشاء غلط تعبیرات
ترکیه دن کثرت شیوعنه مبنی فلان ماده اوجوز اولدی دیملرندن
اولمسی بعید دکلدر رایکان کسر یا ایله دخی لغت اولوب اصلی هاء
* رباط * — هوز ایله راهکان اولمغله حرف هائی یایه تبدیل ایلمشلردر * رباط
حرمین محترمینده رجال ونسادن بی زوج وزوجه غربا ساکن اوله جق
مدرسه رسمنده مبنی اماکنك اسامیلری ضم را ایله مستعملدر
عربیده فی سبیل الله تعالی محاربه یه رکوب ایچون ربط وبند اولنان
خیولك محلنك اسمی کسر را ایله رباطدن غلط اولوب فارسیده
مطلقا آخور معناسنه مد همزه وفتح کاف عربیه ودال وسکون نون
وجه تشبیه — وها ایله آکنده دیرلر وجه تشبیه بو یله خاطره لایح اولور که
محل مرقوم اکثری جنك وجدال دشمن دین مقابله سنده وسفرلر
وقوعنده اولدیغنه مبنی برموجب فرمودهٔ حضرت نبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر
کلام معجز بیانی اوله یعنی اول اماکن مبارکه لرده بیرزن وشوهر ساکن
رباط معهود اولانلرك مجاهدهٔ نفسه قیاملری اوله لکن سورهٔ شریفهٔ
انفال اواخرنده آیهٔ کریمه استعیذ بالله واعدوا لهم ما استطعتم
من قوة ومن رباط الخیل ترهبون به تفسیرنده اجلهٔ مفسرین
کرامدن قاضی بیضاوی بیض الله تعالی وجهه ما استطعتم من قوة

کلام شریفنی من کل مایتقوی به فی الحرب ایله بیان وحضرت
عقبة بن عامردن نقل حدیث ایله قوتدن مراد اوق آتماق اولدیغنه
بینه اتیان ایدر محشیٔ تفسیر مشارالیه شهاب الخفاجی رحمة الله علیه
دخی صحیح مسلمدن نقل ایله بیوررلر که حضرت عقبة رضی الله عنه
بیورمشلر سمعته علیه السلام یقول علی المنبر الا ان القوة الرمی
قالها ثلاثا ومسلم حضرتلری رمی ای الرمی بالنشاب والقسی دیو
شرح بیورمشلر نشاب ضم نون وتشدید ومد شین ایله براوق معناسنه
نشابه نك جمعی اوقلار وقسی کسر قاف وسین وتشدید یا ایله کذلك برای
معناسنه قوسك جمعی یایلار دیمك اولور ومن رباط الخیل تفسیرنده
مشارالیه اسم للخیل التی تربط فی سبیل الله تعالی فعال بمعنی مفعول
اومصدر او جمع ربیط بیورمشلردر معنای آیت کریمه یی وتفصیلنی
اراده ایدنلر شروح وحواشیٔ قاضی وسائر کتب تفاسیر شریفه لره
رجعت قهقری
مراجعت بیورسونلر* رجعت قهقری * برجنس اردینه دونمك
معناسنه تا ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح را وجیم وعین والف لام
وفتح قافین وسکون ها ایله رجع القهقری دن غلط اولوب فارسیده
مطلقا کرودونمك معناسنه مد با وسکون زا وشین ونون وفتح کاف
فارسیه وتا ایله بازکشتن دیرلر خفی اولمیه که قهقری انواع
رجوعدن برصورتده دونمه نك اسم مخصوصیدر اما رجعت قهقری
تعبیرینی تکلف ایله توجیه ممکن اولور یعنی رجعت مصدر اولمغله
رجع الرجوع الذی یعرف باسم القهقری دیمك بیانی ایله بوکلفته
* رچل *
ابتلادن اصل وضعی اوزره تکلم اولی اولدیغی آشکاردر* رچل
انواع میوه لردن شکر ویا عسل ویا پکمز ایله طبخ وحفظ اولنمش
مأکولات متنوعه نك اسمی فارسیده کسر را وسکون یای تحتانی وفتح
ومد جیم فارسیه ایله ریچال دن غلط اولوب عربیده ضم میم وفتح را
* رخسار *
وتشدید وفتح ومد با ایله مربا دیرلر * رخسار * فارسیده یکاق معناسنه
خاء معجمه ایله اولوب مهملانك مهمله ایله قرائتلری غلط اولدیغی
ادنی همتی اولنلرك معلوملری اولمغله عربیده مرادف اشهرینه یشه

خاء معجمه وتشدید دال ایله خد دیرلر پوشیده اولمیه که بعض ارباب
لغت رخساری رخ کبی اسم مفرددر دیو التزام وکثرت حروفك
فائده سندن ذهول ایلمشلردر رخ ضم را وسکون خاء معجمه ایله
مطلقا یکاق معناسنه اولوب رخسار لطافتلو ومدور وکبیر
یکاقه اطلاق اولنور اماکثرت استعمال ایله جمیع چهره یه دخی رخسار
دیرلر واستعاره طریقی ایله آدمدن غیره دخی اطلاق اولنور میرزا
فصیحینك بو بیتنده آشکاردر بیت گریه ام کز جگر سوخته
تحقیق معنای رخسار
دردیدهٔ ابر بهار ایش رخسار بهار آمده ام لکن علامهٔ روم کمال
پاشازاده مرحوم دقایق الحقایق نام مؤلفنده رخسار عارض
معناسنه رخ ایله باش معناسنه سار دن مرکب اولدیغنی بیان
ویکاغك یوقاری جانبنك اسمی اولمسنی التزام بیورمشلر اما قواعد
مضبوطهٔ فارسیه یه قیاسا کثرت ولطافته دلالت ایدن زار لفظی
آخری خا اسمیه لاحق اولدقده حرف زا حرف سینه قلب اولنور
یعنی رخسارك اصلی رخ زار اولمغله گلزار وچمنزار وامثاللرنده
* رزقی اوزمی *
ـرکار معانیٔ لطافت آشکار اولور * رزقی اوزمی * طویل جه
دانه لی وکوك رنکی وزیاده حلاوتلی یابسی متعارف اولان اوزومك
اسمی عربیده مد راء مهمله ایله رازقی دن غلط اولوب فارسیده
فتح سین وتخفیف ویا تشدید تا ایله سته دیرلر بعض فرهنکلرده
* رزنه *
عربیدن بعینه نقل ایله رازقی محرر اولدیغی کورلمشدر * رزنه
فوائد کثیره یی مشتمل ومعروف سبزه نك اسمی فارسیده مد را وکسر زا
ایله رازیانه دن غلط اولوب معربی بنه مد را وها یرینه جیم ایله رازیانج
دیو مشهور لکن عربیٔ فصیحی فتح شین ایله شمار اولدیغی رسیده
فائدهٔ جلیله
نظردر فائده ابو البشر حضرت آدم صفی الله علی نبینا وعلیه
صلوات الاله جنابلرندن مرویدر که آفتاب حمل برجنك نقطه سنه
تحویلندن نقطهٔ برج سرطانه تحویلنه قدر یعنی وقت نوروزدن
اوچ ماه بهارده هرکون بر درم رازیانه یی برابری شکر ایله سفوفا
تناول ایدن سنه سی تمامنه دك جمیع علل وامراضدن امین وسالم

* رزه * اولو رامش * رزه * قپو کلیدلرنده بند باب ایچون سوزکی
تعبیر اولنان اهن پاره‌نك اسمی تخفیف زا ایله مستعملدر عربیده
فتح را و تشدید و فتح زا ایله رزه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح جیم عجمیه
* رفاهیت * و کاف اول عربی و ثانیء فارسیه ایله چکاکه دیرلر * رفاهیت
وجه معاش وسعت اوزره اولمق یعنی ایو حال ایله کچنمك معناسنه
تشدید یا ایله استعمالی شایعدر عربیده رفه یرفه بابنك مصدری
فتح را و کسر ها و فتح و تخفیف یا ایله رفاهیت‌دن غلط اولوب فارسیده
* رق * فتح فا ایله فراح کام دیرلر * رق * اوزرینه یازی یازیلان جلد رقیق
معناسنه کسر را ایله مستعملدر عربیده فتح را ایله رق دن غلط اولوب
* رقیه * فارسیده فتح جیم عربیه و سکون فا ایله جفر دیرلر * رقیه * بعضی
نسانك اسم معروفی کسر قاف ایله مستعملدر عربیده فتحات ثلاثه
* رمه * و تشدید یا ایله سمیه وزننده رقیه‌دن غلطدر * رمه * سوری معناسنه
تشدید میم ایله رمهٔ عظیمه تعبیری شایعدر فارسیده فتح اولین و سکون
ثالث و تخفیف میم ایله رمه‌دن غلط اولوب عربیده کسر سین
* رواق * و سکون را ایله سرب دیرلر * رواق * کومج بالندن عصر ایله
اخراج اولنان عسل مصفانك اسمی فارسیده مد را و فتح واو و سکون قاف
ایله راوق دن غلط اولوب عربیده فتح میم و سکون حا ایله محلب الشهد دیرلر
* روخ * روخ * لعب مشهور صدرنجك روابای اربعه‌سنه وضع اولنان
شکل معروفك اسمی عربیده رخ دن غلط اولدیغنه فیروز ابادینك
قاموسده الرخ بالضم من ادوات الشطرنج جمعه رخخة طائر کبیر
یحمل الکرکدن کلامی دلالت ایدر اما لغت مشترکه‌دن اولمغله
فارسیده کرکدن معناسنه رخ دیرلر لفظی ایکیسندن دخی غلط
اولمق بعید دکلدر معلوم اکثر ناس درکه لعب مرقوم حربه تشبیها
ترتیب اولنوب صف اولی پیاده و قلب صفوفده شاه و فرزان
و طرفینلرنده هر بری بر حیوانه تشبیه ایله فیل و اسب و رخ وضع
اولنملری ایله غیر یلرك چارپایه تشبیهلرینه مبنی رخ دخی کرکدن اولمق
ملایمدر سائرلرك مشهدلری معروف لکن رخ نام حیوان عنقا کبی

اسمی

اسمی موجود و جسمی ناموجود اولدیغنه مبنی حقیقتنده محرر
اولدیغی اوزره اختلاف واقع اولمشدر یعنی عربیده رخ تسمیه
اولنان طیره فارسیده رخ ربا و فتح خاء معجمه و ضم و مد تا و یا ضمتین ایله
ختو دیرلر کرکدنك اوصاف و حکایاتی معلوم صغیر و کبیردر
مناقب رخ ربا وختو اما رخ و رخ ربا و ختو نام طیر حیوة الحیوانده امام دمیری جاحظك
اعاجیب الدنیا نام کتابندن نقلی اوزره طیر مرقوم زنج ایله چین بیننده
واقع بحر محیط جزایرندن مسکون اولمیان اطه‌لرده موجود عظیم
الهیکل و کبیر الجثه بر قوش اولوب اکثرا کولی فیل و کرکدن ایمش
هوای ناموافق ایله بر سفینه اول جزیره‌یه وارد قده اهل سفینه طشره
خروجلرنده بیننلرندن بر شخص بر ریشنك اخرینی یعنی قلمی
محافظه ایچون ریش بطدن استعمال اولنان محلنی دیار هنده
کتوردکده بر قربه ما ایله املا اولندیغنی رأی العین مشاهده ایلدم
دیو روایتندن غیری اصحاب سفینه جزیرهٔ مرقومه‌ئی کشت و کذار
ایدرایکن بر قبهٔ عالی و سفید و شفافه تصادفلرنده باب و روزنی
تفتیش و درونه وصولدن مأیوس اولدقلرنده بر طرفنی کسر ایله
ایچنده بر مرغ بچه بولورلر در آن ساعت بینلرنده تقسیم و طبخ و اکل
ایدرلر اول کیجه بیتوتت و فرداسی بیدار اولدقلرنده جمیع اهل سفینه‌نك
شیوخنی شباب اولمش کوررلر یعنی ایچلرنده سفید ریش اولنلر
تره صقللو اولمش بو خاصه یعنی سبب سواد لحیه اکل لحم طیردن
اولیوب جزیرهٔ مرقومه‌ده شجرة الشباب وجودی ایله طبخ لحم ایچون
شجر مرقوم ایله خلط قدوردن موجب یعنی شجر مزبورك
خاصه‌سی اولدیغنی امام دمیری التزام ایلمشدر کتاب دیکرده رسیدهٔ
لحاظهٔ احقردر که سفینه‌نك حرکتندنصکره مرغ مزبور اشیانه‌سنه
کلوب بیضه‌نك مکسور و بچه‌نك تلف اولدیغنی کوردکده سفینه‌دن
اکبر بر حجر پنجه‌سنه الوب سفینه‌نك اوزرینه حواله ایدر عون سبحانی
و وقایهٔ صمدانی ایله سنك مرقوم بحره مصادف اولمغله اکرچه
سفینه خلاص بولور لکن حجرك کبرندن واقع اولان امواج بحردن

مرتبهٔ غرفه رسیده اولور العهدة علی الراوی خشوده دخی
اقوال درکار اولمغله تذییله ابتدار اولندی خزائن ملوك وسلاطینده
موجود ومرغوب وقلیل الوجود کموك انواعندن درونی بجرکبی
ونقوش غریبه واشکال عجیبهٔ حاوی برنسنه اولوب زهرلو اشیابه
تقریب اولندقده درلر وحاملنه سم تأثیر ایلمز ایمش نه نسنه اولدیغی
تعیینده بش قول نقل ایلمشلردر اولی محرر اولان مرغك جبهه‌سی
کموکی اوله ثانیسی چین اقلیمنده برنوع بقرك قرنی اوله ثالثی کرکدن
بوینوزی اوله رابعی بیك سنه تعیش ایدن اژدر دیدکاری مارك شاخی
اوله خامسی بحر محیط چینده زال اسمی ایله مسمی بالغك دیشی اوله
دردست ناس اولوب کرکدن بوینوزی دیو معروفك استخوان
پاره‌لرده اوصاف محرره‌نك عدم وجودی درکار وخواصی دخی
کرارا تجربه مزده لااصل اولدیغی اشکار اولمغله خزائن ملوکده
* روزن * وجودنه اعتمادا کلیا انکار اولنماز * روزن * اوطه وصفه‌لرده
طشره باقق ایچون کشاد اولان محلك اسمی دیو استعمالی شایعدر
اشهر علامکان روم حضرت کمال پاشا زاده مرحوم فتح با وجیم
عجمیه‌لر ایله پنجره نظرگاه ده کشاده محلك اسمی خاصی وفتح را وزا
وسکون واو ونون ایله روزن فوقانی باجه تعبیر اولنان محلك اسمی
اولدیغی فرق وبیان بیورملری اکثر فرهنکاره مطابقدر بنابرین
پنجره‌یه روزن اطلاقی غلط اولور بیت برکورنم درده بری روزنده
خاطرم کوکلم افندم سنده بوکلامده نابجا اولدیغی اشکاردر
پنجره‌یه عربیده فتح را وزا ونون وسکون واو ایله روزنه وروزن
یعنی باجه‌یه فتح کاف وتشدید واو ایله کوه درلر اکرچه روزنه روزن
مرقومك معربیدر لکن بعد التعریب منظره‌یه تخصیص ایلمشلردر

❁ حرف الزاء المعجمة ❁

* زاج * زاج * دیار هندوستانده نابت چنار اغاجنه شبیه وعالی ورایحه‌سی
خوشبو شجرك بغایت سخت وسیاهه مائل قرمزی هیزم پاره‌لرینك
اسمی عربی وفارسی مشترك اولان مدسین مهمله ایله ساج‌دن غلطدر

* ژاله * ژاله * کیجه‌لرده اوراق اشجار اوزرینه نازل چه معناسنه استعمالی
شایع وشاهدی مرحومك ع ژاله چه کوك اسمان مصرعی
مشهوردر فارسیده رطوبت مرقومه‌یه دلالت ایدن فتح نون وسکون
میم ایله نم‌دن معنی غلط اولوب عربیده فتح سین وقصر الف ایله
مطلب سدی دیرلر استطراد محرر اولان نم کیجه‌لرده هوادن حاصل
اولدیغنه مبنی اکثر شبنم استعمال اولنور اصلی نم شب اولمغله
نمناك مضاف الیهك تقدیمی ذکری کرارا مرور ایلدی نمناك رطوبتلو
یعنی اصلانمش معناسنه ایکی جزءدن مرکب اولدیغی آشکار
وجزء اولی محرر اولان نم وثانیسی بعضی اسامی آخرلرینه لاحق
اولان ادات نسبت ویا اختلاطدن عبارت مخلوط ومغشوش معنالرینه
مدنون وکاف عربیه ایله ناكدن ترکیب اولنمغله نمه منسوب ونم ایله
نمكین مخلوط دیمکی افاده ایدر نمكین دخی اصلانمش معناسنی افاده ایلدیکی
معروفدر آکین مد همزه وکسر ومد کاف فارسیه ایله یاصدق
وامثالی نسنه‌لرك حشوی یعنی ایچی معناسنه اولوب زبان فارسیده
بعضی ترا کیبه صفت ایدوب همزه‌سنی حذف ایدرلر غمكین
ومشکین کبی فتح نون وسکون میم ایله نمكین یاش طولمش معناسنه
اولور عربیده نمناك اولان نسنه معناسنه فتح با وتشدید لام ایله
بله دیرلر اما فتح نون ومیم ایله نمكین حقیقة طوزلی واستعاره طریقی ایله
ملاحت خوبان وخصوصا لبان شکرفشان معنالرینه مستعملدر
* ژاله * عربیده طوزلی اولمق معناسنه ضم میم ولام ایله ملوحة دیرلر * ژاله
کیجه‌یه مخصوص اولمیوب نهار ولیلده یاغار ایکن مشاهد اولیان
تقاطرك اسم فارسیسی اولوب عربیده سدی وزننده ندی دیرلر
باران باران باریدن لفظندن اسم فاعلدر یاغیجی معناسنه اسم جنس
اولوب هر نه که کوکدن نازل اوله اطلاق اولنور اما کثرت
استعمالدن یاغموره علم اولمشدر عربیده اتساع لغته مبنی هرنوع
یاغمورك براسمی اولوب اسم عامنه فتحتین وسکون را ایله مطر دیرلر
* زبقین * زبقین * صید ماهی ایچون استعمال ولنان اوجی چتال اهن پاره‌نك

اسمی فارسیده اولا اوجی چتال قصیر حربه‌نك اسمی بعد تشبیها
مرقومه تسمیه اولنان ضم زا و واو معروفه و کسر و مد بای فارسیه ایله
زوپین دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربی فصیحی ناموجود
لکن مولدین ضم میم وسکون طا و کسر را ایله مطربان دیرلر * زج — * زج *
کثیر الاصناف شب معادننده ظهور ایدن شبك غیری مداد
یاپدقلری معروف قره بویه‌نك اسمی فارسیده مد زا و کاف عربیه ایله
زاکدن معرب اعراب مرقوم ایله زاج دن غلط اولوب بعد التعریب
زاج دخی لسان فارسیده مستعملدر معدن مرقومك اکثر بلادده
وجودنه مبنی قبرس جزیره‌سندن ظهور و اطراف بلاد رومه نشر اولان
زاج قبرسی‌ئی تحریف ایدوب ساج قبریس دیدکلری مشهوردر
زربطانه * قصب و یا خشبدن درونی مجوف و بیرونی کرش و ابریشم ایله — * زربطانه *
محکم ربط اولنان معروف اغز تفنککك اسمی عربیده فتح سین و با ایله
سبطانه دن غلط اولوب فارسیده ضم تا و آخرده کاف عربیه ایله تفك
دیرلر لغت مرقوم امام صغانینك تکمله نام مؤلفنده السبطانة قناة
جوفاء مضروبة بالعقب یرمی فیها بسهام صغار و بالبنادق نفخا
محرر اولوب لکن زمانمزده مستعمل اغز توفکی ایله بندقه دن غیری
نسنه رمی اولندیغی کورلمشدر متعارف دمور توفکه اطلاقی
حرف التاده توفك تحریرمزده مرور ایلدی * زرخ * وقت حربده — * زرخ *
لبس ایلدکلری خلقه آهندن ایشلنمش معروف خفتانجه‌نك اسمی
عربیده مؤنث سماعیدن کسر دال وسکون را ایله درع و فارسیده
کسر را و زا و اظهار ها ایله زره دیرلر قنغی سندن غلط دینسه
نابجا اولماز ایکیسی دخی اصل اولمغله ملایمدر * زردالو * قیصی‌یه — * زردالو *
شبیه معروف میوه‌نك اسمی مد دال ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب فتح زا و مد همزه ایله زردالودن غلط اولوب عربیده کسر
میمین ایله روایات جمهورده و فتح میمین ایله روایت ابو عبیده‌ده کلاهما
بسکون الشین مشمش دیرلر زرد فتح زا و سکون را و دال ایله صاری
معناسنه اولدیغی معروف و آلو مد همزه ایله جنس ارك معناسنه

مطلب فی جعل الماهیة من مسائل علم الکلام

اولمغله صاری ارك دیمکی افاده ایدر استطراد یوما من الایام
ابو علی سینا زردالو اکل ایدر ایکن ماهیات ممکنه‌نك بسائط
و مرکباتنده مجعوله و غیر مجعوله اولمسندن سؤال‌لرنده اثر فاعل
ماهیتك وجودی ایله اتصافنده در نفس ماهیتندن دکلدر مرامنی
افاده ایچون جاعل مشمش مشمش قیلمدی بلکه مشمشی موجود قیلدی
جوابنی مرحوم علی قوشجی جهت اتخاذ ایدوب خواجه نصیر طوسی
تجریدنده و تأثیر للمؤثر فی الماهیة محرر اولان محلده مؤثرك ماهیتندن
و تأثیرندن مراد ماهیتی موجود قیلمقدر یوخسه ماهیتی ماهیت قیلمق
دکلدر زیرا ماهیت ایله نفسی مابیننده مغایرت یوقدر که توسط جعل
متصور اولوب بری مجعول و بری مجعول الیه اوله دیمش بو مقامده
للسید الشریفك قولی تأثیر فاعل نه ماهیتدن و نه وجوددندر بلکه
ماهیتك وجود ایله اتصافندندر مثلا بویاجی نه ثوبی ثوب و نه سیاهی
سیاه ایدر بلکه اولنسنه‌ئی سیاه رنك ایله متصف ایدر واقع اولمشدر
بو تقدیرجه ماهیاته مجعوله اطلاقی جائز اولماز نفسی اعتباری ایله
و وجوددن قطع النظر مجعوله اطلاقی دخی جائز اولماز وجود ایله
اتصافی حسبیله بو مسئله‌نك تفصیلنی اراده ایدنلر اکمل علمای روم کمال
پاشازاده مرحومك ماهیت رساله‌سنه مراجعت بیورسونلر * زرکله — * زرکله *
قرمزی و غایتده حدتلی و ابنجه و ورقی تربه شبیه اول شتاده اعلاسنده
اولان اوراقی ذبول ایدوب اصلنه قریب اولنلری باقی و صیفده
داللرنده خرده اوراق و بیاض زهری پیدا و خرابه زارده نابت نباتك
مستعمل اولان کوکینك اسمی سریانیده فتح سین و کاف و سکون را
ایله سرکله دن غلط اولوب لسان هندیه‌ده اصل مرقومه کسر جیم
و سکون با و کاف و فتح تا و را ایله چیترك تسمیه اولنمغله معربی اعراب
مرقوم ایله شیطرج اولدیغی قاموسده محرردر * زرنا * معروف — * زرنا *
و مشهور آلت لهو و طربك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب
سورنای مخففی ضم سین و سکون را و مد نون ایله سرنادن غلط اولوب
عربیده فتح صاد و تشدید و مد فا ایله صفاره دیرلر لکن صفاره اول

اول وضعنده كوكرجين اوچوره‌ق ايچون نحاسدن مصنوع نفيرك
اسمى اولوب بعده تشبيها سرناى معروفه علم اولمشدر سورنانك اصلى
ناى سور اولوب علميته نقلده مضاف اليهك تقديمى وحذف واو ايله
سرناى اولمشدر سور ضم ومد سين وواو معروفه ايله مطلقا دكون
وناى معناسى دخى معروف اولمغله معناى تركيبيسى دكون نايى ديمكى
افاده ايدر * زرنپا * پاى پيشى قدم پسينندن زياده دراز حيوان

* زرنپا *

غريب الشكلك اسمى عربيده فتح وباضم زا وتخفيف ومد را ايله
زرافه‌دن غلط اولوب معجمى فتح را وتشديد ومد را وحذف ها ايله
زراف‌در الكن حيوانات مختلفه‌يه مشابهتندن فارسيده شتر كاوپلنك
دخى ديرلر الحمد لله الملك المستعان سايهٔ عدالت وايهٔ سلاطين آل عثمان

توصيف زرافه

ايدالله دولتهم الى آخر الدوران‌ده نعم فراوان ايله فريح الجنان كذارندهٔ
اوقات وازمان ايلديكمزدن قطع النظر قديدا اوله‌رق مذكور حيوان
بعضى سور همايون مسرت فشانلرنده سراى عامرهٔ عاليه‌نك باب
وسطاسى پيشكاهنده تيرنكاه مزده نشان اولدى جانه ورمرقوم ديار
حبشه‌ده موجود اولوب باشى وبوينى دوه‌يه وسينه واياغى وبوينوزلرى
اوكوزه ودريسى قپلانه وقويروغى كيكه وتيشلرى حماره مشابه لكن
بوينى مدور واوزون واوك اياغلرى اسب وكاو پايندن ورزا وقح
اياغلرى برقارش مقدارى واياغلرينك مفصللرى اولميوب يكپاره
كوكدن عجيب الهيكل برعله يارامز حيواندر مرويدركه كاو كوهى
ناقهٔ حبشى ايله مجامعتلرندن حاصل اولمش * زرنيق * صارى بويا

* زرنيق *

بايد قلرى حجر معروفك اسمى عربيده كسر زا وسكون را ومد نون
وآخرده خاء معجمه ايله زرنيخ دن غلط اولوب فارسيده فتح زا ونون
وسكون را وها ايله زرنه ديرلر زرنيخ بش قسمدر نقش ايچون استعمال
اولنانه ورقى ديرلر صارى وذهبى اولور وبرنوعى دخى زنجفره‌يه شبيه
قرمزيدر وبرقسمى دخى بياضه مائلدر زرنيخ النوره ديرلر سياه
ويشيل نوعلرى غير مستعملدر * زرين * بصلدن نابت الوان كثيره‌ئى

* زرين *

حاوى زهر مشهورك اسمى لغت مولدهٔ اهالئ قسطنطينيه‌دن زرين

قدحك مرخمى اولديغنه اكثر بلاد اسلاميه‌ده حالا غلطا زرمقاده
ديدكلرى شاهددر شكوفهٔ مشهوره‌نك اسم فارسيسى فتح نون وسكون
را وسين وكسر كاف فارسيه ايله نركس ومعربى اعراب مرقوم وكاف
برينه جيم ايله نرجس‌در بعضى ارباب لغت اكثرى چشم خوبانه تشبيه
اولديغندن زرين قدحك قمرينه اطلاق اولنور قيدلرى قمر وساده‌سنى
كورمدكلرندندر قديمده الان موجود اعلالرى ناموجود اولمغله
خوشنماوقيه زاده وعلكسا ندرى تخملرندن قبه وطاغى نرجسلره
تشبيها سبب اولمشدر امازمانه مزده موجود بغايت اعلاسى بركارى
درازوغايت رقيق لكن طوشانلميه وقدحى طويل وصغير وتام الاستداره
اولوب ناظرينه متوجه اولانيدر نهايت بلاغت عربيه‌ده تشبيه

تشبيه رباعى

رباعيه‌ئى جامع واواء دمشقينك بيت مشهورندن دخى نرجس مشبه به
چشم اولديغى ظاهردر فاستمطرت لؤلؤا من نرجس فسقت وردا
وعضت على العناب بالبرد بيت مرقومك معناى ذوقيسى اربابنك
معلوميدر والدماجد كثير المحامدم اطال الله تعالى بقاه حضرتلرندن
قلائد العقيانده تشبيه خماسى مشاهدلرى اولديغى مسموع فقير

اسم اصلئ نركس

اولمشدر مانحن فيه‌دن اولمغله ترك اولندى امابرى وبستانى ديار بزده
نركس ديو مشهور شكوفه‌يه عربيده عين الاعلا وفارسيده كل افتاب
پرست ديرلر لسان تركيده اتساع لغت اولديغندن زرين قدحك اسم
فارسيسى تشبيها نقل ايلمشلردر زهر مرقومه نركس ونرجس اطلاقى غير

حديث شريف

صحيح اولديغنه حديث شريف شاهددر قال عليه السلام عليكم
بشم النرجس فان فى القلب حبة من الجنون والجذام والبرص
لايقطعها الا هو كلام معجز بيانى زرين قدح اولديغى مبندر
زيرا نركس مشهورده رائحه اولمديغى تسليم كردهٔ درست دماغاندر

* زعتر *

زعتر * ككليك اوتى كه تحريف ايدوب ككيك ديدكلرى نبات
معروفك اسمى عربيده فتح سين وياصاد وتا وسكون عين ورا ايله
سعتر وياصعتر دن غلط اولوب فارسيده فتح ميم وزا وسكون را وها
ايله مرزه ديرلر ترياقيتلو ومحلل بلغم ورياح ومحرك اشتها ولطف

اغذيهٔ غليظه اولديغنه مبنى اهالئ حرمين محترمين بعد التجفيف
* زعيم *
ملح اضافه سيله بهر كون استعمال ايدرلر * زعيم * بنده كان دوات
عليه دن بعضى قصبات وقرايه طرف پادشاهان عدالت نشاندن
بارات عاليشان مالك ومتصرف اولنلره اطلاقى شايعدر عربيده
فتح زا وكسر ومد عين ايله زعيم كفيل وسيد قوم معنالرينه اولمغله
تحت يدنده اولان قصبات وقرانك اولوسى وكافهٔ رعيتك حسن حالنه
تحقيق زعامت
كفيل مفاديني التزاما تسميه اكرچه غلطدن دور اولور اما زعامت
كسر زا ايله محرر اولان اماكنه اطلاقى ايله فلان زعامت فلانه احسان
اولندى تعبيرى شايعدر عربيده كذلك كفالت وسلاح معنالرينه فتح
زا ايله زعامتدن غلطدر بين العرب تقسيم ميراثده الزعامة للغلام
دبوب جميع اسلحهٔ پدرى اوغلونه اعطالرى رسم باديه نشيناندر
بو معنايه دخى نظرا بها اسلحه ديه رك اعطاسى ملايمدر فارسيده
* زغره *
اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق * زغره * انواع جلود حيواناتدن
اتخاذ اولنان كوركلرك طشره سنه وضع ايلدكارى قطعهٔ معروفه نك
اسمى فارسيده فتح زا وسكون غين ايله زغراش دن غلط اولوب
عربيده كسر ظا ايله ظهاره ديرلر اكرچه ظهاره بطانه مقابلى
يعنى يوز واستر معنالرينه موضوعدر لكن متأخرين ظهاره‌ئى
* زفاف *
زغراش معناسنه استعمال وتخصيص ايلمشلر * زفاف * اولنمك يعنى
عرس ايله جمع اولمق معناسنه فلنغى كون زفاف ايلديكز سؤالى
شايعدر عربيده كالى كوكى خانه سنه ارساله دلالت ايدن كسر زا
ومد فا ايله زفافدن معنا غلط اولوب معناى مطلوبه عربيده فتح تا
ورا وتشديد وضم واو ايله تزوج وفارسيده فتح شين وها وسكون واو
* زكام *
ورا ايله باشوهر شدن موضوعدر * زكام * دماغدن رطوبت
زائدهٔ غليظه نك نزولى ايله انفدن سيلان ايدن علت معروفه نك
اسمى تشديد كاف ايله مستعملدر عربيده ضم زا وتخفيف كاف ايله
* زمپره *
زكامدن غلط اولوب فارسيده اعراب محرر ايله خشام ديرلر * زمپره
كويا قومدن مخترع اولمش حجر معروفدر كه اكثرى سيوفه جلا

ومهره نام ايچون سياف وحكاكلر استعمال ايدرلر كمال صلابتندن
الماسك غيرى جميع معادنه تأثيرى مشهوردر اسمى فارسيده ضم سين
وسكون ميم ومد باى عربيه ايله سمپاره دن غلط اولوب معربى
* زمخشر *
ضم سين وسكون نون وجيم ومد با وفتح ذال ايله سنباذجدر * زمخشر
قاضى بيضاوينك تفسيرشريفى مأخذى كشاف مؤلفى علامهٔ
زمخشرينك منسوب اولديغى قريه نك اسمى كسر زا ايله مستعملدر
عربيده سفرجل وزننده خاء معجمه ايله زمخشردن غلطدر قريهٔ
مرقومه نك طول بلدى فه وعرض بلدى مامه درجه ودقيقه در
صاحب كشاف كشفه الله عليه ابواب الجنان علامهٔ جار الله
ابو القاسم محمود بن عمر الزمخشرى درت يوز التمش بدى سال هجريسنده
قريهٔ مرقومه ده متولد وبش يوز اوتوز سكز سنه سى عودت
مجاورة بيت الله اكرمده جرجانيهٔ خوارزمده پسترخاكه متوسد
مطلب علامه
اولديغى كتب تواريخده محرردر استطراد علامه فتح عين
وتشديد لام وهاء مبالغه ايله زياده عالم اولان كمسنه معناسنه
اولديغى معلوم وحضرت زمخشرى يه توصيفده اكرچه معناى
مرقوم لازم وملزومدر لكن لغت عربيده فتح همزه ولام ايله
اعلم اوست طوداغى يارلمش واعراب مرقوم ايله افلح اشاغى
طوداغى يارلمش معنالرينه دلالتلرينى ايماء الفاء للفاء والعين للعين
ديمشدر علامهٔ مشار اليه صب الله سجال غفرانه عليه جنابلرينك
لب بالالرى شكافدار اولديغنه ايهاما اشتهار بولديغى اساتذهٔ كرام
حضراتندن كوش زد راقم الحروف كثير الاثامدر حضرت
زمخشرينك اغزكى جناس مستوفى قطعهٔ بى بهالرنده معناى مرقومى
استعاره لرى حال پرملال فقيره بغايت انسب اولمغله قيده مبادرت
اولندى شعر واخرنى دهرى وقدم معشرا انهم لا يعلمون واعلم
لئن افلح الجهال يوما فاتنى انا الميم والايام افلح اعلم نثر ايام افلح واعلم
وبن ميم كبى اولمز ايله مشقوق الشفتينك ميمى تكلم وايتانى محال
اولديغندن ايام دخى اسمى ذكر ايده ميوب رئيس المعتزله واصلك

حرف رابی ترك ایلدیکی کبی بنی ترك ایلدی مراد شریفلری اسم
سامیلری محمود اولدیغنی بیاندر نام حقیر دخی جامع المبین اولمسی
* زمرد *
معنای نظمه ملایمدر * زمرد * درت لونی حاوی حجر معروفك
اسمی ضم زا ورا وسکون میم ودال ایله مستعملدر عربیده ضمات
ثلاثه وتشدید را وسکون دال ایله زمرددن غلط اولوب فارسیده
کسر میم وسکون یا وضم نون ایله مینو دیرلر لکن ضم اول وفتح ثانی
وضم وتشدید ثالث ایله زمرد ویافتحین اولین وضم وتخفیف ثالث ایله
زمرد ویا فتح زا ومیم وضم وتشدید را ایله زمرد معجما استعمال
اولندیغی فرهنك محمودیده رسیدهٔ نظردر وعربیده ذال معجمه
واعراب مرقومه ایله زمرذ دخی استعمال اولندیغی حرف باده بغداد
تحریر عزذیلنده مهمله ومعجمه ایله استعمال اولنان الفاظه ملحقدر
حجر مرقوم التون ظهور ایدن معادندن ویابذاته معدن مخصوصه دن
بروز ودرت قسمه منقسم والوان اربعه ایله ملوندر اعلاسی
ذبابیدر که یشل سککه شبیه بغایت حدتلو ومواج اولور ثانیسی
فستقیدر که سیاهه مائل وزیاده لطیف رنك اولوب اسکی معدن
دیو مشهوردر ثالثی ریحانیدر که فسلکن یشلنه شبیه اولور
معدن نو دیو مشهور قسمیدر که اقلیم مصرده صعیدی دیو
موجودی بو قسمندر رابعی صابونیدر که بیاضه مائل وزبرجد
* زمین *
دیو مشهوردر * زمین * اسمان مقابلی یر معناسنه اولدیغی اشکاردر
فارسیده ترکیب خفی ایله ایکی جزءدن مرکب اولمغله لاجل
الایضاح قیدنه خامه جنبان اولدی عربیده فتح همزه وسکون
را ایله ارض دیرلر خفی اولمیه که فتح زا وسکون میم ایله زم
لسان فارسیده سرما یعنی صوق معناسنه اولمغله قشه زمستان
دیرلر صوقلق دیمك اولور حتی روم ایلنده قشلق تهیئه اولنان
زیر زمین یونه زملك تعبیری دخی مشهوردر زم صوق اولدیغی
مثبت اولمغله ترابك طبیعتی بارد اولدیغنی بیان ایچون نسبت
اولنمشدر که اولی زمی اولوب یاء نسبیه دنصکره تأکید ایچون نون

الحاقیله

* زنبرك *
الحاقیله زمین اولمشدر * زنبرك * حبوانه تحمیل ایله انداخته اولان
معروف صغیر طوبك اسمی فارسیده فتح زا ورا وسکون نون
وکاف عربی وضم باء موحده ایله زنبورك دن غلط اولوب محدثاتدن
اولدیغنه مبنی عربیء فصیحی اولمیوب لغت مولده ده کسر میم
وسکون دال وعین وفتح فا ایله مدفعك مصغری اولمق اوزره
* زنبل *
مدیفع دیرلر * زنبل * خرما ورقندن نسج اولنمش شیء معروفك اسمی
عربیده کسر زا وسکون نون وکسر ومد با ایله زنبیل دن غلط اولوب
معجمی فتح زا ایله زنبیل در اما فارسیده اسم مخصوصی اعراب محرر
اوزره زنبر اولدیغی دوش لحاظهٔ فقیر اولمشدر قاموسده فیروز
آبادی کقندیل وقد یفتح دیو قید ایلمشدر لکن الشیخ جمال الدین محمد
ناظر انسان عین المعانی الادیبه فی ضبط ما حرف من الفاظ اللغة العربیه
نام مؤلفنده فتح فا ایله فعلیل اوزانی ابنیهٔ عربده واقع اولمشدر
دیو انکار ایلمشدر الشیخین المزبورین بیننی توفیق رأی اصحاب
* زنبور *
تدقیقه محولدر * زنبور * صوفجی بال اریسنك اسمی فتح زا ایله
مستعملدر عربیده ضم زا وبا وسکون نون ایله زنبوردن غلط اولوب
فارسیده کسر کاف عربیه وسکون باء موحده ایله کبت دیرلر اکرچه
فتح زا ایله زنبور لسان فارسیده مستعملدر لکن فرهنکلرده نیشترلو
سبب موت سیبویه
صاری آری اولدیغی تصحیح وتصریح ایلمشلردر استطراد سبب
موت سیبویه روایت اولنور که ابو بشر عمرو بن عثمان سیبویه بصره دن
بغداده عزیمتلرنده جناب کسائی خلیفهٔ وقت هارون الرشیدك ولد
ارجندی محمد امینك معلمی اولمغله مجلس حضرت هارونده فنونده
یوما من الایام سیبویه ایله کسائی ادارهٔ کؤس کلام ایدرایکن اهل
مجلسدن بری بالمناسبه کنت اظن لسعة العقرب اشد من لسعة الزنبور
دیدکده سیبویه فاذا هو هی دیمش هم مجلسی کسائی معارضه یه
اغاز فاذا هو هی فاذا هو ایاها ایکیسی ده جائزدر دیوب سیبویه
جواز ثانی یی انکار ایتمکله طرفین ادله وبراهین ایراد ایدوب هرنه قدر
سیبویهك مدعاسی قوی ایسه ده خلیفهٔ مشار الیه رحمة الله علیه

کسائی طرفنه میل واول جانبی التزامندن جناب سیبویه حق وناحق
فرق وتمییز اولنمدیغی ایچون کمال غیرتندن حضور خلیفه دن قیام
وبلاد فارسه توجه ایلدکده ابن خلکان روایتی اوزره یوز التمش بر
تاریخنده وابن جوزی تحریری سنی ثلاثینه رسیده اولدقده
یوز طقسان درت سالنده وکاتب چلبی بیانی یوز سکسان سنهٔ هجریه سنده
شیراز قریه لرندن بیضا نام قریه ده رحمت رحمانه خرام ایلمشدر العلم
عندالله قوابن مذکورنده هو ضمیرینك مرجعی ذات زنبور ومؤنث
سماعیدن اولدیغنه مبنی هی وایاهانك مرجعلری ذات عقرب اولوب
زنبور لسعی واذاده عقربه مشابهدر دیمکی افاده ایدر یاخود بحث لسعه ده
اولدیغنه نظرا ارجاع ایلمش اوله لر یعنی آیت کریمه استعیذ بالله
ان رحمت الله قریب من المحسنین ده وقوعی کبی مذکره اضافت ایله
تذکیر کسب ایلیوب لسعه زنبوره اضافت ایله لسعه دخی مذکر عد
اولنمش اوله وقول اولده رجل عدل کبی تشبیه بلیغ قصدی ایله
بلا مطابقة المبتدء والخبر هو هی صحیح اولور وقول ثانیده هو مبتدا
وخبری محذوف مشابه اولوب ایاها محذوف معمول منصوبی ایله
معا خبر اولمسنده مطابقت آشکاردر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال
زنجفره * معدنی وعملی اولور عملیسی کوکرد ایله زیبق احراق ایله   * زنجفره *
صورت معروفه یی پیدا ایدوب رسام ونقاشلرك سحق ایله استعمالی
وبعض ادویه یه الحاق اولان بو قسمیدر معدنیسی ارباب کیمیانك
کبریت احمر دیو تفتیشندن تلف مال ایلدکلری شیئی وجوددر
ان وجد التون ونحاس وزیبق معدنلرندن ظهور ایدر ایمش اسمینك
کسر زا وجیم وسکون نون وفا وها وفتح را ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم زا وجیم وسکون نون وفا ایله بلا هاء زنجفردن غلط اولوب
فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون نون وراء مهمله ایله
شنکرف دیرلر * زنجفیل * شقاقل نباتنه شبیه زهر وثمرسز   * زنجفیل *
خشبشك اصلی اولوب اعلاسی مازندرانده ظهور ایدن
معروف کوکك اسمی عربیده فتح زا وجیم وسکون نون وکسر

ومد با ایله زنجبیل دن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عربیه
وسکون نون وکسر ومد واو ایله شنکویر دیرلر * زندیق * تفوهی   * زندیق *
اکرچه غلطدن سالم اما تعریب ومذهب غریبلرنده اختلاف
اولمغله تحریره مبادرت اولندی امام مطرزی معرب اللغة ده
ابو اللیث دن زندیقك اصلی فارسیده کسر زا وسکون نون ایله
زنده جی یعنی دری معناسنه دهری وملحده ووحدانیت خالقه
وآخرته ایمانی اولمیانلره اطلاقی نقلنی ختامده ابن دریددن اصلی
فارسیده فتح زا وسکون نون ایله زنده اولدیغنی وتفسیر کبیرده
زنادقه مانویه اولوب مزدك نام شخصه منسوب اولمغله مزدکیه
دخی اطلاق اولندیغنی وسید شریفدن زندیق معرب زندی اولمسنی
دخی اقوال محرره یه ردیفا نقل وبیان بیورمشلر فتح زا ایله زنده
وزندی هاء اختصاص ویا یاء نسبت ایله زردشت نام شخصك تألیفی
زند نام کتابه اختصاصی ونسبتی اولان فرقه یه اسم اولمه لری هر نه قدر
ظاهر ایسه ده لغات فرسده زنده وزندی موجوده اولمدیغندن
اسم کتاب اولان زنده قبل التعریب هاء اختصاص ویا یاء نسبت
الحاق بعده تعریب اولملری لازم کلور بو صورتك قواعد معربانه
مغایرتی آشکاردر وصاحب قاموس فروز آبادینك زندیق دین
المرأة معناسنی افاده ایدن زن دین دن معرب قولی ناقصات العقل
والدین اولان نسوانه نسبت ایله دین زندقه ضعف وبطلان اوزره در
دیمکدن کنایت ایچون زن دین دینلوب بعده تعریب اولنمشدر
توجیهی هر نه قدر مناسب ایسه ده مذهب زنادقه مثلاو بی اصل
اولدیغی روشنادر استطراد زردشت فتح دال ایله غلطا مستعمل   تفصیل حال زردشت
اولمغله صحیحی فتح زا وسکون را وشین وضم دال ایله زردشت در حسبن وفائی
روایتی اوزره زردشت لسان سریانیده حضرت ابراهیم علی نبینا
وعلیه السلامك نام نامیلریدر سائر اسماء انبیاء کرام مثلاو شخص
مرقومه تسمیه اولنه وشمس فخرینك معیار جمالیده تحریری اوزره
علماء ملت ابراهیمیه دن مذهب آتش پرستانی احداث ایدن

کسنه نك اسمیدر و محمد کشمیری ذکر ایلدیکی روایت اشهردر که
شخص مسفور منوجهر نسلندن اولوب اسم اصلیسی ابستمان
اولان حکیم فیثاغورثك تلمیذی حکیم افلادوسك شاکردخاصی
زردشت در استاذی حکیم مرقومدن اکتساب فنوندن صکره
حدود سیلانده برکوه عالی غارنده برمدت انزوا ورباضته مشغول
اولوب کتاب ابستاغی اول محلده تحریر وتألیف وکتب سماویه دندر
بوکا مخاطب اولدم دیو دین باطل واییْن عاطلنی درج ایدوب
سلطنت کشتاسبدن اوتوزسنه مرورنده زردشت مسفور جبلدن
نزول ودراعهٔ سفیدایله ردای آتش پرستانی اموزینه وضع وخضور
کشتاسبه وصول وادعای نبوته آغاز ایدر معجزه طلب اولندقده
بکا آتش تأثیر ایلمز جوابنه بناء اوزرینه اریمش باقر دوکرلر اصلا متأثر
اولمدیغنی کشتاسب کوربجك درآن ساعت دین مجوسی قبول ونبوت
زردشتی تصدیق ایدر مکر مسفور مقدمجه وجودینی دافع المنار اولور
نسنه لر ایله ادهان ایلمش زردشتك اول تألیفی ابستاغ نام کتاب لغت
فارسیده محرر اولمغله براحد معناسنی فهمه قدرتیاب اوله مامش حتی
اول زمانده اکثر لغاته واقف جاماسب حکیم دخی استخراجدن
عاجز اولدقده کتاب مرقومی ینه کندو شرح وانفا مارالذکر زند دیو
تسمیه ایلمشدر ینه بعض محلاری مبهم اولمغله بردخی شرح ایدوب
پازند تسمیه ایلمشدر جمع ایلدیکی اکاذیب وتألیف اراجیف اوچ قطعه
کتاب یشیل صبغ اولنمش اون ایکی بیك جلد بقره التون ایله نقش
اولنوب قلعهٔ اسطخرده دفن اولنمش ویاعهد ملك نوشروانده کتب
مسفور نسخ اولنمشدر دین باطل زردشت ایکی اصل قدیمه مبنیدر
یعنی یزدان فاعل خیر واهرمن فاعل شردر واتباعندن بعضیلر ایکی
الهه قائللردر یعنی نور وظلمت خذلهم الله تعالی *زور* مطلقا کوچ * زور *
وقوت معنالرینه اخفاء واو ایله مستعملدر فارسیده ادمان ایله کسبی
اولان کوچ معناسنه ضم زا واظهار واو ایله زوردن غلط اولمغله
عربیسی القوت بالادمان اولور فارسیده خلقی اولان مطلقا کوچ

معناسنه ضم تا ایله توان وعربیده ضم قاف وتشدید واو ایله قوت دیرلر مطلب توان
وتاب دخی فارسیده کوچ معناسنه اولیوب اول حالتدن عبارتدر که وتاب
برعمله مباشرت ایله یورلدقده اول حالت قالمازعربیده اول حالته مدطا ایله
طاقت تعبیر اولنور وزبان فارسیده ضم تا وواو مجهوله ایله توش قوت توش وتوشه
وطاقت معنالرینه اولمغله آخرینه هاء اختصاص الحاقیله غدایه توشه
اطلاق ایلدکاری قوت سبب قوت اولمسی بدیهی اولمه سندن
مجازا تسمیه اولنمشدر *زیرا* اوندن ایچون معناسنه استعمالی معروفدر * زیرا *
فارسیده فتح همزه وکسر زا وسکون یا وفتح ومد را ایله ازیرادن
مخفف اولوب عربیده لام تعلیل ایله افاده اولنور لان وامثالی کبی
وازبرای مرقوم دخی ازبرای آندن مخفف اولمغله لسان فارسیده
فتح همزه وسکون زا ایله از عربیده حروف جاره دن من وعن
معنالرینه که ترکیده دن ایله وفتح با ومد را وسکون یا ایله برای عربیده
لاجل ده واقع لام تعلیل معناسنه در که ترکیده ایچون ایله ومد همزه
وسکون نون ایله آن بعید ایچون موضوع اسم اشارت اولوب
عربیده ذاك معناسنه در که ترکیده او ایله افاده اولنملری ایله معنای
ترکیبیسی اوندن ایچون اولدیغی اشکار اولور *زیرك* مدرك وتیز فهم * زیرك *
یعنی قلبك کسکنلکی معناسنه فتح زا وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده
کسر زا وسکون یا وکاف عربیه وفتح را ایله زیرك دن غلط اولوب
عربیده فتح ذال معجمه وکسر ومد کاف ایله ذکی دیرلر استطراد وجه تسمیه
آستانهٔ امن آشیانه ده زیرك نام محلك وجه تسمیه سی بو صورتده رقم زد محل زیرك
یراعهٔ طاش کبری زاده درکه ابو الفتح والمغازی مرحوم سلطان
محمد خان غازی بلدهٔ طیبه سالی منتصف ربیع الاولنده پنجاه ویك روز
محاصره وقتال وانواع مخاطره دن صکره قسطنطنیه یی فتح واول اثناده
سکزباب کنیسهٔ صغیره یی مسا . . ومدارسه تحویل ایله تنویر واحیا
بیورملری ایله حالیا زیرك جامعی دیو مشهور مسجدك اطرافنده واقع
حجراتی یومی اللی اقچه ایله زیرك لقب محمد افندی یه مدرسه
اوله رق توجیه واحسان بیورملرندن نام قالمشدر مولانای مشار الیه

رحمة الله علیه عنفوان شبابنده قدوة المشایخ الکرام الشیخ الحاج بایرام
حضرتلرندن تعلم علم ایدر ایکن حدت ذکالرینه نظرا زیرك
تلقیب بیورملرندن مشتهر اولمشدر بعده پادشاه علما حضرشاه
جنابلرندن تحصیل علوم و فضائل ایدوب اولا برسه ده سلطان
مراد مدرسی وثانیا مدرسهٔ مرقومه یه مدرس اولوب تعیین
بیوریلان یومیه اللی اقچه دن یکرمی اقچه ایله مصارف لازمه سین اداره
بیوروب باقی اوتوز اقچه سین انقره یه الشیخ الحاج بایرام علیه رحمة الله
الملك العلام فقراسنی انفاق ایچون ارسال بیوررلر ایمش علم
شریفه کمال اشتغاللرندن کندولره عارض اولان غروره
مبنی یوما من الایام حضور حضرت خلیفه ده ادارهٔ کؤس
کلام ایدر ایکن السید الشریف الجرجانی حضرتلرینه رجحان
فضیلت ادعاسنی الستزاملری خاطر سلطان زمان محمد خان
حضرتلرینه کران کلمك ایله صاحب درر منلا خسرو حضرتلرینی
حاکم نصب بیوروب بروسه وی خواجه زاده مصطفی افندی ایله سبعة
ایام حضور پادشاهانه ده برهان توحیددن مباحثه یه قیاملرنده منلا زیرك
علومده رأس مال اندك صاحبی اولدیغی هویدا اولدیغنه عدم تحمل
ومدرسه‌ئی ترك ایله بروسه یه هجرت وانده آخرته رحلت ایتمشلر علیه
رحمة الله واسعة * زیکیر * باش پارمغه پای چکمك ایچون طاقدقلری * زیکیر *
شیئ معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب کسر زا وسکون ها
ومد کاف فارسیه ایله زهکیردن غلط اولوب عربی فصیحنه ظفر یاب
اوله مدق لغت مولده ده کسر کاف وسکون شین وتا ایله کشتوان
دیرلر خی دکلدر که نسوانك زینت ایچون استعمال ایلدکلری زهکیره
دخی تشبیها اطلاق اولنمشدر فارسیده زه کریش وگیر طوتیجی
معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی پای کریشی طوتیجی دیمك
اولور تیراندازیه معارفه من مناسبتی ایله عن عنه ایله مسموعمزدر که
قدیمده سپر وزهکیر ناموجود ایمش بنابرین عربی فصیحی معدوم مدر

❁ حرف السین المهملة ❁

* سائر * سائر * جمیع باقی یعنی بتون قالمش معناسنه استعمالی شایعدر حتی
فلان ماده بویله اولدی سائری دخی اویله اولسون دیوب جمیع
باقیسنی مراد ایدرلر عربیده اکثر باقی معناسنه مد سین وکسر همزه ایله
سائردن معنا غلط اولوب فارسیده مطلقا قالمش معناسنه مد میم
وسکون نون ایله مانده دیرلر فائده سائر کلمه‌سی جمیع باقی واکثر باقی
واقل باقی معنالرینه دلالتنده واشتقاقنده علمای اعلام کثرهم الله تعالی
الی یوم القیام حضراتی اختلاف بیورمشلر حتی صاحب قاموس
فیروز ابادی السائر الباقی لا الجمیع کما توهم جماعات دیو قید ایلمشدر
اصح اقوال کلام دربار حضرت سید الابرار علیه صلوات الله تعالی
مادامت اللیل والنهاره متمسك اولوب تحریریمز اوزره لفظ سائر اکثر
باقی معناسنی افاده ایدر دیمك لازمدر زیرا اصحاب کرام رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتندن غیلان ابن سلمة الثقفی حضرتلری
شرف اسلام ایله مشرف اولدقلرنده حبالهٔ ازدواجلرنده اون رأس
نسوه وار ایمش حاللرندن صاحب شریعت علیه افضل التحیة
حضرتلرینه سؤالنده افصح الفصحاء وابلغ البلغاء حضرتلری اختر
اربعا منهن وفارق سائرهن یعنی دردنی اختیار وابقا وسائرندن
مفارقت ایله بیورملری سائرك باقی اکثر معناسنه دلالتنه برهان
وافیدر وحدیث شریف فاذا شربتم فأسیروا کلامی کرامت
انجامی که سؤر المؤمن شفاء ایله مفسر اولمغله بونلر دخی مدعامزی
تأیید ایدر وسؤر اطلاق اولنان بقیهٔ ماء درون وعاءده موجود آبك
نصف مشروبندن اکثر اولمسنی بیان بیورمشلردر زیرا باقی اقل اولسه
شارب ثانیدن دفع عطش ایلمز وفم حضرت نبویدن جریان ایدن
البته جوامع الکلم اولمغله سائر باقیء اکثر معناسنه دلالتی بی شبهه اولور
استطراد امر شریف حضرت نبویده اختر اربعا واقع اولمسندن
فقهاء دین اختلاف ایلمشلر علماء حجاز مجرد اون نسوه دن قنغی سنی
اختیار ایدر ایسه دیو فتوی ویرمشلر وعلماء عراق اول الدقلری درت

نسوه ئی علی الترتیب ابقا بیوروب سائر الی تعرینی ترك بیوردرلر دیو فتوی
ویرمشلر اما فقهاء حجاز اهل اصولك ترك الاستفصال فی حکایات وقایع
الاحوال مع الاحتمال ینزل منزلة العموم فی المقال قوللرینه متمسك
اولوب کلام معجز بیان نبویده ایهن ایله استفصال اولنمدی اختیارده
مخیردر دیو اثبات مدعی ایلمشلر * سائل * کثیر السؤال یعنی چوق طلب * سائل *
ایله تعجیز ایدن تلنکی معناسنه مستعملدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن ضم سین وفتح همزه ولام ایله سئله دن غلط اولدیغی
دانیجی تصحیحمز ذیلنده مفصلا تحقیق اولنمشدر لکن سائل طالب ومتعلم
معنالرینه دلالت ایکنی الشیخ احمد المنینی الشامی سبعة الابحر نام
لغتنده غرایب الحدیث دن نقل ایلمشدر فارسیده صورت محرره ده
طالب تلنکیه فتح راو مد واو اول ومعدولهٔ ثانی ایله روانخواه دیرلر
بو لفظ مرکب ایکی وجه ایله معنایه دلالت ایدر وجه اول روان جان
وخواه خواستندن مشتق استه یجی معنالرینه اولمغله غلظت وثقلت
وتقاضا ایتمك ایله کویا جان استه یجی دیمکدن کنایه در وجه ثانی
روان رایج اقچه ویاروندن مشتق اولمغله اقچه استه یجی ویاکزوب
استه یجی معنالری اشکار اولدیغنه مبنی جملهٔ معنالری ملاحظه سیله
روانخواه سئله نك ترجمه سی اولور * ساباط * بغداد جوارنده رجله * ساباط *
نهری اوزرنده واقع طاق کسرینك وجودی ایله مشهور انام اولان
مداین نام بلدهٔ کبیره قربنده قریهٔ معروفه نك اسمی عربیده اکرچه
غلطدن سالم لکن ساباط مرقومك تعریبنده قواعده مغایرت درکار
اولمغله تحقیقنه مبادرت اولندی صاحب قاموس وامثالی علماء کرام
سین مهمله ومعجمه ایله بلاش آباد وبلاس آباددن معرب اولوب اباد
معمور معناسنه اولمغله بلاش ویابلاس نوشروانك عمی سنك اسمی
اولدیغی ادعا ایله اول قریه ئی بلاش ویابلاس معمور ایلدی معناسنی
التزام ایلمشلر لکن لغات فارسیه ده شین معجمه ایله بلاش ولد فیروز
شاهك لقبی اولدیغندن قطع النظر قاعدهٔ تعریبه مغایرتی آشکاردر تحقیق تعریب
اماسراوحهٔ فضلای روم کمال پاشازاده مرحومك معرب

رساله سنده ساباطك اصلی کلمتین دن مرکب شاه آباددر تحریری
ملایم عقل سلیمدر زیرا شاه دن مراد عم نوشروان ویاغیر اولمسنه
مانع اولمیوب قواعد تعریبه دخی مطابق اولور بو صورتده شاه
معروف وآباد معمور معناسنه اولمغله اصلی آباد شاه اولوب علمیه
نقلده مضاف الیهك تقدیمی ایله شاه آباد اولدیغنه مبنی معنای ترکیبیسی
بو محلی پادشاه معمور ایلدی دیمك اولور قریهٔ مرقومه نك طول
بلدی قطنه وعرض بلدی لم لك درجه ودقیقه در استطراد
مشهور انام مداینده واقع طاق کسرینك ارتفاعی سکسان ذراع
وبر رکنندن رکن آخره وارنجه طفسان بش ذراع وسعتی اولدیغی
رقم زدهٔ براعهٔ مورخیندر وامثال عربدن ایشسز ومعطل آدم
حقنده ضرب اولنان مثل مشهور که افرغ من حجام ساباط دیرلر
مورد مثل برقاچ صورت ایله روایت اولنمشدر بری نوشروان لقب
شاه کسری بردفعه قریهٔ ساباطه نزولنده لحاجه حجام مرقوم
حجامت ایدکده اغناسی ودیکری سفر مرقومده موجود معسکری
اولنلردن محتاج علاجه حجامت ایتمك ایله غنا حاصل ایدوب
الی آخر العمر ترك صنعت ایتمه سیدر اما کتب امثالده وجه
آخری دخی محرردر * سار * یوندن یوقارو جملهٔ عضو یعنی * سار *
باش معناسنه بین الاعجام استعمالی شایعدر فارسیده اعضاء معلومه
یعنی دپه وقاش وکوز وسائر عضولری حاوی باش معناسنه فتح سین
وسکون را ایله سردن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون سین ایله
رأس دیرلر پوشیده اولیه که محرر اولان کلمهٔ سار لسان فارسیده فرق ساروسر
اعضاء محرره دن بعض اولان باش دپه سی معناسنه درکه عربیده
فتح فا وسکون را ایله فرق دیرلر وسائر دپه معناسنه باشه دلالتی چشمه
باشنه چشمه سار وقیو باشنه چاهسار وباشی اشاغی اولانه نکونسار
وامثاللری کبی الفاظ مرکبه لرده معلوم اولدیغندن قطع النظر
سار کلمه سی عموما محل وجای ونسبت واضافت معنالرینه در کوهسار
ونمکسار کبی وشبه ومانند معناسنه درکه مشکسار وعنبرسار کبی

* سامره * ودوه معناسنه در که شتربانه سا ربان دیرلر * سامره * بغداد قربنده
معتصم بالله خلیفه نك بناسی قریهٔ معروفه نك اسمی عربیده هر کیم
کوردی ایسه مسرور اولدی معناسنه دلالت ایدن ضم سین وتشدید
وجه تسمیه راایله سر من رأی دن غلطدر قریهٔ محرره نك وجه تسمیه سی بو صورتده
تصحیح اولنمشدر که خلفاء عباسیه دن ایکیوز اون سکز تاریخ هجریسنده
خلافتنه بیعت اولنان معتصم خلیفه قریهٔ مرقومه یی احداث وبناسی
تکمیلنده عسکر فراوان ایله تماشاسنه وارد قده لطافت طرح ابنیه وجیادن
آب وهواسندن معیت معسکرنده موجودلردن هر کیم کوردی ایسه
مسرور اولمه سندن سر من رای دیو نام قالمشدر قریهٔ مرقومه نك
* سابی * طول بلدی سطمه وعرض بلدی لدن درجه ودقیقه در * سابی
پیاده تحریرات کتورجی پیك وقاصد معناسنه مستعملدر عربیده مدعین
وکسر ومد عین ایله ساعی دن غلط اولوب فارسیده مدنون وفتح میم وبا
جابی معروف وسکون را ایله نامه بر دیرلر معلومدر که فتح سین وسکون عین ایله سعی
سکرتمکه دیرلر ساعیء مرقومك اول وضعی ذکات ارض جمعنه مأمورلرك
اسملریدر که زمانه مزده جابی ایله تعبیر اولنور اول طائفه نك کثرت
مشی وسائر افعاللرینه تشبیهًا وساعی ایله زمان قلیلده محل
* سپا * بعیده تحریرات ایصال ایتملرندن نقل اسم اولنمشدر * سپا
اکثری مساجد ده ایقاد قنادیل وخیمه نشین ابنای سبیلك
اثواب اویزه سی ایچون استعمال ایلدکلری وسائر جیع اوج ایاقلو
نسنه لرك اسمی غلط اندر غلط سپه دیو مستعملدر فارسیده
کسر سین وفتح ومد بای عجمیه ایله سپادن غلط اولوب عربیده
کسر شین ایله شجاب دیرلر معلوم اولو النهادرکه سپا آلت معروفه نك
اسم خاصی اولمغله بعضی ارباب لغتك فتح سین ایله سپا وسه پای
* سبا * وسه پا قیدلری نابجا اولور * سبا * اقلیم یمنده مأرب ناحیه سنده
بلقیسك تختگاه مشهوری وفرقان کریمده مذکور بلدهٔ معروفه نك
اسمی مد ایله مستعملدر عربیده افصح اولان جبل وزننده قصر ایله
سبأ اولوب فارسیده مد ایله سبا شایعدر بلدهٔ مرقومه نك

طول

طول بلدی سج وعرض بلدی مد درجه در استطراد قصهٔ قصهٔ خرابیهٔ
پرحصهٔ خرابیت بلدهٔ سبأ ظهور سیل العرم هرنه قدر مشهور سبا
ومعلوم ایسه ده قد ندب الی الاذکار وجعل صیقلا للافکار مصداقی
قلم شبدیز ترقیمه جنبان اولدی بلدهٔ محرره نك احسن واخصب
واطیب بلاد اولدیغی استعیذ بالله لقد کان لسبأ فی مسکنهم
آیة جنتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة
ورب غفور آیهٔ کریمه سی توصیفنه مبنی ناحیهٔ مأربده میاه جاریهٔ
بی عد وپایان وجودی ایله هرسنه اوج دفعه زرع وحصاد واقع
اولور ایمش وسرلوحهٔ بلدانی سبأ محرره ده اثنی عشر اماکن سائره ده
عدیم الوجود طیبهٔ مستفرح البشر موجود ایمش اول حیه وعقرب
ونمله وبعوضه فقدانی ثانی مسافرانك بلدهٔ مرقومه ساعت
دخوللرنده مالزمهٔ ابنای سبیل قمله وبرغوثك اندفاعی ثالث مریضك
عدم وجودی رابع خارجدن واصل وداخل مریضك صحتی خامس
اعما ومجنون ومفلوجك انعدامی سادس بلاد سائره دن ورود ایدن
مجانینك آندن اغتسال آننده افاقتی سابع تمام خرمنده بر ریح لطیف
ظهوری ایله محصوللردن کیاهی تفریقی ثامن کمال اعتدال هواسی تاسع
سبب ثامنه مبنی سکاننك صیفا وشتاء لباس واحد ایله امرار اوقاتلری
عاشر نسوانه بحران تفربده رجعت بکارت حادی عشر وضع حملده
نسوانك الم واضطراب کورممه لری ثانی عشر بلدهٔ مرقومه ده استعمال
اولنان اثوابك کهنه اولممه سیدر امانص قاطع استعیذ بالله وارسلنا
علیهم سیل العرم ایله مثبت داهیهٔ دهیا بو وادیده اسالهٔ براعهٔ مفسرین
وموررخیندر که اطراف جبالدن سیلان ونزول ایدن میاه وسیولی حبس
وبند ایچون احجار وحدیدن مابین الجبلین ایکی فرسخه قریب
بر سد دید ترصیف وتشیید اولنوب وقت حاجتده مزروعاتلرك
اسقا وارواءه بعضها فوق بعض لایعد مخارق پیدا ولزومندن ازید
سیل وقوعندن اطرافه وخصوصا جانب بحره صرف واسکاب ایچون
برنیجه مساریب دخی ترتیب ایتمشلر لکن بانیء سد مرقومه ده اختلاف

واقعدر بعضیلر بلقیس و بعضیلر لقمان بن عاد دیمشلردر اما حمیرینك
مقامات نام مؤلفی شارحی ابو العباس شریشی اعشی نك ابیاتنی تمسك
ایله ملك حمیرك بناسی اولدیغنی ادعا ایلمشدر نظم رخام بنته لهم
حمیر اذا جاءه ارم لم یرم واروی الزروع واعنابهم علی سعة او هم
اذ قسم فعاسوا بذلك فی غبطة فجاءت بهم جازف منهدم اهل سبأ
مجرراولان نعم کونا کون سبحانیه یه عدم تشکرلرندن من طرف الرب
اوچ نبی محترم مبعوث اولدقده انلری دخی تکذیب وعبدهٔ شمس اولملرینه
مجازاة حضرت قادر قیوم موش دشتی دیدکلری جرذ نام دویبهٔ
حقیر الجثه‌ئی سد سدیدك هدمنه تسلیط بیورمشلر اما اول اوانده
اکبر کبراء سبأ عمرو بن عامر ایمشکه کمال ثروت وکبر ونخوتندن
برکبدیکی لباسی بردخی اکتسا ایلیوب ومزق ایله پاره پاره ایلدیکندن
مزیقیا تلقیب ایلمشلر یوما من الایام مزیقیای مرقوم بلدهٔ سبأ
کاهنه لرندن طریفه نام فاجره یه سدك انهدامی ومدینهٔ سبانك خرابی
قریبدر سؤالنده زن مسفوره بل اقرب دیو جواب ویرمه سنك
علامتنی استفسارنده کاهنه بو کون سدك تحتنده برجرذ کوردم اللری ایله
حفر وایاقلری ایله تقلیب ایدر علایم سائره‌نك دخی دلالتی ایله البته
اقریدر حکمنه اعتمادا مزیقیا دخی اطراف سد تماشاسنه روان
اولدقده بقدرة الله الملك القادر برجرذ صغیر بنای سددن اللی نفر
رجالك تقلیبنه قادر اولمدقلری برحجر کبیری چوکان ساقی ایله
کوی کبی غلطان ایلدیکنی مشاهده ایلدکده مزیقیا متحیرا بیت
ابصرت امرا هاج لی برح السقم من جرذ کفحل خنزیر اجم دیه‌رك
خانه سنه عود وانصراف وجلای وطنه شد نطاق عزیمت ایدر
اما املاك واشیاسنی بیعه بهانه ولدینه تعلیم ایدرکه یوم آتیده اهالیٔ
بلده‌ئی دعوت ووجوه قبائل ایله هم صحبت ایکن مواجههٔ ناسده سکا
هرنه امر ایدر ایسم سن اقبح رد ایله مخالفت ایله دیر فرداسی ترتیب طعام
ودعوت خاص وعام اولندقده پسری طبق فرمودهٔ پدر حرکتندن
کوییا مزیقیا بغایت رنجیده اولوب بویله ولد نارسیده سی باباسنه عاق

بلده ده

بلده ده بوندنصکره بنم سکونم محالدر دیه‌رك حضور ناسده ایمان
غلاظ ایله قسم ایدوب بعده املاك واشیاسنی بیعه بدأ ایدر حمقاء بلدهٔ
مرقومه اغتنموا من غضب عمرو واشتروا منه قبل ان یرضی دیه‌رك بهاء
رخیص ایله اشیاء عالی وغالی اشتراسنه سعی ایدرلر عقلای قبائلدن
بعضیلر البته بونده بر سرخفی درکاردر دیو تفتیشنه دامن درمیان ایده‌رك
کاهنه‌نك خبرینه ومزیقیانك مشاهده سنه وقوفلرنده رؤسای
قبائل عرب جمع اولوب کاهنهٔ طریفه‌دن ویا مزیقیادن نفس
وقبائللرینك احوالنی استفسارده مسئول قنغیسی ایسه جواب ایدرکه
بن اطراف بلدان وبقاعی تعداد وتوصیف ایده‌یم سزلر قبیله کز خلقنه
انسبنی اختیار ایدك دیوب ذکره اغاز ایدر هرکیم امل بعید وجمل
شرید صاحبی اولمق استر ایسه قصر عمان مشیده توجه ایلسون
جمل شرید سورلمش دوه دیمکدر یعنی صاحب جمال اولمقدن کنایه‌در
بعده قصر عمانه اولاد ازددن قبیلهٔ فهران توجه ایلمشلر وهرکیم
ازمات دهره صبر ایله جلد وقسر صاحبی ایسه بطن مره‌ده اراکه
توجه ایتسونلر خزاعه قبیله سی اراکی اختیار ایلمشلر وهرکیملرکه
وحلده راسیات ومحلده مطعمات قصد ایدر یثرب ذات النخله توجه
ایلسون وحل چامورلو دیمکدر ابی فراوان دیمه‌دن کنایه در یثرب یعنی
مدینهٔ منوره یه اوس وخزرج قبیله‌لری توجه وارتحال ایلمشلر وهرکیم
خمر وخمیر وامر وتعمیر وملبس دیبا وحریر مراد ایدر ایسه ارض
شامده بصری وعویره توجه ایلسونلر دیمه سیله بنی غساندن جفنه
قبیله سی بصری وعویره توجه ایتمشلر وهرکیم ثیاب رقاق وخیل وعتاق
وکنوز ارزاق استر ایسه عرض عراقه کتسون دیمه سندن جد خذیمة
الابرشکه مالك بن فهم الازدیدر مع عشائره عراقه ارتحال ایلمش وسائر
انساب عربك تفصیلنی اراده بیورانلر تاریخ ابن خلدون امثالی
مفصلات تواریخ عربیه مراجعت بیورسونلر * سپاه * اتلو عسکر * سبا
معناسنه اولمغله ارباب لغت اصلنه تعرض ایلمشلردر فارسیده اصلی
ایکی جزءدن مرکب کسره همزه ایله اسپه اولوب عربیده مطلقا لشکر

معناسنه جعفر وزننده عسکر دیرلر پوشیده دکلدر که سپاهك اصلی
اسپه اولمسی سبب ایله هاء اختصاص نسبتدن مرکب اولمغله اتلو عسکر
معناسنه دلالت ایدر کثرت استعمالدن تخفیفا همزهٔ اولی حذف
اولمشدر بعده تأکید نسبت ایچون الف زیاده سیله سپاه اولور لکن
تورکی نسبت ایله سپاهی دخی بو صورت ایله توجیه ممکن اولور که
فرد انسان نوع انسانه نسبتده انسانی اولدیغی کبی صنف معروف
عسکری اصناف سائره یه نسبت ایله سپاهی اوله * سبقة اللسان * — سبقة اللسان
لسان ایلرویه کچمك یعنی متکلمك من غیر رویة تفوهی که سرج
لسان دخی دیرلر عربیده سبق اللسان دن غلط اولوب فارسیسی
کذشتن زبان اولور خفی دکلدر که سبق ضرب بابندن اولمغله
مصدری سبق کلور سائر مصادره قیاسا تا الحاقی خطا اولدیغنه
مبنی فلانی سبقت ایلدم دیمك دخی غلط اولور اکر سؤال وارد
اولور ایسه که سبقتك اخرنده واقع تا بناء مره تاسی اولمغله سبق سبقا
واحدا قصدی ایله تعبیر صحیح اولور ایکی وجه ایله جواب ممکن اولور
اولا قائلك مرادی معنای مره اولمیوب معنای مصدر اولدیغی
اشکاردر ثانیا کتب لغاتده استعمالات عربی تتبع و مجالس کبرای
خولده کوش جان ایله استماع کلام ایدنلرك سبقت برکره سبق ایلمدیکی
معلوملریدر * ستل * باقردن مصنوع قولپلی باقراج وانواعی ادعیه نك — * ستل *
اسمی کسر سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین وسکون تا ایله ستل دن
غلط اولوب عربیده فتح سین وتا یرینه طاء مکسوره ایله سطل استعمالندن
معرب اولمسی هر نه قدر ظاهر ایسه ده تعریبنه ظفریاب اوله مدق
سجده * سجوددن اسم یعنی فلان سجده ایلدی دیو فتح سین ایله — * سجده *
استعمالی شایعدر عربیده کسر سین ایله سجده دن غلط
اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق معلومدر که
ضم سین وجیم ایله سجود لغة مسکنت کوسترمك واصطلاحا
النی یره قومافدر باب اولدن سجودا مصدر اولور صورت
معلومه نك اسمی کسر سین ایله سجده اولدیغی ائمهٔ لغت بیان

ایلمشلردر اما فتح ایله شیوعنه سبب سورهٔ شریفهٔ سجده نك اسمی
مفتوح اولمسی غیر بعید در * سحور * فعل متسحر معناسنه یعنی — * سحور *
طعام فعلنی اجرا محلنده فتح سین ایله سحور ایلدیکزمی سؤالی شایعدر
عربیده ضم سین ایله سحوردن غلطدر زیرا فتح سین ایله سحور
سحر وقتنده اکل اولنان طعامك اسمی اولمغله فارسیسی ضم تا ایله
نوش وارنکاه اولور * سخن * سوز معناسنه اولوب فتح سین وضم — * سخن *
خاء معجمه ایله سخن وضم سین وفتح خا ایله سخن اکرچه ایکیسیده
غلطدن سالم اولدقلری ارباب همتك معلوملریدر اما مداولنی — مطلب فرق
بیانده نوع فائده ملاحظه سیله تفصیله مبادرت اولندی عربیده — سخن وکفتار
کلام وفارسیده سخن وترکیده سوز بلا فرق اوچی لفظی ونفسی یه
دلالت ایدرلر کلام لفظی معلوم وکلام نفسی منبعی فؤاد یعنی
کوکل اولان کلامدر که بو بیتدن ظاهردر بیت ان الکلام لفی الفؤاد
وانما جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا اما ضم کاف فارسیه وسکون
فا ایله کفتار سخن معناسنه اولمدیغی اشکاردر ایکی جزءدن مرکب
اولوب سوز دیزمك معناسنه دلالت ایدر که عربیده نظم کلام دیرلر
کفتار ورفتار ودیدار کبی ترکیبی خفی مرکباتدندر جزء اخیرلری
آوردن دن کتوریجی معناسنه اسم فاعل اولان ارنده دن مرخم اردر
ترخیم اخر کلمه دن بعضی حرفك حذفنه اطلاق اولنور کلام فرسده
کثیر الوقوعدر بعد الترخیم ار کفت اولمغله معنای عام ترکیبدن — تعریف وترخیم
معنای خاص علمیته نقلدر مضاف الیه تقدیم ایله کفتار اولمشدر
وقس علیه الباقی ونظم کلام سوزی کتورمکه باعث اولدیغندن
کفتار دیمشدر باعث فعله فاعل اسمی استعاره اکثر السنه ده شایعدر
سداد * یعنی بین العرب مشهور اولان فیه سداد من عوذ کلامنده — * سداد *
واقع سداد فتح سین ایله شایعدر عربیده کسر سین ایله سداددن
غلط اولدیغی منقبهٔ اتی البیاندن مستبان اولور سداد کسر
سین ایله سرحدلرده کدك سد ایده جك نسنه وفتحتین ایله عوذ
اختیاج معنالرینه اولمغله معنای ترکیب بو امرده احتیاج

منقبه نضر بن شميل

كدكلك سدايده جك نسنه موجوددر ديمك اولور مقامات صاحبى
حريرى درة الغواص نام مؤلفنده شويله رقم كشيدۀ تحرير اولور كه
خلفاء آل عباسدن بورطقسان التى سالى رجبنده خلافته بيعت
اولنان مأمون خليفه ع قدر زرزركرشنا سدقدر كوهر كوهرى
مصداقى ليلا ونهارا علما وادبا ايله هم مجلس اولمه سندن ليلا من الليالى
نزد خليفۀ مأمونه ادباء عصرنده نضر بن شميل المازنى ثياب
مشقوق و پريشان ايله دخولنده حضرت خليفه لطيفه كوبا اولوب
اى نضر بو حال ايله حضور خليفه يه دخول محالدر اهلك عجوزا اولمغله
عدم خياطه دن غيرى ضرب ايله دخى زياده اثوابنده شكاف پيدا ايلمش
خطابنه نضر داعئ دولت عليه لرى شيخ ضعيف اولديغمه مبنى كرك
هوادن وكرك مجلس عاليلرنده حجابدن عارض حرارتى تبريده
سبب ملاحظه سيله درون وجوده بيت اثوابدن پنجره لر كشاد ايلدم
جوابنى دخى خليفه قبول ايليوب راويسى اولديغم بر حديث صحيح
وارد رجهات ايله سبب فلاحك اولور بناء عليه سنى دخى تزويج
ايده لم بيوروب حديث شريفى حدثنا هشيم عن مجاهد عن الشعبى عن
ابن عباس رضى الله تعالى عنهما قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم اذا تزوج الرجل امرأة لدينها وجمالها كان فيها سداد من عوز
كلام حكمت نموننده واقع سدادى خليفه فتح سين ايله قرائت بيورملرى
ايله نضر فتح سين لحندر صحيحى كسر ايله سداددر ديدكده مأمون
خليفه متكيا متوسد وسادۀ استراحت ايكن غضبناك ايكى ديزى
اوزرينه كلوب يا نضر سنك حدكيدر بنى لحنه نسبت ايدرسين خطابنه
نضر ولى النعمتم حضرتلرى افصح الفصحا وابلغ البلغادر راوى يه
تبعيت لازم اولمغله لحن وغلطى هشيم ايلمشدر اداسندن ممنون ومسترح
اولوب اى نضر فتح وكسرك فرقى نه در بيان ايله بيورد قلرنده نضر
فتح ايله سداد صواب واستقامت وتوجه وقصد ودين وطريق
معنالرينه اولوب كسر ايله سداد مالدن معيشته كفايت ايده نه
وكندو ايله هرشى سد اولان نسنه يه ديرلر ديدكده خليفه بو معنايه

فصحاى عرب واقفلرمبدر ديو سؤال بيوردقده عثمان بن عفان رضى الله
تعالى عنه حضرتلرينك ابن عمى عمرك ولدى بلغاى عربدن عبدالله
العرجينك بيت اضاعونى واى فتى اضاعوا ليوم كريهة وسداد ثغر
بيتنى ايرادندن خليفه بغايت فرحناك اولوب قبح الله من لا ادب له
ديو بيورمشلر بونده بى ادبدن مراد غلط كويان اولديغى اشكاردر
بونك امثالى ارباب معارف ايله مسامرۀ شاهانه دنصكره صلوة عشائى
معيت ايله بعد الاداء خليفۀ مأمون حضرتلرى بر ورق پاره كتب
واملا وبندكان خاصندن برينه اعطا ونضر بن شميل ايله معا وزيرى
فضل بن سهله ايصالنى امر بيوررلر رقعۀ خليفه فضله وصولنده
قرائت ايدوب يا نضر حضرت خليفه ايده الله جنابكزه اللى بيك درهم
احسان بيورمشلر ع عواطف كرمايه بهانه لازمدر معلوم لكن سببى
بزم مجهولمز اولمسى روا دكلدر ديدكده نضر ماجرايى على ماجرا
فضله افاده سنده مومى اليه على طريق اللطيفه نامناسب حركت ايله
نيچون خليفه حضرتلرينه غلط سويلدك ديو رد ايله جوابه جسارت
ايلدك خطابنده بنه عذر اولينى اعاده ايدوب ابقاه الله تعالى خليفه
حضرتلرى حاشا ثم حاشا خطايه نسبت اولنه مشار اليه جنابلرينك
حفظ وتكلمى اصوب صوابدر لحن انجق اعرابه عدم مراعات ايله
مشهور غلط كو راوى هشيمكدر زيرا الفاظ فقهاى كرام وروات
احاديث فخامه تبعيت صواب كولك اولديغى امر بديهيدر
حسن تعبيرندن فضل بن سهل دخى ممنون اولوب عطيۀ شاهيه
اوتوز بيك درهم دخى ضم ايله سكسان بيك درهم احسان ايلمشلر
عليهم الرحمة * سدف * درونده انجو بولنان حيوان بحرئ * سدف *
معروفك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان فتح صاد ودال وسكون
فا ايله صدفدن غلط اولوب لسان دريده مراد فى كوش ماهى
اولديغى فرهنكارده مسطوردر * سدف * كثير المنافع وكريهة * سدف *
الرايحة معروف نباتك اسمى عربيده فتح سين ايله سذابدن غلط
اولوب فارسيده ايكى كلمه دن مركب ناخن پريان ديرلر معلومدركه

مدنون وضم خاء معجمه وسکون نون ایله ناخن طرناق وفتح بای
فارسیه ایله پریان جمع پری معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی پریلر
طرناغی دیمك اولور لکن بو اسم سذاب معروفه دلالت ایتمیوب
سذاب انواعندن بر نباتك اسمی اولمغله فارسیده سذاب مشهورك
اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق * سراج * سوقیوندن متخذ * سراج *
سروج وملازمهٔ سائره سنه وخانه کبی اتباعدن تسریج دوابه
مأمورلره تخفیف را ایله اطلاقی شایعدر عربیده متخذی یعنی اکر
الوب صاطن معناسنه فتح سین وتشدید را ایله سراج دن غلط اولوب
فارسیده اکرجی معناسنه کسر زا وسکون یا ونون وراء اخیر وفتح
کاف فارسیه ایله زینکر دیرلر که عربیده اکرجی معناسنه کسر سین ایله
سراجی تعبیر اولنور اتباعدن اولخدمته مأمورینه تشدید را ایله
اطلاقی غیر بعیددر * سراسر * فروهٔ سموره قابله نوب وزرای * سراسر *
کرامه الباس اولنان قماش معروفك اسمی فارسیده سرا سریم
لفظندن مرخم وعامی خاص اوزره اطلاق قیلندن لفظ سراسردن
مأخوذدر مخترعاتدن اولدیغنه مبنی عربیده اسم مخصوصنه
ظفر یاب اوله مدق خفی اولمیه که اسان فارسیده ایکی کلمه جنس واحد
اولوب میانلرنده الف واقع اولسه مقابله ومساوات معنالرین افاده ایدر
سرباش معناسنه اولدیغی معروف ومحرر اولان سراسرك معنای
حقیقیسی باشدن باشه دیمك اولور قماش معروفك مجموع نقشی صرمه
وقلابدندن نسج اولنمغله وجه مشروح اوزره سراسر دینلمشدر
میان مجانسانده واقع الف طوطاق طوطاغه معناسنه لبالب معروف
لکن صوکاربله مساوانده استعمالی مجاز اولور ودنکادنکك معنای
اصلیسی حوله نك ایکی طرفی برابرلکی اولمغله کثرت استعمالدن
مطلقا وزنده استعمال اولنمشدر وپنجه طوطشمه ده پنجا پنج
وچکشمه ده کشاکش وایکی درلو نسنه وجودنده کونا کون وامثاللری
مقابله ومساوات زبان مرقومده کثیر الوقوعدر اما نزد یمنی یان
معناسنه فتح با وسکون را ایله ایکی بردن مرکب برابر بری یانده

مطب
الالف الواقع
بین المجانسان

دیمك

دیمك معناسنه موضوع اولمغله غلبهٔ استعمالدن مطلقا تساویه علم
اولمشدر * سرچه * کثیر الوجود طیر معروفك اسمی همجنسی * سرچه *
صوکارلرنده تعیش ایدر قوبروق صالان دیدکاری مرغك اسم
فارسیسی فتح سین وجیم عجمیه وکسر را وسکون یا وها ایله سریچه دن
غلط اولمسی ملایمدر مشهور سرچه یه عربیده ضم عین ایله عصفور
وفارسیده اولی مضموم وآخری ساکن کاف عربیه لر وسکون نون
وشین وکسر جیم ایله کنجشك دیرلر * سرخوش * عموما شرب خمر * سرخوش *
ایدنلره اطلاقی شایعدر فارسیده حد سکره وارمش نیم مست
یعنی چاقر کیف معناسنه ایکی جزءدن مرکب سرخوش دن
معنی غلط اولوب عربیده فتح نون وسکون شین ایله نشوان
دیرلر اما حد سکره بلوغه عربیده نشوان وزننده سکران وفارسیده
فتح میم وسکون تا ایله مست دیرلر سرخوشك جزء اولی باش معناسنه
فتح سین وسکون را ایله سر موصوف وجزء ثانیسی کوزل معناسنه
ضم خا ایله خوش صفتدر زبان فارسیده واقع وصف ترکیبیلرده
سبکبار ولاغرمیان کبی صفتی تقدیم ایدرلر * سرداب * زیرزمین * سرداب *
یعنی برالتنده کرمیٔ کرماده آرام وصوصوغتمق ایچون اتخاذ
اولنان محل معروفك اسمی اکرچه غلطدن سالم لکن فارسیده
ترکیب خفی ایله ایکی جزءدن مرکب فتح سین وسکون را ایله سرداب
تعبیر اولنوب معربی کسر سین ایله سرداب در معلوم اوله که سرداب
مرقومك اصلی فارسیده سردابه اولمغله فتح سین وسکون را ایله سرد بارد
یعنی صوق ومدهمزا ایله آب صو واخرینه هاء اختصاص لحوقی ایله
صوق صویه مخصوص محل دیمکی افاده ایدر استطراد مقامات * رد حریری *
صاحبی حریری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده سردابك معرب صاحب المقامات
اولدیغندن ذهول وکلام عربده فتح اول ایله فعلال وزننده
کلماتك عدم وجودینی ادعای نامعقول ایلمشدر اولا اصلی فارسیده
فتح ایله اولمغله معربی مکسور لازم کلور ثانیا فتح اول ایله فعلال وزنی
فرقان کریمده صلصال ووسواس دیو ثابت ایکن انسان اولانه

* سرسم *

وسوسه دخی ایراث ایلمز سرسم * کندعقل وابله واحق * کارنده متحیر معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده باشه عارض علت معناسنه مدسین ثانیه ایله سرسامدن غلط اولوب عربیده علت مرقومه‌نك اسمی ینه محرر اولدیغی اوزره مستعملدر حفظه الله تعالی علت مزبوره مبتلا اولنلره تشبیها اندك فهم اولنلره اطلاقی ناپجا دکلدر اما ترکیده سرسم دیوب اراده ایلدکاری معنایه عربیده ضم دال ایله دعیوس وفارسیده فتح سین ایله سراسیمه دلالت ایدر فائده علت محرره شرح قانونده بیان اولندیغی عباره ایله رقم اولندی السرسام هو لفظ فارسی مرکب من کلمتین السر هو الرأس والسام هو الورم واقع اولمشدر وسراسیمه‌نك دخی ایکی کلمه‌دن ترکیبی ظاهردر جزء اولی معلوم ثانیسی آسیمه که آسیبه‌دن مبدلدر زیرا لسان فارسیده بانك میمه تبدیلی شایعدر مدهمزه ایله اسیب عربیده صدمه ایله تعبیر اولنان حالتدر که وجود انسانه ویا رهیئت مشخصه‌یه برقوی ومتین نسنه‌نك طوقنمسیدر آخرینه لاحق اولان ها علمیته نقلده اختصاص ایچون الحاق اولندیغی کرارا ذکر اولندی بونك دخی اصلی باشه برنسنه طوقنمق ایله مختل الدماغ اولنلره موضوع اولوب بعده تعمیم اولنمشدر

* سرکنجبین *

سرکنجبین * شیء مطلق ذکر اولندقده کماله صرف اولنمق قاعده‌سنه مبنی مراد سکنجبین ساذجدر یعنی ایام حاره‌ده استعمال ایچون بقراطك ایجاد ایلدیکی شرابك اسمی فارسیده کسر سین وفتح کافین عجمیتین ایله سکنکبین‌دن معرب ینه اعراب مرقوم ایله سکبجبین‌دن غلطدر سکنکبین مرقوم دخی ایکی کلمه‌دن مرکب سرکنکبین‌دن مخففدر کسر سین وسکون را ومد کاف فارسیه ایله سرکا سرکه وفتح همزه وکاف عجمیه وسکون نون ایله انکبین بال معنالرینه اولوب الفین متتابعین قرائتنده نوع ثقلت اولمغله حذف ایله سرکنکبین دینمشدر کتب طبیه مطالعه بیورنلرك معلوملریدر سکنجبینك انواعی اولوب هر بری علت مخصوصه‌یه ترتیب اولنمشدر سکنجبین دوشابی وسفرجلی واصولی

وافتیمونی وبزوری وانجدانی کبی اما مطلقا ذکرنده مراد ساذجیدر لکن متأخرین عسل بدلی سکر اضافه‌سنی مناسب کورمشلر وطریق طبخی سکر ویا عسل سرکا ایله متساوی یا قوامه کتورمه‌دن عبارتدر

* سرکه *

سرکه * ماء عنبدن طبخ ایله اعمال اولنان ذخیره معروفه‌نك اسمی فارسیده کسر سین وسکون را ومد کاف عجمیه ایله سرکادن غلط اولوب عربیده فتح خاء معجمه وسکون لام ایله خل دیرلر

* سروی *

سروی * اکثری قد محبوبه تشبیه اولنان دائم الخضره شجره معروفك اسمی سلوی دخی مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولان فتح سین وسکون را ایله سرودن غلطدر ایکی نوع اولور برقسمی شاخلری پریشان وهر طرفه متمایل که ترکیده ایرکك سرو وفارسیده سروناز دیرلر وقسم دیکری شاخلری طوغری وبری برینه ملاصق وسراپا هموار وموزونکه ترکیده مطلق سرو وفارسیده سرو آزاد دیرلر قسم اخیردن براصل اوزرنده ایکی شاخ کبیر متفارقدن عبارت اولنه فارسیده سرو سهی دیرلر وشجر مرقوم بحره اون ایکی ساعتدن ابعد محلده غیر نابت اولدیغی مجربدر

* سطبر *

سطبر * غلیظ یعنی یوغون وقالن نسنه معناسنه اشعاره قافیه ونثره سجع اوله رق آثار متفرسانده واقع اولمشدر فارسیده کسر سین وفتح تاء مثناة وسکون باء موحده ایله ستبردن غلط اولوب عربیده کسر جیم وسکون را ایله جرفاس دیرلر

مطلب حروف فارسیه

فائده زبان فارسیده حرف طانك عدم وقوعنه اطلاعی اولنلره اثبات مدعایه حاجت قالمز لسان مرقومده وارد اولمیان سکز حرف بو قطعه‌ده جمع اولنمشدر نظم هشت حرفست آنکه اندر فارسی نایدهمی تا ننامو زی نباشی اندرین معنی معاف بشنو از من این حروف ویادکیر ای اهل دل ثا وحا وصاد وضاد وطا وظا وعین وقاف محرر اولان حا وعین مهمله‌یتندر وحرف ذال معجمه دخی اوائل کلماتده عدیم الوجود اولوب اما سائر محللرده وقوعی ومهمله ایله فرقی خواجه محمود ابن یمینك قطعه مشهوره‌سنه تبعیت ایله پذر تحقیقمز ذیلنده بیان اولنمش ایدی لکن اصح بودرکه استادان مدققین

وكاملان محققين شعرلرنده دال وذال فرقنه رعايت ايتملرينه مبنی زبان
مرقومده طقوزحرف ساقط عن الاستعمال اولورامّا حرف صاد بعضی
محللرده سينه وحرف طا تايه تبديل اولنورلر يالسان عربيدن نقلده
ويا معرب قياسی ايله محرر اولان سطبر كبی غلطات عوامده ودخی
فائی بايه وزائی سينه وواوينه بايه تبديل اولنور ودرت حرف كه
اوئل كلماتده وقوعلری بعيددر ثاء مثلثه وذال وضاد وظاء معجمات بونلره
بدل يا وجيم وژاء وكاف فارسيه لر ترقيم واستعمال ايدوب اوچر نقطه ايله
اشارت ومخارجه مراعت اولنور وفرس قديمده فا وقاف اعجمی
دخی موجود اولوب ڤ وڨ بوصورتده تحرير اولنورلر ايمش لكن
ترك اولنمشدر ＊ سعدآباد ＊ كاغدخانهٔ ارم نشانه نك اسم مشهوری ＊ سعدآباد ＊
واطراف آستانهٔ امن آشيانه ده واقع اكثر حدايق همايون پادشاهی
آباد ايله ارداف اولنمشدر آباددن مراد بانی عمارت ملاحظه اولنور ايسه
سعد بنا ايلدی ديمك غلط اولديغی آشكاردر اگر عربيده فتح صاد
وسكون حا ايله صحرا معناسنه فارسيده مد همزه و با ايله آباد
ملاحظه اولنور ايسه كاغدخانه ده اولان ميدانه اوه اطلاقی دخی
نابجا اوله جغی دفتردار بورننده واقع سرای عامره يه نشاط آباد
وبوبك باغچه سنده موجود قصر بی عديله همايون آباد تسميه سندن تحقيق لفظ آباد
فهمی ظاهر اولور زيرا بونلرك اطرافی جبال وتلال اولديغی مشاهددر
املاك همايون حضرت پادشاه ربع مسكوندن اولان قصوربی قصوره
اطلاق اولنان آباد هميشه معناسنه دلالتی بديدار يعنی سعدآباد
دائما سعد ديمك اولور وقس عليه الباقی وصاحب عماره اراده سيله
بومحلی فلان معمور ايلدی معناسنه شيراز قربنده جعفرآباد امثالی
تعبيرات بين الاعجام شايع اولوب روم وعجمده اوه معناسنه آبادك
استعمالی اسدآباد ويلاق آباد وطاش آباد وچبوق آباد وقاز آباد
وارتق آباد امثالندن ظاهردر كه تركيده ارسلان اوه ويلاق اوه
وطاش اوه ديرلر ＊ سعيد ＊ اقليم مصريه دن قاهره يه يدی مرحله ＊ سعيد ＊
طقوز يوز طقسان بش قطعه قصبات وقرايی محتوی اراضينك اسمی

عربيده فتح صاد ايله صعيددن غلطدر كورهٔ مرقومه اراضيسی فوائد
جمه يی شامل اولديغی مشهوردر ＊ سفرتوره ＊ طائفهٔ يهودانك قسمی ＊ سفرتوره ＊
ظنی ايله برماده ايچون سفرتوره يه يمين ايدرمش ابرامی مشهوردر
عربيده كسر سين وسكون فا ايله سفر توراة دن غلطدر مفسرين
كرام آيهٔ كريمهٔ استعيذ بالله كمثل الحمار يحمل اسفارا كلام معجزنده
وارد اسفار سفرك جمعی اولمغله كتب كبيره يه دلالت ايدر ديو بيان
بيورمشلر اما صاحب قاموس فيروزآبادی السفر الكتاب الكبير اوجزء
من اجزاء التوراة تحرير ايلمسی ايله سفر توراة ايكی معنايه دخی متحمل
اولديغی آشكاردر يعنی كتاب كبير توراة وياجزء توراة ديمك اولور لكن
احتمال ثانيه كوره سفری معناسندن جزء اولان توارتدن تجريد
لازمدر تا كه توراته اضافتی موجب تكرار اوليه اما طائفهٔ مسفوره دن صورت تحليف
عدم مبالاتی اولنلرك قسم مشاراليهی محل خلافده التزاملری كثير طائفهٔ يهودا
الوقوع در بينلرنده اثم عظيم وقسم جسيم قبص ايتدكاری سی سيددر
يعنی طائفهٔ يهوددن برينه يمين تكليف اولندقده قنيان طوترمسين
ديو سؤال ده اگر صادق القول اولوب طوترم ديرايسه جسدينه ملاصق
مرقوم سی سيدك اوجنی قبص ايتديريله معلوم اوله كه كسر ومد سينين
وسكون دال ايله سی سيد شول نسنه در كه بوكدن بوكلمش درت اوجی
اولور براوجينه اون وايكنجی يه بش واوچنجی يه التی ودردنجی يه بنه
بش عقد ايدرلر بودكوملردن مرادلری اسماء حسنادن مع حرف النداء
اسم شريف هو يه اشارتدر لسانلری مقتضاسی ی ۱۰ ه ۵ و ۶ ه ۵
ديمك اولور شیء مزبوری صغير وكبير عامهٔ طائفهٔ مسفوره نك
رجالی دائما قبللری اوزرينه ربط وبند ايدوب اوجلرينی اشاغی
ارسال ايدرلر وكسر قاف وسكون نون ومد ياء تحتانی ايله قنيان
علی قولهم حضرت موسی صلوات الله علی نبينا وعليه السلام طور
سينا ده اعطا بيوريلان ايكی قطعه كوك ياقوت لوحه لر اوزرنده مرسوم
عشرهٔ كامله نهی وامردن عبارتدر كه اولی نهی تشريك ثانيسی نهی
پرستش اصنام ثالثی نهی قسم علی الكذب رابعی امر مراعات يوم سبت

خامسی نهی اف والدین سادسی نهی قتل نفس سابعی نهی زنا ثامنی
نهی سرقه تاسعی نهی شهادت زور عاشری غیرك نفس ومالنی کندو
مال ونفسی کبی صیانت ووقایه امر یدر حضرت مشار الیه
صلوات الله علی نبینا وعلیهك طورده اوحین محرره رینی قبضی صورتنده
* سفوف * كذب ایله برنسنه طوتمدن بغایت اجتناب ایدرلر * سفوف * انواع
ادویه‌دن دق ایله غبار وكف دست ایله استعمال اولنان اشیاء معروفه‌لرك
اسمی ضم سین ایله زبانزددر عربیده فتح سین ایله سفوف دن غلط
اولوب فارسیده ترکیده استعمالی کبی اصطلاح اطبادن اوله‌رق ضم
اول ایله محرردر لکن اصلنه نظرا ینه غلطدن سالم اولماز زیرا سفوف
بناء اسماء علاج ودوا — الفاظ عربیه‌دن اولمغله لسان مرقومده علاج ودوادن فعول وزننده
واقع جمیع اشیا وزن مرقوم اوزره فتح اول ایله بنا اولنمشدر چشمك
برودتنی ازاله ایچون اکتحاله برود وانفه مایعاتدن دوکلن نسنه‌یه سعوط
وغبار اچکلن نسنه‌یه نشوق وامثاللری کبی امازمانه مزده مبتلا
اولدقلری انفیه‌یه سعوط اطلاقی دخی غلط اوله جغی نشوق ایله
* سقا * فرقندن اشکاردر * سقا * صو اولشدیرن وکتورنلرك اسم معروفی
عربیده فتح سین وتشدید ومد قاف ایله سقادن غلط اولوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب مد همزه وسکون یا وشین وفتح کاف عربیه ایله
آب کش دیرلر آب معروف وکش چکمك معناسنه کشیدن مصدرندن
اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی صو چکجی دیمك اولور بعده
* سقمونیا * مطلقا سقا معناسنه استعمال اولنمشدر * سقمونیا * ورق
صارمشغه شبیه وچچکی بیاض ودالری برذراع مقداری زمینه
منبسط بغایت رطوبتلو وکریه الرائحه نباتك عصاره سنك
اسمی ضم سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین ایله سقمونیادن
غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون حاء مهمله ایله محموده دیرلر ودواء
مرقوم مسهلاتدن اولمغله بعض شعراء علی وجه الهزل اشبو بیتی
انشا وانشاد ایلمشدر بیت عواقب الصبر فیما قال قائلهم محمودة قلت
* سکسار * اخشی ان تخربنا * سکسار * زردوا انواعندن سموره شبیه حیوان

معروفك

معروفك اسمی کاف عجمیه ایله مستعملدر فارسیده فتح سین وسکون
کاف عربیه ایله سکساردن غلطدر زبان مرقومده حیوان مرقومك
اسم خاصی فتحتین وآخرده ها ایله دله ومعربی ینه فتحتین وسکون
قاف ایله دلق در لکن سکسار اسماء مرکبه‌دن عد ایله سك معروف
وسار شبه ومانند معناسنه ملاحظه اولندقده کلبه مشابه دیمك اولور
اکر مفرد فرض اولنور ایسه مارضع لهی وجودی انسانه وسری کلبه
وقولاغی فیله مشابه وخنزیر کبی ازولری اولوب وجودی سراپا
کچی کبی قیللو قالون جزیره سنده موجود حیواندر مشهور سکساره
* سل * اطلاقی نابجا اولور * سل * جریانی زیاده اولان آبه فتح سین وسکون
لام ایله اطلاقی شایعدر عربیده فتح سین وسکون یا ایله سیل دن غلط
* سل * اولوب فارسیده اکرچه مشترکدر اما کسر ایله سیل دخی دیرلر * سل
حفظنا الله تعالی وایاکم آق جکرده یاره لر ظهوری ایله اون سکز
یاشندن خمس وثلاثینه بلوغه دك ظهور وبین الناس ورم دیو
مشهور علتك اسمی عربیده ضم سین ایله سلال دن غلط اولوب فارسیده
مد کاف عربیه وکسر ها وسکون شین ایله کاهش دیرلر مستور اولمیه که
رقم زد براعهٔ فقیر اولدیغی اوزره مرض مرقومك اسم صحیحی سلال
اولدیغی ابو محمد قاسم الحریری درة الغواص نام مؤلفنده التزام
وامراض معظمه لر ضم اول ایله فعال وزننده اولدقلرینی اثباتنه
ردحریری * صداع وفواق وسعال وزکام شاهد اولمق ایچون ایراد ایلمشدر
صاحب المقامات — لکن شارح دره حضرت شهاب خفاجی روایة ودرایة سل دق کبی
اسماء صحیحه‌دن اولدیغی بیان بیورد یغندن قطع النظر لغات
* سلحشور * معتبرانده سل اسم مرض مرقوم اولدیغی کورلمشدر * سلحشور
خدمهٔ دولت علیهٔ ابدی القیامدن میراخور اغایه تابع وتعلیم
خیوله مأمور اولنلرك اسمی کسر سین وفتح لام ایله مستعملدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح سین وکسر لام وسکون حا ایله
سلحشوردن غلط اولوب عربیده معنای مطلوبه فتح فا ایله
فراسه دیرلر سلحشور مرقومك جزء اولی سلاحدن معجم سلح وجزء

ثانیسی قارشمق معناسنه شوریدن مصدرندن اسم فاعل اولان ضم شین ایله شورا اولمغله معنای ترکیبیسی آلات حرب ایله اوغرهشیجی دیمك اولور لکن زبان فارسیده مدلولی سپاهی وعسکری ومنهی جدال ومرد مسلح و پیاده صاحب سلاحدر الفاظ محررهیه نظراً معنی دخی غلط اولهجغی آشکاردر * سلف * برکسنهنك زوجهسی همشیرهسنك زوجی باجنق معناسنه کتب فقهیهده بالمناسبه ورودنده بعضی کسانك فتحتین ایله سلف الرجل قرائتلری مسموعدر عربیده معنای مطلوبه دلالت ایدن فتح سین وکسر لام ویا کسر سین وسکون لام ایله سلف‌دن غلط اولوب فارسیده فتح حا وسکون میم ایله همداماد دیرلر * سلمن * بر رطل زیبق وبر اوقیه سم الفاری مسحوق بلیغ نصکره تصعید ایله حاصل اولان دواء معروفك اسمی عربیده ضم سین ایله سلیمانی‌دن غلط اولوب فارسیده مد دال ایله داراشکنه تسمیهسی کتب مفرداتده محرردر * سله * خطا ایدن کسنهنك بوینه کف دست ایله ضرب اولان طبنجه معناسنه کسر سین وتشدیدو فتح لام ایله مستعملدر فارسیده درت بارمغك راست ایدوب نرمهٔ کف ایله تیغ داری ضرب معناسنه کسر سین وسکون یا ایله سیلی‌دن غلط اولوب عربیسی سل سیف معناسنه موضوع فتحتین وسکون ها ایله سلهدن مستعار اولور امالی ایاسیله ضرب طبنجه معناسنه عربیده فتح لام وسکون طا ایله لطم وفارسیده ینه فتح لام وسکون را ایله لرس دیرلر * سلبس * آسان یعنی قولای معناسنه بعد اللام یا ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح سین اول وکسر لام وسکون سین ثانی ایله سلس‌دن غلط اولوب فارسیده آسانك مرادفنه فتح هائین ومد لامین ایله هلاهلا دیرلر سلس البول دخی کسر لام ایله اولدیغی آشکاردر * سماط * اسم عرب اوزره فرش اولنان سفرهٔ طعامك اسمی ضم سین ایله مستعملدر عربیده کسر سین ایله سماط‌دن غلط اولوب فارسیده مطلقا سفره معناسنه فتح خاء معجمه وواو معدوله ایله خوان دیرلر سماطی سفرهیه تخصیص صحن قاموسك وسماط القوم بالکسر صفهم وجمعه سمط ومن الطعام

مایمد علیه وهم علی سماط واحد علی نظم کلامندن مستبان اولور * سمت * دقیق خاصدن شکل معمر وفده طبخ ایلدکلری نان مشهورك اسمی فارسیده مطلقا خاص اتمك معناسنه فتح سین وکسر میم وسکون یا واخرده دال ایله سمید‌دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق مولدین خبز الخاص دیرلر * سمرقند * ماوراء النهر بلدانندن کاغدی ایله شهرتشعار شهر معظمك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب شمرکندك معربیدر اکرچه غلطدن سالم اما وجه تسمیهده واقع اختلاف وسیلهٔ تحریر اولدی ابن خلکان تاریخ مشهورنده بیان ایلدیکنه نظراً اسکندرك علاقه کردهلرندن شمر نام برجاریهٔ حسنا علل مزمنهیه ابتلاده حکماسی علاج ودوانك عدم تأثیرندن تبدیل هوایه اتفاقلرینه مبنی جیادت آب وهوا ایله مشهور افاق احد جنان اربعه سغد نام موضعه ارسال واز وقتده اولنان تدابیردن چوق فوائد مشاهدهسیله علتدن خلاص اولمغله اول محله بر بلده بنا وسبب انشاسی شمره اضافت ایله کندشمر اولمشدر یعنی فتح کاف عربیه وسکون نون ایله کند لسان چغتاییده بلده معناسنه اولدیغی طاشکند امثالندن مستباندر بعده کرارا مار الذکر عینه نقلده شمرکند دینمشدر وجه دیکر ابن قتیبهنك کتاب المعارف نام مؤلفنده ملوك یمندن شمر ابن افریقش ترجمهسی ذیلنده وناظر انسان عین المعانی نام کتاب مؤلفی الشیخ جمال الدین محمد تحریری اوزره شمر ترعش ابن ابرهه نام ملك یمن وحسین ابن خلف تبریزی برهان قاطع نام فرهنکنده ملوك توراندن شمر نام پادشاه بیانی اوزره هرقنغیسی ایسه عسکر فراوان ایله بلدهٔ سغده وصول وبعد المحاربه اخذ ایلدکده بیوت وقصورك قلع وقمع ایلمسیله شمرکند دینمشدر یعنی شمر ملوك ثلاثهدن مباشر مرقوملك اسمی وفتح کاف عربیه وسکون نون ایله کند هدم معناسنه کندندن مشتق اولمغله معنای ترکیبیسی شمرك یملنه وارنجه قازوب هدم ایلدیکی بلده دیمك اولور بعد زمان لطافت آب وهوا سببیله اعمار اولنهرق الآن سمرقند اعظم بلاد ماوراء

* سلف *
* سلمن *
* سله *
* سلبس *
* سماط *
* سمت *
* سمرقند *
وجه تسمیه سمرقند

النهر اولدیغی مشهور در سواده رقومك طول بلدی فح ك وعرضی
ل ل درجه ودقیقه در كركك اسم جاریه وكركك اسم ملك اسماء
قدیمه دن اولغله اهمال كتبه ایله سمرك مهمل ومعجم اولدیغنی فرقدن
عاجز اولدق استطراد مشهور آفاق جنان اربعهٔ بهشت
نهادی بیانده بویله بوی افشان براعهٔ فیروز آبادی اولور كه
شعب كمنع شعب بوان كشداد بهمدان والسغد بالضم بسمرقند
والابلة موضع بالبصره والغوطة بالضم مدینة دمشق اوكورتها
یعنی اماكن اربعه جیادت آب وهواسی عرب وعجم شعراسنك بی حد
وعد ابیاتلری ایله ممدوح وموصوف اولمشلردر لكن دار السلطنة
العلیهٔ قسطنطینیة المحمیة اطرافی بحمده وكرمه سبحانه وتعالی
مشاهدهمز اولان انواع تكلفاتی كسبندن مقدم اولدیغی تسلیم كردهٔ
صاحب عقل سلیمدر حتی ملهمی مرحومك جنان اربعه یی جمع ایله
بوغاز ایچی وكاغدخانه بوغازینی جمله یه ترجیح ایلدیكی قطعه‌یی
بیك التمش اوچ سالنده ورود ایدن هند ایلچیسی السید الحاج محمدك
بهسائی افندی مرحوم ساحلخانه سنده ترتیب اولنان یوم ضیافتده
قرائتی وطویل الذیل قصهٔ پرحصه سی نعیما تاریخنك جلد
ثانیسنده محرردر فلیراجع الیه قطعه شعب وغوطه وابله وسغد
در جهان شهرت جنان دارد هردو بوغاز شهر اسلامبول درجنان
شهرت چندان دارد واطراف آستانهٔ امن آشیانه ده خاصتین
مرقومتینی محتوی اولدیغندن ازید الشیٔ لایثنی الاوقد یثلث مصداقی
سبب انشراح قلب اولان اشراف ومدای بصر ایله رجحانی رونما
بیوك چاملیجه ده ع چون آشیان لقلق درگله منارهٔ مألی چفتلك
نامنده مأوای فقیرانه مزی والد ماجد كثیر المحامد متعنا الله تعالی
بطول بقاه حضرتلری اول نشر بقلرنده ربع مرقومه جهان بین تسمیه
بیوروب اول حوالینك بهاری موسمی اولان حریفه مرجع اولدیغنی
افاده قصدیله لسان فقیردن كویا وبدیههٔ انشاد بیوردقلری نظم
ایها الاخوان هلموا ضیعتی فانظروا كیف یكون المرتبع

جنان اربعهٔ دنیا

كل

كل من شاهدها قال لها خامس المتنزهات الاربع نظم عاجزلرینی راقم
الحروف شرح وبیان رمتنزهاندن مراد شریفلرین ایضاح ارداف
تسمیه كرده لرك عیان ایلمش ایدی قطعه چار جنت دیو مشهور جهان
یعنی ابله وشعب همدان غوطهٔ وسغد سمرقند اما خامس اولماغه
جهانبین شایان * سمندر * آتش ایچنده تعیش ایدر وآتشدن حاصل
اولور دیو مشهور مرغ بی وجودك اسمی فارسیده ایكی جزءدن
مركب سام اندردن مخفف اولوب خرافات اعجامدن اولمغله عربیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولنمدق مدسین ایله سام آتش وفتح همزه
وسكون نون ایله اندر درون وعربیده كی فی معنالرینه اولمغله سام اندر
درون آتشده دیمكی افاده ایدر تلفظنده واقع ثقلی دفع ایچون
اولا اندرك همزه سنی حذف ایله سامندر اولوب بعده الف سام دخی
حذف اولندقده سمندر اولمشدر حیوان مرقومی جمیع فرهنكلرده
واكثر كتب مفردات طبده كمال اضطرابلرندن ایكی صورت ایله
توصیف ایدرلر اولا مشهوری عصفور جثه سنده آتشی رنك برطیر
اولوب بیك سنهٔ كامله آتش ایله تعیش ایدنصكره خار وخاشاك جمع
ومافوقنه صعود ومنقارى ایله نفخ ایدیجه نفسندن آتش پیدا
اولوب پروبالی ایله شعله اندره رك كندوینی احراق وافنا ایدوب
مرور ایام ایله رمادندن بچه سی پیدا اولور ایمش ثانیسی كلر انواعندن
تعریف وتوصیفلرینه كوره هوهو كه تركیده بلانه زهرو برن دیو
مشهور بیل كرتنكره در ادعالری آتشه وضع اولنسه محترق اولماز
ایمش وریشندن فتیله ایله دستمال نسج ویا جلدندن دباغت ایله
ینه مقرمه وسرپوش اعمال اولنوب وسخدار اولدقده آتشه القا ایله
تطهیر اولور ایمش اما كتب مفردات طبده سمندرك اصلی سرپایده
مثالاً منددرا اولدیغنه نظرا فارسیده اولان توجیهات دخی لاطائل
اولور * سمیدع * كریم وشریف وشجاع وشیخ یعنی اورطه
یاشلو وموطؤ الاكناف یعنی آینده وروندهسی چوق اوو كسنه
معناسنه ضم سین ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح سین ومیم ودال

* سمندر *

انكار وجود سمندر

* سمیدع *

وسكون يا وعين ايله سعيد عدن غلط اولوب فارسيده ايكى جزءدن
مركب بختاور دير لر فتح يا وسكون خا ايله بخت دولت وعزت ومد
همزه وفتح واو وسكون را ايله آور كتورمك معناسنه اوردن لفظندن
وصف تركيبى اولمغله دولت وعزت صاحبى كمسنه ديمكى افاده ايدر
سنامكى * ورقى حنا چچكى ورقنه شبيه وساقى اينجه وتخمى غلاف ايچنده — * سنامكى *
اول بهارده ظهور وبروز ايدن نباتك اسمى كسر سين ايله اسم واحد
كبى ممزوجا مستعملدر عربى وفارسى مشترك اولان فتح سين ومد نون ايله
سنادن غلدر مكۀ مكرمه على فاتحها ازكى التحيه مجاورتى ايله شرفياب
اولديغمز هنكامده كرارا مشهوديمز اولمغله نبات مرقوم اكثر بلادده
نابت اولديغى مشاهديمز اولدى لكن اجودى اول بقعۀ مباركه ده
ظهورينه مبنى نسبت ايله سنامكى دينلور * سنجار * موصلك جانب — * سنجار
غربيسنده اوج مرحله محلده واقع خواجه سلمان ساوجينك ممدوحى
بشيوز اللى ايكى تاريخنده متوفى سلطان سنجرك مسقط رأسى
بلدۀ معروفه نك اسمى كسر سين وسكون نون ومد جيم ايله غلط اولوب
صحيحى فارسيده فتح سين ايله در ديو جميع فرهنكلرده محرر اولمسى
صاحب لغتلرك تعريبنه عدم وقوفلرندندر زيرا قاموسده سنجار
بالكسر مشهور على ثلاثة ايام من الموصل مضبوط اولديغى
معلوم اولندقده نصكره فرهنكلره تبعيت نامناسبدر بلدۀ مرقومه نك
طولى سو وعرض بلدى لوك درجه ودقيقه در * سنطراج — * سنطراج
نعلبندلرك تراشيده سم حيوانات ايلدكلرى كفۀ دست صورتنده
آلت معروفه نك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب ضم سين ايله
سمتراش دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربيده اسم مخصوصنه
ظفرياب اولهمدق مولدين فتح كاف وتشديد وفتح فا ايله كفه ديرلر
ضم سين وسكون ميم ايله سم چارپا حيوانات طرناقلرى وكسر تا
ومد را ايله تراش يونمق معناسنه تراشيدن مصدرندن اسم فاعل
اولمغله معناى تركيبيسى درت اياقلو حيوانلرك طرناقلرينى يونه جق
نسنه ديمك اولور * سنطرنج * زمانه خلقنك تمثيل حرب وجدالدر — * سنطرنج

اباحنيفى وهو الشافعى ديه رك مبتلاء اولدقلرى لعب مشهورك اسمى
فارسيده ايكى جزءدن مركب شترنك ويا شترنج ويا صدرنك ويا صدرنج دن
معرب كسر سين مهمله وسكون طا ونون وفتح را ايله سطرنج دن غلط
اولوب اكرچه لسان عربيده مشهور وافصحى اعراب محرره — اشتقاق تصرف
ومعجمه ايله جردجل ورنده شطرنج در امازبان تركيده مستعملنه — شطرنج وامثاله
مناسبت ايله مهمله تقديم اولندى اولا بعض نيمچه منلالرك شطرنج
معجمه ايله مناصفه معناسنه مشاطره وبا الات موجوده يى ايكى بولك
ايتمك معناسنه تشطيردن ومهمله ايله سطرنج ابتداء ملاعبه ده تعبيۀ
آلاتده صره لمق معناسنه تسطيردن مشتقدر قوللرى اسم
ابينا آدم عليه صلوات الله الاتم ترابدن مخلوق اولدقلرينه نظرا
اديم ارضدن مشتق وابليس پرتلبيسك اسمى رحمة رحمانيدن
نوميد ويأس معناسنه ابلاس دن مشتقدر كلاملرينه مشابهدر
جمله سى غلط اولديغى آشكار اولور زيرا اسماء ثلاثۀ محرره
اسماء اعجميه دن اولوب تعريب اولندقلرنده علم وعجمه جهتى
منع صرفلرينه سبب اولمسى مشهوردر بنا برين اسماء اعجميه نك اسماء
عربيه دن اشتقاقى محال اوله جغى محتاج برهان دكلدر لكن كسر شين
ايله بعد التعريب بنه تعجيم اولنوب فتح شين معجمه ايله شطرنج استعمالى
بين الاعجام شايعدر ثانيا قبل التعريب اسم اعجميه سى شترنك فرض
اولنورايسه فتح شين معجمه وسكون تا ايله شت قمار بازلر بيننده حاضر
اولان كمسنه يه بلا ملاعبۀ ويريلان حصه معناسنه موضوع شتل
لفظندن مرخمدر وفتح را وسكون نون واخرده كاف فارسيه ايله رنك
شبه ومانند معناسنه اولمغله معناى تركيبيسى قمار اويناين قماربازه
ويريلان حصه يه بكزر ديمك اولور وجه تسميه بويله خاطره لايح اولور كه
ناظر ومباشرلرى فكر واندیشه واضطرابده مساوات ايله حصه مند
اولملرى اوله ويا اصلى شدرنج اعتبار اولنور ايسه ضم شين معجمه
وسكون دال ايله شد اولدى وفتح را وسكون نون ايله رنج زحمت
ومشقت معناسنه اولمغله مبتلاسنه لاطائل موجب الم واضطراب

اولدیغی بدیدار در لکن بعضی کتب عربیه ده شدرنج مرقومی ای زال
الغنی ایله تفسیرلری مفسر دیکرم محتاجدر ویا اسم دریسی صدرنك
وصدرنج ملاحظه اولنور ایسه فتح صاد وسکون دال ایله صدبوز
عدد معناسنه ورنك مشهوری اوزره لون ویا مکر وحیله معنالرینه
ورنج ذکری مرور ایدن زحمت ومشقت معنالرینه اولمغله صدرنكك
معنای ترکیبیسی مبالغه‌دن کنایه اوبدان یا یوز رنك ایله متلون
ویا یوز حیله ارتکابنه محتاج دیمك اولور وصدرنجك یوز درد معناسنه
اولدیغی ظاهر یعنی اویننانلر یوز درده مبتلا اولور دیمکدر سبب ایجادی
بو صورتده مرویدر که شاهان هنددن طلحند فوت اولدقده مادری
فراق پسردن جنون درجه سنه رسیده اولدقده حکمای هنددن
لجلاج شطرنجی پیدا و حضورنده بعضی کسان ایله ملاعبه‌سی آرامنه
سبب اولور ایمش * استطراد * شطرنج ملعوب ومشهور طرفینده
سفید وسیاه اون التیشردن مجموعی اوتوز ایکی قطعه اولدیغی معروفدر

رسم کرکدن — رسم فرز کبیر — رسم آهو

صورت ملاعبهٔ شطرنج کبیر

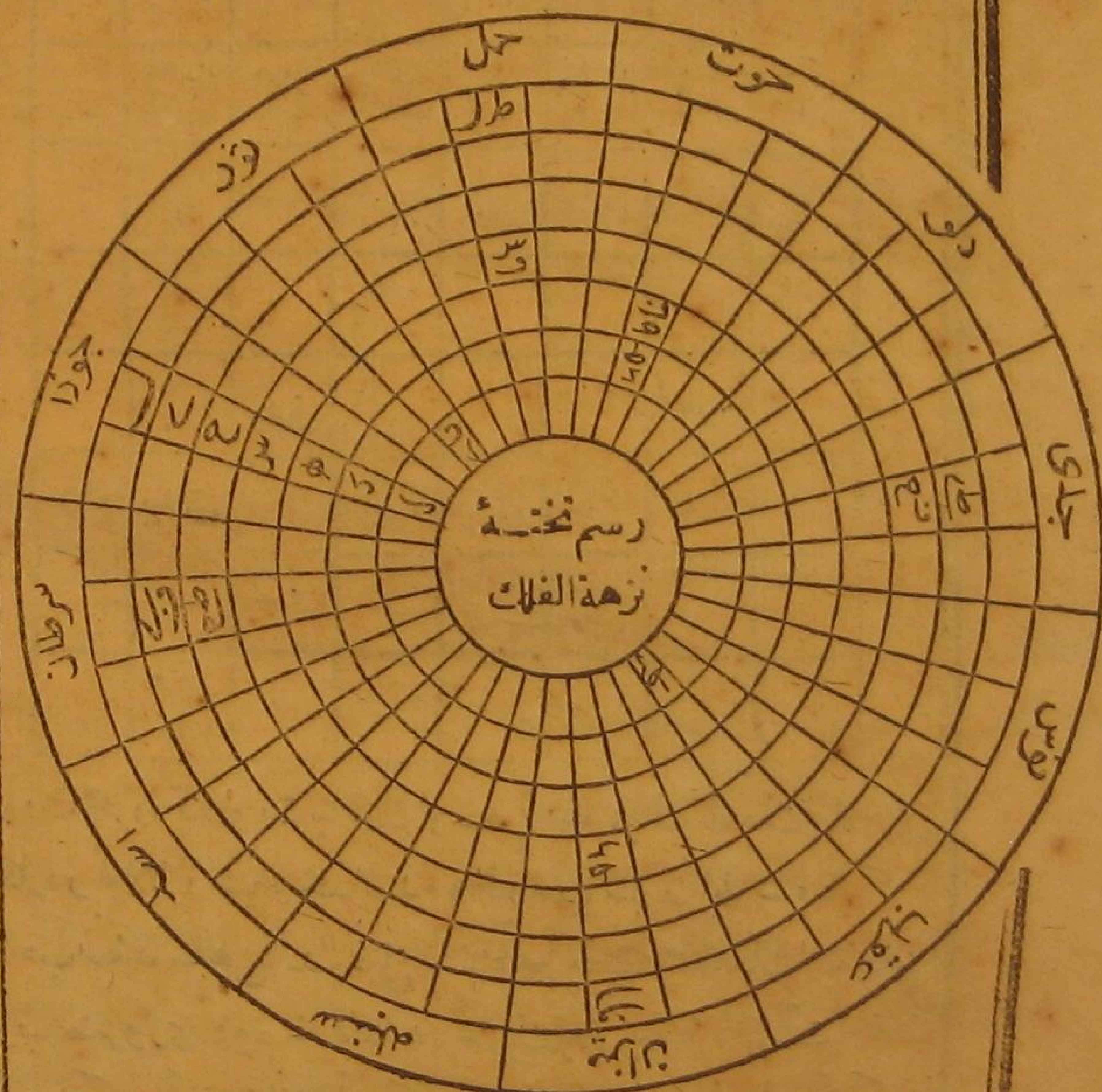
اما شطرنج کبیرده رسم اولندیغی صورتده شاهك جانب یمیننده فرز
کبیر ویسارنده فرز قدیم صغیر وفرزلرك مادوننده آهولر وانلردن صکره
کرکدنلر ومابعدلرینده قدیمی اوزره اسب وفیل ورخلر وضع اولنور
بو وضعده بش آلت زیاده سیله بش پیاده دخی زیاده اولوب برطرفی
یکرمی التی ومجموعی اللی ایکی قطعه اولور قدیمی شطرنجك رفتاری
معلوم فرز کبیر معروف اولان حرکتدن زیاده اسب کبی اوینار وآهولر
اسب رفتارنده برخانه زیاده اوینار وکرکدنلر فیل رفتارندن غیری

غیری اسب کبی اوینادقلری یکتانشین صدر مکرمت مهر سپهر عرفان
وفضیلت علم العلم والمهم علامة الفضل والکرم عمدة العلماء العظام
ملجأ الصدور ذوی الاحترام والد ماجد واجب الاکرام اطال بقائه
الملك العلام سایهٔ علیه لرنده علی قدر الطاقه تعلم وکسب اولنان علوم
ومعارفدن غیری متعلقات دائرهٔ علیه لرندن چند نفر شطرنج کبیر
مزبوره ادمان وچوق زمان ملاعبه لری کورلمش ایدی وشطرنج
صغیر ومشهوری حین ملاعبه ده وقوعیافته منصوبه لر لاجل الحفظ
قلمه آلینوب رساله لر ترتیب اولنمشدر الشباب شعبة من الجنون مألی
هنکام جوانیده لعب شطرنجه ازمایشمز اولنسنده اختراع وایجاد
ایلدیکمز منصوبه لردن اون اوچ بازیچه ده مات اولان منصوبه صورتیدر

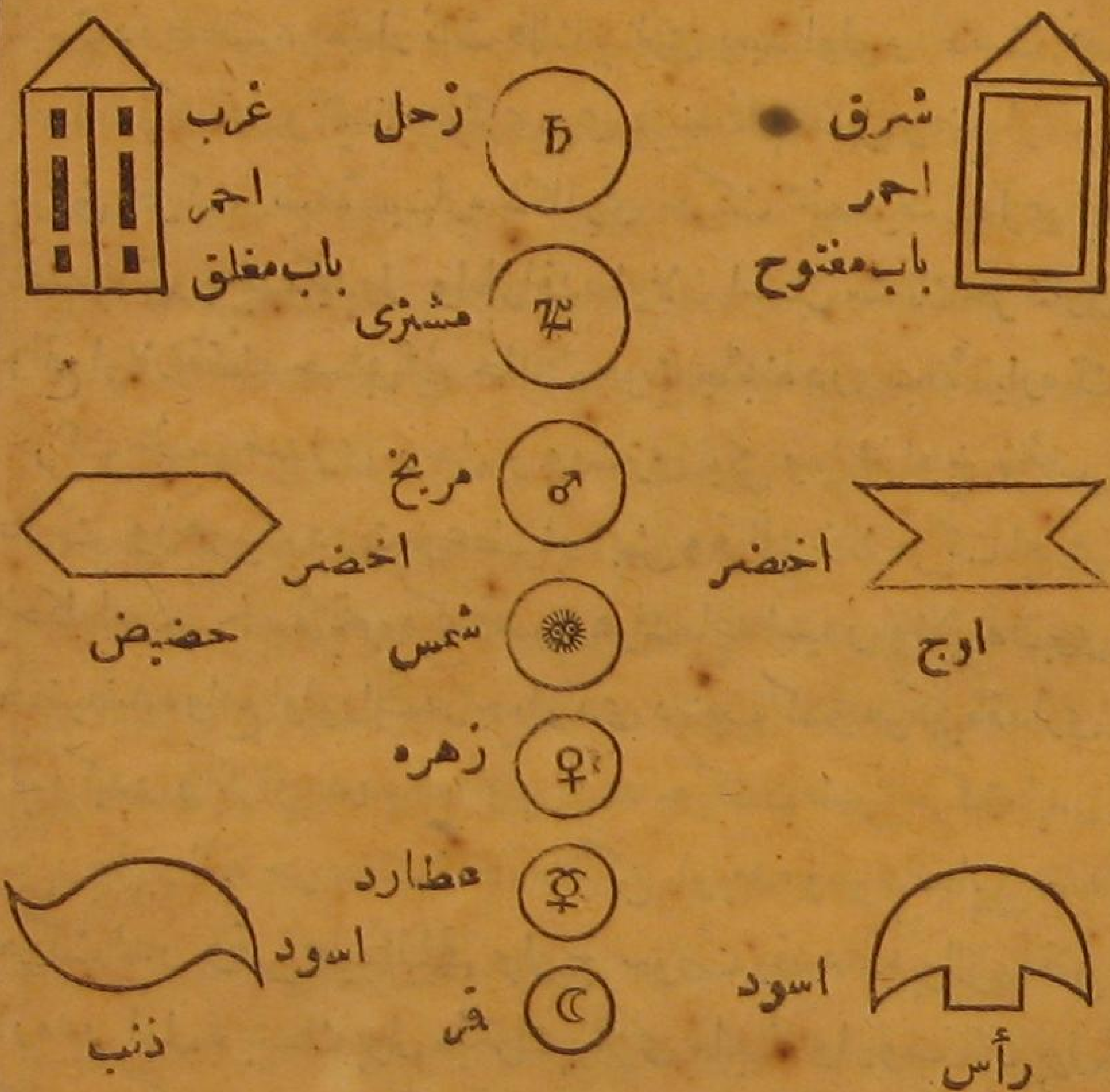
			[illegible]				
[illegible]	فرز	[illegible]		اسب	[illegible]	رخ	
	اسب				بیدق		
						بیدق	شاه
					رخ		
						[illegible]	

صورت محرره ده نوبت بیاضك اولسه برشاه دینلك ایله مات اوله جغی
آشکاردر اولا فرز سیاه حذاسنده واقع اسب شبرنك ایله شاه دیدکده
صاحب سفید شاهنی کندو فیلی جانبنه حرکتنده مات اوله جغنی
بیلوب ضروری دوم خانهٔ شاهه تحریك ایدر ینه فرز ایله آت اوندن
شاه دیندکده سوم خانهٔ شاهه کیدر وراسندن فرز ایله شاه دیندکده

ینه کند و فیلی طرفنه کیدر ایسه مات اوله جغی اشکار اولمغله
ضروری اسب سیاهك اوکونه کیدر شاه سفید اتصالنده کی اسب سیاه
خانه سندن شاه دیندکده ضروری حرکت ایدر ینه اسب مرقومك
خانهٔ دیکرندن شاه دیندکده کناره کیدر کنارده ینه اسب مرقوم
اوندن شاه دیندکده کند و فیل دیکری اتصالنه حرکت ایدر فرز سیاه
ایله فیل سفیدی الوب شاه دیندکده حرکته محل قالمیوب شاه مات
اولور شطرنج مرقوم امثالی نرد وطامه ومنقله ومحبس وغونجفه
دیه رك ملعبه کثیر الوجوددر لکن منجمان قدیمك ایجادی اولوب
متروك اولان نزهة الفلاك نام لعب بافائده بی محاسبان وقتك سربلندی
خلیفه زاده اسماعیل افندی مرحوم بیك یوز یتمش برتاریخنده ترتیب
وصورت ملاعبه سنه مخصوص رساله یازوب ناسی ترغیب ایلمشدر

رسم اولندیغی صورتنده برلوحه اوزرینه نقش وآلات وادواتی ترتیب
ونردزاری کبی مسدس بری یشل وبری قرمزی وبری سیاه اوچ زار
تدارك وهربرینك بش سطحنه یك ودو وسه وچهار وپنج نقطه لر
اشارت اولنوب سطح واحدلری خالی قالور یشل زار نقطه لری
حسابی ایله اوج وحضیض وقرمزی حسابی ایله شرق
وغرب وسیاه زار حسابی ایله رأس وذنب جانب یمیندن یساره
مشی وحرکت ایدرلر وبونلر اوینانلر بیننده مشترکدر یعنی
هرنوبت زارلر اتلدقده نقطه لره قیاسا حرکت ایدرلر

وسفید وسیاه طرفینك رسم اولندیغی اوزره بری برندن اکبر یدیشر
قطعه نردیلی شکلنده یلدیزنشانلری اوینایانلر اختیارینه موقوفدر یعنی
هرنوبتده قنقیسنی مراد ایدر ایسه تحریك ایدر مشی آتی البیانلری اوزره
برینی ویا برقاچنی ویا جمله سنی اوینادر ولعب نردده متعارف اولدیغی کبی

اولا برر زار آتیلوب قنقیسنك زیاده كلور ایسه اول اول قونار بعده
من غلب لعب قاعده سی معروفدر وابتداه پوللری ترتیبده بش صورت
واردر كه دست تعبیر اولنور ابتدا پوللری وضع ایدنه نظرا ثانی
بش محله قونار لكن بشرط انكه بیت شرفه و بیت مرقومدن التنجی
خانه لره قونمیه وحین ملاعبه ده طرفین سیر اصلیلرینه مراعات زهره ئی
بر برج وعطاردی ایكی برج شمسدن دوراتمیه لر دست یكم مقارنه در كه
واضع اولك پوللری یاننه ثانی ملاصق قونار دست دوم تسدیس در كه
لاعب ثانی پوللرین واضع اوله نظرا سدس فلك دور وضع ایدر
دست سوم تربیع در كه ثانی ربع فلك بعید قونار دست جهارم
تثلیث در كه مقدار ثلث فلك یینلری بعید اولور دست پنجم
مقابله در كه اول و ثانینك پوللری بری برینه تمام مقابل وضع اولنور
طریق حركت سبعهٔ سیاره شكللری حركت مخصوصه لری ایله
حملدن ثور جانبنه كیدرلر واطرافده اولان اشكال ستهنك حركتلری
واقع اولان نقطه حسابی ایله حملدن حوت جانبنه در و سبعهٔ سیاره نك
حركت مخصوصه لری زحل بر و مشتری ایكی و مریخ اوج و شمس
درت و زهره بنه درت و عطارد بش و قمر التی خانه حركت ایدرلر
احكام لعب خمسهٔ متحیره كه شمس و قمرك ماعداسیدر بونلاردن بری
حضیضده واقع اولور ایسه راجع اولدی دینوب كندو حركتی مقداری
كیرو كیدر و اكر اوجده واقع اولور ایسه حركتنك ضعفی حركت ایدر
یعنی زحل برخانه حركت لازم ایكن اوجده وقوعنده ایكی خانه
حركت ایدر وقس علیه الباقی واوج صورت وقوعنده پوللری نقل
لازمدر اولی برینك پولی دیكرك پوللری مابیننه واروب انك پولی
كندو پولی كبی ایسه مثلا ایكیسی قمر واقع اولور ایسه اول اخر پولی نقل
لازمدر ثانیسی تربیعدن احترازدر یعنی لاعبك پولی نك واردیغی
خانه نك التنده كه فلكده اخرك پولی طقوزنجی خانه ده بولنور ایسه بنه
نقل لازمدر ثالثی اولك پولی واردیغی خانه مقابلنده واقع اخرك پولنی
نقلدر طریق غلبه خمسهٔ متحیره دن برینك پولی بیت شرفنه وارر

ایسه مقابلنده واقع اول پولك مثلنی الور بو صورت ایله جمله سی تمام
اولدقده شطرنج مثللو النك غالب اوله جغی معلومدر و اكر كندو پولی
بیت هبوطه وارر ایسه خصمی اول پولی آلور و بنه خمسهٔ متحیره دن
بری یا كندو شمسی و یا خصمی شمسی ایله برخانه ده جمع اوله محترق اولدی
دیو لاعب آخر اول سیارهٔ الور و قنقیسنك شمسی خط مغربه موافق
كلور ایسه غربت شمسه دینوب مغلوب اولور و رأس و ذنب خطلرنده
برینك قمری اخرك شمسنه مقابل اولور ایسه عقدهٔ فلانده قمر منخسف
اولدی دیوب صاحب شمس قمر دیكری الور و برینك قمری
اخرك شمسی ایله عقدتیندن برنده یعنی رأس و یا ذنب مقابلنده برخانه ده
بولنور ایسه شمس منكسف اولمغله صاحب شمس مغلوب اولور
و قنقیسنك جمله كواكب موجوده سی دفعةً خط مشرقده بولنور ایسه
اشرقت كواكبه دینوب غالب اولور صورت قیم اكر طرفین دفعةً
خط مشرقده بولنورلر ایسه و یا دفعةً بیت هبوطه واررلر ایسه و یا ایكی
شمس بردن منكسف اولورلر ایسه و یاخود ایكی شمس بردن خط مغربده
واقع اولورلر ایسه و یا طرفینده شمس و قمرلردن غیری نسنه قالماز
ایسه بونلرك جملهسنه دست قیم دیرلر * سنقور * طوغان انواعندن * سنقور *
معروف طیر شكارینك اسمی فارسیده ضم سین و قاف و سكون نون
ورا ایله سنقردن غلط اولوب عربیده مد با و كسر و مد زا ایله بازی
دیرلر و اعراب محرره ایله سنقر اسماء رجالدن اولدیغی قاموسده محرر
اولدیغندن قطع النظر سنقر بیك قلانسی قصهسندن اشكار اولور
هر نه قدر كوشزد ایسه ده قد ندب الی الاذكار وجعل سبقلا للافكار
مفادی تفصیله ابتدار اولندی منقبه ال جنكیزدن التی یوز منقبه
طقسان درت سال هجریسنده بادشاه جغتایان اولان قزان خانك
ندیم فضائل مندی و مستشار معارف پسندی و بهران همجلس
وانیسی سنقر بیك قلانسی بد طینت و بدفرجام و نمك بحرام اولمسندن
ادنی اغبرار ایله ولی النعمتی ترك و دیار مصریه ده ملوك اتراكدن والیٔ
عصر ملك ناصر طرفنه فرار ایدر مومی الیه معارف و هنر

سنقر بیکه دلر بوده اولوب بای بست اولمق ایچون قصبات وقرا تملیکی
ایله طیرانته مانع اولور لکن سنقر مزبور مفطور جبلیتی قدح وذم
ولی النعمیده اوقات کذار اولدیغی خبرلر رسیدهٔ صماخ قزان خان
اولدقده بی قرار اولمغله شدت غضبندن خامه دردست اولوب
بو صورتده نامه تحریر ایدر صورت نامه بعد از ادای مراسم وداد
وتمهید قواعد اتحاد منهای آن احب احباب کرده میشود که
سنقربیك قلانسی از قزان کریخته است حکم چنانست که اورا
پیدا کرده بدین جانب بدست قاصد روانه سازند والسلام ایله ختم
کلام وبرتاتاره ویروب مصره ارسال ایدر بعد الوصول ملك ناصر
تعظیم عظیم ایله دیوان عالی ترتیب ایدوب جمله اعیان مواجهه سنده
نامه‌ئی قاصددن اخذ وسنقربیکه آل ولی النعمتکك امرینی اعلای
صوت ایله قرائت ایله حضار مجلس جمله‌سی حصه یاب اولسونلر
دیو اعطا ایدر سنقربیك دخی قائما قرائته اغاز وکندو اسمی محلنه
کلدکده سنقرئك قلانسی از قزان کریخته است دیو بداهةً وارتجالا
قرائت وتمام نامه ده سورهٔ شریفهٔ اعلادن کلام عالیٔ محرر فرار
ایتمش دیو برادا ایله جنون قزان خانی جهت کبرایه القا ایدر بنابرین
اوکیجه خوش نویس کاتبلر تدارك وموجود خزینهٔ مصریه
مصحف شریف حضرت عثمان رضی عنه ربه المنان دن برنسخهٔ نفیسه
تنمیق وفرداسی هدایای فراوان ایله قاصد قزان خانی ارجاع ایدرلر
بو سر رشته ایله سنقربیك خان مزبورك بی شعور اولدیغنی اعلان
وبینهما ده شدت عداوت غلیان ایدرك یدی یوز اوج سالنده
دمشق الشام حوالیسنده جنك وجدال بی ارام اولوب اخر الامر
بیچاره قزان خان یدی یوز قرق التی سالنده امیرقوزغون محاربه سنده
مقتول اولدیغی تواریخده محرردر العهدة علیهم * سنکین * متین یعنی * سنکین *
تاش کبی معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده زیاده اغر معناسنه
فتح سین وسکون نون ایله سنکین دن معنی غلط اولوب عربیده فتح همزه
وقاف وسکون ثا ولام ایله اثقل دیرلر قارئینه کران کلمیه که زبان

فارسیده فتح سین وسکون نون ایله سنك تاش معناسنه دلالتی کبی وزن
یعنی طارتو معناسنه دلالت ایدر ویا نسبیه ونون تأکید نسبت ایچون
اولمغله معنای ترکیبیسی زیاده اغردیمك اولور اما حجر یعنی تاش
معناسنه نسبت وتأکید نسبت ایله سنکین هاون وامثالی حجردن اعمال
اولنمش اوانیه اطلاق اولنور * سود * پارسه قوشندن ماعدا * سود *
اذن ظاهر یعنی اولان جمیع حیواناتك ممه‌لرندن خارج شیٔ معروفك
اسمی چغتاییده دال یرینه تا ایله سوت دن غلط اولوب عربیده فتحتین
وسکون نون ایله لبن وفارسیده کسر صریح شین وسکون یا ایله شیر دیرلر
وشیر سوته اسم اولدیغی کبی ارسلانك دخی اسمی اولدیغی مشهوردر
ارباب لغت سوته کسر صریح وارسلانه کسر خفی ویا اوله یای معروفه
وثانیه یای مجهوله قید ایدوب کویا فرق وبیان ایلمشلردر ظرفای
عجمدن سماع وحفظه موقوف اولوب تحریر ایله افاده‌سی ممکن اولمیان
ادالردندر * سوسم * شیروغن اخراج اولنان بزر معروفك اسمی * سوسم *
عربیده کسر سینین وسکون میمین ایله سمسم دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف عربیه وسکون نون ودال وکسر جیم تازی ایله کنجد دیرلر
سوسم * الوان متنوعه ایله متلون بستانی وبری شکوفه معروفه‌نك * سوسم *
اسمی عربیده جوهر وزننده سوسن وفارسیده ضم سین ایله سوسن
اولمغله قنغیسندن غلط دینسه مناسبدر وبریسنك کوکنه
رایحه‌سی مناسبتیله بنفشه کوکی دیرلر سبحه وحبه اعمال اولندیغی
معروفدر * سوقاق * سکه یعنی شهرلر وقصبات وقرا درونلرنده * سوقاق *
معروف یوللرك اسمی عربیده ضم زا ایله زقاق دن غلط اولوب
فارسیده ضم کاف عربیه وواو معروفه وفتح جیم فارسیه ایله کوچه
دیرلر * سوقه * چارسو خلقی تجار معناسنه فتحات ثلاثه ایله استعمالی * سوقه *
شایعدر عربیده تحت ید مخدومده اولان رعایا ونوکران معناسنه
ضم ومد سین ایله سوقه دن غلط اولوب فارسیسی کسر ومد سین
وادات جمع ایله زیردستان اولور اما مطلوب اولان چارسو خلقی
معناسنه عربیده واحدنه ضم اول ویای نسبت ایله سوقی وجمعنه

* سولك * سوقيون وفارسيده اوله مد با ايله بازارى وثانيه بازاريان ديرلر * سولك
قصد وحجامت بدلی وجود انسانده مخالف محللره یاپشدیردقلری
حیوان معروفك اسمی فارسیده فتح شین معجمه واخرده کاف عربیه ایله
شلوك دن غلط اولوب عربیده فتحات ثلاثه ایله علقه دیرلر جمعی
* سوماق * ینه فتحتین ایله علق دیر * سوماق * شجری انار اغاجنه شبیه اکثر
بلدانده موجود حبة الخضرا کبی معروف ثمرك اسمی عربیده رمان
وزننده ضم سین وتشدید میم سماق دن غلط اولوب فارسیده
* سهل * کسر تاء مثنات وسکون میم ایله تم دیرلر * سهل * اماکن معتدله یعنی
صووغی آز اولان محللر معناسنده استعمالی شایعدر عربیده جبلك
ضدو مقابلی دوزیر معناسنه فتح سین وسکون ها ایله سهل دن غلط
اولوب فارسیده مد تا وفتح با وسین مهمله ایله تابسه دیرلر اکثر
اماکن معتدله رؤس جبالده عدم وجودینه مبنی تغلیبا شایع اولمق
بعید دکلدر وساحل دخی بحره قریب محللره اطلاقی غلطدن سالم
اولمز زیرا صحیحی ذوساحل ویامقلوبا مسحولدر ذو صاحب
وساحل صو یالق معنالرینه معلوم ومسحول ضمتین ایله سحل
مصدرندن برنسنه نك قشرینی اخراج وروزکار روی ارضی صویغه
موضوع معنالره نظرا اسم فاعل معناسنه ساحل بحر واسم مفعول
معناسنه مسحول کار دریا اوله جغی اشکار اولور امادکز کنارینه
* سهیل * عربیده شاطیء البحر وفارسیده لب دریا دیرلر * سهیل * صوت
فرس یعنی آت کشنمك معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح صاد
وکسر ومد ها ایله صهیل دن غلط اولوب فارسیده کسر شین
وسکون یا وفتح هاء اولی ایله شیهه دیرلر اما ضم سین ایله سهیل اول
ستاره درکه یمن جانبنده طلوع وبروزینه مبنی سهیل یمانی دیرلر عربی
وفارسی مشترکدر بامر خدای جهان آفرین لعل ویاقوت وزمرد
وعقیقه رنك وآب وتاب حدوثنه سبب نجم مرقوم اولدیغی دوش
حافظهٔ فقیر اولمشدر لکن کسر شین وسکون عین وقصر الف ایله
شعری سهیل مرقومك غیری اولوب عند العرب اختاسهیل دیرلرکه

یری

یری شعری العبور در اول جوزاده اولور دیکر شعری الغمیصا در
اول ذراعده اولور سهیل قریبلرندن بونلره دخی شعری الیمانی دیرلر
وطلوعلری بهر سال ماه تموزك یکرمی اوچنجی کوننه تصادفندن
تقاویم سالیه ده محرردر وشعرا فتح شین وسکون عین ومد الف ایله
بلایه اطلاق اولنور وقت طلوع شعری زمان حصاد واواخر صیف
اولمغله مالزدهٔ محصول اولان بیع وشرا ووسعت معاش ایله ذهاب عنا
واندفاع باد سموم واهویهٔ وبائیه تقربی ایله لطافت هوایه بادی اولدیغنه
مبنی اذا طلعت الشعری فاندفعت الشعرا کلامی مشهوردر
* سیاست * سیاست * ترتیب جزا معناسنه سیاست میدانی قتی مشهوردر عربیده
کسر سین ومد یا وفتح سین ثانیه ایله سیاست اشهر علامهٔ کان روم
کمال پاشازاده مرحومك تصرف خاصنه نظرا معنی غلط اولور
مولانای مشار الیه رحمة الله تعالی علیه معرب رساله لرنده بیوررلرکه
سیاست اولی عجمی وثانیسی ترکی یعنی مغلی ایکی کلمه دن مرکبدر فتح
سین ایله سه اوچ عدد معناسنه معلوم وفتح یا ومد سین ایله یسا ترتیب
معناسنه اولمغله معنای ترکیبیسی اوچ ترتیب دیمك اولور بو کلمه نك
سبب وقوعی دخی نجوم الزاهره نام کتابدن نقل بیوررلرکه مغل شاهی
جنکیزخان حوزهٔ تصرفنده موجود ممالکنی اولاد ثلاثه سنه تقسیم
وهر برینه وصایا وقوانین تفهیم ایدوب مدی الدهور بینلرنده جاری
تراتیب ثلاثهٔ جنکیزیه که سه یسا دیرلر ایمش ترتیبنی تغییر وتعریب ایله سیاست
دیمشلردر انتهی ترجمهٔ کلامه لکن فیروزابادینك قاموسده وسست
الرعیة سیاسة امرتها ونهیتها وفلان مجرب قد ساس وسیس علیه ادب
وادب کلامندن عربیء اصلی اولدیغی ظهورندن غیری امر ونهی
* سیل * وادب وتأدب معنالریله غلطدن سالم اولور * سیل * وجود انسانده
بلا وجع ظاهر وغائب اولان معروف دانه لرك اسمی فارسیده لغت
تبریزی اوله رق کسر سین وکاف فارسی وسکون یا ولام ایله سکیل دن
غلط اولوب عربیده ضم ثاء مثلثه ولام وسکون همزه ایله ثؤلول دیرلر
* سیمرغ عنقا * سیمرغ عنقا * اسمی موجود وجسمی ناموجود طیر مشهورك اسمی

عربیده فتح عین وسکون نون ومد الف ایله عنقاء طیر مشهوره تسمیه
اولندیغی کبی بو ینو اوزون معناسنه اعنقك مؤنثی طویلة العنق
معناسنه دخی عنقادیرلر وفارسیده کسر ومد سین وضم میم وسکون
را ایله سیمرغ مرغ معهودك اسم موضوعی اولمغله لسانین واسمین دن
مرکب ومکرر باب همایون قپوسی کبی غلط اولدیغی آشکاردر
مکرکه عنقادن معنای جنسی قصد اولنمیوب بلکه طویلة العنق
معناسنه معنای وصفی اراده اولنوب تأنیثی دخی جثه اعتباریله
بنا اولنه استطراد عنقا مؤنث اولدیغی بیان اولنمش ایدی بو ینو اوزون — تحقیق عنقا ومغرب
طیر معهود معناسنه مذکر ومؤنثه حیه ودابه کبی اسم جنس اولمشدر
لکن اکثر کتب عربیه‌ده مغرب ایله توصیف ایلملری امرأة عاشق
قبیلندن اولور ومغرب ضم میم وسکون غین معجمه وکسر را ایله زیاده
پروازندن اطراف بلادده کورنمین معناسنه در اما عنقاء مغربك وجودینی
ادعا ایدنلر سند متصل ایله خیر الناس حضرت عبد الله ابن حضرت
عباس رضی الله تعالی عنهمادن نقل وروایتلری حضرت موسی علی نبینا
وعلیه السلام زماننده نوادر بنی اسرائیلدن معدود هر حیواندن
کندوده برعلامت اولمق اوزره مخلوق احسن الطیور نر وماده
برجفت موجود اولوب حوالی بیت المقدسده وحوش وطیوری
صید واکل وبنی اسرائیل ایله انس والفت ایدر ایمش بعد وفات
نبی مشار الیه صلوات الله تعالی علیه ارض نجددن قیس بن غیلانه
انتقال ایلمش وابن کلبی روایتنده موطن اصحاب الرس ارضنده
وحج نام برکوهده ساکن انواع الوان ایله ملون یوزی انسانه شبیه
وبو ینو بغایت اوزون برطیر ایمش علی کلا الروایتین وحوش
وطیوری اقتناص ایدرك صبیانی دخی اختلاسه باشلدقده قومین
مرقومیندن قنقیسی ایسه اول قومه مرسل نبی مکرمه شکایتلرنده
نبیلری دخی اللهم خذها واقطع نسلها وسلط علیها آفة دیو دعاسنده
برصاعقه اصابت ایدوب نسلی ایله بالجمله هلاك اولدقلری روایتدر
وصاحب فرهنك شعوری روایتی علی ما هو المشهور نبی الله حضرت

سلیمان

سلیمان علیه السلام زماننده موجود وسائر حیوانات ایله دیوان
عالیلرنده اثبات وجود ایدر ایمش بعده ورای قافه نقل اولنمش
حتی اسکندر ذو القرنین حضرتلری کوه قافه واردقده سیمرغ
مرقوم انسان کبی تکلم ایلمش اکاذیب عجمدن نقل اولنور که مرغ
مرقوم دیار چیندن عبورنده بر تللی پر اغوب اول ریشی نکارستان
چینه وضع واوستادان اوزنده اولان نقوش غریبه ورسوم عجیبه یه
نظر وتعلملری ایله عالمده اشتهارلرینه سبب اولوب حالا اول ریش نکار
خانهٔ چینده موجود ایمش وسائر حدیث خرافه واخبار طم وحدیس
مثللو قصص پسندیده وافسانهٔ ناشنیده السنهٔ ناسده اکثر
من ان یحصی در والحاصل عنقاء مغرب وبیض الانوق وکبریت احمر
وصدیق صدوق اسماء بلا اجسام کالحارث بن همام اولدقلری نتیجهٔ
* سیوان * — کلامدر * سیوان * ملوك عظام اوتاغلرینك اوکونه برقاچ
ستون ایله وضع ایلدکلری معروف کولکه لکك اسمی فارسیده مد سین
وفتح با ایله سایبان دن غلط اولوب عربیده فتح میم وکسر ظا وفتح
وتشدید لام ایله مظله دیرلر وسایبان مرقومك اصلی ایکی جزءدن
مرکب سایه بان اولمغله کثرت استعمالندن هاسی حذف اولمشدر ومعنای
ترکیبیسی کولکه صاقلیجی اولدیغی محتاج بیان دکلدر وعربی
وفارسی محرر اولان اسمین بکلك محللرنده نصب اولنان ایکی درکاو
شمسیه ونو ظهور اولان دردست یکپا شمسیه‌لره دخی اطلاق اولنور

❁ حرف الشین المعجمة ❁

* شاب * — شاب * بعض اماکنده تقاطر وسیلان ایله منجمد شیء معروفك
اسمی عربیده فتح با ایله شب دن غلط اولوب فارسیده مد را ایله زاج
بلور دیرلر اما بحر سو بسیده قعر دریادن بلاورق چنار اغاجنه شبیه
کوفکی تعبیر اولنان بحر صورتندن نابت شیء معروفه دخی
شاب اطلاقی شایعدر فارسیده سنك مرقومه مد شین ایله شاب وفتح
شین وسکون با ایله شب وعربیده فصیحنه ظفریاب اولمدق لغت
مولده ده اغصان یعنی بوداقلره تشبیها صیغهٔ جمعده ضم شین

* شاخ * وفتح عين ايله شعب ديرلر * شاخ * كوكلو اشجارك اصلندن
ظهور وبروز ايدن خرده فدان معناسنه استعمالى شايعدر فارسيده
مدشين وآخرده كاف عربيه ايله شاكدن غلط اولوب عربيده فتح شين
وكسر ومد كاف ايله شكير ديرلر لسان فارسيده شاخ نهال هر درخت
يعنى عموما اغاج تالنه اطلاق اولنور كه عربيده ضم غين وسكون صاد
* شادروان * ايله غصن ديرلر * شادروان * اكثر مساجد ومعابد اطرافنده
جوانبى نايره لو بريكه نك اسمى كسر دال وسكون را ايله مستعملدر
فارسيده ايكى جزءدن مركب فسقيه يعنى زور ايله صچرايوب خروج
ايدن آب معناسنه مد شين وكسر دال وفتح راء مهملتين ايله
شادرواندن غلط اولوب عربيده فتح فا وتشديد ومد واو ايله فواره
ديرلر تركيب مرقومك جزء اولى مد شين وسكون دال ايله شاد آب بسيار
يعنى چوق صو وثانيسى رفتن لفظندن مشتق فتح را ومد واو ايله روان
صالنه رق كيديجى معناسنه اولمغله مفاد تركيب صالنه رق كيديجى
چوق صو ديمك اولور حوضچهٔ مرقومه اطلاقى ذكر جزء ارادهٔ كل
قبيلندن اكثر شادروانلرك وسطلرندن فوران ايدن آبه نظرا مجازا
تحقيق فسقيه استعمالى نابجا اولماز استطراد فسقيه ياء نسبيه ايله فسق وفساده
منسوب محل ديمك مفهمدر حقيقتده فاسق ماء اولديغى ايكى وجه ايله
موجهدر اولى طبيعت آب سفلى ومركزنى طلب ايله اشاغى سيلانى
دركار ايكن خلاف ماخلق لهى حركت ايله فسقه نسبت اولنمشدر
ثانيسى فسق لغة خروج عن المقصد اولديغنه نظرا آب مرقومه فاسق
اطلاقى لازم ايكن تعبيرات شرعيه يه دفع التباسدن صيغهٔ فاعلدن
عدول ونسبت ايله فسقيه ديلمشدر صفتك موصوفه مطابقتى
قاعده سنه مبنى محل فسقه منسوب اولسه محل فسقى لازم ايدى
* شالغم * فواره نك صفتى اولديغى آشكاردر كه فوارهٔ فسقيه ديمكدر * شالغم
سبزه هاى شتائيه دن شیء معروفك اسمى عربيده فتح سين مهمله
وجيم وسكون لام ايله سلجم دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ولام
وسكون ميم وخاء معجمه ايله شلخم ديرلر خفى اوليه كه تركيده

مستعمل

مستعمل شالغم عربيده غلطا شايع شين معجمه ايله شلجم دن تحريف
اولنمشدر مهمله ايله سلجم دن غلط اولمسى اگرچه بعيد كورينور لكن
تحريريمز اصلنه اعتبارادر وان قولى وامثالى لغات سينه نظر ايله
مهمله التزاميمزه دخل بيوريله معتبراتدن تكملهٔ امام صغانى وقاموس
فيروزآبادى وراموز السيد محمد بن السيد حسن ودرة الغواص ابو محمد
حريرى وامثاللرى كتبده ثاء مثلثه وشين معجمه ايله ثلجم وشلجم مردود
* شاگرد * وبالغت ضعيفه اولدقلرينى تصريح وبيان ايلمشلردر * شاگرد * علم
شريف وسائر هنر ومعارف تعلم ايدنلرك اسم معروفى فارسيده مد شين
وكسر كاف وسكون را ايله شاكرددن غلط اولوب عربيده كسر تا
وفتح لام ايله تلم ديرلر خفى اوليه كه تلم مرقومك جمعى بنه كسر اول وياء فتحى
ايله تلام اولوب مزبورك جمعى دخى تلاميذ اولمغله جزء اخيرى يا وذال
اسقاط اولنمشدر وتلاميذ محرر دخى حرف التاده تصحيح كرده مز
* شباط * كسر تا ايله شاگرد معناسنه تلميذك جمعيدر * شباط * آخر شهور
سنهٔ روميه ماه معروف كه ايامى يكرمى سكز اولمغله تركيده كوچك
آى ديرلر اولى شين معجمه وآخرده طاء مهمله ايله استعمالى شايعدر عربيده
ضم سين مهمله وآخرده طا ايله سباطدن غلط اولوب فارسيده بنه
لطيفه ضم اول معجمه وآخرده تا ايله شبات ديرلر لطيفه جنت مكان
سلطان محمود خان دولتنده اغاى دار السعادة الشريفه الحاج
بشير اغا عليه الرحمة والغفران مجلسنده نودولتلردن ثروت ويسارده
بى اقران براغاى ذيشان جالس ايكن اسكدارده نو ايجاد قشلاقلر
اختراع ايدن يمشجى باشى مرحوم الحاج احمد اغا برسپت قثا تقديم ايلمش
وقت مزبور ماه مرقومه تصادفندن صاحب مجلس اغاى مشار اليه
ماشاء الله احمد اغا شباتده خيار تدارككى انجق سيزه مخصوصدر
شباتده خيار يتشدرمك فنى هنردر ديو تحسين واطرا وبرقاچ دفعه
تكرارندن مسافر اغا متألم اولوب خانه سنه وصولده اخص اتباعنى جمع
وبزم باغ وباغچه وخدام وحواشيمز يمشجى باشيدن اوفرواز بد ايكن
برشباط يابمغه قدر نيكز يوق ديو بعد العتاب شمدى بزم باغچه يه دخى

برشباط پیدا ایدك دیو امر ایدر طرفای اتباعی اسکدار قربنده بستان
مرقومه واروب مشاهدلری مثلاو اغای مرقوم باغچه سنده برقشلاق
انشاد واحداث ایدرلر والحاصل سنه آتیه ماه مارتی درونده برقاج
کاوجکه دست رس اولورلر در آن ساعت قطع وکمال اعزاز ایله حضور
بشیراغایه تقدیم ایدنده بشاشت اظهار ایلدیکندن اغامضطرب اولوب
افندم الحمد لله بزدخی شباطده خیار یتشدردك کلامنه اغازده اغای
مشار الیه جوابنده غلت حلیاسیله کوزل مارتده دخی تدارك بنه
هنزدن عد اولنور جوابنده مسافر اغا ایمان غلاظ وبلکه طلاق ثلاثه
ایله افندم بومقدار مصارف ایلدم شباط یابدردم وشباطده خیار
یتشدردم دیه رك مجلس تمام اولدیغی اول وقتی درك ایدنلردن طوبی
چلبی نام تبردار اغای بنامدن کرارا ومرارا رسیده صماخ کثیر الاثام

* شباهت *

اولمش ایدی العهدة علیه * شباهت * مشابهت یعنی بکزه مك
معناسنه مستعملدر عربیده فتحتین ایله شبه دن غلط اولوب فارسیده

مطلب جمع شبه

مد میم ایله مانیدن دیرلر استطراد بینهماده شبه وارد بردینور
شبه مرقومك جمعی علی خلاف القیاس حسنك جمعی محاسن وذکرك
جمعی مذاکیر اولدقلری کبی فتح اول ایله مشابه کاورا کرفعلی استعمال
مراد اولنور ایسه اشبه یشبه شبها دینور وثلاثیدن شبه مستعمل

* شبکی کبسه *

اولمدیغی کبی اشبه نك مصدری دخی غیر مستعملدر * شبکی کبسه
بالق اغی کبی اورلمسی مخصوص کبس معروفك اسمی عربیده
اورلمه ده مشترك بالق اغینك اسم مخصوصی فتحتین ایله شبکه دن
غلط اولوب فارسیده آغ مرقومه فتح نون وسکون سین ایله نسبیل
دیرلر خفی دکلدر که کبس مرقومه اطلاقی اورلمه سی آغه مشابهتندن در

* شبوی *

شبوی * الوان مختلفه ذی حاوی قنبر وساده زهر معروفك اسمی
قد معناسنی افاده ایدن ترکیده بوی اداسی ایله استعمالی شایعدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب رایحه یعنی قوقو معناسنه بوی اداسیله
شبوی دن تفوها غلط اولوب عربیده کسر خاء معجمه وسکون با ایله
خیری دیرلر شب کیجه وبوی قوقو معنالرینه اولمغله کیجه زیاده قوقار

معناسنی

معناسنی افاده ایلدیکی استشمام اولنور واکثری فارسیده حذف با ایله

* شحاث *

شبو استعمالی واقعدر * شحاث * سئله یعنی تلنکی معناسنه ثاء مثلثه
ایله غلطا مستعمل اولدیغی قاموسده ودرة الغواصده محرردر
عربیده صحیحی فتح شین وتشدید ومد حا واخرده ذال معجمه ایله
ایله شحاذ اولوب فارسیده تلنکی مراد فی مد سین مهمله ایله ساسی
دیرلر حالیا دیار مصریه ده آخرده تاء مثنات ایله وشامیه ده دال

* شرآب *

مهمله ایله شحات وشحاد استعمالی بغایت شایعدر * شرآب
فارسیده اسم مفرد اوله رق جمیع فرهنکلرده محرر ولسان ترکیده
هرنه قدر اسمی سوجی ایسه ده ینه بواسم ایله مشهور مسکر ماء عنبك
عربیده اسم اشهری فتح خا وسکون میم ایله خمر اولدیغی دخی مشهور
وغلطدن سالم لکن قرآن عظیم وفرقان کریم الشانده وارد استعیذ
بالله شرابا طهورا لفظ شریفندن تفوهده عدم فرقی ظاهر اولمغله
هرنه قدر خرق اجماع ایسه ده لفظین بینی فرقده نائل اجر جزیل
اولمق امیدی ایله علی قدر الطاقه بیانه مبادرت اولندی لسان دریده
استعمالی شایع کلمیندن مرکب بی حد وعد اسمایه قیاسا بونك دخی
اسمی آب شر اوله ولسان مرقومده مرعی قاعده یه تطبیقا علمیته
نقلده مضاف الیهی تقدیم ایله شرآب اولوب معنای ترکیبیسی
رام رصود یمك اولدیغی اشکاردر لکن قارئین وسامعیندن رجاء فقیر
اولدرکه دفع التباس ایچون اسم مکروهی مد را ایله قرائت بیورمیوب

ابتداء ظهور شرآب

لفظینی فصل واشباع کسر ایله تکلمده مثاب ومأجور اوله لر ابتداء
ظهور شرآب بوایله نقل اولنور که حرف الجیمده تصحیح کرده مز شاه
جمشید عمران عالم ایچون کوناکون صنایع وهنر پیدا وآب انکوردن
انواع ذخایر ایجادندنصکره برمقدار ماء عنب عصر وبلا طبخ
برمحلده برزمان ابقا ایدر غلیان وصافیسی تحتنه رسوب بنده برمقدار
نوش ایلدکده کمال مرارتندن زهر اولمش ظنی ایله زهره سی چاك
اولوب برمحل خالیده حفظ اولنمسنی امر ایدر اخص جواریسندن
شقیقه علتنه مبتلا برکنیزك درد سردن بی درمان اولوب نفسنی

تسميم ايچون شراب مرقوم سم هلاهلدر خولياسى ايله يك مرده‌ئى
يك مرده اولسون ديو نوش ايلدكده حسن تعبير اولان غلبۀ نوم ايله
بى هوش اولور بعد زمان بيدار اولدقده علتك مفارقتندن مسرور
اولوب ماجراى على ماجرى حضور جمشيد شاهده نقل وبيان
ايلدكده بو صورتده دخى بر فائدۀ زائده وجودندن فرحناك اولوب
اطباسنى جمع وماء مرقومه شاهدآرو تسميه وعلل مناسبه‌يه سائر ادويه
* شرطين * مثللو استعماللرين فرمان ايلمش العهدة على الراوى * شرطين
منازل قمر فرض اولنان يكرمى سكز منزلك اولى وبهرسال
ابتداء ماه مايسده طلوع ايدن نجمينك اسملرى عربيده فتحتين ايله
شرطاندن غلط اولوب فارسيده اسم مخصوصى كوره مدك
نجمين مرقومين برج حمل فرض اولنان قوزى شكلنك بوينوزى
مثابه‌سنده‌در وبونلارك جانب شماليسنده بر نجم صغير دخى موجود
اولمغله عربدن بعضيلر اول ستاره‌ئى دخى الحاقا عدو مجموعنه اشراط
* شرفه * اطلاق ايدرلر * شرفه * مناره‌لرك كنارى معناسنه فتحات ثلاثه ايله
استعمالى شايعدر عربيده قلعه ديوارى اوزرنده اولان بدن وطاق
ايوان كنارنده اولان چفته اطلاق اولنان ضم شين وسكون را ايله
شرفه‌دن مستعار اولوب فارسيده ضم كاف عربيۀ اول وعجميۀ ثانى
* شرمسار * وسكون نون وفتح را ايله كنكره ديرلر * شرمسار * اوتانيجى كمسنه
معناسنه معروفدر تركيبنده اختلاف اولمغله قيده مبادرت اولندى
عربيده معناى مرقومه فتح خاء معجمه وكسر جيم ايله خجر ديرلر شرمسار
مرقومك اصلى شرمه‌سار در كه شرم اوتانمق ومه‌سار شرمه اختصاص نسبت
ايچون اولان ها ايله اوداو ديمك اولور وسار ذكرى مرور ايدن
باشى اشاغى معناسنه اولمغله آدم حيا ايلدكده باشين اشاغى صالر
صفت ايله موصوفدن تركيبنده هاء محرر حذف اولنمشدر وبعضا
شرمسارى سره دخى صفت ايدرلر حكيم فردوسينك بو بيتندن
فتى ظاهردر بيت كه باشى نواى ناكس خيره كار كه سرشرمسارت
* شره * كلاكوهسار * شره * تازه اوزمدن اخذ اولنان آب معروفك

اسمى فارسيده كسر ومد شين ايله شيره‌دن غلط اولوب عربيده
بلا عصر سيلان ايدن ماء عنبه ضم سين ايله سلاف ديرلر فرهنك
جهانكيرينك قولى اوزره شيره درونه بنك اضافه اولنان بوزه‌نك
اسميدر * شريت * اثواب كناربنه خياطه وسائر نسنه‌لرده استعمال * شريت *
اولنان ابريشم وغيرى شيلردن طوقنمش واورلمش شئ معروفك
اسمى عربيده فتح شين وكسر ومد را ايله شريطدن غلطدر فارسيده
اسم مخصوصنه ظفر ياب اولهمدقى خفى اولميه كه شريط مرقوم
خرما ياپراغندن اورلمش حبلك اسم خاصى اولوب بعده انواع
اشيادن عربضجه اوريلن ونسج اولنان نسنه‌لره تعميم اولنمشدر * ششه * * ششه *
بلور تحرير عزذيلنده تفصيل وبيان اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده
صرچه‌دن اعمال اولنمش لب دريزونهى ظرف معناسنه مخصوص كسر ومد
شين اولى ايله شيشه‌دن غلط اولوب عربيده مطلقا صرچه معناسنه
مدقاف ايله قاروره ديرلر خفى اولميه كه اوعيه‌نك غيره شيشه اطلاقى دخى
غلط اولور * شصت * تيراندازان ميانده معروف صاغ الك * شصت *
باش بارمغينك باى چكن محلنك اسمى فارسيده فتح شين وسكون سين
اول معجمه وثانى مهمله ايله شلستدن غلطدر عربيده اسم مخصوصى
كوزيمزه كيرمديكى معلوم اوله كه بعضى فرهنكلرده شلست مرقومى
زهكير ايله تفسير ايلمشلردر لكن بين الرماة شستنه قوت پهلوان
تعبيرندن ابهامه خصوصيتى عياندر * شفتالو * ميوۀ معروفه‌نك * شفتالو *
اسمى مدتا ايله مستعملدر فارسيده ايكى جزءدن مركب مد همزه ايله
شفتالودن غلط اولوب عربيده نوع ردينه فتح شين وسكون عين
ومد الف ايله شعراء ديرلر شفتالونك اصلى الوى شفت اولوب مد الف ايله
آلو اروك تعبير اولنان معروف ميوه وفتح شين وسكون فا ايله
شفت كم بها معنارينه اولمغله معناى تركيبيسى رخيص بها الو اروك ديمك
اولور علمية نقلده تقديم مضاف اليه ايله شفتالو اولمشدر بوندن
متفهم اولان فارسيده خداى ثابت قسمنك اسمى اولوب لسان تركيه
نقلده عدم استماع لغته مبنى تعميم اولنمش اوله * شكوره * يعنى * شكوره *

امرأة شكورة ده مؤنثه صفت واقع اولان مع تاء تأنيث شكورة
عربيده بلا تاء تأنيث امرأة شكوردن غلط اولوب فارسيده
كسر سين ايله زن سپاسنده ديرلر مستور اوليه كه بو تركيب عجيب
امثالى فعول بمعنى فاعل واقع اولان تراكيبده الحاق تا ممتنعدر
وصفت مؤنث لفظ مذكر ايله امرأة صبور وجريح ولجوج
وامثاللرى وقوعنده كتب مفصلات نحوده ائمهٔ علم مرقوم
بومقوله صفتلرده امتناع تاء تأنيثده علل عديده ايراد ايلمشلردر
اعلى واحلى سى مبالغه ايچون موضوع صفته باب اصليسندن
موصوفه مخصوص معناسيله دلالتى ايچون نقل اولندقده تاء تأنيث
اسقاط اولنور امثلهٔ مذكوره كبى و محرر اولان فعول بمعنى فاعل
واقع اولان صفتلرده تانك اسقاطى قاعدهٔ كليه سنه عدوة الله كلامى
ايله نقض وارد اولور ايسه شاذ جوابندن غيرى اصول عربيه ده
ضد ونقيضه حمل قاعده سنه مبنى عدو وعدوة وصديق وصديقة
لفظلرينه مماثلة ومشاكلة مستعملدر بودخى معلوم اوله كه فعول بمعنى
مفعول اولور ايسه تا داخل اولور مثلا ناقة ركوبة وشاة حلوبة كبى
بونلار مركوبه ومحلوبه معنالرينه اولديغى آشكاردر * شمال * شمال *
بو برازتعبير اولنان ريح لطيف معناسنه كسر شين ايله استعمالى شايعدر
عربيده فتح شين ايله شمالدن غلط اولوب فارسيده فتح باء ثانيه ايله
بادبرين ديرلر * شمدان * موم وضعى ايله استعمال اولنان شئ معروفك * شمدان *
اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح شين وميم ايله شمعداندن غلط
اولوب عربيده اسم مخصوصنه ظرف باب اوله مدق اما قنديل
معناسنه مسرجه يه قياسا اسم آلتى فتح ميم وعين وسكون شين ايله
مشمعه اولور شمع فتحتين ايله قاموسده يسنه صبح به او موم العسل ايله
مفسردر ودان ظرف معناسنه اولمغله معناى تركيبيسى موم ظرفى ديمك
اولور استطراد شمعدان مرقومك جزء اولى عربى اولمسندن تركيب
مزبور مولدهٔ فارسيه دن اولديغى آشكار در ظرف مرقومه فتح دريه ده
فتح لام وكاف عربيه ايله لكن اطلاق اولنور لكن لسان تركيده وعاء

معروفه تسميه سى لكن مرقومك مداول ديكرى كه كارى بوكسك
بيوك طباقدر اكا تشبيها اولمسى ملايمدر * شمشير * قلج معناسنه * شمشير *
كسر شين ايله استعمالى شايعدر فارسيده ايكى جزءدن مركب
فتح شين ايله شمشيردن غلط اولوب عربيده اسم اشهرى فتح سين
وسكون يا ايله سيف در فتح شين وسكون ميم ايله شم ناخن يعنى طرناق
وكسر خفى ايله شير ارسلان معنالرينه اولمغله تشبيها ارسلان طرناغى كبى
نسنه ديمك اولور فائده شمشير آلات حربيهٔ سائره يه مقيس اولميوب فائده زائده
مبارك اولديغى مشهوردر حتى عيار اولنمش صحيح ابره دن راست شمشير
قبله نما اولديغى كرارا تجربه اولنمشدر صورتى اهل اسلام كارى
برسيفى قبله حس اولنان جانبه بالجغندن بر بارمق ايله تعليق اولندقده
قطع ايدن طرفى تمام سمت قبله يه متوجه اولور وحسامك اعلاسنى
امتحان سيم خالصدن ميدانه براچه وضع اولنوب برفارش مقدارى
تقريب اولندقده مقناطيس حديدى جذبى كبى اخذ ايدر ايسه بغايت
اعلا اصارمدر * شمع * كيجه ضياالنيله جك موم معناسنه فتح شين * شمع *
وسكون ميم ايله استعمالى شايعدر عربيده فتحتين ايله شمعدن غلط
اولوب فارسيده چراغ مرادفى عربى ايله مشترك ضم ومد ميم ايله
موم دخى ديرلر * شممه * صغير قاونه شبيه والاجه وخوشبو معروف * شممه *
نسنه نك اسمى فارسيده فتح شين ايله شمامه دن غلط اولوب عربيده
بنه فتح شين وتشديد ومد ميم ايله شمام ديرلر * شنبه * جمعه ارتسى كوننك * شنبه *
اسم معروفى فتح با ايله مستعملدر فارسيده فتح شين وسكون نون وكسر با
واظهار ها ايله شنبه دن غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر با ايله سبت
ديرلر * شيردن * حيوانات بطننده شكنبه يه متصل وعاء معروفك * شيردن *
اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب شيرداندن غلط اولوب عربيده كسر
قاف وسكون طا ايله قطنه ديرلر شير سود ه ودان ظرفه دلالتلرينه مبنى
معناى تركيبيسى سود ظرفى ديمك اولور حيوانات ماده بطننده اغذيه
بعد التفريق سود اوله جق غذاء خالصك ظرفى محل مرقوم اولمغله
تغليبا جمله سنه تسميه اولنمشدر * شيراغن * شمسمدن اخراج اولنان * شيراغن *

روغن معروفك اسمی فارسیده شیر روغن در غلط اولوب عربیده
کسر ومد سین ایله سیرج دیرلر شیر روغن مرقوم ایکی جزءدن ترکب
اصلی روغن شیر اولدیغی آشکار وروغن باغ معناسنه معروف
لکن شیرك سمسم معناسنه دلالتنه ظفریاب اولنموب شهرتنه بناء
عربی وفارسی مهوشا تحریر اولندی * شیرین * جمیع فرهنکلرده
طاتلو معناسنه محرر وشعر وانشای فارسیده تلخ مقابلی شیرین
ایرادی مقرردر لکن طاتلونك اسم موضوعی اولمیوب سودهٔ نسبت
اولنوب کثرت استعمال ایله علم منزله سنه وارمشدر عربیده
طاتلویه ضم اول وسکون ثانی ایله حلو دیرلر شیر سود معناسنه
دلالتی بیان اولنمش ایدی یاء نسبت ونون تأکید نسبت الحاقی ایله
شیرین اولدیغی آشکاردر اولا اطفالك لذائذ دنیویه‌دن
شیرین کام اولدقلری سود اولمغله سائر ذوق ایله مشاهد حلویات
شیره نسبتی آشکار ایکن صاحب فرهنك شعورینك سود معناسنه
شیر شیرین لفظندن ترخیم اولنمشدر التزامی عدم شعورینه دالدر
شیش * حدید وشجردن اعمال وتدویر ایله کباب طبخ ایلدکلری
شیءٔ معروفك اسمی فارسیده کسر ومد سین مهمله وآخرده خاء معجمه ایله
سیخ دن غلط اولوب عربیده حدیددن اولانه فتح سین وتشدید وضم
فا ایله سفود دیرلر آلات حربدن عد اولنان سیخلره اطلاقی تشبیها اولدیغی
آشکاردر * شیشه * سقف خانه‌لره سمر ایله نقش ایلدکلری خرده تخته
ریزه‌لرینك اسمی فارسیده ضم شین اول وواو معروفه وفتح شین ثانی ایله
شوشهٔ شکلدن غلطدر محدثاتدن اولمغله عربیسنه ظفریاب اولهمدق
کثرت استعمالدن اولا جزء ثانیسی ترك بعده واو یایه قلب اولنمسی ملایمدر

❁ حرف الصاد المهمله ❁

صابون * تطهیر وسخ ایچون استعمال اولنان شیءٔ معمولك اسمی
سه زبانده بك تعبیر ایله مشهور وغلطدن طاهر اولدیغی ظاهر اما وجه
تسمیه سنده نوع لطافت درکار اولمغله تفصیلنه خامه جنبان اولندی
اگرچه وجوه عدیده سرد وبیان ایلمشلر لکن اصحی شمس المعارف

* شیرین *
* شیش *
* شیشه *
* صابون *

مؤلفی

مؤلفی الشیخ عبد الرحمن البونی جنابلری ترتیب وایجادینه مبنی اصحاب
البونی دینوب کثرت استعمالدن بعضی حروفی حذف وترخیم
ایله صابون اولمشدر اما کتب مفردات اطباده هرمس مخترعاتندن
اولدیغی التزام کرده‌لریدر صورت عملی هرنه قدر ما نحن فیه‌دن دکل
ایسه ده تطهیر لکهٔ شبهه ایچون قید اولنسدی اولا قلیه تاشی
تعبیر اولنان حجر معمولدن مقدار کفایه اخذ ونصفی قدر کرج ایله
زیاده دق وسحق اولنوب برظرف ویا بر حوضه وضع وجزئینك بش
مثلی قدر آب صافی اضافه سیله ایکی ساعت مقداری تحریك وخلط
وبرلحظه آرامدن صکره اوزرندن آب صافی اخذ ودرونه بنه مقدار
اول ماء آخر اضافه ایده‌رك دردك یعنی بوصه‌نك حدت وقوتی زائل
اولنجه تکرار ایدوب اخذ اولنان صولری علی الترتیب حفظ ایده‌لر
بعد الخلاص اول النان آبك اون مثلی قدر زیتون یاغنه نارشدیده
جمله‌دن صکره اخذ اولنان آبی اسقا ایله محو اولدقده ترتیب بالعکس ایله
جمله‌سنی حل ایده‌لر یعنی ابتدا النان آبی جمله‌دن صکره اسقا ایده‌رك خمیر
قوامنه رسیده اولدقده قوریدوب مراد اولنان شکلده قطع اولنه * صاج
باشدن اکسه‌یه ارسال اولنان موی معروفك اسمی چغتایده فتح سین
وسکون یا ایله سیج دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله شعفه وفارسیده
کسر کاف عجمیه وسکون یا وضم سین ایله کیسو دیرلر * صاری کرز
قسطنطینیة المحمیة حمیت عن الآفات السماویة والارضیة محلاتندن
ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شریفی قربنده معروف اولان محله‌نك اسمی
فتح کاف وسکون راوز ایله مسمادر اصلی بانیٔ مسجد محله سلطان
بایزید خان ولی علماسندن نور الدین افندینك لقبی ضم کاف فارسیه
وسکون را ایله صاری کرز دن غلطدر کرزینك طوبوس معناسنه
مشهور قصر القامه وشجیع ذاتلره تشبیها القاب قدیمه‌دن اولدیغی
کرز سیدی وکرز شجاع امثالندن مستباندر مولانای مشار الیه
اسبغ الله تعالی نعمه علیه صاری کرز لقب نور الدین القراسی جنابلری
اولا علمای عصرندن خطیب زاده وخواجه زاده افندیلردن

صورت عمل صابون
* صاج *
* صاری کرز *

تتمیم ایدوب خواجه زاده مرحومك دار الحدیث سنان پاشاده معیدی
ایکن استاذ اکرمی اسلامبول قضاسندن صکره صدر اعظم
قره مانی محمد پاشا غدری ایله لاجل التبعید ازنیق قضاسیله اجلا
اولندقده ترك خدمت ایتمیوب بعد زمان آستانه یه عود وانصرافلرنده
صاحب ترجمه صاری کرز مرحوم بعد طی المدارس بروسه ده
یلدرم خان مدرسه سنه بعده اسکوبه صکره دار الحدیثه وبونلاردن
صکره صحن مدرس اولوب بعده سکسان اقچه یومیه ایله تقاعد اختیار
ایلیوب زمان سلطنت حضرت سلیم خانیده اسلامبول قضاسی ایله
تلطیف بعده اناطولی وروم ایلی یه قاضیعسکر اولوب بعد الانفصال
یومیه یوز یکرمی اقچه ایله بند صحن مدرسی بعده مکررا اسلامبول
قضاسی توجیه بیوریلوب بعد العزل یومیهٔ مرقومه ایله متقاعد ایکن
طقوز یوز یکرمی بد بده ارتحال دار بقا ایدوب محلهٔ مزبوره ده بناسی
اولان مسجد شریف خطیره سنده دفین ورحمت رحمانه قرین در
استطراد محب علما وصلحا حضرت سلطان بایزید خان ولی طاب ثراه قصهٔ پرحصه
مار الترجمه وامثاللری علمای کرامه التفات واکراملری اکثر
من ان یحصی در قصص ناشنیدهٔ سلطان مشار الیهدندر که
آستانهٔ امن اشیانه ده مشهور خاص وعام معبد عالی وبنالری تمامنده
ادای اول جمعه عقیبنده طریقت علیهٔ بایرامیه دن الشیخ بابا یوسف
حضرتلرینی کرسی یه اصعاد بیوروب اول ذات کرامت معتاد دخی
وعظ ونصایحه آغاز وحقایق سبحانیه ابوابنی باز وصغیر وکبیر حضار
مجلس صیحه وبکاسی ایله قبهٔ عالیسنی پرآواز ایدر شاه با انتباه
حضرتلری دخی اشك ریزان پند سودمند جناب شیخدن بهره مند
اولمشلر وتماشای جامع جدیدده موجود کفرهٔ عتیقدن اوچ نفر
کلمات طیبهٔ حضرت شیخدن متأثرا جامع شریفه دخول وعلی
ید الشیخ شرف اسلام ایله هدایته وصوللرندن سلطان مشار الیه
رحمة الله علیه اولدرجه ممنون ومسرور اولوب نومسلملره انعام
فراواندنصکره وزرا ووکلایه اکراملرین امر بیوردرلر بنا برین

محبت

محبت حضرت پیر ضمیر منیر سلطان معهد لتصیرده جایکیر اولمغله
سرای عالیه دعوت وکمال تعظیم وتبجیل ایله انس والفت وعقد
سر رشتهٔ ابوت وبنوت تمامنده شیخ وطننه انصرافه رخصت
طلبنده جنت مکان حضرتلری وقت مقدرده حج شریفه عزیمتلرنده
آستانه یی تشریف ایله ملاقاتلرین رجا بیوررلر والحاصل جناب
شیخ وطن اصلیسی سوری حصاره عودت وچند سال ارشاد طالبینه
مبادرت اوزره ایکن حج الاسعد مواجهه سنده بموافق نظمنه
مأمور اولمغله انجاز وعده مبنی آستانهٔ علیه یی تشریف وحضرت
سلطان بایزید ایله ملاقات میسر اولدقده سلطان قدروان عطایای
بی کران وتعظیمات فراوان ایله محسود الاقران ایلدکدنصکره
طلای خالصدن امانة مال کثیر اعطا بیوروب بو مبلغ کسب یدمدر
وجه حلالدن جمع اولمشدر تربهٔ معطرهٔ حضرت نبویده ایقاد اولان
قنادیل ادهاننه صرفه حفظ ایتمش ایدم مرادم بودر که بو عبد
کثیر الاثام جانبندن عرض صلوة وسلام وتقدیم تحیت واکرام عقیبنده
بو هدیهٔ مختصره عرض بیوریله یمن شفاعت علیه کز ایله خبر قبوللرینه
وصول مأمولدر بیورمشلر شیخ سالك دخی ادای مناسکدنصکره
اماتنی محلنه ایصال بیورمشلر منقبه شیخ مشار ایله قدس سره منقبهٔ الشیخ بابا یوسف
تبرکات حرم محترم حضرت نبویه دن روضهٔ مطهره ده زیارت
اولنان عصای شریفی اخذ وسه پاره ایله سنه طرف حضرت نبوی
علیه السلامدن مأمور اولملری ایله عصایه دست دراز اولدقلرنده
خدام حرم شریف اغوات منع ودفع سوداسنده ایکن شیخ الحرم
النبوی اغا دخی مأمور اولملری ایله دران ساعت عصایی حضرت
شیخه تسلیم ایدرلر بعده بلاد رومی تشریفلرنده بر پاره سین بروسه ده
قدوة السادات حضرت امیر قدس سره الملك القدیر وبر قطعه سین
انقره ده رکن الصلحاء ومرشد الانام الحاج بایرام قدس سره الملك
العلام وبر قطعه سین دخی مأمور اولدقلری مقامه ایصال ایله خدمت
مأمورهلرین تمام ایلمشلر شیخ مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه

اوائل سلطنت حضرت سليم خان اعنى سنه ثمان عشر وتسعمائه
حدودنده رحمت عالمه رحلت بوروب حضرت ابى ايوب الانصارى
رضى الله عنه ربه البارى تربهٔ شريفه سنك باب كبيرندن خروجده
جانب يمينده واقع مقبره ده متوارئ خاك غفراندر بوماده ده وقوعيافته
اطنابمز عفو بيوريله عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة بشارتنه مظهر
• صاطر •
اولمق اميدى ايله در * صاطر * اكثر قصابانك استعمال ايلدكلرى آلت
معروفه نك اسمى فارسيده مد سين ايله ساطوردن غلط اولوب عربيده
• صد •
ضم ميم وسكون دال ايله مدبه دير * صد * يوز عدده دلالتى مشهوردر
فارسيده حرف صاد موجود اولمغله اصلى فتح سين وسكون دال ايله
سد اولوب عربيده كسر ميم وفتح همز ايله مائه ديرلر مائهٔ مرقومك دخى
اصلى معى وزننده مائى اولمغله آخرنده كى ها يادن عوض اولمشدر
ولسان تركيده مستعمل يوز دخى جغتاييده اوزدن غلط اولمسى غير
• صراف •
بعيددر * صراف * مثلى مثلنه يعنى اقچه يى اقچه يه تبديل ايدبجى والتون
واقچه وجوهر تمييز ايديجى معنالرينه استعمالى شايعدر عربيده فتح صاد
ورا وسكون يا ايله صيرفى دن غلط اولوب فارسيده اكرچه اشباه
محرره نك تمييزينه فتح صاد وتشديد ومد را ايله صراف اطلاق اولنور
لكن صراف معجم اولديغى انفا مار الذكر حرف صادك عدم وجودندن
مستفاددر وفتح دريه ده صرافه ايكى جزءدن مركب كسر دال وضم
كاف عجميه ايله درم كزين ديرلر كسر دال وفتح را وسكون ميم ايله درم اقچه
اولديغى معروف وضم كاف فارسيه وكسر زاء معجمه وسكون يا ايله
كزين بكمك وسچمك معنالرينه كزيدن لفظندن صيغهٔ امر اولمغله
• صرب •
معناى تركيبيسى اقچه بكنيجى وسچيجى ديمك اولور * صرب * عسير
ومشكل وكوج معنالرينه مستعملدر عربيده فتح صاد وسكون عين
ايله صعب دن غلط اولوب فارسيده دشخوارك مخففى ضم دال
• صرمساق •
وسكون شين ايله دشوار ديرلر * صرمساق * سبزهٔ معروفهٔ
مشهوره نك اسمى فارسيده سين مهمله وآخرده قاف ايله مستعمل
اولديغى فرهنكك مجموديه مصادف لحاظهٔ فقير اولمشدر بناءً برين

سرمساق دن غلط اولوب عربيده ضم ومد ثاء مثلثه ايله ثوم ديرلر
• صرنيج •
صرنيج * صوخزينه سى صورتنده اعمال وصيفا استعمال ايچون
شتاده ماء مطردن وغيريدن آب ادخار اولنان محلك اسمى عربيده
كسر صاد وسكون ها ايله صهريج دن غلط اولوب فارسيده فتح
شين ايله شهاروديرلر فتح صاد ايله صهريج دخى غلط اولمغله غفلت
• صفرى •
اولنميه * صفرى * حيواناتدن اكثر چارپارك اردى معناسنه مستعملدر
فارسيده فتح سين وسكون عين ايله سعرى دن غلط اولوب عربيده
• صفدر •
كسر كاف وسكون فا ايله كفل ديرلر * صفدر * بهادر معناسنه فتح دال
ايله استعمالى شايعدر فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح صاد وسكون
فا ورا وكسر دال ايله صفدردن غلط اولوب عربيده ضم شين ايله
شجاع ديرلر فتح صاد وسكون فا ايله صفدن مراد صفوف رجال
اولديغى معروف وكسر دال وسكون را ايله درينه كسر دال ايله
دريدن مصدرندن يرتجى ديمكه دلالتى ايله معناى تركيبيسى صفوف
• صفرا •
خصمى يرتجى ديمك اولمغله بهادرلقدن كنايه اولديغى اشكاردر * صفرا
بطن انسانده موجود مره يعنى اخلاط اربعه دن عد اولنان شئ
معروفك اسمى عربيده فتحتين ايله صفردن غلط اولديغى الشيخ
محمد جمال الدين تحريفات نام مؤلفنده التزام ايلمشدر لكن قاموسده
الصفراء المرة محرر اولمسنه نظرا رأسه خلط مرقومك اسمى اولمغله
غلطدن سالم اولوب فارسيده فتح لام وسكون واو ايله لو ديرلر لكن
فتح صاد وسكون فا ومد را ايله صفرا بعض فرهنكلرده محرر اولمغله
حرف صادك لسان فارسيده عدم وجودينه مبنى مولد اولمسى اشكاردر
مطلب تكون اخلاط
پوشيده اولميه كه عند الاطباء صفرا اخلاط اربعه تعبير ايلدكلرى
دم وسودا وصفرا وبلغمك بيدار اربعهٔ محرره نك صورت تكونى بووجه
ايله تحقيق كردهٔ حكمادركه اكل وشرب اولنان انواع اطعمه واشربه
معده ده بعد الحضم صافيسى اطراف معده ده منشعب ماساريقا تعبير
اولنان خرده طمرلر اعانه سى ايله آق جكره واصل واند ه تكرار طبخ
وانهضام دنصكره صافيسى قان اولوب جميع اعضايه غدا وقوت

اولمق ایچون تقسیم اولور ایمش وکبدده حین طبخده اسفله رسوب
ایدن دردی سودا اولوب اوزرنده حاصل وپخته کوپك صفرا وبونك
مافوقنده پشمهمش خام کوپك بلغم اولور ایمش امادم باده منسوب
اولمغله طبیعتی کرم وتر ودل بیقرار کبی حرکت کستر اولوب غلیانی
موسمی فصل بهاردر وسودا خاکه منسوب اولمغله طبیعتی خشك
وسرد ونفس کبی سفلی وخودپسند اولوب وقتی فصل حریفدر
وصفرا آتشه منسوب اولمغله طبیعتی حار ویابس وجان کبی مقام
عالیده جالس اولوب وقتی صیفدر وبلغم آبه منسوب اولمغله طبیعتی
بارد ورطب وعقل کبی تواضع ومسکنت ایله جمله یه غالب اولوب
غلیانی وقتی شتادر بودخی مستور اولمیه که زمان جاهلیتده
عرب طائفه سنك زعملری بطن انسانده صفر نامنده بر حیه اولوب مطلب لاصفر
اجقدقجه اصرمه سندن وقت حلو بطنده انسانه عارض اولان حالت
اول افعینك لدغندن ظهور ایدر ایمش وهملرینی دفع ایچون حدیث
شریفده واقع لاصفر کلام شریفنی اکثر محدثین معنای مرقومه توجیه
بیورمشلردر * صفران * صوغان چچکندن جمع ایله استعمال اولنان * صفران *
شیٔ معروفك اسمی عربیده فتح زا وفا وسکون عین ایله زعفراندن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وسین وسکون را ومیم ایله کرسم
دیرلر * صفره * اوزرینه طعام وضع اولنان شیٔ معروفك اسمی * صفره *
عربیده ضم سین وسکون فا ایله سفره دن غلط اولوب فارسیده
کسر ثا وسکون با ایله تبریز دیرلر سفرهٔ مرقومه نك اول وضعی مسافر
ایچون اتخاذ اولنان طعامه مخصوص اولوب بعده مالزمهٔ طعامدن
سفره یه اطلاق اولنمشدر لفظ مرقوم معنیین مرقومینه دلالت
ایدرك فرهنکارده محرر اولمسندن بلا تغییر معجم اولمسی منفهمدر
صفه * بیوتك دیوان خانه تعبیر اولنان اماکننده مفروش اولان * صفه *
محلنك اسمی تخفیف فا ایله مستعملدر عربیده خانه لرك عالی محلی
معناسنه ضم صاد وتشدید فا ایله صفه دن غلط اولوب فارسیده فتح
با ایله بساره دیرلر * صقلیه * جزایر بحر سفیددن مشهور اطه نك * صقلیه *

اسمی

اسمی سریانیده کسر سین وجیم وسکون لام ایله سجلیه نك معربی
فتحتین ایله مستعملدر عربیده اصحی کسرات ثلاثه وتشدید لام ایله
صقلیه اولدیغی قاموسده محرر اولوب جزیرهٔ مرقومه قربنده بر اطه
دخی اولمغله زمانه مزده سجلیه تین نامی ایله مرقوم وجزیرتین
مرقومتینه اسپانیا قرالنك قرنداشی مالك اولدیغنه مبنی السنهٔ ناسده
کوچك اسپانیول دیو مشهوردر اول اطه لرده حرکت ارض
کثیر الوقوع اولمغله جوارنده مسنا اطه سی درك ایلدیکمز وقتده
زلازل دائمه دن منغمس ومندرس اولدیغی مشهور اولمش ایدی
جزیرهٔ مرقومه نك طول بلدی له وعرضی لوك درجه ودقیقه در
صلاحیت * ایولك واستقامت معناسنه فلانك بو خدمته صلاحیتی * صلاحیت *
وار تعبیری شایعدر عربیده صلح بابنك مصدری فتح صاد ایله صلاحدن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد نون وکاف ایله نیکی دیرلر * صلخانه * صلخانه *
حیوانات ذبح ایدوب صویدقلری محل معروفك اسمی مخترعات ابنای
اسلامبولدن سلخانه دن غلطدر زیرا فتح سین وسکون لام ایله
سلخ صویمق معناسنه عربی وخانه بیت وظرف معناسنه فارسی اولمغله
لسانیندن ترکیب اولنوب ثقلت اجتماع مثلینی دفع ایچون خانك
برینی حذف ایلمشلر اوله محل مرقومه عربیده فتح اول وثالث وسکون
ثانی ایله مذبح ومسلخ وفارسیده بسملکاه وفتحتین ایله تله دیرلر
صلواتك * سنك نمازك معناسنی افاده ایلدیکی معروفدر کتابتده * صلواتك *
صلاتك دن خطا غلط اولوب حیاتك وزکاتك دخی بویله تحریر مطلب غلط خطی
اولنور صلوة وحیوة وزکوة تثنیه ایله برابر تحریرده بنه واو ترك
اولنوب صلاتان وحیاتان وزکاتان ترقیمی لازمدر اما سورهٔ شریفه
توبه ده استعیذ بالله ان صلوتك سکن لهم تزبیری ایله سؤال
وارد اولور ایسه رسم مصحف شریف قیاسه کلمز جوابی کافیدر
صنجق * متعارف کبیر بایراغك اسمی فارسیده بایراق ونشان * صنجق *
معناسنه فتح سین وجیم عربیه وسکون نون وقاف ایله سنجقدن غلط
اولوب عربیده کسر لام ومد واو ایله لواء دیرلر وصاحب نشان ولوا

معناسنه دخی استعمالندن بیکلربکی ووزرایه سنجق بکی ومیرالواء
* صندق *
بونلردن مأخوذدر * صندق * سپت واخشابدن اعمال ایله درونه
متاع وضع اولنان شیٔ معروفك اسمی عربیده ضم صاد ودال
وسکون نون ایله صندوق دن غلط اولوب فارسیده فتح تا وبا وسکون
نون وضم کاف عجمیه ایله تبنکو دیرلر خفی اولمیه که صاحب قاموس
فیروز ابادی فتح صاد ایله بعضا استعمال اولندیغی بیاننه اردافا
اولی زا وسین ایله زندوق وسندوق دخی لغت اولدقلرین تصریح
* صندل *
ایلمشدر * صندل * سفاین کناره ردیف اولوب اردندن منفك
اولمیان معروف کشتیجه نك اسمی فارسیده فتح سین ودال وسکون لام ایله
سندل دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده اسم مخصوصنه
* صوباشی *
ظفریاب اوله مدق * صوباشی * قصبات وقراده ضابطه واستانهٔ
علیه ده زندان ضابطنه اطلاقی معروف لکن براصله مبنی اولمیوب
موادهٔ قسطنطنیه دن سوباشی دن غلط اولمسی ملایمدر عربیده
ضم سین ایله سو غصه معناسنه اولمغله فارسیده سوباشی معناسنه
ایکی جزءدن مرکب سرباکدن ترجمه اولمسی غیر بعیددر فتح سین
وسکون را ایله سرباش ومد باء موحده واخرده کاف عربیه ایله
باك خوف واحتراز معنالرینه معروف بنابرین سبب غصه وخوف
واحتراز اولمسی ایله ترکی وفارسیده التزاما اطلاقی اشکار اولور اما
منهل ناس اولان صوباشی مرجع انام اولمغله ملاذ ارباب مصالح اولان
کمسنه یه صوباشی لفظی علی سبیل الکنایة اطلاق اولنق غیر بعیددر
وناسك وقت نزاعده ضابطه کیده لم دیه جك موقعده صویك باشنه
وارهلم تعبیرلری بووجهی مؤید اولدیغنه نظرا غلطدن سالم اولور
عربیده اول خدمته مأمورلره ضم شین وفتح طا ایله صاحب الشرطه
منقبهٔ لطیفه
دیرلر منقبه حجاج ثقفی عراق عربده ایام امارتنده صاحب الشرطه
یعنی سوباشیسنه بعد العشاء خانه سندن طشره هر کیمه راست کلور
ایسك بلا امان قتل ایله دیو امر وتنبیه ایلمه سنه مبنی برکیجه سوباشی
بش نفر سکرانه جوانه تصادف واخذ ایدوب طبق فرمودهٔ حجاج

برد برر ضرب رقابلری ایچون برینی تقدیم وسن کمسین دیو سؤالنده
جوان ناتوان ارتجالا بوشعر ایله جواب ویرر نظم انا ابن من دانت
الرقاب له مابین مخزومها وهاشمها تأتیه بالرغم وهی صاغرة یأخذ
من مالها من دمها نثر صاحب الشرطه بوجوابدن حجاجك اقرب
اقرباسندن برذاتك ولداری جندی اولدیغنه انتقال وسرداعذار ایله
افادهٔ حال ایدوب ثانیه توجیه خطاب ایلدکده اولدخی مثل الاول
بوشعر ایله جواب ویرر نظم انا ابن الذی لاینزل الدهر قدره
وان نزلت یوما فسوف تعود تری الناس افواجا الی ضوء ناره فمنهم
قیام حولها وقعود نثر جوابندن دخی والدپسر اکابر دولتدن
صاحب قدر برذات کریم ومضیاف ذوقدر اولدیغی بیلوب ثالثه
سؤالنده بو صوده اجرای جواب ایدرکه نظم انا ابن من تأتی
السحاب لارضه موسوقة بحمولها لم تأرس تهدی الیه من نفایس حملها
وانا الذی یبدی حیاة الانفس نثر صاحب الشرطه بونك پدری دخی
خواص اتباع خلیفه دن ساقی مقبول اولدیغنی سمع اذعان ایله قبول
ودردنجی به سن کیمك اوغلوسن دیدکده اولدخی اقرانی کبی بویله جواب
ویرر نظم انا ابن من تأتی الوفود لبابه احشاؤهم من جوعهم تتوجع
یعضو شباعا البس فیهم جایع والجوع ان عاد الیه یرجع نثر بونك دخی
ابنای ملوك عربدن برجوانمردك والدی اولدیغنه انتقال ایله ولد خامسدن
استکشاف حال ایلدکده اولدخی نظم انا ابن من للهام یقطع عامدا
لایختشی فی فعله ان یسأل وسلاحه فی یده مشهودة ودماء قتلاها علیها
تبزل نثر دیدکده غالبا بونك پدری دخی جلاد خاص خلیفه اولمق کرك
دیوب صباحه تأخیر وفرداسی دیوان ترتیب اولندقده سوباشی
تقدم وواقعهٔ شبانه یی علی وقوعه حجاجه تقریر وبیان ومحبوسلری
علی الترتیب احضار ورعمنجه کیملرك اولادلری اولدقلرین
افاده سندنصکره حجاج اولاد مرقومونه ابیاتی اعادهلرین امر ایدوب
بعد السماع حقیقت حاله واقف اولوب اهل دیوانه بونلرك بابالری
کیملر اولدیغنی فهم وادراکه ایده بیلدیکزمی خطابنده باجمله

حضار مجلس بالذات باباری کیملردر معلوم مزاولمدی لکن مقتضای
کلاملری طبق تقریر صاحب الشرطه علو منزلت ورفعت مکانتلرینه
دلالت ایدر جوابلرنده حجاج سزلر دخی ابیاتك معنای ذوقبسنه
واصل اولمدیکز بونلر اسافل ناس واولاد سوقیوندن اولوب اولکیسی
حجام وثانیسی فوال یعنی مدمسجی چارشو اشجیسی وثالثی سقا
ورابعی اتمکجی وخامسی قصاب اولادلری دیو تقریرنده جوانان
فصاحت کویاندن حقیقت حال استنطاق اولندقده هر بری
باباسنك صنعت وحرفتنه مقر ومعترف اولملریله صغیر وکبیر
بالجمله حضار دیوان بونو رسیده جوانلرك عند تحقق الموت
سیف مسلول جلاددن تخلیص رقاب ایچون حسن استحضار
وبلاغتلرینه وحجاجك دخی سرعت انتقال وذکاوتنه انکشت بردهان
تعجب اولورلر بعده حجاج جملهیه خطاب ایدوب علموا اولادکم الادب
فوالله لولا ذلك لضربت اعناقهم دیوب نوجوانانه عطیهٔ فراوان
اعطاسی ایله تخلیهٔ سبیللرندنصکره بو شعری انشاد ایلدیکی مرویدر
نظم کن ابن من شئت واکتسب ادبا یغنیك مضمونه عن النسب
ان الفتی من یقولها انا ذا لیس الفتی من یقول کان ابی نثر فاعتبروا
یا اولی الابصار * صوپره * کتابك بربلوکی معناسنه الف وبا * صوپره *
اضباره سی غایت مشهوردر عربیده کسر همزه وسکون ضاد ایله
اضباره وفارسیده کسر ومد سین ایله سی پاره اطلاق اولنمغله
ایکیسی دخی اصل اولمغه لایقدر * صین * مشهور آفاق اقلیم * صین *
وسیعك اسمی چیندن معرب اولدیغی مسطور کتب معتبراتدر
لکن سپاهی زاده محمد چلبی اوضح المسالك الی معرفة البلدان والممالك
نام مؤلفنده اسم موضوعی اولوب مالك اول اقلیم مرقوم صین بن
یافث بن نوح علیه السلامه نسبت ایله تسمیه اولنمسنی التزام ایلمشدر
قول اولك صحتی محتاج برهان اولمدیغی آشکاردر اقلیم مرقومی
شرقا ایکی بیك میل مقداری بحر اوقیانوس احاطه ایدوب غربا بعضا
داماذی تاغاری وبعضا ممالك هندوجنوبا اوقیانوس ایله هندك سیام

اولکه سی وشمالا ختای تاتارستانك عالی تاغلری ایله محیط
اولوب طرف شمالده اوچیوز میل مقدار بولونور وقوران تاغلری
میاننده دیوار ایله منسد واول محلده موجود ابواب عدیدهدن
غیری بر محلدن عبور ممکن دکل ایمش ووسط اقلیم چینده
عرض بلد لب واخر اقلیمده مو درجه اولوب طول بلدی
قس درجهدن سو درجهیه منتهی اولور ایمش استطراد
اقلیم مرقومه شاه اولنلره فغفور اطلاقی مشهور وصینی وچینی
امتعهٔ کوناکونه فغفوری تعبیری سلطانی وشاهی کبی
طریق عمل فغفوری اعلا دیمکی افاده ایچون نسبت اولنمسی دخی معلومدر فغفورینك
طریق عملی جهان نماده محرر اولدیغی اوزره صدف ویمورطه
قبوغی وتراب مخصوصهدن اوزان معلومهیی محکم سحق وتخمیر
ایدوب بطن ارضه دفن ایدرلر ایمش یاخود اول دیارده موجود
بغایت لطیف وسفید برنوع حجری بعد السحق دیار یمزده
اولهٔ دخان ترابی سوزدکاری صورت معلومهده اوچ حوضدن
سوزوب بعده ینه دفن ایدرلر ایمش مادهنك وارضك قوت وضعفنه
نظرا سکسان ویا یوزسنه ترك ایدرلر ایمش قدیمده اعمال اولنان
اکثری مایهٔ اجداد اولوب اسکی معدنك نامی باقی اولمهسنه سبب
طبیعت دهر اولان حیلهٔ اهل حرفت اولدیغی اشکاردر صحیح اسکی
معدن اولان نسنهیه اوچ خاصه تحریر ایتمشلردر اولی درونده وضع
اولنان شیٔ مهوشك فی الحال دردی اسفله رسوب ایله صاف اولمسی
ثانیسی استعمال ایله خلل پذیر اولمیوب دروننده اکل وشرب
زیادهٔ عقله سبب اولمسی ثالثی الماسدن غیری برنسنه تأثیر ایلمیوب
هر نه قدر غلیظ اولسه شمسه ویاشمعه طوغری دروننده باقلدقده
بیروننده اولان نقش ظاهر واشکار اولمسی بونلاردن ماعدا موافق
مزاجز بلاظرف نوش قهوه اولمغله هر نه قدر دروننده وضع
اولنان قهوه کرم اولسه اخذ اولندقده احراق دست ایلمیوب

بيروننده سخونت جزئى حس اولنمديغى بهر آن تجربه كرده مردر

❋ حرف الضاد المعجمة ❋

* ضزمان * ضزمان * اكبريعنى بغايت بيوك قلعه يه بكزر معناسنه ضزمان حريف
استعمالى معروفدر فارسيده ايكى جزءدن مركب كسردال ايله دزماندن
غلط اولوب عربيسى كسرميم ايله مثل القلعه اولور جزء اولى كسردال
وسكون زا ايله دز قلعه معناسنه اولديغى دزدار تصحيحنده مرور ايلدى
ومان دخى بكزيجى معناسنه ماستن لفظندن اسم فاعل اولمغله معناى
* ضفدع * تركيبيسى قلعه يه بكزيجى ديمكى افاده ايدر * ضفدع * قورى بغه
ديدكارى حيوان معروفك اسمى كسرضاد وسكون فا وفتح دال ايله
مستعملدر عربيده كسرضاد ودال وسكون فا ايله ضفدع افصح
اولوب عندالبعض مستعمل صورت مردود وقليل اولديغى ديباجهٔ
رساله ده بيان اولنمش ايدى فارسيده فتح جيم عجميه وسكون غين ايله
* ضفر * چغز ديرلر * ضفر * يعنى ابراهيم حلبى مرحومك منية المصلى شرحنده
وسائر كتب فقهيه نك بحث غسلده ايراد ايلدكارى حديث ام سلمه ده
واقع ضفر فتح ضاد وسكون فا ايله شايعدر عربيده اورلمش صاچ
معناسنه يا ضمتين ويا ضم اول وسكون ثانى ايله ضفردن غلط اولوب
فارسيده مطلقا اكسه صاچى معناسنه مدخا ايله فرخال ديرلر كتب
مطلب حديث ام سلمه فقهيه ده قصهٔ ام سلمه بو صورتده تفصيل كردهٔ فقهاى كرامدركه
حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدن ام سلمة انى امرأة
اشد ضفر رأسى افانقضه فى غسل الجنابة ديو سؤال ايلمشلر يعنى
بن برعورتم كه باشمك اورلمش صاچنى بند ايدرم پس غسل جنابتده
انى چوزه يم مى ديمش صاحب شريعت عليه افضل التحيه افنديمز
لا انما يكفيك ان تحثى على رأسك ثلث حثيات ثم تفيضين عليك الماء
فتطهرين بيورمشلر يعنى صاچلرينى چوزمه انجق سكا اوچ دفعه
ال طولوسى ماء باشكه دوكمك كفايت ايدر صكره مائى اوزرينه دوك
طاهر اولورسين بيورمشلر اما زمانه مزده نسوانك مبتلا اولدقلرى
اورلمش صاچلرينك اثناسنه آبك ايصالى فرض اولديغى مصرحدر

ضمغ * اكثر اشجاردن صاقز كبى سيلان وبعده منجمد اولان شيئك * ضمغ *
معروفك اسمى عربيده فتح صاد مهمله وسكون ميم ايله صمغدن غلط
اولوب فارسيده كسر زا ورا وسكون نون واخرده جيم عربيه ايله
زرنج ديرلر * ضيافت * قونقلق يعنى مسافر ايچون تدارك اولنان اطعمه * ضيافت *
معناسنه مستعملدر عربيده كسر همزه ايله اضافتدن غلط
اولوب فارسيده كسر ميم وسكون ها ايله مهمانى ديرلر وكسر ضاد ايله
ضيافت قونق اولمق معناسنى افاده ايلديكى معلوم لكن ذكر سبب
ارادهٔ مسبب قبيلندن مجاز امهمانلغى ذكر وطعامى اراده وكثرت
استعمال ايله حقيقت درجه سنده ضيافت طعامه علم اولمشدر
استطراد لسان عربده اتساغ اولديغنه مبنى جمع مهمان ايله اخراج
مطلب اسماء خوان اولنمانك معانئ عديده سى واردر اولا انجق انس والفت
انواع ضيافت وملاقات وصحبت ايچون ترتيب اولنان طعامه فتح ميم ايله مأدبه ديرلر
ضم ويا فتح دال لغتدر وثانيا عرس يعنى تزوج جمعينده اولان طعامه
فتح واو وكسر ومد لام ايله وليمه وثالثا طلوع اولادده اولانه ضم خاء
معجمه وسكون را ايله خرس ورابعا وقت ختانده يعنى سنت دكونده
اولانه كسر همزه وسكون عين ايله اعذار وخامسا بنا يعنى او ياعقده
وخانه صاتون المقده اولانه فتح واو ورا وكسر ومد كاف ايله وكيره
وسادسا قدوم يعنى طشره دن كلندكده كه بلده مزده متعارف حجاج
مسلمينك وصوللرنده تهنيه ديو ايلدكارى جمعيته فتح نون وغين وكسر
ومد قاف ويا ايله نقيعه وسابعا برآدمك اولادى اولدقده سكزنجى
كونى اولان جمعيت وطعامه فتح عين وكسر ومد قاف ايله عقيقه وثامنا
حفظنا الله تعالى واياكم مصائبدن برينه ابتلاده ترتيب اولنان طعامه
مطلب وجوبية ضم واو وكسر ومد ضاد ايله وضيمه ديرلر فائده سنن نبويه عليه
وشروط ذبح افضل التحيه دن اكثر ناسك غافل اولدقلرى عقيقه قربانى على التفصيل
عقيقه تحرير اولنمسى مناسب محل اولمغله ذكره مبادرت اولندى عقيقه لغتده
مشقوقه ومقطوعه معناسنه در ودخى صبينك حين ولادتنده رأسنده
بولنان صاچدر وعرف شرعده ولادتك يوم سابعنده ذبح اولنان

قرباندر ذبح وشق اولنديغندن ياخود اولكونده رأس صبيده بولنان
صاچ تراش اولنديغندن ذبيحهٔ مذكوره يه عقيقه تسميه قلنـدى
معلوم اوله كه ذبح عقيقه حسن بصرى واهل ظاهر عندلرنده واجبدر
والدينى ترك ايله آثم اولورلر حتى ابن حزم قولى اوزره فرضدر قدرتلرى
وارايسه حاكم والدينه جبرايدوب ذبح ايتديرر وامام مالك وشافعى
واحمد بن حنبل وابو ثورى واسحق رحمهم الله تعالى مذهبلرنده سنت
مؤكده در واحمد بن حنبل بيورررلر كه ثمن قربانى فقرايه تصدق ايدرلر
ايسه كفايت ايدر لكن ذبح قربان افضلدر وامام مالك بيورررلر كه
صحابهٔ كرام وتابعين عظام رضى الله تعالى عنهم اجمعين حضراتى
عندلرنده مسنون اولديغنده اختلاف يوقدر ويحيى بن سعيد بيوررركه
صحابه وتابعيندن بونجه ناس كوردم اولاد ذكور واناثدن عقيقه يى
ترك ايتمزلر ايدى وابن منـذر بيوررركه عبدالله بن عباس وعبدالله
ابن عمر وعايشهٔ صديقه وفاطمة الزهراء رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
حضراتى بورأى مذكور اوزره ايديلر اما ائمهٔ حنفيه دن امام محمد
ابن حسن تطوعدر وناس اوائل اسلامده ايدرلر ايدى صكره اضحيه
واجب اولوب عقيقه نسخ اولندى بيورمشلر وامام ابو حنيفه دن
رحمه الله تعالى بدعتدر ديو برقول نقل اولنمشدر لكن علامهٔ عينى
رحمه الله تعالى شرح بخاريده بيوررركه قول مذكور حضرت امام همام
حقنـده افتراء محضدر حاشا كه بو مقدار ادلهٔ شرعيه وار ايكن
بدعتدر ديه بلكه آنك عندنده مستحبابدن اولوب سنن مؤكده دن
دكلدر زيرا مرويدركه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه عقيقه دن سؤال اولندقده من احب ان ينسك عن ولده
فليفعل عن الغلام شاتان مكافيتان وعن الجارية شاة بيورمشلر يعنى
هركيم ولدندن قربان ذبح ايتمك استرايسه ايتسون اركك اوغلانجقدن
برى برينه بكزر ايكى قيوندر وقزدن برقيوندر بو حديث شريفده
ولد صاحبنك ارادهٔ سينه احاله اولنمغله استحبـاب فهم اولنمشـدر
جمهور علمانك دليللرى اولدركه حديث صحيحده وارد اولمشدركه

الغلام مرتهن بعقيقته تذبح عنه يوم السابع ويحلق رأسه ويسمى
يعنى اركك اغلانجق عقيقه سى مقابلنده مرهوندر عقيقه سى يدنجى
كونده ذبح اولنوب ومعصومك صاچى تراش اولنوب اسمى وضع
اولنور عقيقه سى مقابلنده مرهوندر ديمك والدرهنه وضع اولنمش
مال كبى اولوب صاحبى انكله انتفاع ايده مز عقيقه سين ذبح ايتمدكجه
ديمكدر بعض محدثين بيورديلركه معصومك امثالنه حاصل اولان نشو
ونما وحسن بها حاصل اولماز عقيقه سى ذبح اولنمدقجه وبعض محدثين
دخى بيورديلركه والدين ولدلرينك دنياده منفعتن واخرتده شفاعتن
بوله مزلر عقيقه سنى ذبح ايتمدكجه ديمكدر وبو معنى امام احمد حنبلدن
منقولدر وامام بخـارى رحمه الله تعـالى سلمان بن عامر الضبى
رضى الله تعالى عنه دن بو حديث صحيحى تخريج ايتمشدر مع الغلام
عقيقة فاهريقوا عنه دما واميطوا عنه الاذى يعنى اركك اوغلانجق
ايله برابر عقيقه واردر انكيچون دم قربانى اراقه ايدوب رأسنده
اولان صاچنى اول كونده تراش ايدك وبونلرك امثالى نيجه احاديث
صحيحه واردر ائمهٔ كرامدن بعضيلر وجوبه وبعضيلر مسنونيته
وبعضيلر استحبابه حمل بيورديلر سبب اختلافلرى علم اصوله واقف
اولنلرك معلوملريدر خفى اولميه كه عقيقه يه متعلق بعض احاديث
شريفه لرده يالكز اولاد ذكور مذكور اولديغندن بعض فقهـا
حضراتى اناث ايچون عقيقه اولمديغنه ذاهب اولديلر اما جمهور فقها
جمله سنده واردر ديو حكم ايلديلر واصوب اولان دخى بو مذهبدر زيرا
عموم اوزره لفظ ولد ايله نيجه احاديث وارد اولوب ونيجه سنده ذكر
اولاد اناث دخى تصريح بيورلمشدر وبين الجمهور دخى اختلاف
واقع اولوب برطائفه ذكور واناثده عقيقه يالكز برعدد در ديديلر
وبرطائفه اناثده بر وذكورده ايكيدر ديديلر بو قول حق اولمق
اليق واحقـدر بو دخى پوشيده دكلدركه لفظ حديث شريف
اولده شاتان وشاة واقع اولمغله بعض فقها عقيقه قيونه مخصوصدر
بيورديلر حتى شافعيه دن امام نيدنيجى بنم عندمده غيريسى كفايت

ایغز بیوردی اما جمهور فقها عندلرنده معز وغنم وابل وبقر جنسلرندن عموما جائزدر وسن وسلامت جهتلری ایله اضحیه‌ده معتبر اولان شروط بونده دخی معتبر وانده افضل اولان بونده دخی افضل وغیر جائز اولان بونده دخی غیر جائزدر وبعض علماء مقصود اراقهٔ دمدر دجاج وعصفور دخی جائزدر دیدیلر لکن قول مزبور بقدر بو دخی مستور اولمیه که عقیقه‌نك افضل اوقاتی ولادتك یدنجی کونیدر وولادت نهارده واقع اولدی ایسه اول کون محسوب دکلدر اما لیلده یاخود بعد طلوع الفجر وقبل طلوع الشمس واقع اولدی ایسه نهاری محسوب اولور امام مالك وامام شافعی رحمة الله علیهما بویله نص ایدوب سائر ائمه‌دن مخالفت نقل اولنمشدر اکر یدنجی کونده مانع تحقق ایدر ایسه اون دردنجی کوندر اول دخی اولمز ایسه یکرمی برنجی کوندر ویوم سابعدن اول ایدر ایسه عقیقه اولماز ویکرمی برنجی کونی دخی امرار ایدر ایسه قضاسی ممکن اولماز انجق امام رافعی رحمه الله تعالی بیورر که اکرچه اوقات مذکوره افضلدر لکن یوم ولادتندن هنکام بلوغنه دکین عقیقه صحیح اولور بعد البلوغ والدیندن ساقط اولوب احراز فضیلت ایتمش اولورلر اما کندو نفسندن بعد البلوغ ذبح عقیقه قیلمق کرکدر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلری نفس نفیس عالیلرندن ظهور نبوتدن صکره ذبح عقیقه بیورمشلر اکرچه جد امجدلری عبد المطلب ولادت پرمیمنتلرینك یدنجی کونده عقیقه‌لری اولمق اوزره برشتر ذبح وقریشه اطعام وضیافت ایتدکاری بعض کتبده مأثوردر اما زمان جاهلیده اولدیغندن بعد البعثه قضا بیورمشلر بو دخی ستر اولمیه که عقیقه‌دن مراد حضرت اسماعیل علیه التحیة والتبجیل ایچون کبش بهشتی فدا قلندیغی کبی کشی اولادینك صحت وسلامتی ودوام عمر وعافیتی ایچون رضاء الله قربانتی فدا قیلمقدر بنابرین کرکدر که حین ذبحده بو دعائی اوقیه‌لر اللهم هذه عقیقة فلان بن فلان دمها بدمه ولحمها بلحمه

وعظمها

وعظمها بعظمه وجلدها بجلده وشعرها بشعره اللهم اجعلها فداء لابنی فلان من النار یعنی یارب بو ذبیحه معلوم الوهیتکدر فلان بن فلانك عقیقه‌سیدر دعاده فلان بن فلان یرینه معصومك وپدرینك اسملرین ذکر ایده یارب بو عقیقه‌نك قانی معصومك قاننه ولحمی لحمنه ویکوکی کوکنه ودریسی دریسنه وقیللری قیللرینه بدل وفدا اولسون یارب بو ذبیحه‌یی بنم اوغلوم فلان ایچون ناردن فدا قیلوب جسدینه ناری حرام قیل بو دخی آداب عقیقه‌دندر که ذبایح سائره کبی مفاصل واعضاسی کسر اولنمیوب هر مفصلی بری برندن سهولت ایله تفریق اولنوب بو طریق ایله معصومك وجودی انکسار وخلل وامراض وعللدن مصون قیلنمغه توسل وتفأل اولنه بعده برایاغی بودی ایله برابر قبل الطبخ ابه قدینه اعطا اولنه وباقیسی طبخ اولنوب فقرا واغنیادن مراد ایتدیکنه اطعام ایده والدینی وعیال واولادلری دخی اکل ایتملری جائزدر وقبل الطبخ استدکاری محللره تقسیم دخی جائزدر لکن افضلی طبخ واطعام اولوب حلویات ایله طبخ دخی افضلدر معصومك عمری لذت وحلاوت ایله کچذران اولمغه سببدر دیمشلر بو دخی آداب عقیقه‌دندر که یوم عقیقه‌ده ولدا کر ذکور دن ایسه صاچنی تماما تراش ایدوب وزنی مقداری کومش تصدق ایده‌لر امام ترمذی رحمه الله تعالی امیر المؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله تعالی وجهه حضرتلرندن روایت ایدر که حضرت امام حسن رضی الله تعالی عنه قدم نهادهٔ کهوارهٔ وجود اولدقده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بر قیون ایله عقیقه‌سین ایدوب فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنهایه بیورمشلر که یا فاطمه احلقی رأسه وتصدقی بزنة شعره فضة یعنی یا فاطمه رأسنی تراش وشعر رأسی وزننده کومش تصدق ایله صکره امر شریفلری اوزره وزن ایلدیلر بر درهم یاخود ایکی درهمدن بر مقدار زیاده کلمش اول مقدار کومش تصدق بیورمشلر وحلق رأس احادیث کثیره‌ده صریحا وکنایة واقع اولمشدر اما اکثر علما مذکوره مخصوص صدر بیورمشلر

مطلب وقت حلق رأس صبیان

حتی امام ماوردی اناثده مکروه اولدیغنه ذاهب اولمشلردر وبعض
علماء اناثده دخی حلق رأس مسنوندر زیرا بعض احادیث شریفه‌لی
عموم اوزره وارد اولدی بیورمشلردر وبعض محدثین بو قولی ترجیح
بیورمشلردر والله تعالی اعلم * ضیعت اللبن فی الصیف * فوت فرصت
ایدن رجل حقنده ضرب اولنان مثل مشهور تاء خطاب مذکر
مفتوحه ایله مقلوبا مستعملدر عربیده تاء خطاب مؤنث مکسوره ایله
علی ما هو المشهور اصل وضعنه نظرا الصیف ضیعت اللبن دن
غلطدر معلوم اولا که امثال عربیه اصل صدوری اوزره بلا تغییر
استعمال اولنور مثل مرقومده مذکر ومؤنث وتثنیه وجمع هر کیمه
خطاب اولنور ایسه جمله سنده کسر تا ایله ضیعت لازمدر موردینی
احمد میدانی مجمع الامثال نام مؤلفنده بو صورتده تفصیل وبیان ایدر که
کبرای عربدن ثروت ویسار ایله معروف سالدیده وناتوان عمرو بن
عمرو بن عدس نورسیده وحسنا ونادرهٔ دوران دختنوس بنت لقیط بن
زراره نام بردختری تزوجنده مطمح انظار نسوان معاملهٔ زوجیت
نمایان اولمدیغندن بینلرنده عدم حسن الفته مبنی طلاق ایله ارخای عنان
ایدر زن مکاره دخی بعد انقضاء العدة همسن وهمسنی برجوان
عصفور سرمایه یه جفت اولوب حسن زندگانیده ایکن طبعی سوده
میل ایدوب زوج اولی عمروک مواشی محلوبه سی وفیر اولدیغنه مبنی
بر رسول ارسالی ایله بر مقدار لبن طلبنده عمرو فی الصیف ضیعت اللبن
دیو جواب ویروب مرسل تهی دست عودت وکلام عمروی افاده
ایلدکده دختنوس دخی ایکی الی زوج شابک اومزینه وضع
وهذا خیر ومذقة دیو جواب ویرد عمروک تعریض وکنایه‌یی صیغه
تخصیصنده ایکی وجه نقل اولنمشدر اولی وقت طلاق زمان مرقومه
تصادفی ثانیسی مواشینک تحایی صیفده اولمیدر لکن صاحب قاموس
فیروزابادی مثل محررک کسر تا ایله استعمال ومورد نی بعد البیان فتح
تانک صحتنی دخی بو صورتده التزام ایدر که اسود بن هرمز زوجه سی
بی انصاف ومردم آزاردن بیزار اولوب تطلیق ایدر وکندو قبیله سندن

* ضیعت اللبن فی الصیف *

تحقیق مورد مثل

بردختر جمیله تزوجنده نسوانک مثلا اولدقلری اطوارنا همواره
اولکی یه رجعت اوقودمه سندن نه زوجهٔ مقدمه‌یه بک جان ایله طالب
اولوب ارسال خبرده زن مرقوم بو بیت ایله جواب ویرمش بیت
أترکتنی حتی اذا علقت ابیض کالشطن انشأت تطلب وصلنا فی الصیف
ضیعت اللبن مثل مرقومک قدمنه نظرا زن مزبوره بیت محرری
تضمینا انشا وانشاد ایلمش ایسه ده غلطدن سالم اولدیغی آشکاردر

❁ حرف الطاء المهملة ❁

طاس * معدن معروف ومشهورک اسمی جغتاییده مد تا ایله تاش دن
غلط اولوب عربیده فتحتین ایله حجر وفارسیده فتح سین وسکون نون
وآخرده کاف عجمیه ایله سنک دیرلر استطراد زبان فارسیده مد تا ایله
تاش معنای مقارنت ایله ادات شرکتدر مثلا خواجه شریکلرینه خواجه
تاش وایکی کمسنه بر زمره دن اولسه خیلتاش وبرانه دن اولان اولاده
قرنداش وبونلر امثالی * طاغ * صحرا ووادی ضدی اماکن معروفه‌نک
اسمی جغتاییده نه اولدیغی تا ایله تاغ دن غلط اولوب عربیده فتحتین
ایله جبل وفارسیده ضم کاف عربیه واظهار ها ایله کوه دیرلر خفی اولمیه که
اصل لسان ترکی اولان زبان جغتاییده واقع تاء مکسوره‌لری رومانه‌من
لسانه نقلده داله تبدیل ایلدکلری کبی اکثر تاء ممدوده ومفتوحه‌لری
دخی طایه تبدیل ایله استعمال ایلمشلردر * طاوخانه * سلاطین عظام
رحمهم الله الملک العلام حضراتنک بیماران وبیکسانه تدبیر وتداوی
ایچون بنا بیوردقلری اماکن معروفه‌لرک اسمی فارسیده کسر
ومد با ایله بیمارخانه اولوب عربیده مد دال ایله دار الشفا دیرلر مشهور
اولدیغی اوزره طاوخانه‌نک اصلی تابخانه در التزامی توجیه بعیده
محتاج اولور زیرا تابخانه ایکی جزءدن مرکب اولدیغی آشکاردر
اگر تاب بمعنی ضیا ملاحظه اولنور ایسه اکثر ارباب لغتک التزام
ایلدکلری جمله اطرافی بلور جاملی هر جانبدن درونه ضیاء آفتاب
دخول ایدن خانه عالی معناسنه اولور وفرهنک محمودیه‌ده محرر
اولدیغی اوزره تاب بمعنی حرارت التزام اولنور ایسه حمام وقابلوجه

* طاش *

مطلب لفظ * تاش

* طاغ *

* طاوخانه *

امثالی صجاق محللر دیمك اولور اکرتابخانهٔ مرقومدن مستعار بازاوی
ملاحظه اولنوب کاربان سرای یعنی غایت کبیر وکارکبر خانلرك
بازمنزل کاهنه تشبیها توجیهی التزام اولنور ایسه درجهٔ بعدی
معلومدر لکن تاب بمعنی قوت ملاحظه سنده توجیه ممکن اولور
امامجانین حبس ایلدکاری محله دارالشفاء وبیمارخانه اطلاقی تفألا
اولدیغی اشکاردر * طاووس * دم وبالی منقش طیرمشهورك اسمی
واوین ایله تحریر اولنور کتابنده داودکبی واوواحد ایله طاوس دن
خطا غلط اولوب عربی وفارسی بنه ترکی کبی طاوس مستعملدر
یعنی لفظ مرقوم السنهٔ ثلاثه ده مشترکدر خفی دکلدرکه اسمین محررین
امثالنده واوین جمع اولدقده استخفافا بری قید اولنماز لکن ذووکبی
ذوبه تشبه والتباس واقع اوله جق الفاظده تحریری لازمدر * طبرزد
سفرجل وزننده معروف نبات شکر بنك اسم عربیسی اولوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب فتح تاوبا وسکون را ایله تبرزددن معربدر تبربالطه
معناسنه معروف وزد زدن مصدریندن صیغهٔ ماضی اولمغله سکر
مرقومك کمال صلابتندن کنایهٔ بالطه انی قیردی دیمکی افاده ایدر
بعد التعریب اخرده دال مهمله ویانون ایله طبرزد وطبرزن دخی
لغتدر استطراد طبرزد اکرچه نبات شکرینه اسم اولمشدر لکن
طبرزدك مدلولی سکر آخر اولدیغی تفصیل اتی البیاندن منهم اولور
اولا قامشدن اخراج ایچون مخصوص شکراوجاغنده طبخ ایله منعقد
اولمش عصارهسنه سکر احمر دیرلر وثانیا طنجره درونده طبخ وتصفیه
اولنوب برظرفه اذابه اولنانه سلیمانی دیرلر وثالثا طبخ ایله صنوبری
قالبه افراغده قانیز دیرلرکه دیاریمزده کله شکری دیو مشهوردر
وبوطبخده اهتمام ودقت ومبالغه اولنور ایسه قند مکرر دیرلر بنه
بوطبخده طرفینی مساوی مستطیل قالبه افراغ اولنور ایسه قلم شکری
دیرلر ورابعا طبخ وتصفیه دنصکره شیشه یه دوکلور ایسه نبات
قزاز دیرلر اکر بوطبخده آب اضافه اولنوب منعقد اولنجه کفجه ایله
بربرینه زیاده اوره رق اوزون ایبلکلر کبی اولان طبخه فانیذ خزائی

* طاووس *
* طبرزد *
تحقیق انواع سکر

وفانیذ

وفانیذ سنجری دیرلر اصل طبرزد محرر اولان طبخ ثالثده شکرك
عشری قدر لبن خالص وطری اضافه سیله منعقد اولان قسمنه دیرلر
طپوز * آلت حرب معروفهنك اسمی عربیده فتح دال وتشدید وضم
با ایله دبوس دن غلط اولوب فارسیده فتح سین وسکون را ومد یاء
عجمیه ایله سرپاس دیرلر * طرابلس * شام ساحلنده ومغرب دیارنده
واقع بلده تین معروفه تینك اسملری عربیده فتح همزه وسکون طا ایله
اطرابلس دن غلط اولدیغی سپاهی زاده محمد چلبی نك اوضح المسالك
الی معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده مصرحدر لکن قاموسده
تردید ایله تحریر اولمسندن اولی همزه اولان شام اطرابلسی اولمق منفهمدر
اطرابلس شامك طول بلدی سط وعرضی لد درجهدر واطرابلس
مغربك طولی له وعرضی ال درجه ودقیقهدر * طربزون
بحرسیاهك اناطولی جانبنده واقع بلدهٔ مشهورهنك اسمی انفاذکر
مرور ایدن سپاهی زاده رسالهسنده فتح طا ومد را ایله طرابزون دن غلط
اولوب بونك دخی اصلی طرابزنده اولدیغی محرردر بلدهٔ مرقومهنك
طولی عرك وعرضی مای درجه ودقیقهدر * طرق * انسان
وحیوانك مویی تنظیم ایچون استعمالی اولنان شیء معروفك اسمی
مار الذکر تبدیل تاء مفتوحهیه ملحقا چقنا یده فتح ایله ترق دن غلط اولوب
عربیده ضم میم وسکون شین ایله مشط وفارسیده مد شین ایله شانه دیرلر
طسه * ملالت وغمناك اولمق یعنی طبیعت صقلمق معناسنه مستعملدر
فارسیده مد نا ایله تاسه دن غلط اولوب عربیده ضم غین وتشدید
صاد ایله غصه دیرلر * طلاق رجعی * عدت مطلقه منقضیه اولمدن
رجعته ممکن اولان طلاق معروفك اسمی کسر را ایله مستعملدر عربیده
فتح را وسکون جیم ایله طلاق رجعی افصحدر استطراد طلاق
ایکی صورتدر بری محرر اولان رجعی ودیکری مراجعت ممکن
اولیوب نکاحه محتاج اولاندر که باین تعبیر اولنور ایکیسنك الفاظ
وصوری لایحصی اولمغله اراده ایدنلر کتب فقهیه یه مراجعت بیورسونلر
بودخی مستور اولمیه که طلاق لغتده مطلقا رفع قیده دیرلر اما اصطلاح

* طپوز *
* طرابلس *
* طربزون *
* طرق
* طسه
* طلاق رجعی *
مطلب انواع طلاق
معنای لغوی واصطلاحی طلاق

اهل شرعده نكاح ايله شرعا ثابت اولان قيدى رفعه اطلاق
ايدرلر يعنى نكاحى چوزمك معناسنه مستعملدر واصطلاحده افعال
وشرعده تفعيل بابندن برنسنه يى صاليورمه ده اطلاق وزوجه سنى
بوشمه ده تطليق فرقنه واقف اولنملرك فلان زوجه سنى اطلاق
ايلمش كلامى غلط اولديغى معلوملريدر بودخى بوشيده اولميه كه
طلاق اوچ نوعدر اولنه احسن ديرلر كه دروننده وطئ اولميان
طهر مرأده برطلاق واقع اوله ثانيسنه حسن ديرلر كه غيرموطوئه يعنى
زوجهٔ غيرمدخول بهايه برطلاق وموطوئه يعنى مدخول بهايه اوچ
دفعه طاهر اولدقچه برطلاق واقع اوله ثالثنه بدعى ديرلر كه وقت
طهرده بردفعه ويادفعتينده اوچ وياايكى طلاق واقع اوله وياخود
دروننده وطئ واقع اولان طهرده وياوقت حيض موطوئده برطلاق
واقع اوله * طلسم * بلاندن ترتيب اولنمش معروف نسنه لرك اسمى

* طلسم *

كسرطا ولام ايله مستعملدر عربيده اصلى فتح طا وكسرلام وسكون
سين ايله طلسم اولوب بعد التعجيم تركيبده استعمالى كبى زبانزددر
طلبسان * عمامه نك اشاغى ارسال اولنان اوجى معناسنه تقديم لام

* طلبسان *

وتأخير باايله مستعملدر فارسيده مدتا وكسرلام ايله تالسانك
معربى شال وسائرنسنه لردن چاركبى اكثرايام شتاده اورتولنان ثوب
معناسنه اولان فتح طا ولام وسكون باايله طيلساندن غلطدر معناى
مطلوب دستاراوجنه عربيده فتحتين ايله عذبه وفارسيده ضم دال
وبا وسكون نون وها ايله دنبوقه ديرلر مسئله الشيخ محمود نسفينك

مطلب مندوبية عذبه

متن كنزده وندب لبس السواد وارسال ذنب العمامة بين كتفيه
الى وسط الظهر قوانه نظرا عذبه مندوب اولديغى اشكاراولور * طنبور

* طنبور *

سازمعروفك اسمى فتح طا ايله مستعملدر فارسيده فتح تا وسكون نون
ايله تنبورك معربى ضم اول ايله طنبوردن غلط اولوب بعد التعريب
اصلنه اعتبارا فارسيده بنه فتح اول ايله استعمال ايلمشلردر ولسان
دريه ده تنبورك مرادفى فتح اول ايله دنبره يى اسم عربيسنه خلط ايله
طنبره يى دخى غلط ايلمشلردر * طوغماج * خميردن طبخ اولنان

* طوغماج *

شورباء معروفك اسمى فارسيده ضم تاء اول وسكون ثانى ايله
تتماج دن غلط اولوب عربيده مدلام ايله لاكشه ديرلر حديث شريف
مشهورده دخى واقع اولمشدر خيرالطعام لاكشه وخيرالنساء
عائشه * طوج * برقاج جزءدن خلط ايله بعضى نسنه لر اعمال

* طوج *

اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده ضم تا ايله توج دن غلط اولوب
عربيده مد ايله صاد ديرلر طريق عملى بقر وقلاى وتوتيا معادن

طريق عمل برنج

ثلاثه على السويه نارشديده طبخ ايله اولور اما برنج ربع توتيا
وثلاثهٔ ارباعى بقردن اولور اعلاسى بقرك جيادتنه موقوفدر
طورطى * مايعاتدن اولان نسنه لرك اسفلنه رسوب ايدن ثقلنك

* طورطى *

اسمى عربى وفارسى مشترك اولان ضم دال اول وكسر ومد ثانى
وسكون را ايله دردى دن غلطدر لكن آخرده واقع باعربيده
مشدد وفارسيده مخففدر * طورغنده * ابتدا ظهور ايدن فاكهه

* طورفنده *

وميوه نك اسمى فارسيده فتح تا وواو ودال وسكون را ونون ايله
ترونده دن غلط اولوب عربيده مد با ايله باكوره ديرلر * طورنج

* طورنج *

ميوهٔ مشهوره نك اسمى فارسيده ضم تا ورا وسكون نون ايله ترنج دن
غلط اولوب عربيده كذلك ضمتين ايله اترج ديرلر * طوره

* طوره *

بعضى نسنه لردن تفتيل ايله صبيان واتلاره ملحقلرك ملاعبه
ايلدكلرى شئ معروفك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان
كسردال وتشديد وفتح را ايله درهدن غلطدر * طوشان * حيوان

* طوشان *

معروفك اسمى چغتايده مد تا وقاف وضم واو وسكون شين ايله
تاوشقاندن غلط اولوب عربيده فتح همزه ونون وسكون را ايله
ارنب وفارسيده ايكى جزءدن مركب خركوش ديرلر فتح
خاء معجمه وسكون را ايله خر معروف وضم كاف فارسيه ايله
كوش قولاق معنالرينه اولمغله تشبيها اوزون قولاقلى ديمكى
افاده ايدر استطراد تقاويم سنويه نك بالاسنه زايچهٔ تركان ديو

تفصيل زايچهٔ تركان

اون ايكى خانه لو برشكل رسم اولنوب سائر حيوانات اساميسى ايله
بعضا تاوشقان وبعضا خركوش ترقيم ايدرلر زايچهٔ مرقوم حكماى

خطا وختن وچین وترکستان دأیلریدرکه ادوار عالمی اون ایکی یه
قسمت وبردور اعتبار وهر برسنه یی برحیوانه نسبت ایله احکام
تحریر ایلمشلردر سال موش امنیت وخوش حالی ووسعت ورخا
ومیانهٔ سالده مطر وباران احتمالی ونواحیٔ شمالده حرب وقتال
وجنك وجدال وقوعی واعتدال وامتداد شتا وکثرت موشان
وحیوان مرقومك خصائلنك کثرتی واوائل سالده وجوده کلان
ولد صاحب هنر وعاقل وزیرك وجمع ماله حریص واواسطنده
متولد بد فعال وطماع وسارق واواخرنده طوغان معاند ولجوج
وبی امانت اولدیغی تجربه ایلمشلردر سال کاو اوائل سالده دردسر
ونزله ودماغی مرضلر ظهوری ومغرب ایله شمال بیننده فتنه
وامطار وبرد ورعد وبرق وزیاده کیٔ شتا وکثرت نعم ایله رخا
مولود اوائل سال دوربین یعنی حدید البصر ودقیق الفکر
ومصلحت کذار اما کندو امورنده مهمل واواسط سال خوب
صورت وبشوش وحلو العشرت واواخر سال غمناك وحزین
وصاحب اندوه وملال اولور ایمش سال پارس میان خلایقده
بغض وحسد وعداوت وتعصب واکثر حیواناتده هلاکی وبعض
اماکنده زلزله واختلاف وشدت هوادن غرق سفن وآفت زروع
ومیوها وشدت امتداد شتا واوائل سالده مولود عاقل وکامل
وعالی همت وبهادر وشجیع وعظیم القدر وصاحب نعمت اواسطنده
خوبرو ونیك خو واواخرنده کاهل وجاهل اولور ایمش سال
ناوشقان جزع وفزع وبیماری وهلاك زیاده اولوب کوهستانده
زلازل وباران بسیار واراجیف ودروغ وفراوانیٔ محصول ومیوه
واعتدال شتا ولطافت بهار اوائل سالده مولود درازفکر وبی وفا
وکذاب وغماز واواسطنده کم آزار وقلیل البصر ومحرك واواخرنده
سخت روی ودشمن خوی وبیهوده کوی اولور ایمش سال نهنك
بین الناس فتنه وفساد وتند وعناد وشعیر وحنطه ده وفرت
وشتاده شدت سببی ایله اشجاره آفت وایام صیفده باران وفصل

بهارده نزول ثلج ایله برودنده کثرت اوائل سالده مولود
خوب روی وبدلسان وبدطبیعت ووقتسز سفیدیٔ لحیه وشاربه
ابتلا ایله زاهد بلند نعمت واواسطنده بی ادب وبی حیا وبدخو
وبدطبع وبی قرار واواخرنده زیاده بی شرم وبی حجاب وبدخواه
وعدو احباب اولور ایمش سال مار انقطاع امطار وخشکیٔ اراضی
واکثرت حشرات وشتاده زیاده کیٔ برد اوائل سالده مولود ملایم
وراستکو ودراز اندیشه وخاموش وبسیاردان ونیك خو
واواسطنده دراز عمر وطمعکار واغر باشلو ودور اندیش لکن
بدکردار واواخرنده بدکلام وعهد وبی وفا وراستکوی وبدخوی
وعالم ودانا اولور ایمش سال فرس ناسده سفر وتجارته میل وهلاك
مواشی وخیل وایام صیفده لطافت وفصل بهارك اکثر ایامنده برودت
سالك اوائلنده مولود طویل العمر ونافذ الکلام واواسطنده عالی همت
ودانا وصاحب دانش واکثر اوقاتی سفره مصروف وغماز وبدمنش
واخرنده بدخوی ومتحول ومتلون اولور ایمش سال غنم اکثر ناس
صاحب غنیمت وعامه ده سرور ورفاهیت وبعضی اماکنده درازیٔ
شتا وشدت وسالك اوائلنده مولود صاحب حلم وسکونت
ومداوم خلوت وعزلت وجمله یه خیرخواه وذی ثروت واواسطنده
کثیر الاعداء وعالم ودانا واخرنده ابله وصالح اولور ایمش
سال همیون میان اکابرده مشورت وبین الناس بغض وعداوت
وبارانده کثرت وشتاده شدت وخلایقده کوناکون علت سالك اولنده
مولود مضحك ودوست رو ومکار وبدخو واواسطنده بدلسان
ومحسود ودروغ کوی وعنود واواخرنده اهل دانش لکن بی ادب
وبی وفا اولور ایمش سال ماکیان میوه لرده فراوانی ونرخلرده تفاوت
وشتاده امداد وحامل زنانده آفت وکار دریاده واقع بلادانده
حرکت عساکردن ضجرت وامراض مختلفه ده کثرت سالك
اوائلنده مولود فقیر الحال ومفسد وبدکردار وعلیل المزاج واعداسی
بسیار واواسطنده کذاب ومعاند وکثیر الاعداء ومفسد واواخرنده

لجوج وصاحب غیرت ومهربان دوست وذی شفقت اولور ایمش
سال سك اراضیده خشکی وچار پارده مرك وحبوباتده قلت
وکثرت قطاع طریقدن امن وآسایش ترك وشتاده شدت درازی
وقلت میاه وقحط وغلاده سرافرازی سالك اوائلنده مواود بدطبع
وبد سخن وجنك جوی وفقیه دشمن واواسطنده زیرك وغماز
ومنافق ممتاز واواخرنده شجیع ووفادار وجاهل ومهیب وبی قرار
اولور ایمش سال خوك میان ملوکده مخالفت وعلماده بیماری وعلت
واهل تجارتده آفت واشیاده عزت وقلت ودزدانده کثرت وناسده
برمحلدن مکان آخره حرکت سالك اوائلنده مولود بدخلق وکندرأی
وخلقتی متین وخودپسند وجاهل خودبین واواسطنده بدطبع ومدبر
وسط الحال لکن مدبر واواخرنده مولود عاق الوالدین وجاهل
ولاابالی مشرب کاهل اولور ایمش * طوغ * وزرای کرامه مخصوص * طوغ *
الاجه قیلدن اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده ضم تا وواو
معروفه ایله توغ دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده مولدا
توغ دیرلر * طوقلی دده * ابواب قسطنطنیة المحمیه دن اکری قپو * طوقلی دده *
داخلنده اصحاب کرام ذوی الاحترامدن ابی شیبة الخدری
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك تربه داری ایکن انتقال داربقا
ایدوب اول محلده دفین خاك عطرناك اولان ذاتك اسمی دوغلی
دده دن غلطدر زیرا عزیز مشار الیه رحمة الله تعالی علیه سکز یوز
اللی یدی سالی منتصف ربیع اولنده واقع فتح دار الفحول اسلامبول
اثناسنده غزاة موحدینه دوغ یعنی یوغورد ایرانی اسقا وتسکین
حرارت ایله اشتعال حرب وقتاله سبب اولمسی وجه تسمیه اولمشدر * طول * * طول *
بیوه زن یعنی ارسز عورت معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده ضم طا
وسکون لام ایله طل دن غلط اولوب عربیده فتح عین ورا ایله عزبه دیرلر
طوله * التی قپو ایله اوینانن لعب معروفك اسمی اصطلاح لاعبین دن * طوله *
داولی دن غلط اولوب لعب مرقومه عربیده فتح نون وسکون را ایله
نرد وفارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح شین اول وسکون ثانی ایله

ششدر دیرلر شش التی ودر قپو معناسنه اولدیغی معروفدر
منشا غلط لعب مرقوم ایکی صورت ایله اوینانور بری ساده
ودیکری داولی ارباینك معلومی اولوب کثرت استعمالدن علم
منزله سنه وارمشدر سادهسی غالب اولان برعدد ایدر وداولی
بینهماده معهود اولوب داوهر فتح عد اولنور ایسه مثلا بش عد
اولنور ایسه کندوده غلبه نمایان اولدقده داو دیمك ایله لعب تمامنده
غالب التی دفعه غلبه ایلمش اولور لکن بین الاعجام داو برعد اولندیغی
فرهنکلرده مصرحدر زمانمزده مشهوری کشاد در زمانیله
مرتجل وفرنکی کشاد وکابهار وکوس صورتلری دخی اوینانمش ایدی
* طوله * طوله * طرفینی برشی ایله ارضه بند ایدوب دواب ربط ایلدکاری
حبل معروفك اسمی فارسیده فتح طا وکسر ومد واو ایله طویله دن
غلط اولوب عربیده مد همزه وکسر خاء معجمه وتشدید یا ایله آخیه
دیرلر خفی دکلدرکه طویله مرقوم عربی اولوب برفرس اوتلامق ایچون
ربط اولنان اپه تعبیر اولنور بعد التعمیم متعارف طویله به تخصیص
* طوه * وطقوز رأس اسبه اطلاق ایلمشلردر * طوه * یاغ قزردفلری شیء
معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدتا ایله تاوه دن غلط
اولوب محدثاتدن اولمغله فتح عربیسنه ظفر یاب اوله مدق مولدهده
کسر میم ایله مقلاة دیرلر لسان دریده تبادل حروف مرعی اولدیغنه
مبنی تاوه مرقومك اصلی تابه اولوب تاب بمعنی حرارت اولمغله هاء
* طهره * اختصاص الحاقی ایله قزدره جق نسنه دیمك اولور * طهره * برطرفی
اوراق وبرطرفی بالته کبی اشجارك خشك وناهموارلرینی قطع ایچون
استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح دال ورا وسکون
ها ایله دهره دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون شین
* طبه * وفتح ذال ایله مشذب دیرلر * طبه * صبیان مرضعهسی جاریه نك
اسم خاصی اوله رق استعمالی شایعدر فارسیده مطلقا خدمت
صبیانه مخصوص جاریه معناسنه مد دال ایله دایه دن غلطدر
استعاره طریقی ایله استعمالی دخی شایع اولدیغی بویدن فی ظاهر

اولور بیت دکل خال سیه اول نورسك كرد دهنده دلازار
اولدیغیچون دایهٔ قدرت بو برقو یمش ترکیده مستعمل دایه معناسنه
عربیده کسر ظا وسکون همزه ایله ظئر وفارسیده مد میم ایله مازیده دیرلر

❁ حرف الظاء المعجمة ❁

* ظلام *
ظلام * ذهاب نور یعنی قرانکولق معناسنه ضم اول ایله مستعملدر
عربیده فتح ظا ایله ظلام دن غلط اولموب فارسیده مدتا ایله تاریکی دیرلر
ابو الفضل یوسف ابن النحوی جنابلرینك مشهور قصیدهٔ شریفهٔ
منفرجه‌لری بیت ثانیسی وظلام اللیل لها سرج حتی یغشاه ابو السرج
ده واقع ظلامی دخی ضم ایله قرائتلری کرارا مسموعدر بیت مرقومده
مازمهٔ لیل مناسبتی ایله نجومك قنادیله تشبیهی روشنا وتشبیه دخی

تشبیه مطلق
یدی قسم اولدیغی معلومدر اولی مشبه ومشبه به وجودی ایله

تشبیه مشروط
برنسنه‌یی برشیٔ آخره بلاقید تشبیهدر که تشبیه مطلق دیرلر ثانیسی
برشرط ایله مشروط اوله تشبیه مشروط دیرلر ثالثی مشبه به ذکری ایله

تشبیه کنایت
مشبه دن کنایه قلنوب ادات تشبیه ذکر اولنمیه تشبیه کنایه دیرلر رابعی
قائل برصفت کندو صفتلرندن و برصفت آخرك صفتلرندن ذکر ایدوب

تشبیه تسویه
وصفینی بری برینه تشبیه ایلیه تشبیه تسویه دیرلر خامسی ایکی نسنه‌یی

تشبیه عکس
ایکی نسنه‌یه بالعکس تشبیه ایلیه تشبیه عکس دیرلر مثلا نظم رق الزجاج
ورقت الخمر فتشابها فتشاکل الامر فکانما خمر ولا قدح وکانما قدح
ولا خمر سادسی قائل برنسنه‌یی برنسنه‌یه تشبیه ایده اما شویله کوستره که

تشبیه اضمار
مرادی برغیری نسنه‌در تشبیه دکلدر بوکا تشبیه اضمار دیرلر سابعی
برشیٔ برشیٔ آخره تشبیه اولنوب بعده مشبه مشبه به اوزرینه تفضیل

تشبیه تفضیل
اولنه بوکا تشبیه تفضیل دیرلر استطراد بو مجموعهٔ پریشان

ابتداء ترجمهٔ متن تلخیص.
ارقام الکلام بحر الکلام مصداقی علی قدر الطاقه بحردن قطره
برمقدار فوائدی محتوی اولمسی ایله سکاکی مرحومك مفتاح العلوم
نام مؤلفی قسم ثالثك ملخصی یدی یوز اللمش طقوز سال هجریسنده
ارتحال دار بقا ایدن خطیب دمشق شهرتی ایله معروف الشیخ جلال الدین
عبد الرحمن القزوینینك تلخیص نام متن علم معانینك امتن متونی ومشهور

تفبسه‌سی فن ثالثك محتوی اولدیغی صنایع بدیعیه علی وتیرة الایجاز
تحریر اولندی پوشیده وستیر اولمیه که علم بدیع برعلمدر که مقتضای
حاله مطابقته و وضوح دلالته رعایتدن صکره کلام تحسینك وجهلری
بو علم ایله معلوم اولور مقتضای حاله مطابقته ورعایت علم معانی‌یه
ووضوح دلالته رعایت علم بیانه موقوف اولدیغی فنون مذکوره‌یه
آشنا اولانلره روشنادر تحسین کلامك وجهلری یامعنوی ویا لفظی

مطابقت طباق وتضاد
اولور معنویدن بری صنعت مطابقتدر بو صنعته طباق وتضاد دخی دیرلر
صورتی ایکی ضدی کلامده جمعدر یعنی ایکی اسم ویا ایکی فعل ویا ایکی
حرف ویا بر اسم ویا برفعل اوله ودخی طباق ایکی ضرب اولوب برینه طباق

طباق ایجاب
ایجاب دیرلر که مرور ایدنلر کبی دیکرینه طباق سلب دیرلر که بری مثبت

طباق وتضاد
وبری منفی ویا بری امر وبری نهی اولمق اوزره مصدر واحدك ایکی فعلی

طباق سلب تدبیج
جمع اوله تدبیج تسمیه اولنان صنعت دخی طباقدندر لفظ تدبیج عربیده
فتح زا وتشدید وفتح با ایله زین معناسنه اولان دبج المطر الارض قولندن
مأخوذدر صورتی مدحدن وغیریدن برمعناده کنایه ویا توریه ذکر اولنه

تدبیج الکنایه
اکر کنایه ذکر اولنور ایسه تدبیج الکنایه واکر توریه ذکر اولنور ایسه

تدبیج التوریه
تدبیج التوریه دیرلر مار الذکر صنعت طباقه ایکی شی دخی ملحقدر
اولی ایکی معنایی جمعدر اول وجه ایله که معنانك بری معنای دیکرك
مقابلی اولدیغی شبیهه نوع تعلق ایله یعنی سببیت ولزوم کبی تعلق ایله
متعلق اوله ثانیسی بری برینه مقابل اولمیان ایکی معنایی جمعدر لکن شول
ایکی لفظ ایله تعبیر اولنه که اول لفظلرك معنای حقیقیلری بری برینه مقابل
اوله ثانی ظاهرا تضادی موهم ایکی لفظ ایله بو معنالر ذکر اولندیغندن

ایهام تضاد
صنعت ایهام تضاد دیرلر مقابله تسمیه اولنان صنعت دخی طباقه

مقابله
ملحقدر صورتی بری برینه موافق ایکی معنی یاخود ایکیدن اکثر
معانیٔ متوافقه ذکر اولنوب بعده هر برینه مقابل اولان معنالر
علی الترتیب ذکر اولنه سکاکی مرحومك مقابله تعریفنده برقید دخی
ضم ایله متوافق معنالر بیننده برامر شرط قلنسه مقابللری اولان معنالر
بیننده دخی امر مذکورك ضدی برامر شرط قلنمق لازمدر دیو تصریح

مراعات النظير
ایلمشدر تحسین کلام معنوینك بری دخی مراعات النظیردر بو صنعته
تناسب وتوفیق
تناسب وتوفیق وایتلاف وتلفیق دخی دیرلر صورتی برامری مناسبی
وایتلاف وتلفیق
اولان امر آخر ایله جمع ایتمکدر تشابه الاطراف تسمیه اولنان صنعت
تشابه الاطراف
دخی مراعات النظیر قسمندندر صورتی معناده ابتدای کلامه مناسب
ایهام التناسب
شی ایله ختم کلام اولنمقدر ایهام التناسب دخی مراعات النظیره
ملحقدر صورتی بری برینه نامناسب ایکی معنی شول ایکی لفظ ایله جمع
اوله که هر نقدر مقصود دکل ایسه دخی اول لفظلرك بری برینه مناسب
ارصاد
غیری معنالری اوله تحسین معنوینك بری دخی ارصاددر کسر همزه
وسکون را ایله ارصاد لغة طریقده رقیب نصبنه دیرلر بعضیلر کلامی
تسهیم
برد مسهمه تشبیها بو صنعته تسهیم دیمشلردر برد مسهم کندوده خطوط
مستویه اولان برنوع ثیابه دیرلر صورتی بیتده ویا فقره ده قبل العجز
عجزه دلالت ایدر برشی ایراد اولنه بو دلالت حرف روی معلوم
اولدیغی حالده اولور زیرا ارصاددن برنوع واردر که حرف روی
انده معلوم اولمق حسبی ایله عجز دخی معلوم اولماز تحسین معنوینك
مشاکله
بری دخی مشاکله در صورتی برشیئك صحبت غیرده تحقیقا ویا تقدیرا
وقوعنه بناء اول شیئك لفظنك غیری ایله ذکر ایتمکدر تحسین معنوینك
مزاوجه
بری دخی مزاوجه در صورتی شرط وجزاده واقع ایکی معنایی
اوزرلرینه معنای واحد ترتبنده مزووج قلمقدر تحسین معنوینك
عکس وتبدیل
بری دخی عکس وتبدیلدر صورتی کلامده برجزئی تقدیم بعده
عکس ایدوب تقدیم اولنانی تأخیر وتأخیر اولنانی تقدیم ایتمکدر
خفی اولمیه که بو صنعت عکس برقاچ وجه ایله اولور اولی برجمله نك
طرفی واحدی ایله اول طرفه مضاف اولان شی بیننده عکسدر
ثانیسی ایکی جمله ده واقع ایکی فعلك متعلقاری بیننده عکسدر ثالثی
ایکی جمله نك ایکی طرفلرنده واقع ایکی لفظ بیننده عکسدر تحسین
رجوع
معنوینك بری دخی رجوعدر صورتی برنکته ایچون کلام سابقه
توریه
نقض وابطال وعود ایله اولور تحسین معنوینك بری دخی توریه در که
ایهام
ایهام دخی دیرلر صورتی قریب وبعید ایکی معناسی اولان برلفظ

اطلاق اولنوب قرینهٔ خفیه یه اعتمادا معنای بعیدی مراد اولنه
توریهٔ مجرد
توریه دخی ایکی ضربدر بری مجرده که لفظ مذکور معنای قریبنه ملایم
توریهٔ مرشحه
برشیء ایله جمع اولمیه دیکری مرشحه که لفظ مذکور معنای قریبنه
استخدام
ملایم برشیء ایله جمع اوله تحسین معنوینك بری دخی استخدامدر
صورتی ایکی معناسی اولان لفظدن اولا برمعنی مراد اولنه بعده لفظ
مذکوره عائد ضمیر ایله معنای آخر مراد اولنه یاخود اول لفظه
ایکی ضمیر عائد اولوب هر برضمیردن برمعناسی مراد اولنه محرر اولان
ایکی صورتده لفظ مذکورك معنالرینك ایکیسیده حقیقت ویا ایکیسیده
لف ونشر
مجاز ویا مختلف اولمق جائزدر تحسین معنوینك بری دخی لف ونشردر
صورتی تفصیلا ویا اجمالا الفاظ متعدده یی ذکر بعده الفاظ
مذکوره دن هر بریسی ایچون اولان شی ذکر اولنه لکن سامعك قرینهٔ
لفظیه یا معنویه سببی ایله الفاظ مذکوره دن هر بریسی ایچون اولان
شیئی محلنه رد وارجاعنه اعتمادا معینا ذکر اولنمیه ستیر دکلدر که
لف اول ذکر اولنان متعدد ونشر صکره ذکر اولنان متعدددر
ولف ونشرك مرتب ومهوشی اکثر ناسك معلومی اولمغله تفصیلی
جمع
موجب تهویش اولور تحسین معنوینك بری دخی جمعدر صورتی
ایکی ویا ایکیدن اکثر متعددی برحکمده جمع ایلمك ایله اولور تحسین
تفریق
معنوینك بری دخی تفریقدر صورتی مدحده ویا غیریده برنوعدن
اولمق اوزره ایکی امر بیننده تباین ایقاع ایتمك ایله اولور تحسین معنوینك
تقسیم
بری دخی تقسیمدر صورتی الفاظ متعدده یی ذکر بعده علی التعیین
هر بری ایچون اولان شیئی ما هولهینه اضافت ایله اولور اولوالنهایه
خفی دکلدر که قید اضافت ایله لف ونشر خارج قالور تحسین معنوینك
جمع مع التفریق
بری دخی جمع مع التفریق در صورتی ایکی شی برمعنایه ادخال
اولنوب جهت ادخاللری تفریق اولنور تحسین معنوینك بری دخی
جمع مع التقسیم
جمع مع التقسیم در صورتی الفاظ متعدده یی حکم واحد تحتنده
جمع ایدوب بعده تقسیم ایلمك ایله اولور ویا عکس ایدوب اولا
متعددی تقسیم بعده حکم واحد تحتنده جمع ایلمك ایله اولور

جمع مع التفريق والتقسيم

تحسين معنوينك بری دخی جمع مع التفريق والتقسيم در صورتی تعاريف محررهٔ مسبوقه‌دن اربابنك معلومی اولور

تجريد

تحسين معنوينك بری دخی تجريددر صورتی لاجل المبالغه بر صفت صاحبی امردن اول صفتده امر مذكورك مثلی بر امر آخر انتزاع اولونه شويله كه امر مذكورده صفتك كمالی سببيله كانه اول صفت ايله موصوف اولمسی بر مرتبه‌يه بالغ اولمش كه كندودن صفت مذكوره ايله موصوف بر امر آخر انتزاع اولنمق صحيح اولور پوشيده دكلدركه تجريد يدی قسمدر اولی من تجريديه ايله اولور ثانيسی منتزع منهه داخل باء تجريديه ايله اولور ثالثی منتزعه داخل باء معيت ايله اولور رابعی منتزع منهه داخل فی ايله اولور خامسی بر حرف توسط ايتمك وجهی ايله اولور سادسی بطريق الكنايه اولور سابعی انسانك نفسنه مخاطبه‌سی ايله اولور يعنی نفسندن كلام سوق اولنان صفتده كندو مثلی بر شخص آخر انتزاع ايدوب بعده انكله مخاطبه ايليه

مبالغهٔ مقبوله

تحسين معنوينك بری دخی مبالغهٔ مقبوله‌در مقبوله قيدی مردوده‌دن احتراز اولديغی آشكاردر مبالغه مطلقا مقبوله ويا عموما مردوده زعم ايدنلرك قوللرينی رده اشارة خطيب دمشق مرحوم تلخيص نام مؤلفنده مطلق مبالغه‌يی واقسامنی بو صورتده تفصيل وبيان ايدركه

مبالغه مطلقه

مبالغهٔ مطلقه‌نك صورتی بر وصفك شدت ويا ضعفنده نهايت وكماله رسيده اولمدی ظنّنی دفع وازاله ايچون كرك مستحيل وكرك مستبعد شدت ويا ضعفده بر حده بلوغنی ادعی اولنمقدر مبالغه قسمندن

تبليغ

تبليغ اولدركه مدعی عقلا وعادة ممكن اولان نسنه‌يی ادعی ايليه قسم مرقومدن

اغراق

اغراق اولدركه مدعی عقلا ممكن وعادة ممكن اولميان نسنه‌يی ادعی ايليه قسم اخيرك عكسی يعنی عادة ممكن وعقلا ممتنع اولمق صورتی محال اولديغی انكاره مجال اولماز بناء عليه قسمين محررين مبالغهٔ مقبوله عد اولنمشلردر وبو قسم مبالغه‌دن

غلو

غلوكه عقلا وعادة ممتنع اولانی ادعادر غلونك اوچ نوعی دخی مقبوله ومحرر اولنلردن ماعداسی مبالغهٔ مردوده اوله جغی ظاهر

اولور

اولور غلو مقبولك اولی مبالغه‌نك اوزرينه صحتنه تقريب ايدر برشی ادخال ايتمكدر ثانيسی تخييلدن بر نوع حسنی متضمن اولمقدر بعضا محرر ايكی صورتك اجتماعی وقوعنده اقوی اوله جغی روشنادر ثالثی برشينك هزل وخلاعه مخرجنه اخراج اولنمسی ايله اولور

مذهب الكلام

تحسين معنوينك بری دخی مذهب الكلام در صورتی اهل كلام طريقی اوزره مطلوب ايچون حجت ايراد ايتمكدر لكن بو طريقه مقدماتی تسليمدن صكره مطلوبی مستلزم اولمغله اولور

حسن التعليل

تحسين معنوينك بری دخی حسن التعليل در صورتی بر وصف ايچون اعتبار لطيف ايله كندويه مناسب بر علت غير حقيقيه ادعی اولنور بو صنعت حسن درت نوعدر زيرا كندو ايچون علت مناسبه ادعا اولنه جق صفت يا فی الاصل ثابته وموجوده‌در علتك بيانی مراد اولنور ويا غير ثابته‌در اثباتی مراد اولنور فی الاصل ثابته اولان صفت ايچون دخی هر نقدر واقعده علتدن خالی دكل ايسه ده عادة بر علت ظاهر اولماز ويا اولور خفی اولميه كه نك اوزره بنا قلنان تعليل دخی حسن تعليله ملحقدر

تفريع

تحسين معنوينك بری دخی تفريعدر صورتی بر امرك ايكی متعلقينك برينه اولا بر حكم اثبات اولنه بعده بينه اول حكم متعلق آخرينه اثبات اولنه

تأكيد المدح بما يشبه الذم

تحسين معنوينك بری دخی تأكيد المدح بما يشبه الذم دركه اوچ نوع اولور اولی برشيدن منفيه اولان صفت ذمدن بينه اول شی ايچون صفت مدح استثنا اولنه لكن شول وجه ايله كه مستثنی اولان صفت مدحك صفت ذم منفيه‌ده دخولی فرض وتقدير اولنه ثانيسی برشی ايچون صفت مدح ثابت اولدقدنصكره ادات استثنا ايله بينه اول شی ايچون بشقه صفت مدح تعقيب اولنه ثالثی كندوده معنای مدح اولور بر مستثنی ايراد اولنه لكن اول مستثنی بر فعلك معمولی اوله كه آنده معنای ذم موجود اوله بو بابده لفظ لكن ايله استدراك دخی استثنا كبيدر

تأكيد الذم بما يشبه المدح

تحسين معنوينك بری دخی تأكيد الذم بما يشبه المدح اولوب بو دخی ايكی نوعدر اكرچه اولك عكسی اولديغی ظاهر لكن قد ندب الی الاذكار وجعل صيقلا للافكار مصداقی تكرار اولندی اولی برشيدن منفيه صفت

مدحدن ینه اول شی ایچون صفت ذم استثنا اولنه لکن شول وجه ایله که
صفت ذمك صفت مدحده دخولی فرض وتقدیر اولنه ثانیسی
برشی ایچون برصفت ذم اثبات اولنوب بعده ینه اول شی ایچون
ادات استثنا ایله بشقه صفت ذم ایراد وبونك ایله اولکی صفت تعقیب

استتباع

اولنه تحسین معنوینك بری دخی استتباعدر صورتی ممدوحی برشی ایله
مدحدر که شیء آخر ایله دخی مدحی مستلزم اوله تحسین معنوینك

ادماج

بری دخی ادماجدر صورتی مدح ویاغیریدن برمعنی ایچون سوق
اولنان کلامه معنای آخر تضمین ایلمك ایله اولور لکن استتباع یالکز
مدحه مخصوص اولمغله ادماج استتباعدن اعم اولدیغی محتاج بیان

توجیه ومحتمل الضدین

دکلدر تحسین معنوینك بری دخی توجیه‌در بوصنعته محتمل الضدین
دخی دیرلر صورتی بری برینه مختلف ومتباین ایکی وجه ایله محتمل
اولمق اوزره کلامی ایراد ایله اولور لکن بوصنعتده ایراد اولنان کلام
مجرد بری برینه متغایر ایکی معنایه محتمل اولمق کفایت ایتمز بلکه مدح
وذم کبی اضداددن اولمق لازمدر مرحوم سکاکی قولی اوزره متشابهات
قرءان کریم دخی براعتبار ایله صنعت مرقومه‌دن اولور قول سکاکی یی
حضرت سعدالدین مرحوم اعتبار مذکوردن مراد متشابهات
قرءان عظیمك وجهین مختلفینه احتمالیدر دیو ایضاح بیورمشلردر

هزل

تحسین معنوینك بری دخی هزلدر صورتی ابنای زمانه بینلرنده
کثیر الوقوع اولوب کندو ایله جد مراد اولنان معنی اولدیغی

تجاهل العارف

معلومدر تحسین معنوینك بری دخی تجاهل العارفدر سکاکی
مرحوم بوصنعتی حضرت قرءان کریمده کرارا ورودینه مبنی

سوق المعلوم

سوق المعلوم مساق غیره لنکتة ایله تسمیه ایلمشدر بو تجاهل عارف
یاتوبیخ ایله اولور ویامدحده مبالغه ایله اولور ویاذمده مبالغه ایله
اولور ویاعشق ومحبتده تدله وتدهش ایله اولور لکن تجاهلك انواعی
وفیر اولدیغنه اشارة حضرت سعدالدین بومحلده هذه انموزج
من نکت التجاهل وهی اکثر من ان یضبطها القلم دیو تصریح بیورمشدر

قول بالموجب

تحسین معنوینك بری دخی قول بالموجب اولوب ایکی نوعدر اولی

کلام غیرده واقع برصفت کندو ایچون برحکم اثبات اولنان شیدن
کنایه اولنمش ایکن سن دخی کلامکده صفت مذکوره‌یی اول شیئك
غیری یه اثبات ایده‌سین لکن اول وجه ایله که شیء اول ایچون اثبات
اولنان حکمك اول غیر ایچون ثبوتنه ویانفینه تعرض اولنمیه
ثانیسی کلام غیرده واقع برلفظی قائلك خلاف مرادی اوزره حمل
ایتمکدر اول وجه ایله که لفظ مذکورك متعلقی ذکر اولنمغله خلاف

اطراد

مراده حمل اولنمغه محتمل اوله تحسین معنوینك بری دخی اطراددر
صورتی ممدوحنك یاغیرینك اسمنی واباواجدادینك اسملرینی
وولادتلرینی سبکده تکلف اولمق شرطی ایله علی الترتیب ایراد ایتمك

ضرب اللفظی

ایله اولور تحسین کلامك وجوه معنویسی صاحب تلخیص خطیب
دمشق ترتیبی اوزره بومحلده ختام پذیر اولوب بوندن صکره تحسین

جناس

کلامك لفظی انواعنه مبادرت اولندی اولی جناسدر صورتی
تلفظده بری برینه متشابه ایکی لفظك ایراد وتکلمی ایله اولور صنعت

جناس تام

مرقوم یاتام ویاناقص اولور جناس تامك صورتی ایکی لفظك
من جهة الحروف انواع واعداد وهیئات وترتیبلرنده جمعا اتفاق
ایتمسیله اولور اکر ذکر اولنان شیلرك جمله‌سنده متفق اولان ایکی
لفظ انواع کلمه‌ده برنوعدن اولور ایسه ایکیسیده اسم ویاایکیسیده

متماثل

فعل ویاایکیسیده حرف اولور ایسه بوصنعته متماثل تسمیه ایدرلر
یاخود ایکی لفظك بری اسم ودیکری فعل ویابری ینه اسم وآخری

مستوفی

حرف ویابری فعل وغیری حرف اولور ایسه بوکا مستوفی تسمیه
اولور جناس تامده برتقسیم دخی واردر اکر ایکی لفظك بری مرکب

جناس ترکیب

وبری مفرد اولور ایسه بوصنعته جناس ترکیب دیرلر صورت محرره‌ده
دخی بری مرکب ودیکری مفرد اولان لفظین رسم خطده متفق

متشابه

اولور ایسه جناس ترکیبدن بونوعنه متشابه دیرلر اکر لفظین

مفروق

محررین رسم خطده متفق اولمازلر ایسه بونوعنه مفروق دیرلر واکر
مرکب اولان لفظ ایکی کلمه‌دن مرکب اولمیوب برکلمه ایله کلمهٔ اخرانك

مرفو

بعضندن مرکب اولور ایسه بونوعنه مرفو دیرلر اکر جناس تامدن

اولان ایکی لفظ یالکز هیئت حروفده مختلف اولورلر ایسه بو تجنیسه
محرف
محرف دیرلر خفی اولمیه که هیئتده اختلاف بعضا حرکه ایله دخی
اولور وبعضا حرکه وسکون ایله اولور اکر متجانس اولان
لفظلر اعداد حروفده مختلف اولورلر ایسه یعنی لفظك برنده
برحرف ویاردن اکثر حرف زائد اولوب اول زوائد اسقاط اولنسه
جناس ناقص
جناس تام حاصل اوله بو صنعته جناس ناقص دیرلر محرر اولان
اختلاف حروف یا اول کلمه ده ویا وسطنده ویا آخرنده اولور
جناس مطرف
ونوع اخیرده زائد اولان حرف براولورایسه جناس مطرف وبردن
جناس مذیل
اکثر اولورایسه جناس مذیل دیرلر لکن متجانس لفظین انواع
حروفده مختلف اولورایسه برحرفدن زیاده اختلاف ایتمك لازمدر
زیرا حرف واحددن اکثر اولسه بینلرنده تشابه بعید اولوب تجانس
باقی قالماز اکر مختلف اولان حروفك بری برینه قرب مخرجی
جناس مضارع
اولورایسه جناس مضارع دیرلر بودخی اوچ نوعدر زیرا حرف
اولنده ویا وسطنده ویا آخرنده اولور محرر اولدیغی صورتده محال
ثلاثه ده واقع حروف بینلرنده قرب مخرج اولمیان صنعته جناس
جناس لاحق
لاحق دیرلر اکر متجانس لفظین ترتیب حروفده مختلف اولور ایسه
یعنی نوعده وعددده وهیئتده متحد اولوب لکن بعضی حروف برلفظده
تجنیس القلب
تقدیم ولفظ آخرده تأخیر اولنمش اوله بو صنعته تجنیس القلب دیرلر
قلب کل
اکر فتح وحتف کلمه لری کبی ترتیبلری سراپا عکس اولنمش ایسه قلب کل
دیرلر ودخی اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا صورتنده وقوعیافته
قلب بعض
صنعته قلب بعض دیرلر فتح عین وسکون واو ومدرا ایله عورات
مذموم اولمق معناسنه اسم اولان عورتك جمعی اولوب بنه اعراب
مرقوم ایله روعات خوف معناسنه اولان روعه نك جمعی اولمغله
مفهومی موقع دعاده الهی عیبمزی ستر وخوف ایتدیکمز نسنه لردن
امین ایله دیمك اولور اکر متجانس لفظینك بری تجانس قلب
اولمق اوزره اول بیتده وبری دخی آخر بیتده واقع اولسه بوصنعته
مقلوب مجنح
مقلوب مجنح دیرلر اکرنه کونه تجانس ایله اولور ایسه اولسون

متجانسین

متجانسین لفظین بری برینی ولی ایدر ایسه یعنی بری بری اردنجه
جناس مزدوج
کلورایسه بوصنعته جناس مزدوج ومکرر ومردد دیرلر بو جناس
ومکرر ومردد
واقسام سائره تجنیس لاحقه ملحق اولدقلری کتب مفصلات فنده
امثله لرینی مطالعه بیورنلرك معلوملریدر ستیر اولمیه که ایکی شی
دخی جناسه ملحقدر اولی ایکی لفظی اشتقاقلری جمع ایده یعنی ایکی
کلمه کرك حروف اصولده وکرك اصل معناده اتفاق ایدرلر ثانیسی
ایکی لفظی مشابهت جمع ایده یعنی براتفاق ایله که اشتقاقه مشابه اوله
ردالعجز
تحسین لفظینك بری دخی ردالعجز علی الصدردر بوصنعت نثر
علی الصدر
ونظمده اولدیغی معروفدر نثرده صنعت مرقوم درت وجه ایله
اولور اولی لفظا ومعنی بری برینه متفق ایکی لفظ مکررك بری
اول فقره ده ودیکری آخر فقره ده ایراد اولنه ثانیسی یالکز لفظده
متشابه ایکی متجانسك کذلك بری اول وبری آخر ایراد اولنه ثالثی
اشتقاقك جمع ایتدیکی لفظینك کذلك احدهما اول وآخر آخر
ایراد اولنه رابعی شبه اشتقاقك جمع ایتدوکی ایکی لفظك کذلك
بری اول فقره ده وبری آخر فقره ده ایراد اولنه وصنعت مرقومك
نظمده اولمسی شول وجه ایله درکه ایکی لفظ مکررك یاخود ایکی
لفظ متجانسك ویا اشتقاق ویا شبه اشتقاقك جمع ایتدیکی ایکی لفظك
بری بیتك آخرنده بری دخی مصراع اولك یا صدرنده ویا حشونده
ویا آخرنده ویا مصراع ثانینك صدرنده واقع اوله بو صورتده اون
سجع
التی قسم اولور تحسین لفظینك بری دخی سجعدر صورتی نثرده
اولمق اوزره آخر کلامده ایکی فاصله نك وزنده اتفاق
ویا اختلافدن قطع النظر حرف واحد اوزره تواطؤ واتفاقی ایله اولور
والحاصل نثرده سجع شعرده قافیه کبیدر صنعت مرقومه اوچ نوع اولور
سجع مطرف
اولی فاصله لر وزنده مختلف اولور ایسه سجع مطرف دیرلر
ثانیسی فاصله لر وزنده مختلف اولمدیغی حالده دخی ایکی قرینه نك
برنده اولان الفاظك جمله سی یاخود اکثری قرینهٔ اخراده مقابل
ترصیع
اولدیغی الفاظه وزن وتقفیه ده مشابه اولور ایسه ترصیع دیرلر ثالثی

اکر قرینه‌نك برنده اولان الفاظك جمله‌سنه ویا اکثرینه قرینهٔ اخری
سجع متوازی
الفاظی موافق اولمازایسه سجع متوازی دیرلر سجعك نثره عدم
تشطیر
اختصاصی قولی اوزره تشطیر تسمیه اولنان صنعت دخی سجعدن
اولور صورتی بیتك ایکی شطرندن هر برینی بری برینه مخالف مسجوع
موازنه
قیلمق ایله اولور تحسین لفظینك بری دخی موازنه در صورتی ایکی
فقره‌نك ویا ایکی مصراعك فاصله‌لری قافیه‌ده اتفاق ویا اختلافندن
قطع النظر وزنده متساوی ایرادی ایله اولور پوشیده دکلدر که سجع
ایله موازنه بیننده عموم وخصوص من وجه واقعدر صورت محرره‌ده
دخی قرینه‌نك برنده اولان الفاظك جمله‌سی یاخود اکثری قرینهٔ اخری
مماثله
الفاظنه وزنده مشابه اولورایسه بو صنعته مماثله دیرلر صنعت موازنه
ومماثله نثره مخصوص اولمیوب نظمده دخی ایراد اولنورلر خصوصا
مماثله اشعار بلغای فرسده کثیر الوقوعدر تحسین لفظینك بری دخی
قلب
قلب در صورتی کلام برحیثیت ایله ایراد اولنه که اکر عکس اولنسه یعنی
حرف اخیرندن بدأ اولنسه کلام اولك عینی پیدا اوله بو صنعت دخی
نظم ونثرده جاری اولدیغی محتاج بیان دکلدر تحسین لفظینك بری
تشریع وتوشیح وذو القافیتین
دخی تشریعدر بو صنعته توشیح وذو القافیتین دخی دیرلر صورتی
بیت ایکی قافیه اوزره بنا اولنور شویله که قافیه‌لردن قنغیسنده وقف
لزوم ما لا یلزم وتضمین وتشدید واعنات
اولنسه معنی صحیح اوله تحسین لفظینك بری دخی لزوم ما لا یلزمدر
بو صنعته تضمین وتشدید واعنات دخی دیرلر صورتی بیتلرك قافیه‌لرنده
حرف رویدن اول ویا فقره‌لرك فاصله‌لرنده حرف روی موقعنده
اولان حرفدن مقدم سجعده لازم اولمیان برشی کتورمك ایله اولور
یعنی قافیه‌لر ویا فاصله‌لر سجع قیلنسه اول شیئه حاجت قالمه‌دن سجع
حاصل اوله عند الادباء تحسین کلام لفظی تعبیر اولنان صنایع دخی
بو محلده ختام پذیر اولدی لکن محسنات لفظیه‌دن محرر ومذکور
اصل حسن
اولان صنایعك جمله‌سنده اصل حسن ایراد اولنان الفاظ معانیه
تابع اولوب معانی الفاظه تابع اولمامقدر یعنی نظم ونثر ترتیبی ایچون
تکلف ایله براز الفاظ مصنوعه جمع اولنوب معانی اول الفاظه اتباع

اولنمیه

خاتمه
اولنمیه بو دخی معلوم اوله که علم بدیعك خاتمه‌سی سرقات شعریه
واکا متصل اولنلری وقول فی الابتداء وتخلص وانتهایی بیان
ایدر سرقت واخذ ایکی نوعدر بری ظاهر ودیکری غیر ظاهر
اولور ظاهر اولانی معنانك والفاظك جمله‌سی معا یاخود معنانك
جمله‌سی بعض الفاظ ایله ویا یالکز معنی اخذ اولنوب الفاظه تعرض
اولنماز اکر جملهٔ الفاظ اخذ اولنوب نظم وسبکی دخی تغییر
سرقت ونسخ وانتحال
اولنمازایسه عند البلغا مذموم اولان سرقت محضه اولوب بو صورته
نسخ وانتحال دخی دیرلر اکر لفظك کابسنی اخذ ایدوب نظمنی
اغاره ومسخ
تغییر ایدرایسه یا بعض لفظنی اخذ ایدرایسه بو صورتلره اغاره ومسخ
دیرلر بونلارده اوچ وجه موجوددر یعنی قول ثانی اولدن حسن
سبك یا اختصار ویا ایضاح ویا زیاده معنی ایله ابلغ اولور ایسه
بو صورت ممدوحدر اکر ثانی اولده محرر فوائدك ترکی ایله واقع
اولور ایسه مذموم اوله جغی اشکاردر اکر ثانی اولك مثلی اولور
ایسه هر نه قدر مذموم دکل ایسه ده الفضل للمتقدم معلومدر
المام وسلخ
نوع سرقه‌دن اکر یالکز معنی اخذ اولنور ایسه بو صورته المام
وسلخ دیرلر بونلار دخی آنفا مار الذکر اغاره ومسخ کبی بعینه اوچ
وجه ایله اولور اخذ وسرقه‌دن غیر ظاهر اولان دخی بش نوعدر
اولی بیت قائل اول ایله بیت قائل ثانینك معنالری بری برینه متشابه اوله
ثانیسی معنا محل آخره نقل اولنه ثالثی معنای ثانی معنای اولدن اشمل
اوله رابعی قلبدر که معنای ثانی اولك نقیضی اوله خامسی معنانك
بعضیسی اخذ اولنوب اول معنایی محسن بعضی شی دخی اضافه اولنه
ستیر دکلدر که محرر اولان غیر ظاهرك اکثری کندوده نوع تصرف
اقتباس
اولمغله مقبولدر سرقاته متصل اولانك اولی اقتباسدر صورتی
نظم ویا نثرده کلامه قرءان کریمدن ویا حدیث شریفدن برشی تضمین
ایتمك ایله اولور بشرط آنکه قال الله تعالی ویا قال رسول الله تعالی
وسائر کلام باری وکلام نبوی اولدیغنی اشعار ایدر تعبیرات ذکر
تضمین
اولنمیه سرقاته متصل اولانك بری دخی تضمیندر صورتی برشعره

تضمین

غیرك شعرینی تضمین ایله اولور لکن مأخوذ اولان شعر مشهور دکل ایسه کندو شعری اولمدیغنه تنبیه لازمدر بوصورت ایله تضمین سرقه دن ممتاز اولوب احسن تضمین شاعر اولك شعری اوزرینه برنکته زیاده سی ایله اولور اکر تضمین اولنان شی بیت ویا بیتدن زیاده

استعانه ابداع

اولور ایسه بوصورته استعانه دیرلر واکر مصراع ویا مصراعدن

رفو

دون اولور ایسه ابداع ورفو دیرلر سرقانه متصل اولانك بری دخی

عقد

عقددر صورتی کرك قرءان کریم وکرك حدیث شریف وکرك مثل ویامذکورلرك غیری اولسون کلام نثری ادخال نظم ایتمك ایله اولور لکن اقتباس طریقی اوزره اولمیه شویله که اکر نثر قرءان عظیم ویاحدیث شریف اولور ایسه بونلرك نظمی عقد اولماز الا تغییر کثیر ایله تغییر اولنوب قرءان وحدیث اولدیغنه دخی اشارت اولنه اما نثر قرءان ویاحدیثدن اولماز ایسه ماعدانك نظمی نه وجه ایله اولور ایسه

حل

اولسون عقد اولور سرقانه متصل اولانك بری دخی حلدر صورتی نظمی نثر ایتمك ایله اولور لکن بوصورت مقبول اولماز الا نثرك سبکی اعلا واحلا ومختار اولوب نظمك سبکندن قاصر اولمیه سرقانه متصل

تلمیح

اولانك بری دخی تلمیحدر صورتی فحوای کلامده بلاذکر برقصه یه یابرشعره ویابرمثله اشارت ایله اولور بوصنعتك نظم ونثرده جاری

حسن ابتدا

اولدیغی مشهوردر خاتمهٔ علم بدیعی تحریرنده ماراالذکر حسن ابتدا اولدرکه اولا ایراد اولنان کلام حسن السبك وعذب وصحیح المعنی اوله زیرا اولا سمعی قرع ایتمك ایله سامع اول کلامه اقبال ایدوب جمله سنی اصغا واستماع ایدر احسن ابتدا ماسیأتی مقصوده مناسب اولان کلامدر یعنی کلامك سوق اولندیغی شیئه اشارتی مشتمل اوله

براعة الاستهلال

بوصنعته براعة الاستهلال دیرلر خاتمه ده محررك ثانیسی تخلصدر

تخلص

صورتی شول شی که انکله کلام تشبیب وابتدا اولنمش ایدی مثلا نسبت یاادب ویاافتخار ویاشکایت ویابونلرك امثالی انلاردن مقصوده خروجدر اولشرط ایله که بینلرنده ملایمته رعایت اولنه تخلصده تأنقك لزومی اول وجهدندرکه افتتاحدن مقصوده انتقال

ایچون سامع مترقب اولور اکر حسن اولوب طرفینی متلایم اولور

تخلص احسن

ایسه مابعدینی اصغایه مباشرت ایدر بوصنعته تخلص احسن دیرلر وجه محررك عکسنده استماعده نفرت اوله جغی محتاج بیان دکلدر اکر کلامك تشبیب اولندیغی شیدن ملایمی اولمیان شیء آخره انتقال اولنور ایسه بوانتقاله اقتضاب دیرلر بوتعبیرانجق جاهلیون

اقتضاب

ومخضرمون مذهبیدر استطراد شعرا درت طبقه در اولی

مطلب طبقات شعرا

جاهلیوندر امرئ القیس وزهیر وطرفه کبی ثانیسی مخضرموندرکه وقت جاهلیت ایله اسلامی ادراك ایدنلردر حضرت حسان ولبید رضی الله تعالی عنهما کبی بودخی مستور اولمیه که ضم میم وفتح خا ایله مخضرمه مجدع یعنی قولاغنك برطرفی قطع اولنمش ناقه یه دیرلر مجرد اولان مخضرمون بوندن مأخوذدر ثالثی متقدموندر فرزدق وجریر وذوالرمه کبی بونلارك کلامی ایله استشهاد اولنور رابعی محدثوندرکه اسلامدن صدر اولدن صکره نشئت ایدنلردر بحتری وابوالطیب کبی بونلارك کلاملری ایله استشهاد اولنماز انجق قوللری روایتلری منزله سنده در ارجعنا الی مانحن فیه من جهة اقتضاب

فصل الخطاب

ومن جهة تخلصه مشابه صنعت فصل الخطابدرکه ملایمتسز کلام آخره انتقال ایله اولور امابعد لفظی مهما یکن من شیء بعد الحمد والثناء فانه کان کذا وکذا دیمك اولدیغی مشهوردر وماقبلنه تعلیق وارتباط قصد اولنمدن بغتةً کلام آخر ایراد اولندی اراده اولنور ایسه اقتضاب وعکسی یعنی بغتةً کلام ایراد اولنمدی التزام اولنور ایسه امابعد تخلصه مشابه اولور بوبحثده اختلاف اولمغله تحقیق مراد ایدنلر کتب مفصلاته

قول الکاتب

مراجعت بیورسونلر تخلصه مشابهك بری دخی قول الکاتبدر بومحلده کاتب شاعر مقابلی اولدیغی ظاهردر حین تحریرده کاتب برحدیثدن حدیث آخره انتقال ایتدکده هذا باب وامثالی فصل ایچون ایراد ایلدیکی قولی کبی زیرا بونده دخی نوع ارتباط درکاردر اول جهت ایله که بغتةً حدیث آخره انتقال یوقدر خاتمه ده محررك ثالثی

حسن انتها

حسن انتهادر صورتی نظم ونثرده انتهای کلام اولدیغی اشعار وافهام

ایلمك ایله اولور بونده دخی تأنی لازمدر زیراسمعی قرع ایدن شیلرك
آخریدراکر حسن ومختاراولور ایسه سمع آنی تلقی واندن استلذاذ
ایدوب فیماسبقده برتقصیر دخی واقع اولمش ایسه آنی جبرایدر عکسی
امر برعکس اوله جغی محتاج تفصیل دکلدر خلاصهٔ تلخیص
بومحلده ختام پذیراولدقده بواطناب وتفصیل موجب ملال اولدی
ملاحظه سی ایله اصل مرامه مراجعت لازم ایکن براعهٔ چابك روك
سائرصنایع واصطلاحات شعریه اردافنه رفتاری عفو بیوریله
استعاره
استعارانك مفصل ومستقل بحث ورساله لری معلوم لکن تعریف
اجمالیسی برلفظدن معنای حقیقی مراد اولمیوب علاقهٔ مشابهت
التفات
ایله معنای مجازی مراد اولمقدر التفات دخی خطابدن غیبته وغیبتدن
قافیه
خطابه وتکلمه انتقال اولدیغی معروفدر قافیه شعر اجزاسنك
قفاسنده یعنی اردنده کلان حرفه دیرلر اشعار عربده اکثری مرعی
قطرب قولیدرکه قافیه برحرف اولور عرب صربا اول حرفه روی
دیرلر وعندالخلیل بیتده آخرحرفدن مقدم کلان ساکنه واول ساکنك
ماقبلنده که حرکه یه دك اعتبار اولنور اما شعرای عجم قافیه ئی اوچ درلو
التزام ایدرلر اولی مجرده درکه برحرف وبرحرکه التزام اولنور شکر کبی
روی
حرف روی را وماقبلی حرکهٔ توجیه در ثانیسی مردفه درکه الف
وواو ویا حرفلری ایله اولور جان ونور ودین کبی ثالثی مقیده درکه ردف
برینه کلان برحرف ساکندر مرد کبی حرف روی اکرچه برحرفدر
لکن تبعیت ایله دردی مقدم ودردی مؤخرسکز حرفه قدر روی
ایله معا ایراد اولنور انداخته ام کبی بونده حرف روی خادر مقدم
ردیف
اولان حروف اربعه نك اسامیسی تأسیس ودخیل وردف وقیددر
حروف مؤخره نك اسامیسی وصل وخروج ومزید ونائره در
ردیف اول حرفدرکه روی اوزرینه بنا قیلنوب تکرار اولور وقصاید
مصراع
اول حرفه نسبت ایله تائیه ولامیه دیو اطلاق اولنور مصراع
نصف بیت اولدیغی معروف لکن قافیه موجوده اولمیان مصراعه
خصی وبیت
فتح خاء معجمه ایله خصی دیرلر بیت قافیه لری موافق ویا مختلف ایکی

مصراعك

ومطلع ومقطع
مصراعك جمعنه ومطلع غزل وقصائدك بیت اولنه ومقطع بیت
وتاج بیت
اخیرینه وتاج بیت مخلص شاعر ذکر اولنان بیتك وراسنده اولان
مثنوی
بیته دیرلر مثنوی مصراعینك قافیه لری مطابق وابیاتك مختلف
رباعی وقطعه
اوله رق چند بیتدن ترکیب اولنان نظمه دیرلر رباعی ایکی بیته وقطعه
مربع
ایکی بیتدن طقوز بیته دك اطلاق اولنور مربع برمصراع دردنده بر
تکراره دیرلر یعنی اوچ مصراع ذکر اولنوب مصراع واحد تکرار اوله
مخمس ومسدس
مخمس ومسدس دخی بوکا قیاس ایله معلوم اولور واخرك بیت
تربیع وتخمیس
وسائر انشاد ایلدیکی نظمی صورت محرره ده ادایه تربیع وتخمیس
وتسدیس
وتسدیس اطلاقی مشهوردر قصیده طقوز بیتدن ازید برقافیه ده اولان
قصیده ترجیع
ابیاته وترجیع بند اوچ بیت ویا بش بیت ویا یدی بیتدن صکره بر بیت
بند غزل
تکراری ایله اولان نظمه وغزل بش ویا یدی ویا طقوز بیتی شامل
مدحیه
واوصاف کل ومل ومحبوبی حاوی نظمه ومدحیه اوصاف حمیده
وهجو ومرثیه
ذکر اولنان شعره وهجو اوصاف قبیحه ذکر اولنان شعره ومرثیه
وتشبیب
نظم ایله مدح میته وتشبیب اشعار اوائلده تغزل طریقی ایله معشوقك
مکرر
وعاشقك حالی شعرده ذکر اولنمغه اطلاق اولنور ومکرر شول
شعره دیرلرکه تحسین ایچون برلفظ تکرار اولنه مثالی باران قطره
قطره همی بارم ابروار هرروز خیره خیره ازین چشم سیل بار
سهل ممتنع
وسهل ممتنع اول صورتده اولورکه مثلنی ایراد بغایت سهولت کورینوب
نظیره
بردرلو نظیره قبول ایلمیه نظیره برکسنه نك شعری وزن وقافیه
نقیضه
وزمینتنده نظمه ونقیضه بنه مذکور کبی برکسنه نك شعری وزن
وقافیه سنده اکثر الفاظنی بلاتغییر مألی نظم اولك عکسنه دلالت ایدر
موشح
شعره تعبیر اولنوب موشح دخی شول نظمه دیرلرکه هر بیتنك
ویا هر مصراعنك اول حرفلری جمع وترکیب اولندقده ناطق اوله
مطرز الجهتین
صنعت مرقومه مطرز الجهتین دخی دیرلر سحبان زمان نادرهٔ دوران
الشیخ السید احمد جنابلرینك تبریك سال ایچون فقیره عرض بیوردقلری
قصیدهٔ بدیعه لری لاجل ذکر الخیر بومحله قید اولندی مثالی

ادام المولی

الحمد لله مهدی اعظم النعم | الی العباد بمولی الفضل والکرم
له السعادة حاوی النصر من رفعت | دوام دولته بالعز والحکم
محمد شمس دین الله سیدنا | الاوحد الطاهر الاعراق والشیم
وهو الذی النصر مقرون بطلعته | من المهیمن ربی باری النسم
لاحت له حسن اخلاق مکملة | الی العلا قصرت عنها ید الهمم
یولی المکارم باعاطا ثلا ویدا | له السعادة عالی القدر والکلم
اعز ابلج وضاح الجبین کحیل | الطرف باسم ثغر ظاهر الشیم
للفضل قدشا دارکانا مشیدة | هدیا وللدین رکنا غیر منهدم
فکم جمیل ومعروف بنوعه | نور تبدا فاخفی البدر فی الظلم
اضحت اوامره امست مواهبه | وافت مکارمه بحر العطاء حمی
ضیاء الزمان به جلت مفاخره | رب المکارم والاسعاد فی القدم
لیث الانام بسیط الراحتین مدید | کامل وافر الاحسان والکرم
مولی سما فی سماء الجود مرتقیا | وعمدة ثابت فی العرب والعجم
حفید فضل علا بالعز حاز علا | للناس عز ومجلیها من الظلم
مدنی علی الناس من الطافه منحا | بحر فیها اولو الافهام والعظم
درالانام وسامی القدر ذو شرف | هو السعادة حقا کاشف الغمم
حاز العلا فهو کنز مجمع سند | واوحد العصر بیت المجد والنعم
فاق الوری فلهذا قد دعوه بها | فی الاسم والوصف والافعال والهمم
یا من اذا کفه فاضت هوامعها | ضاءت دارت علی الانواء والدیم
دار السیادة قد عمت مکارمه | لانه مصدر ورد لکل ظمی
انت الذی نلته ما ناله احد | هدی ورشد بمشو رومنتظم
فخر الموالی ابا مولی خذ کلما | اعلی من الدر والیاقوت فی القیم
نظمتها لک یا مولی العلا فبدا | مطرزا ثابت فی مدحک العلم
دوما له العلا بالمصطفی کرما | یدیم دولتکم بالعز والشیم
یهنیک عام المنی والسعد ارخه | نصر من الله فتح العز والنعم

سنه ١٣١٤ ٣٤٠ ١٥٦ ٤٨٨ ١٠٨ ١٢١

الله — نور الفاضل — محمد دولته — حفید وفضله — افندی آمین

مستزاد — مستزاد هر مصراعك آخرنده معنیده ملایم زیاده سی اولوب قافیه

و پاردیف

و پاردیف واقع اوله مثالی مجلسده بوکون باشلدی بیك آله پیاله
قان اغله چوق اله و یردی بنه بردنك اوکل آله پیاله دوشدی سکا ناله

معما — معما صور عدیده ایله اسم استخراج اولنان بیته دیرلر صور وانواعی بغایت زیاده اولغله مهما امکن قواعدینی ضبطه مخصوص رساله‌لر ترتیب اولنمشدر مثالی باسم نظام قلب قلب قلب قلب قلب وقلب قلب قلب قلب قلب قاب من شناس ای کارچشمت سلب قاب خفی اولدیغکه قلب قلبدن مراد لامدر وبونك قلبی دخی مال اولور وقلبك قلبی حرف لام که مداولی اوتوز عدد در اصطلاح اهل حساب اوزره اوتوزك مالی طقوز یوز اولمغله حرف ظا ظاهر اولور وقلب قلب یعنی مالك وسطی القدر ومصراع ثانیده قلب من تم اولدیغی اشکار درنمك اورطه سنده ظا وضع اولندقده نظام اسمی هویدا اولور

لغز — لغز برنسنه‌نك اوصافی ذکر اولنوب مسماسی مراد اولنان شیئه دیرلر که لسان ترکیده بلمجه تعبیر اولنور مثالی لمؤلفه الفقیر

نه در اول کلهٔ درون آتش | ولدی ایقاده آلت آتی کونش
آتش ایله میانی فرق اولماز | بك تقرب ده اینسه ذوق اولماز
کو یا برخوان خبره سی | ایچی مملو بانارانك نره سی
هیئت ورسم وشکلی قلعه مثال | کلبدن عسکر ایله مالا مال
سور ایله عسکر یسی بیننده | وار حاجز جدار رسمنده
بر باشی ایکی یوز بری اللی | قلب برایکیسنده بس بللی
بر جسیم الوجود شاهیدر | باشنه کیدیکی کلاهیدر
اکرچه بهرامه وار مناسبتی | چوب اشجاره در ملازمتی
آنی قیرانده ایدر تفهیم | سرکذشت جناب ابراهیم
بزرا عجوبهٔ فطوناتك | عینی درصانعه عکسیدر آنك
فی الاصل بونی ایلدی الغاز | حضرت جامئ هنر پرداز
ای حفید استدین بونی بولسون | نار اندیشه دن ده قورتلسون

مسمط — مسمط بر بیتی درت بخش ایدوب اوچ قسمی برقافیه ده وقسم رابعی اصل شعرك بناسی اولان قافیه ده ترتیب اولنان نظمه دیرلر بو صنعتك

عشرهٔ كامله يه رسيده اولديغى كورلمشدر يعنى درته مخصوص
ملمع — دكلدر اونه دكين وقوعى واردر ملمع برمصراع ويا بربيت راساندن
وديكرى زبان آخردن تركيب اولنان شعره ديرلر مثالى ترسم
ازنفس بدخود كونترسد از خدا ياغياث المستغيثين نجنا مما نخاف
مقطع — تركى وعربى وسائر السنه ده جاريدر مقطع كلمه لرى حروف مقطعه ده
يعنى برى برينه ربط ايله تحرير ممكن اولميان حرفلردن ترتيب اولنان
موصل — نظمه وموصل محررك عكسى يعنى مصراع واحد من اوله الى آخره
احدهما آخره علاقه ايله ترسيم اولنان حرفدن ترتيب اولنان نظمه
وحذف — وحذف بى نقط يعنى نقطه لرى اولميان حروفدن تركيب اولنان
منقوط — نظم ونثره ديرلركه زمانه مزده ساده تعبيرى شايعدر ومنقوط محررك
عكسى اولديغى مشهور وبوكا دخى مجوهر ديرلر فتح راوسكون قاف
رقطا — ايله رقطا شول كلمه لردن تركيب اولنان كلامه ديرلركه برحرفى منقوط
خيفا — وبرى ساده اوله وفتح خاء معجمه وسكون يا ايله خيفا شول كلامه ديرلركه
تصحيف — بركلمه سى مجوهر وبركلمه سى ساده اوله وتصحيف نقطه وحركه نك
تغييرى ايله كلمه بى معناى آخره سوقه ديرلر رحمت وزحمت كبى يالكز
حركه وسكون تغييرى ايله مدح وذمه وبالعكس تحويل اولورايسه
مزول استدراك — بوصنعته مزلزل ديرلر واستدراك اول كلام هجوكبى اولوب نتيجه سى
كلام جامع — مدحه رسيده اولان صنعته وكلام جامع شكر وحمد ونصايح
ومواعظى حاوى اولان كلامه ديرلر

❁ حرف العين المهملة ❁

* عاريت * — عاريت * بلابدل تمليك اولنان منفعت معناسنه مخففا استعمالى شايعدر
عربيده مد عين وتشديد يا ايله عاريّة دن غلط اولوب فارسيسى
تخفيف يا ايله عاريه اولور لفظ مرقومك مشددا اصحيتنى مفتى
الثقلين ابو السعود العمادى عليه رحمة الهادى وصاحب تحريفات
الشيخ جمال الدين محمد والشيخ ابو محمد ابن برى المقدسى غلطات
رساله لرنده تصريح وبيان ايلمشلردر لكن صاحب قاموس فيروز
آبادى وصاحب كليات ابو البقا الحسينى الكفوى تصريحلرينه نظرا

تحقيق اصل عاريت — بعضا مخففا عاريه دخى استعمال اولنور ايمش فالتأمل عاريتك
اصلنده اختلاف اولنمشدر اصحى واوى اولوب عاره منسوب
اولمسيدر زيرا عاريه ويريلن شيئى اظهارده رجل مستعيره شرم
مطلب انواع تمليك — وحجاب ايراثى اشكاردر استطراد تمليك درت نوعدر اولى عوض
ايله برشيئك عينى تمليك اولورايسه بيع اولور ثانيسى شيئك عينى
بلاعوض تمليك اولورايسه هبه اولور ثالثى منفعتى عوض ايله تمليك
اولورايسه اجاره اولور رابعى كذلك منفعتى بلاعوض تمليك اولور
* عايشه * — ايسه محرر اولان عاريت اولور * عايشه * اسماء نسادن معروف
اولوب يا ايله وبعضا حذف الف ايله عيشه دخى مستعملدر عربيده
* عبث * — مد عين وكسر همزه ايله عائشه دن غلطدر * عبث * فائده دن خالى شى
يعنى فائده سز نسنه معناسنه استعمالى بغايت شايع اولوب حتى
شاهدى مرحومك ع فائده سز برعبث نسنه يه بيهوده دى مصراعى
مشهوردر عربيده فتحتين ايله عبث لعب يعنى اويناموق معناسنه دركه
فارسيسى مد با ايله بازيدن اولور امابدر الدين الكردى جنابلرى عبثى
هر الفعل الذى فيه غرض لكن ليس بشرعى ايله وحدادى مرحوم
كل لعب لالذة فيه واما الذى فيه لذة فهو لعب ايله تعريف لرندن قطع
النظر علماى اعلام كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتى تقبيح عبثده
مبالغه بيورمشلردر حتى فخر الاسلام بزدوى مرحوم قبحده عبثى كفره
مقارن ايدوب اصوللرنده والنهى فى صفة القبح ينقسم انقسام الامر
فاقبحه لعينه وضعا كالكفر والكذب والعبث بيورمشلردر وعبثده فائده
تصور اولنماز ايسه عبث حقيقى اولور وحكمان مثقه نظرا فائدهٔ مفيده
تصور اولنماز ايسه عبث عرفى اولور معناى مطلوب فارسيده بيهوده نك
* عبد السلاطين — مداولى عربيده مالايعنى در * عبد السلاطين * برذراع مقدارى
ساقلى ورقى بازنجانه شبيه وچچكى ثمرى لونده ودانه لرى اينجه غلاف
درونده يشيله مائل اسهال مفرط ايله قاتل حب معروفك اسمى
عربيده حب السلاطين دن غلط اولوب حب الملوك دخى اطلاق
اولنور فارسيده ماهودانه ديرلر اسم اصليسى حب الزلم اولان

حب العزیز وحب اللذیذی دخی تحریف ایله عبد اللذیذ دیدکلری
مشهوردر بوجبه فارسیده ضم نون وسکون قاف ایله نقل خواجه
دیرلر * عبد السلام * بوکرتلمه شبیه برذراع ساقلی انجبر ورقنه
مشابه اینجه ورقلی زیتون قدر قرمزی میوه‌لی ورایحه‌سی مبعه
سائله کبی وچچکی سفید لفاح اقسامندن کیجه‌لرده درخشان نباتك
انسانه مشابه کوکنك اسمی عربیده فتح باوسکون واو وضم را ایله
یبروح الصنم دن غلط اولمسی مشهور لکن عربیده اصل مرقومك
اسمی یالکز یبروح اولدیغی کتب لغات مطالعه ایدنلرك معلوملریدر
فارسیده بیخ مزبوره فتح میم وسکون را ومیم ثانی وضم دال وکسر کاف
فارسیه ایله مردم کیاه دیرلر چچکی یك عدده رسیده اولمیجه
تام الشکل اولمدیغی صحیح لکن اخراجنده روایت اولنان قصه‌لر
اکاذیب مشهوره‌دندر حتی بلا کلفة اخراج ایدنلردن مسموعمز اولمشدر
واکثر کتبده ذکروانثی بری برینه صاریلوب اویله بترلر ایمش قیدلری
مشاهد اولنلرك خلافی منفهم اولور زیرا کوریلنلر ماده ونر بشقه
اولوب ارککك صقالی ودیشینك صاچی کوك لیفلری صورتنده در
ویبروحدن ارککنك هرعضوی نسانك عضوی مقابلنه وکذلك
دیشی سنك هرعضوی رجاله دوا اولوب وبرعضونی آلت ایله قطع
ایله‌مدن تفریق وبازوبه بند ویا کردنه تعلیق خصوصا تمامی
عند الملوك والاکابر عزت وحرمته وغرق وحرق وصاعقه
واصابت عین وانواع سموم وجمیع آفاتدن امنیته ودفع صرع
وتسکین غضبه بالخاصه سبب اولورایمش بشرط آنکه اول شهرده
تعلیق اولنه * عجوزه * قاری اولمق یعنی عورت مسنه معناسنه علامت
تأنیث ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح عین ایله بلا تأنیث عجوزدن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد باء عجمیه ایله پیرزن دیرلر خواجه
حافظ شیرازینك دیوان مشهورنده بیا که قصر امل غزلنك حاوی
اولدیغی ابیاتدن بیت مجو درستی عهد از جهان سست نهاد که این
عجوزه عروس هزار داماد ست اکثر دیوانلرده ها ایله کورلمشدر خواجه

*عبد السلام *

مطلب فوائد یبروح

* عجوزه *

غلط بیت حافظ

حافظ

حافظ علیه الرحمة افصح شعرا اولمغله غلطه رضاداده اولمیه‌جغی
واسقاط ها ایله وزن ومعنایه خلل تطرق ایلیه‌جکی روشندر
استطراد اکثر عجایز بی شوهر اولمریله تربص عدتدن خلاصلری
معلومدر کسر عین وتشدید دال ایله عدت لغتده احصی کبی صایمق
معناسنه اولوب اصطلاح اهل شرعده شول تربص درکه
طائفهٔ نسایه زوال نکاح سببی ایله لازم کلور فتحتین وضم وتشدید
باایله تربص برنسنه‌یه منتظر اولمق معناسنه‌در حره یعنی کشی قزینك
عدتی طلاق وفسخده اوچ حیضدر اکر صغیره ویا آیسه اولور ایسه
اوچ ماه اولوب موت زوجده درت ماه واون کون اولور جاریه‌نك
عدتی طلاقده ایکی حیض اولوب کذلك جاریهٔ صغیره وآیسه‌ده
برشهر ونصف شهر اولور بونلرك زوجی وفات ایلدکده ایکی آی
وبش کون عدت لازم اولور وام ولده اعتاقده وسیدی وفاتنده
حره کبی اوچ حیض ویا اوچ ماه لازمدر ووضع حملده وقبل الدخول
طلاقده عدت لازم اولمدیغی محتاج بیان دکلدر * عربه * رکوب
ویا اشیا تحمیلی ایچون استعمال اولنان شیئك معروفینك اسمی جغتاییده
مد همزه ورا ایله آرابه دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله عجله وفارسیده
فتح کاف عجمیه ایله کردونه دیرلر لکن عربی وفارسیده اول وضعلری
اوکوز آرابه سی اولوب بعده تعمیم ایلمشلردر لسان ترکیده
فصاحت ادعا ایدنلرك اولی عین عربه تحریرلرندن ترك مد والف ثانیه ایله
اربه ترقیمی اصلنی مذکر اولور * عرفه کونی * عیدین دن مقدم
اولان ایامه علی العموم اطلاقی شایعدر عربیده ذی الحجة الشریفه‌نك
طقوزنجی کوننده موقف حاج اولان مکهٔ مشرفه‌یه اون ایکی میل
عرفات نام مکانك اسمی فتحتین ایله عرفه‌دن غلطدر زیرا اهل لغتدن
راحد عرفه وعرفاته یوم مخصوص اوله‌رق اسم زمان دیمشلردر
اما السنهٔ ناسده مذکور یوم عرفه کلامی یوم الوقوف بعرفه یعنی
عرفه‌ده وقوف کونی تقدیرنده اولور ولفظ عرفه‌نك منصرف وغیر
منصرف اولمسنده علما بحث عظیم ایلمشلردر اصحی علمیت وتأنیث

مطلب عدت

* عربه *

* عرفه کونی *

وقوعی ایله غیرمنصرف اولمیدر ومحل معروفك وجه تسمیه سی ایکی
صورت ایله بیان اولنمشدر اولا ابینا آدم وامنا حوا علیهما السلام بعد
الهبوط دامن جبل معروفده ملاقات ومعارفه لری وثانیا حضرت جبریل
حضرت ابراهیم علیهما السلامه مناسك حجی تعلیمنده اعرفت بیوروب
حضرت ابراهیم دخی عرفت بیورملرندن نام قالمش اوله * عرق النسا
* عرق النسا *
یانك قباتنده ظهور رواو یاقلرك ایج طرفندن بله واصل اولان غلیظ
طمرده واقع وجعك اسمی کسر نون ومدسین ایله مستعملدر عربیده فتح
واو ونون وقصر الف ایله وجع النساء دن غلط اولوب فارسیده اولی
مضموم کافین عربیتین وضم جیم فارسیه ایله کچوك دیرلر خفی اولمیه که اعراب
محرره ایله نساء اسفل ساقده اولان طمرك اسمی اولمغله عرقك اکا اضافتی
یوم الاحد وشجر الاراك کبی عامك خاصه اضافتی قبیلندندر
واضافت مرقومه لفظ عرقك سائر عروق خاصه یه اضافتنده دخی
جاری وجائزدر * عرقان حوض * محروسۀ بروسه ده نادر الامثال
* عرقان حوص
یکی قپلوجه دیمکله شهرتشعار کرمابۀ بی عدیلك درونه دخول ایده جانب
یمینده کائن خلوتخانه سنده واقع حوضك اسمی مولدۀ اهل رومدن
عرق خانه حوضی دیمه دن غلطدر زیرا کرمابۀ مرقومه نك محل
مزبوردن اسخن مکانی اولمغله درلهمك ایچون اول جایه کیررلر
عرنوود * روم ایلی دیارلرنده ساکن کثیر الجبل طائفۀ معروفه نك اسمی
* عرنوود *
عربیده عار علینا ان نعوددن و یا همزه ایله ارناود ارناالوددن
محرف اولادقلری قصۀ پرحصۀ اتی البیاندن معلوم اولور لکن اولك
قصۀ پرحصۀ جبله
اصحیتی ملتزمدر ابی احمد عسکری مرحوم زواجر نام مؤلفنده
امام شعبی حضرتلرندن روایة بویله تفصیل و بیان ایدر که ایام
جاهلیتده اولاد جفنه دن شام وفلسطینده سلطنت ایدن ملوك بنی
غسانك آخری جبلة بن ایهم امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله تعالی
عنه حضرتلرینك ایام خلافتلرنده اسلامه راغب اولمغله بش یوز
مقداری خواص ومقربلری ایله مدینۀ منوره یه کلوب علی ید الفاروق
الاکرم شرف اسلام ایله مشرف ومحترم اولمش دخول موسمنده

ادای

ادای مناسك حج ایچون خلیفة الله ایله معا طواف بیت الله الحرامه
احرام بند عزیمت اولوب اثنای مزاحمۀ طوافده قبیلۀ فزاردن
بر بدوی جبله نك طرف ازارینه قدم تقدم ایله باصوب نزع ایتمکین
جبله غضبه کلوب بر لطمۀ عربی ضرب ایدر فزاری دخی پیشگاه
عدالت پناهیه واروب زاری ایدیجك جبله دن سؤالده ازاریمه
باصوب منتزع ایلدی بیت الله حرمتنه ایکی دیده سنی نزع ایتیوب
بر سیلی ایله عفو ایلدم جوابنده حضرت خلیفه یا جبله چونکه سن
مقر ومعترف اولدك اثبات بینه یه حاجت قالمدی یا ارضای خصم ایله
و یا انقیاد کوستر اول دخی سکا بر طپانچه اورسون بیورد قلرنده جبله
یا امیر المؤمنین فزاری بدوی اسافل ناسدن بنده لری اکابر واشرافدن
بردر او بکا لطمه زن اولمق عارینه عرض ملوکانه م تحمل ایلمز مجبلری
امیدوار ایدم که شرف اسلام ایله مشرف اولدیغمده جاهلیتده که
عز وشرفدن زیاده معزز ومکرم اولام چونکه خلاف مأمول
ظهور ایلدی تنصر ایده رم دیدکده حضرت عمر رضی الله عنه
ربه الاکبر اگر بو فعل قبیحی ارتکاب ایدرسن بر مقتضای شریعت
حضرت محمدیه سر بی دولتك طعمۀ شمشیر عدالت اولور بیورمشلر
بو خلالده جبله نك اتباع واعوانی وفزاریلرك جیل وجیرانی تجمع
ایدوب بیت مکرمه ده بر فتنۀ عظیمه وقوعنه قریب اولمش اما جبله
یا امیر المؤمنین بکا صباحه دك مهل عنایت بیورك ان شاء الله تعالی
یارین سحری یا ارضای خصم و یا ارضای نفس ایله حضور عالیلرینه
رخسوده اولورم رجاسنه ذلك الیك ایله رخصت بیورلمش
اول کیجه جبله قراری فراره تبدیل واتباع واشیاعی ایله جانب
قسطنطنیه یه عزیمت ایلمش اول ایامده قسطنطنیه قیصری هرقل
ایله ملاقات وجبله نك تنصر وقدومنی استعظام ورغما علی الاسلام
ملوکانه اکرام ایلمش بعد زمان حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
هرقلی اسلامه دعوت ویا مصالحه یه رغبت ایلمسی ایچون ایلچی ارسال
بیوروب سفیر مشار الیه طرف قیصردن مصالحه یه مجابا عودت

وحضور حضرت فاروقیده شرف وصول ایله اکتساب سعادتده
خلیفة الله احوال روم وهرقلدن سفیری استنطاق بیوردقلرنده
ایلچی اولان ذات بیانه آغاز ایدوب یا امیر المؤمنین چونکه قیصردن
مصالحه یه مجاب اولدم عود وانصرافه استیذا نمده قیصر دیدیکه
ابنای اعمامکزدن برکریم النسب ذات دیمزه راغب اولوب دیاریمزی
تشریف بیورمشلر ایدی آنکله ملاقات واقع اولدیمی داعیلری
لا دیدم قیصر اول اول ذات ایله ملاقی وبعده عودت ایله دیدی
بناء علی ذلك جبله نك سرایته توجه ایلدم برسرای رفیع البنیان که
قپوسنده بی قیاس بواب وحجاب صف بسته طوررلر برب الکعبه
یا امیر المؤمنین اول حشمت وجمعیتی بالذات قیصرك قپوسنده کورمه دم
وقتا که مأذون اولوب ایچرو دخول وبین یدی جبله مثول ایتدم
کوردمکه قواریردن مصنوع برسریر زرین قوایم اوزره انواع زیب
وزینت ملوکانه وفر وحشمت پادشاهانه ایله جالس اولمش بنده کزی
کوریجك مبشوش ومسرور اولوب فرحبا اهلا وسهلا دیه رك
اکرا ما جالس اولدیغی تخت اوزرینه قعوده تکلیف ایلدی
بنده لری استعفا ایدوب حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم مکان مذهبده جلوسدن بزلری نهی بیورمشلردر دیدم جبله
نعم صلی الله تعالی علیه وسلم ولکن نق قلبك من الدنس ولا تبالی
علی ماقعدت دیو کمال احترام وتصلیهٔ رسول علیه السلام ایله جواب
ویروب امر ایلدی بکا برخشب کرسی کتوردیلر قعود ایلدم
بعد الملاطفه موائد ذهب ایله صحان فضه ایچره طعام کوناکون
کلوب اورتایه وضع اولندی بنده کز اکلدن کف ید ایدوب
تکلیف ایلدکده نهی سابقی ایراد ایلدم جبله اولادن ازید تصلیه واکرام
ایله قول اولنی تکرار ایدوب بنده لرینه مخصوص زجاج وفغفور ایله
طعام ترتیب اولنوب امر طعام تمام اولدقدنصکره اون نفر خادم انواع
جواهر ایله مرصع اون عدد کرسیٔ زرین کتوروب یمین ویسار جبله یه
وضع لرینه ردیفا انواع سازلر دردست عشرهٔ کامله حسنی جواری

کلوب هربری برکرسی یه جلوه نشین اولدیلر وررالرنده رخسارهٔ
تابناکی شمس ضحی دن اضحی برجاریهٔ غرا باشنده مجوهر تاج واوزرنده
کوکرجین قدر برمعلم قوش وصاغ الندە برالتون قدح درونی
مسك وعنبر مفتول ایله مملو وصول النده برسیم جام درونی ماء ورد ایله
لبریز مقابلهٔ جبله یه کلدکده باشنده اولان مرغه صفیر ایتدی مرغ
درحال کاسهٔ سیمه اینوب پروبالنی کلاب ایله تر بعده جام زرینه کیروب
ریش وجناحلرین تماما معنبر ایتدکدنصکره طیران وتاج جبله اوزره
موضوع صلیب مجوهره قونوب بال وپرنده اولان ماء ورد ایله مسك
وعنبر تمام اولنجه ترفرف ایدەرك جبله نك اوزرینه رش ونثر ایتدی
جبله شدت سروردن پیراهن حیات مستعاری درسینه صغماز اولوب
خنده کنان عیننده کرسی نشین جواریه برای خاطر فقیر بالله اضحکننا
دیو عربی العباره خطابنه مبنی انلاردخی کمال فراستلرندن انواع
سازلرین اله الوب لحن عرب اوزره تغنی واولاد جفنه مدحنده
برقصیدهٔ بدیعه انشاد ایلدیلر نهایت درجه خندان وفرحناك
اولدقدنصکره بنده کزه خطاب ایدوب بیلورمیسین بو ابیاتك قائلی
کیمدر سئوالنه لا ایله جوابمده جبله کمال احترام وتوقیر تام ایله رسول
اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلرینك شاعر
بلاغت کویی حسان بن ثابت جنابلریدر دیوب صول جانبنده
اولان جواریه بالله ابکیننا دیو خطاب انلار دخی بنه مدیحهٔ اولاد
جفنه ده اولکیدن افصح وابلغ برقصیده دخی اوقودیلر اهل مجلس
اول قدر بکا وزاری ایلدیلرکه تعریفی ناقابلدر خصوصا جبله
کوزلرینك یاشی سیل اولوب لحیه سنی غرقاب ایدوب بو نظم دخی
شاعر مشار الیهك دردیدی بعده احوال حسان رضی عنه ربه المنان دن
سئوال ایلدی داعیلری دخی علی ماهو الواقع برحیاتدر لکن ضعف
هرم وسن شیخوختدن ناشی قلت زاد ید ایله عمایه مبتلا اولدی جوابمده
عظیم تأسف وبرزمان تفکر دنصکره خزینه دارینه امر ایدوب بشیوز
دینار هرقلیه وبش ثوب قماش رومیه احضار ایتدیلر وکندو دوش پوشی

قبای ملوکانه سنی دخی چقاروب انلاره علاوه وحسان حضرتلرینه
ایصال وسلام ومحبتمزی تبلیغ ایله دیو امانت ایلدی امایا امیرالمؤمنین
جبله نك بو حالنی مشاهده ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك نام نامیلری یاد وتذکار اولدقجه تصلیه وتسلیم واحترام
وتکریم ایلدیکنی ملاحظه ایدوب هنوز محبت اسلام قلبنده جای کیردر
سیمامیانه ده کذارنده کلام سوء فعلنه نادم وپشیمان اولدیغنه
برهان یتر دیو جسارت حاصل ایدوب اسلامه رجعتنه طمعکار اولوب
ویحك یا جبله سن فضیلت اسلامی بیلمش واکله مش ایکن عجبیدر که
بنه قبولدن امتناع ایدرسن نیجه کمسنه لر سنك ایتدیکك کبی ایدوب
یعنی مرتد اولوب وجوه مسلمینه سیف عدوان حواله ایتمشلر ایکن بنه
اسلامه رجعت واسلاملری قبول وجرایم سابقه لری عفو اولنوب حالیا
مدینهٔ منوره ده هر بری مسلم براقدم دیدیکمده تبسم کنان یا اخ العرب
شمدن کیرو اسلام بکا بغایت بعیددر مکر بو ایکی شرط ایله که
بری حضرت عمر کریمه سنی بکا تزویج ودیکری کندودن صکره امر
خلافت دخی بکا تقلید اولنمق اوزره سن ضامن ومتعهد اولور ایسك
اسلامه رجعت ایده رم والا فلا دیدی یا امیرالمؤمنین تزوجه ضامن
اولوب امر خلافته اجترا ایده مدم دیو ختم کلام ایدر حضرت عمر
رضی عنه ربه الاکبر امر خلافته دخی متعهد اولمق لازم ایدی دیو
تأسف بیورمشلر بعده دعوت حضرت حسانه آدم ارسال اولنوب
نه ایچون مدعو اولدیغنه واقف دکل ایکن مجلس شریف جناب
خلیفه یه وصولنده انی لاجد ریح آل جفنه دیمش حضرت فاروق
اکرم دخی نعم جبلة بن ایهمك یانندن کلن آدم حاضر بالمجلس در
بیوردقلرنده جناب حسان رضی عنه ربه المنان هات یا ابن اخی ما بعث به
الی معك دیدکده سفیر سنك نه دن معلومك اولدی نزدمده جنابکزه
واصل اوله جق هدیه اوله که ویر دیو خطاب ایدرسن دیدکده
حسان رضی الله تعالی عنه جبله اولاد ملوك عظام وعصبهٔ رجال
کرامدندر زمان جاهلیتده بن آنی بر قصیده ایله مدح ایتمش ایدم

فراوان جائزه احسانندن صکره یمین وعهد ایلمش ایدیکه حسانی بیلور
هر کیم ملاقی اولور ایسه سکا هدیه برشی ارسالی ایله استفسار خاطر
ایده رم دیو بیننزده عهود ثابت اولمش ایدی بناء علیه البته سنك ایله دخی
بر هدیه کوندرمشدر انکچون طلب ایده رم دیدکده سفیر هدیهٔ جبله یی
حضرت حسانه تسلیم ایدر ومهدی الیه دخی مسرورا منصرف
اولور کیدر اما خلیفة الله حضرت عمر رضی الله عنه تقریر سفیردن
متأثر اولوب جبله نك اسلامه رجعتی امیدی ایله سفیر مومی الیهی
امر خلافته ضمان ایله قسطنطنیه یه عود وارجاع بیوردیلر بعد
طی المراحل سفیر قسطنطنیه یه دخول ایلدیکی کون خلق جبله نك
جنازه سندن فوج فوج منصرف اولدقلرینی کوروب ان الشقاء غالب
علیه دیه رك اتباع وخیل جبله یی اسلامه دعوت ووطن اصلیلرینه
رجعته بذل مقدرت ایلدکده متعلقات جبله یکزبان عار علینا ان نعود
و یا ارن الود دیمشلر العهدة علی الراوی * عشق * جنون مقدمه سی * عشق *
علت مشهوره نك اسمی فتح عین وسکون شین ایله مستعملدر عربیده
کسر عین وسکون شین ایله عشق دن غلط اولوب فارسیده ضم ها
ایله همال دیرلر لکن عشق لسان ترکیده شیوعی مثللو بین الاعجام دخی
بر صورتده مستعملدرکه لسان اصلیلری درجه سنه رسیده اولمشدر
عشق حقیقی یی کما هو حقه تعریفه عدیم الاقتدار اولدیغمزدن عشق
مجازیدن بر نبذه بیانه ابتدار اولندی معلوم اوله که بر کیفیت محرقه دن
عبارت اولوب قلب عاشقده واقع اولور علامتی معشوقنی کورمك
ایچون دائما مضطرب اولوب مشاهدهٔ دیداره ارزو ایدر کوردکده
حاصل اولان دهشتدن خفقان واختلاج قلب ورعشه وانعقاد لسان
سببیله برنسنه یه اقتداری قالماز مشاهیر حکمادن ارسطو العشق
عمی الحس عن ادراك عیب المحبوب ایله تعریف ایلمشدر ونکته دانان
ظرائف وعوارف وغواصان دریای کوهر معارف ذوات عشقك
معشوقده زیاده اولمسنی عاشق عینین ومعشوق درت کوز ایله ناظر
ومنظور اولملری یعنی عاشقده عین وقاف عینین مشابه سنده

ومعشوقك جهاری دخی معلوم وعاشقك محبتی اشكار اولمسنه سبب
حرف عينك كشاده ومعشوقك بسته عين اولمسنى نكته تحرير
ايلمشلردر عشقك مكانى كوكل اولديغى حيرتىٔ عجمك غزل بى بدلى
مطلعندن منفهم اولنور غزل ميرسد بردلم ازعشق تواى طرفه صنم
زخم برزخم والم برالم وغم برغم مى نمايد بنظر چشم وخط وزلف كجت
عين درعين ورقم بررقم وخم درخم دم تيغ تو بخون دل من همدم شد
جسم درجسم ونفس درنفس ودم دردم ريختم بهر توازمعدن
بحر ديده لعل درلعل وكهر دركهر ويم دريم اى خوش آن دم كه
بود حيرتى زاربتو روى در روى وشفه درشفه وفم برفم غزل
مرقومك نهايت فصاحت وبلاغتده اولمسنه شاهد دولت شاه
* عصفور * تذكره سنده تذكير ايلمشدر * عصفور * سرجه ديو مشهور طير
معروفك اسمى فتح عين وسكون صاد ايله مستعملدر عربيده ضم عين
وسكون صاد ايله عصفوردن غلط اولوب فارسيده ضم كاف عربيه
وسكون نون وشين وكسر جيم وآخرده ينه كاف عربيه ايله كنجشك
* عفى * ديرلر * عفى * يعنى استعيذ بالله عفا الله عما سلف آيت كريمه سى كبى
الف ايله تحريرى لازم اولان مواضعده على العموم يا ايله تحريرى شايعدر
عربيده قاعدهٔ كليهٔ كتابت عفى فعلى معلوم اولور ايسه الف ايله تحرير
اولنوب فاعلى دخى ذكر اولنور مذكور آيت كريمه كبى عفى عنه
الباقى تحرير ايدرلر اكر فعل مجهول اولور ايسه عفى عنه ترقيم اولنور
* عقاب * عقاب * طوشنجل ديدكارى طير معروف كبيرك اسمى تشديد قاف ايله
مستعملدر عربيده تخفيف ايله غراب وزننده عقابدن غلط اولوب
فارسيده مد الف وضم لام وواو معروفه واظهارها ايله الوه ديرلر
* عقب * عقب * اردنجه كتمك معناسنه فتحتين ايله فلانك عقبنجه تعبيرى بغايت
شايعدر عربيده اوكجه سنه باصه رق وبرمقدار ورادن رفتار ايتمك
معنالرينه دلالت ايدن فتح عين وكسر قاف ايله عقبدن غلط اولوب
فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح ياى عجميه ورا وسكون يا وواو ايله
* عكه * پيرو ديرلر صورت تركيبى اشكاردر * عكه * شام جنت مشام

اسكله‌لرندن بلدهٔ مشهوره‌نك اسمى عربيده فتح عين وتشديد ومد
كاف ايله عكاءدن غلطدر بلدهٔ مرقومه ده حضرت صالح على نبينا
وعليه السلامه نسبت اولنور مسجد شريف موجود اولوب الى يوز
طقسان تاريخنده تكرار نور اسلام ايله منور اولديغى مرويدر طول
* علانيا * بلدى ٤ ك وعرضى ك درجه ودقيقه‌در * علانيا * يعنى كزلو
اولوب واولميان نسنه معناسنه سرا وعلانيا استعمالى شايعدر عربيده
فتح عين ايله علانيه‌دن غلط اولوب فاسيده مد همزه ايله آشكار ديرلر
وماضيسى نصر وضرب وكرم وفرح بابلرندن مستعملدر مصدرلرى
علنا وعلانية كلور اخير لفظا اقرب اولديغنه مبنى علانيه‌دن غلط
* عمامه * ديو التزام اولندى * عمامه * اهالى حرمين محترمينك باشلرينه لف
ايلدكلرى نسنه صورتنده باشه صاريلان شى معناسنه فتح عين ايله
استعمالى شايعدر عربيده كسر عين ومد ميم ايله عمامه‌دن غلط
اولوب فارسيده فتح دال وسكون سين ايله دستار ديرلر عمامه‌يى
قاوغه اطلاق شاعر شاعدى خوان ونوهوسك ع بشيل دستارينى
* عمبر * صارمش طورنجى ايدان اوزره مصراعى كبى نابجا اولور * عمبر
دریای عمان وخليج مغرب وابحر چينده جزر ومد اثناسنده بوانان
شىٔ معروفك اسمى عربيده فتح عين وبا وسكون نون ايله عنبردن غلط
اولوب فارسيده اسم ديكرينه ظفر ياب اوله مدق بعينه عنبر استعمالى
بغايت شايعدر استطراد منشاء غلط خاطره بويله لايح اولور كه
نبذه‌ن اصطلاح حرف با حروف شفويه‌دن اولوب نونك نصكره ورودى نادر الوقوع
اهـل قراءت اولديغندن قطع النظر اصطلاح اهل قراءت اوزره تلفظده نون
اظهار اولنسه عنبر اولمغله استقباح اولنور ويا اخفا اولنسه ادغام
ناقص حكمنده اولمغله استثقال اولنور ويا نون بايه ادغام اولنسه
صفت نون اولان غنه منعدم اولور بناء عليه مخترعان الفاظ نونك
ميمه قرب مخرجى اولديغندن ابقاء للغنة قلب ايلمشلر اوله عنبرك
صورت تكوننده اقوال كثيره ايراد اولنمشدر تحريره لايق برقول اصحه
* عنبر بارس * واصل اوله مدق * عنبر بارس * برنوع چالينك قادن طوزاغى

دیو مشهور میوه سنك بلکی چکردکی اوزرنده قشر رقیقنك اسمی
عربیده فتح همزه وباوسکون میم ورا ایله امبر بارس وبنه اعراب
محرر ایله انبر بارس دن غلط اولوب فارسیده اکرچه اسمین محرربی
مستعملدر لکن فتح زریسی کسرتین وسکون ثالث وآخرده کاف عربیه
عوج ابن عنق ایله زرشك در * عوج ابن عنق * حضرت آدم زماننده متولد وحضرت
موسی علیهما السلام زمانني ادراك ایدن نادرهٔ دوران وقصص
ومناقبانی معلوم آدمیان شخص مشهورك اسمی فیروز آبادینك
قاموسده ضمتین ایله عوج بن عوق دن وبروسه وی خسروزاده
محمد افندینك غلطات رساله سنده فتح عین ثانی ومد نون وسکون
قاف ایله عوج بن عناق دن غلط اولمسنی التزاملری محرر اولدیغی
عود اغاجی رسیدهٔ نظردر * عود اغاجی * هند وچین اطرافندن مجلوب ومعروف
اشجار نافعه‌لرینك اسمی مخترعات ابنای رومدن عود البخوردن غلطدر
زیرا عود اغاج معناسنه دلالتی مشهور اولمغله عود اغاجی باب همایون
قپوسی کبی غلط مکرر اوله‌جغی آشکاردر اما ضم عین ایله بالکز عود
شهرتنه بناء حطب پارهٔ مرقومك اسم خاصی اولدیغی کتب لغاتده
محرردر لکن طیب مرقومك اصل اسم عربیسی ضم قاف وسکون طا
تحقیق عود ماوردی ایله قطر وفارسیسی مد دال ایله داربوی در اعلاسی ماوردی اولدیغی
معلوم لکن وجه تسمیه‌ده قیل وقال ایلمشلردر اصحی رایحه سی کل صوینه
منسوب یعنی ماء ورده مشابه دیمکدر بعضی ارباب لغتك ماء آورده دن
تحریف اولنمشدر کلامندن بوی صحت استشمام اولنماز زیرا ارباب
دقت طیب مرقوم همجنسی عنبر کبی نه صورتده شجر اولدیغی بیاندن
عاجزلر اولوب مندلی وقماری وقاقلی وقره‌قی وبری وقطعی
وکوچه‌چینی جمیع انواعی سیل ایله نزول ومحرر اولان بلدانده
قنغیسنده اخذ اولنور ایسه اول محله نسبت ایله مشهور اولوب جمیع
اقسامنك اعلاسنه ماء وردی اطلاقنی تصریح وبیانلرندن غیری
جانب بحارده مجاور نمز هنگامنده عودی جلب ایدن هند وجاوه
عود القهر اهالیلرندن کرارا تصحیح کرده مزدر * عود القهر * طرخون جلینك

اصلی

اصلی معروف کوکك اسمی عربیده اعراب مزبور ایله عود القرح دن
غلط اولوب فارسیده اصلی لغت بربری اوله رق فتح کاف عربیه
عیاذا بالله وسکون را ایله کرکرهن دیرلر * عیاذا بالله * اعتصام والتجا یعنی
الله تعالی یه صغنرم ورجا ایدرم معنالرینه فتح عین ایله استعمالی شایعدر
عربیده کسر عین ایله عیاذا بالله دن غلط اولوب معرفا ومنکرا استعمالنی
ملتقی شارحی داماد مرحوم تصریح وبیان ایلمشدر یعنی العیاذ بالله
عیار دخی کسر عین ایله صحیح اولور * عیار * وزن ایتمك ومحکه چالمق
یعنی برنسنه‌نك صحت وفساد ومقدارینی بیلمك معناسنه فتح عین ایله
استعمالی شایعدر عربیده کسر عین ایله عیاردن غلط اولوب
فارسیده بنه کسر اول ایله عیار مستعملدر حتی ضربخانه لرده سیم
وزرك عیارن طوتنه عربیده صاحب العیار اطلاقی کبی فارسیده
عیارکیر تعبیر ایدرلر زمانمزده نوظهور نام رقاص ساعتلره دخی
کسر عین ایله عیار ساعت اطلاق اولنه‌جغی محتاج بیان دکلدر
عیال عیال * اولاد کبارینك غیری نفقه‌سی کندو اوزرینه لازم کسنه‌لر
معناسنه فتح عین ایله اولاد وعیال استعمالی بغایت شایعدر عربیده
کسر عین ایله عیال دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه
ظفریاب اوله‌مدق عربیده عیال الرجل هو الذی سکن معه ویجب
نفقتهم علیه کغلامه وجاریته وامرأته وولده الصغیر ایله تفسیر ایلمشلردر
عیان عیان * ظاهر وآشکار معناسنه فتح عین ایله مستعملدر عربیده
کسر عین ایله عیان دن غلط اولوب فارسیده مد همزه ایله آشکاره دیرلر
عیش عیش * درلك وصاغلق معناسنه کسر عین ایله مستعملدر عربیده
فتح عین ایله عیش دن غلط اولوب فارسیده کسر زا وسکون نون ایله
زندکانی دیرلر لکن بنه فتح عین ایله عیش استعمالی لسان دریده دخی
بغایت شایعدر عربیده کسر عین ایله اولدقده آخرینه تا الحاقی لابددر
عین الهر استعیذ بالله فی عیشة راضیة‌ده اولدیغی کبی * عین الهر * یمن وحبشه
دیارلرندن ظهور ایدن حجر معروفك اسمی ضم ها وسکون را ایله
مستعملدر عربیده ایکی جزءدن مرکب کسر ها وسکون را ایله

عين الهردن غلط اولوب فارسيده فرهنكلر اسم مخصوصنی
قيد ايلممشلر لكن كتب مفرداتطبده اسم دريسی باباغوری
اولديغی رسيدهٔ نظردر اسم عربينك جزء اولی عين كوز وثانيسی
كسرها ايله هر كدی معنا رينه اولمغله تشبيها كدی كوزينه
بكزرديمك اولور خواص كثيره سی كتب اجارده محرردر

❊ حرف الغين المعجمة ❊

* غائب *

غائب * يتك يعنی ضايع اولمش نسنه معناسنه فلان شی غائب اولدی
تعبيری شايعدر معنای مطلوبه عربيده فتح ميم وسكون فا ايله مفقود
وفارسيده ضم كاف فارسيه وسكون ميم ايله كم شده تعبير ايدرلر
غائبك عربيده معنای موضوع لهی شول شيدركه اوزرينه دليل
اقامه سی واماره نصبی ممكن اولميوب علم مخلوق دخی تعلق ايلميه
فارسيسی مد نون ايله نابديد اولور معنای حقيقيسنه اطلاعی

مطلب فرق غائب وغيب

اولنلرك تفوهی غلطدن سالم اوله جغی اشكاردر استطراد غائبی
الله تعالی بيلور كلامی دخی زبانزددر عالم السر والخفايا اولان
الله جل اسمه نك علم سبحانيسی كان ومايكون جميع اشيايه شمولی محتاج
بيان دكلدر لكن قائلك مرادی غيب اولمغله بو دخی غلط اوله جغی
ظاهردر زيرا غائب ماغاب عنك يعنی سندن غائب اولان نسنه نك
اسمی اولديغی تصريح وبيان ايلمشلر بويله تكلم ايده نك مرادی
غيبی الله تعالی بيلور ديمك اوله جغی معلومدر بالاده محرر اولديغی
اوزره غيبی هو مالم يقم عليه دليل ولم ينصب له امارة ولم يتعلق به علم

حكايت منجم

مخلوق ايله تعريف ايلمشلردر حكايه خلفاء بنی اميه طرفندن حاكم
عراقين اولان مشهور انام وظالم بنام حجاج ثقفی علم نجومده ادعای
مهارت ايدن برشخصی امتحان ايچون برمقدار شی تعداد واوجنده
اخفا وعددندن سؤال ايدر منجم مرقوم بسط زايجه وحساب ايدنصكره
طبق معدودی اخبار ايله اصابت ايدر بعده حجاج بلاعد يته برمقدار
نسنه طوتوب سؤالنده منجم تعيين عدده خطا ايدر سبب خطادن
استفسار اولندقده منجم ذوفنون اول اضمار اولنان عد ايله غيبدن

خارج

خارج اولوب ثانيسی بلاعد اولمغله غيب تحتنه داخل اولور
لا يعلم الغيب الا الله معلومدر ديو جواب ويرمش وعلی قول غيبی
هو الخفی الذی لا يكون محسوسا ولا فی قوة المحسوسات كالمعلومات
ببديهة العقل او ضرورة الكشف ايله تعريف ايلمشلردر وغيب

تعريف نوعين غيب

ايكی نوعدر برقسمی اوزرينه دليل نصب اولنمش واول دليل قاطع ايله
بيلنمك ممكن اولمش ذات الله عز وجل واسماء حسنیٔ سبحانيه وصفات
عليهٔ ربانيه واحوال آخرت وبونلر امثالی ضرورات دينيه كه هر
عبد مكلف اوزرينه بيلمسی واجبدر بو صورتده اولان غيب اكرچه
مشاهده ومعاينه اولنماز لكن نظر صحيح ايله بيلنمسی ممكندر قسم آخری
بيلنمسنه دليل اولميوب معرفتی دخی طوق بشردن خارجدركه
استعيذ بالله وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو ايله منصوصدر
لكن حق سبحانه وتعالی حضرتلری مراد بيوردقلری بعضی بنده لرين
مطلع ايدر امّا مفاتحه اطلاعه براحد ايچون سبيل اولماز بعضی
عبيدينك غيبه اطلاعی استعيذ بالله فلا يظهر علی غيبه احدا الا
من ارتضی من رسول آيت كريمه سندن استنباط اولنمشدر زيرا كلام
معجز سبحانيده فلا يظهر علی غيبه احدا قول شريفنده غيبدن مراد
الهی جميع غيب اولمغله معنای شريفی جميع غيبنه براحدی واقف
ومطلع قيلماز بلكه بعضيسنه بعض خواصی مطلع قيلار ايسه ده بنه
باقيسنه انلاری دخی مطلع قيلماز ديمك اولديغی صورتده مدلول كلام
سلب عموم اولوب عموم سلب اولمديغی آشكاردر بو اظهار كشف
تامدن عبارت اولمغله رسل عظام عليهم السلام حضراتنه مخصوصدر
امّا اولياء الله جنابلری ايچون بعضی اوقاتده لمحات واقعدر وملائكهٔ

تحقيق اخبار الجن

كرام دخی غيب سبحانيه به واقف دكلدرلر امّا طائفهٔ جنك اخبارلری
غيب اولمديغی معلومدر زيرا انلر اجسام لطيفه دن اولملری ايله
خبر ويردكاری نسنه بزه نسبت ايله غيب ايسه انلره نسبة اشكاردر
وطائفهٔ مرقومه نك غيبه علملری مطرد ومستمر اولمديغی استعيذ بالله
ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا فی العذاب المهين آيت كريمه سندن

مستثنادر لكن بوخطاب مستطاب طائفهٔ جنك نادرا علم غيبه
اطلاعلرينه منافی اولماز وغيب الغيب ذات الهيهٔ مطلقهٔ تعالی شانه در
وحق سبحانه وتعالی يه غائب اطلاقی جائز دکلدر علمای عظام
كثرهم الله تعالی الی يوم القيام حضراتی غيب عن الخلق تعبيرينی
تجويز ايلمشلردر وغيب مطلق وقت قيام ساعت امثاليدركه انلارك
بيلنمسی اولماز الا عالم السر والخفايا جل جلاله حضرتلرينك اخبار
عاليلری ايله اولور اما غيب اضافی بر بلده ده نزول مطر كبی دركه
بلدهٔ اخراده اولانه غيب اولور بوصورتده اضافی ايله مقيد غيبه
وصوله طريق اولماز الا الهام سبحانيه ايله اولور رسول غيبی بالذات
ملكدن تلقی بيوروب ولی رسول اكرم نبی محترم صلی الله تعالی
عليه وسلم افنديمز حضرتلرينی تصديق واسطه سيله تلقی ايدر
غاية ما فی الباب * حاصل كلام نهايت امرده معنالرينی افاده ايچون ‹ * غاية ما فی الباب ›
كسرتا ايله استعمالی شايعدر عربيده ضم تا ايله غاية ما فی الباب دن
غلطدر زيرا بوتركيبده واقع ما موصوله اولوب محذوف صله سی
وجد ويا حصل در ما مع صلته غايتك مضاف اليهی اولديغنه مبنی غايت
مضاف اليه دن اكتساب تعريف ايله مبتدا اولمغه صالح اولوب
تقدير كلام غايت ما وجد ويا غايت ما حصل فی الباب ديمك اولور
غدا * نمو وقوام جسم اولان بدل ما يتحلل اكل وشرب معناسنه دال مهمله ‹ * غدا ›
ايله استعمالی شايعدر عربيده كسر غين ومد ذال معجمه ايله غذادن
غلط اولوب فارسيده ضم تا وواو معروفه وفتح شين ايله توشه ديرلر
خفی اولميه كه فتح غين معجمه ومد دال مهمله ايله غدا قوشلق طعامنك
اسمی اولوب جمعی فتح همزه وسكون غين ايله اغديه كلور ذال معجمه
ايله غذاء محرر اسم جنس اولوب معنای جمعيتی حاوی ايكن جمعنده
بنه دال مهمله ايله اغديه تعارف ايتمشلردر فاليتأمل * غدايا * صباحلر ‹ * غدايا ›
معناسنه عند العرب استعمالی شايعدر عربيده صباح معناسنه دلالت
ايدن ضم غين ايله غدوهنك جمعی مستقلا ذكر اولدقده فتحتين ايله
غدوات دن غلط اولور زيرا صاحب قاموس فيروزابادی لا يقال غدايا

الا مع عشايا ديو تنبيه ايلمشدر يعنی اخشاملر معناسنه عشايايه مزدوج
اولدقده غدايا ديننوب مستقلا ذكرده محرر اولديغی اوزره غدوات
ديمك لازمدر بويله الفاظه مزدوج تعبير اولنور فارسيده مدبا وادات جمع
ايله بامهاد ديرلر استطراد عند العرب مستعمل الفاظ مزدوجه نك بری ‹ مطلب الفاظ مزدوجه ›
دخی هناءنی ومراءنی در يعنی اكل وشرب بدن صكره فلان بكا صحت
وعافيت اولسون ديدی معناسنه ومراءنی يالكز ذكر اولندقده امراءنی
ديرلر ازدواج اولمديغی ايچون لكن لغاته اطلاعی كثير نهايه مؤلفی ابن اثير
بيانی اوزره بو لفظده ايكی قول دركاردر فرادهابی فعلت وافعلت
كبی مستقل بابلری اولوب مراءنی وامراءنی بشقه بشقه لغتلردر
اما زجاج قولی باب واحددن اولوب ازدواج ايچون همزه حذف
اولنمشدر بری دخی آغرايش ايشلدكده فعل به ماساءه وناءه ديوب
يالكز واقع اولدقده اصلی اوزره اناءه ديرلر وبری دخی شی مكروهه
حين ازدواجده كسر را وسكون جيم ايله رجس وزننده هو رجس
نجس ديرلر اخيری فتحتين ايله اولديغی معلومدر وبری دخی حربده
مكانندن زائل اولميان شجاعه اهبس البس ديرلر اهبسك اصلی افعل
تفضيل اهوس اولوب اشتقاقی هاس يهوس بابندندر بومقوله ازدواج
وموازنه حديث شريفده دخی واقع اولمشدر صاحب شريعت عليه
افضل التحية افنديمز حضرتلری ايام عيدده طشره چقان نسوانه
ملاقات بيوردقلرنده ارجعن مأزورات غير مأجورات بيورلر ايمش
مأزوراتك اصلی موزورات در وينه رسالتپناه حضرتلری حسنين
احسنين رضی الله تعالی عنهما حضراتنك حين صباوتلرنده آفات ‹ تعويذ شريف لحفظ الصبيان ›
وعاهاتدن محافظه لری ايچون تعويذ يعنی دعا بيوروب اوزرلرينه
اوقوردقلرنده اعيذ بكلمات الله التامة من كل شيطان وهامة ومن كل
عين لامة بيورلر ايمش عين ملمة لازم ايكن ازدواج ايچون تبديل
بيورمشلردر بو تعويذ شريفه عن عنه ايله والد ماجد كثير المحامدم
شهباز اوج سعادت عنقای قاف مكرمت مقتدای علمای كزين
سرچشمهٔ اصحاب تمكين عارف خواص سبع المثانی مخزن اسرار معانی

نكته دان ظرائف وعوارف غواص دریای كوهر معارف
حضرت مصطفی عاشر افندی اطال الله بقاه بالعیش السرمدیدن مجاز
اولمز ایله اطفال مسلمینی وقایه قصدی ایله قارئین وسامعینه اجازت
عامه ایله اجازت ویرلشدر صباح ومسا صبیان اوزرینه اوچر
دفعه قرائت اولنوب تمامنده بردفعه من الرأس الی القدم اوفوریلر

* غزاز

غزاز * ابریشمجی وابریشم ایشلین معناسنه مستعملدر عربی
وفارسی مشترك اولان فتح قاف وتشدید زا ایله قزازدن غلطدر اكرچه
لسان تركیده تخفیف زا ایله قزاز شایع اولوب نیچه منلالرك اصحی
غین ایله در ادعالری امور عجیبه دندر مستعمل اولان بالكز ترك
تشدید ایله اصلنه دخی اقرب اولور

* غزالی

* غزالی * علوم عقلیه ونقلیه نك
امام جلیل الشانی وطریقت زهد ومجاهده نك مؤسس الاركانی امام
همام ابو حامد محمد بن محمد بن احمد الغزالی الطوسی مرحومك
عملری عربیدر علی ماهو المشهور فتح غین وتشدید زا ایله غزالی دن
غلطدر غزال ایلكجی معناسنه اولدیغی معروف وصورت نسبت
اهل خوارزم وجرجان قاعده لری قصار وعطاره قصاری
وعطاری نسبتلری كبی بونلاره دخی غزالی نسبت اولنمشدر اما امام
سمعانی روایتی اوزره تخفیف ایله غزاله اسم قبیله اولوب اول قبیله یه
نسبتلری ایله مخفف اولدیغنه نظرا غلطدن سالم اولور مولانای
مشار الیه اسبغ الله نعمه علیه درت یوز اللی تاریخنده بلدهٔ طوسده
تشریف ساحهٔ وجود وبشیوز بش سالنده ارتحال نعیم جنان
ایلدكلرینی بو طرزده تاریخ ایله بیان ایلمشلردر بیت نصیب حجة اسلام
ازین سرای سپنج حیات پنجه وچار وممات بانصد وپنج غزالی

حكایهٔ غریبهٔ
كتاب احیاء علوم

حضرتلرینك اشهر مؤلفی احیاء علوم اولدیغی معلوم وعلمای مغربدن
الشیخ ابو الحسن بن حرزهمك كتاب احیایی انكاری وواقعه سنده
دست سیدنا ابو بكردن تربیه اولندیغی سوطك المندن تسلیمی
كوشزددر وسائر مصنفاتلری اكثر كتب طبقاتده محرردر

* غسله

* غسله
طائفهٔ نساء عرب باشلرینی غسل ایلدكلری نسنه نك اسمی فتح غین ایله

مستعملدر

مستعملدر عربیده كسر غین وسكون سین ایله غسله دن غلط
اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق زیرا فتح غین ایله

تفسیر لفظ شریف غسلین وامثاله

بر كره غسل ایلمك معناسنی افاده ایلدیكی ظاهردر اما قرآن كریمده
وارد غسلین تفسیرنده خیر الناس حضرت عبد الله بن عباس
رضی الله تعالی عنهما كل مافی القرآن علمته الا اربعة احرف لا ادری
ماهی الاواه والحنان والغسلین والرقیم بیورمشلردر لكن سائر
مفسرین كرام حضراتی استعیذ بالله ان ابراهیم لاواه حلیم آیت
كریمه سنده وارد اواهی كثیر التأوه من الذنوب ومتضرع فی الدعا
ومؤمن موقن ایله واستعیذ بالله وحنانا من لدنا وزكاة وكان تقیا
آیت كریمه سنده واقع حنانی رحمة بعد رحمة ایله واستعیذ بالله
فلیس له الیوم ههنا حمیم ولا طعام الا من غسلین آیت كریمه سنده
وارد غسلینی ما یسیل من صدید اهل النار ایله واستعیذ بالله
ان اصحاب الكهف والرقیم كانوا من ایاتنا عجبا آیت كریمه سنده
واقع رقیمی اصحاب كهفك قریه لری ویا كلبلری ویا اسامیلری
رقیم اولان باقر لوحدر دیو تفسیر بیورمشلردر العلم عند الله

* غلط

عز وجل * غلط * یعنی طا ایله فلان آدم حسابده غلط ایلدی دیرلر
عربیده حسابده سهو وخطایه آخرده تا ایله غلت تعبیرندن بودخی
غلط اوله جغی آشكاردر زیرا علمای اعلام غلط قولده وغلت
حسابده استعمال اولندیغی فرق وتمییز ایلمشلردر فارسیده بلا فرق

* غنا

فتح ها وسكون فا وضم تا وواو مجهوله ایله هفتوت دیرلر * غنا * اریعنی
بسته وشرقی انواعنده اولان نغمه معناسنه كسر غین ایله مستعملدر

مطلب فرق غنا وغنا

عربیده ضم غین ومد نون ایله غنادن غلط اولوب فارسیده فتح نون
ایله نوا دیرلر استطراد غنا كسر غین ومد نون ایله سماع یعنی صوت
وفتح ومد ایله كفایت ونفع وترویج وضد فقر وكسر وقصر ایله بنه
ضد فقر یعنی یسار معنالرینه اولوب غنیٔ دنیا قصر ایله كفایت
وغناء آخرت مد ایله سلامت اولدیغی بو بیتده كوزل افاده اولنمشدر
لله در القائل بیت غنی الدنیا كفاینا قصیر غنا الاخری سلامتنا مدید

فائده ابيات واشعار ايله الحان وآغازه وترنم ونغمات معناسنه
غنانك لعب ولهوو كبيره دن اولديغى كتب فقهيه ده مصرحدر
حديث شريف من لم يتغن
اما رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك من لم يتغن
بالقران حديث شريفنده واقع تغنى بى سائر كتب واخباردن
استغنا ايله ويا ضد فقر ايله توجيه ايتمشلردر مورد حديث شريف
دخى ضد فقره بغايت ملايم اولديغى كتب احاديث شريفه يه انتسابى
* غوغا *
اولنلرك معلوميدر * غوغا * ايكى آدمك محاوره وهنكامه سنه
اطلاقى شايعدر عربيده اكرچه لفظا صحيح امامعنى قنادى بتمش
چكركه ياوروسنك وسورى سككه مشابه صوقاز برحيوانك
اسميدر فارسيده دخى جمعيت انجمن معناسنه اولمغله بو ادراره نظرا
غلط اوله جغى اشكاردر لكن فرهنك صاحبى شعورى مرحوم تعبيرنده
* غيبت *
عدم تعرض ايله معناى مطلوبه دلالتنى بيان ايتمشدر * غيبت * مستور
الحال بركمسنه نك غيابنده مسموعى اولدقده متألم ومتكدر اوله جق
اخلاق واوصاف ذميمه صادقه سنى ذكر معناسنه فتح غين ايله استعمالى
شايعدر عربيده كسر غين وسكون با ايله غيبت دن غلط اولوب
فارسيده ضم با وسكون ها ايله بهتان ديرلر اكرچه لفظ مرقوم عربى
اولوب ذكر وبيان اولنان كلام كاذب اولديغى حالده اطلاقى معروفدر
لكن لسان دريده اتساع اولديغنده مبنى على العموم تعبير اولنور

❀ حرف الفاء ❀

* فاسق *
فاسق * تارك لامر الله تعالى وعاصى وخارج عن طريق الحق
وحريص معاصى معنالرينه دلالتى معروفدر لكن قران كريم
وفرقان عظيمده آيات آتى بالشرف دن ماعدا وارد اولان جميع
فاسق لفظندن مراد سبحانى كاذب اولديغى مفسرين
كرام عليهم رحمة الله الملك العلام حضراتى تصريح وبيان بيوروب
استعيذ بالله فمن كان مومنا كمن كان فاسقا آيت كريمه سنده
واردى كفر واستعيذ بالله فافرق بيننا وبين القوم الفاسقين آيت
كريمه سنده واقعى معصيتدر واستعيذ بالله فان لم تفعلوا فانه فسوق بكم

آيت

آيت كريمه سنده واردى اثم واستعيذ بالله فلا رفث ولا فسوق
ولا جدال فى الحج آيت كريمه سنده واقعى سيأت ايله تفسير بيورمشلردر
وفاسق مطلق كافردر زيرا جميع طاعات الله تعالى دن خارجدر
وظالم فاسقدن اعمدر وفاجر كافر وفاسقه اطلاق اولنور ومجرم انجق
كافره اطلاق اولنور فاسد دخى ظالمدن اعمدر زيرا ظلم غيرك حقنى
نقص معناسنه در اما فساد بو معنادن ماعدا اختراع بدع ولهو ولعب
مطالب لفظ شريف فاطر وامثاله
معنالرينه دخى دلالت ايدر استطراد قران كريمك جميع حاوى
اولديغى فاطر لفظ شريفى خالق معناسنه وفحش كلمهٔ شريفه سندن
جميع اياتده مراد الهى زنا اولوب انجق استعيذ بالله الشيطان يعدكم الفقر
ويأمركم بالفحشاء آيت كريمه سنده واقع فحشائى اداى زكوه ده بخل
معناسنه اولديغى وغليظ الجانب وسيئ الخلق وخشن الكلام معنالرينه
دلالت ايدن فظ لفظى استعيذ بالله ولو كنت فظا غليظ القلب
آيت كريمه سندن ماعدا اياتده ضاد معجمه ايله فض وارد اولديغى
مطلب فاعل بمعنى مفعول
واستعيذ بالله فهو فى عيشة راضية واستعيذ بالله قال لا عاصم اليوم
من امر الله واستعيذ بالله فلينظر الانسان مم خلق خلق من ماء دافق
بواوج آيت شريفه دن ماعدا فاعل بمعنى مفعول واقع اولمديغى
يعنى آيات ثلاثه ده راضية وعاصم ودافق مرضية ومعصوم
مطلب مفعول بمعنى فاعل
ومدفوق معنالرينه در واستعيذ بالله واذا قرأت القرآن جعلنا بينك
وبين الذين لا يؤمنون بالاخرة حجابا مستورا واستعيذ بالله فان جهنم
جزاؤكم جزاء موفورا واستعيذ بالله انه كان وعده مأتيا بواوج
آيت كريمه دن غيرى دخى مفعول بمعنى فاعل اولمديغى مفسرين
كرام وعلماى اعلام كثرهم الله تعالى الى اخر الايام حضراتى تصريح
* فايده *
وبيان ايله افادهٔ مرام ايتمشلردر * فايده * علمدن ومالدن كسب اولنان
نسنه معناسنه يا ايله استعمالى شايعدر عربيده مدفا وكسر همزه ايله
فائده دن غلط اولوب فارسيده ضم سين وسكون واو ايله سود ديرلر
تحقيق لفظ ومعناى فائده
استطراد لفظ فائده اسم فاعل اولديغى معلوم اكر اصلى مهموز فواءد
ملاحظه اولنور ايسه بلا قيل وقال مهموزا فائده اوله جغى آشكاردر

واكر ارباب لغتك التزاملری اوزره مال ثابت اولمق معناسنه
فتح فا وسكون يا ايله فيد مصدرندن يابی اولديغی صورتده فاد
يفيددن اسم فاعلی فهو فائد اولور زيرا فيد كلمه سنده يا حرف علت
متحرك ماقبلی مفتوح الفه قلب ايله فاد اولوب اسم فاعل صيغه سی اخذ
اولنمق مراد اولندقده فاسی وعينی بينلرينه اسم فاعل علامتی ايچون
الف زياده اولندقده اجتماع ساكنين اولوب الف مقلوبه دن
واسم فاعل الفندن دفع اجتماع ساكنين ايچون الف مقلوبه حذف
اولنسه اجحاف كلمه لازم كلور ويا اسم فاعل الفی حذف اولنسه غرض
فوت اوله جغی آشكار اولمغله الف مقلوبه تی همزهٔ مكسوره يه قلب ايله
فائده اولور اكر كلمه واوی اولوب فوت ملاحظه اولنور ايسه بايده
جاری قواعد ايله بنه فائده اوله جغی محتاج تفصيل دكلدر بودخی فائدهٔ
زائده يی حاويدر كه فائده لغتده علم ومالدن استفاده يعنی كسب
ايتديكك نسنه يه وعرفده برشيئك سائرندن احسن حال ايله اولمسنه
واصطلاحده برشی اوزرينه كندودن شی ترتب ايلمسنه اطلاق اولنور
* فتيل * فتل * قنديل ومومره وضع ايلدكاری شیء معروفك اسمی كسرتين
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده فتح فا وكسر ومد تا ايله فتيل دن
غلط اولوب فارسيده كسر بای عجميه وسكون با وفتح تا ايله پيته ديرلر
* فجأة * فجأة * اكسردن يعنی بديهی نسنه ظهور ايتمك معناسنه ضم فا وسكون
جيم وفتح همزه ايله مستعملدر عربيده ضم فا وفتح الف ممدوده وهمزه
ايله فجاءة دن غلط اولوب فارسيده مد نون وكاف عجميه ايله ناكاه
* فجل * ديرلر * فجل * تربدبدكاری سبزه نمأ كوله نك اسمی كسرتين وسكون
لام ايله مستعملدر عربيده ضم فا وسكون جيم وباء ضمتين ايله فجل دن
* فدول * غلط اولوب فارسيده ضم تا وسكون را ايله ترب ديرلر * فدول
تكلف ايله اظهار ظرافت وبی وجه عرض تكبر ايدن كمسنه معناسنه
مستعملدر عربيده ضم فا وضاد ايله فضول دن غلط اولوب فارسيده
* فراجه * كسر كاف عجميه ايله كران بشت ديرلر * فراجه * رجال ونسانك
اوسته كيدكاری ثوب معروفك اسمی عربيده اولی فا ايله تور وزنده

فروج وفارسيده ضم دال وتشديد ومد را ايله دراجه اولمغله دالی فايه
* فراغة * تبديل ايله غلط اولمسی ملايمدر * فراغة * براقمق يعنی ترك ايتمك
معناسنه تاء مصدريه الحاق ايله اختراع اولنوب بعده تاء طويله ايله
تحريری دخی شايعدر عربيده فرغك مصدری فراغا وفروغا كلمك
ايله اولدن غلط اولوب فارسيده فتح همزه وكاف ودال وسكون
* فرز * فا ونونين ايله افكندن ديرلر * فرز * شطرنج اويوننده موجود آلات
معروفه نك اسمی فارسيده فتح فا وسكون را وكسر ومد زا ايله فرزين دن
* فرشته * غلط اولوب معربی كسر فا وسكون را ومد زا ايله فرزان در * فرشته
ملك معناسنه معروفدر فارسيده اصلی پرهشته اولديغی يكانهٔ
علامه كان روم كمال پاشازاده مرحوم التزام بيورمشلردر عربيده تركيده
مستعمل اولديغی كبی ملك ديرلر فتح بای فارسيه وسكون را ايله پرقناد
وهشته برنسنه يی دوشرمیوب صالی ويرمك معناسنه هشتن لفظندن
اسم مفعول اولمغله قنادی آچلمش ديمكی افاده ايدر لسان دريده بانك
فايه تبديلی شايع اولوب بو صورت ايله فرشته اولمشدر بنا برين تصاوير
* فرصة * عجمده كشاده پر مشاهده در * فرصة * وقت بولمق معناسنه كسر فا
ايله مستعملدر عربيده ضم اول ايله لفظا ومعنا نهزه كبی فرصه دن
* فرنك * غلط اولوب فارسيده فتح نون وبا وسكون واو ايله نوبت ديرلر * فرنك
ملت نصارادن طائفهٔ معروفه نك اسمی فارسيده فتح همزه وسكون فا
ونون وآخرده كاف فارسيه ايله افرنك دن غلط اولوب علی ماهو
المشهور معربی اعراب مرقوم وآخرده جيم ايله افرنج در لكن قاموسده
* فرهنك * الافرنجة جيل معرب افرنك تحرير در * فرهنك * معانی عديده يه دلالت
ايله جمع فرهنكارده لفظ مفرد اوله رق فتح فا وسكون را ايله ضبط
ايلمشلردر محلنه كوره مركب اولنلر غلطدن سالم اولميه جغی تفصيل
آتی البياندن معلوم اولور خفی اولميه كه فتح فا وسكون را ايله فرشكوه
ورونق وفروغ وطراوت وانتظام حال معنالرينه وفتح ها وسكون
نون وآخرده كاف فارسيه ايله هنك وقار وادب وآهنك مخفف
قصد وهوش وقوة وطاقت وغار وجای كوه ومقدار وسپاه

ونكته داشتن معالرينه اولملری ایله لغات فارسیه یی جامع کتاب ومادر
کیکاوس ودالدرمه فدان بواوج معنایه دلالت ایدن لفظ فرهنك ارباب
لغتك ضبطی اوزره فتح فا وسکون را ایله درماعدا دانش وادب
وفضل وعقل وهوش ووقار معنالرینه دال کلمهٔ فرهنك اضافت یعنی
مطلب فرق خرد وهوش
فتح فا وکسر را ایله در * استطراد * عقل ذوی العقولك معلومیدر که
خلقی اولوب زیاده ونقصان قبول ایلمازمکر اعلهٔ ناقص اوله بوجوهره
فارسیده کسر خاء معجمه وفتح را ایله خرد وترکیده اوص دیرلر ضم ها
ایله هوش اطلاق اولنان عقلك وراسنده برحالتدرکه کسب
ایله متزاید اولور ترکیده اوکاه وعربیده منافی سنه اغما دیرلر
اوصلونك مقابلی دلو واوکاه نك معنای مشهوری آیقدر که مست
* فزا *
وهشیار دیرلر * فزا * آرتریجی معناسنه فرح فزا وجان فزا
وامثاللری تعبیرلر فتح فا ایله مستعملدر فارسیده ارباب لغت فاء مکسوره ده
قید ایلملری ایله فزادن غلط اولوب عربیده ضم میم وفتح زا وتشدید
تا ایله مزیت دیرلر فزا لفظی افزایدندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی
اولدیغی صورتده معنای محرره دلالت ایدر اما اسم مصدر اولدیغی
* فستق *
تقدیرجه افزایش معناسنه اولور * فستق * چام اغاجنك معروف
میوسنك اسمی کسر فا ایله مستعملدر فارسیده کسر بای عجمیه
وسکون سین وفتح تا ایله پسته نك معربی قنفد وجندب وزنلرنده
* فشق *
فستقدن غلطدر * فشق * حیوانات مردارلغی تعبیر اولنور فارسیده
آت وقاطر ترسی معناسنه ضم خا وسکون شین معجمتین ایله خشکی دن غلط
* فشلت *
اولوب عربیده علی العموم کسرتین ایله زبل دیرلر * فشلت * عند العرب
زبانزددر فلانك الینه اوردی چولاق ایلدی دیدکده ضم شین ایله
* فطه *
ضربه فی یده فشلت دیرلر اصحی فتح شین ایله فشلت لازمدر قولاغنه
اوروب صاغر ایتمه ده ضربت اذنه فصمت دخی محرر کبیدر * فطه
پشتمال نوعندن معروف نسنه نك اسمی کسر فا ایله مستعملدر فارسیده
ضم فا وواو معروفه وفتح تا ایله فوته نك معربی بنه اعراب مرقوم ایله
* فق *
فوطه دن غلطدر * فق * قرش طوتاجق نسنه معناسنه مخصوصا

اسم

اسم اوله رق استعمالی شایع وشاهدی مرحومك ع تله فق ودام
تحقیق مصراع منظومهٔ شاهدی
طوزاق نام آد مصراعی مشهوردر عربیده مطلقا مصید معناسنه
فتح فا وتشدید خاء معجمه ایله فخ دن غلط اولوب فارسیده مرادفی
یعنی معنای عمومه دال مد دال ایله دام اولور مصراع مرقومده تفسیر
بالعکس اولدیغندن قطع النظر تله فتحتین وتخفیف ایله مضبوط
ومعنای خصوص افاده ایدوب مصراع دخی ناموزون اوله جغی
* فلاکت *
آشکاردر * فلاکت * شدت ومشقت معناسنه باشیمزه نه فلاکتلر کلدی
زبانزددر عربیده فلکدن شدت ومشقت اصابت ایلدی معناسنه
مفلوكدن غلط اولوب فارسیسی کسر سین وسکون زا ایله سزکی
اولور فلاکت دخی مارالبیان انانیت کبی مخترعات عوامدندر
* فلان *
فلان * اعلامدن کنایه کسر فا ایله استعمالی شایعدر عربیده
تحقیق لفظ فلان
ضم فا ایله فلان دن غلط اولوب علمادن بعضیلر رجالدن واحده
یافل وایکی یه یافلان وجمعه یافلون ونسادن بره یافله وایکی یه
یافلتان وجمعه یافلات خطابی تفریق ایلمشلردر لکن اجلهٔ فحولدن
سیبویه مرحوم منع ایدوب جمله یه مطردا فلان اطلاقنی ترجیح
محل دخول الف ولام
وبیان ایلمشلردر وفلان لفظی ذوی العلمدن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولماز وغیر ذوی العلمدن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولمق لازمدر وهنا لفظی دخی اجناسدن کنایه
* فلقه *
اولدیغی خفی اولمیه * فلقه * یعنی پادشاهان آل عثمان مدی الله دولتهم
الی اخر الزمان حضراتنه مخصوص فلکهٔ همایونك اسمی مخترعات ابنای
رومدن ضم فا وسکون لام ایله فلکهٔ همایوندن غلطدر اعراب
محرره ایله عربیده فلك سفینه یعنی کمی وضم ها ایله فارسیده همایون
مبارك وخجسته وخرم وعالی معنالرینه دلالتنه نظرا ترکیب اولنمشدر
* فناء دار *
فناء دار * اواوکی واطرافی معناسنه فتح اول ایله استعمالی شایعدر
عربیده اصلی یائی کسر فا ایله فناء داردن غلط اولوب فارسیسی
کسر ومد باء عجمیه ایله پیش خانه اولور ستیر اولمیه که کتب فقهیه ده
مطلب فنار مصر
مذکور فناء مصر دخی مکسور اولوب خزانة الفقه ده هوان یکون

علی قدر الغلوة دیو بیان اولنمشدر غلوة اوچ یوز ذراعدن درت
یوزه وارنجه ویا براوق آتمی محلدن کنایه در * فنجان * اکثری قهوه * فنجان *
نوش اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده عموما طاس وخصوصا
شربتجیلرك طاسی وپنك دخی اطلاق اولنان صواولچه‌جكی
معنالرینه کسر باء فارسیه وسكون نون ومد کاف عجمیه ایله پنكان دن
مولدا معرب ضم فا ایله فنجان دن غلطدر مار الذکر مقیاس ماء
فنجان معروف کبی بر ظرف اولوب ساعت آب اولمق ایچون اعمال مطلب پنك
ایدرلرایمش صورتی فنجان مقداری ظرفه تحتندن بر سوراخ تنك
ایدوب صواوزرینه وضع ایدرلرایمش تدریج ایله طولوب تمام
اولدقده بر صنعت ایتمشلر کندودن بوشانورایمش قیاسلری شب وروز
یعنی یکرمی درت ساعتده اون بك کره تکرار ایدرایمش * فندق * فندق *
رطب ویابسی مأکول شیء مشهورك اسمی کسرتین ایله مستعملدر
عربیده ضم فا ودال وسكون نون ایله فندق دن غلط اولوب
فارسیده فتح کاف عجمیه وضم لام وواو مجهوله ایله کلوز دیرلر کلوز
مرقوم سنور وزننده جلوز دیو تعریب اولنوب تشبیها توفك ایله
رمی اولنان حبه یه اطلاق اولنمشدر اکرچه حبهٔ مرقومك فتح عربیسی
فندق وزننده بندق اولوب تمر ایله تمره کبی واحدی بندقه اولور تحقیق بندق
فنر * محافظهٔ شمع ایچون جام ومشمع وکاغد وشکنبه‌دن اعمال اولنان الرمی * فنر
شیء معروفك اسمی فارسیده انجق جام نوعنه اطلاق اولنان فتح فا
ومد نون ایله فناردن غلط اولوب عربیده اکرچه علی العموم مد فا
ایله فانوس وضع اولنمشدر لکن مولدا مشمعدن اولنه کسر فا وسكون
نون ایله فنیار دیرلر خفی اولمیه که فانوس بعد التعمیم جام فنارك غیره
تعمیم ایلمشلردر لسان ترکیده دخی بو صورت ایله شایع اولوب اصل
وضعی اوزره مراکب سلطانیه قیچلرنده موضوع جام فناردن غیره
اطلاقی صحیح اولماز معروف خیال فناردخی اطرافی جام اولمدیغنه مبنی تحقیق خیال فنار
فرهنکارده محرر فانوس خیال دن غلط اولدیغی اشکاردر * فول * فول *
باسمندن اکبر بغایت خوشبو زهر معروفکه حجاز واجب الاعزاز

وجزایر

وجزایر بحر سفیدده کثیر الوجود قتمر قسمنك اسمی فارسیده ضم فا وتشدید
لام ایله فل دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اولمدق
لکن مولدا اسم فارسیسی مستعملدر * فهرس * اوائل کتبده ابواب * فهرس *
وفصول ترقیم اولنان جزوء معروف معناسنه عربیده کسر فا ایله فهرس
صحیح ایکن بعضی عجمه منلارك فتح ایله قرائتلری غلط اولوب فارسیده
کسر فاء ورا وسكون ها وسین ایله فهرست دیرلر فیروز آبادی
قاموسده الفهرس بالکسر الکتاب الذی یجمع فیه الکتب معرب
فهرست تصریحندن اصلی دری اولمسی منفهم اولور لکن اصلی
یونانیده مجمع الاشیاء معناسنه فتح فا وراء وضم ها وکسر سین ایله فهرس
اولدیغی دوش لحافظهٔ فقیر اولمشدر * فهیم * ذکی یعنی سریع الفهم * فهیم *
معناسنه القاب رجالدن اولدیغی دخی مشهوردر عربیده فتح فا وکسر
ها ایله فهیم دن غلط اولوب فارسیده کسر ومد تا ایله تیز شناس دیرلر

❋ حرف القاف ❋

قابل * ابنای ابینا آدم علیه صلوة الله الاتمدن اول قاتل فی وجه الارض * قابل *
شخص مشهورك اسمی بلا یاء مستعملدر عربیده مد قاف وکسر ومد با
ایله قابیل دن غلط اولوب برادر ومقتولی هابیل دخی یا ایله در
ماجرالری علی ماجری بنی آدم میانده مشهور اولمغله طی اولندی
قار * ایام شتاده سمادن نازل شیء معروفك اسمی اکرچه غلطدن * قار *
سالم لکن وجه تشبیه وتسمیه ظاهر اولمغله بیانه خامه جنبان اولدی
صاحب صحاح جوهرینك بیانه نظرا یوم بارده عند العرب مد قاف
وتشدید را ایله یوم قار اطلاقندن اوله ویا مد قاف ایله قار عربیده
سفاینه سوردکاری زفتك اسمی اولوب لسان دریه نقل وتعمیم
اولندقده اضداددن اوله رق غایت بیاضه وسیاهه اطلاقندن
اوله بیت چشم این داغم سفید از اشك حسرت همچو قار روی
آن داغم سیاه از خاك محنت همچو قار لسان ترکیده قار تسمیه اولنان
نسنه‌یه عربیده فتح ثا وسكون لام ایله ثلج وفارسیده فتح باء موحده
وسكون را ایله برف دیرلر * قازق * حطب وحدیددن ارضه رکز * قازق *

اولنان شیٔ معروفك اسمی عربیده نیزه دمرنی معناسنه موضوع
مد خاء معجمه ایله خارقه تشبیها اطلاق اولنوب بعده تعمیم اولنمشدر

* قاق *

فارسیده ضم ومد کاف عربیه ایله کورمیخ دیرلر * قاق * امرود
قوروسنه تخصیص ایلمشلردر چغتاییده عموما قوری نسنه‌لره
اطلاق اولنوب عربیده مد یا ایله یابس وفارسیده ضم خاء معجمه

* قاقوم *

وسکون سین وآخرده کاف عربیه ایله خشك دیرلر * قاقوم * جلدندن
کورك اعمال ایلدکاری موش مقداری حیوان معروفك اسمی
فارسیده مد اول وضم قاف ثانیه ایله قاقم دن غلط اولوب عربیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق استطراد پیشدادیاندن هوشنك
ابن سیامك بن کیومرث شاه جمله دن اول سمور وقاقم کورکاری

* قالون *

ایجاد ایلدیکی رسیدهٔ نظردر * قالون * مشاهیر قرایان کرامدن
قاریٔ مدینهٔ منوره الشیخ عیسی حضرتلرینك لقبی سریانیده جید
یعنی ایو معناسنه مد قاف وضم لام وکسر نون ایله قالون دن غلط
اولدیغنی امام جزری نشر کبیر نام مؤلفنده تصریح وبیان بیورمشلردر
مولانای مشار الیه رحمة الله علیه عبد حبشی اولوب اصفهانده
بر رومینك مملوکی ایکن بعد الهجرة ایکیوز تاریخندن مقدم اسیر
وشرف اسلام ایله دلسیر اولوب بعد المأتین یکرمی سنه‌سنده روح
پرفتوحلری طائر اعلای علیین اولمشدر وجه تسمیه مشار الیه همچنلری
حضرت بلال رضی الله عنه کبی احسن صوته نائل اولملری ایله کفره‌دن
هرکیم صدالرین کوش ایدر ایسه قالون دیه‌لرندن نام قالمشدر روایت
اولنور که اذن سعادتلرنده صمم اولمغله طبل وسورنا صداسنی کوش
ایده‌مز ایکن باذن الله تعالی مواجه‌لرنده تلاوت اولنسان قران کریمی

* قپان *

حرف بحرف استماع بیورورلر ایمش * قپان * اشیاء کثیره وزن اولنان
بیوك ترازونك اسمی تخفیف باء عجمیه ایله مستعملدر عربیده فتح قاف
وتشدید ومد باء موحده ایله قبان دن غلط اولوب فارسیده فتح سین
وجیم عربیه وسکون نون ایله سنجه دیرلر آستانهٔ امن آشیانه‌ده نوعی
باقی اولوب بال قپانی تعبیر اولنان خان کبیرده موجود وچکیٔ حطب

دیو مشهور

* قبریس *

دیو مشهور ومشهوددر * قبریس * جزایر بحر سفیددن مشهور راطهٔ
کبیرك اسمی عربیده ضم قاف وراو سکون با ایله قبرس دن غلط اولوب

مطلب اول سفر بحر فی الاسلام ومحل قبر ام حرام

طول بلدی سر وعرضی له درجه‌در * استطراد * خلیفهٔ ثالث
عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلری طرفندن امارت خطهٔ شام
ایله مشار بالبنان حضرت معاویه بن ابی سفیان سفر بحره جانب
مشار الیه‌دن استیذان بیوردقلرنده اولاد وعیال وجیوش فراوان ایله
توجهلرینه بعد الرخصة تاریخ هجریه‌نك یکرمی یدی سالنده ساحل
بحر شام عکایه نزول وایکیوز یکرمی سفینه تدارك وملازمهٔ حرب وقتال
ومعسکر همایونلری ایله عزیمت واقبال بیوروب اسر واسترقاق واخذ
غنایم ایده‌رك اطراف قبرسه وصوللرنده تکوری صلحه طالب اولمغله
بهر سنه یدی بیك ایکیوز التون جزیه‌یه قطع واموال فراوان وامتعهٔ
کوناکون اخذ لرندن ماعدا سکز بیك رأس اسیر ایله شام جنت مشامه
دخوللری مرویدر جزیرهٔ مرقومه بعد بعد سلطان سلیم بن سلطان
سلیمان علیهما رحمة الرحمن زماننده یعنی طقوز یوز یتمش سکز سالی
ربیع الآخرینك بشنجی سبت کونی فتح وتسخیر اولندیغی مرقوم
صحایف تواریخدر معجزات بی غایات حضرت نبویه‌دن یوما من الایام
خادمهٔ محترمه‌لری ام حرام بنت ملحان حضور عالیلرنده خدمته
قیامده ایکن سعادت ایله اول جیش یغزون البحر قد اوجبوا لانفسهم
الجنة بیورمشلر ام حرام دخی یا رسول الله بن انلاردن میم سؤالنده
انت فیهم یعنی سن دخی انلاردن سین بیورملرینك ثمره‌سی مشار الیها
ام حرام زوج کرامیلری ایله سفرمرقومه خرام ایتمشلر بعد الصلح
جزیره‌یی تماشایه خروجلرنده راکب اولدیغی دابه‌دن سقوط ایله
روح شریفلری محل ارواح شهدایه عروج ایدوب اول محلده
دفین خاك عطرناك اولمشلر مزار لامعة الانوارلری وقت کفرهٔ فجره‌ده
معتبر اولدیغندن غیری الی الآن مستجاب الدعوة عد اولنان اما کندندر

* قدایف *

رضوان الله تعالی علیهم اجمعین * قدایف * زمانه‌مزده یصی قطایف
دیو معروف ماکولك اسمی عربیده فتح قاف ومد طا ایله قطایف دن

غلط اولوب فارسیده فتح فا وخاء معجمه وتا وسکون را وشین ایله
فرخشته ومتعارف تل قطایفه کسر را وسکون شین ایله رشتهٔ
خطایی دیرلر نوع اخیرینه مولدا ضم کاف ایله کنافه اطلاق اولنور
حتی اصلانی دخی صاحب قاموس القطایف المأکول لایعرفها العرب
* قدیفه * دیو قید ایلمشدر * قدیفه * معروف حولو قاشك اسمی عربیده
فتح قاف وکسر ومد طا ایله قطیفه‌دن غلط اولوب فارسیده اکرچه
قطیفه کثیر الاستعمالدر لکن فتح دربه‌ده فتح کاف عربیه ونون وسکون لام
* قربوز * ویا وکسر کاف ثانیه ایله کلکینه دیرلر * قربوز * ما کول واطیف
شیءٔ معروفك اسمی فارسیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خربزدن
غلط اولوب معربی انجق کسر اول ایله خربزدر لکن اسانبن مرقومینده
* قرنبط * علی العموم موضوع اولمغله قاونه دخی اطلاق اولنور * قرنبیط
لاحنه انواعندن معروف سبزه‌نك اسمی عربیده ضم قاف وفتح وتشدید
نون ایله قنبیطدن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ولام ایله
* قرنداش * کلم رومی اطلاق اولندیغی کتب مفردات طبده محرردر * قرنداش
بطن واحددن تولدایدن اولاده وبعد التعمیم جمیع اخوانه دال ایله
اطلاقی شایعدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب دال یرینه تا ایله
قرناشدن مبدل اولوب عربیده فتح همزه ایله اخ دیرلر بطن وشکم
معنالرینه ترکیده قرن معروف ومد تا ایله تاش فارسیده شریك
یعنی اورتاق معناسنه ومعنای مقارنت ایله ادات شرکت اولمغله
ترکی وفارسی لسانیندن مرکب اولوب معنای ترکیبیسی قرن اورطاغی
مطلب تبدیل تا ء د ال
دیمك اولور یاداش وترجمه‌سی ایقداش وامثاللری بالجمله دال ایله
تحریر وقرائت اولنان الفاظ مرکبه‌لرده واقع داشك اصلی تاش اولوب
حرف تا حرف داله تبدیل اولنمشدر اما اسماء رجالدن بکتاش دخی
جزئیندن مرکب اولوب جزء اولی بك سخت وثانیسی تاش سنك
* قرنفل * معنالرینه اولمغله قوت بدندن کنایه اولور * قرنفل * جزایر هندسواحلنده
نابت شجرك معروف چچکنك اسمی فتحتین ایله مستعملدر عربیده
ضم اول ایله فعلل وزننده قرنفلدن غلط اولوب فارسیده کسر

ومد میم ایله میخك دیرلر فی نفس الامر قرنفلك میخه مشابهتی اولوب صغیر
اولدیغندن کاف تصغیر ایله استعمال اولنمشدر زهر مرقومك ثمرینی
برکسنه مشاهده ایلمشدر ماده ونر اولور ارککی زیتون شکلنده
قلیل الوجوددر دیشی قسمی یاسمین صورتنده سیاه ومشهور
* قربص * اولانیدر * قربص * شدت برد معناسنه عند العرب صاد ایله استعمالی
شایعدر لغت تازیده فتح قاف وکسر ومد را وآخرده سین ایله
* قریه * قریسدن غلط اولوب فارسیده فتح شین ایله شجام دیرلر * قریه * کوی
معناسنه فتح قاف وتشدید یا ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح قاف
وسکون را وتخفیف یا ایله قریه‌دن غلط اولوب فارسیده کسر دال
مطلب جمع قریه
وسکون یا واظهار ها ایله دیه دیرلر استطراد قریه‌نك جمعی ضم قاف
وقصر الف ایله علی خلاف القیاس قری اولدیغی مشهوردر زیرا فتح فا
وسکون عین ایله فعله وزننده معتل اولنلرك جمعی کسر فا والف
ممدوده ایله کلور رکوه وظبیه جمعلری رکا وظبا اولدیغی کبی لکن
عند البعض قریه کسر قاف وسکون را ایله اهل یمن لغتی اولدیغنه
وجه تسمیه
نظرا ضم ایله جمعلنمه سنده قاعده‌یه خلل تطرق ایلمز وجه تسمیه
حوضه آب جمع اولدقده قریة الماء فی الحوض تعبیرندن ناس دخی
مداولات الفاظ
برمحلده ابنیه اتخاذ ایدوب جمع اولدقلرنده قریه دینمشدر فائده
شریفهٔ قریه
قرآن کریم وفرقان عظیمده قریه دیو وارد الفاظ شریفه‌لرك هر بری
برمعنایه دال اولمغله علی الاجمال مفاد عالیلری بیان اولندی سورهٔ
شریفهٔ بقره‌ده استعیذ بالله واذ قلنا ادخلوا هذه القریة دن مراد
بلدهٔ اریحا ویا بیت المقدسدر وینه سورهٔ بقره‌ده استعیذ بالله
اوکالذی مر علی قریة دن مراد دیر هرقل ویاخود بیت المقدسدر
وسورهٔ نساده استعیذ بالله ربنا اخرجنا من هذه القریة الظالم اهلها دن
مراد مکهٔ مکرمه ویا مدینهٔ منوره‌در وسورهٔ اعرافده استعیذ بالله
واسئلهم عن القریة التی کانت حاضرة البحر دن مراد بحر قلزم
جوارنده فتح همزه وسکون یاء تحتانیه ایله ایله تعبیر اولنان بلده‌در
یعنی بحر سویسه قریب مصر ایله ینبع بیننده برکویدر وسورهٔ یوسفده

استعیذ بالله واسئل القریة التی کنا فیها دن مراد مصردر وسورهٔ نحلده
استعیذ بالله وضرب الله مثلا قریة کانت آمنة مطمئنة دن مراد
مکهٔ مکرمه در وسورهٔ اسراده استعیذ بالله وان من قریة الانحن
مهلکوها دن مراد جمیع قراهالیلریدر وسورهٔ فرقانده استعیذ بالله
ولقد اتوا علی القریة التی امطرت مطر السوء دن مراد اعظم قراء
قوم لوط که سدوم نام کویدر وسورهٔ یس دم استعیذ بالله وضرب لهم
مثلا اصحاب القریة دن مراد انطاکیه در وسورهٔ زخرفده استعیذ بالله
رجل من القریتین عظیم دن مراد سبحانی مکهٔ مکرمه وقریهٔ طائفدر

قز *

قز * حیوان آبی معروفک اسمی فارسیده مد قاف ایله قازدن غلط
اولوب عربیده فتح با وتشدید طا ایله بط دیرلر پوشیده اولمیه که
لسان فارسیده اتساع اولمدیغی ایچون لفظ بطی بعد التعمیم دشی

مطلب تفریق بط واوز

نوعنه وقازی خانه کی قسمنه تخصیص ایلمشلردر بودخی ستیردکلدر که
بط کسر همزه وفتح واو وتشدید زا ایله اوز عربیده علی العموم
مرغ آبی معناسنه موضوع اولوب متأخرین بطی قازه واوزی

قزان *

اورد که اطلاق ایلمشلردر * قزان * معروف کبیر طنجرهنک اسمی
فارسیده فتح قاف وسکون زا ومد غین ایله قزغان دن غلط اولوب
غین یرینه قاف ایله قزقان دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب

* قسطمونی

اوله مدق * قسطمونی * اناطولی صول قولنده سینوبه قریب بلدهٔ
مشهورهنک اسمی قسطمولی دخی مستعملدر سریانیده ایکی
جزءدن مرکب قسطه بول دن غلط اولوب ثانیسی اصلنده دخی
اقربدر جزء اولی قسطه اسماء رجالدن وبول قصبه معناسنه اولمغله
بانی سنه نسبت قاعدهسنه مبنی معنای ترکیبیسی قسطه نام تکورک
بناسی بلده دیمک اولور محل مرقومک طول بلدی سر ٤ وعرضی

لطیفه فی وجه تسمیه

ماک درجه ودقیقهدر استطراد جدا مجدم جامع الریاستین
العلمیة والقلمیة رئیس الکتاب اسبق الحاج مصطفی افندی علیه
رحمة الله الابدی حضرتلری بیک یوزسنه سنده بلدهٔ مزبورهده قدم
نهادهٔ مهد وجود اولملری ملابسهسی ایله اکثر اهالیسی هم صحبتمز

اولمغله

اولمغله ادعالری قصدمونی دن غلط اولمسیدر کویا حین فتحنده
طلبهٔ علومدن برشخص درون بلدهیه دخول وحسنده بی بدل
بردختره راست کلوب نه آررسین ترک دیوشوالنده شخص مرقوم
قصدم مونی دیمش قصد معروف مونی لسان رومیده فرجه اطلاق
اولنور ذکر اولنان وجهی برلشدرمک کس عجایزدن عمیق فکره محتاجدر

قسطنطنیه *

قسطنطنیه * دار الخلافة العلیة العثمانیة صینت عن البلیة السماویة
والارضیة بلدهٔ طیبهنک اسمی عربیده موصوفی بلده اولدیغنه
نظراً یاء نسبیه ایله بانی سنه نسبت اولنوب ضم قاف وسکون سین ونون
اولی وفتح طاء اولی وکسر ومد ثانیه وکسر نون ثانیه وتشدید یا ایله
قسطنطینیه دن غلط اولوب فارسیده بالکز اسم بانیسی اوله رق
اعراب محرر ایله قسطنطین دیرلر سنهٔ هبوطینک درت بیک اوتوز
بش سالنده ایاصوفیه ایله معاینه قو بن مادیان اولا بنا ایلدیکی وبعد
الخراب یدی یوز یکرمی ایکی سنه صکره یعنی درت بیک یدی یوز اللی
یدی سنه سنده ثانیا بوزنطیس یاپوب بوزنطیه تسمیه اولندیغی وبیک یوز
یکرمی ایکی سنه صکره یعنی بش بیک سکز یوز یمش طقوز سالنده
قسطنطین رومیة الکبری دن کلوب تجدید وتوسیع سور ایلدیکی وسنهٔ
هجریه علیه افضل التحیهدن سکز یوز اللی یدی سالی منتصف
شهر ربیع اولنده پنجاه ویک روز محاصره وقتالدن صکره فتح وتسخیر
اولندیغی کتب تواریخده مفصلا محرردر فلیراجع الیها قسطنطین
اسم بانیسی اولدیغی معروف وزمانه مزده دخی ضم قاف ایله اسماء
کفرهدن مشهوردر بعضی ارباب لغتک فتح قافی التزاملری دیارلرنده
کفرهنک انعدامی ایله اسامیلرینه عدم اطلاعلرندن ناشی اولدیغی
محتاج بیان دکلدر اولا نسبتده قسطنطینی اولوب بعده موصوفی
بلده ملاحظهسی ایله تاء تأنیث الحاق اولندقده قسطنطینیه اوله جغی

قسم *

اشکاردر * قسم * بولمک معناسنه کسر قاف ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح قاف وسکون سین ایله قسم دن غلط اولوب فارسیده
فتح تا وسکون قاف ایله تقسیم کردن دیرلر فلان شی قسمین در دیدده

فتح ایله اولور ایسه مصدر اولوب ایکی بولك دیمکی وکسر ایله
اولور ایسه اسم اولوب نصیب وجزء دیمکی افاده ایدر فائده کتب
فقهیه ده باب القسم دخی فتح قاف ایله مصدر اولوب قسم القاسم المال
بین الشرکادن مأخوذدر که زوجاته عدل اوزره حقلرین ویروب
مجامعت وسفردن ماعدا جمیع اشیا ومعاملاتده تسویه یه دیرلر زیرا
وطئ نشاطه موقوف اولمغله تساوی قبول ایلمز ومسافرنده دخی
رجل جمله سنی ترك ایله سفر ایلمه سندن نسانك سفرده حقلری اولمدیغی
ثابت اولدیغندن زوجك اختیارینه محولدر لکن تساوی زوجات بکر
وثیب وجدیده وقدیمه ومسلمه وکتابیه یعنی حرمهٔ نصرانیه
ونکاحلو جاریهٔ مکاتبه ومدبره وام ولد بینلرنده جاریدر اکر بری
مذکوراتدن وآخری جاریه اولور ایسه حره نك قسمی ضعف اولور
یعنی ثلثان منکوحه یه وثلث جاریه یه وطرفینك زیاده لری ینه بوقیاس
ایله در استطراد جزء ونصیب معناسنه کسر قاف وسکون سین ایله
بیان اولنان قسم شطر الشیء معناسنه دخی دلالت ایدر وشیئك قسمی
کندودن اخص اوله رق تحتنده مندرج اولور اسمك اخص اولوب
کلمه تحتنده مندرج اولدیغی کبی وبر شیئك قسمی اولماز الاشیء آخر
تحتنده مندرج شیء دیکره مقابل اولور محرر اولان اسم کبی که
مقابلی فعلدر تحتنده مندرج اولدقلری شیء آخر کلمه اولوب ایکی سندن
اعم اولور اما فتحتین ایله قسم حلف بالله یعنی یمین اولدیغی وحروف قسم
باء وتاء وواو اولدقلری ولفظ ایم قسم ایچون وضع اولدیغی معروف
لکن ایم الله قسمنده اختلاف اولمشدر مذهب فرا اولان عند البصریین
اصلی یمینك جمعی ایمن اولوب تخفیفا نونی حذف اولنمشدر وعند الکوفیین
وذهاب سیبویه ده قسم ایچون موضع کلمهٔ مستقله اولوب اشتقاقی یعنی
اصلی اولمیوب همزه سی دخی وصل ایچوندر بودخی ستیر اولمیه که
حروف قسمده اصل الصاق ایچون اولان حرف بادر زیرا فعلی اسم الله
محلوف بهه وصل وتلصیق ایدوب بر فعل محذوفه دلالت ایدر
بالله دینه نك معناسی اقسم ویا احلف بالله دیمك اولدیغی مشهوردر

مطلب القسم بین الزوجات

مطلب قسم وقسم

تحقیق حروف قسم

حرف واو حرف با ایله مخرجده متحد اولوب وباالصاق وواو عطف
ایچون اولمری ایله عطف ده معطوفی معطوف علیه ایله الصاق
ایلدیکی مناسبتلردن واو بادن استعاره اولنمشدر وحرف تا دخی حرف
واو کبی حروف زیاده دن اولمسی مناسبتیله توسعة اصلة القسم
تا واودن استعاره اولنمشدر وحرف با اصلی اولدیغی ایچون مضمر
ومظهره وسائر اسماء وصفاته داخل اولدیغندن غیری قسمده دخی
اختصاصی اولمیوب بلکه حقیقت الصاق ایچوندر وحرف واوك
فعلی البته مضمر اولور یعنی بالکز والله دینور احلف والله دینماز
وحرف تا مضمر وسائره داخل اولمیوب اسماء حسنادن دخی انجق
اسم جلاله داخل اولوب تالله دینور وبعضا حرف قسم تخفیفا
حذف اولنوب الله لافعلن تعبیری معروفدر اما اصحی نصب ایله
بصریین مذهبیدر کوفیین مذهبنده خفض ایله قرائت اولندقده
تقدیر جاره محتاج اولور * قصاب * بایع لحم یعنی ات صاتیجی معناسنه
تخفیف صاد ایله مستعملدر عربیده فتح قاف وتشدید ومد صاد ایله
قصابدن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم اعراب محرر ایله کند و
لسانلری کبی مستعمل اولوب فتح دریده ضم کاف عربیه ایله کوشت
فروش دیرلر * قطرن * بعضی اشجاری حرق ایله تحصیل اولنان
شیء معروفك اسمی عربیده فتح قاف وکسر طا ویا فتح طا ایله
قطراندن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وکسر تا ایله کتران
دیرلر ارباب لغت بیان ایلمشلر لکن قطرانك معجمی اولمق منفهمدر
فیروزآبادی قاموسده القطران بالفتح والکسر وکضربان عصارة
الابهل والارز ونحوهما دیو بو عباره ایله بیان ایلمشدر فتح اول وسکون
ثانی وضم ثالث ایله ابهل سرو جبلی قسمندن اردج تعبیر اولنان شجر
وضم اول وسکون ثانی ایله ارز ثمری اولمیان چام اغاجیدر وبونلار کبی
عرعر وشربین وسدر وامثاللری اشجاردن حاصل اولور طریق عملی
برقیو حفر اولنوب مراد اولنان شجردن بعد القطع اوزرینه یغوب
احراق اولندقده مائیتی قعر بیرده مجتمع اولور واشجار محرره دن

* قصاب *

* قطرن *

بنفسه سیلان ایدن رطوبتی منعقد اولنجه طبخ ایله دخی حاصل اولور
قسم اخیره عراق وشامده زفت یابس اطلاق ایدرلر * قطع قلم * قلمی
قطع قلم *
عرضنه کسمك معناسنه مستعملدر عربیده فتح قاف وتشدید طا ایله
قط قلم دن غلط اولوب فارسیده مطلقا کسمك معناسنه ضم
باء موحده ایله بریدن وقلم یونمق معناسنه کسرتا ایله تراشیدن قلم دیرلر
خی کلدرکه فتح قاف وسکون طا ایله قطع مطلقا کسمك ومحرر
اولان قط برشیئی عرضا کسمك واعراب قط ایله قدبرنسنه‌یی طولا
یارمغه دیرلر وبازو یازیلن انبوبه‌یه قط اولنمازدن اول قلم اطلاقی صحیح
اولمدیغی آشکاردر بودخی عرضنه کسمك معناسنه تقلیم دن اولدیغنی
بیان ایلمشلردرشیء مرقومه قبل القط عربیده فتح یا ایله براعه وفارسیده
مطلب اسم اصلی قلم
کسر کاف عربیه وسکون لام وآخرده ینه کاف محرره ایله کالك
وبعد القط یازو یازمغه صالح اولدقده عربیده فتحتین ایله قلم وفارسیده
مد خاء معجمه ایله خامه دیرلر استطراد ذکر سبب اراده‌ٔ مسبب قبیلندن
تحقیق اول کتاب
خط یعنی یازویه دخی قلم اطلاق اولندیغی محتاج تفصیل اولیوب ابتدا
کتابت ایدن حضرت آدم وحضرت ادریس علیهما السلام دن
قنغیسی اولدیغنده اختلاف اولنمشدر حضرت ابو البشر استعیذ بالله
وعلم آدم الاسماء کلها ایله مشرف اولمرندن جمیع السن ولغات وانواع
خطوط وارقام وتحریراته وقوف تاملری اولدیغی متفق علیه‌در حتی
اعلای علیینه ارتحاللرندن اوچ یوز سنه مقدم انواع السن وارقامی
ترابدن لوحه‌لر اوزرینه ترسیم بعده طبخ ایلدکلرینی امام سیوطی‌نك
مزهر نام مؤلفنده مفصلا محرر وهرمس الهرامسه یعنی حضرت
ادریس علیه السلام ابتداء کتاب اولدیغی دخی مشهوردر حضرت آدم
علیه السلام تراب صحفه‌لر اوزرینه شیء آخر ایله ترسیم وحضرت ادریس
علیه السلام قلم ایله ترقیم ایلمشدر دیمك ایله بینهمایی توفیق ممکن
اولدیغی آشکاردر وابینا آدم علیه صلوات الله الاکرم حضرتلری
یدی یوز لغت تکلم بیوردقلرندن عند العلماء صور رسمیه دخی یدی یوز
قلم اولوب زمان شریفلرنده سریانی مستعمل اولدیغی معروفدر

السنهٔ ناسده اون ایکی قلم دیو مشهور اولنلری ابن خلکان وفیات
الاعیان نام مؤلفنده سریانیه وعربیه وحمیریه ویونانیه وعبرانیه
وفارسیه ورومیه وقبطیه وبربریه واندلسیه وهندیه وصینیه اولمق
اوزره بیان ایلمشدر امازمانه‌مزده متعارف اثنی عشریه کوفی وتعلیق
وثلث ونسخ وغبار یعنی سیاقت وریحانی ومحقق وتوقیع ورقعه
ودیوانی ومثلث ومسلسل اولوب بحمده وکرمه سبحانه سایهٔ عنایت
وایهٔ دولت عثمانیه صینت فی وقایة الرحمانیه‌ده آستانهٔ علیه‌دن
غیری اکثر بلدانده خطوط محرره‌نك معلمان ذوی الادمانی
واساتذهٔ فائق الاقرانی قرنا بعد قرن موجود
اولوب نکت ومزایای خطی تعلیم وطور
کتابت حروف ومرکباتی ترقیمدن
خالی اولمدقلری
معلومدر

سلسلهٔ خطاطین ثلث حضرت علی ابن ابوطالب رضی الله عنه
جنابلرینه بوصورتده منتهی اولور

احول
ابرهیم سجزی
اسحق ابن حماد
حسن بصری
محمد ابن مقله
حسن المرزبانی
محمد ابن اسد
علی ابن هلال
محمد ابن عبد الملك
زینب الشهدة
عمد المؤنس
یاقوت المستعصمی
السید حیدر
عبدالله الصیرفی
خیرالله
حمدالله المعروف بابن الشیخ
دامادی شکرالله
اوغلو مصطفی دده
اوغلو محمد دده
اوغلو درویش محمد
حسن الاسکداری
خالد ارضرومی
دفتردار السید اسمعیل
درویش علی
صوبجی زاده
اغاقپولی اسمعیل
اسمعیل زهدی
کاتب زاده مصطفی
عمر افندی
قلعه لی
اکری قپولی

لکن قلم کوفینك معلم ومعلمی نادر الوجود اولدیغندن غیری ترقیم
هجاسی ایکی صورت وترتیب حروفی طور آخر اولمغله لاجل البیان
ترسیم اولندی شکل اول

الف باء تاء ثاء جیم
حاء خاء دال ذال راء
ازه طاء ظاء كاف لام
میم نون صاد ضاد عین
غین فاء قاف سین شین
هاء واو لام الف یاء

طور دیکر کوفی حروف هجاسی بر ترتیب مشهود

ا ب ت ث ج
ح خ د ذ ر
ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف
ق ك ل م ن
و ه لا ی

محرر اولان اقلامه ملایم اولمغله اقلام قدیمه وخطوط کوناکون
ونادیده وناشنیده‌یی ترسیم وبیانه خامهٔ سیه جامه جنبان اولدی

قلم سریانی اقدم اقلام اولوب حضرت آدم صفی الله علیه السلام
زماننده جاری ایمش عدد حروفی یکرمی سکز اولوب قطع
ووصل اولنور ایمش ترقیم هجاسی ایکی صورت ایله کورلمشدر کمازی

الیف باث ثاو ثوث کیم
حاث خا دالث ذبد راش
زای سلث شاین صادی ذادی
طاث ظا عا غا فا

قوف كاف لامث ميم نون

وو هابى يوت

قلم صوابانى وصليابى دخى ديرلر حضرت شيث عليه السلام قلميدر ترتيب حروف هجا وقطع ووصلى سابقى كبى اولوب قوم شيث لغتى اوزره ترقيم اولندیغى صورتده قرائت اولنور ايمش

انى ب بلا ننون ث نه ج جن

ح حم خ خل ه د دك ذ ذق ر رف

ز زغ س سن ش شط ص صطا ض ض

ط ثا ظ ذا ع عاو غ غجا ف فى

ق قس ك كق ل ل م ما ن نى

وو وه هات لا لا ى يى

قلم قيناوى قينان بن انوش بن شيث عليه السلام قلميدر حروف هجاسى كذلك قطع ووصل ايله تحرير اولندیغى اوزره قوم مرقوم لغتنده قرائت اولنور ايمش

او ب بى ث ثاو ث ثخ ج غبم

ح حى خ كا د دا ذ ذطا ر رط

ز زا س سالك ش شاد ص صا ض ضا

ط طابين ظ ذابين ظا بين ثا

ع عو غ غين بين غين ف فاف

ق قاف بين قاف ك كاف بين كاف ل لا م م ن نون

وو ه هيث ى يه

قلم برباوى وبرقاوى دخى ديرلر اوچ قسم اولوب حضرت ادريس عليه السلام زمانلرنده مستعمل لغت اوزره تكلم اولنور ايمش

قسم اول
قسم ثانى به لاه وه هه نو
قسم ثالث

سى سى نا

لام عسه شه دال لا

كه طا سه داه

فا طاه غاه خا اوق

غاه ضه راه كبم

قلم حرزمى حضرت نوح عليه السلام قلمى اولوب زمان دولتلرنده زبانزد لغت اوزره قرائت اولنورايمش حروف هجاسى

هشا بشا حشا طفشا نشا

طحسا وشا حفط خصد طحسا

بغشا شرسا عسه حعشا سطاق عطسا

لسغا عطشا عطسا بغسا قشا

حبسا قبشا محسا عسا

طفشا نعشا بعسا

قلم سامى سام ابن نوح عليه السلام قلميدركه لغت سام اوزره تحرير اولندیغى صورتده قرائت اولنور ايمش حروف هجاسى

ا الف ب با ت تا ث ثا ج جا
ح حا خ خا د دا ذ ذال ر را
ز زی س سین ش شین ص صاد ض ضاد
ط طا ظ ظا ع عین غ غین ف فا
ق قاف ك كاف ل لام م میم ن نون
و واو ه ها ی یا

قلم هندی حام بن نوح علیه السلام قلمی اولوب حالا اقلیم هندستانده یساردن یمینه تحریر ایله بین الناس جاریدر حروف هجاسی یکرمی بش اولور برین صورت

اکا کب بکب جکج دکد هکه وکو زکز حکح طکط یکی ککک لکل مکم نکن سکس عکع فکف صکص قکق رکر شکش تکت ثکث خکخ ذکذ ضکض ظکظ غکغ

قلم صبنی یافث بن نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام قلمیدر که حالا دیار چینده متعارف اشکال وتسمیه حروف وجه محرر اوزره ایمش حروف هجاسی

ازا بابا جج دادا هه وو زا حا طا یا کا لا م نون س ع ف ص ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ

قلم براخیمی برهمی دخی دیرلر حضرت ابراهیم علیه السلام قلملری

اولوب زمان هزلرنده مستعمل لغت ایله قرائت اولنور ایمش حروف هجاسی

ال با تا ثا جیم حا خا دال ذال را زی سین شین صاد ضاد طا ظا عین غین فا قاف کاف لام میم نون واو ها یا

قلم اسمعیلی حضرت اسمعیل علیه السلام قلمیدر ارقام ایله اشارتدن عبارت اولمغله رقم هندی ایله تحریر اولنوب نبی مشار الیه صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلری عهدنده زبانزد لغت اوزره بعینه قلم هندی کبی قرائت اولنور ایمش اشکالی برین صورت

١ ا ٢ ب ٣ ج ٤ د ٥ ه ٦ و ٧ ز
٨ ح ٩ ط ١٠ ی ٢٠ ك ٣٠ ل ٤٠ م ٥٠ ن
٦٠ س ٧٠ ع ٨٠ ف ٩٠ ص ١٠٠ ق ٢٠٠ ر ٣٠٠ ش
٤٠٠ ت ٥٠٠ ث ٦٠٠ خ ٧٠٠ ذ ٨٠٠ ض ٩٠٠ ظ ١٠٠٠ غ

رقم هندی مناسبتی ایله فائدهٔ ماثی حاوی اولور ملاحظه سنه مبنی متعارف اولان ارقام سائره دخی ترقیم اولندی

سنبنی	هندی	افرنجی	عبرودی	رومی وارمنی
ا	١	I	א	1
ب	٢	II	ב	2
ج	٣	III	ג	3
د	٤	IV	ד	4
ه	٥	V	ה	5
و	٦	VI	ו	6

ز	٧	VII	ז	7
ح	٨	VIII	ח	8
ط	٩	IX	ט	9
ى	١٠	X	י	10

قلم طبیعی كه رموزات كتب كیمیا وسمیاده واشارات تنزیل اوفاقده رقم حساب محلنده استعمال اولنور

احاد	عشرات	مات	الوف
١	١٠	١٠٠	١٠٠٠
٢	٢٠	٢٠٠	٢٠٠٠
٣	٣٠	٣٠٠	٣٠٠٠
٤	٤٠	٤٠٠	٤٠٠٠
٥	٥٠	٥٠٠	٥٠٠٠
٦	٦٠	٦٠٠	٦٠٠٠
٧	٧٠	٧٠٠	٧٠٠٠
٨	٨٠	٨٠٠	٨٠٠٠
٩	٩٠	٩٠٠	٩٠٠٠

اشبو قلم طبیعی مشجر قیدی ایله صفر محللری حلقه یرینه اشكال اتی البیان صورتنده دخی رقم اولنور برین هیئت

وقس علیه البواقی

قلم یونانی حضرت اسحق علیه السلام عهد عالیلرنده جاری اولان رسومدر كه زمانه مزده لاتینی تعبیر ایدرلر رسم خطلری ایكی قسم اولوب احدهما به اسطانپه یعنی باصمه وآخره منسقر بطو یعنی خط دست اطلاق اولنور حروف هجای لاتینی اسطانپه

اف F ا E د D چه C ب B آ A

ام M ال L ق K ای I اق H چ G

اس S ار R قو Q پ P او O ان N

ژطه Z ایسلو Y انكس X وو V ث T

حروف هجای منسقر بطو یعنی خط دست لاتینی

اف f آ a د d چه c ب b ا e

ام m ال l ق k ای j اق h چ g

اس s ار r قو q ب p او o ان n

ژطه z ایسلو y انكس x وو u ث t

قلم صابی صابیون دیو معروف ملت قدیم قلملریدر كه قوم مرقوم لغتی اوزره جاری ایمش حروف هجاسی

ا الیف ب بات ت تاو ث ثو

ج كیم ح حات خ خا د دالث

ذ ذیل ر راش ز زای س سمكت

ش شار ص صادی ض ذادی ط طات

ظ ظا ع عا غ غا ف فا

ق قوف ك كاف ل لامت م میم

ن نون و واو ه های ی یوت

قلم یعقوری یعقوب علیه السلام قلمیدر كه عهد دولتلرنده جاری مار البیان قلم صابیده محرر لغت ایله تسمیه اولنور ایمش حروف هجاسی

ا ب ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ع ط ظ

ع غ آ ف ق ف ك ل

م ن و ه ى لا

قلم عبرانی حضرت موسی علیه السلام قلمیدرکه ایکی صورنده اولوب الی الان یهودا طائفه‌سی استعمال ایدرلر ترتیبلری ابجددن قرشت تمامنه‌دك اولمغله مابعدی سواقطدر

الف بت جیمال دالت ه

واف زدای ح خت طت ى یوذ

كف قف لامت م م

نون س صماخ عین ف پ

فف صدو ق قف ر

ش شن ت طاف طائفهٔ مسفوره‌نك استعمال ایلدکلری محرر اولدیغی اوزره یکرمی یدی شکل اولوب قرأتلری دخی ترقیم اولندیغی کیبدر لکن بشی مکرر اولمغله اصل حروفلری تخذ ضظغ دن ماعدا یکرمی ایکی قالور اما حروف سواقط دخی بو صورنده ترقیم اولندیغی دوش لحاظهٔ فقیر اولمشدر

ث خ ذ ض ظ غ

یهودیلرك خط دست دیو زمانه مزده ترقیم ایلدکلری عبرانیدن قسم ثانیدر حروف هجاسی

ا ب ج د ه و ز

ح ط ى ك ل م

م ن س ع ف

ص ق ر ش ت

قلم عزرمی حضرت هرون علیه السلام قلمیدر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح خ د

ذ ر ز س ش ص ض ط

ط ظ ع غ ف ق ك ل م

ن و ه ى لا

قلم داودی حبری وصبری دخی دیرلر حضرت داود علیه السلام قلمیدر اکثری عزایم بو خطلر ایله تحریر اولنور صورت اولدر هجاسی

ا ب ت ث ج ح خ

د ذ ر ز س ش ص

ض ط ظ ع غ ف ق

ك ل م ن و ه ى

لا

نوع دیکر کاتری دیو مشهوردر

ا ب ج د ه و

ز ح ط ى ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

نوع آخر قلقراطومات دیو معروفدر

ا ب ت ث ج ح خ د

ذ ر ز س ش ص ض

ط ظ ع غ ف ق ك

ل م ن و ه لا ى

نوع دیکر از قلم داودی

ا ب ج د ه و

ه و ز ح ط ی لا ک ل
م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ
ذ ض ظ غ لا

قلم هكاهنى حضرت سليمان عليه السلام قلميدر بودخی مرع اقلامدندر حروف هجاسی

ا ب ج د ه و ز
ح ط ی ك ل م ن
س ع ف ص ق ر ش
ت ث خ ذ ض ظ غ

قلم كاهنى ديكر كه اكثرى تعويذ بو اشكال ايله ترقيم اولنور

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن و ه ی لا

قلم رومی حضرت عيسى عليه السلام قلمی اولوب فی زماننا هذا طائفهٔ رومك تحرير ايلدكارى صورك دخى باصمه وخط دست ديو اشكالى ايكى صورت ايله ترقيم اولنور حروف هجاى باصمه

Α الفا	Β ويت	Γ غم	Δ ذالته	Ε ابسلو	Ζ ذت
Η ات	Θ ثت	Ι ایت	Κ قبا	Λ لوز	Μ مى
Ν نی	Ξ اکسی	Ο اومقرو	Π پی	Ρ رو	Σ سیم
Τ ت	Υ ابسلو	Φ فی	Χ هی	Ψ پسی	Ω اومغه

خط دست قلم رومی هجاسی

α الفا	β ويت	γ غم	δ ذالته	ε ابسلو
ζ ذت	η ات	θ ثت	ι ایت	κ قبا
λ لوز	μ مى	ν نی	ξ اکسی	ο اومقرو
π پی	ρ رو	σ سیم	τ ت	υ ابسلو
φ فی	χ هی	ψ پسی	ω اومغه	

قلم افرنجی قدیم

حضرت شمعون عليه الصلوة والسلام قلمی اولوب زمانه مزده متروك اقلامدندر حروف هجاسی

ا و ب ج د ه
و ز ح ط ی
ك ل م ن س
ع ف ص ق ر
ش ت ث خ ذ
ض ظ غ

قلم قبطی حضرت جرجيس عليه السلام قلميدر حروف هجاسی

الفا الفه بی نی نی کی
ع حی خی دازه ذازه راه
زی سه شه صاه ضاه
تبه ظوه عا غا فی
قه کبه لوه ما نی
وف هی لا یو

قلم ارمانوسی حضرت دانیال عليه السلام قلمی اولوب زمانه مزده ارمنی طائفه سنك ترقيم ايلدكارى اشكالدر حروف هجاسی

ج	طا	كم	بن	ايب
ژ	طو	بت	ا	ظا
كن	چ بين السين	خ	ليون	ان
ن	ج	خط	چابين السين	جو
جا	وو	ش	نو	وهي
وو	ث	را	ج	ب
پيون	هيون	چو	ز	ديون
	ف	او	بو	ك

قلم عربي حضرت سيد المرسلين محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينك قلم هنبر رقملري اولوب تعريف وتوصيفدن مستغنيدر لكن فائدة مابي مشتمل اولمق ايچون اشكال حروفنك دال اولديغي رقم سنبني تحرير اولندي

ا ١	ب ٢	ج ٣	د ٤	ه ٥	و ٦
ز ٧	ح ٨	ط ٩	ى ١٠	يا ١١	يب ١٢
يج ١٣	يد ١٤	يه ١٥	يو ١٦	يز ١٧	يح ١٨
يط ١٩	ك ٢٠	كا ٢١	الى آخره	ل ٣٠	لا ٣١
كذلك	م ٤٠	ما ٤١	ن ٥٠	نا ٥١	س ٦٠
سا ٦١	ع ٧٠	عا ٧١	ف ٨٠	فا ٨١	ص ٩٠
صا ٩١	ق ١٠٠	قا ١٠١	قب ١٠٢	الى قط ١٠٩	قى ١١٠
قيب ١١٢	قك ١٢٠	قكا ١٢١	قل ١٣٠	قلا ١٣١	قم ١٤٠
قما ١٤١	قن ١٥٠	قنا ١٥١	قس ١٦٠	قسا ١٦١	قع ١٧٠
قعا ١٧٩	قف ١٨٠	قفا ١٨١	قص ١٩٠	قصا ١٩١	الى قصط ١٩٩
ر ٢٠٠	كذلك الى ش ٣٠٠	ت ٤٠٠	ث ٥٠٠		خ ٦٠٠
ذ ٧٠٠	ض ٨٠٠	ظ ٩٠٠			

بونلردخي يوز عدد قياسي ايله ترقيم اولنور غ ١٠٠٠ غا ١٠٠١ غيا ١٠١١

غقا ١١١١ اون عدد اولان يايه نقطه وضع اولنمیوب یالکز اشارت ایدرلر تحریریمز هنگامی سال هجریه علی مهاجرها افضل التحیه‌نك بيك ايكيوز اون سكز سنه سی ماه رجب المرجبك يكرمي اوچنجي كونی اولمغله بو صورتده ترقيم اولنور غرح في ب ع وقس عليه الباقي

قلم بربري محمد بن حسين قلمي اولوب اندلس وافريقيه‌ده ساكن جبل عظيم بربر تعبير اولنسان قوم لقبلري اوزره تسميه اولنوب قرائتي كندولره مخصوص اولمغله تاريخ ابن خلدوني اتقانه محتاجدر

حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن و ه لا ى

قلم فارسی حروف عربيه‌دن سكز حرف يعني ثاء وحاء وصاد وضاد وطاء وظاء وعين وقاف معدوم اولملري ايله يكرمي بر قالوب چهار حرف فارسيه‌نك وجودي ايله هجاسي يكرمي بش اولوب قرائنلري آخري الف اولان اسماء حروفي عيسی وموسى كبي يايه قلب ايله ما قبلنك فتحه‌سني بين الفتح والكسر اماله‌يه تبديل ايدرلر

يرين سياق

ا الف	ب بی	پ پی	ث ثی	ج جيم
چ چيم	خ خی	د دال	ذ ذال	ر ری
ز زی	ژ ژی	س سين	ش شين	غ غين
ق قاف	ك كاف	گ گاف	ل لام	م ميم
ن نون	و واو	ه هی	لا لا	ی بی

حروف اربعه دريه‌نك تحرير ايله افاده‌سي ممكن اولميوب سماعه

محتاج اولدیغی معلومدر قلم دیکر فارسی قدیم ایکی حرف دری یعنی ڤاه و ڤاف زیاده اولمغله حروف هجاسی یکرمی یدیدر

ا الف	ب بی	پ پی	ت تی	ج جیم
چ چیم	خ خی	د دال	ذ ذال	ر ری
ز زی	ژ ژی	س سین	شین شین	غ غین
ف فی	ق قاف	ڤ ڤاف	ك كاف	گ گاف
ل لام	م میم	ن نون	و واو	
ه هی	لا لا	ی یی		

مطلب تفصیل هجای فارسی

استطراد میدان نهی ده صاحب قدح معلی اولان ذواته مستور ونهان دکلدرکه جمیع ممالك اسلامیه ده تعلیم وتعلم قرآن عظیم الشان ایچون صبیانه یکرمی طقوز حروف هجای عربی یی عرض وایذان ایدرلر لکن هرقومك مقتضای لسانلری بعضی مخارج سببی ایله زیادهٔ حروف لازم اولور فارسیده محرر اولان پ وژ وچ وگ حروفلری کبی اعجام نوهوسانه درسخانه لرنده اسامی حروفی بوصورتده تعلیم ایدرلر ایمش

الف بی نی ثی جیم حی خی دال ذال ری
زی سین شین صاد ضاد اطغی اظغی عین غین فی
قاف کاف لام میم نون واو هی لام الف یی

بعده الفده یوق باالتده برنقطه سبقنه کلدکده الف هیچ چه نه دارد بی یك نقطه درزبردارد تی دونقطه در زبردارد ثی سه نقطه درزبردارد جیم یك نقطه درمیان دارد اول دیارلرده حانك بوصورتده ج علامتی اولدیغی ایچون حی درمیانه کچك دارد دیو تعلیم ایدرلر ایمش الی آخره ابجد هجاسی سبقنه کلدکده الف بایی زبر اب جیم بادال زبر جد ابجد هی باواو زبر هو واو بازی زبر وز هوز حی باطغی پیش خط اطغی بایی زبر طی حطی کاف زبر ك لام زبر ل میم بانون زبر من کلمن سین باعین زبر سع فی باصاد زبر

فص سعفص قاف زبر ق ری زبر ر شین باتی زبر شت قرشت ثی زبر ث خی باذال زبر خذ ثخذ ضاد زبر ض اظغی باغین زبر ظغ لام دو زبر لا ضظغلا

قلم جعفری اکثری ارباب کیمیا استعمال ایدر حروف هجاسی

ا	ب	ت	ث	ج
ح	خ	د	ذ	ر
ز	س	ش	ص	ض
ط	ظ	ع	غ	ف
ق	ك	ل	م	ن
و	ه	لا	ی	

قلم اقلام علم سیمیا کتابلرنده اوچ صورت ایله تحریر ایدرلر طور اول هجاسی

ا	ب	ت	ث	ج
ح	خ	د	ذ	ر
ز	س	ش	ص	ض
ط	ظ	ع	غ	ف
ق	ك	ل	م	ن
و	ه	لا	ی	

نوع دیکر قلم اقلام حروف هجاسی

ا	ب	ج	د	ه	و
ز	ح	ط	ی	ك	ل
م	ن	س	ع	ف	ص
ق	ر	ش	ت	ث	خ
ذ	ض	ظ	غ		

طور آخر قلم اجار هجاسی

ا ب ج د ه و

ز ح ط ی ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

قلم شاباق بودنجی سیمیا کتابلرنده محرردر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن و ه لا ی

قلم طیرمال بنه محرر رفتار ارقامندندر حروف هجاسی

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ی

قلم طرازی کذلك فنین مرقومین ارقامندن اولوب برای اخفا حروف عربیه تغییر اولنمشدر بوینه ترتیب

اع حب ست جث غج ذح دخ بد ثذ شر

فز تس یش خص زض ٢ط لظ كع هغ مف

ضق قك طل وم صن نو رهـ ظی سلا

قلم ملقطیر بابلی وکاهنی وصغیر دیو صور ثلاثه‌ده ترسیم ایدرلر اصحی محرر اولاندر حل عقود وتعوید وعزایم روحانیاتده استعمال اولنور حروف هجای بابلی

ا ب ج د ه و

ز ح ط ی ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

قلم ملقطیر کاهنی حروف هجاسی

ا ب ج د ه و

ز ح ط ی ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

قلم دیکر ملقطیر صغیر حروف هجاسی

ا ب ج د ه و

ز ح ط ی ك ل

م ن س ع ف ص

ق ر ش ت ث خ

ذ ض ظ غ

قلم كتاب الراحة لجابر بن حيان رئيس كيماگران رسالهٔ مرقومه‌ده الغاز ايلديكى قلمك حروف هجاسى

قلم كتاب تصعيد سبالامبس قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم كتاب تصعيد زرنيخ وكبريت قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم كتاب نواميس كبير افلاطون قلميدر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم كتاب سر الاسرار وبصائر الابصار قلميدر كه الشيخ احمد بونى جنابلرى اكثر طلسمات بو شكللر ايله رمز واخفا اولنديغنى بيان ايدر

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم كتب روحانيات واعمالها حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و لا ى

قلم بكلنيل از اقلام سيميا حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ
ع غ ف ق ك ل
م ن ه و ى

قلم كتاب سيماى كبير حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

قلم كتاب سيماى صغير حرف هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

قلم المعقول بودخى سيما وكيميا كتابلرى رموزاتندندر حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

قلم الاسرار كتب اوفاق ونار نجات وسيميا وكيميا اقلامندندر

اشكال حروف هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

نسخهٔ ديكر قلم الاسرار اشكال هجاسى

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن ه و لا ى

نوع آخر قلم الاسرار كه خط هندى ديو مشهوردر ابقغ حسابى ايله مجانسلر ترتيب اولنوب حين تحريرده هر بر كلمه يه بر خط كشيده اوله مطلوب اولان حرفك رقم هندى ده مدلولى رتبهٔ احاددن ايسه اول خطه واصل اولميه اكر عشراتدن ايسه اول خطه واصل اوله اكر مآتدن ايسه خطى تجاوز ايده اكر الوفدن ايسه بعد التجاوز جانب يمينه ميل ايده صورت مجانست

ابقغ	بكر	جلس	دمت	هنث
١:١٠١	٢:٢٠٢	٣:٣٠٣	٤:٤٠٤	٥:٥٠٥
وسخ	زعذ	حفض	طصظ	
٦:٦٠٦	٧:٧٠٧	٨:٨٠٨	٩:٩٠٩	

احاد ٩٨٧٦٥٤٣٢١ عشرات ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مآت ٩٨٧٦٥٤٣٢١ الوف ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مثال ایقغ بکر لفظلری تحریر مراد اولندقده بوصورتده اولور
وقس علیها البواقی .

قلم رملی نقطه وباقرعه ایله آشکار اولان صور رملیه اون التی شکله منحصره اولمغله تسکین طمطم هندیه آخر اشکال طریق ترتیب حروف ابجدده حرف غینده تمام اولدیغنه مبنی اول الاشکال لحیاندن تکرار ایله حین تحریر تراکیبده فوقنه ویاتحتنه حرف ثانی شکل مرقوم اولدیغنی بیان ایچون ایکی اشارت اولنور لکن بین الرمالین متعارف اولان بعضی شکلک مدلولی ایکی حرف وبعضینک مدلولی حرف واحد اولوب بعد الاستخراج تلقیط ایله نطق ایدر مانحن فیه‌دن اولمغله تفصیلی ترك اولندی خط رملی بوصورتده ترتیب اولنور

ا لحیان ب انکیس ج حمره د بیاض
ه نصرت خارجه و نصرت داخله ز عتبهٔ داخل
ح عتبهٔ خارج ط جودله رایة الفرج دخی دیرلر
ی نقی الخد ك قبض داخل ل قبض خارج
م جماعة ن عقله س اجتماع ع طریق
ف لحیان ص انکیس ق حمره ر بیاض
ش نصرت خارجه ت نصرت داخله ث
عتبهٔ داخل خ عتبهٔ خارج ذ رایة الفرج ض
نقی الخد ظ قبض داخل غ قبض خارج

قلم بهرامی نامی ایله رمز والغاز ایچون حروف هجاسی اشکال محرره‌ده برنوع خط دخی گورلمشدر

ا ب ت ث ج ح خ د

ذ ر ز س ش ص ض
ط ظ ع غ ف ك
ل م ن و ه لا ی

قلم شجری سروك دخی دیرلر ایکی قسمدر مشهوری اولا برخط کشیده اولنوب تحریری مراد اولان لفظك اول حرفی کلمات ثمانیهٔ ابجددن قاچنجی کلمه‌ده واقع ایسه جانب یمینه اول مقدار اشارت اولنوب حرف مطلوب کلمه‌نك قاچنجی حرف ایسه جانب یساره اشارت اولنور ترتیب

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨
ابجد	هوز	حطی	کلمن	سعفص	قرشت	ثخذ	ضظغ

بوسیاقده معلومدر تمام ابجد خط شجری ایله الی آخره بوصورتده ترقیم اولنور

نوع دیگر خط شجری حکیم دیسقوریدوس ایجادیدر رتب اعداده بسط ایله بوصورتده ترسیم اولنور

ا ب ج د ه
و ز ح ط احاد ی
ك ل م ن س
غ ف ص عشرات ق

خط كصلا ديو بين الناس متعارف قلم حروف هجاده موجود
غير منقوط حرفلرى ازدواج وتحريرى مطلوب كلمه ده واقع
حرف مسقوطك محلنه رفيقى تحرير وحروف منقوطه‌لر على حاله
ابقا اولنديغى مشهوردر بوكا قياس ايله حروف هجادن منقوط
وغير منقوط ازدواج ايله كسنه واقف اولمق ايچون خط ناديده
وناشنيده اختراعى ممكندر خط كصلانك حروف مزدوجه‌سى
بوصورتده نظم اولنمشدر بيت كمصلا درسع له اوخط بود حرف
منقوطش بجاى خود بود مثال اسم قلم مرقوم خط كصلا رقميى
مراد اولدقده خج مكلص ايله بيان اولنور خطوط مرموزه‌دن
برنوعى دخى حروف ابجدى كلمات سبعهٔ آتى البيان اوزره تركيب
وترتيب واعراب ايدوب رقمى مطلوب اولان حرفك قنقى كلمه‌ده
اولديغنه وحركه وجزمى حرف مطلوب اول كلمه‌نك قاچنجى حرفى
اولديغنه دلالت ايدر برين صورت

ابجد هوزج طيكل منسع فصقر شتثخ ذضظغ

امثالى خط رموز بوصورتده تحرير اولنور
وقس عليه البواقى

بودخى پوشيده اولميه كه وضع وترتيب كلمات ابجده اقوال عديده سرد
وبيان ايلمشلردر صحته اقربى اولا كتابت عربيه‌يى وضع ايدن ملوك
مدينك اساميسى اولوب رئيسلرى اسمى كلمن ايمش وقول ديكرده
واضع اول مرامر بن مره‌نك سكز نفر اولادى اولمغله الى آخر الزمان
وسيلهٔ ذكر ملاحظه‌سيله حروف معلومه‌دن سكز كلمه تركيب
واولادينه تسميه ايلمش

* قفتان *
قفتان * عنترى اوزرينه لبس اولنان ثوب معروفك اسمى فارسيده
فتح خاء معجمه ايله خفتاندن غلط اولوب عربيده ضم اول وتشديد
ومد را ايله دراعه ديرلر خفتان محرر درع التنه لبس اولنان پنبه‌لى
جبه رسمنده خفتانك اسميدر كه تركيده چوقال ديرلر فارسيدن بعد
* قفس *
النقل خفتان معروفه تخصيص ايلمشلردر * قفس * طيور حبس ايتمك
ايچون اعمال اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده لغت اصلى اولميوب
عربيده فتحتين وآخرده صاد ايله قفصدن مجهدر محل نسوانه
وضع اولنان قفص دخى تشبيها اطلاق اولنمشدر كالامهن مثل كلام
* قفه *
الطيور معروفدر * قفه * عموما رأس يعنى جمله باش معناسنه
استعمالى شايعدر عربيده بيونك آردى انسه معناسنه فتح قاف وقصر
الف ايله قفادن غلط اولوب فارسيده كسر فا وفتح رائين مهملتين
ايله فرارو ديرلر ذكر جزء اراده‌ٔ كل ملاحظه‌سيله معنا غلطدن سالم
* قفوله *
اولور * قفوله * ايكى ذراع قدلو وورقى عريض وخشونتلو وثمرى
داللرنده متفرق ديارهند وستانده نابت صغير وكبير شئ مشهورك
اسمى عربيده على العموم صغير وكبيرنه اطلاق اولنان مد قاف
اول وضم ثانى وتشديد لام ايله قاقله‌دن غلط اولوب فارسيده كبيرينه
مد ها ايله هال وصغيرينه كسر ومد ايله هيل ديرلر اهالىٔ حرمين
محترمينك اسم عربيسنى ترك ايدوب لفظ فارسى ايله قسم كبيرينه
* قوقنوز *
هيل حبشى وقسم صغيرينه هيل هندى تعبيرلرى امر عجيبدر * قوقنوز
عنقا كبى غريب الخلقه طير مشهورك اسمى سريانيده ضم قاف اول
ونون وسكون قاف ثانى ايله قفنس دن مجهم ضمتين ايله ققنوس دن
غلط اولوب فارسيده قوقونس وقوقنس دخى ديرلر عربيده اسم
مخصوصنه ظفرياب اوله‌مدق طير مرقومى اكثر فرهنكلرده
بووجهله تعريف ايدرلر كه هندوستان جزايرندن شنكونه نام براطه‌ده
موجود نقوش وخطوط كوناكون ايله منقش ومخطط دراز
منقار مرغ بزرك اولوب ومنقارنده اوچ يوز آلتمش سوراخ اراءيش
بلند وپست هر برندن برصدا ظهور ايلمه‌سندن حكماى متقدمين

موسیقی بی اندن احذ ایلمشلر وتناسلی اولیوب بیك سنه معمر
اولدقدنصکره خاروخس جمع ایدوب اوزرینه صعود وجناحینی
ضرب وتحریك ایله آتش ظاهر اولوب کندو دخی محترق
اولدقدن برقاچ ایام صکره رماد مزبوردن بچـه سی پیـدا اولور
انکار وجود ققنس
ایمش اکرچه قدرة الله تعالی عز وجله یه نظرا بعید دکلدر لکن لغات
عربیه وکتب مفردات طبیه ده عدم وجودینه مبنی همجنسی رسمندر
* قلاوز *
کبی خرافیات اعجامدن اولمسی منفهمدر * قلاوز * یول کوستریجی
معناسنه کسر قاف ایله مستعملدر چغتاییده فتح قاف ایله قلاوزدن غلط
اولوب عربیده فتح دال ایله دلیل وفارسیده ایکی جزءدن مرکب
رهبر دیرلر جزء اولی یول معناسنه راه مخففی ره وثانیسی ضم با وسکون
را ایله برینه ضم اول ایله بردن لفظندن اسم فاعل اولمغله معنای
* قلب *
ترکیبسی یول ایلدیجی دیمك اولور کثرت استعمال ایله دفع ثقلت ایچون
برك ضمه سنی فتحه یه تبدیل ایلمشلردر * قلب * مست جیلر و قیومجیلر
وسائرلرك استعمال ایلدکاری اشیاء متنوعه یه اطلاق اولنان اسم
مشهور عربیده مد قاف وفتح لام ایله قالبدن غلط اولوب فارسیده
فتح تا ونون وسکون بای عجمیه وآخرده کاف عربیه ایله تنپك زرکرلرك
سیم وزر ایدوب ریخته ایلدکاری قالبه دیرلر عربی وفارسی هربرینك
* قلبور *
اسم مخصوصی اولمغله اراده بیورانلر کتب لغاته نظر ایلیه * قلبور
بعضی نسنه لرك جید وردیسنی تفریق ایچون استعمال اولنان شیء
معروفك اسمی فارسیده کسر غین معجمه وسکون لام ایله غلبیردن غلط
* قلبه *
اولوب عربیده اعراب محرر ایله غربال دیرلر * قلبه * اکثر بستان
بکجیلری اتخاذ ایلدکاری محل معروفك اسمی فارسیده خانه تنك وتاریك
ومختصر ومحقر معناسنه ضم کاف عربیه وسکون لام وفتح با ایله کلبه دن
* قلپه زن *
غلط اولوب عربیده فتح خاء معجمه وسکون با ایله خیمه دیرلر * قلپه زن
زر وسیم دن مغشوش اقچه قطع ایدن کسنه معناسنه فتح بای عجمیه ایله
مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح قاف وزا وسکون لام
ونون ایله قلب زندن غلط اولوب عربیده فتح زا وتشدید ومد یا ایله

زیاف دیرلر قلب زنك جزء اولی فتح قاف وسکون لام ایله قلب آلوده
غل وغش زر وسیم وامثاللری نسنه لر معناسنه جزء ثانیسی فتح اول
وسکون ثانی ایله زن فاعل ومباشرینه دلالت ایچون اواخر اسمایه
لاحق زن اولمغله معنای ترکیبیسی مغشوش نسنه فاعلی ومباشری
* قلف *
دیمك اولور * قلف * ظرف یعنی قاب معناسنه مستعملدر عربیده
کسر غین معجمه ایله غلافدن غلط اولوب فارسیده ضم لام ایله لو
* قله مسك *
دیرلر * قله مسك * لاله لی یاغی دخی تعبیر اولنان طیب معروفك اسمی
فارسیده ایکی جزءدن مرکب غالیهٔ مشكدن غلط اولوب عربیده
فتح را ومد با ایله زباد دیرلر ترکیب مرقومك جزء اولی مد غین معجمه
وکسر لام ایله غالیه رایحهٔ طیبه وضم میم وسکون شین معجمه وآخرده
کاف عربیه ایله مشك ناف آهو اولان مسك معنالرینه اولمغله معنای
تحقیق صورت تحلیب رباح
ترکیبیسی کوزل قوقولی مسك دیمك اولور رفائده زباد مرقوم بلاد حبشه
واقاصی هندده موجود جثه ده کلبه قریب رمادی رنك وسیاه
خطوط ایله مخطوط مسك کدیسی دیو مشهور حیوانی زیاده تحریك
ایله اضطراب وبرلدکده اویلقلری بیننده موی دن خالی ممه کبی
عضوندن ترشح ایدر ایمش حیوان مرقومه عربیده فتح را ایله رباح
وفارسیده ضم کاف عجمیه ایله کربهٔ مشك دیرلر اکثر لغویون وبعضی
فقها غلط ایدوب الزباد یحلب من الرباح دیو بیان ایلمشلردر
* قلبه طاشی *
منشأ غلط محل محرردن اخذی اولمسی بعید دکلدر * قلبه طاشی
اشنان یعنی چوغان تعبیر اولنان نبات مشهورك رطبی احراقده حاصل
اولان آبك اسمی عربیده کسر قاف وسکون لام ایله قلیدن غلط
اولوب فارسیده کسر شین ومد خاء معجمتین ایله شخار دیرلر ماء محرر
بعد السیلان منجمد وشکل حجرده تکوننددن ترکیده قلی طاشی دیمك
* قمار *
لازمدر * قمار * انواع لعبی برشی مقابلنده اوینامق معناسنه ضم قاف ایله
مستعملدر عربیده کسر قاف ایله قماردن غلط اولوب فارسیده فتح
میم وسکون نون وآخرده کاف فارسیه ایله منك دیرلر لسان دریده ضم
قاف ایله قمار یعنی داو لی اویونلرینك دردنجی نوعنه دیرلر زمانه مزده

لعب نردك انواعی اولدیغی صورتده بین الاعجام دخی یدی نوع ملاعبه
اولنورایمش اولی قار وثانیسی زیاد وثالثی ستاد ورابعی قار وخانه کیر
دخی دیرلرایمش وخامسی طویل وسادسی هزاران وده هزار دخی
* قناب * تعبیر اولنورایمش وسابعی منصوبه‌در *قناب* کنور تعبیر اولنان
نباتك قبوغندن فتیله اولنان حبل معروفك اسمی عربیده کسر قاف
وتشدید وفتح نون ایله قنب :ن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ونون
ایله کنب دیرلر اکرچه لفظین مرقومین بری بریندن معرب ومعجم اولملری
منفهمدر لکن ارباب لغت لسانین محررتینده بذاتهما لغت اولدقلرینی
* قناره * تصریح وبیان ایلمشلردر *قناره* غنم وامثالنی ذبح وسلخ ایلدکلری
محل معروفك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه وراو مد نون ایله کناره‌دن
غلط اولوب عربیده کسر میم ایله مسلخ دیرلر خفی اولمیه که کناره دکان
قصابده کوسفند آویزه اولنمق ایچون اتخاذ اولنان قلاب آهنین یعنی
دمور چنکالك اسمی اولوب محل مرقومده دخی کثیرالوجود اولمغله
* قندوز * نقل اسم اولنمشدر* قندوز * کابدن اصغر وسموردن سیاه دائما صوده
تعیش ایدن سك آبینك اسمی فارسیده ضم قاف ودال وسکون نون ایله
قندزدن غلط اولوب عربیده ضم قاف ایله قضاعه دیرلر خایه‌سی
ادویهٔ نافعه‌دن اولمغله جند بادستر وجند بیدستر وتخفیفا یالکز جند
دخی دیرلر مرویدر که موجود اولدیغی ابحر وانهر کنارلرنده بری بره ودیکری
بحره ایکی قپولو بیوت عدیده پیدا ایدوب برنده چفتی ایله کندوساکن
اولوب ماعداسنه اولاد ومتعلقاتلرینی اسکان ایدرایمش وصیادی
کوردکده درحال خایه‌سنی قوپاروب وبراغوب کندوسی دریا کنارنده
ارقه اوستونه یاتوب کوسترمکله عیال واولادینی صیددن خلاصه چاره
* قندوسیه * ملاحظه ایدرایمش *قندوسیه* عطهٔ کبیره‌یه بادی کنکره شبیه نباتك
کوکوندن دق ایله اعمال اولنان نشوق معروفك اسمی عربیده اصل
مرقومه ضم قاف ودال وسکون نون ایله قندس تسمیه سندن نسبت ایله
بلا واو قندسیه‌دن غلط اولوب فارسده بیخ مذکوره ضم کاف عربیه
ودال وسکون نون ایله کندس دیرلر بعضی لغاتده قندس کندس‌دن

معرب

* قندیل * معرب اولدیغی مصادف لحاظهٔ فقیر اولمشدر* قندیل * دفع ظلمت
ایچون ایقاد اولنان شیء مشهورك اسمی فتح قاف ایله مستعمل اولوب
عربی وفارسی مشترك اولان کسر قاف وسکون نون ایله قندیل‌دن
غلطدر من عادة العلماء انهم لایکسرون القندیل ویفتحون الخزانه
لطیفه‌سی اوزره غلط مرقوم عوامه خاص اولیوب بین الخواص
* قنطار * دخی معممدر *قنطار* اشیا وزن وعیار اولنان شیء معروفك اسمی
فتح قاف ایله مستعملدر عربیده کسر قاف وسکون نون ایله قنطاردن
غلط اولوب فارسیده ضم باو کسر ومد زای عجمیه‌تین ایله پوژینه
* قنوت * دیرلر *قنوت* اکرچه غلطدن سالم لکن تفصیلی فوائد جمه‌یی حاوی
اولمغله مبادرت اولندی ضمتین ایله قنوت طاعت وخشوع وصلوة
ودعاء وعبادت وطول قیام وسکوت معنالرینه دلالت ایدوب
هر موضعده محله مناسب وملایمی ایله تفسیر اولنور واشتقاقنده
معنای اصل طاعتدر استعیذ بالله والقانتین والقانتات بیورلمشدر
بعده قیام فی الصلوته اطلاق اولنمشدر حدیث شریفده وارد
اولدیغی کبی قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افضل
الصلوة طول القنوت وقنوت وتره تسمیه طول قیامدن مأخوذدر
مطلب تفسیر قنوت زیرا دعایه قنوت موجب طول قیام اولور استطراد قرأن کریم
وفرقان عظیمده استعیذ بالله وله من فی السموات والارض
کل له قانتون آیت شریفه سنده واقع قانتون مقرون ایله تفسیر
بیوریلوب ماعدا آیاتده وارده اولان قنوت کلمهٔ لطیفه‌سی
تفسیر قرض حسن وبافواه وبالسنة طاعت ایله تفسیر اولنمشدر وجمیع سور قرآنیه‌ده وارده قرض
الحسن کلام شریفی تطوع ایله وبافواه وبالسنة کلمتین
شریفتیننه مقرون اولنلری زور یعنی کذب ایله وقلیلا والاقلیل
تفسیر قلیلا والاقلیل لفظین شریفتینی دون العشرة یعنی اون عدددن نقصان ایله تفسیر
بیورلمشدر بعض محققین بیوررلر که استعیذ بالله وما اوتیتم من العلم
الاقلیلا واستعیذ بالله قل متاع الدنیا قلیل والاخرة خیر لمن اتقی
آیتین شریفتینده قلیلا وقلیل تسمیهٔ سبحانیسی کثرت علم ومتاع دنیایی

* قنه * بزم ادراکز احاطه ایده مدیکندندر * قنه * ورق معروفدن دق
وغبار اولنسان شیء مشهورك اسمی عربیده کسر حاء مهمله وتشدید
نون ومد الف ایله حنادن غلط اولوب فارسیده کسر ومد ها وفتح
نون ایله هینه دیرلر خفی اولمیه که کتب مفرداتده بعضیلر شجر وبعضیلر
نبات اولمق اوزره تعریف ایدوب ورقی مرسین ورقنه شبیه لکن آندن
اعرض والین وفاغیه تعبیر اولنان چیچکی بیاض وغایت خوشبودر بو
توصیف ایلمشلردر لکن حجاز لازم الاعزازده مجاور تمز هنکامنده
مشاهده مز فاغیه وشجرینه نظرا دیارمزده قورد بغری دیو مشهور
* قوال * شجرك عینی اولمق کورینور * قوال * اکثری شوبالرك نفخ ایلدیکی
ساز قدیمك اسمی عربیده فتح قاف وتشدید ومد واو ایله سویلیجی
معناسنه قوالدن غلط اولدیغی مسموعات راقم الحروفدن اولوب
* قوصره * فارسیده مد شین ایله شاهن دیرلر * قوصره * قشدن ویابوریا
حصیرندن اعمال ودروننه تمر وضع اولنان سفطك اسمی عربیده فتح
قاف وصاد وتشدیدرا ایله قوصره افصح اولوب فارسیده لسانمزده
مستعمل اولدیغی کبی فتح سین وبای عجمیه ایله سپت دیرلر شیوعی اوزره
* قوقبا * قوصره سپتی دخی غلط مکرر اوله جغی اشکاردر * قوقبا * عند الاطبا
مشهور حبدر صاحب فرهنك شعوری مرحوم بابرینه باء موحده
ایله فوقبا اولدیغنی التزام ایلمشدر اصلنه واصل اوله مدق فاختز
* قولنج * ماشئت * قولنج * وجع ظهره تخصیص وضم لام ایله مستعملدر
عربیده ضم قاف وفتح لام وسکون نون ایله قولنجدن غلط اولوب کسر
لام ایله وفتح قاف وبنه کسر لام ایله دخی لغتدر فارسیده ضم کاف
عربیه وواو معروفه وفتح لام وسکون نون ایله کولنج دیرلر لفظا غلط
اولدیغی کبی وجع ظهره اطلاقی دخی نابجادر زیرا وجع معهود
بطنده دوارن تعبیر اولنان بشنجی باغرسقلرده حاصل اولدیغی
* قومبره * جزئی علم طبه اشتغالی اولنلرك معلومیدر * قومبره * صبیانك
پاره جیجی وحین محاربه ده اضرار اعدایه استعمال اولنان
شیئین معروفینك اسمی فارسیده ضم خاء معجمه وسکون میم وفتح با

ورا ایله خمبره ویاینه ضم اول وسکون نون وفتح با ایله خنبره دن
غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده افصح واصحنه ظفریاب
* قومرو * اوله مدق * قومرو * آستانه امن آشیانه ده کثیر الوجود طیر معروفك
اسمی عربیده ضم قاف وسکون میم وتشدید یا ایله قمری دن غلط
اولوب فارسیده مد میم وآخرده کاف عربیه ایله ماتوك دیرلر لکن
بین الاعجام کندو لسانلری کبی تخفیف یا ایله استعمالی بغایت شایع
اولدیغی کلمیك بو بیتندن ظاهر اولور بیت بسروخانکی اراشناشود
قمری بپای اره کند سرو بوستانیرا مذکور کند فتح ویا ضم ایله قراءتنده
* قونوس * معنانك تغیر واطافتی اربابنك معلومیدر * قونوس * دروننه اشربه
وامثالی نسنه لر وضع اولنان ظرف معروفك اسمی فارسیده فتح قاف
ومد واو وضم نون ایله قوانس دن غلط اولوب کسر نون دخی لغتدر
عربیده فتح حاو تا وسکون نون ایله حنتم دیرلر لفظ مرقوم یشل سرلی
* قهوه * سبویه دخی اطلاق اولنور * قهوه * دیار یمنده نابت اج اغاجنه شبیه
شجرك قشر دروننده حاصل ثمر معروفك اسمی اکرچه لفظا غلطدن
سالم لکن عربیده فتح قاف وواو وسکون ها ایله قهوه شرابه اطلاق
اولنور بو اسم خمره اشتهاء طعامی اقهایعنی ازاله ایلدیکی ایچون تسمیه
تفصیل حال قهوه اولنمشدر حبهٔ مرقومه به اهل یمن لغتنده ضم با وتشدید نون ایله
بن دیرلر بعد الطبخ ودق قهوه تعبیرینه سبب بویله خاطره لایح
اولور که اول ظهورنده بعد التجربه اقهای مجربونده دخی وجودینه
مبنی نقل اسم اولنوب طقوز یوز اون تاریخنده آستانهٔ سعادت آشیانه ده
ظهور وحقنده وقوع بافته قیل وقال مشهوردر اباحه سنه ذاهب
اولنلر مزاجنه اقهادن اشتقاق وحرمتنه قائللر ذهابنه ادارهٔ اقداحه
تشبیها نقل اسم اولمسی ملایم اولدیغنه مبنی طرفین اسم محرری تلقی
بالقبول ایلمشلر اوله بعضی مجموعه لرهامشنده کورلمشدر که اوائل
ظهورنده اهالئ اسلامبول هاء هوز وهاء حطی ایله اولدیغنده
منازعه ومباحثه ایدوب طقوز یوز طقسان بش سالنده مفتی
الانام اولان بستان زاده محمد افندی مرحومدن بالمشافهه سؤال

اولنـد قده بدیهة وارتجـالا علی طریق اللغـز بو بیت ایله جواب
بیورمشلر بیت لها قشرة زال شرلها ضمیر ادیه کاب مقیم

❋ حرف الکاف ❋

* کاغد *
کاغد * کتابت اولنان انواعی مشهورشیٔ معروفك اسمی کسرغین ایله
مستعملدر عربیده مد کاف وفتح غین وآخرده ذال ایله کاغذدن غلط
اولوب فارسیده ضم راوسکون خاوفتح نون ایله رخنه دیرلر استطراد
لسان تازیده دال یرینه ذال معجمه ایله کاغذ اطلاقی کبی زباندریده دخی
اعراب محرر ایله اسمین محررین مستعمل اولدیغندن غیری عربیده
ظاء معجمه ایله کاغظ دخی تعبیر اولندیغی ابو القاسم الآمدینك کتاب
الموازنه بین الطائین نام مؤلفنده ابابکر بن دریددن سؤالنده ثعلبك
ردکلام
مطابقتنی نقل ایلدیکی بغداد تحقیقمز ذیلنده مرور ایلمشدر بو دخی
صاحب کلیات
ستیر اولمیه که ابو البقاء الکفوی کلیات نام مؤلفنده اکریازوسز اولور
ایسه کاغد وطرس ومکتوب اولانه قرطاس دیرلر دیو التزام ایلمشدر
سائر کتب لغاتده قرطاس ایله کاغدی بری بری ایله تفسیر ایدوب کسر طا
وسکون را ایله طرس برکره بوزیلوب تکرار تحریر اولنان صحیفه در
دیو بیان ایلملرندن طرس اهارلو کاغد اولسی منفهمدر فلیتأمل
* کاغد هندی
کاغد هندی * دوای معروفك اسمی فارسیده مـد کاف عربیه
وتاء مثنات ایله کات هندی دن غلط اولوب محرورینه تبریده وبعضی
جراحتلره استعمال اولندیغی فرهنکلرده مسطور اما کتب
* کاور *
مفردات طبیه ولغات عربیه ده اصلنه واصل اوله مدق * کاور
کفر ایله متصف کمسنه معناسنه مشهوردر فارسیده آتش پرست
معناسنه ویاهندوستان کفره سندن برقومك اسمی فتح کاف عجمیه
وسکون واو ایله کوردن غلط اولوب عربیده مد کاف وکسر فا ایله
کافر دیرلر اکرچه لسان دریده مد کاف عربیه وفتح فا ایله کافر ظرافت
اعجامدن کندو لسانلری کبی استعمالی بغایت شایعدر لکن فتح
فارسیسی کور لفظی اولدیغندن قطع النظر لسان ترکیده استعماله
مطلب لفظ کفر
اقرب اولدیغنـه مبنی لفظ مرقوم التزام اولندی اسـتطراد کفر

اکر

اکر باایله تعدیه اولنور ایسه ایمـانك ضدی اولور واکر بنفسه
تعدیه اولنور ایسه شکرك ضدی اولور لکن مطلقا کفر ایمانك
مقابل نقیضی وتقابل تضاد ایله ضدی اولدیغی وایمان رسول اکرم
ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ضرورات دینیه دن
جمیع وارد اولنلره اینانمق اولوب وضرورات دینیهٔ اصولیه الی آخره
آمنت بالله اولدیغی وضرورات فروعیه ارکان خمسهٔ اسلام کبی دینده
ثبوتی ضروری اولمیان نسنه لر اولدیغی معلومدر وکفر اوچ نوعدر
اولی کفری انکاردر که قلبی ایله تصدیق ولسانی ایله اقرار ایلمه مکدر
ثانیسی کفر عناددر که اولك عکسی یعنی قلب ولسان ایله حقانیت
اسلامی بیلوب وسویله یوب دین محمدی ایله دین لنمکدر ثالثی کفر
نفاقدر که لمله لسانیله تصدیق ایدوب قلبی ایله انکار ایلمکدر وکافر ایمانی
اولمیه نك اسمی اولدیغی معلومدر اکر قلبی ایله تصدیق ایلیوب اظهار
ایمان ایدر ایسه منافق واکر بعد الایمان ینه کفره دونر ایسه مرتد واکر
شریك باری تعالی یه قائل اولور ایسه مشرك واکر بعض ادیان سابقه
وکتب منسوخه ایله متدین اولور ایسه کتابی واکر قدم عالمه ذاهب
اولوب وقوعیافته حوادثانی دخی دهره نسبت ایدر ایسه دهری
* کپاذه *
وخالق کون ومکانی اثبـات ایتمز ایسه معطل دیرلر * کپاذه * تعلیم
ایچون استعمال اولنان کمان نرم معروفك اسمی فارسیده فتح کاف وباء
عربیه تین ودال مهمله ایله کباده دن غلط اولوب عربیده کسر ها
تعریف کشکنجیر
وسکون را وفتح جیم ایله هرجه دیرلر کپاده معروفه موجوده
اولمدیغی حالده دیار بزده دستمـال وسائر نسنه لر ایله تعلیم وتعلم
متعـارفدر امادیار عجمده فتح کاف عربیه وسکون شین ایله ویاینه
فتح کاف مرقومه وشین ایله کشکنجیر وکشنجیر تعبیر ایلدکلری
نسنه ایله مشق ایدرلر ایمش صورتی شخص طالبك قدندن دراز باشی
دلك وپاچتال براغاجی رکز ایدوب برایپ کچوررلر ایمش وحبلك
طرف آخرینه برسنك پاره آویخته ایدوب برالی ایله یای کبی اغاجی
طتوب دست دیکری ایله چکر ایمش بوصورتده هم تعلم وهم چکش

* کبار *
آرطرمغه مداری اوله جغی اشکاردر * کبار * برکسنه اولولق ایله
متصفدر اراده سی ایله فلان ذات کبار ادمدر دیو کسر کاف ایله
استعمالی شایعدر عربیده ضم کاف ایله کباردن غلط اولوب
فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون را ایله شکرف دیرلر اکر کسر
کاف ایله فلان ذات کباردندر تعبیر اولنسه صحیح اوله جغی معلومدر
زیرا کسر کاف ایله کبار باب خامسدن کسر کاف وفتح با ایله کبر
مصدرندن مشتق اولان کبیرك جمعی اولمغله صیغهٔ جمع واحده اطلاقی
تحقیق لفظ کبر
غلط اوله جغی اشکاردر استطراد مرقوم لفظ کبر باب خامسدن
قدرده بیوکلکه دلالتی کبی باب رابعدن اولورایسه سنده یعنی
یاشده بیوکلکه دلالت ایدر لکن بعضیلر تفریق ایدوب باب رابعدن
ضم ایله کبر سنده وباب خامسدن کسر ایله قدر ومنزلتده مستعملدر
دیمشلر وضم کاف وسکون با ایله کبر نسبده اقوی اولان
کسنه یه ومطلقا زیاده لکه دیرلر حدیث شریفده الولاء للکبر
بیورلمشدر مثلا برآدم فوت اولدقده اوغلنی واوغلنك اوغلنی
ترك ایلسه ولا اوغلی ایچون اولور دیمکدر وضم کاف وتخفیف
ومد با ایله کبار کبیر کبی اولولق ایله متصف اولان کسنه
معناسنه اولوب وتشدید با ایله کبار مبالغه ایله کبیر اولان کسنه
معناسنه در ومد کاف وکسر با ایله کابر کبیر معناسنه اولمغله
توارثوه کابرا عن کابر کلامی برقاچ وجه ایله توجیه اولنمشدر
کبیرا عن کبیر معناسی معلوم ویا بایعته یدا بید قولنده وقوعی کبی
حال واقع اولمش جمله اولوب اصلی کابر منهم ورث عن کابر
قبله تقدیرنده ایکن جملهنك محلنده اولان نصبی جزء اولنده اظهار
واول وجه ایله جملهٔ حالیه ایدوکی اشعار اولنمش اولمغله اولی نصب
اولنمش اوله ویا استعیذبالله طبقا عن طبق قول شریفی بعد طبق
ایله تفسیر اولندیغی کبی مفعول ثانی اولوب ورثوه من کابر بعد کابر
سبب لحوق تاء
دیمك اوله وبو عباره جمع وافراد وتثنیه وتأنیثده مختلف اولمدیغی
کبیره وصغیره
معلومدر وکاه کابره تاء تأنیث اضافه سیله کبیره اطلاقی موصوفی

اعتباری ایله در تقدیری معصیة کبیرة ویا الفعلة الکبیرة دیمك اولور
صغیره دخی بو تقدیرده اولدیغی اشکاردر علمای اعلام کثرهم الله
تعالی الا آخر الایام حضراتندن بعضیلر جمیع معصیته جناب شارعه
مخالفته نظرا کبیره اولور کناهه نظر لازم دکلدر دیمشلر وبعضیلر
اتقوا السبع الموبقات حدیث شریفنه نظرا یدی یه حصر وقصر
ایلمشلر موبق فتح میم وسکون واو وکسر باء موحده ایله هلاك اولمق
ومحل هلاك معنالرینه اولوب موبقات دخی ضم میم وکسر با ایله باب
افعالدن مهلك معناسنه اولان موبقك جمعی اولدیغی اشکاردر
وخیر الناس حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهمادن سؤال
اولندقده کبیره یدی یوز مقداربدر دیو جواب بیورمشلر تفصیلی
* کبره *
کتب مفصلانده محرردر * کبره * اکثری جانب مصردن ورودایدن
معروف ترشینك اسمی کاف فارسیه وآخرده ها ایله مستعملدر
فارسیده فتح کاف عربیه وبا ایله کبردن غلط اولوب معربی بلا تغییر
ینه کبردر شیء محرردیکنلو وتالاری کثیر وورقی اینجه زیتونه شبیه برنباتك
چچکینك غلافیدر کشادندن صکره زهری بیاض ووسطنده شعره
مشابه نسنه سی اولور وثمری که خیار کبر دیرلر بلوطدن اطوادر
منفتح اولدقده اوزرنده رطوبت لزجه سی موجود قرمزی وصاری
* کیسا *
دانه لر ظهور ایدر اکثری خراب محللرده وجبال وتلالده نابتدر * کیسا
روزنامه حسابنده درت سنه ده ومشهوری اوزره اوتوز اوچ سالده
واقع سنهٔ مشهوره نك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح کاف
وکسر ومد با وفتح سین ایله کبیسه دن غلطدر حساب روزنامه ده ایام
سنهٔ رومیه وشمسیه بی تعدیل ایچون هر درت سنه ده برکون شباطی زیاده
یعنی یکرمی طقوز عد ایدوب صحیح اندقلری ساله دیرلر واوتوز اوچ سنه ده
واقعی افسوس تصحیحمز ذیلنده مفصلا بیان اولنمشدر فلیراجع الیه
* کتخدا *
کتخدا * صاحب خانه طرفندن امور بیتی اداره ایچون تعیین اولنان
شخص معروفك اسمی تحریف ایدوب کخیه دخی مستعملدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب کتخدادن غلط اولوب عربیده فتح عین وکسر

ومدرا ایله عربیده دیرلر لفظ محررك جزء اولی فتح کاف عربیه وسکون
دال ایله کد مطلقا محل قرار وجزء ثانیسی ضم خاء معجمه ومد دال ایله
خدا صاحب یعنی اسی معنالرینه اولغله مآل ترکیب صاحب خانه دیمك
اولور صاحب الداردن کمال استقلال ایله فتق ورتق اموره رخصت
وشخص مأمورده دخی غیرت وحمیت درکار ایسه هوهو اوله‌جغی
آشکاردر وکدخدا خاتونه کدبانو تعبیری فرهنکلرده محرردر لکن
اصطلاح منجمینده کدخدا علی اعتقادهم دلیل وعمر وکدبانو دلیل
جسمدر احدهما آخرسز اولماز روح ایله جسم کبیدرلر وکدبانویه لسان
یونانیده هیلاج دیرلر چشمهٔ زندکانی معناسنه استطراد هیلاج وکدخدا
نجم مخصوص اولمیوب عند المنجمین حساب معروف ایله معلوم اولور
یعنی حین ولادتده مولودك دقیقه وثانیه‌سی ایله وقت طلوعنه زایچه
بسط اولنوب نمودار ایله سقوط نطفه دخی تحقیق اولندقدنصکره
اکر ولادت نهارده ظهور ایلمش ایسه اولا شمسه نظر اولنور اول
شبکه‌نك خانهٔ طالعنده ویا عاشرنده ویا سابعنده ویا احدی عشرنده
ویا تاسعنده موجود ایسه شمسه هیلاج تعبیر اولنور اکر آفتاب محرر
اولان خانه‌لرده مفقود ایسه قمره دقت اولنور ماه منیر بیوت خمسه‌دن
برنده تحکم ایلمش ایسه قمر هیلاج اولور بونك دخی فقداننده بو محللرده
وجودی ایله سهم السعاده هیلاج اولور ومحرر اولنلرك بیوت عدیدهٔ
مرقومه‌لرده انعداملرنده درجهٔ طالع زحل ومریخ وسائر نحوسدن عد
ایلدکلری نجوم ثوابتدن خلوی درکار ایسه بذاته درجهٔ طالع هیلاج
اولور اکر وقت ولادت لیلی ایسه اولا قمره وبعده شمسه وصکره وجه
محرر اوزره علی الترتیب دقت اولنور هیلاجی اولمیان مولودك عمری
دخی اولمدیغی عند المنجمین مجرباتدندر هیلاج واقع اولدیغی برجك
درجه ودقیقه وثانیه‌سنده قنقی کوکب مستولی ایسه اول نجمه کدخدا
تعبیر ایدرلر ومستولی صاحب بیت ویا صاحب شرف ویا صاحب
مثلثه ویا صاحب حد ویا صاحب وجه اولان ستاره‌یه اطلاق ایدرلر
اکر بر کوکب محرر اولان بش حال ایله متصف ومتصل اولور ایسه مستولی

تحقیق هیلاج وکدخدا

اوله‌جغی

اوله‌جغی ویا بر نجم بر حال ایله ودیکری ایکی حال ایله اولسه زیاده‌نك
مستولی اوله‌جغی آشکاردر لازم اولان زیادهٔ حالدر صاحب بیت
ویا صاحب شرف اولمق دکلدر مثلا وقت ولادتده بسط اولان
زایچه‌ده بیت عاشر ثور برجنك بر درجه‌سی اولسه وشمس ثورك
بشنجی درجه‌سنده بولنسه آفتاب هیلاج اوله‌جغی معلوم وثورك
صاحبی ونهارده صاحب مثلثه‌سی وصاحب حدی زهره وصاحب
شرفی قمر وصاحب وجهی عطارد اولمغله زهره اوچ حال ایله
متصف اولمسندن مستولی تعبیر ایدرلر * کتره * قتاد تعبیر اولنان
شوکك صمغ معروفنك اسمی عربیده فتح کاف وکسر ومد ثاء مثلثه ایله
کثیرادن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله‌مدق
لکن زبان مرقومده فتح تاء اول وسکون ثانی ایله تتره سماق ورقنه
اطلاق اولنمغله عربیده سماق الدباغین وترکیده دباغ تتره‌سی دیرلر
کتن * بر زراع قدلی ساق وورقی اینجه لاجورد چیچکلی معروف
نباتك ساقندن دق ایله حاصل اولان شیء مشهورك اسمی عربیده
فتح کاف وتشدید ومد تا ایله کتّاندن غلط اولوب صحیحی انجق تخفیف
تا ایله کتان در * کراس * میوهٔ لطیفهٔ مشهوره‌نك اسمی کتب
مفردات طبیه‌ده التزام ایلدکلرینه نظرا سریانیده فتح قاف ومدرا
ویا وکسر صاد ایله قراصیا ویا صاد یرینه سین ایله قراسیادن غلط
اولوب مالایسع الطبیب الجاهل نام کتابده عربیده فتح حا وسکون
با ایله حب الملوك اطلاق اولندیغی محرردر فارسیده مد الف وبا ایله
آلو وبالو دیرلر اول بهارده تنشیط صبیان ایچون انواع شمع عسلدن
ملون نسنه‌لر ترتیب وهر بری بر شیئه تمثیل ایله علی جکم بالو جکم
دیو جمعیتکاهلرده فروخت ایلدکلری نسنه‌لر آلو جکم بالو جکم دن
غلط اولمسی اشکال معروفه‌لرك ابتداء ایجادی اوائل دولت علیهٔ
عثمانیه‌ده اولغله اول وقت علماسنك علی ملأ الناس تمثال ذی روحی
اطفاله ملعبه‌یه رضاداده اولمیه‌جقلری ووقت ظهوری موسم بهاره
موقوف اولدیغی کودکانه دال باصدی قراسیانی ایما اوله‌جغی

* کتره *

* کتن *

* کراس *

* كراهيت *

تأييد ايدر * كراهيت * ضد رضا واراده يعني برنسنه‌يي قبيح
كورمك معناسنه تشديد يا ايله استعمالي شايعدر عربيده فتح كاف
وتخفيف يا ايله كراهيتدن غلط اولوب فارسيده اسم مصدر
اوله‌رق كسر غين وسكون را ايله غرش ديرلر * استطراد

تحقيق لفظ كره

فتح كاف وسكون را ايله كره شول مشقتدركه انسان خارجدن نائل
اوله يعني برنسنه‌يي اكراه ايله اشلمك وضم كاف وسكون را ايله
اول مشقتدركه انسان ذاتندن نائل اوله وضم ايله سنك نفسك
اكراه ايلديكي نسنه وفتح ايله غيرك اكراه ايلديكي نسنه معنالرينه
اولديغني ارباب لغت فرق وتمييز ايلمشلردر لكن ابو عبيده‌نك
كسائي مرحومدن روايتي مضموم ومفتوح بينهمانك فرقي اولميوب
احدهما آخرده لغت اولمق اوزره‌در ومحرر اولان كراهيت اصلنده
ضم ايله كره منسوب اولوب الفي احدى اليائين‌دن عوضا كلمشدر
بو تقديرجه ايكيسني جمع جائز اولميه جغي آشكاردر ديو كليات
ابو البقاده مذكوردر لكن لفظ مرقوم برأسه كره فعلنك مصادرندن
ايدوكي كتب لغاتده مصرح اولمغله قول مذكور كلام واهي اولور
وكره مخفف اولور ايسه بنفسه بر مفعوله تعدي ايدر اكر مشدد

مطلب كراهت تحريمي وتنزيهي

اولور ايسه ايكي مفعوله تعدي ايدر كتب فقهيه‌يه توغلي اولنلره
بو دخي ستير اولميه كه امام حلواني عليه الرحمة كراهة تحريمي حضرت
شارعك واجب ايلديكي نسنه‌لري تركده وكراهة تنزيهي مندوب
اولان نسنه‌لري تركده اولور بيورمشلردر وامام محمد عليه رحمة
الاحد عندلرنده برشي كه اصلنده حرمت اولوب عموم بلوي ايچون
ساقط اولمش اوله تنزيهي اولور اكر شرط محرر اولماز ايسه تحريمي
اولور وبرشي كه اصلنده اباحت اولوب لكن ظن غالب وجود
محرم اولور ايسه تحريمي واكر شرط محرم موجوده اولماز ايسه تنزيهي
اولور وامامين همامين ابو حنيفه وابو يوسف حضراتي عليهما الرحمة
عندشريفلرنده اكر برنسنه‌نك حقنده منع وارد اولمش ايسه حرامدر
واكر برشي حرامه اقرب اولور ايسه كراهة تحريمي ايله مكروه واكر

حلاله اقرب اولور ايسه كراهة تنزيهي ايله مكروه اولور وامام محمد
حضرتلرينك عادت حسنه‌لرندندر هرنه محلده نص شريف بولمشلر ايسه
اول موضعي حل وحرمت ايله قطع بيورمشلردر وهرنه محلده كه
نص شريفه واصل اولممشلر لكن موضع حرمتده كورمشلر ايسه يكره
وياخود لم يؤكل ديو قيد بيورمشلردر اكر موضع حلده كورمشلر
ايسه بعضا اكل وبعضا لابأس باكله ايله بيان بيورمشلردر
وحضرت امام محمددن جميع كراهة تحريمي بو صورتده روايت
اولنمشدر اما دليل قطعي ايله مثبت اولميوب دليل ظاهر ايله
حرمتي ثابت اولنلره اشعارا حرام مكروه ديو اشارت بيورمشلردر

* كراي *

كراي * خانان جنكيزيه‌نك لقب مشهورلري محمد كراي ديو كسر
كاف ايله استعمالي شايعدر فارسيده فتح كاف عجميه ايله كرايدن

مطلب القاب پادشاهان

غلط اولوب عربيده اسم مخصوصي اولمديغي آشكاردر * استطراد
اسلام پادشاهلرينه سلطان وتاتار پادشاهلرينه محرر اولان كراي كبي
خان دخي اطلاق اولنديغي علميته نقلده مضاف اليهك تقديمي ايله
تاتارخان تعبيرندن آشكاردر وعجم پادشاهلرينه كسرى وايران
زمين پادشاهلرينه كي وتوران زمين يعني تركستان پادشاهلرينه
خاقان وچين پادشاهلرينه فغفور وهند پادشاهلرينه راي وحبش
پادشاهلرينه نجاشي ويمن پادشاهلرينه تبع ديرلر لكن زمانمزده
امام اطلاقي الى الآن يمن حاكمي اولنلرك جدي امام حسن بك تاريخنده
قريب مسجد امامي ايكن غلبه ايدوب رفته رفته جميع اقليمنه مستولي
اولمشدر بنابرين تعبير اولنور وعجم پادشاهلرينه شاه وافرنج پادشاهلرينه
قرال تسميه اولنديغي كبي ومصر پادشاهلرينه فرعون وروم
پادشاهلرينه قيصر ديرلر وجه تسميه بش بيك بشيوز اللي ايكي سال
هبوطي سنه‌ده ملك اولان اول القياصره اغسطس مادري مرده
اولدقدن صكره بطني شق اولنوب اخراج اولنمغله قيصر تسميه

* كرپتن *

اولنديغي تواريخده محرردر * كرپتن * نعلبند وبعضي اهل حرفك
استعمال ايلدكلري آهنين آلت كه قصاح دخي ديرلر عربي

وفارسی مشترك اولان فتح كاف وباو سكون لام ایله كلبتان دن غلطدر

* کرپی * کرپی * خارپشت یعنی ارقه سی دیكنلی حیوان معروفك اسمی
فارسیده كسر كاف عربیه وسكون را وضم بای عجمیه ایله کرپو دن غلط
اولوب عربیده ضم قاف وسكون نون ایله قنفذ دیرلر فانك ضمی وفتحی

* کرج * جائز اولوب دال مهمله ومعجمه ایله استعمال اولنان اسامیدندر * کرج
احجاری احراق ایله اعمال ایلدکاری شیء معروفك اسمی كاف عربیه
ایله مستعملدر فارسیده كسر كاف عجمیه ایله کرج دن غلط اولوب
عربیده فتح اسم فارسیسی گچك معربی فتح جیم وتشدید صاد ایله جص در

* کردار * کردار * شغل وعمل وكار وعادت اوزره اولان مصالح وامور
ذاتیهٔ نفسیه معنالرینه دلالتی جمیع فرهنكلرده محرردر لكن اكبر
مشاهیر علمای روم حضرت كمال پاشا زاده مرحوم دقایق الحقایق
نام مؤلفلرنده لفظ مرقومده تصرف خاص بیوروب كسر كاف فارسیه
وسكون را ایله کردك معنای حقیقی سی یعنی موضوع لهی مدور
معناسنه اولوب مجازا جمع اولمق واطراف یعنی چوره معنالرینه ومد
الف ایله آراوردندن اسم فاعل اولمغله معنای تركیبیسی چوره یه كتوریجی
دیمك اولور یعنی الده اولمیان نسنه یی یانه كتورر معناسنه توجیهلری
اول مؤلفدن مراد شریفلری انجق بحر الغرایب صاحبی حلیمی یه
دخل وتعریض اولمغله كلمهٔ كرد كردار لفظندن ترخیم اولنمشدر قوانی

ردّ اعتراض شعوری بیان ایچون التزام بیورمشلردر فرهنك صاحبی شعوری ٔ بی شعور
کردکار كلمه سنی جمله لغت یازانلر كاف عربیه ایله قید ایلمشلردر
بو معنایه نیجه یرله شورا عتراضنه محرر اولان معنالر معلوم اولدقدن

* کردان * صكره التفات بیورلمیه * کردان * عنق یعنی بیون معناسنه الف ایله
مستعملدر فارسیده فتح كاف عجمیه ودال وسكون را ایله کردن دن

* کردك * غلط اولوب عربیده كسر جیم ایله جید دیرلر * کردك * خلوتخانهٔ
عروس یعنی كلن ایچون ترتیب وتزیین اولنان محل معروفك اسمی
فتح كاف ایله مستعملدر فارسیده كسر كاف عجمیه ایله کردك دن

* کرده * غلط اولوب عربیده فتح حاء مهمله وجیم ایله حجله دیرلر * کرده

خبر مخصوص كه اكثر كتاب التئه وضع اولنور معروف بوفقه اتمكك
اسمی كسر كاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده كسر كاف عجمیه
وسكون را وفتح دال وآخرده ها ایله کرده دن غلط اولوب عربیده
فتح را وكسر ومد غین ایله رغیف دیرلر مولانای مشار الیه صب الله
نعمه علیه كمال پاشازاده مرحوم بونده دخی تصرف خاص ایله
كرد آنفا مذكور اولدیغی اوزره كسر كاف فارسیه ایله مدور
معناسنه موضوع اولمغله آخرنده اولان ها معنای عام اصلیدن
معنای خاص علمیته نقل ایچون موضوعدر بیوردقلرینی فرهنك
محمودی وبرهان قاطع تأییدایدر اما صاحب فرهنك شعوری مرحوم
غلط سابقنی تأییدا كرده ئی اسم خاص اولهرق كاف عربیه مكسوره ده
قید ایلمشدر بوكا دخی التفات نامناسب اولدیغی محتاج بیان دكلدر

* کرسن * کرسن * اغاجدن اعمال اولنان وعاء معروفكه زمانمزده قوفه دیرلر
اسمی فارسیده فتح كاف عربیه وسكون را ومد سین ایله کرسان دن
غلط اولوب عربیده كسر قاف وسكون حاء مهمله ایله قحف دیرلر

* کرکدن * کرکدان * جاموسدن اكبر وتویی سیاه وقورجق وبوینوزی بر واننی
اوزرنده واقع شكل كله سنه شبیه خنزیر صورتنده رسملری مشاهد
حیوانك اسمی فارسیده فتح كافین عربیتین ودال وسكون را
ایله کرکدن دن غلط اولوب عربیده صاحب قاموس فیروز ابادی
قولی اوزره اعراب مرقوم لكن دال مشدده ایله کرکدن افصح اولوب
تشدید نون دخی غلطدر بوینوزندن برمقدارینی احراق دفع موزبات
ایچون مجرب اولدیغی كتب مفرداتده محرردر سائر خواصنك
بی اصل اولدیغی روح تصحیحمز ذیلنده بیان اولنمشدر فیلی بوینوزینه
الدیغی وغیری حكایه لری مشهوردر تفصیلنی اراده ایدنلر امام كمال الدین

* کرکوت * دمیرینك حیوة الحیوان نام مؤلفنه مراجعت بیورسونلر * کرکوت
اقصای ممالك اناطولیده بلدهٔ معروفه نك اسمی جبل مدور یعنی
دكرمی تاغ معناسنه فارسیده كسر كاف عجمیه وسكون را ایله
كردكوه دن غلط اولدیغنی سپاهی زاده محمد چلبی اوضح المسالك

الى معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده بيان ايلمشدر شهر مرقومك
طول بلدى قطله وعرضى لد درجه ودقيقه‌در * كرمان * كرمان
بلاد فارس وسجستان ومكران بينلرنده واقع اراضىٔ مشهوره‌ده كائن
بلدهٔ معروفه‌نك اسمى بانى سنه نسبت قاعده‌سنه مبنى فتح كاف عربيه
ايله كرمان دن كثرت استعمال ايله تخفيف اولنمشدر بعد التخفيف
شايع اولديغى اوزره كسر كاف بنه غلطدن سالم اولميه‌جغى اشكاردر
موضع مرقومك بانى سى رستم اجدادندن مشهور نريمانك پدرى
كريمان‌در * كروان * قافله يعنى توابع ولواحق ايله يوله كدنلرك اسمى * كروان *
فارسيده مدكاف عربيه ايله كاربان دن غلط اولوب معربى فتح قاف
وسكون يا وضم را ايله قيروان‌در لفظ مرقوم حضرت مجاهد رضى الله
تعالى عنه‌دن روايت اولنان حديث شريفده دخى واقع اولمشدر
قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يغدو الشيطان بقيروانه حديث شريف يغدو الشيطان
الى السوق يعنى شيطان عليه اللعنه هر صباح كندو توابعى ايله
بازار يرينه حاضر اولور اهل سوقك بهركون انواع دسايس
ابليسيه ايله مشتريلرن اغفال ايلملرى مقارن بوميدلرندن كسب
ايلدكرى حديث شريفدن مستبان‌در * كروبى * ملك مقرب * كروبى *
معناسنه تشديد را ايله مستعمل‌در عربيده فتح كاف وضم وتخفيف را
ايله كروبى دن غلط اولوب جمعى دخى بنه تخفيف را ايله كروبيون‌در
فارسيده مطلقا ملك معناسنه ضم سين ورا وواو معروفه ايله
سروش ديرلر * كرويز * مأكول ومشهور سبزه‌نك اسمى عربيده * كرويز *
فتح كاف ورا وسكون فا ايله كرفس دن غلط اولوب فارسيده
براعراب عربى وكاف عربيه ايله كرفس ديرلر * كرميد * زابدن * كرميد *
اعمال وطبخ ايلدكارى شىٔ مشهورك اسمى عربيده كسر قاف
وسكون را وكسر ومدميم ايله قرميد دن غلط اولوب فارسيده
مدسين وآخرده غين معجمه ايله ساغ ديرلر * كرز * كوى كدخداسى * كرز *
معناسنه بلاد اناطوليده استعمالى بغايت شايع‌در فارسيده كسر
كاف عربيه وزا وسكون يا ايله كزيردن غلط اولوب عربيده اسم

مخصوصنه

مخصوصنه ظفر باب اوله مدق * كس * ايام سور وسرور واعياد * كس *
وهنكام حرب وقتالده ضربى معتاد نقارهٔ كبيرهٔ معروفه‌نك اسمى
فارسيده ضم كاف عربيه وواو معروفه ايله كوس دن غلط اولوب
معربى لفظا ومعنا محرر كيدر * كسبه * سمسمك شيروغنى * كسبه *
چقدقدن صكره باقى عصاره سى يعنى كپه‌كى كه بعضى حيوانانه
يديررلر عربيده باغلو نسنه‌لر صقلدقده باقى قلان عموما سفلى
معناسنه ضم كاف وسكون سين ايله كسب وفارسيده خصوصا سمسم
باغنك درديسنه فتح كاف عربيه وسكون زا ايله كزبه اطلاق اولنمغله
ايكيسى دخى اصل اولمغه ملايم‌در فاختر ايهما شئت * كسرى * اكرچه * كسرى *
غلطدن سالم لكن فتح عربى اولميوب معرب اولديغى بيانه شبدير قلمه
ارخاى عنان اولندى التى بيك بوز يكرمى سال هبوطى سنده
پادشاه اولان ملوك ساسانياندن نوشروان بن قباد بن پيروز
بن يزدجرد بن بهرام كور بن يزدجرد بن بهرام بن شابور
بن بهرام بن نرسى بن هرمز بن شابور بن اردشير بن بابك
ابن ساسان بن بهمن بن اسفنديارك نام مشهورى كسر كاف
وفتح دخى جائزدر وسكون سين وقصر را ايله كسرى فارسيده
واسع الملك وذى شوكت اولان هر پادشاهه اطلاق اولان ضم
خاء معجمه وسكون سين ايله خسروك معربى اولديغى قاموسده
وسائر كتب معتبره‌ده محرردر لكن بعده التعريب كندو لسانلرى كبى
بين الاعجام اعراب محرر ايله استعمالى بغايت شايع اولمشدر استطراد مطلب بيان موصو
ختم الانبيا عليه السلام والتحايا رسولمز حضرتلرينك ولادت
باسعادت همايونلرى رئيس اصحاب فيل ابرهة بن الصباح الاشرم
وقعه‌سى كه عند العرب تاريخ ضبط اولنمش ايدى اول سال مبارك
فالده وقوعى متفق عليه‌در سال محرر تاريخ هبوطينك التى بيك
بوز التمش اوج سنه سيدركه ماراليان شاه كسرى‌نك ابتداى
ملكندن قرق اوچ سنه دور ايتمش اولوب شاه مسفور دخى التى
بيك بوز التمش طقوز سنه‌سنده وفات ايتمكله ولادت لازم التكريم

وموجب السعادتلری شاه عجم کسری لقب نوشروانك زمان امارتنه
تصادفی آشکار اولور لکن اکثر مورخینك حدیث شریف دیو التزام
ایلدکلری ولدت فی زمن الملك العادل کلامی لا اصل اولدیغی ایکی
وجه ایله مبرهندر اولا مفصلات کتب فقهیه ده مصرحدر که عادل
لفظی اکثر ملوك اسلامه بله اطلاق اولنماز شروط امامتك تفصیلی
کتب کلامیه ده محرردر بو صورتده مذهب آخرده نوشروانه نیجه
تعبیر اولنور ثانیا موضوعات احادیث جمع اولان کتبك دیباجه لرنده
بیان بیوررلر که بر کلامك قرآن کریمه و یا احادیث شریفه لره و یا قواعد
عربیه یه مخالفت ومغایرتی درکار ایسه موضوع اولدیغنه شبهه اولماز
کلام مرقوم علمای اعلامك اجتهادلرینك خلافی اولمغله موضوع
اولدیغی آشکار اولور * کسوف * کون طوتلمه نك اسم مشهوریدر
عربیده نسنه نك برپاره سی معناسنه دلالت ایدن کسر کاف وسکون
سین ایله کسفه نك جمعی پاره لر معناسنه ینه کسر کاف وفتح سین ایله
کسفك جمعی یعنی کسفهٔ محررك جمع الجمعی ضمتین ایله زبانزد اولان
کسوف اولمغله بعضی علمانك ذهابی اوزره اون ایکی اصبع فرض
وتقدیر اولنان جرم شمس وقمردن بر مقداری طوتلدقده اطلاق اولنور
بو صورتده جمله سی منکسف اولمش آفتابه تعبیری غلط اولور وخسوف
دخی قول مار البیانك قائللری التزاملرنده بالکز قمره اطلاق اولنیوب
آفتاب وماهبتون طوتلدیغی وقت تعبیر اولنور زیرا ضمتین ایله خسف
برمکان یریاریلوب یره باتمغه موضوع اولمغله بو لفظدن مأخوذدر
دیرلر لکن اکثر علمای اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی
قرآن کریم وفرقان عظیمده استعیذ بالله فاذا برق البصر وخسف
القمر وارد اولدیغنه نظرا مستعمل اولدیغی اوزره کسوفی شمسه
وخسوفی قمره تخصیص ایلمشلردر احسنی دخی قول اخیردر
استطراد عند الفلاسفة والمحاسبین کسوف زمین دن آفتابه نظر
ایدن شخص ایله شمس میاننده جرم قمرك وقوع وحیلولتی در
و بو حال شمس وقمرك سیر وحرکتلری حسابیله اکثر اوقاتده

(margin: * کسوف *)

(margin: تحقیق کسوف وخسوف)

اولور

اولور لکن بعضیسی تحت الارض اولمغله کورنمز هرنه وقت که
رأس وذنب عقده لرنده دقیقه ودرجهٔ واحده اوزره اجتماع ایدرلر
البته کسوف واقع اولور دیرلر وخسوف علی اعتقادهم نور القمر
مستفاد من الشمس اولمغله ینه حساب مرقوم ایله هرنه وقت
شمس عقده تین مرقومتین دن برنده وقمر دقیقه ودرجه سی ایله عقدهٔ
دیکرده مقابلنده بولنوب کرهٔ عرض دخی بینهمایه حائل اولمغله
ضوء قمری محو ایلمه سندن اولور دیوب کسوفی کویا استعیذ بالله
وجمع الشمس والقمر ایت کریمه سیله اثبات وخسوفی دخی ادلهٔ
سائره اثباتی ایله کسوفه قیاس ایدرلر مع هذا اکثر مفسرین کرام
ایت کریمه ده واقع شمس ایله قمر روحك عالم آخرته ذهابندن کنایه در
دیو التزام بیورمشلردر یعنی عالم آخرتده جمیع مغیبات وعامهٔ مبهمات
کونش کبی ظاهر وعیان اولور وروح دخی نور معارفی عالم آخرتدن
قبول ایلمسنی قمرك نوری شمسدن قبولنه تشبیه اولنمشدر بو توجیه
وجیه ایله فلاسفه وملاحده نك ظنلری ساقط اولور زیرا اعتقاد
اهل سنتده کسوف وخسوف فاعل مختار جل جلاله حضرتلرینك
فعلی واثر ارادهٔ قدیمه لم یزلیه سیدر حتی هجرت صاحب شریعت
علیه افضل التحیة افندیمز حضرتلرینك اونیجی سالنده کسوف واقع
اولدیغی آوانده ولد امجدلری حضرت ابراهیم جنابلری ارتحال دار بقا
بیورملری ایله اول وقتك منجمانی موت حضرت مشار الیهی احکام
کسوفه نسبتلری مسموع همایونلری اولدقده سعادت ایله ان الشمس
والقمر آیتان من آیات الله لا ینکسفان لموت احد ولا لحیوته بیوردقلری
مشهوردر لکن امام همام کردری علیه رحمة الباری شمس وقمرك
حرکت وسیر ووقت معینده کسوف وخسوفلری تقدیر ازلیهٔ قادر
رؤف ایله اولدیغنی التزامده خطا اولمدیغنی بیان بیورمشلردر ومظهر
فیض لایزالی حضرت امام غزالی تهافت فلاسفه نام مؤلفلرنده دخی
زیاده توسیع ورخصت بیورملری ایله عبارهلری بعینه نقل اولندی
فان هذه الامور تقوم علیها براهین هندسیة وحسابیة لا تبقی معها ریبة

(margin: حدیث شریف)

فن يطلع عليها او يحقق ادلتها او يخبر بسببها عن وقت الكسوفين وقدرهما
ومدة بقائهما الى الانجلاء اذا قيل له ان هذا على خلاف الشرع لم يريب فيه
وانما يريب في الشرع وضرر الشرع ممن ينصره لا بطريقه اكثر من
ضرره ممن يطعن فيه بطريقته وهو كما قيل عدو عاقل خير من صديق
جاهل وليس في الشرع ما يناقض ما قالوه ولو كان لكان تأويله اهون
من مكابرة فافهم جدا * كسه * درونده دراهيم ودنانير وضع اولنان * كسه *
شئ معروفك اسمی فتح كاف ويا كسر واخفاء يا ايله مستعملدر
فارسيده كسر ومد كاف عربيه ايله كيسه دن غلط اولوب
عربيده بنه كسر ومد كاف ايله كيس ديرلر اسم مرقومی تركيه بعد النقل
اشياء وضع اولنان اكثرنسنه لره اطلاقی معلومدر * كعب الاخبار كعب الاخبار
اخبار عديده وقصص ناشنيده روايت اولنسان اجلهٔ تابعين دن
ابا اسحق كعب بن مانع حضرتلرينك شهرتلری خاء معجمه ايله اولوب
عربيده فتح حاء مهمله وسكون با ايله كعب الحبردن غلطدر زيرا
صاحب قاموس تحريرينه اوزره فتح ايله ضبط ايدوب وكعب الحبر
ويكسر ولا تقل الاحبار ديمشدر وبعضی علما حضرت كعبی ائمهٔ
ثقات البته خبر ايله توصيف ايدرلر لكن اكثر محلده روی عن كعب
الاحبار كوردك بيورمشلردر خاء معجمه ايله شيوعی اخبار كثيره
روايت اولنديغندن نشأت ايلسی محتاج تفصيل دكلدر حضرت
مشار اليه اسبغ الله نعمه عليه صنعاء يمن جانب غربيسنده بلدهٔ
معروفهٔ حميردن ويا ابو قبيله اولان حمير بن سبائه منسوب قبيلهٔ
كبيرهٔ بنی حميردن آل ذی رعين دن يهودی الملة اولوب يمنه
تشريفلرنده بايمن توفيق سبحانی اسلامی قبول بعده زمان عدالت
عنوان حضرت عمر رضی عنه ربه الاكبرده مدينهٔ منوره يه وصول
بعده شام جنت مشامه قفول بيوروب بعد زمان بلدهٔ حمصه تشريف
ونزول بيوروب اخبار ناشنيده افاده سنه مشغول ايكن تاريخ
هجريه نك اوتوز اوج سالنده ارتحال دار بقا ايدوب بلدهٔ حمصده
مترصد فاتحه ودعادرلر استطراد حبر كسر حا وسكون با ايله مداد تحقيق لفظ حبر

معناسنه اولديغی كبی عالم معناسنه دخی دلالت ايدر فتح ايله اطلاق
اولنديغی كبی وابو الليث وابن السكيت قوللری بنه فتح وكسر ايله
حبر اهل كتاب اولان عالم مسلم وذمی يه اطلاق اولنور واهل معانی
حبر شول عالمه ديرلر كه كلامی تحبير وحسن بيان ايله تحسين ايلر ديو
تعريف ايدوب احبار اولاد هرون عليه السلامدن يهودا علماسنه
خصوصيتنی التزام ايلمشلردر بر روايتده حضرت كعب احبار ايله
توصيف اولنمسی وجه محرردن مأخوذدر وروايت ديكرده احبار
مداد معناسنه حبرك جمعی اولمغله توصيف مرقوم كثير المداد ديمك
كتابی چوق عالم ديمه دن كنايه در ديو بيانلری محرر اولديغی اوزره
* كفاف * قول اصح كعب الحبره مغاير اولور فليتأمل * كفاف * قوت اوله جق
مقداری رزق يعنی قوت لايموت اولوب غيردن طلب ايلمه دن
مغنی اولان مأكول ومشروب معناسنه كسر كاف ايله استعمالی
شايعدر عربيده فتح كاف ايله كفاف دن غلط اولوب فارسيده
ضم ومد را وآخرده يای وحدت ايله روزی ديرلر حتی مظهر
فيض جناب فياض حضرت قاضی عياض شفای شريفده فصل
وامازهده صلی الله تعالی عليه وسلم ديو بيان ايلديكی احاديثك اولنده
محرر اللهم اجعل رزق آل محمد كفافا حديث شريفده واقع كفاف
* كل * دخی محرر اولديغی صورتده فتح كاف ايله در * كل * صوايركيلوب
قالمش محل معروفك اسمی فارسيده ضم كاف عجميه وواو معروفه
ايله كول دن غلط اولوب عربيده فتح نون وسكون ها وآخرده يا ايله
* كل * نهی ديرلر كسر نون ايله اهل نجد لغتيدر * كل * اكثر اراضيده موجود
معروف ياغلو چامورك اسمی كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده
مطلقا چامور معناسنه كسر كاف فارسيه ايله گل دن غلط اولوب
عربيده كسر ومد طا ايله طين رومی ديرلر فارسيده اسم خاصی فتح سين
وسكون را ايله سرشوی در طين مرقومك اجودی قريم اطه سنده
كفه نواحی سنده ظهورينه مبنی عربيده استعمالی كبی نسبت ايله
ديارعربده كفه كلی ديرلر اجزادن معرف كل ارمنی دخی ارمنه نسبت

* کلاج *

اولنمغله کافی بنه فارسی اولدیغی مستور اولمیه * کلاج * بمورطه آقی
ونشادن طبخ ایلدکاری شیء مشهورك اسمی تشدید لام ایله
مستعملدر فارسیده ضم کاف عجمیه وفتح وتخفیف لام ایله کلاجدن
غلط اولوب سکون واو ایله کولاج دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصندن

* کلخن *

چاشنی آله مدق * کلخن * حمام وسائر محللرده آتش یاقدقلری خانه
معروفه نك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب ضم کاف عجمیه ایله کلخندن غلط اولوب عربیده فتح همزه
وتشدید وضم تا ایله اتون دیرلر ستیر اولمیه که کلخنك اصلی خن کل درکه
فتح خاء معجمه وسکون نون ایله خن خانه وضم کاف فارسیه وسکون
لام ایله کل اخکر یعنی آتش قوری معناسنه اولمغله معنای ترکیبی
آتش قوری محلی دیمك اولور معنای علمیته نقلده مضاف الیهك تقدیمی

* کلستان *

ایله کلخن اولمشدر * کلستان * کلشن یعنی کللك معناسنه ضم لام ایله
مستعمل اولوب کلستان کتابی بغایت زبانزددر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب سکون لام ایله کلستاندن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون
واو ایله روضه دیرلر جزء اولی ضم کاف فارسیه وسکون لام ایله کل عموما
چچك معناسنه وخصوصا کل مشهور معناسنه وجزء ثانیسی کسر
سین ومدنا ایله ستان ادات کثرت اولمغله کلی چوق محل دیمك اولور
وترکیب مزجی ایله یعنی ضم کاف وکسر لام وسکون سین ایله کلستان
دخی صحیح اولوب موارد استعمالاتده وزن وسجعه تبعیت اولنور

* کله بك *

کله بك * اوزرینه ایپلك صاردقلری شیء معروفك اسمی فارسیده فتح کاف
عربیه ایله کلابه دن غلط اولوب عربیده فتح واو وکسر ومد شین ایله وشیعه

* کلیت *

دیرلر * کلیت * دموردن وسائر نسنه لردن اعمال اولنان شیء معروفك
اسمی فارسیده کسر همزه وسکون قاف ایله عموما اقلید وخصوصا
اغاجدن اولانه فتح کاف عربیه ولام وسکون نون ایله کلند تسمیه
اولنوب وانختره دخی کسر کاف عربیه ایله کلید اطلاق اولنمغله
یا اصطلاردن تحریف ویا انخترك اسمندن نقل اولنمش اوله عربیده
اقلیده ضمتین ایله قفل وانختره کسر میم وسکون فا ایله مفتاح اطلاقی

تحقیق قول شعوری

معروفدر صاحب فرهنك شعوری مرحوم اسم حکیم ویا اسم
کتاب اولان اقلیدسی ضم همزه ایله ضبط وقیدندن صکره اقلیدوس
الحکمه دیو برحکیم ویا بر کتاب اسمیدر کسر همزه ایله محرر اقلیددن
مأخوذ حکمت کلیدی دیمك اولور بیانی تألیفنك کبرینه نظرا عدم

* کم *

احاطه یه حمل اولنور * کم * فتح کاف عربیه وسکون میم ایله شایع
اولدیغی اوزره آز معناسنه استعمالی مجازدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن فتح قاف ایله قلیل اولدیغی مشهوردر فارسیده کم
محررك اصل مدلولی ابتدادن اکسك اولان نسنه اولوب مقابلی یعنی

فرق کم وکاست

ابتدادن زیاده اولانه کسر باء موحده وسکون یا ایله بیش دیرلر حتی
ارتق واکسك معناسنه بیش وکم مشهوردر عربیده ابتدادن نقصان
اولانه فتح واو وسکون کاف ایله وکس وابتدادن زیاده اولانه فتح کاف
وسکون واو ایله کور دیرلر اما صکره دن کیده رك ناقص اولانه
عربیده فتح حا وسکون واو ایله حور دیدکاری ادعیهٔ مأثوره دن
نعوذ بالله من الحور بعد الکور ده قی ظاهردر وکیده رك صکره دن
ارتمغه کسر همزه وسکون زا ایله ازدیاد دیرلر فارسیده صکره دن
ارتمغه فتح همزه وسکون فا ایله افزون واکسلمك ایله ناقص اولانه

* کم *

مد کاف عربیه ایله کاست دیرلر * کم * اتلارك اغزینه اوردقلری
اویانك اسمی فارسیده لکامك مخففی مد کاف عجمیه ایله کامدن غلط

* کمانکره *

اولوب لکام مرقومك معربی کسر لام ایله لجامدر * کمانکره * تفنك
صورتنده اوجونده یای ربط اولنور چله محلی مشقوق ترابدن مصنوع
حبه وکندویه مخصوص قصیر تیر رمی اولنان آلت قدیمهٔ متروکه نك
اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ومد میم وسکون نون وها وضم کاف
فارسیه ایله کمانکهره دن غلط اولوب عربیده فتح قاف واضافت ایله

* کمخا *

قوس الجلاهق دیرلر * کمخا * نسیج مخصوص ایله طوقنمش قماش
معروفك اسمی اکرچه غلطدن سالم لکن بعضی متفصلان زمانه نك
صحیحی کمخاب دردیو ادعای غیر صحیحلرینی تصحیحه خامه رفتار ایلدی
حسین بن خلف تبریزی لغات صحیحة المعانیء فارسیه یی مشتمل

قاموس العجم اولان برهان قاطع نام مؤلفنده كسر كاف عربيه
وسكون ميم ومد خاء معجمه ايله كمخا كمخانك مخففى اولوب ايكسنى
دخى قماش مرقومه اطلاقنى قيد و بيان ايلمشدر غلط اولسه مستعمل
اولديغى صورتده فتح كاف ده اولور امتعۀ افرنجيه دن اولمغله عربيده

*** كور ***

براعه يه برطرزه لباس اكسا ايده مدك * كور * ايقادنار ايچون اعمال
اولنان شئ مشهورك اسمى جغتاييده اشباع كسر ايچون يا ايله
كيوردن غلط اولوب عربيده فتح فا ايله فحم وفارسيده كسر نون

*** كيون ***

ومد كاف عجميه ايله نكال ديرلر * كيون * رازيانه وحبة السوداء نبات
وتخملرينه شبيه شئ معروفك اسمى عربيده فتح كاف وتشديد وضم
ميم ايله كمون دن غلط اولوب فارسيده كسر ومد زا ايله زيره ديرلر
كمون محرر يونانيده مد خاء معجمه ايله خامون دن تعريب اولنديغى

*** كنج ***

كتب مفردات طبيه ده كورلمشدر * كنج * دفينه وخزينه
معناسنده كاف عربيه ايله كنج شايكان وكنج باداور تعبيرى شايعدر
فارسيده فتح كاف عجميه وسكون نون ايله كنج دن غلط اولوب عربيده

تعريف كنز

اعراب محرر ايله كنز ديرلر حديث شريفده كل مال لايؤدى زكونه
فهو كنز وروديته مبنى اكثر علما كنزى ظاهر ومدفون زكاتى ادا
اولنميان مال ايله تفسير ايدوب خلافى يعنى زكاتى ادا اولنان مدفون
وظاهر ماله كنز اطلاق اولنماز ديو التزام بيورمشلر اما بعضيلر زكاتى
ادا اولنسون اولنمسون ومدفون وظاهر درت بيك درهمى تجاوز

تفصيل كنج شايكانى

ايدن ماله كنز ومادونته نفقه تخصيصنى بيان ايلمشلردر استطراد
كنج شايكان ملوك ساسانيان دن التى يك يوزسكسان ايكى سال
هبوطى سنده ملك اولوب حلوانده مشهور قصر شيرينى بنا ايدوب
نامنه خسرو شيرين نام كتاب تأليف اولنان خسرو پرويز بن هرمز
ابن مار الترجمه نوشروان لقب كسرى نام شاه عجمك خزائن
عاليه سندن برينك اسمى اولديغى وكنج مرقوم زمان شاهئ خسرو
پرويزده عام رعايا دن برشخص فلاحت ارض ايدركن ظهور
ايلديكى معروفدر لكن اصلنده اختلاف اولنمغله بيانه مبادرت اولندى

ارباب لغت بيانلرى اوزره مد شين وسكون يا وفتح كاف فارسيه ايله
شايكان زياده معناسنه اولمغله كنجه اضافت ايله چوق خزينه ديمك
اولور اما مرحوم كمال پاشازاده حضرتلرينك تحقيقلرى اوزره شاى
عوام ناس معناسنه اولوب كاف ونون ادات نسبتدن اولدقلرى
دوت تصحيحمز ذيلنده محرردر بناء عليه بولان كسنه يه نسبت اولنمشدر
يعنى چفتجى خزينه سى ديمك اولور ومسفور شاه خسرو پرويزك
خزائن ثمانيه سنك اولى كنج عروس وثانيسى كنج باداورد وشاداورد
دخى ديرلر ثالثى كنج ديبۀ خسروى رابعى كنج افراسياب خامسى كنج
سوخته سادسى كنج خضرا سابعى كنج باركه وكنج كاو دخى ديرلر
ثامنى محرر اولان كنج شايكاندر جمله سنك بكان يكان دور ودراز وجه

نادرۀ خمسه

تسميه سى اولمغله طى اولندى مرويدر كه خسرو پرويزك نادرۀ دوران
وناشنيده آذان نسنه يه مالك اولمش كه سلف وخلفدن بر پادشاهه
ميسر اولمامش اولى مرقوم كنج باداورددركه خسرو شاه ملك
قيصر رومه قصد عزيمتنده قيصر خوف ايدوب اجدادندن منتقل
مالاعين رأت ولا اذن سمعت اشياء نفيسه ومالانهايه مال ايله برسفينه
تحميل وبرجزيره ده حفظ اولنمق ايچون ارسالنده تجرى الرياح
بمالا تشتهى السفن مصداقى كشتى مخالف هوا ايله طوغرى مملكت
خسروه واصل اولوب بوصورت ايله مالك اولمش ثانيسى دست
افشاردر يعنى حكمانك ترتيب وايجادى برطوب التونى برصورتده
نرم وملايم ايلمشلركه لادن كبى دستنده اوينايوب مراد ايلديكى شكله
قوراَيمش شئ مرقومه دست خوش دخى ديرلر ثالثى عاج يعنى فيل
ديشندن بر پنجه يه مالك ايمش كه برداهيه ظهورندن مقدم وبلاد
سائره ده برحادثۀ كريهه وقوعنده اول پنجه درهم اولوب پيچ وتاب
وعكسى يعنى مفرحات وجودنده منبسط اولوب حركت ايدرايمش
رابعى بر پياله يعنى بركاسه يه مالك ايمش كه بردفعه املا اولندقده
هرنه قدر نوش واستعمال اولنسه برقطره نقصان اولماز ايمش
خامسى بر باربد يعنى خوانده يه مالك ايمش كه اوچ يوز التمش نوا

یعنی مقام واغازه وشعبه وترکیب ایجاد واختراعندن ماعدا حسن صداسی انسانی دکل وحوش وطیوری بیهوش ایدر ایمش

منقبه

منقبه دفینه وکنج قصه‌لری کرارا مسموع اولمشدر ری شهرنده زهمن نام خانه‌نك مالکی فقیر الحال کمسنه واقعه سنده دمشق الشامده برعظیم دفینه کوردیکی آنده سیاحتی اختیار ایدوب بعد قطع المراحل شامه واصل اولور الغریب کالاعمی ولوکان بصیرا مصداقی سرکشته وحیران بازار شهری کشت وکذار ایدر ایکن اهل بلده‌دن بر آدمه راست کلدکده درویش نه ارارسین سؤالنده رؤیامده شامده بر دفینه کوردم آنی تفتیش ایدرم دیو جواب ویرر محلی معلوممیدر دیدکده لا ایله جواب داد اولدقده شخص شامی دیرکه بری مجنون درویش بن قرق سنه‌در واقعه‌مده کرارا مشاهده ایلدم شهر ری‌ده زهمن نام خانه‌نك فلان وفلان محلنده شو صورتده بوشکلده بر دفینه کورمش ایکن اضغاث احلامه حمل ایله مقید اولمه‌دم دیدکده درویش تعبیر منامنی فهم ایدوب دران ساعت عودت وخانه‌سنه وصولده طبق تقریر شامی دفینهٔ عظیمه‌یه واصل ونائل اولمش العهدة علی الراوی وان وجد پادشاهاندن غیری اکثرناسه خرج وصرفی بولمه‌سندن اصعب اولدیغی قضایای مسلمه‌دندر *کوپ* ترابدن اعمال اولنان صغیر وکبیر وقوپسز شیء معروفك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر عربیده ضم ومد کاف ایله کوب‌دن غلط اولوب فارسیده ضم خاء معجمه ایله خم دیرلر فرهنك شعوریده اظهار واو ایله کوپك محرر اولمسی صحتنه دلالات ایلمدیکندن ماعدا سائر فرهنکلرده عدم وجودینه مبنی کوپ مرقومك مولد اولدیغی اشکاردر *کوپرو* اوزرندن مرور وعبور ایچون علی الماء بنا اولنان شیء معروفك اسمی چغتاییده ترك کاف ایله کوپرولدن غلط اولوب عربیده کسر جیم وسکون سین ویا فتح جیم ایله جسر وفارسیده ضم بای عجمیه وسکون لام ایله پل دیرلر *کوچ* بر محلدن آخر مکانه نقل معناسنه کوچك وکوچ ایتمك دخی تعبیر اولنوب کاف فارسیه ایله شایعدر فارسیده

* کوپ *

* کوپرو *

* کوچ *

ضم

ضم کاف عربیه وواو معروفه ایله کوچ دن غلط اولوب عربیده فتح راو کسر ومد حاء مهمله ایله رحیل دیرلر *کوچك* کهتر یعنی کچی معناسنه ضم جیم ایله مستعملدر فارسیده ضم کاف عربیه وفتح جیم عجمیه وآخرده ینه کاف مرقوم ایله کوچك‌دن غلط اولوب عربیده فتح صاد وکسر ومد غین ایله صغیر دیرلر اصلی اوزره زبانزد انجق حاجی بکتاش کوچکی ایله دوه کوچکی اولدیغی معلوم اولوب سائری دخی بونلاره قیاس اولنور استطراد صغیر وکوچك معلوم اولدقده مقابللری اولو یعنی بیوك معناسنه عربیده اعرابی ضدی کبی کبیر وفارسیده ضم با وسکون زاو آخرده کاف عربیه ایله بزرك اطلاقی معروفدر لکن هر نسنه‌نك ریزه‌سی یعنی اداق معناسنه عربیده ضم صاد ایله صغار وفارسیده ضم خاء معجمه وسکون را ایله خرد دیرلر که مشهور اولان خرده بو کلمه‌دن مشتق اسم فاعلدر بونلرك دخی ضد ومقابلی یعنی اری معناسنه عربیده فتح ضاد وسکون خاء معجمتین ایله ضخم وفارسیده فتح کاف عربیه ایله کلان دیرلر *کورد* اقصای بلاد اناطولیده کردستان دیو مشهور اماکنده ساکن طائفهٔ معروفه‌نك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان ضم کاف وسکون را ایله کرددن غلطدر استطراد اصل ونسللرنده اختلاف اولنمشدر صاحب قاموس فیروز آبادی روایتی اوزره تصحیح کرده مزلفظ سیاذیلنده محرر مزیقیانك اوغلو کرد نسلندن منشعب اولمشلر یعنی جدلری کرد بن عمر مزیقیا ابن عامر ابن ماء السمادر روایت اخرده درفش کاویانی ذیلنده تفصیل اولنان مؤکلان دماغ شاهزاده‌لرك ازاد کرده‌لری زن وشوهر طرد وتبعید اولنانلر بیاباننده بری برلرینه زنا ایده‌رك حاصل اولان اولاده کرد وجمعنه اکراد دیمشلر وروایت دیکرده حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام حضرتلری ربع مسکونده موجود جمیع ناسك دخترلرینی نزد دولتلرینه جلب بیوروب قابل خدمت اولنلری ابقا وماعدالری کازدریاده اتخاذ بیوردقلری قلاعه اجلا بیوردلر ایمش

** کوچك *

مطلب صغیر وکبیر وصغار وضخم

* کورد *

تفصیل اصل ونسل اکراد

هیجان شهوات نفسانیه‌لری وقتنده شیاطین رجال صورتنده کاوب
مجامعت اتمکله ظهور ایدن اولادلری کالجراد اطرافه منتشر
وهمجوارلرینه اذایه مبادرتلرنده حضرت سلیمان صلوات الله تعالی
علی نبینا وعلیه جنابلرینه شکایتلرنده اطرد وهم معناسنه اکرد وهم
بیورمه‌لرندن نام قالمش العهدة علیهم طبیعت جبلیه‌لری تفصیله
محتاج دکلدر ع مرا معذور میداری که آدم نیستم کردم
مصراعندن معلوم اولور * کوره‌مز * اکثر شهریلریمزك معلومی * کوره‌مز *
اولمیان شوبان آشنك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب
کوره ماست‌دن غلطدر اهالی قراوشوبانان بینلرنده معروف طعام
اولوب یکی صاغلمش سودی یوغورده قارشدوروب اکل ایدرلر
عربیده اسم مخصوصی ایله ذوق لغنه مدك اسم محررك جزء اولی
کوره ضم کاف فارسیه وواو معروفه وفتح را ایله ایام معاوده‌ده بازار
طوران قریه وجزء ثانیسی ماست فتح میم وسکون سین ایله یوغورت
معنالرینه اولمغله مفاد ترکیب جمعیت کونلرنده یوغرتدن اتخاذ اولنان
طعام دیمك اولور کوره ماست امثالی قبه ترکی دیو اشتقال اولنان
الفاظك اکثری قح فارسی اولدیغی کتب لغات فرس تتبعمزده
مصادف لحاظه فقیر اولدی بعضیلری بلا تحریف وبعضیلری
دخی لفظ محررکبی اهالی بلده مز بینلرنده جاری اولمیوب اهالی
قرا لسانلری اولمغله ترك اولندی * کوسله * جلد بقردن برسنه * کوسله *
کرج ایله تربیه اولنوب اکثری ایاغه لبس اولنان نسنه‌لرك تختنه
وضع ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب کوساله‌دن غلط اولوب عربیسی فتح همزه وکسر ومد
صین ایله افسیق البقر اولور کوساله‌نك جزء اولی کو ضم کاف
فارسیه وواو مجهوله ایله اوکوز معناسنه کاو مخففی وساله هاء
اختصاص الحاقی ایله بریلاق دیمك اولور عن اصل پوست کوساله
اولوب شیوعنه مبنی پوست حذف اولنمشدر ستیر اولمیه که
فرهنکلرده محرر بریلاق بوزاغو معناسنه ضم کاف فارسیه وواو

مجهوله ایله کوساله کاوساله‌دن مخففدر کلامه‌لری نابجا اولمق تحقیق لفظ کو
منفهمدر زیرا کوساله‌ده واقع لفظ کو کاو مخففی اولمیوب صغیر بمعنی صغیر
یعنی کوجك معناسنه دلالت ایدن ضم کاف فارسیه واماله ایله
کو اولدیغنه شاهد دوه وفیل وسائر حیوانانك یاورولرینه تسمیه‌سندن
بشقه مجازا بی دماغ اولان دلی قانلویه اطلاقنی دخی مدققین ارباب
* کوسه * لغت قید وبیان ایلمشلر * کوسه * لحیه‌سی قلیل ودر دندانی یکرمی سکز
شخصك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد کاف
عربیه ایله کوسه‌دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وسین وسکون
واو ایله کوسج دیرلر کوسج اولمرك تیشلری یکرمی سکز اولدیغی
* کوش * دیش تصحیحمز ذیلنده مفصلا بیان اولنمشدر * کوش * بعضی
حیواناتك اکل ایلدیکی علفی حوصله‌سندن اخراج وتکرار چکندیکی
شیئك اسمی فارسیده فتح کاف عجمیه وکسر واو وسکون شین ایله
کوشت دن غلط اولوب عربیده کسر جیم وتشدید وفتح را ایله
جره دیرلر لکن صاحب قاموس فتح جیمه دخی جواز کوستروب
* کوشزه * وبفتح دیو قید ایلمشدر * کوشزه * نجارلر تخته کارینی هموار ایلدکلری
آلت مشهوره‌نك اسمی فارسیده ضم کاف عربیه وسکون شین وفتح تا
ورا ایله کشتره‌دن غلط اولوب عربیده فصحنه ظفریاب اوله‌مدق
* کوشه * مولدا فتح میم وطا وسکون صاد ایله مصطرون دیرلر * کوشه * خانه
وغیریده موجود بوجاغك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده
ضم کاف عجمیه ایله کوشه دن غلط اولوب عربیده مد زا وکسر واو
ایله زاویه دیرلر کوش ضم کاف فارسیه ایله قولاق معناسنه معروف
خانه وغیرك زاویه‌سنی دخی تشبیه ایدوب آخرینه مشابهت جهتندن
اولان مناسبتی اظهار ایچون ها الحاق اولنمشدر * کوکیر * کفچه
شکلنده داکلو طباخانك کوپوك المق ایچون استعمال ایلدکاری شی
معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب کفکیردن غلط اولوب
عربیده کسر میم وسکون طا وفتح فا وحا ایله مطفحه دیرلر ترکیب
مرقومك جزء اولی فتح کاف عربیه ایله کف کوپوك معناسنه وکسر

ومد كاف فارسيه ايله كبر كرفتن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبي اولمغله معناى تركيبيسى كوپوك طونجى ديمك اولور
* كوچه *
كوچه * اريمش بعده مدور دوكلمش سيم معناسنه استعمالى
معروفدر فارسيده ضم كاف عربيه وكسر ومد لام وفتح جيم فارسيه ايله
كليچه‌دن غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر ومد با ايله سبيكه
* كونك ۱
ديرلر * كونك * صو يوللرينه فرش اولنان ترابدن معمول ومطبوخ
شئ معروفك اسمى كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده ضم كاف عجميه
وسكون نون وكذلك كاف فارسيه ايله كنك دن غلط اولوب عربيده
فتح قاف وتخفيف ومد نون ايله قنات ديرلر جمعى فتحتين ايله قنوات
اولديغى مشهور لكن ضم قاف وكسر نون وتشديد يا ايله قنى وكسر
* كهانت *
قاف ومد الف ايله قناء دخى جمعلنور * كهانت * كاهن اولمق
يعنى غيبدن خبر ويرمك حرفتنك اسمى فتح كاف عربيه ايله مستعملدر
عربيده كسر كاف ايله كهانت دن غلط اولوب فارسيده اسم مخصوصى
* كهربار *
استخراج ايده مدك * كهربار * انواع نسنه‌لر اعمال اولنان شئ
مشهورك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب حذف راء ثانيه ايله
كهربادن غلط اولوب لفظا ومعنى بلا تغيير تعريب اولنديغى كتب
مفردات طبدن داود انطاكينك تذكره‌سنده محرردر فتح كاف عربيه
واظهار ها ايله كه صمان وضم را ايله ربا قاپق معناسنه ربودندن
امر حاضر اولمغله معناى تركيبيسى صمان قاپيجى ديمك اولور تكون
تحقيق ظهور وانجماد كهربار
وانجماد وظهورنده اختلافات كثيره دركاردر متقدمين قوللرى
اوزره دريا كنارنده نابت فتح حاء وسكون واو ايله حور تعبير اولنان
شجرك صمغى اولوب دريايه سقوط وتحريك امواج ايله منعقد اولور
ايمش ويا بعضى اجزادن طبخ وعقد ايله كهربا اولور ايمش بو قول
قبول سمعه اقربدر زيرا زمانمزده نوايجاد عملى قسمى هرنه قدر ردى
ايسه ده مشابهت ظاهر اولوب حيل افرنجيه ايله صورت كسب
ايلسى غير بعيددر كه قديمده جلب ايلدكلرى جمله آتشى وبغايت
الجق اولوب فى زماننا دردست اولان لطيف وبياض وخطائى

تعبير اولنان نوعنك قديمده عدم وجودى عملى اولمسنى تأييد ايدر
ويادوم تعبير اولنان شجرك صمغى اولوب مغرب وطرابلس دريالرى
سواحلنده بولنور ايمش مغرب جزيره‌لرنده برچشمه اولوب اندن
دريايه سيلان ايله منعقد اولور ايمش ومحمد بن ذكريا ومن تابعه
ذهابلرى سندروس ايله كهربا شئ واحد اولور لكن غيرى اولديغى
آشكاردر جمع رساله دن چندسال مقدم كهربا تجارلرندن برشخص
عاقله ملاقات واصل ظهور كهربادن سؤالمزده نجيه واسوج
حدودلرنده واقع برعظيم كولدن شدت هوا ايله امواج كناره آتوب
اهاليسى جمع ايدرلر وبعضا اطراف آبى حفر ايله موج درياجه دن
مستور اولنلرى اخراج ايدرلر وكناردن اخراج ايلدكلرى برزمان
تحت الارض تربيه اولمغله اعلا اولوب اول ديارلرده قره‌تاشى
وبودبارده خطائى تعبير اولنور وروى آبده بولنانه دكزتاشى
ديرلركه ليمونى وآتشى قسملريدر كنه وحقيقتنى اول حواليده كرارا
تفتيش وسؤالمزده اصلنه واصل براحد بوله‌مدق ديو تقرير ايلمش
ايدى جواب تاجر مرقوم تسليم اولنور ايسه عملى اولديغندن قطع
النظر قديم اولنلر جانب مغربدن مجلوب اولمغله جمله‌سى آتشى وزردى
ونوظهورلرى طرف افرنجدن كلمك ايله نوع آخر اولوب بياض
وصافى ولطيف اولور توجيهى ممكندر شعراى رومك ارجمندى
عزمى زاده حالتى افندى مرحومك رباعئ بى بدلى مناسب حال ومحل
اولمغله قيد اولندى رباعى اقبالمى سايهٔ همادن بلم ادباريمى
جانب سمادن بلم ربط دل ايدوب مسبب الاسبابه بن جذبهٔ كاهى
* كبث وكبث *
كهربادن بلم * كبث وكبث * فتح كافين وتائين وسكون يائين ايله
شويله وشويله معناسنه دلالتى معروف اما صاحب قاموس ويكسر
آخرهما ديو لغت اولديغنى بيان ايلمشدر لكن مقامات صاحبى ابو محمد
حريرى وكليات مؤلفى ابو البقاء الكفوى التزاملرى اوزره كبث
وكيت افعال واحوالدن كنايهٔ حكايت اولنوب ذيت وذيت اقوال
ومقالدن كنايهٔ حكايت اولندقلرى فرق وتمييز اولنمشدر لكن سائر

ارباب لغتك بلافرق ايرادلرينه سبب مشار اليهما نك تمسك اولدقلرى
انجق ثعلب ذهابى اولوب جمهورك سندلرى خليل وسيبويه يه متصل
اولمغله امام واحدك قولندن امامين ذهابى اقوى اوله جغى محتاج بيان
دكلدر يعنى بونده غلط حريرى وابوالبقا قوللرينه بناء قال فلان
ذيت وذيت ديه جك محلده قال فلان كيت وكيت ديمه دن اولوب
عند الجمهور غلطدن سالم اوله جغى ستبردكلدر ومحرر اولان لفظ
كيت نك فى الاصل ناسى ها اولمغله لام الفعلى حذف اولنوب اندن
بدل بنتك تاسى كبى تاء تأنيث كلمشدر يعنى حالت وقف ووصلده تا ثابته
اولور استطراد اسماء اشاراتدن عد اولنان كذا وكذا دخى عدد

تحقيق لفظ ومعناى كذا

ومقدارشيدن كنايه اولديغى مشهور لكن اصلى ذا اولوب حروف
جاره دن تشبيه ايچون اولان كافك دخولى ايله كذا اولمغله ذادن
معناى اصلى اشارت وكافدن كذالك تشبيه منخلع اولديغى كذا ايله
برشئ اشارت وتشبيه اولنميوب انجق عدد مادن كنايه اولمسندن
مستبان اولور ولفظ ذا كاف ايله مجرور اولوب امتزاجلرندن جزء
واحد كبى اولمغله حبذ الفطنه مناسبتدن علامت تأنيث لحوقى ايله
حبذة هند ديمديكى كبى عندى كذه وكذة جارية دخى ديمز
يعنى ذكور واناثه اصلارى اوزره اطلاق اولنورلر حبذا زيد وحبذا هند
وعندى كذا وكذا عبد وعندى كذا وكذا جارية كبى ولفظ كذا خاصة
مفرد ومعطوف اولوب تركيبى حفظ اولنمه رق عددك غيريدن كنايه
اولور ومعطوفه اوله رق مفردوم كب اولمقلغى حفظ اولنماز ايسه
عددن كنايه اولور مسئله برآدم مبهما بو شخصه شوقدر اقچه

مسئله شرعيهٔ اقرار دين

ديمدربه جك محلده اداى عربيه ايله له على كذا درهما ديوب درهمى
منصوب سويله سه بكرمى اقچه لازم كلور زيرا عند العرب مفرد
منصوب مميز اقل عددى يكرميدر بو كا قياس امام همام ابو حنيفة
النعمان حضرتلرى اكر درهمى مجرور سويلر ايسه براقچه لازم كلور
ديو افتا بيورمشلردر واكر مضموم سويليوب بدرهم دخى ديسه
يوز اقچه لازم كلور هرنه قدر حروف جاره دن با داخل ايسه ده

واكر كذا وكذا درهما ديسه اون براقچه حكم اولنور زيرا مفرد
منصوب ايله مفسر اول عددمركب اون بردر وامام مشار اليه
رحمة الله عليه بيورمشلركه عطف ايله كذا وكذا ديسه بنه قواعد
عربيه يه قياسا يكرمى براقچه لازم كلور زيرا مميز مفرد منصوب
ايله عطف اولنان عددك اولى يكرمى بردر مسائل محرره نك تفصيل
وصور عديده سنى اراده ايدنلر مفصلات كتب فقهيه يه مراجعت

* كبسو *

بيورسونلر * كبسو * خصوصا اوموز اوزرينه دوشن وعموما باشده
بتن قيل معناسنه فتح كاف ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه
وسكون يا وضم سين ايله كيسودن غلط اولوب عربيده اوله فتحتين ايله
شعفه وثانيه اكر اذنى تجاوز ايدوب اشاغى اينزايسه ضم جيم ايله جمه

* كيف حالك

وقولاغه دك نازل اولانه فتح واو ايله وفره ديرلر * كيف حالك * حالك
نيجه در معناسنه فتح لام ايله ومستعملدر حتى بيت مشهور بيت
بدريا كرفتد عكس بلالك بماهى كاوكويد كيف حالك قافيه سندن
قنى ظاهردر عربيده كيف فتح اوزره مبنى اسم وظرف ايله يعنى على
اى حال ديمكله مأول خبر مقدم ومابعدنده واقع حالك بنه اسم مفرد
اولمغله ابتدا اوزره لامك رفعى ايله كيف حالك دن غلط اولوب
فارسيسى حال توچيست اولور وجه محرر اوزره كيف فتح اوزره

تحقيق بيت مشهور الشيخ نظامى

مبنى اسم اولديغى حرف جر دخولى ايله على كيف تبيع اطلاقندن
استدلال اولنمشدر استطراد فتح با ولام ثانى ومد اول ايله بلالك
ومرادفى اعراب محرر ايله بلارك ياصى اوق دمرنى وخنجر ونيزه
وقلج دمورى وجوهردار اعلا سيف وبالكز جوهر تيغ وبغايت
كسكين قلج معنالرينه در بيت مار البيانى الشيخ نظامى مرحوم
خسروك تيغى وصفنده انشا وانشاد ايدوب مصرع اولى ع بدريا
چون كشد تيغ بلالك وع چو بردريا زند برق بلالك كورلمشدر
هرقنقى سى ايسه بيان اولنديغى اوزره هرحالده بلالك مفتوح اللام
اولمه سندن حالك دخى فتح لام ايله اوله جغى آشكاردر مآل بيت معلوم
غايت مبالغهٔ شاعريه دن كويا خسرو روى دريا به سل سيف

ایلدکده کرهٔ ارضی حامل کاوه ثا ثبرندن راکب اولدیغی سمکه بن
مجروح اولدم سنک حالک نیجه دبو سؤال ایلمش لطیفه ظرفای
زمانه سی قائل بیت نظامیدن اعراب حالک دن استفسارلرنده غلط
اولدیغنی بیلوب توجیهه عدیم الاقتدار اولدیغندن بهی یاران بزم ایله
بهر آن انس والفت ایدن کاوان مسائل نحودن اغماض عین ایلمشلر
ایکن بدی قات برالتنده اولان بقـرا اعرابه نه کوایله بقردیمک
مغـالطه سی ایله دفع مجلس ایلمش * کبله * غـله اولچدکاری شیٔ   * کبله *
مشهورک اسمی عربیده فتح کاف وسکون با ایله کیل دن غلط اولوب
فارسیده فتح لام وسکون با وآخرده کاف عربیه ایله لبک دیرلر

❀ حرف اللام ❀

لباده * خرقه شکلنده پنبه ایله خیاطه اولنان ثوب معروفک اسمی کسر   * لباده *
لام ایله مستعملدر عربیده ضم لام وفارسیده فتح مرقوم ایله کپنک
تعبیر اولنان یغمورلق معناسنه دال لباده دن غلط اولوب لسان ترکی یه
نقلده ثوب مرقومه تخصیص ایلمشلر اوله وبالسان دریده جامهٔ
قاضی تعبیر اولنان فراجه شکلنده ثوبک اسمی لباچه دن غلط اوله
لبس * کیلن نسنه معناسنه ضم لام ایله ما احسن لبس الفرس استعمالی   * لبس *
شایعدر عربیده کسر لام وسکون با ایله لبس دن غلط اولوب
فارسیده مد جیم ایله جامه دیرلر اما ضم لام وسکون با ایله لبس کیمک
معناسنه اولمغله فارسیده ضم بای عجمیه وواو معروفه ایله پوشیدن
دیرلر خفی اولمیه که لباس تقوایی ایمان وحیا وستر عورت وغلیظ
وخشین وقصیر ثوب ایله تفسیر ایلمشلردر * لعل مرکب * سر سخنلری   * لعل مرکب *
تفریق ایچون استعمال اولنان قرمزی مرکبک اسمی فارسیده
ایکی جزءدن مرکب مد لام ایله لال مرکب دن غلط اولوب
عربیده کسر حا وسکون با ایله حبر احمر دیرلر مد لام ایله لال قرمزی
معناسنه دلالت ایتمکله معنای ترکیبیسی دخی ظاهردر اکرا جار
معروفه دن قرمزی طاشه نسبت ایله لعلی مرکب اطلاق اولنور
ایسه غلطدن سالم اوله جغی آشکاردر * لعوق * قبو غسل قوامنده   * لعوق *

طبخ

طبخ وبلانمغله اکل اولنان شبثک اسمی ضم لام ایله مستعملدر عربیده
فتح لام ایله لعوق دن غلط اولوب فارسیده مد کاف عربیه وکسر
ومد جیم فارسیه وآخرده بنه کاف تازیه ایله کاچیک دیرلر استطراد   مطلب علاج ودوا فی وزن فعول
لسان عربیده دوا وعلاج اولنان نسنه لردن فعول وزننده واقع اولنلر
فتح اول ایله قرائت اولنمه سی قواعد کلیه دندر محرر لعوق وجسم
انسانده یاره واکه لری غسل ایچون اولان دوایه غسول وحرف
سین ده مذکور سفوف وامثاللری کبی * لغم * زیر زمینده   * لغم *
اولان سوراخ راهک اسمی فارسیده فتح نون وسکون غین معجمه ایله
نغم دن غلط اولوب عربیده فتح نون ایله نقب دیرلر تحت الارض
طریق مرقومی ایجاد ودروننه باروت وضعی ایله اوقات محاربه ده
خصمی دفعه مباشر اولنلره وسائر نغم جیلره عربیده فتح نون
وتشدید قاف ایله نقاب وفارسیده ضم کاف عربیه ومد میم ایله کماسه
دیرلر * لله * اتباع وخدامدن اولاد خدمته مأمور شخصک اسمی   * لله *
فارسیده خادم خواجه سرا وبنده کانک امکدار واختیاری معناسنه
مد لامین ایله لالادن غلط اولوب عربیده علی العموم مد خاء معجمه ایله
خادم دیرلر * لوخش الله * تحسین وآفرین مقامنده الله تعالی وخشت   * لوخش الله *
ویرمسون واراق ایلمسون معنالرینه مستعمل ترکیب مشهور عربیده
لا اوخش الله دن مخفف اولوب لسان فارسیده دخی بعینه مستعمل
اولدیغی معلومدر قواعده تطبیق ایله تحقیقی وحش فعل ماضی
بالکز قالدی معناسنه وافعاله نقل ایله اوحش اولور اولنه لاء نافیه
الحاقی ایله لا اوحش اولوب لفظهٔ جلال فاعلی ومفعولی محذوف
منک اولمغله معنای ترکیبیسی حضرت انیس مضطربن سنی بالکز
قومه سین دیمک اولور تحسین وشاباش معنالری التزامی اولدیغی
آشکاردر * لوفر چچکی * درون آبده نابت زهر معروفک اسمی   * لوفر چچکی *
عربیده کسر نون وسکون با ایله نیلوفردن غلط اولوب فارسیده اعراب
مرقوم ایله نیلوپر دیرلر حکم سبحانیه دن وقت کشاد نیلوفرده قنادلی
صغیر بر حیوان مخلوق اولوب رزقی نور مرقوم درونده موجود ذرات

اولمغله روی آبده طیران ایدوب وقت جوعده غرق وهلاکی فراموش ووسط نیلوفره وصول ایله اکل ایدرایکن بعضا غروب آفتابه تصادف فنده نیلوفر قپانمغله اول کیجه درون غنچهده محبوس اولورایمش فاعتبروا یااولوا الابصار سدرمق ایدهجك لقمهٔ واحده ایچون مبتلا اولدیغی محن ومشاق کثیره دویبهٔ محررهنك حالندن ابتردر *لوفرصوبی* محروسهٔ بروسه وراسنده جبل راهبدن نبع ولمدهٔ مرقومه جوارندن سیلان ایدن نهر کبیرك اسمی مخترعات اهل رومدن قنطرهسنه نسبت ایله نیلوفردن غلط اولدیغی قصهٔ برحصهٔ اتی البیاندن منفهم اولور تاج التواریخده بویله کشیدهٔ سمط تحریر ردرکه نکفور یارحصار ملعون بدکردار دخترینی یله جك نکفورینك حرامزادهسنه حلیله اولمغله زنار بند میان معاهده اولوب آلای ترسایی ترتیب وکروه کفرهٔ دوزخ زیب جوار بروسهدن کذران ایکن سلطان ارخان شجاعت عنوان برمقدار مبارزان بهادر نژادان ایله قضای ناکهانی کبی دوچار اولملری ایله جبش ضلالت اندیشی لحظهٔ واحدهده پامال سم سمند خراب ایتمکله اول دختر نازنده خرامی کلکون سوار تسخیر ایدوب حجله کاه نشاط افزاری نه کتورمشلر دخترینك اخترك نام لسان رومیده نلوفره اولمغله نیلوفر تسمیه بیوروب همچو شراب نیلوفری دفع تشنکیء جنابلرینه کره بندرشتهٔ عقد بیورملری ایله اول درج پاکدن درهٔ وجود غازی خداوندکار وسلیمان پاشا پیرایه فکن ساحهٔ ظهور اولمشلر بعده اول عقیفهٔ نظیفه طالب مبرات اولدقده حوالیء بروسهدن جریان ایدن نهر کبیرك اوزینه برجسر استوار بنا ایتمکله پل وآب واول نهر ایله مجلوب حطب مشارالیهایه نسبت ایله الی الآن شهرتلری جاریدر نیلوفر مزبوره یدی یوز طقسان طقوز سالنده روبراه دار العدم اولوب زوج اکرملری سلطان ارخان تربهلرنده جانشین در الشیء بالشیء یذکر بعضی صحیفهٔ تواریخده نوشتهٔ خامهٔ تاریخ نویساندرکه بودولت علیهٔ عثمانیه حماها الله تعالی فی وقایة الرحمانیهدن

(margin: * لوفرصوبی *)

(margin: قصهٔ برحصهٔ سلطان اول جبش یغزون البحر فی دولت آل عثمان)

اول جبش یغزون البحر قد اوجبوا الا نفسهم الجنة حدیث شریفنه ماصدق اولمق امنیهسی ایله سلیمان پاشا ابن سلطان ارخان جنابلری تسخیر ممالك رومه تشمیر ساعد جهاد ایدوب پدربزرکوارلرندن بعد الاستیذان اول جانبه سوق مطیهٔ اهتمام ایدوب جندسپاه نصرت پناه ایله داخل خطه ایدیجك اولدقلرنده نزهتخانهٔ بلقیس که تماشاکاه نامی ایله مشهور قصر دلنشین حضرت سلیمان علیه السلامدر مرآت عجیبه نمای تماشایان اولدقده هربری انکشت کزیدهٔ حیرت اولهرق سفاین ایله بحراجاجی عبور وصوب مقصودهده وصول میسر اولوب مدة یسیرهده نیجه قلاع کافری اسامی عنایت حضرت واهب الآمال ایله ضمیمهٔ دیار الاسلام ایدوب بولایر نام قصبه یی بعد الفتح مفطور جبلیه واخلاق حسنهٔ خلقیهلری ثمرهسی احداث خیرات ومبراته مباشرت واول قریهده برمسجد عالی بنا وختام اثناسنده مشارالیه رحمة الله علیه سمند آتش عنانلرین صید وشکار نیتنه کشیدهٔ اطراف واکناف ایدرایکن سم پای اسبلری شکاف زمینه کذار ایتمکله روح پرفتوحلری جلوهکاه بقا اولوب محمیهٔ ادرنه جوارنده قصبهٔ مرقومهٔ بولایرده اثردست خیراتلری اولان مسجد شریف مقابلهسنده متواریء غیابت الجب عدم اولمشلردر نظم انس وجن امر یکه رام اولسه سلیمان مانند جملهٔ درنی بخش ایتسه سکا قلزم هفت کیرسه هر لحظهده کنجینه که مال قارون موزهکك کبکبی در اولسه لباسك زربفت صقین الدنمه غرور ایتمه بقاسی بوقدر بوفناء ملکیتدر هرنه که وار آمد ورفت الی الآن مزار جامع الانوارلری اول حوالیده مستجاب الدعوه عد اولنان اماکن متبرکهدندر انعم الله تعالی علیه واحسن الی والده والیه *لوك بوبه* کچی دریسی وسائرنسنهلر صبغ ایلدکلری تراب سرخ وروایت اخراده صبغ معروفك اسمی عربیده فتح لام وتشدید کاف ایله لكدن غلط اولوب فارسیده مدلام وکاف عربیه ایله لاك دیرلر وقیومجی وبچاقجیلرك الصاق ایچون استعمال ایلدکلری شیء معروفه دخی عربی وفارسیده بنه وجه محرر اوزره اطلاق اولنور طریق عملی لك هرنه ایسه برمقدار اشتان

(margin: * اوك بوبه *)

(margin: طریق عمل لك)

اخضری بر کون وبر کیجه درون آبده ترکدن صکره الك اضافه اولندقده
صاف وثقالتی تفریق ایدر اول آب نار خفیفده طبخ اولندقده تکرار صاف
ودردی فرق اولمغله صافی سی بویه وثقلی اشیا یاپشدره جق نسنه اولور
* لوله *
لوله * سد جریان آب وحین احتیاجده استعمال ایچون اعمال اولنان
شیٔ معروفك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر فارسیده ابریق وامثالی
نسنه لرده موجود امزك معناسنه ضم لام وواو معروفه ایله لوله دن
غلط اولوب معنای مطلوبه عربیده ضم قاف وتشدید ومد صاد ایله
* له *
قصابه وفارسیده مد نون وکسر یا ایله نار ونایره دیرلر * له * ممالك
اسلامیهٔ روم ایلینك جانب شمالنده کائن اراضیٔ مشهوره ده واقع
بلده نك اسمی فتح لام ایله مستعملدر فارسیده کسر لام واظهار ها ایله
له دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق
اول اماکنده ساکن اهالیه لهلو تعبیری دخی معروفدر کورهٔ مرقومه نك
جانب جنوبیسنده بوجاق تاتاری وبغدان اراضیسنی طور له نهری
قطع ایدوب طرف غربیسنی بعضا الامان تعبیر اولنان نمچه اراضیسی
وبعضا بحر بالطیق وجانب شمالیسی مسقولو اراضیسی وطرف
* لهم لك *
شرقیسی اورطشره سی ایله محدوددر * لهم لك * سیم ونحاس
وامثاللری معادندن مصنوع آوانینك مکسورلرینی قلای ایله
یاپشدرمه نك اسمی عربیده هاء هوز یرینه حاء حطی ایله لحم لك دن
غلط اولمسی قاموسك لحم کنصر الفضة الصایغ لامها عباره سندن
مستبان اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وسکون با ومد دال وادات
* ليلك *
صناعت ایله کبداکردن دیرلر * ایلك * طویل المنقار والرجلین طیر
مشهورك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان بلامین فتح لامین ایله
لقلق دن غلطدر لکن فیروز آبادی قاموسده مد لام ثانی ایله لقلاق
* ليمون *
افصح اولدیغنی بیان ایلمشدر * لیمون * مشهور حامض میوه نك
اسمی کسر ومد لام ایله مستعملدر کتب مفردات طبیه ده فتح لام وسکون
یا ایله لیمون لسان سریانیده ینه فتح لام ایله لیمودن معرب اولدیغی محرر
اولوب فارسیده کسر لام ایله لیمو دیرلر زیادهٔ نون ایله تعریب وکسر

* لين *
لام ایله تعجیم اولنمسی منفهمدر * لین * تطهیر دست وسائر نسنه لر
ایچون استعمال اولنان اوانیٔ معروفه نك اسمی فارسیده فتح لام وکاف
عربیه ایله لکن دن غلط اولدیغی مشهوردر لکن لکن مرقوم برقاج
معنایه دلالت ایدر انجق ادات الفضلا نام مؤلفده مقید کاری بوکسك
* تحقيق كلمهٔ طست *
طبقدن مستعار اولمسی ملایم اولوب عربیده وعاء مرقومه فتح طا
وسکون سین مهمله ایله بنی طی لغتی اوزره طست دیرلر امامشهوری
فتح طا وتشدید سین ایله طس در لفظ مرقومده دفع ثقلت
ایچون سینك بری تایه قلب اولنمشدر کلمه یی اصلنه ردایدن
جمع وتصغیر اولمغله طست مذکوره جمعنده طساس وتصغیرنده
طسیس دیرلر تفصیل محرردن صکره علی ماهو المشهور شین
معجمه ایله طشتك دخی غلط اولدیغی محتاج بیان دکلدر

❁ حرف المیم ❁

* مأيوس *
مأیوس * منقطع الرجاء والامل ومحروم یعنی برنسنه امید ایلمك
معناسنه تقدیم همزه ایله مستعملدر عربیده فتح میم وسکون یا وتأخیر
همزه ایله میئوس دن غلط اولوب فارسیده فتح نون وسکون
واو ایله نومید دیرلر خفی اولمیه که باب رابعدن مصدری یأسا
* مار *
کلمکله اسم مفعولی میئوس اوله جغی آشکاردر * مار * صحیح المزاج
یعنی تندرست معناسنه بیمارده واقع بی ادات نفی قیاسی ایله اضداددن
اوله رق مار وبیمار استعمالی کورلمشدر فارسیده احدهما آخرك
مرادفی اولوب عربیده اسم اشهری فتح میم ایله مریض درکه لسان
ترکیده صیرو دیرلر ستیر اولمیه که فارسیده خسته نك اسم خاصی
مد میم ایله مار اولوب بیمار مرقومك جزء اولی توقع شرده مستعمل
قورقو معناسنه بیم وجزء اخیری کتوریجی معناسنه آوردن دن فعل
امر اولمغله معنای ترکیبیسی حفظنا الله تعالی وایاکم حالت ضعف
* ماضى *
بدنده قورقو کتور دیمکی افاده ایدر * ماضی * مبشه اغاجنه
شبیه بعضی بلادده نابت برنسنه بلوطه وبرنسنه شیٔ مرقومه حامل
اولان شجرك جوز بوایه مشابه ثمر معروفك اسمی فارسیده مد میم

وضم ومدزا ایله مازودن غلط اولوب عربیده فتح عین وسکون فا ایله
* ماخ * عفص دیرلر * ماخ * طوزلو اولان نسنه معناسنه ماه ماخ وسمك ماخ
وامثاللری ذبانزد در عربیده مطلقا طوزلو معناسنه ضمتین ایله
ملوحت اطلاق اولنوب اتساعاً لغته مبنی آبه باب خامسدن فتحتین ایله
ملح الماء بملح ملوحة تعبیرلری کبی باب اولدن ملوحا دخی اطلاق
اولنور اما صاحب قاموس ذهابی او زره مایه فتح اولین ایله ملیح
واملح مخصوص اولوب سمکه فتحات ثلاثه ایله ملحه تعبیر اولنوب
فارسیده عموما طوزلو نسنه‌لره ضم شین وواو مجهوله ایله شور دیرلر
خفی اولمیه که مستعمل اولان لفظ ماخ طوزلو اولان نباته اطلاق
* مال‌خولیا * اولنور * مال‌خولیا * خلط سودانك ازدیاد وفسادندن ظهور ایدن
علت مشهوره‌نك اسمی عربیده مالی خولیادن تخفیف ایله بروجه
محرر مستعمل اولوب فارسیده اگرچه لفظ مرقوم کثیر الاستعمالدر
لکن فتح دربیده مد میم وضم خاء معجمه وواو معروفه وکسر لام ایله
ماخولیا وضم خاء مرقومه ولام اول وکسر ثانی ایله خلولیا دخی دیرلر
ستیر اولیه که اسم علت محرره لسان سریانیده سودا معناسنه مولی ایله
خلط معناسنه خولیادن مرکب اولوب حین تلفظده واوك ثقلتنی
* مایهوش * دفع ایچون حذف والفه قلب ایله مالیخولیا اولور * مایهوش * بین
الحلو والحامض یعنی طتلو ایله اکشی میانده چاشنی معروفه‌نك اسمی
فارسیده فتح میم وسکون یا وضم خاء معجمه ایله میخوش‌دن غلط اولوب
* مباراة * عربیده ضم میم وتشدید زا ایله مزدیرلر * مباراة * ایکی شریك بری بریندن
ایرلمقده وزوجتین مفارقتده مد ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم میم وفتح را وهمزه ایله مبارأة‌دن غلط اولوب فارسیده
* مبتداه * عموما برلمق معناسنه فتح فا ایله فراخیدن دیرلر * مبتداه * اصطلاحات
فقهای کرامدن ابتدا حیض کورمش قز معناسنه کسر دال ایله
مستعملدر عربیده مراهقه حکمنده ابتدا حائض اولان بنت معناسنه
مطلب مراهق فتح دال ایله مبتدأة‌دن غلط اولوب اصطلاحات فقهیه‌دن اولمغله
ومراهقه وبلوغ اسم فارسیسنه ظفریاب اولمدق استطراد بلوغه قریب اولاده

مراهق اطلاقی معروفدر اگر اوغلان اولور ایسه اون باشندن اون بش
باشنه دك واگر قز اولور ایسه طقوز باشندن بنه سن مرقومه دك
مراهق ومراهقه تعبیر اولنور وبلوغ صبیده احتلام واحبال وانزال
وصبیه‌ده احتلام وحیض وحبل ایله وقوعی معلوم لکن مدت
بلوغده اختلاف واقع اولوب مفتی به اولان ذکور واناثده ولادتندن
اون بش سنه تمامنده بلوغلری حکم اولنور وادنای مدت بلوغ
صبیده اون ایکی وصبیه‌ده طقوز سنه‌در اگر مراهق ومراهقه یعنی
سن محرره‌یه رسیده بلوغه قریب اولاد بالنفس بلوغلرینی اقرار
* مبطن * ایدرلر ایسه حکما بالغ وبالغه اولورلر * مبطن * قارنی بیوك درونده
نسنه گزله‌یوب محلنده اجرا ایدر معنالرینه مستعملدر عربیده عظیم
البطن معناسنه فتح با وکسر ومد طا ایله بطین وفارسیده ضم با ایله بزرك
شکم دیرلر اما مستعمل اولدیغی صورتده ضم میم وفتح وتشدید طا ایله
* مبلق * مبطن قارنی کوچك اولانه اطلاق اولنور * مبلق * معاجین
انواعنی اخذ ایچون استعمال اولنان آلت معروفه‌نك اسمی عربیده
کسر میم وسکون با وفتح لام ایله مبلع‌دن غلط اولوب فارسیده
* مترس * اسم مخصوصنه ظفریاب اولمدق * مترس * وقت محاربه‌ده تترس
ومحافظه وپیش عساکره حیلولة ایچون تراب وسائر نسنه‌لردن اعمال
اولنان شیء معروف کسر را وسکون سین ایله مستعملدر عربیده
محافظهٔ دار ایچون قپو اردینه وضع اولنان اغاجك اسمی کسر میم
وفتح را ایله مترس وفارسیده فتحتین وسکون را ایله مترس اولمغله متعارف
مترس بونلاردن مستعاردر فاحمل علی ابهامه شئت پوشیده دکلدر که
ضم تا وسکون را ایله ترس قلقان تعبیر اولنان سپره اطلاق اولنور
وفتحتین وتشدید وضم را ایله تترس قلقان طوتمق یعنی تستر بالترس
معناسنه موضوع اولوب بعده تعمیم ایلمشلردر وحین محاربه‌ده
* متروك * تترس مسئله‌سی کتب فقهیه‌ده مفصلا محرردر فلیراجع الیه * متروك *
طلبهٔ علوم بینلرنده زبانزد الفاظدندر یعنی علم شریفی براقدم معناسنه
متروك اولدم دیرلر عربیده مد تا ایله تارك اولدم دیمه‌دن غلط اوله جغی

آشکار اولوب فارسیده مطلقا ترك ایلدم محلنده کسر ها و سکون شین و فتح تا ایله هشتم دیرلر زمانه مزتجه منلالری تأویلنه عدیم الاقتدار اولدقلرندن غلطه الحاق اولندی لکن اصطلاحات قدمادن اولمغله توجیهی بو یله خاطره لایح اولور که کتب فقهیه ده مذکور لوفاتت الصلوة قولی کبی تأدبا و تعظیما ترك لفظی علم شریفه نسبت اولنه اما صنایع سائره ده تفوهی قابل توجیه اولمیه جغی اشکاردر

* متقب *

متقب * ارباب صنایع خصوصا نجارلرك شیٔ دلدکاری سوری دمورك اسمی عربیده کسر میم و سکون ثاء مثلثه ایله مثقب دن غلط

* متواتر *

اولوب فارسیده فتح با و را و میم و سکون ها ایله برمه دیرلر * متواتر اولندن آخرینه متصل اولنجه بروجه ایله انقطاع و فترت اولمیه رق کذب اوزرینه تواطؤلری تصور اولنمیان قومك نقل ایلدکاری خبر معناسنه عربیده کسر تا ایله اصح ایکن بعضی متفضلان زمانه نك فتح تاء ثانیه ایله متواتر قرائت والتزاملری نابجادر فارسیده مطلقا خبره فتح بای عجمیه ایله پیام دیرلر خفی اولمیه که خبر حدیثك مرادفی اولوب اصطلاح اهل حدیث شریفده خبر متواترك تفصیلی آنفا ذکر اولنور و متواتر بناسی لازم اولان تفاعل بابندن و تواتر ماضی سندن اسم مفعول اولدیغی اشکار و بناسی لازم ابوابك اسم مفعوللری حذف ایصاله محتاج اولدقلرینه مبنی حذفدن سلامت اولی و مجازده نوع اطافت دخی رونما اولمغله مجاز عقلی اوله رق رجالك وصفی ایله خبره حکم و علی ماهو المشهور کسر تا ایله استعمال اولنمشدر و تواتر یا لفظی و یا معنوی اولور لفظی شول خبردر که محسوسانده کذب اوزرینه توافقلری عادتا ممتنع بر جماعتك خبرینه دیرلر و معنوی شول خبردر که رواتی بینلرنده مشترك قضایای متعدده نقل اولنان خبره دیرلر مثلا مشهور انام حاتم طائی حقنده بعضیلر اقچه و بعضیلر اسب و بغل و بعضیلر اشیاء سائره وجمل اعطا ایدر نقللرنده اگرچه قضایا مختلفه اولوب لکن جمله روات اعطاده مشترك اولملریله حاتمك جود سخاسنه دلالت ایدر استطراد اصطلاح

اول ترجمهٔ نخبة الفکر

اهل حدیث شریفده کتب کثیره جمع و ترتیب و تألیف و تحقیق اولندیغی محتاج بیان دکلدر واصل سر منزل رحمت سبحانی ابو الفضل احمد بن علی العسقلانی حضرتلری که ابن حجر دیو مشتهردر نخبة الفکر فی اصطلاح اهل الاثر نام مختصر جامعلری علی وجه الایجاز ترجمه و بو پریشان القاب عجالهده موجود اولمسی فی الدنیا والاخرة سبب سفیدیٔ وجه اولور امیدی ایله دامن ورقهیه رخسوده اولمق ایچون براعهٔ سبهٔ رویه اقدام اولندی ستیر اولمیه که بو فن جلیل و علم جمیل علماسی عندلرنده خبر حدیثك مرادفیدر خبر یا بلا عدد معین طرق عدیده یعنی اسانید کثیره ایله روایت اولنور و یا ما فوق الاثنینه حصر ایله روایت اولنور و یا انجق ایکی سند ایله روایت اولنور و یا طریق واحد ایله روایت اولنور قسم اول علم

متواتر

یقینی بی مفید اولمغله اول حدیث شریفه متواتر و تواتری هر بری بر دلیل قوی یه تمسك ایله و بعضیلر بش سنده و بعضیلر یدیه و بعضیلر عشرهٔ کاملهیه و بعضیلر اون ایکی یه و بعضیلر قرقه و بعضیلر یتمش سند صحیحه حصر ایلمشلر و قسم ثانی یعنی طریق

مشهور

روایتی ایکی دن زیادهیه محصوره اولان حدیث شریفه مشهور

مستفیض

تعبیری کبی ائمهٔ فقها مستفیض اطلاق ایدرلر و قسم ثالث یعنی

عزیز

ایکیدن اقل سند ایله روایت اولنمیان حدیث شریفه عزیز و قسم رابع یعنی سند صحیحنك بر محلنده راوی شخص واحده منحصر اولان

غریب خبر احاد

حدیث شریفه غریب دیرلر و متواترك غیری اقسام ثلاثهیه خبر احاد دخی دیرلر تعبیر مرقوم لغة شخص واحدك نقل و روایت ایلدیکی کلام اولدیغی معلوم لکن اصطلاح اهل حدیثده خبر واحد شروط تواتر موجوده اولمیان حدیث شریفه اطلاق اولنور خبر احاددن

مقبول

عند الجمهور عمل واجب اولان حدیث شریفه مقبول و مخبرینك

مردود

صدقی ترجیح اولمیان حدیث شریفه مردود دیرلر اولك غیری یعنی متواتردن ماعدا رواتنك احوالندن بحث ایله استدلاله متوقف اولانلر جملهسی مقبولدر و بعض اخبار احاده منقسم مشهور و عزیز

وغريب مختاراوزره قرائن نظريه ايله علم افاده ايدرلر ودخي معلوم
اوله كه غرابت يا اصل سندده اولور ويا اولماز اول يعني هرنه قدر
روات متعدد ايسه‌ده جمله‌سي صحابهٔ كرامدن برذات عاليه منتهي
فرد مطلق
اولور ايسه اول حديث شريفه فرد مطلق وثاني يعني صحابهٔ
كرامدن اشاغيده برشخص معينه منتهي اولور ايسه اول حديث
فردنسبي
شريفه فردنسبي ديرلر لكن حديث شريف غريبه فرديه اطلاقي
قليلدر وخبراحاد عدل تام الضبط نقلي وغير معلل سند متصل ايله
صحيح لذاته
شاذ اولميه‌رق متصل اولور ايسه اول حديث شريفه صحيح
لذاته ديرلر وتفاوت رتبهٔ صحيح عدالت وتام الضبط اولمق سببيله
متفاوت اولدقلري جهتدن صحيح بخاري سائر كتب احاديث اوزرلرينه
تقديم اولنوب بوندن صكره صحيح مسلم تقديم اولنور بونلاردن صكره
كتب احاديثدن شرطلرينه موافق اولنلر تقديم اولنور اكر ضبط
خفيف اولوب صحيح لذاته‌ده موجود شروط دركار ايسه اول حديث
حسن لذاته
شريفه حسن لذاته ديرلر وبو حديث شريفه كثرت طرق ايله
صحيح اطلاق اولنور اكر مزيد ضبط وكثرت عدد وغير وجوه ترجيحات
محفوظ
راوي مخالف اولوب راجح اولور ايسه اول حديث شريفه محفوظ
شاذ
ومقابلي يعني راوي مرجوح اولور ايسه اول حديث شريفه شاذ ديرلر
اكر مخالفت ضعف ايله واقع وراجح اولور ايسه اول حديث شريفه
معروف
معروف ومقابلي يعني مخالفت وضعف ايله مرجوح اولان حديث شريفه
منكر
منكر ديرلر فردنسبي اولان حديث شريفه راوئ آخر موافقت ايدر
متابع
ايسه اول حديث شريفه كسر باء موحده ايله متابع ديرلر اكر متابعه
شاهد
مشابه برحديث شريف بولنور ايسه اول حديث شريفه شاهد ديرلر
حديث شريف مقبول دخي معمول به وغير معمول به‌ه منقسمدر
اكر معارضه‌دن سالم اولور ايسه يعني ضدي حديث آخر وارد
محكم
اولمامش ايسه اول حديث شريفه محكم ديرلر ومعارضا ايراد اولنان
حديث شريف مقبوله ومردوده اولمه‌دن خالي دكلدر اكر معارض
اولان مردوده اولور ايسه آنك ايچون تأثير اولميه‌جغي معلومدر

امامعارضهٔ مقبوله ايله معارض حديث آخر مدلولي ايله بينلريني جمع
مختلف الحديث
ممكن اولور ايسه اول حديث شريفه مختلف الحديث ديرلر اكر بينهما يي
جمع ممكن اولمديغي صورتده متأخرا صادر اولان حديث شريفه
ناسخ منسوخ
ناسخ ومقدمنه منسوخ ديرلر وحديث شريف مردوده موجب رد
يا سقط اسناددن اولور ويا طعن راويدن اولور وطعن دخي ديانه
وسوء ضبط راويه راجع اوله‌جغي آشكاردر وسقط مبادئ سندده
مصنف يعني راوي اول حديث شريف طرفنده اولور ايسه اول
معلق
حديث شريفه معلق ديرلر اكر اخر اسناده تابعي حضراتندن صكره
مرسل
اولور ايسه اول حديث شريفه مرسل ديرلر واسنادده ساقط راوي
ايكي ويا ايكيدن زياده مع التوالي واقع اولور ايسه اول حديث شريفه
معضل
معضل ديرلر واكر سقط غير متوالي ايكي واقع اولور ايسه اول حديث
منقطع
شريفه منقطع ديرلر وعدم توالي ايله بر ويا ايكي اولان سقط دخي بويله‌در
مذكوراندن صكره معلوم اوله كه اسناددن سقط بعضا واضح اولور
وبعضا خفي اولور واضح اولان كتب تواريخه مراجعت ايله راوي
وشيخي بينلرنده عدم تلاقي بيلنوب شيخم ديو حدثنا عن فلان روايتي
كذب اولديغي ظاهر اولور صورت محررهنك خلافي يعني
اسناده سقطي خفي حديث شريفه ضم ميم وتشديد وفتح لام ايله
مدلس
مدلس ديرلر طعن راوي دخي اون شئ ايله اولور بشي عدالته وبشي
ضبطه متعلقدر عشرهٔ محرره يا كذب ١ راويدن ويا كذب ايله
تهمتدن ٢ ويا كثرت غلطندن ٣ ويا اتقانه غفلتندن ٤ ويا فسقندن ٥
ويا على سبيل التوهم ٦ روايتندن يعني وهمندن ويا ثقات صحيحة الكلماته
مخالفتندن ٧ ويا تعديل وتخريج معنيي بيلميوب جهالتندن ٨ ويا مرتكب
بدعت ٩ اولمسندن ويا سوء حفظندن اولور اوله يعني كذب راوي ايله
موضوع
مطعون حديث شريفه موضوع وثانيه يعني راويسي كذب ايله متهم
متروك
اولان حديث شريفه متروك وثالث ورابع وخامس صورتلرنده وارد
منكر
احاديث شريفه‌لره على رأي منكر وراوينك وهمنه قرائن ويا جمع
معلل
طرق ايله اطلاع حاصل اولور ايسه اول حديث شريفه معلل وروايت

ثقاته مخالفتدن طعن اولنان حدیث شریف تغییر سیاق سببی ایله اولور
مدرج الاسناد ایسه اول حدیث شریفه مدرج الاسناد دیرلر واکر کلام صحابهٔ کرام
یاخود مابعدنده رواة کلامی کلام نبوی علیه الصلوة والسلامه
مدرج المتن من غیر فصل دمج اولورایسه اول حدیث شریفه مدرج المتن ویا اسماء
مقلوب مکررده تقدیم وتأخیر اولورایسه اول حدیث شریفه مقلوب ویا اثناء
مزید فی متصل الاسانید اسنادده زیادهٔ راوی اولور ایسه مزید فی متصل الاسانید ویا ابدال
راوی ایله ولا مرجح اولور ایسه اول حدیث شریفه مضطرب
مضطرب ویاصورت خطک بقاسی ایله سیاقده حرف واحد تغییر اولنور ایسه
مصحف اول حدیث شریفه مصحف ویاصورت محرره شکلده اولورایسه
محرف اول حدیث شریفه محرف دیرلر لکن عمدا متن حدیث شریف تغییر
اولنمق جائز دکلدر رخصتنه جمهورک قوللری کتب مفصلانده
محرردر جهالت راویدن طعنک سببی بار اوینک اسم وکنیه ولقب
وصنعت وحرفت ونسبت کبی مشتهر اولدیغی نعوتی ترک ولغرض
مشتهر اولمدیغی نسنه ایله ذکر ایلمک ایله اولور ایسه بو حدیث شریفه
مبهم مبهم واکر راوی براسم ایله تسمیه اولنوب واندن دخی رجل واحد
مجهول العین روایت ایدر ایسه اول روایته مجهول العین دیرلر واکر براسم ایله
تسمیه اولنان راویدن ایکی آدم ویا دخی زیاده روایت ایدوب مزبور
مجهول الحال شخص واحد دخی توثیق اولنمش ایسه بو روایته مجهول الحال
ومستور ویا مستور دیرلر وراوینک مرتکب بدعت اولمسندن لازم کلان
طعن راوینک حالنه نظر اولنور اکر کفری مستلزم برشیٔ
اعتقادی ظاهر ایسه عند الجمهور روایتی مقبوله اولماز اکر ارتکاب
ایلدیکی بدعت کفری مقتضی اولمیوب ایراد ایلدیکی حدیث
شریفدن دخی کندو ارتکاب ایلدیکی بدعتی تقویه ظاهر اولماز
ایسه اصح اولان اول حدیث شریف قبول اولنور سوء حفظندن طاری
طعن اکر راوینک جمیع حالاتنده لازم اولور ایسه اول حادث شریفه
شاذ علی رأی شاذ دیرلر واکر کبر وعمی امثالی نسنه لردن طاری اولمش ایسه
مختلط روایت ایلدیکی حدیث شریفه مختلط دیرلر واسناد ایله اطلاق

اصطلاحات اولنان اصطلاحات که اکر اسناد طرف حضرت رسالت پناهی یه
اسناد مرفوع منتهی اولور ایسه اول سنده مرفوع دیرلر اول انتهی کرک اسناد
متصل ایله اولسون کرک اولمسون واکر اسناد صحابهٔ کرامدن برینه
موقوف منتهی اولور ایسه اول سنده موقوف وتابعین وتبع تابعینه منتهی
مقطوع سنده مقطوع دیرلر وآثارانجق موقوف ومقطوعه اطلاق اولنوب
صحابهٔ کرامدن برذات طرف نبوی علیه السلامه سند ظاهر
مسند الاتصال رفع بیوردقلری حدیث شریفه مسند دیرلر وقلت عدد
علو مطلق رجال ایله طرف نبوی یه منتهی اولان سنده علو مطلق وائمهٔ کرامدن
حضرت الشیخ شعبی امثالی صفت علیه صاحبی برذات عالیه منتهی
علو نسبی سنده علو نسبی دیرلر علوک مقابلی نزول اولدیغی اصح اقوالدندر
واکر ایکی راوی مشایخدن اخذده وسندده مشارک اولورلر ایسه
روایة الاقران اول سنده روایة الاقران دیرلر واکر بونلار هر بری شیخ آخردن
مدبج روایت ایدر ایسه اول سنده مدبج دیرلر واکر راوی کندودن سن وشیخده
روایة الاکابر عن الاصاغر دون کمسنه دن روایت ایدر ایسه اول سنده روایة الاکابر عن الاصاغر
دیرلر وشیخ واحدده مشترک ذاتیندن برینک ارتحالی مقدم راوینک
سابق ولاحق سندنه سابق وثانینک سندنه لاحق دیرلر واکر راوی متفق الاسم
ایکی ذاتدن روایت ایدوب احدهمایی بر نسنه ایله تمییز ایلمز ایسه
مهمل اول سنده مهمل دیرلر وسندک اولندن آخرینه دک صیغهٔ واحده
یعنی جملهسی حدثنا واخبرنا وانبأنا ویا سمعت فلانا قال سمعت فلانا
مسلسل ایله متصل اولور ایسه اول سنده مسلسل دیرلر حضرت ابن حجر
رضی الله عنه رب الاکبر نخبة الفکرده مسلسل ذیلنه صیغ ادایی ارداف
بیوروب خاتمهده دخی طبقات رواتی بیان بیورمشلر ما نحن فیه دن
اولمغله ترجمهسی ترک اولنوب تم الروات دیو بیان اولنان محلده
موجود اصطلاحات ایله تکمیل اولندی اسماء روات واسماء پدرلری
واسماء اجدادلری متفق واشخاصلری مختلف اولور ایسه اول سنده
متفق ومتفرق متفق ومتفرق دیرلر واکر اسماء محرره خطا متفق ونطقا مختلف اولور
مؤتلف ومختلف ایسه اول سنده مؤتلف ومختلف دیرلر اکر انجق اسماء روات

خطا و نطقا متفق واسماء اباء انجق نطقا مختلف اولوب
* متشابه *
و یابالعکس اولور ایسه اول سنده متشابه دیرلر کذلك اسماء روات
و اسماء اباء متفق اولوب اختلاف نسبتده اولور ایسه بنه متشابه دیرلر
مذکوردن وماقبلندن برقاج نوع ترکب ایدر مثلا اتفاق واشباه اسم
راویده و یاپدری اسمنده حرف واحد و یاحرفین و یادخی زیاده ده
اولور و یااختلاف تقدیم وتأخیر اسم واحد ایله اولور و یااسمین
جمله تقدیم وتأخیر ایله اولور و یااسم واحدك بعضی حروفی مشابه
* مثمن *
اولدیغی لفظده تقدیم وتأخیر ایله اولور * مثمن * بهاسی عالی وغالی
نسنه معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح ثا و کسر ومد میم ایله
ثمین دن غلط اولوب فارسیده کسر کاف عجمیه ومد را ایله کرانمایه
فرق ثمن وقیمت
دیرلر استطراد ثمن اصل اصطلاحده سلعه یعنی متاعه دیرلر بعده
رایج اولانه ثمن وکاسده سلعه اطلاق اولنمشدر وقیمت ایله فرقی
اکر قدر ومالیت شیء مبیعده زیاده ونقصان ملاحظه اولنموب بایع
ومشتری بینلرنده تراضی اولور ایسه مبلغ مرقومه ثمن واکر مبیع
تقویم مقومین ایله دفع اولنان مبلغه موافق ومعادل اولور ایسه
* مجمر *
قیمت دیرلر * مجمر * سیم وامثالی معادندن اعمال ودروننه آتش
وضعی ایله بخور یاقدقلری آلت معروفه نك اسمی ضم میم ایله مستعملدر
عربیده کسر میم اول وسکون جیم وفتح میم ثانی ایله مجمردن غلط
اولوب فارسیده لسان ترکیده استعمالی کبی ضم با ایله بخوردان
دیرلر بخور آتشده رائحهٔ طیبه سی استشمام اولنان نسنه ودان ظرف
معناسنه اولدیغی معروف امالسان تازیده اعراب محرر ایله مجمرك
آخرینه ها الحاقی ایله مجمره دخی دیرلر مستعمل اولدیغی اوزره ضم
میم ایله مجمر عود امثالی مجمر درونده احراق اولنان نسنه لره
* محبت *
اطلاق اولنور * محبت * سومك یعنی حب معناسنه مصدری
اوله رق ضم میم ایله مستعملدر عربیده فتح میم ایله محبت دن غلط
اولوب فارسیده ضم ها ایله همال دیرلر سثیر اولیه که محبت
امر محبوبه اتباع ودوام ذکر محبوب ومحبوبه شوق ومحبوب هربنه

مائل

مائل اولور ایسه اکا میل وهرنه دن اجتناب واکراه ایدر ایسه
* محرمه *
اندن احتراز معنالرینه تفسیر اولنمشدر * محرمه * ال سلدکاری
یاغلق تعبیر اولنان شیء معروفك اسمی عربیده کسر میم وسکون
قاف ایله مقرمه دن غلط ومستعار اولوب فارسیده فتح دال
وسکون سین ایله دستمال دیرلر دستمال مرقومك صورت ترکیبی
ظاهر امامقرمه لسان عربیده الاجه پرده نك اسم خاصی اولوب
* محشر *
لسان ترکی یه نقلده معروف نسنه لره تشبیها اطلاق اولنمشدر * محشر
جمع اوله جق محل معناسنه فتح شین ایله محشر کوننده تعبیری شایعدر
عربیده فتح میم وسکون حا وکسر شین ایله محشر افصح اولوب
فارسیده جمعیت مکاننه مد جیم عربیه ایله جای انجمن وقیامت
کوننه ضم را وسکون سین ایله روز رستخیز دیرلر بیت ترسم که صرفهٔ
نبرد روز رستخیز نان حلال شیخ زخوان حرام ما خامهٔ سیه رو
مصراع ثانیسی خواجه حافظك انشادی اوزره تحریر عدم مطاوعتی
حدیث شریف اسماء نبوی علیه السلام
عفو بیوریله فائده مد حاء مهمله ایله حاشر رسول اکرم ونبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اسماء شریفه لرندن اولدیغی
حدیث شریف آتی البیاندن مستفاددر قال علیه السلام لی خمسة اسما
انا محمد واحمد والماحی یمحو الله بی الکفر والحاشر احشر الناس
علی قدمی والعاقب بیورمشلردر وقدمی کلام شریفی خلق معناسنه
* محفه *
اولدیغی فراموش بیورلمیه * محفه * حیوان اوزرنده طائفهٔ نساء راکب
اولمق ایچون اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فتح میم وسکون حا ایله
مستعملدر عربیده کسر میم وفتح حا ایله محفه دن غلط اولوب فارسیده
* محلادز *
فتح کاف ومد جیم عربیه ایله کجابه دیرلر * محلادز * حدیدی جذب
وطرفینی قطب جنوبی وشمالی یه اقبال وبحر عمان انتهالرنده وهند
نواحیسنده ظهور ایدن حجر معروفك اسمی عربیده علی ماهو المشهور
کسر میم وسکون قاف ایله مقناطیس وحذف الف ایله مقنطیس
وعلی قول اعراب محرره وقاف یرینه غین معجمه ایله مغناطیس دن
غلط اولوب فارسیده اسامیء ثلاثه کثیر الاستعمالدر لکن فتح دریده

جزئين دن مركب آهن ربا ديرلر جزء اولى مد الف وفتح ها وسكون
نون ايله آهن دمور معناسنه معروف وجزء ثانيسى ضم را ومد با ايله ربا
قاپيق معناسنه ربودن لفظندن اسم فاعل اولمغله معناى تركيبيسى
دمور قاپيجى ديمك اولور خفى اولميه كه كاتب چلبى مرحوم بيك يدى يوز
يكرمى برسال ميلاديسنده ترتيب اولنمش افرنجى العباره بررساله يه
دست رس اولوب بعد الترجمه فيوضات مقناطيسيه تسميه ايلديكى
مجله ديباجه سنده مرقومدر كه بعضى كتب قديمهٔ حكميهٔ لاتينيه ده
محرر اولديغى اوزره حجر مرقوم ابتدا بلاد اناطولى دن مغنيسا جانبنده
ظهور ويا بانىٔ بلدهٔ مرقومه مغنيسا نام شخص ابتدا دست رس
اولمسندن مغنيسا لفظى تعريب ويا تحريف ايله مشهور اولمشدر قولى
بغايت دوردر مغنيسا اسم نبطى اولوب اكثرى قورشوندن حاصل
وسياهه مائل برنوع حجره اطلاق اولنور مرحومك منشأ غلطى
حديدى توصيفندن اولمق غير بعيددر استطراد سنك پارهٔ معروفك
حديد وپولادى جذبى وقوى سورمكيله حديدى حصه دار ايلمسى
وتعليق ويا برظرفه وضع ايله درون آبه القاده اول محلك نصف نهار
دائره سنده مساوات وموازات يعنى بركوزى كه برطرفنده وديعهٔ سبحانى
جوهر غير محسوس كوره ارضك قطب جنوبى سى سمتنه وچشم
ديكرى قطب شماليسى سمتنه طوغريلوب ناظر اولمسى خصوصنده
اكرچه لايعد توجيهات عقليهٔ لاطائل ايراد ايلمشلردر حقيقتى
جناب خداى متعال لم يزل ولا يزال حضرتلرينك آيات باهرهٔ نامحصوره
والطاف عميمهٔ مالانهايه لرندن عبادى مسلمينه قبله نما وكشتى بان
قوللرينه رهنما ومخلوقات دائره سنده ابداع بيوردقلرى كبى محرر منافع
عديده دن غيرى نيجه فوائدى حاويدر بودخى ستير دكلدر كه
قبله نمالر بحثنده ويا بالذات استعمال اولنان آهن پاره كه ابره تعبير اولنور
مقناطيسك شمال وجنوب كوزلرى معلوم اولدقدن صكره ابره يه
سورلدكده توجهى برعكس اولور يعنى حجرك شمال كوزينه سوريلن
حديد پاره نك اوجى جنوب طرفنه وجنوب كوزينه سوريلن دمورك

اوجى

ردقول مرحوم كاتب چلبى وتحقيق حجر مقناطيس

اوجى شمال جانبنه توجه ايدر امور غريبه دندر كه كاتب چلبى مرحوم
اصحاب هنر ودقتدن معدود وخصوصا معارف جزئيه ده صاحب يد
طولا بر وجود ايكن باوه كويان افرنج طائفه سنه تبعيت وكوپيا
طول وعرض بلدانى مبين رسالهٔ مار البيانى ذيلنده شهرمز اولان
قسطنطينيه نك ابره سى نقطهٔ شمالدن يدى درجه جانب شرقه ميل
اوزره در تحريرى تمامنده على العميا طباع ابراهيم افندى مرحوم
دخى كمال اهتمام وامتحان ايله نقطهٔ شمالدن اون بر بچق درجه يه قريب
غربه ميل مشاهده اولنمشدر غفلت اولنميه ديو ترقيم وطبع ايلمشدر
بينهماده آشكار تفاوتدن قطع النظر حجر مقناطيسدن كوز تعبير اولنان
جوهر ايله مزين بهر قطعه سنده چشمك ضعف وقوتنه كوره نقطهٔ
شمالدن جانبين يعنى شرق وغربه درجات متفاوته ايله احدهما آخره
مطابق اولميه رق تفاوتلرى محرردر بناء عليه قبله نما وپوصله اعمال
ايدن شخص برقطعه مقناطيس تدارك ايلدكده صغير وكبير
اكر اول سنك پاره ده كوز موجود ايسه انحرافنى بيلمك ايچون اولا
كندو ابرهٔ جديدينى معتمد عليه ابرهٔ ديكر ايله عيار ايدوب
حجر جديدك انحرافنى بيلوب حفظ ايلمكه محتاجدر يعنى آستانهٔ
امن آشيانه ده اعمال اولنان قبله نما وپوصله لر بينلرنده واقع تفاوتدن
كشتيبانلر ره راستلرين بيله ميوب اكثرى غرق وتلف اولدقلرى پايهٔ
سرير اعلايه انها اولندقده خزينهٔ عامرهٔ سلطانيه دن بيضهٔ بط
مقدارى برقطعه حجر مقناطيس اخراج وغلطه ده پوصله جيلرك برينه
احسان وحرفت مرقومه اصحابى بالجمله پوصله لرين اول تاش ايله
امتحان ايلملرين فرمان بيورمشلر كل شئ يرجع الى اصله مصداقى
بعد زمان جنت مكان سلطان محمود خان عهدنده برتقريب ينه
خزينهٔ همايونه رجعت ايلمش اصحاب سفن وكشتيبانلرك پيدر پى
تقديم عرضحال ايله استدعاى عنايتلرينه مبنى حرفت مرقومه
بدلرنده امانت ايله معروف بر پوصله جيه احسان بيوريلوب الى الآن
سنك مزبور شخص مرقومك كريمه زاده سى يدنده موجود اولوب

آستانهٔ علیه‌ده اعمال اولنان جیع پوسله‌لر اول سنك ایله عیار اولنور
وجرم مرقومك قوت جاذبه‌سی سرمساق سورمك ورطوبت دوقنمق
وسائر اسباب ایله زائل اولدقده اوچ کون طری وصیجق کچی قانی
درونـــه وضع ایله قوة جاذبه‌سنی اعاده بلکه اولکیدن زیاده قوت
ویرر دیو کتب مفردات طبیه‌ده محرردر لکن واقعه طابق اولمیوب
قوة معلومه‌سی برودتدن غیری برسبب ایله زائل اولمیوب ایام حاره‌ده
ینه رجعت ایدر لکن وقت برودتده صیجق کچی قانی مثلوسرکای
کرم دخی اعادهٔ قوت ایلدیکی مجربدر وسنك مزبورك خواص
کثیره‌سندندر قسم اعلاسی یعنی لاجوردی وصاف اولانندن
برمقداریني بیاض حریره لف ایله استصحاب جاه وجلال وقضای
حوایج وبین الناس مقبول اولمغی مورث ودردست اولسی صوقدن
حاصل کزار تعبیر اولنان مرضك دفعنه بادی وحین ولادتده نسوان
النده طوتمق وحاملك صول طـرفنه تعایق ایلمك سهولت ولادته
سبب اولدیغی تجربه اولنمشدر لکن سنك پاره‌ئی حائض عورت مس
ایدر ایسه بوخاصه زائل اولور وزحل سنبله‌ده ایکن کل آب ایله غسل
وبعد التصفیه کحل یاپلوب ومریخ میرانده ایکن کذلك حدید دن
سرمه یاپلوب کحل مقناطیسی کندو چشمنه وسرمهٔ حدیدی آخر
چشمنه اکتحال وبرمدت ناظر ومنظور اولدقدنصکره بینهماده فوق
* محلبی *
مایتصور محبت درکار اولدیغی تجربه ایلشلردر * محلبی * پرنج اونی وابن
وسکر ایله طبخ اولنان طعام معروفك اسمی کتب مفردات طبیه‌ده مرقوم
اولدیغی اوزره عربیده ضم میم وفتح هاء هوز وتشدید وفتح لام ایله
مهلبیه دن غلط اولوب فارسیده کسرتین ایله فرنی دیرلر ایمش
وجه تسمیه‌مهلب بن مغیره‌نك معده‌سنه منصب سودایی دفع ایچون
حکمادن دورس بابلی ایجاد ایتمکله مهلب مرقومه نسبت اولنمشدر
* مخزن *
مخزن * مال حفظ اولنه‌جق محل معروفك اسمی فتح میم ایله مستعملدر
عربیده کسر میم ایله مخزن دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عجمیه
* مخبز *
وسکون نون ایله کنجینه دیرلر * مخبز * مراد ایلدیکی ایشلر واصطفا

اولنمش یعنی اورندیلمش معنالرینه دال ولفظ مختارك تصغیری اوله‌رق
مستعملدر عربیده ضم میم وفتح خاو کسر وتشدید یا ایله مخیردن غلطدر
زیرا حرف زائد اولدیغیچون تا حذف اولنوب الف دخی اصلنده یادن
مقلوب اولمغله حالت تکثیرده ینه یایه تبدیل اولنشدر وبو اسمده
تانك زائد اولمسنه اشتقاقی خیردن اولمسی دالدر غلط مرقومك شیوعنه
سبب ائمهٔ نحاتدن ابوعمرو واصمعیدر که خطا ایدوب مختارك تصغیری
مخیبردر دیو ذاهب اولوب وبعضیلر لفظ مختار ثریا وکیت وسائر
بونلر امثالی تصغیر اولنیان اشیادندر دیو قائل اولمشلردر لکن قول
تحقیق تصغیر مختار وبیان غلط اصمعی وقوابن مغایرین السید شریف جرجانی
ارجح تحریر یمز اوزره مصغری مخیر اولمسیدر استطراد لفظ مختار
فاعل ایله مفعول بینلرنده مترددر زیرا اصلی کسر وبا فتح یا ایله مخیر
اولوب علی کلا التقدیرین یا حرف علت ماقبلی مفتوح اولمغله الفه
قلب اولنور ومختار حرف جر ایله فاعل ومفعولدن تمییز واقع اولور
یعنی فاعلده مختار بکذا ومفعولده مختار من کذا دینور وسید
شریف جرجانی علیه الرحمة السبحانی لفظ مختار باری تعالی عز اسمه‌یه
اطلاقده ان شاء فعل وان شاء لم یفعل ایله تفسیر بیوروب شرح
مواقفك الهیات بحثنده اثبات قدرت ایچون ذکر بیوردقلری فروعك
قبیلنده اسم الله تعالی‌دن قادری ان شاء فعل وان لم یشأ لم یفعل ایله
تفسیر بیورمشلردر ثانینك موجه واعلا والطف واحلا اولدیغی
* مدبصر *
اربابنك معلومیدر * مدبصر * منتهاء بصر یعنی کوز کوردیکی محلك
نهایتی معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح میم وباو صاد ومد دال ایله
مدای بصردن غلط اولوب فارسیسی فتح همزه وسکون نون ایله
انجام نکه اولور اکرچه یعقوب روایتنده حذف یا ایله مد البصر
وارد اولمش لکن صاحب قاموسك مدی کفتی الغایة
والبصر منتهاه ولا تقل مد البصر قولنه اتباعا التفات اولنماز
* مدرر *
مدرر * باعث تبول معناسنه فلان نسنه مدرردر تعبیرن
شایعدر عربیده باعث تبول اولان نسنه‌یه فتح میم وواو ولام
وسکون با ایله مبوله اطلاقنه شاهد عرب عربانك شراب مبوله

قوللريدر فارسيسى مدشين ايله شاشه آور اولور فائده كسر همزه
وسكون دال ايله ادرار بول معناسنه اطلاقى معروفدر لكن قح عربيده
لفظ مرقوم ناقه سود ويرمك معناسنه موضوع اولوب ادرت الناقة
فهومدر ديرلر معلوم اولديكه ادرار سود ويرمك ومدر سود ويريجى
معنالرينه اولمغله بول ومبوله اطلاقى تأدبا تشبيه واستعاره اولنمشدر
توجيه مرقومه آشنا اولميانلرك وفك ادغام ايله تفوه ايدنلرك غلطدن
سالم اولميه جغى محتاج بيان دكلدر * مرتبط * فلان آدم بوصورتده
باغلانمش معناسنه مبنى للفاعل كسر با ايله فلان مرتبط بكذادر
مستعملدر عربيده تركيب مرقوم مبنى للمفعول اولمغله فتح با ايله مرتبطدن
غلط اولوب فارسيده عموما باغلو معناسنه فتح با وسكون سين ايله بسته
ديرلر * مرثيه * شعر ونثر ايله ميتك اوصاف جيده سنى ذكر وزارى
ايلمك معناسنه تشديد يا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح ميم وسكون را
وكسر ثا وفتح وتخفيف يا ايله مرثيه دن غلط اولوب فارسيده ضم سين
وواو معروفه وكاف عربيه ايله سوك ديرلر * مرجنكوش * رياحين
انواعندن رايحه سى بغايت لطيف بردخى تحريف ايله مرجان كوشك
اطلاق اولنان نبات مشهورك اسمى فارسيده فتح ميم وزا وسكون را
ونون وضم كاف عربيه ايله مرزنكوشدن غلط اولوب معربى فتح ميم
وزا وسكون را ونون وضم جيم ايله مرزجوشدر لكن اعراب مرقوم
ايله مردقوش دخى اطلاق اولنوب اصل اسم عربيسى فتح سينين ايله
سمسقدر * مردانه * خمير اچيدقلرى معروف اوفلاغونك اسمى
فارسيده فتح واو وسكون را ايله وردانه دن غلط اولوب عربيده كسر
ميم وسكون طاء مهمله وفتح ميم ولام ايله مطمله ديرلر * مرسين * شجر
وثمرى معروف وخوشبو نسنه نك اسمى فارسيده كسر ومد ميم ايله
ميرسيندن غلط اولوب عربيده مد الف ايله آس ديرلر * مركب *
ترقيم وتحريره سبب شيء مشهورك اسمى عربيده كسر حاء مهمله ايله
حبر وكسر ميم ايله مداد وفتح خاء معجمه ايله خضاض وكسر نون
وسكون قاف ايله نقس اولوب فارسيده جزئيندن مركب زاكاب

Margin: * مرتبط * — * مرثيه * — * مرجنكوش — * مردانه * — * مرسين * — * مركب *

ديرلر مدزا وكاف عربيه ايله زاك قره بويه تعبير اولنان زاج معناسنه
وآب معروف اصلى آب زاك اولمغله علميته نقلده مضاف اليه تقديم
اولنمشدر ستيرد كلدركه مداد مركب تلاحق افكار ايله ايجاد
اولنان اشيادن اولوب قديمده عربى وعجمى تحريرات زاج صويى ايله
اولمغله ثابت تعبير اولنور بعده جزء آخر اضافه سيله تركيب اولندقده
قديميسندن فرق ايچون هرديارك اصطلاحنه كوره اسماء محرره دن
مداد مركب ويازاكاب مركب ديه رك كثرت استعمالدن
موصوفى ويا مضاف اليهى ترك اولنوب شيء مركب مرقومه علم
درجه سنه رسيده اولمشدر اصلى معلومى اولميوب على العميا
تكلمده غلطه داخل اوله جغى محتاج بيان دكلدر حبر
مركبك اجودينى اعمال ايچون بوصورتده نظم اولنمشدر بيت

مقدار دوده صمغست مقدار هردومازو
مقدار هرسه زاكست وآنكاه زور بازو

مرمات * لازم عمارت نسنه يى اصلاح ايلمك يعنى دوزمك وياپمق
معناسنه مستعملدر عربيده مطلقا اصلاح ايتمك معناسنه فتحتين
وتشديد وفتح ميم ثانيه ايله مرمه دن غلط اولوب فارسيده مد سين
ايله ساختن ديرلر خفى اولميه كه مرمته تعمير اطلاق اولنمسى دخى
استعمالات عربيه يه نظرا غلط اوله جغى آشكاردر زيرا تعمير انجق
عمر يعنى حياتده مستعمل اولوب عمرك الله تعالى كلامنى
بتعميرك الله تعالى ايله تفسير ايتمشلردر يعنى باقرارك له بالبقاء معناسنه
وعمرالله مافعلت كذا كلامنك اصلى عمرتك الله تعميرا اولديغى
وعمرالله تعالى منزلك عمارة يعنى باب اولدن كسر عين ايله عمارة
بقلان نسنه يى ياپمق معناسنه اولديغى فرق وتمييز ايتمشلردر * مروت
انسانيت ورجوليت كامله معناسنه تشديد وفتح واو وترك همزه ايله
مستعملدر عربيده ضم ميم ورا وسكون واو وفتح همزه ايله مروءه دن
غلط اولوب فارسيده فتح ميم وسكون را ايله مردمى ديرلر القاب
مراسلاتدن مروتلو تعبيرى دخى ماده مرقومه دن اولديغى محتاج

Margin: طريق عمل مداد مركب — * مرمات * — فرق تعمير وعمارت — * مروت *

* مروحه *

تفصيل دكلدر * مروحه * تقليب هوا وتأثير آفتابدن وقايه ايچون
استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى فتح ميم ايله مستعملدر عربيده
كسر ميم وسكون را وفتح واو وحا ايله اسم آلت اولان مروحه دن
غلط اولوب فارسيده جزئين دن مركب بادباز ديرلر مدبا
ايله باد معروف وينه مد ايله باز تكرار وكير دونمك معنالرينه اولمغله
هوايى تكرار ايديجى وكيرو دونديريجى ديمك اولور مستور

مطلب اسماء الالات التي يأخذ باليد

اولميه كه اهل لغت عندلرنده ال ايله آلينوب نقل اولنان مفعل ومفعله
وزنلرنده آلاتك اساميسى كسر ميم ايله قرائت اولنمسى قضيهٔ
ملتزمه وعادت محكمه در لكن منطقة البيطارك مفتوح الميم
ومدهن ومسعط ومنجل مضموم الميم اولملرى شذوذدن اولوب
مدق دخى مضموما شاذه داخل ايسه ده بعضيلر اصلى اوزره
كسره جواز ويرمشلردر اما مرقات ايله مناره مثللولر من وجه آلت
ومن وجه مكان اولدقلرينه نظرا مفتوح الميم اولملريله محرر اولان
قاعدهٔ كليه يه خلل تطرق ايلمز * مستحكم * محكم ومتين معناسنه فتح

* مستحكم *

كاف ايله شايعدر عربيده كلمهٔ لازمه اولمغله ضم ميم وسكون سين وحا
وفتح تا وكسر كاف ايله مستحكمدن غلط اولوب فارسيده ضم همزه
وسكون سين ايله استوار ديرلر * مسقال * برى برندن متفاوت عدد

* مسقال *

معلومه قامش پاره لرندن اعمال ونفخ ايله استعمال ايلدكارى ساز معروفك
اسمى فارسيده ضم ميم ايله موسيقاردن غلط اولمسى مشهوردر
لكن بنه لسان دريده كسر ميم وسكون سين وفتح كاف فارسيه ايله مسكل
وضم ميم وواو مجهوله وكسر ومد سين ايله موسيقال اطلاق اولمسى
ايله اخير حذف واو ويا ايله اصيل اوله جغى آشكاردر زيرا موسيقار
لفظى شوبان قوالندو على قول جمع آلت غنايه اطلاق اولنور محدثاتدن
اولمغله عربى فصيحنه ظفر ياب اوله مدق مولدين ضم شين ايله شعيبه
ديرلر * مسقره * مضحك مجلس اولمق معناسنه مستعملدر عربيده

* مسقره *

فتح ميم وخاء معجمه وسكون سين ايله مسخره دن غلط اولوب فارسيده
فتح تاء اول وراو سكون ثانى وضم با وواو مجهوله ايله تتربو ديرلر * مسلمان

* مسلمان *

منقاد يعنى اوامر سبحانيه يه انقياد ايديجى واصطلاحده مؤمن وموحد
معناسنه مستعملدر عربيده ضم ميم وسكون سين وكسر لام ايله
مسلمدن غلط اولوب فارسيده فتح با ومد كاف عجميه ونون وضم كاف

مطلب الفاظ مكسور الاوائل واضدادهم مفتوح الاواخر ولطيفهٔ غريبه

مرقوم ايله يكانه كو ديرلر استطرادا اسلام حضرت الله جل جلاله عين
وعرض وجميع اشيانك خالقى اولديغنى بلامنازعه تسليم وبدايه ونهايتى
اولميه رق موجود وصفات كماليه ايله موصوف اولدقلرينه اعتقاددر
استعيذ بالله ادخلوا فى السلم كافة آيهٔ كريمه سنده واقع سلمى ابو عمرو
كسر سين وسكون لام ايله قرائت واسلام معناسنه تفسير ايلمشلردر
اما اعراب محررايله سلم اطاعت وانقياد وضد حرب معنالرينه كلور كه
اوائلى مكسور واضدادلرينك اوائلى مفتوح الفاظه ملحقدر خصبك
ضدى جدب وعلمك ضدى جهل وغنانك ضدى فقر وامثاللرى
كثير الوقوعدر سلم مرقوم صلح معناسنده دلالتده سينك فتح وكسرى جائز
اولديغى فراموش بيورلميه وفتح سين ايله سلامة عيوبدن برى اولمق معناسنه
اولمغله السلام عليكم ديمه نك مدلولى اشكار اولور لطيفه فتح سين ايله
سلام باديه ده نابت برشجرك دخى اسميدر اهل بلده نك برى اهالىٔ باديه دن
براعرابيه تصادفنده السلام عليكم ديمش واعرابى دخى الجنجات
عليك ايله رد ايلمش بونه كونه جواب غير مسموعدر سؤالنده
باديه نشين سلام وجنجات احدهما آخره مشابه ايكى آجى اغاجدر
سن بنم اوزريمه سلامى حواله ايلدك بن دخى مقابله بالمثل ايلدم ديو
جواب ويرمش بودخى ستير اولميه كه فقهاى كرام حضراتى سلامى
التى محلده تجويز ايلمشلردر اولى تلاوت قرآن كريم وذكر اسم
عظيم ايدننه ثانيسى حكومته مشغول قاضى يه ثالثى بيع وشرايه مباشر
اهل سوقه رابعى اذانه مشغول اولنه خامسى درس مذاكره ايدننه
سادسى حمامده كشاده تن اولنه * مسيله * حنيفة بن لجيم نسبت

* مسيله *

اولنان قبيلهٔ حنيفه دن نشأت واكاذيب دورادور ايله مشهور
شخص بى شعورك اسمى فتح لام ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وفتح
سين وميم ثانى وسكون يا وكسر لام ايله مسيلمه دن غلطدر لفظ

مرقوم مسلمه نك تصغیری اولدیغی المصغر ماضم اوله وفتح ثانیه ولحقه یاء ساکنة قاعدهٔ کلیه سندن مستبداندر وجهتین محرربنك خلافنده دعوای صحت ایدن اکذب من مسیلمه اوله جغی محتاج بیان دکلدر استطراد ابن یامین تصحیحمز ذیلنده • لاجل الاستشهاد کنیهٔ مبارکارین ایراد ایله قلم هرزه کوی فقیر کسب شرف ایله دلسیر اولدیغی محمد بن الحنفیة رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك کنیهٔ شریفه لری علی ماهو المشهور ابن حنفیه دیو تزبیر اولنمشیدی ذات شریف مشارالیه اسبغ الله سجال غفرانه علیه ابو القاسم محمد بن علی بن ابی طالب المعروف بابن الحنفیه حضرتلریدر والدهٔ محترمه لری قبیلهٔ محرره دن اولملری ایله ابن الحنفیه دینمکله اشتهار بولوب کثرت استعمالدن یاء اولی ترك اولنمش اوله مشارالیه حضرتلری غزوانده شجاعت وبهادرلکی کالعلم وزهد وتقوالری مسلم عالم ایدی حتی امام مبرد کامل نام مؤلفنده روایت ایدرکه والد ماجد کثیر المحامدلری حضرت علی کرم الله وجهه حضرتلری بردرع طویله ذیلندن شو مقدار قطع اولسون دیو اشارت علیه لری صادر اولدقده محمد بن حنیفه درع مرقومی الینه آلوب بردستی ایله اشارت بیوریلن محلدن طوتوب دست دیکری ایله قطعی اراده بیوریلان محلندن فضله سنی چکوب قوپاررلر بودخی کامل مبردده مسطوردرکه حضرت معاویه رضی الله عنه زمان دولتلرنده قیصر روم خبر کونده روب جنابلرندن اقدم اولان خلفای کرام زمانلرنده بعضا طرفمزدن دلاورلر ارسال واول طرفك شجعانی ایله مقابله واظهار هنر ایدرلر ایدی اکر رخصت علیه لری اولور ایسه ینه کونده رهلم دیو ارسال نامه ده کالاول کوندرلسنه جواب تحریر اولنمش بعد زمان طرف قیصردن بغایت درازقد برشخص ایله زیاده زور پنجه برآدم ورودنده حضرت معاویه حضرت عمرو بن العاصی دعوت بیوروب طویل القامه اولان رومینك کفوئی بولدم قیس بن سعد بن عباده رضی الله تعالی

قصهٔ پرحصهٔ محمد بن الحنفیه ابن سیدنا علی رضی الله عنهما

عنه ایله مسابقه ایچون بارشدیره لم لکن زورآور اولان کمسنه نك عدلی خاطره کلمدی رأیکزه محتاجدر بیوردقلرنده حضرت عمرو یا امیر المؤمنین بحمده سبحانه طرف اسلامده ایکی زورآوره غالب ایکی ذات موجوددر لکن ایکیسیده توجه ومحبتکزه درکار ذاتلردن دکلدر بری محمد بن حنفیه ودیکری عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنهما حضراتیدر جوابلرنده حضرت معاویه طرف اسلامدن کفاره برینك غلبه سی لازم هرکم اولور ایسه اولسون بیوروب رومی پهلوانلری احضاره امر بیورمشلر اولا قیس بن سعد بن عباده دعوت اولنوب حضور خلیفه ده اثبات وجود ایلدکده ایقلرینه لبس بیوردقلری سراویلی اخراج وشخص رومینك اوزرینه آتارلر مسفور دخی آلوب کیدکده بغایت دراز کلمه سندن مغلوب اوله جغنی بیلوب خجل اولمغله دفع ثقلت ایدر بعده مشارالیه محمد بن الحنیفه دعوت اولندقده ترجمانه خطاب بیوروب مسفوره سویله استر ایسه جالس اولوب دستنی بکا ویرسون چکوب قالدیره یم ویا اول بنی جر ایله دیزمی یره کتورسین اکر استر ایسه امر برعکس اولسون بیوردقلرنده رومی قعودی اختیار ایلمش اولارومی هرنه قدر همت وغیرت ایلدی ایسه ادنی تحریکه قادر اوله مامش ثانیا حضرت محمد بن حنیفه قوت محمدیه ایله بالله دیوب رومی یی قالدیروب برطرفه رمی بیورمشلر بعده امر برعکس اولدقده برحمله ده رومی یی ارضه فرش بیورمشلر بونلاردن ماعدا قصص پرحصه لری اوراق کتب تواریخی تزیین ایلمشدر محمد بن حنیفه رضی الله عنه حضرتلرینك ولادت باسعادتلری یکرمی ایکی سالنده اولوب ارتحاللری مدینهٔ منوره ده سکسان برتاریخنده نفعنا الله تعالی بشفاعتهم آمین

مشترك * شرکاء بینلرنده اورتاقلق اولان شیٔ معناسنه بونسنه فلان ایله فلان بینلرنده مشترکدر دیو فتح را ایله استعمالی شایعدر عربیده ضم میم وسکون شین وفتح تا وکسر را ایله مشترکدن غلط اولوب فارسیده فتح همزه وسکون نون ایله انبازشدن

* مشترك *

دیرلر خفی اولمیه که حذف ایصال قبیلندن مدخول به مشترك
فیه دیمکله فتح را روشنا اولور لکن مشهورك خلافی اوله جغی یعنی
حذفدن سلامت اولی اولدیغی علم ایله ادنی مشارکتی اولانلرك
* مشطه * معلوملریدر *مشطه* مجلد وپاپوشجیلرك یومروق ایله اخذواستعمال
ایلدکلری آلت معروفه نك اسمی فارسیده ضم میم وسکون شین
وطاء یرینه تاء مثنات وهاء اختصاص ایله مشته دن غلط اولوب
عربیده اسم فصیحنه ظفریاب اوله مدق مولدین اعراب محرره ایله
مشطا دیرلر ضم میم وسکون شین وآخرده تاء ایله مشت یومروق معناسنه
معروف وآخرینه هاء اختصاص الحاقی ایله یومروغه مخصوص
* مشق * آلت دیمك الور *مشق* تعلیم معناسنه یعنی فلان نسنه بی اوکرندکمی
محلنده مشق ایلدکمی تعبیری بغایت شایعدر عربیده معانی
اخریدن قطع النظر محله مناسب وملایم کتابنده سرعت
وحروفنی مد معناسنه اولمغله فارسیده مطلقا سرعت وعجله یه کسر
شین ایله شتاب دیرلر منشأ غلط بویله خاطره لایح اولورکه تعلم
کتابنده استاددن اخذ اولنان نسخه ونیرنك یعنی اورنك آلوب سن
دخی مشق یعنی سرعت کتابت وتمدید حروفده ادمان ایلدکمی
سؤالندن انموزج مرقومك اسمی کثرت استعمالدن مشق اوله
ومخترعان الفاظ تعلم معناسنه تمشق دخی ایجاد ایله بعدبعد ورق
پارهٔ مرقومه یه تشبیها سائر صنایع وحرفده دخی علی العمیا استعمالی
* مشوار * شایع اوله *مشوار* خیوللك هنرینی اظهار محلنده شوآته برمشوار
ایله کورهلم تعبیری مشهوردر عربیده کسر میم وسکون شین ایله مشوار
طواری بیعه عرض ایتمك محلنك اسمی اولوب فارسیسی مدبا ایله بازار
چارپا اولور بودخی مستوردکلدرکه هرنسنه نك بیعه عرض ده
احسن حالنی اظهار ایدرلر مشوار ایله دیمك بو معناده اوله امامشواری
* مشوش * بیلمش یاران کلامی ایلکی بازاره چقدی مثلنك مرادفی اولور *مشوش
مخلوط یعنی قاریشق معناسنه مشهوردر عربیده شین یرینه هاء هوز
ایله مهوش دن غلط اولوب فارسیده کسر ومد شین وفتح را ایله

شبرم دیرلر خفی اولمیه که هاش یهوش هوشا اختلط یختلط
اختلاطا دیمك اولور ابن مسعود رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن
روایت اولنان حدیث شریفده اباکم وهوشات اللیل وهوشات
الاسواق وحدیث شریف آخرده من اصاب مالا من مهاوش
اذهبه الله فی نهابر ونهابر نون وباء موحده ایله مهالك معناسنه در
حدیثین شریفین ده وارد فتح ها وسکون واو ایله هوشات اختلاطلر
وفتح میم وکسر واو ایله مهاوش فتنه وفساد محللرندن جمع اولان
قارشق مال اولملری مهوشك مخلوط معناسنه دلالتنه شاهدین عادلین
اولملرندن اشتباه مندفع اولور اما لفظ مشوش وتکفیر وامثاللری
مؤلفات کبار علماده کثیر الورود خصوصا علم معانی کتبنده لف ونشر
مشوش کلامی نامعدوددر بناء علیه صاحب قاموس فیروز آبادینك
ومؤلف درة الغواص ابو محمد حریرینك عباره لری بعینه نقل اولندی
قاموسده بینهم شواش اختلاف والتشویش والمشوش والتشوش
کلها لحن وهم الجوهری والصواب التهویش والمهوش والتهوش
والتشاوش والتهاوش مرقوم ودرة الغواص ده یقولون شوشت الامر
فهو مشوش والصواب ان یقال فیه هوشت الامر فهو مهوش لانه
من الهوش وهو اختلاط الشیء مرسومدر فلیتأمل *مشه* حدید * مشه *
وسائر معادندن اعمال وآتش قیصدیروب وتلقیط یعنی دیوشرمه ده
استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی فارسیده مد میم ایله ماشه دن
غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون لام ایله ملقاط دیرلر
خفی اولمیه که عربیده ملقاط اعراب محرر ایله منقاشه وموچینه یه
وبونلر امثالی نسنه دوکشر یجی آلتلره اطلاق اولنور منقاش که قاش
نسیج ایدنلر روی اقمشه دن پرزلری اخذ ایچون استعمال ایلدکلری آلت
اولوب تحریف ایله زمانه مزده منغج اطلاق ایلدکلری جیسره
تصحیحمز ذیلنده بیان اولنمشدر وفارسیده ماشه اول وضعنده قتلاو
توفکلرده چقماق یرینه مستعمل نسنه نك وقبوجی ودمورجیلرك
قصاجنك اسملری اولوب توفك ماشه سنه تشبیها تعمیم اولنمشدر

* مشبن *
مشبن * دباغت اولنمش قیون دریسنك اسمی فارسیده کسر میم وشین
وسکون یا ثین ایله مبشین دن غلط اولوب عربیده فتح همزه وکسر
ومد دال ایله ادیم دیرلر مبشین لفظنده مبش خصوص ایله قیون
معناسنه اولوب یاء نسبت ونون تأکید نسبت ایچون کلدکلری بیان
اولنمش ایدی اول سببدن پوست مرقومه تسمیه اولنمشدر پوشیده
فرق کوسفند وغرم
اولمیه که مبش غنمك اسم خاصی اولمغله اهلی ودشتی سنه اطلاق اولنور
تفریق ده اهلی سنه ضم کاف فارسیه ایله کوسفند وکوسپد ودشتی سنه
* مصرف *
ضم غین معجمه وسکون را ایله غرم دیرلر * مصرف * صرف ایتمکلك معناسنه
فتح را ایله استعمالات صحیحه دن ایکن بعضی متفضلان زمانه دن افصحی
عربیده فتح میم وسکون صاد وکسر را ایله مصرف در ادعای ناہنجارینه
التفات بیورلمیه زیرا ضرب بابی مثاللردن مصدر میمی فتح عین ایله
کلوب واسم زمان ومکان کسر عین ایله اولملری قیاس مطرد اولدیغی
شافیه وسائر کتب صرفده مصرحدر فرهنك محموديده محرر اولدیغنه
نظرا لفظ عربی اوله رق فارسیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خرج دیرلر
* مصره *
ایمش * مصره * جلاهار ملازمه سندن معروف کوچك قامش پاره نك
اسمی فارسیده مد میم وضم سین وواو مجهوله وآخرده ها ایله
ماسوره دن غلط اولوب عربیده کسر همزه وسکون سین ایله اسناج
صورت وزن ماء انهار وابار
دیرلر استطراد السلطان سلیمان خان سقاه الله تعالی من انهار الجنان
باغچه قریه سنده ادخار آب ایچون ایجاد وبنیاد واول صدقه جاریه دن
اسلامبول وسائر اماکنه جریان ومحال عدیده یه تقسیمده بلا زیاده
ولا نقصان تعدیل اولنمق فرمان بیورلدقده ادرنه لی یحیی افندی نام
برذات صاحب دقت علی قدر الامکان کرارا ومرارا تجربه وامتحان
والی الان راه ایبان میانلرنده مستعمل وجاری ماسوره تعبیر اولنان ثقبه
تام الاستداره بردرم قرشونك نفوذ ایلدیکی محلدر زیرا انی پاره لرك
سوراخلری متفاوت اوله جغی محتاج برهان دکلدر برماسوره بردرم
رصاص نافذ اولان دلك اولوب نصف ماسوره نصف درمدن
ایکی بغدای نقصان قرشونك کچدیکی دلك اولوب ربع ماسوره که

برچوالدوز تعبیر اولنور ربع درم یعنی بردانکدن نصف بغدای
نقصانینه تام الاستداره قورشون نفوذ ایدن محلدن جریان ایدن آبه
اطلاق اولنور لکن بشرط آنکه مقیاس اتخاذ اولنان ظرفك ماسوره
دلکی محلندن یوقارو برینك بطنی آخرك ظهرینه مماس التی اربه مقداری
اصبع که ذراع نجاری پارمغیدر بو پارمق ایله ایکی پارمق خالی محل
قالوب حین قیاسده اول ظرف لب ریز اولملق لازمدر بو دخی ستیر
اولمیه که برچوالدوز آب برخزینه یه یکرمی درت ساعت جاری
اولمسه برکون وبرکیجه ده بهر قربه سی یکرمی بش قیه دن اوتوز التی
قربه ماء که طقوز یوز قیه آب حاصل اولوب ثلاثه ارباع دخی ضم
اولندقده وقت مرقوم یعنی یکرمی درت ساعتده برماسوره صودن
اوچ بیك التی یوز قیه ماجمع اولور بو دخی مستور اولمیه که حفر آبارده
برکیجه یعنی اون ایکی ساعتده بهر طواومی فرق درت قیه اولمق اوزره
فرق طولوم ما اخراج اولنان قیویه برماسوره آب موجوددر دیو
حکم اولنور زیرا برکیجه ده مجتمع آب فرق طولوم اولمغله بیك یدی یوز
التمش قیه ایده جکی آشکاردر نهاریسی دخی ضم اولندقده
* مصطبه *
اوچ بیك بشیوز یکرمی قیه ما مجتمع اولمش اولور * مصطبه * دکان
کبی اوزرنده جلوس ایچون مخصوص ومرتفع بنا اولنمش مکانك
اسمی عربیده کسر میم وسکون صاد ایله مصطبه دن غلط
اولوب فارسیده ضم صاد وتشدید وفتح فا ایله صفه دیرلر
اکرچه لفظ مرقومك عربی اولدیغی آشکاردر لکن اکثر فرهنکلرده
* مصطکی *
معنای مرقومه دلالتنی ترقیم ایلمشلردر * مصطکی * منوش تعبیر
اولنان ثمر مشهوری حامل شجر معروفدن سیلان ایدن شیء متعارفك
اسمی سریانیده فتح میم وطا وسکون سین ونون وکسر واشباع
مد جیم ایله مسطنجی دن معرب فتح میم وطا وسکون صاد ومد کاف ایله
مصطکا دن غلط اولوب فارسیده فتح را ومد میم ایله رماس دیرلر
صاحب قاموسك المصطکاء بالفتح والضم ویمد فی الفتح فقط کلامی
* مصقله *
فراموش بیورلمیه * مصقله * آوانی زر وسیم وامثاللری نسنه لره

جلا وصيقل ايچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى فتح ميم ايله
مستعملدر عربيده كسر ميم وسكون صاد وفتح قاف ايله مصقله دن
غلط اولوب فارسيده فتح باء عجميه وسكون زاء عربيه ومد دال ايله
* مصل *
پزداغ ديرلر * مصل * نهر دجله اوزرنده ماردين ايله ديار بكر ميانده
واقع بلدهٔ معروفه نك اسمى قاموسده الموصل كجلس ضبطنه نظرا
فتح ميم وسكون واو وكسر صاد ايله موصل دن غلطدر وجه
تسميه سنده اختلاف اولنمشدر بعضيلر جزيره ايله عراق بينلرينه
وبعضيلر دجل ايله فرات بينلرينه واصل اولمقلق ايله واصل اولديغندن
موصل تعبير اولنمشدر وبعضيلر بانيسى ملك موصلك اسمى ايله تسميه
اولنمشدر ديو بيان ايلمشلردر بلدهٔ مرقومه نك طولى سر وعرضى
* مصلق *
لزل درجه ودقيقه در * مصلق * اولك آب معناسنه مستعملدر
عربيده شئ معروفه كسر سين ومد قاف ايله سقايه وفارسيده مد نون
وكسر يا ايله نايژه ديرلر خفى اولميه كه مخترعان الفاظ سلك بابندن
برمسلك ايجاد ايدوب غلط اولدقده فتح ميم ايله مصلق آب تقسيمى
ايچون اعمال اولنان حوصچه يه وضم ميم ايله شئ مار البيانه اطلاق
* مطرب *
ايلمشلر اوله * مطرب * سازنده وكوينده معناسنه كسر ميم ايله
مستعملدر فارسيده ضم ميم وسكون طا وكسر را ايله مطرب دن
غلط اولوب عربيده طرب بابنك مبالغه ايله اسم فاعلى كسر ميم ايله
* مطره *
مطراب كلور * مطره * اكثرى كوساله دن اعمال وابناى سبيلك
استعمال ايلدكلرى شئ معروفك اسمى على ماهو المشهور عربيده
مطلقا كندو ايله طهارت اولنان قاب معناسنه كسر ويا فتح ميم ايله
مطهره دن غلطدر لكن فارسيده كوندن مطهره نك اسم موضوعى
فتح ميم ومد تا ايله متاره دن تحريف اولنمسى دخى اقربدر نحاس
وسائر معادندر اعمال اولنانره اطلاقى تشبيها اولديغى محتاج تفصيل
* مظلمه *
دكلدر * مظلمه * ظلم ايتمكلك معناسنه فتح لام ايله مستعمل
اولوب اصحى كسر لام ايله محمده وزننده ظلم بابندن مصدر اولديغى
علم وفضل ايله اقرانه مصدر كزيدهٔ علماى روم كمال پاشازاده مرحوم

التنبيه

التنبيه على غلط الجاهل والنبيه نام رساله لرنده التزام بيورمشلردر والله
* معاف *
تعالى اعلم واحكم * معاف * عفو اولنمش معناسنه فلان قريه
تكاليفدن معاف ومسلمدر تعبيرى شايعدر عربيده معناى مطلوبه فتح
ميم وسكون عين وضم فا وتشديد واو ايله معفو دلالت ايدوب فارسيسى
فتح با وسكون خاء معجمه ايله بخشايش اولور ستير اولميه كه لفظ معاف
* معائش *
مختر عاتدن اوله كتب معتبرانده اصلنه واصل اوله مدق * معائش *
حيات يعنى درلك معناسنه موضوع فتح عين وسكون يا ايله عيشك جمعى
درلكلر يعنى مطاعم وثياب وبونلارك غيرى نسنه لر ايله كچنمك معناسنه
همزه ايله مستعملدر عربيده اصلنه نظرا فتح ميم وكسر يا ايله
معايش دن غلط اولوب فارسيده ضم را وواو مجهوله ايله روزى ها
ديرلر پوشيده اولميه كه كمال پاشازاده مرحوم سورهٔ شريفهٔ اعرافده
* مطلب تحرير ياء *
آيهٔ كريمه استعيذ بالله وجعلنا لكم فيها معايش قليلا ما تشكرون تفسيرنده
امام قاشانيدن نقل ايله بيورديلر كه معايش ياء صريحه ايله در زيرا
ياسى اصليه در شمائل وفضائل بونك خلافيدر زيرا انلرك يالرى
زائده در وكلمتين مرقومه تبينده يانك ترقيمى انجق حسن ايچوندر كلمهٔ
معايشده دخى صواب همزهٔ تحرير وقرائتده تركدر ياء زائده مثللو
* مطلب همزهٔ معائش وامثاله *
صحائف كلمه سنده مرعى اولديغى كبى انتهى ترجمه كلامه لكن معايشك
اصلى معيشت اولديغنه نظرا اصلى اوزره استعمالده بلا همزه اولوب
تقديرى مفعله اولور ياى اصليه متحرك اولمغله جمعده همزه يه قلب
اولنماز مكايل ومبايع وامثاللرى كبى اكر فرع اوزره اعتبار اولنور ايسه
همزه ايله استعمال لازم اولور مفعله كلمه سنى فعيله كلمه سنه تشبيه ايدوب
مصيبتك جمعى مصائبده يا حالا ساكن اولديغندن همزه يه تبديل
* مجب *
اولنديغى كبى لكن وجه اخيرده اكثر نحاة همزه نك لحن وغلط اولمه سنه
ذهابلرينه مبنى بالاده قول اصحه اتباع اولندى * مجب * كندوبى
كوريجى متكبر معناسنه كسر جيم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم
* معدن *
وسكون عين وفتح جيم ايله معجب دن غلط اولوب فارسيده ضم خا
وواو مجهوله ايله خودبين ديرلر * معدن * منبت الجواهر يعنى آلتون

وكش وامثاللری نسنه لر اخراج اولنسان محل معناسنه فتح دال ایله
استعمالی شایعدر عربیده فتح میم وكسر دال وسكون عین ایله معدن دن
غلط اولوب فارسیده مد كاف عربیه ایله كان دیرلر خفی اولمیه كه فتح
عین وسكون دال ایله عدن بر یره وطن طوتمغه دیرلر حتی قرآن عظیمده
واقع جنات عدن لفظ شریفنی مفسرین كرام جنات اقامت ایله بیان
بیورمشلردر معدنك وجه تسمیه سنی اكثر ارباب لغت ناسك
صیفا وشتاء محل جوهرده اقامتلرندن ویا ذات جوهرك اول محلده
دورمه سندن تسمیه اولنمشدر دیو التزام ایلمشلردر لكن خاطره
بویله لایح اولور كه معدن هرشیئك مركزی ومكان اصلیسی معناسنه
دخی دلالتنه نظرا معدن الذهب ومعدن الفضه وبا تركی ادا ایله
التون معدنی ویا كمش معدنی تعبیرلرنده التون وكمشك مركزلری
ویامكان اصلیلری دیمك اوله جغی محتاج تفصیل دكلدر * معده * معده *
قورسق وجان اوی كه اذن ظاهری یعنی اولان حیواناتك معروف
شكنبه سی منزله سنده اعضاء رئیسهٔ باطنیهٔ انساندن وعاء اكل وشرب
نسنه نك اسمی كسر میم وسكون عین ایله علی ماهو المشهور غلط
اولوب عربیده اصحی فتح میم وكسر عین ایله معده در دیو ادعالری
صاحب قاموسك المعدة ككلمة وابن السكیت روایتی وبالكسر
قیدینه عدم اطلاعلرندندر فارسیده محل مرقومه فتح ثاو كسر ومد ها ایله
تهیكاه دیرلر وشارح مراح صاحب الفلاحك معده ده لغات ثلاثه تحقیق لفظ
مرعی اولدیغنی بیان وفتح میم وسكون عینك صحتنی اثبات ایلمسی كتب معیده الواقع
لغاته مخالف كوربنور بودخی معلوم اوله كه دیباجهٔ مراحده واقع فی دیباجهٔ مراح
وفی معیدته كلامنی مافوقنده طفل فرینه سی آشكار ایكن اصل معده
معناسنه حمل نابجا اولور زیرا قرینهٔ مرقومه قیاسی ایله البته معیده
مرقومه معدهٔ معلومه نك مصغریدر جوامع الكلم حكمیات
افلاطوندن المعدة رأس كل داء والحمیة رأس كل دواء فراموش
اولنمیه * معضل * صعوبتلو یعنی مشكل اولان نسنه معناسنه فتح ضاد * معضل *
ایله مستعملدر عربیده ضم میم وسكون عین وكسر ضاد ایله

معضل دن غلط اولوب فارسیده ضم دال وسكون شین ایله دشوار
دیرلر * معوذتین * استعیذ بالله قل اعوذ برب الفلق وقل اعوذ * معوذتین *
برب الناس ایله ابتدا اولنان سوره تین شریفتینك اسملری فتح واو ایله
مستعملدر عربیده اصحی ضم میم وفتح عین وتشدید وكسر واو ایله
معوذتین در زیرا فتح عین وسكون واو ایله عوذ بر نسنه یه صیغنمق
وپناه ایدنمك معناسنه معروفدر تشدید واو ایله عوذ ماضی سندن
اسم فاعلی كسر واو مشدد ایله معوذ صیغنیجی وفتح واو ایله علی ماهو
المستعمل اسم مفعول اولوب او زرینه تعویذ اولنمش نسنه
اوله جغی آشكاردر وتثنیه اولندقده محل اعرابه نظرا معوذتین
ومعوذتان تحریر وقراءت اولنورلر حدیث شریفده من قرأ المعوذتین
فكانما قرأ الكتب التی انزلها الله تعالی وارد اولمشدر استطراد
سورتان شریفتان محررتانه معوذتان اسم اولدیغی كبی استعیذ بالله
قل یا ایها الكافرون وقل هو الله احد سورهٔ شریفه لرینه دخی كسر
قاف ثانیه ایله مقشقشتین ومقشقشتان تعبیری اولنور فتحتین
وسكون شین وضم قاف ثانیه ایله تقشقش حسته ایو اولمق معناسنه در
وسورتان شریفتانك دخی خواص كثیره لرندن بعضدر تالیلرینی
مرض نفاقدن بری قلورلر * معیوب * عیبلو اولان نسنه معناسنه * معیوب *
استعمالی شایعدر اهل حجاز لغتنه نظرا فتح میم وكسر ومد عین ایله
معیب دن غلط اولوب فارسیسی عیبدار اولور مستور اولمیه كه
عیبك اسم فاعلی عرب عربادن علی خلاف القیاس معیوب مسموع
اولدیغنه نظرا قاموسده بلا فرق وهو معیب ومعیوب محرردر
لكن متمسك اولوب انفا غلط دیو تحریر یمزه بادی ابو السعادات مطلب فرق
هبة الله بن علی المشهور بابن الشجرینك امالیسنده التزام ایلدیكی اصطلاح اهل
قولیدر مشار الیه رحمة الله علیه روایت ایدر كه اجوف یائی اولان حجاز وبنو تمیم
اسم مفعولده عرب اختلاف ایدوب بنو تمیم قبیله سی اهالیلری بلا اعلال
اصلی اوزره تحریر اولان معیوب ودیكلمش نسنه معناسنه مخیوط
وكیل ایله اولچلمش نسنه یه مكیول وزیت ایله یاغلنمش نسنه یه مزیوت

وامثاللرينه بويله اطلاق ايدرلر امااهل حجاز ذهابلرى اوزره لفظ
معيوبده ياا وزره ضمه ثقيل اولمغله ماقبلنه نقل ايله اجتماع ساكنين واقع
اولوب دفع اجتماع ساكنينه مبنى حذف واو ايله معيب اولمغله ياناسى
صحيح وسالم اولمغيچون عينك ضمه سى كسره يه تبديل ايله معيب اولوب
امثالى مخيط ومكيل ومزيت دخى بوصورتده اوله جقلرى محتاج
تفصيل دكلدر *مغره* جبالده موجود ويا ايجاد اولنان غار وكهفك — * مغره
اسمى عربيده فتح ميم ومد غين ايله مغاره دن غلط اولوب فارسيده
بنه فتح اول ايله تهال ديرلر *مغيلان* بريه ده نابت ديكنلو شجر مشهورك — * مغيلان
اسمى عربيده ضم همزه وميم وتشديد ياء اخير وفتح غين وسكون يا ايله
ام غيلان دن غلط اولوب فارسيده تركيده استعمالى كبى مغيلان
تعبيرى كندولسانلرى كبى شايعدر لكن اصلى اسماء عربيه دن اولوب
قاعدهٔ اعجام اوزره تخفيفا همزه سى حذف اولنديغنه نظرا ينه غلطدن
سالم اوله جغى آشكاردر شجر مرقوم حجاز لازم الاعزاز اراضيسنده
كثير الوجود اولوب زهرى بياض وقرمزى وصارى اولور لونين
اولينده اولان نورلر رايحه دن برى اولوب زردرنك چچكلى بغايت
خوشبو اولمغله اقرب ازمانده آستانهٔ امن آشيانه جلب وعنبر
چچكى تسميه اولنمشدر *مفاخم* عظيم القدر يعنى اولو اولان كسنه — * مفاخم
معناسنه مكارمه قياس ايله الفاظ مهمله ومخترعات متفضلا ن
ابناى رومدندر عربيده معناى مطلوبه فتح فا وسكون خا ايله فخم
دلالت ايدوب فارسيده ضم با وسكون را ايله بزركى ديرلر *مفتئ ماجن — * مفتئ ماجن
ايشلمديكى ايشى قارميان وقولى ايله عامل اولميان كسنه معناسنه جيم
فارسيه ايله مستعملدر عربيده مد ميم وكسر جيم ايله لفظ ماجن معناى
محرره دلالته موضوع اولمغله مفتئ ماجن دن غلط اولوب فارسيسى
مد با وسكون دال ايله بادفور اولور *مفلس مدبور* تعريفدن مستغنى — * مفلس مدبور
تركيب مشهوردر عربيده افلس من دبور مثلندن غلط اولمسى
منفهمدر لكن مثل مرقوم دخى مخترعات ابناى رومدن اولديغى
فراموش بيورلميه زيرا بين العرب جارى اولوب الشيخ احمد

ميدانيك مجمع الامثالده قيد ايلديككى دال مهمله وبا معجمه ايله
افلس من ابن المذلق مثليدر شخص مرقوم ابناى عبد شمس بن سعد
ابن زيددن برآدم اولوب اباعن جد افلاس ايله معروف اولمامش حتى
باباسى مذلق حقنده بوبيت انشاد اولنمشدر بيت فانك اذ ترجو تميما
ونفعها ؛ كراجى الندى والعرف عند المذاق حنى دكلدر كه — تحقيق ريح صبا
فتح دال وضم با ايله دبور باد صبانك مقابلندن هبوب ايدن روزكارك
اسميدر صبا دخى ليل ونهار مساوى اولديغى ايام بهارده مطلع
شمسدن وزان اولان ريحه ديرلر بوصورتده دبور باطى روزكارى
تعبير اولنان ريح اولمغله روزكاره افلاس اسنادى كافة محتاج اوله جغى
روشنادر *مقراص* بعضى نسنه لرى قطع ايچون استعمال اولنان — * مقراص
آلت معروفه نك اسمى صاد مهمله ايله مستعملدر عربيده كسر ميم
وسكون قاف وآخرده ضاد معجمه ايله مقراض دن غلط اولوب فارسيده
مد كاف عجميه ايله كاز ديرلر ستبرد كلدر كه فتح قاف وسكون را وآخرده
ضاد معجمه ايله قرض قطع يعنى كسمك معناسنه دلالتى كبى فتح قاف
وآخرده صاد مهمله ايله قص دخى معناى مرقومه دلالتنه مبنى آلت
مرقومه كسر ميم وفتح قاف وآخرده ينه صاد مهمله ايله مقص دخى
اطلاق اولنور *مقصد* موضع قصد معناسنه فتح صاد ايله مستعملدر — * مقصد
عربيده فتح ميم وسكون قاف وكسر صاد ايله مقصددن غلط اولوب
فارسيده مد همزه ايله آهنكيدن ديرلر فائده محرر اولان
لفظ مقصد باب ثانيدن اسم مكان اولمغله مضارعده عين الفعلى
مكسور بابدن اولديغنه مبنى ينه كسر عين ايله مفعل وزننده وارد
اوله جغى اشكاردر لكن ميت غسل اولنه جق مكان معناسنه مغسل
ينه باب مرقومدن اولوب كسر عين ايله استعمالى لازم ايكن اهل لغت
فتح ايله دخى صحتنى التزام ايلمشلردر *مكارى* كراچكجى ودوابى — * مكارى
كرايه ويرن كسنه معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وكسر — مطلب جمع
ومد را ايله مكارى دن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عربيه ومد را — وتعريف لفظ
ايله كراس ديرلر استطراد لفظ مكارى محررك جمعى مكاريون كلمك — مكارى

لازم ایكن ضمهٔ یا ثقلتنه بناء حذف اولنمغله وقوع اجتماع ساكنیندن
یا ساقط اولوب ضم میم ورا ایله مكارون اولور حالت رفعنده هؤلاء
المكارون وحالت نصب وجرنده رأیت المكارین وذهبت الی المكارین
دیرلر اكر مكاری كلمه سی كند ونفسنه مضاف اولور ایسه یاء مشدده
مفتوحه ایله هذا مكاری اولوب جمعنده دخی حال بو یله اولمغله هؤلاء
مكاری دینلور تفصیلی كتب نحوده مبین قاضی ورامی كلمه لری كیدر

* مكتوب *

مكتوب * حروفك بعضنی بعضنه ضم والحاق ایله كلمات والفاظدن
تراكیب عدیده ایله املا اولنان اوراقك اسمی مخترعاتدن اولدیغی
تفصیل اتی البیاندن منفهم اولور اوراق محرره یه عربیده كسر كاف
ومدتا ایله كتاب وفارسیده معنای مطلوبه یعنی دروننده اسم مخاطب
محرر ورقه یه مدنون ایله نامه دیرلر سنبراولیه كه كتب باب اولدن
اولوب اسم مفعولك عدم وروده مبنی توسعهٔ عظیم الرأس یعنی
باشی بیوك كمسنه معناسنه مكبوس محلنده كسر كاف ایله كباس وامثالی
استعماللری كبی اصل مصدر اولان كتاب كلمه سنی مفعول تسمیه

تحقیق لفظ وجمع مكتوب

ایلمشلردر اصل ماده سنه عدم وقوفلری آشكار خود پسندان كتبه
اندك افكارلرك لفظ مكتوبك جمعی بعد التاء یا ایله مكاتیب اولوب
بلا یاء مكاتب اولمدیغنی انكارلری كوش زد راقم الحروف دلفكار
اولمشدر اولا صحیح ادعا ایلدكاری یا ایله مكاتیب لفظ مفردی فرض
اولنان مكتوب كلمه سی كبی كلام عربده عدیم الورود الفاظدندر اما بلا یاء
مكاتب تعلیم صبیان اولنان محلك اسمی مكتبك جمعی اولدیغی فراموش
اولنمیه لكن مكتوب لفظی بعد التعارف شیوعنه مبنی صاحب مقامات
حریری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده حمام وسرادق ومقام
امثاللرینك جمعلری علی خلاف القیاس شاذ اوله رق الف وتا ایله حمامات
وسرادقات ومقامات اولدقلری كبی مكتوبك جمعی دخی مكتوبات اولمسنی

مطلب اصطلاحات كتاب والوارد فی القرآن

بیان ایلمش در استطراد كتاب عامه اصطلاحنده كلمات منفرده دن
تدوین اولنشان مجلده واصطلاح فقهاده فرقان عظیم وقرآن
كریمه واصطلاح اصولیونده اركان دین مبینه واصطلاح مصنفین ده

مسائلدن

مسائلدن بر طائفه یه واصطلاح نحویینده كتاب سیبویه یه اطلاق اولنور
مفسرین كرام كثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی سورهٔ شریفهٔ
مائده ده استعیذ بالله وكتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالعین
والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص آیهٔ
كریمه سنده وارد كتبنا لفظ شریفنی اوجبنا وفرضنا ایله وسورهٔ شریفهٔ
انعامده استعیذ بالله ولا رطب ولا یابس الا فی كتاب مبین آیهٔ عظیمه سنده
واقع كتاب كلمهٔ شریفه سنی لوح محفوظ ایله وسورهٔ شریفهٔ توبه ده
استعیذ بالله قل لن یصیبنا الا ما كتب الله لنا هو مولانا وعلی الله فلیتوكل
المؤمنون آیت كریمه سنده وارد كتب لفظ شریفنی قدر وقضاء سبحانی
ایله وسورهٔ حجر مباركده استعیذ بالله وما اهلكنا من قریة الا ولها كتاب
معلوم آیت شریفه سنده وارد لفظ شریف كتابی لا یتقدم ساعة
ولا یتأخر اولان اجل ایله تفسیر بیورمشلردر بو دخی معلوم اوله كه آیت
كریمهٔ ثالثه دن مستفاد تنبیه الهی جل اسمه اوزره هر نه كه بزلره اصابت
ایلیه آنی نعمت سبحانی بیلوب ورای پرده یه عدم وقوفمزدن نقمت
عد ایله واویلا ایلمكدر * ملاطیه * نهر فراتك جانب غربی سنده

• ملاطیه •

نهر مرقومه نصف فرسخ وسیواسه اوچ مرحله ومرعش وحلبه سكز
مرحله محلده كائن علی قول السید بطال غازینك مسقط رأسی بلدهٔ
جسیمهٔ مشهوره نك اسمی مراصد الاطلاع علی اسماء الامكنة والبقاع
نام مؤلفده محرر اولدیغنه نظرا فتح میم ولام وسكون طا وتخفیف یا ایله
ملطیه دن غلطدر بلدهٔ مرقومه نك طولی عب وعرضی لح درجه
ودقیقه در غریبه ملطیه محكمه سی سجلاتنده مشاهدلری اولان
ثقات صحیحة الكلماتدن منقولدر كه بلدهٔ مرقومه نك شرق جانبنده

غریبه فی قصهٔ كاخته ناحیهٔ الملطیه

كنار نهر فراتده واقع كاخته نام قصبه قاضیسنك بیك اون طقوز
تاریخنده ارسال ایلدیكی ورقه سی سجل محفوظده بو صورتده مقید
ایمش بعد الالقاب بنم سلطانم ملطیه ناحیه سنده كاخته نام قصبه ده
سیل عظیم واقع اولوب بر جسیم میت ظهوره كلدی بر تیشنی محكمه یه
كتوردیلر باریسی قانمش باقیسنی بر بل دوداغی قدر كتورن یكیندن

سئوال ایله دك بلنده بر قلجی وار بو قلج ایله میتك بو ینی اولجدم اوزونلغی
اونوز یدی قلج بو یی اولدی دیدی محکمه ده آله قیوب تکرار کشفنه آدم
کوندردك واروب کشف اولندقده باشنك قفا تیشلری بریسی دوکلمش
وبدننك بعضی یرلرینك اتی چورمش قوللاری دخی کوده سنده موجود
بره کلان ارقه سی چوریمش اما هیچ برعضوی اریمش همان
باشی اریمش کوزلرینك دلکلری برتبسی قدر ومردار ایلکی اوله جق
موضعی وبورنی دلکندن برکوچك اوغلان کچر وهر برایاغی
طبانینك التی قبو تخته سی قدرو بارمقلری چوریمش وهر بر بالدیری
التی قلج بو یندن اوزون ایمش بعده باشنی کتوروب طرفمزه
ارسال وسلطان سیدی غازی قربنده دفن ایلمك ایچون آدم
کونده رلدی کوده سنك نقلی قابل دکلدر مناره دن اوز وندر
هله باشی کله سی مقرردر حق سبحانه وتعالی خیرلر میسر ایلیه امین
غالبا کاتب چلبی مرحومك جهان نماده ملطیه شهرنده بطال
غازینك مسقط رأسیدر دیرلر بر پروارد راول زماندن بر وباقی زیارتگاه
ایدی بیك اللی التی تاریخنده ملك احمد پاشا اول مقامده بر کارکیر بنا
ایله قبهٔ لطیفه ایلدی تحریری ما رالبیان میتك رأسی دفن اولندیغی
محل اولمسی بعید دکلدر * ملح اندرانی * حاجی بکتاش طوزی نامیله
مشهورشیٔ معروفك اسمی عربیده صاحب قاموس فیروز آبادینك
ملح اندرانی غلط والصواب درانی ای شدید البیاض قولندن ضم
دال ومدرا ایله ملح درانی دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصی
ایله شور دهان اوله مدق لسان دری ایله تفسیر ایدن کتب مفردات
طبیه ده اسمی نمك سنك بلوری ایله بیان ایلمشلردر * ملحم * سمین
یعنی ارغك مقابلی سمز معناسنه مستعملدر عربیده لفظ مرقومك
عدم وقوعنه مبنی معنای مطلوبه فتح شین وکسر ومدحا ایله شحیم
اطلاق اولنوب فارسیده فتح فا وسکون را وکسر با واظهار ها ایله
فربه دیرلر ستیر دکلدر که سمزلك لحمدن اولیوب یاغدن اولدیغنی
بیان ایچون عربیده ملحم ولحیم مستعمل اولیوب سمین وشحیم

ملح اندرانی

* ملحم *

ایله افاده ایدرلر * مله * دیواره کرج وبالچق صیوه یوب هموار
ایلدکلری آلت معروفه نك اسمی فارسیده مد میم وفتح لام ایله ماله دن
غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله مالج در * مناره * لیالی
مبارکه لرده ایقاد قنادیل واوقات صلوتده اعلان وندا ایچون اذان
محمدی قرائت اولنان محل معروفك اسمی کسر میم ایله مستعملدر
عربیده فتح میم ومد نون ایله مناره دن غلط اولوب فارسیده لفظ
مرقوم اعراب محرره ایله کندو لسانلری کبی شیوعندن غیری اعراب
محرر وحذف را وها ایله مناه ومنار دخی دیرلر خفی دکلدر که
مناره نك اصلی موضع نور یعنی اوزرنده چراغ ایقاد ایلدکلری
یوکسك نسنه معناسنه اسم مکان اولان مفعله وزننده منورة اولمغله
واو حرف علت متحرك ماقبلی حرف صحیح ساکن نون واوك
حرکه سی ماقبلنه نقل اولندقده واو متحرك فی الاصل ماقبلی مفتوح
الان قاعدهٔ مشهوره سنه مبنی الفه قلب ایله مناره اولور لکن صلوته
ندایه مخصوص مکانه کسر میم وسکون همزه وفتح ذال ونون ایله
مئذنه دیرلر کلمهٔ مرقومه کسر میم ایله مفعلة وزننده اسم آلت اولوب
آلت اذان معناسنه در یاخود اسم مکان اولوب مکان اذان معناسنه
اولور وهمزه سی ساکنه وما قبلی مکسور اولمغله یایه قلب ایلمك
دخی جائزدر فارسیده محل اذانه بلافرق محرر اولان اسامیٔ ثلاثی
اطلاق اولنور * منبر * جوامع ومصلالرده خطبه قرائتی ایچون
اتخاذ اولنان مکان مرتفعك اسمی فتح میم ایله مستعملدر عربیده کسر
میم وسکون نون وفتح با ایله منبردن غلط اولوب فارسیده فتح همزه
وسکون فا ایله افراز دیرلر بیان اولندیغنه نظرا کسر اول ایله منبر اسم
آلت ملاحظه اولنمیه زیرا صاحب کلیات ابو البقاء الحسینی الکفوی
بو عباره ایله منع ایلمشدر الالة هی مایعالج بها الفاعل والمفعول
کالمفتاح ونحوه ولبس المنبر بلفظ الالة وانما هو موضع العلو
والارتفاع والصحیح ان هذا ونحوه من الاسماء الموضوعة علی هذه
الصیغة لیست علی القیاس * منجلق * قدیمده محاصرهٔ قلاعده

* مله *

* مناره *

اسم موضوع
بیان اذان

* منبر *

تعریف اسم آلت
بقول صاحب
کلیات

* منجلق *

اعدایه رمی احجار ایچون استعمال اولنان آلت منزوکمنك اسمی فارسیده
فتح میم وسکون نون اول وجیم عربیه وکسر ومد نون ثانیه وآخرده کاف
عربیه ایله منجنیك کلمه سنك معربی انجق فتح جیم ایله منجنیق دن
غلطدر مستورا ولمیه که قبح اسان عربیه ده حرف جیم ایله حرف قاف
ویاخود حرف جیم ایله حرف صاد کلمهٔ واحده ده جمع اولماز بوقاعدهٔ

مطلب تعریب

کلیه یه بناء لفظ محرر منجنیق وصهریج وامثاللری کلمات لسان آخردن

* منديل *

منقول ومعرب اولملری استدلال اولنور * منديل * درت کوشه لی
دابندوبزدن اعمال وباشه اورتوب وال سلمده استعمال ایلدکاری شیٔ
معروفك اسمی عربیده کسر میم وسکون نون ایله منديل اولدیغی صحاح
جوهری وترجمه سی کتاب وان قولی ده تصریح وبیان اولنوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب فتح دال وسکون سین ایله دستمال دیرلر صورت
ترکیبی اشکاردر لکن فیروز ابادی قاموسده والسید محمد بن حسن
راموزده فتح اولنك دخی اصحیتنی التزام ایلمشلر تکسیر سوادن مراد
مجلدین محررین امثاللری کتب لغاتده کسر اوله انحصارلرینه تصادف

* منطر *

اولنمدقده زادفی الشطرنج بغلهٔ دیوب اغماض عین ایلمکدر * منطر
نصف بیضه صورتنده ارضدن ظهور وطوملان نامیله مشهور شیٔ
معروفك اسمی چغتاییده فتح میم وسکون نون ومد تا ایله منتاردن غلط
اولوب عربیده فتح کاف وسکون میم ایله کماه وفارسیده فتح سین ومد میم

* منطی *

وضم را وواو معروفه ایله سماروغ دیرلر * منطی * درونی قیمه ایله
مملو خمیردن طبخ ایلدکاری طعام معروفك اسمی فارسیده فتح میم
وسکون نون وضم تا ایله منتودن غلط اولوب محشاتدن اولدیغنه مبنی

* منقل *

عربیده لذتی ایله ذوق یاب اولمدق * منقل * دمور ونحاس وبرنج
وامثاللری معادندن اعمال وآتش نقلی ایچون استعمال اولنان آلت
معروفه نك اسمی فتح میم ایله مستعملدر مخترعات ابنای رومدن اسم آلت
قصدی ایله اولی مکسور منقل دن غلط اولسی منفهمدر اصل
عربیده آتش ایقاد اولنان محله مد کاف ایله کانون وفارسیده منقله اولی

* من قنع شبع *

مفتوح کافین عربیتن وسکون لام ایله کلك دیرلر * من قنع شبع

برکشی کرك ارکك وکرك دیشی قسمته راضی اولوراسه طویغه قریب
اولور معناسنه اولده نونك وثانیده بانك فتحه لری ایله مستعملدر
عربیده فعلین حرفومین باب رابعدن ماضی اولملری ایله کسر عینین ایله
من قنع شبع دن غلط اولورلر منشأ خطاء فعلین محررینك لام الفعللری
حروف حلقدن عین وقوعنه مبنی عین الفعللری مفتوح اولمسی شایع
اولمش اوله لکن ارباب لغت قنع وشبع فعللری ماضی ده عین الفعلی

* منکر ونکر *

مکسور باب رابعدن اولدقلرینی تصریح وبیان ایلمشلردر * منکر ونکر
قبرده میتك احوالندن سؤال ایله مأمور ملکین مشهورینك اسملری کسر
کافین ایله مستعملدر عربیده ملك اولك نام شریفلری ضم میم وسکون
نون وفتح کاف ایله منکردن غلط اولدیغی ارباب لغت التزام ایلمشلردر

* منکشه *

منکشه * معروف ومشهور خوشبو چچکك اسمی فارسیده فتح باء موحده
ونون وشین وسکون فا ایله بنفشه دن غلط اولوب معربی اعراب
محرر ایله بنفسج در زهرمرقومه لسان یونانیده خوشبو معناسنه فتح

* منلا *

همزه وبا وسکون میم ورا ایله امبردیرلر * منلا * دانشمند وصاحب
علم واولو معنالرینه مستعملدر بروسه وی خسروزاده محمد افندی
مرحوم قولی اوزره اصلی السید معناسنه دلالت ایدن عربیده مولی
اولوب مخترعات اعجامدن حذف واو وتشدید ومد لام ایله ملادن
غلطدر وبعضیلرك التزامی عربیده من لانظیرله دن محففدر فاحمل

* موتاف *

علی ابهما شئت * موتاف * قلدن شی بوکجی وایشلیجی وبومقوله اشیا
بیع ایدیجی معناسنه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب موتاب دن
غلط اولوب عربیده مولدا کسر ومد خاوشین ایله خبشی دیرلر خفی
دکلدرکه ضم میم ایله موقیل معناسنه مو یدن محفف اولوب تاب
قورمق وبوکمك معنالرینه تابیدندن اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی
قیل قودیجی وبوکجی دیمك اولور لسان فارسیده مرعی تبادل حروفه
مبنی صاحب لغت نعمة الله مرحومك التزامنه نظرا موتاف دخی

* موسقی *

غلطدن سالم اوله جغی اشکاردر * موسقی * علوم ریاضیه دن کتب
ادوارده تحریر وتفصیل اولندیغی اوزره مقام وآغازه وشعبه وترکیب

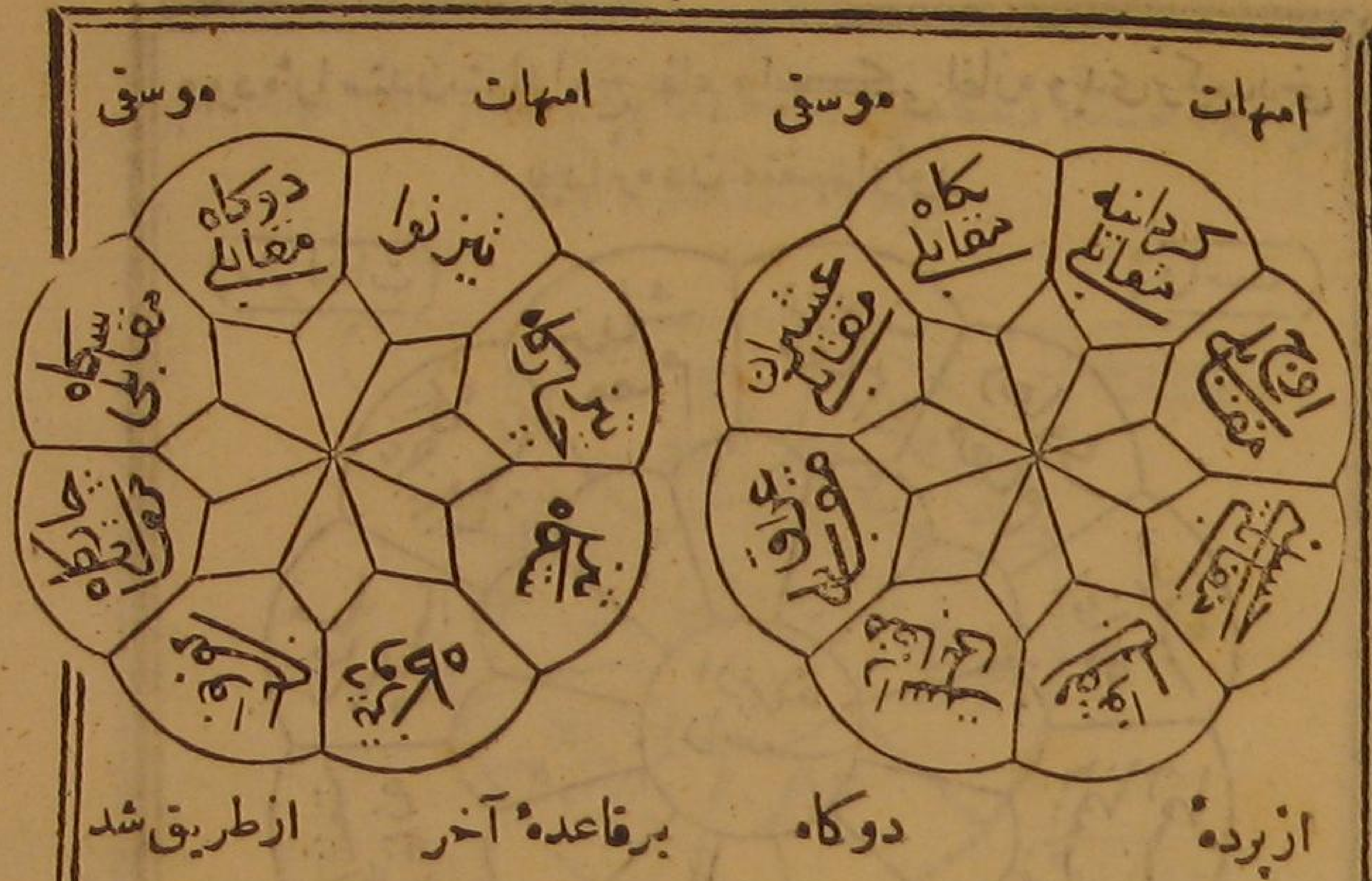
نه صورتده اجرا اولندقدا استلذاذ و نه صورتده ادا اولندقده متنفر اولدیغی
بیان ایدن علم معروفك اسمی فی الاصل آلت قدیمهٔ معروفهٔ موسیقاره
نسبت ایله موسیقاری تسمیه اولنوب کثرت استعمالدن اولا الف و را
حذفی ایله موسیقی و ثانیا حذف یاء اولی ایله موسقی دینمشدر استطراد
ارباب خبرت و اذعان اصحاب فطنت و عرفانه پوشیده دکلدرکه موسیقار
لفظی بعضی ارباب لغتك بیانه نظرا شوبان قواله و بعضك قولی
اوزره عموما آلت غنایه اطلاق اولنور بنابرین آنفا ذکری مرور
ایلدیکی اوزره علم مرقوم اجرا اولندیغی آلته نسبت و حذف بعض
ایله علم مشهوره موسیقی تعبیر اولنمشدر لکن حضرت منلا جامی
قدس الله سره نك فن مرقومده تألیف بیوردقلری فارسی العباره
رساله لرنده لغت یونانیده الحان معناسنه موضوع بذاته یائین ایله
موسیقی صحیح اولدیغی بیان بیورمشلردر بو صورتده ترك یاء اولی
ایله استعمالی غلطدن سالم اولمیجغی اشکاردر و علم مرقومك علوم
ریاضیه دن عد اولنمه سنده چند وجه سرد اولنمشدر اولا علم
حکمت و علم هیئت و علم نجوم و علم طب ایله مناسبتی حکمای اسلاف
و خواجه نصیر طوسی و معلم ثانی حکیم فارابی و عبد المؤمن صوفی
و خواجه صفی الدین و امثاللری علوم محررهنك متقن و موجدی
اولملری ایله مناسبت استاذیتدر و یا الحق علم طبه مناسبتی عند الاطباء
الحاذقین و الحکماء الکاملین نبض انسانك اصول مرعیهٔ مقامات ایله
حرکتندندر و علم حکمت و هیئت و نجوم ایله مشارکتی اون ایکی مقامك اون
ایکی برجه و هفت اغازهنك سبعهٔ سیاره و چار شعبهنك عناصر اربعه یه
و یکرمی درت الحانك ساعات لیل و نهاره موافقتلریدر بو دخی ستیر
اولمیه که علم موسیقیده نقرات بیننده ازمنهٔ متخلله نغماتك تألیفنه و تنافر
و استلذاذینه نظر بحثنه علم تألیف و نقرات مابیننده ازمنه متخلله یه
نظر بحثنه علم ایقاع دیرلر و علم ادوارك ظهور و منشأنی و فن
موسیقینك صدور و مبدئی نه زماندن اولدیغی معلوم و مخترع اصل
اصولی کیملر اولدیغی مفهوم اولمق مناسب بمحل و منتج ماحصل
اولمغله نای نوا ساز طرفه آغاز خامهدن ضرب اصول ارقامه قیام باذ

مطلب اول ظهور موسیقار علم

اولندی

اولندی تحقیقنده الحدیث ذو شجون مصداقی اختلافات کثیره
الروایات منشعبة الاطراف اولمغله سمت اصحه ذاهب و قول ارجحه
راغب اولمق مناسبدر بعض کتب تواریخ احوال سلف و محرران
اقاویل خلفده مذکوردرکه حضرت ابو البشر ثانی جناب نوح
نجی الله علی نبینا و علیه السلامك فرزندارجمندی لامك نام خردمند
بنام موسیقار نامی ایله برساز اختراع و ایجادی ایله نیجه آغازه و مقام
و نغمات ابداع و انشاد ایلمش اما اجماع حکما و اتفاق عالمان غنایه نظرا
علم ادوار حضرت داود علی نبینا و علیه السلامدن منتشر و شایع
اولوب اختراع کردهلری عود معهود نقل و وفاتلرندن صکره نیجه
مدت بیت المقدس ده موجود و حجرهٔ لامع الانوارلرنده آویختهٔ
دیوار اعتبار اولوب بعده زمان فتنه نشان بخت نصر ظالم عنوانده
جای مرقومدن مفقود و نابود اولمش بعد زمان ایام عهد مسرت فرجام
اسکندر ذو القرنینده حکمای مترصدین و فضلای کاملین ایجاد رصد
مباشرتنه شد نطاق همت ایلدکلری وقت حکمت نسبتنده قوهٔ ریاضت
ایله علم موسیقیه عالم و فن مزبوره حاکم اولوب عود کشده و مفقودی
هیئت اولیسنده وجود پذیر و شکل مخصوصه سنده صورت گیر
ایلمشلر معلم اول ارسطالیس حکمت اندیشك تلمیذی و بقراط و سقراط
خردمناط و جالینوس حکمت مأنوس مجلس خاص حکمت اختصاص
اسکندر صاحب هنرده آلت غنا معناسنه موسیقار نواخت ایلدکلری
و افلاطون ذوفنونك دخی ساز نواخت ایلدیکی رسیدهٔ حد اثباتدر
الشیخ زین الدین محمد بن عبد المجید اللاذقینك فتحیه نام مؤلفنده
حضرت سلیمان علی نبینا و علیه السلام تلامذهسندن حکیم فیثاغورسك
علی التوالی اوچ شب عالم منامده فلان بحر کنارنه خرام ایله طبع سداد
و ذهن نقادندن برعلم مقبول منصهٔ ظهورده جلوه یاب حصول
اوله جقدر تبشیری ایله مسرورا تیقظ و علی السحر محل مأموره
وصول بولور اوچ کون اول محل خالیده برشبهه عدم تصادفندن
دلخسته و دلبسته و مبهوت ایکن اول حوالیده موجود حدادینك

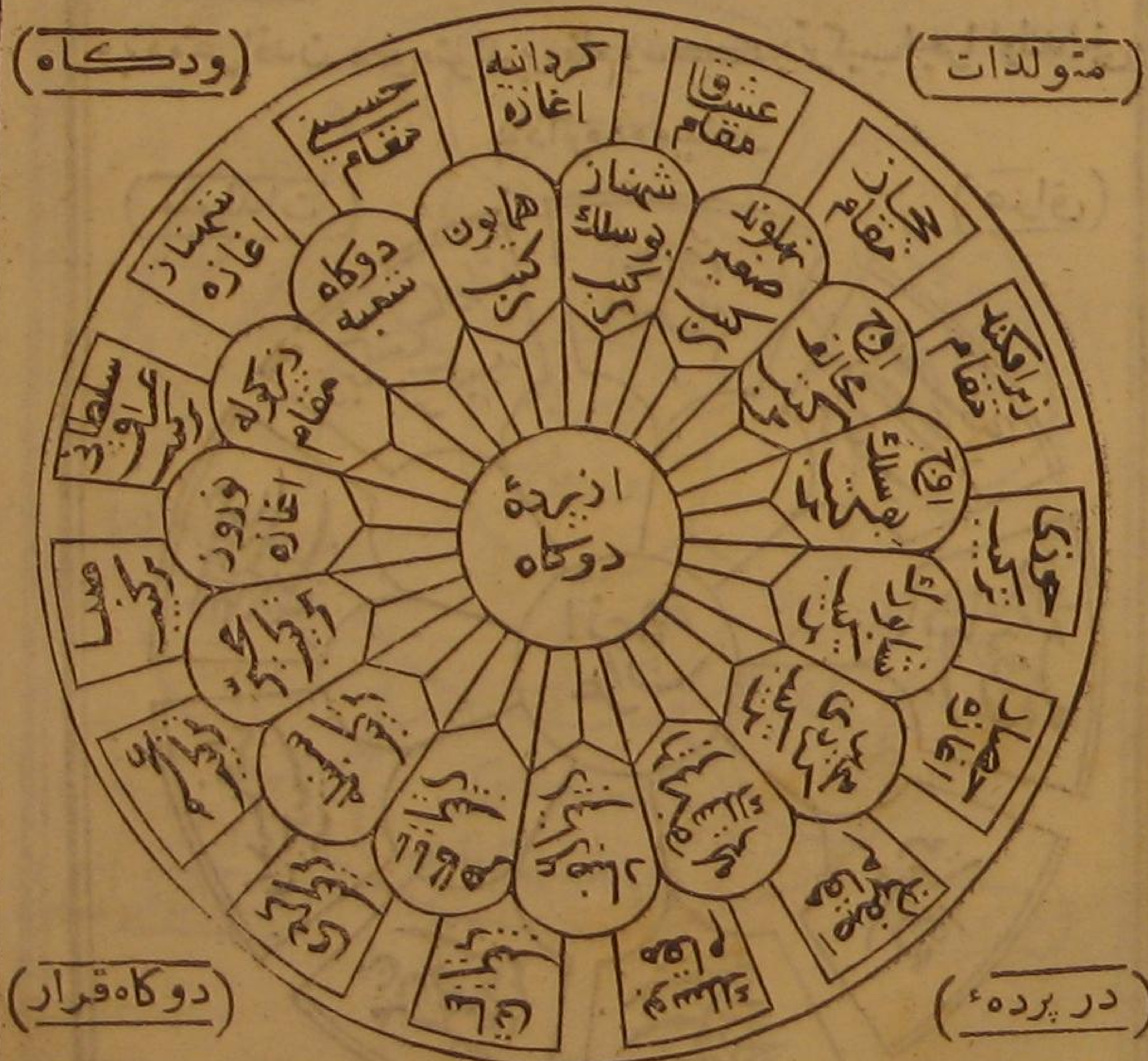
تناسب ایله دق آهن ایلدکاری آهنك ونغماتی تحفظ وقوت متخیله
وحدت متفکره ایله برتخته پارهیه برقاج تار ابرشیم صدا آثار ربط ایدوب
برسازچهٔ شوق افزا ونغمه سرا پیدا ایدر بعده اصول وفروعن
ترتیب ومقام واغازه سین ترکیب ایلدیکی مسطوردر روایات عدیدهٔ
سائره دخی محررومنقولدر العلم عند الله تعالی علم موسیقی ده ترتیب
وتألیف اولنان رسائل وادوار بیشمار اولدیغی شهرت شعاردر وقدمای
معمارسان علم مرقوم ترقیم ایلدکاری کتب ادوارده راست سرپردهٔ
موسیقی اولوب متأخرین دقت قرین رأیلری کثرت موالیدنه نظرا
سرپردهٔ موسیقی دوکاهدر ودخی عند اصحاب اهل الفن امهات عد
اولنان بش پرده یکاهدن تیز نوایه رسیده اولنجه تعداد
ودائرتین ده ترقیم اولندیغی اوزره مقابلارده نوا
ایکی دفعه مرور ایلکله امهات موسیقی اون التی
عدده بالغ اولوب مکررلك ترکی ایله طبق
تحریر کتب ادوار اون بش
امهات اشکار اولور
برین صورت

ازپردهٔ دوکاه برقاعدهٔ آخر ازطریق شد

سرپردهٔ موسیقی وامهات

وسرپردهٔ موسیقی دوکاهدن متولد بدی مقام ودرت اغازه وبرشعبه
واون سکز ترکیب دلفریب بودائرهٔ محررهدن معلوم اولور

وپردۀ راستدن متولدا وچ مقام وایکی اغازه وبدی ترکیب دخی
بودائره دن منفهم اولور

وپردۀ عراقدن دخی متولد بر مقام وسکز ترکیب اجرا اولندیغی
بودائره ده میندر

ونوا پردهسندن مقام نوادن ماعدا برقاچ اغازه اجرا اولندیغی
بودائره دن معلوم اولور

وپردۀ عشیراندن التی ترکیب تولید اولنمغله بودائره ده بیان اولنمشدر

و پردهٔ سکاهدن بك شعبه وبك اغازه وسه ترکیب تولید اولنـدیغی بو دائره دن منفهم اولور

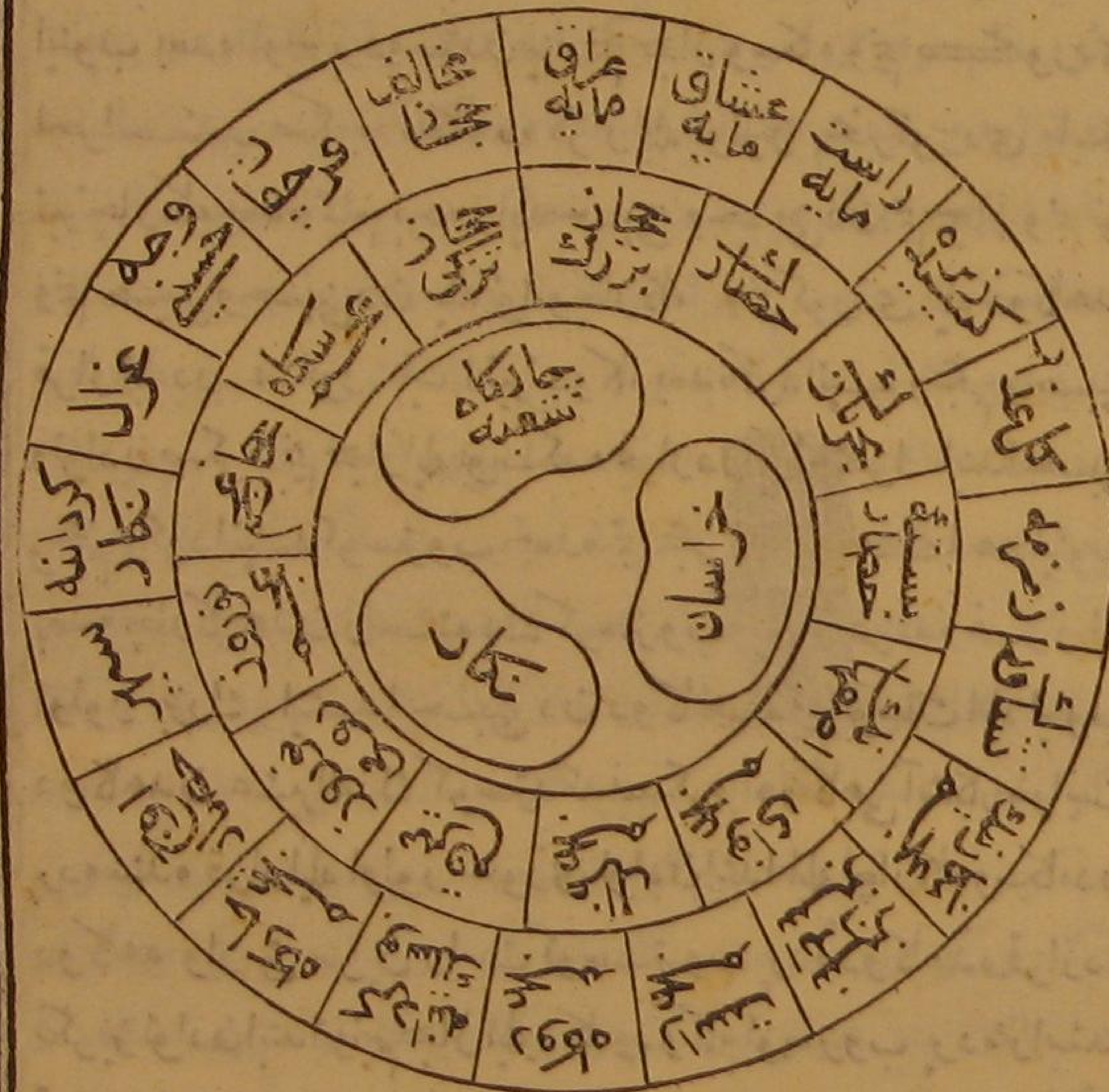
دائرهٔ کبیرهٔ مقامات ونغمات وتراکیب مشروحه

کتب ادوارده شرح وبیان اولنان التمش سکز عدد مقامات ونغمات وتراکیب بو دائرهٔ کبیره ده علی العموم بر اسلوب عجیب بیان اولنمشدر

ارباب فن مرقومك تعریف ایله افاده سی ناقابل اولدیغنه مبنی تعلیم استاد کامله حواله ایله تعریفلرك ترك ایدکاری بر شعبه واوتوز بش نغمه بو دائره ده بیان اولنمشدر

دائرهٔ مقامات غیرمشروحه

تعریفات مقامات

بودخی رسیدهٔ کوش اوله که خوشنوایان مقام شناسان راست وحسینی وعراق وحجاز ونوا وبوسلك وعشاق کبی مقامات مشهوره لرك تعریف وبیانده دهن بسته اولوب سائر قلیل السماع اغازه وتراکیبی بو صورتده افاده به اغازه ایدرلر دوکاه ابتدا زیرکوله نیمی ایله دوکاه وسکاه وچارکاه وحسینی کوستروب تیز چارکاه ونوا ونوادن بنه چارکاه وسکاه وزیرکوله ایله قراری دوکاه پردهٔ سنده اجرا ایلمکله اولور اصفهان ابتدا حجاز ونوا پرده لرندن حسینی

وعجم کوستروب بعده حسینی ونوا ونیم حجازدنصکره ینه نوا وچارکاه
وپردهٔ دوکاهده قرار ایله اولور بوسلك عشیران ابتدا حسینی دن
آغاز بعده نوا وچارکاه وبوسلك نیمك ودوکاه اجراسنده
دوکاهدن راستی وعراقی کوستروب پردهٔ عشیرانده قرار ایله در
مستعار ابتدا سکاه ونیم حجاز ونوا ونوادن ینه نیم حجاز ایله سکاهه
اینوب بعده اوج پردهسندن ینه نیم حجاز وسکاه ونیم کوردی
اجراسندن صکره سکاهده قرار ایله اولور مخیر کوردی ابتدا
تیز چارکاه بعده تمام پردهلر ایله حسینی وحسینی دن نیم حجاز ونیم نوا
ونیم حسینی وحسینی دن ینه نوا وچارکاه ونیم کوردی ایله دوکاهده
قرار ایلهدر نشابور ابتدا تیز دوکاه بعده کردانیه وعجم وحسینی
ونوادن صکره نیم حجاز ایله بوسلکده قراردر راحتفزا ابتدا حسینی
وعجم وکردانیه کوستروب بعده نیم عجم ایله دوکاهه اینوب
بعده چارکاهدن راستهدك کوستروب پردهٔ عراقده قرار ایله
اولور بزرك ابتدا حسینی دن دوکاهه نیم بوسلك ایله اینوب
دوکاهدن عشیرانهدك کوستردکدنصکره دوکاهی آشکار وراست
پردهسنده قرار ایله اولور حوزی نوادن ابتدا ایله چارکاه وسکاهدن
دوکاهه وارهرق سزین راست کوستروب پردهٔ دوکاهده قراردر
نکریز نوادن ابتدا ونیم حجاز ایله سکاه ودوکاه کوستروب پردهٔ راستده
قرار ایله اولور اوج مخالف اوج پردهسندن نیم حجاز ایله دوکاهه
اینوب قرارنده ینه اوج کوسترمك ایله در شهناز بوسلك تیز مخیر ابتدا
ایدوب نیم شهناز ایله اوج وحسینی ونوا وچارکاه کوستروب بعده نیم
بوسلك ایله دوکاهه اینوب قرار ایتمکدر حزام سکاه باشلهیوب چارکاه
ونوادن نیم حصار ایله اوج کوستردکدنصکره اوجدن ینه نیم حصار
ایله اینوب سکاه قرار ایله اولور اوج بوسلك ابتدا اوج بعده حسینی
ونوا ونیم حجازدن دونوب نوا وحسینی وحسینی دن ینه نوا وچارکاه
ونیم بوسلکی بیان ودکاهده قراری عیان ایلمك ایله اولور راحت
الارواح نیم حجازدن بدأ ایله نوا وحسینی واوج پردهلرین کوستروب ینه

اوجدن دوکاهه اسلوب اصفهانی ایله اینوب راستی آشکار وقراری
پردهٔ عراقده اعتبار ایلمك ایله اولور زیرکوله مقام تنك اولمغله کوزلجه
نغمه ایله دوکاه کوستروب راسته قریب نیم دوکاه ایله قراردن عبارتدر
زیرافکند کوچك ابتدا کردانیه واوج وحسینی ونیم صبا کوستروب
بعده سکاه کوستره وپردهٔ دوکاهده قراری صبا اسلوبی اوزره ایلکله
اولور مقام مرقومی تعریف دیکر ایله دخی بیان ایلمشلردر پنجکاه
ابتدا نوا پردهسنده نیم حجاز ایله بوسلك ودوکاه کوستروب پردهٔ راستده
قرار ایله اولور وتقسیم بیننده نیم حجاز یرینه چارکاه وبوسلك یرینه
بعضا سکاه کوستروب ینه راستده قرار ایتمك قاعدهٔ موسیقی شناسانهدر
مخیر بوسلك تیز چارکاه بدأ وحسینی یهدك اینوب حسینی دن مخیر
پردهسین کوستروب بعده ینه حسینی ونوا وچارکاه ونیم بوسلك
کوستروره دوکاهده قرار ایلمك ایله اولور نغمهٔ مذکورك اجراسی
زیاده عسیر اولمغله مغنی یه اکثر بحت الصوت ایراث ایدوب سامعینه
وسیلهٔ ضحك اولدیغی کورلمشدر سازکار ابتدا راست ودوکاه وسکاه
کوستروب بعده سکاه ایله نیم بوسلك بیننده کی نیمی کوستروب
ومذکور نیمدن نوا وحسینی کوستروب وحسینی دن دونوب نوا ونیم
مذکوری کوستروب بعده سکاه ودوکاه وراست وعراق وعشیران
وعشیراندن ینه عراق وراست ودوکاه وسکاه کوستروب سکاهدن
دوکاهه اینمکسزین راست قرار ایتمکله اولور عجم عشیران ابتدا
حسینی کوستروب نیم عجمدن صحیح پردهلر ایله دوکاهه اینوب
دوکاهدن نوا پردهسین ونوادن دخی دوکاه وراست کوستوره
وعجم نیمك قیاسی ایله عشیران قرار ایلکله اولور زاولی راست مقابلی
اولان کردانیهدن ابتدا وکردانیه ایله اوج بیننده کی نیم ایله
حسینی ونوایی بیان ایدوب نوادن دخی نکریز اسلوبی اوزره پردهٔ
راستده قرار ایله اولور ونوادن راسته دونر ایکن حجاز یرینه چارکاهده
اولور ماهور عشیران بعینه ماهور لکن دوکاهه واردقده بوسلك
مناسبتی ایله راست وعراقی بیان ایدوب عشیرانده قرار ایله اولور کردانیه

ابتدا كردانيه بعده اوج وحسينى صكره ينه اوج ايله كردانيه كوستورب
وكردانيه دن تمام پرده لر ايله راسته اينوب راستدن دخى كردانيه
ومخير كوستوروب ومخيردن پرده پرده اينوب دوكاه قرار ايلمكله اولور
ماهور كردانيه دن ابتدا واوج ايله كردانيه بيننده كى نيم ايله حسينى
ونوا وچاركاه كوستورب بعده چاركاهدن بوسلك نيمى ايله راسته
اينوب وراستدن ينه چاركاه وسكاه ودوكاهى بيان وپردهٔ راستده
قرار ايله اولور نوا عشيران نوادن بدأ ايله حسينى دن راسته اينوب
بعده سكاه ودوكاه وراست ايله عراق كوستورب عشيرانده قرار
ايله اولور مخير تيز چاركاهدن بدأ ايله حسينى يه دك اينوب وحسينى دن
مخير پردسين يعنى تيز دوكاهى كوستورب بعده ينه حسينى يه اينوب
وحسينى دن صبا اسلوبى ايله دوكاهه اينوب قرار ايله اولور همايون
ابتدا نوادن نيم حجاز ايله راسته اينوب راست ايله عراق بيننده كى نيمى
وراستى كوستورب دوكاه پرده سنده قرار ايله اولور تركيب
مذكور نغمة الملوك عنوانى ايله معنون اولسه سزاواردر ركب
سكاه دن بدأ ونيم بوسلك ايله راسته اينوب بعده دوكاه وكردى نيمين
وينه دوكاه كوستورب راستده قرار ايله اولور سنبله ابتدا تيز
دوكاه وتيز نيم كردى ومخير وكردانيه كوستورب اوج سز نيم
عجم ايله حسينى يه اينوب وحسينى دن بر اسلوب صبا اينوب دوكاه
قرار ايله اولور باباطاهر ابتدا اوج وكردانيه ومخير كوستورب تيز
چاركاهدن تمام پردلر ايله نوايه اينوب نوادن كردانيه كوستورب
ودونوب پرده پرده اينوب دوكاهده قرار ايتمكله اولور بسته نكار
چاركاه ابتدا وصبا نيمى ايله چاركاهدن راسته اينوب وپردهٔ عراقده
قرار ونوا يرينه صبانيمى واوج يرينه عجم نيمين كوسترمكله اولور
سكاه مايه ابتدا سكاهدن پرده پرده حسينى يه دك كوستره وحسينى دن
دنوب كذلك سكاهه اينوب وكردى نيمى ايله ينه سكاه ونيم نيم تعبير
اولناندركه سكاه ايله نيم بوسلك بيننده كى پردئى كوستورب ينه سكاه
ودوكاهى اشكار وسكاهده قرار ايله اولور خرام رومى نيم حجازدن

ابتدا

ابتدا ونوا وحسينى ونيم عجم ايله كردانيه وتيز دوكاه پردهلرين
كوستورب ودونوب تيز دوكاهدن ينه بوسياق اوزره اينوب نيم پردهٔ
حجازده قرار ايله اولور سلطانى عراق بعينه عراق مقامى كبى
اجرا اولنور لكن قرار كاهى دوكاه پرده سنده اولور كواشت ابتدا
حسينى اداسين وواديسين بر مقدار ادادن صكره راست پرده سنده قرار
ايله اولور زبركش خاوران بودخى ابتدا حسينى ايدوب واينوب
قرارى عراق پرده سنده ايلمكله اولور نيشابورك ابتدا نوا بعده نيم
حجاز ايله بوسلك نيمك دخى كوستورب دوكاه قرار ايله اولور عرضبار
ابتدا كردانيه صكره عجم كوستورب وحسينى يى جزئى پس ايدرك
كوستوره بعده حسينى دن نوا وچاركاهى كوستوره بعده ينه
كردانيه دن طريق مذكور اوزره دوكاهه اينوب قرار ايلمكله اولور
صورت شد تركيب مذكور اربابنك معلوميدركه عشيران پرده سى
دوكاه اعتبار اولنوب ونوا پرده سى دخى كردانيه اعتبارى ايله اجرا
اولنور مخالف عراق ابتدا نوا بعده نيم حجازدن كردى ونيم دوكاهى
وراستى كوستوره بعده عراق پرده سنده قرار ايله اولور روى عراق
نيم بوسلك چاركاه ونوا وحسينى كوستورب وينه حسينى دن بو وجه
اوزره دونوب دوكاه وراستى كوستره وپردهٔ عراقده قرار ايده سلمك
دوكاه ونوايى ايكى دفعه بيان ايدوب وراست پرده سنده قرار ايله
اولور طريق ديكر از شد حسينى دوكاه اعتبار اولنوب وتيز دوكاه
دخى نوا اعتبارندن صكره كذلك دودفعه حسينى وتيز دوكاه
كوستورب وپردهٔ نوادهٔ قرار ايله اولور يكاه اجراسى بعينه تمام نوا كبى
اولوب لكن دوكاهه كلدكده راست ايله عراق وعشيرانى كوستورب
ويكاهده قرار ايده شعبهٔ مذكوره نك نوادن فرقى نوا پرده سنه
مقابل اولان پرده ده قرار ايتمكين مناسبت وقربيت ومشابهت
ايله دائرهٔ نواده داخل متولداندن اعتبار اولنمشدر بستهٔ اصفهان
عينى مقام اصفهان سير واجراسندن صكره قرارى پردهٔ عراقده
ايلمكله اولور رهاوى راست ودوكاه وسكاه ونوا ايله دوكاه كوستورب

بعده راست ایله یکاه کوستوره وپرده‌ٔ راسته چارپوب قرار ایلمك ایله
اولور نوروز سکاهدن ابتدا و چارکاه ونوا ایله نیم حصاری کوستورب
بعده نوا ایله چارکاه کوستورب چارکاهدن حصار نیمین وبعده
ینه نوا ایله چارکاه وسکاه کوستورب پرده‌ٔ دوکاهده قرار ایله اولور
نهاوند کبیر اولاحجاز پرده سندن باشلیوب نوا ایله حسینی ونیم عجم
ایله کردانیه کوستورب دونوب ینه عجم ایله حسینی ونوا وچارکاه
ونیم کردی ایله راست پرده‌لرین بیان بعده نوا پرده سنده
قرار ایلکله اولور نهاوند رومی راست بدأ ایدوب نوا وچارکاه ونیم
کردی ایله دوکاه کوستورب راست پرده سنده قرار ایله اولور
نهاوند صغیر بونك دخی ماده‌ٔ اصلیه سی راست اولدیغی معلوم امتزاج
نغماتی بودر که راست باشله یوب دوکاه ایله نیم کردی وچارکاه
کوستورب بعده صبا نیمی ایله ینه چارکاه کوردی ایله دوکاه وراستی
اشکار وقراری دوکاه پرده سنده ایلکله اولور عربان ابتدا نوا
کوستورب نیم حصار ایله اینوب اوج وکردانیه کوستورب کردانیه دن
دخی ینه اوج وحصار نیمك کوستورب نوا پرده سنده قرار ایلکله اولور
نغم کردی ابتدا حسینی کوستورب بعده نوا وچارکاه وکوردی نیمی
ایله دوکاه وراستی دخی کوستورب پرده‌ٔ دوکاهده قرار ایله اولور سکاه
اوج باشله یوب تمام پرده‌لر ایله اینوب چارکاه کوستورب پرده‌ٔ سکاهده
قرار ایله اولور اوج اوج پرده سندن ابتدا و کردانیه دن پرده پرده اینوب
راست ودوکاه کوستوره‌رك پرده‌ٔ عراقده قرار ایله اولور بیاتی ابتدا
دوکاه کوستورب سکاه وچارکاه ایله نوا دخی کوستورب بعده نیم عجمدن
حسینی ونوا وچارکاه وسکاه کوستورب پرده‌ٔ دوکاهده قرار ایله اولور
صبا دوکاهدن ابتدا وسکاه وچارکاه ایله نیم صبائی وحسینی پرده‌لرین
کوستورب وحسینی دن دونوب نواسز صبا نیمی ایله چارکاه وسکاهی
بیان ودوکاهده قرار ایتمکله اولور عجم ابتدا دوکاه کوستورب
وکردانیه دن نوا وحسینی ونیم عجمدن اینوب حسینی ونوا وچارکاه ایله
سکاهی آشکار ودوکاهده قرار ایلکله اولور شهناز تیز دوکاهدن

ابتدا ونیم شهناز ایله نوایه اینوب نوادن دخی حجاز ایله سکاه کوستورب
بعده دوکاهده قرار ایله اولور حصار حسینی کوستورب وحصار
نیمی ایله نواسز چارکاه ایله سکاهی بیان ودوکاهده قرار ایلمکله اولور
حسینی عشیران حسینی باشله یوب نوا ایله چارکاه وسکاه ایله
دوکاه کوستورب بعده راست ایله عراقی کوستورب عشیران
قرار ایله اولور نهفت نیم حجازدن نوا وحسینی ونیم عجمدن
اصفهان امتزاجی ایله دوکاهه اینوب ودوکاهدن
راست ایله عراقه اینوب عشیران قرار ایلکله اولور
وجه عرضبار کردانیه دن
ابتدا ایله اوج دن حسینی سز
نیم حصاره اینوب ونوا ایله
چارکاهی کوستورب پرده‌ٔ
سکاهده قرار وینه کردانیه
قوپوب عرضبار طریقی اوزره
اینوب سکاه ایلکله اولور
بودنجی ستیر اولمیه که کتب
ادوارده هفت اغازه‌ئی سبعهٔ
سیاره‌یه نسبته حصر وقصر
ایلمشلردر لکن تتبع واستقراء
اولنوب جمیع مقامات سیاراتدن
برستاره‌یه منسوب اولدیغی
تفصیل اتی البیاندن منفهم
اولوب ساعات موافقه‌دن نغم
واغازه اولنان ساعتك صاحبی
نجم معلوم اولوب اول وقته
موافق مقام اجراسنده تأثیرینی
ارباب فطانت تجربه ایلمشلر

جدول ساعات موافقه

ساعات موافقه	خمیس / یوم احد	اثنین / خمیس	جمعه / اثنین	ثلاثا / جمعه	سبت / ثلاثا	اربعا / سبت	احد / اربعا
١	س	ے	ر	ه	غ	ل	ى
٢	ه	غ	ل	ى	س	ے	ر
٣	ى	س	ے	ر	ه	غ	ل
٤	ر	ه	غ	ل	ى	س	ے
٥	ل	ى	س	ے	ر	ه	غ
٦	ے	ر	ه	غ	ل	ى	س
٧	غ	ل	ى	س	ے	ر	ه
٨	س	ے	ر	ه	غ	ل	ى
٩	ه	غ	ل	ى	س	ے	ر
١٠	ى	س	ے	ر	ه	ع	ل
١١	ر	ه	غ	ل	ى	س	ے
١٢	ل	ى	س	ے	ر	ه	غ

جدول مرقوم ساعات موافقه‌یه بسط اولنمغله ایام طویله‌ده اون ایکیدن مقدمی لیلهٔ ماضیه‌دن عکسی یعنی لیالیٔ طویله‌ده اون ایکیدن موٴخری یوم مستقبلدن عد اولنه‌جغی آشکاردر وعند المنجمین سبعهٔ سیاره‌دن هر بر ستاره‌نك حرف اخیری اشارت اولنمق قاعده‌سنه مبنی برای اختصار جدول مرقوم اشارات ایله ترتیب اولنمشدر برین صورت زحل ل مشتری ی مریخ خ شمس س زهره ه عطارد د قمر ر جدول محرره‌ده ساعت واحد مقابلنده یك ستاره مافوقنده اسم یومین اشارت اولنمشدر سرخی ساعات نهاری‌یه وسیاهی ساعات لیلی‌یه دلالت ایدر مثلا یوم احدك ساعات اولی شمسه ولیلهٔ خمیسك ساعت اولی‌سنه مهر مرقومه منسوب ویوم اربعانك ساعت اولی عطارده منسوب اولدیغی کبی لیلهٔ احدك ساعت اولی‌سنه نجم مرقومه منسوبدر دیمکی افاده ایدر وقس علیهم البواقی مقامات

منسوبات سبعهٔ سیاره من المقامات

واغازه‌لر وتراکیب موسیقیدن منسوبات زحل اغازهٔ کواشت وترکیب ماهور واوج‌در منسوبات مشتری اغازهٔ نوروز ومقام حسینی وترکیب عجم ومخیر وسنبله‌در منسوبات مریخ اغازهٔ سلمك ومقام نوا وباتی واصفهان وشعبهٔ بکاه وترکیب نهاوند کبیر وعرباندر منسوبات شمس اغازهٔ شهنار ومقام عشاق وشعبهٔ دوکاه وترکیب کردی ونهاوند صغیر وعرضبار وطاهردر منسوبات زهره اغازهٔ حصار ومقام عشیران وترکیب نهفت وبوسلك وصبا ونیشابوردر منسوبات عطارد اغازهٔ سکاه مایه ومقام عراق وشعبهٔ سکاه وترکیب راحة الارواح وبستهٔ اصفهان وروی عراق ومخالف عراق وبستهٔ نکار وراحت افزا وزیرکش حاوران وحزام ومستعاردر منسوبات قمر اغازهٔ کردانیه ومقام راست وترکیب پنجکاه وسازکار ونکریزدر مقامات وتراکیب ونغمات موسیقینك باعث تأثیری اولمق

اوقات تأثیر مقامات

اوزره تقسیم دیکرده بوصورتده طور آخر دخی بیان اولنمشدر وقت سحرده اغازه‌ده راست وسازده رهاوی وقت صبحده اغازه‌ده حسینی وسازده بنه رهاوی وقت ظهرده اغازه‌ده نهاوند

وسازده راست وقت عصرده اغازه‌ده بوسلك وسازده بنه بوسلك وقت غروبده اغازه‌ده عشاق وسازده بنه عشاق نصف اللیلده اغازه‌ده راست وسازده زیرافکند ثلث اخیر لیلده اغازه‌ده زیرافکند وسازده راست اجرا اولنسه موٴثر اولور ایمش واهل غنا وصاحب آهنك ونوایه مراعاتی الزم اموردندر که مجالس کبارده صدرنشین اولان دولتمندك حلیه ونوع وجنسنه مناسب وموافق سراغاز ایله انشراح طبعنه مدار اولور اسمر اللونه عراق وتوابعی وکندم کونه اصفهان وتوابعی واصفر اللونه راست وتوابعی وابیض اللونه کوچك وتوابعی ونوع عربه حسینی وتوابعی وجنس عجمه عراق وتوابعی وطائفهٔ ترکه عشاق وتوابعی وقسم افرنج ورومه بوسلك وتوابعی موٴثر اولدیغی ارباب دقت تجربه ایلمشلردر بودخی قضایای مسلمه دندر که آوازهٔ روح افزا ونغمات غم فرسایی سامع اولمق اکثر طبایعه نافع وامراض باطنه‌یه واوجاع بدنیه‌یی فی الجمله دافعدر بنابرین قدیم الایامده امصار ومداینده واقع بیمارخانه‌لرك وظیفهٔ خوار سازنده وخواننده‌لری اولوب دار الشفالرك خزائن وکیلاری بلکه در ودیواری انواع سازلر ایله مالامال ایمشکه بیمار ودلخسته‌لرك مرضنه مطابق آوازه وترنم ایله علاج اوله مرور اعوام وفساد ایام ایله نیجه کسنه‌لر تمارضه باشله‌یوب اهل هواکار وبارندن

مقامات موافقة الامراض

اواره اولملری ایچون بالکلیه ممنوع اولمش وعلل وامراضه موافق مقام واغازه وترکیب بونلردر راست دافع فلج وعراق دافع حرارت مزاج وسرسام وحفقان ایمش واصفهان ایراث فطانت واحداث زکاوت ایله وجودی بارد ویابس امراضدن حافظ ایمش وزیرافکند دافع لقوه وفالج ووجع ظهر ومفاصل وقولنج ورهاوی دافع حفقان وصداع ولقوه وفلج وامراض بلغمیه ودمویه وبزرك دافع مغص وقولنج وامراض حاره اولدیغندن غیری تصفیهٔ ذهن واستقامت فکره دخلی اولوب وسوسه وخوف وبیمی دافع ایمش وزنکوله امراض قلبیه‌یه نافع وسرسام

وسددی مفتح ودافع وتفریح قلب وانتعاش روحی جامع وعطش
وحرارت کبده مانع ایمش وعجزعسر بول وحاصره یه نفعی
عمیم وتحریك باهه دخلی عظیم ایمش وبوسنك دافع قولنج
ووجع ورك وصداع بارد ورمد ایمش وعشاق ریاح حاره ویابسه یه
ونقر یسه مفید وجلب نوم وراحته دخلی مزید ایمش وحسینی دافع
التهاب قلب وکبد وحرارت عطش ومعده وحمای غب وحمای ربو
ایمش ونوا دافع وجع النساوورك وافکار فاسده وفرح قلب وسرور
خاطره کثیر الفائده ایمش *موميا* معدنی وعملی نوعینی مشهورشیئك *موميا*
اسمی لغت یونانیده حافظ الاجساد معناسنه ضم میم وسکون واو
ومیم ثانی وفتح ومدیاء اولی وکسرومدیاء ثانیه ایله مومیایی دن مرخم
اولوب عربیده معدنی نوعنه فتحتین ایله عرق الجبال تسمیه اولندیغی
کتب مفردات طبیه ده محرردر استطراد مومیا لفظنك اصلی
فارسیدر ادعا ایدن صاحب فرهنکارك قولی ابن مؤلف روایتی درکه
مومیایی ظهور ایدن غارك قربنده مدهمزه وکسرومدیاء تحتانی ایله
آیین وعلی قول کسرومدباء موحده ایله آبین نام برقریه موجود
اولوب اولمحله نسبت ایله موم آیین ویا آبین ایمش وعند البعض باء
موحده ایله موم آبین وصف ترکیبی اولوب صولی موم دیمك اولور
علی کلا الوجهین مرور ایام وتغییر السنهٔ عوام ایله مومیا دینمشدر
مومیایی نك شمعه مشابهتی ظاهر واضافت ایله موم آبین وآیین نام
قریه مومی دیمك آشکاردر اما باء موحده ایله صولی موم دیمك کویا
امومیایی معدنندن اخذ اولندقده مرطوب اولدیغندن صویه نسبت
اولنمش فائده مومیایی معدنینك اجودی بغایت سیاه اولوب بقدرة
الله المنان شمس برج میزانده ایکن بلاد فارسده شیراز قربنده غار
معروفك سقفندن تقاطر ایده ییدر وکیلان ولورستان جبالنك
بعضی سنده دخی بولنور ایمش قسم ردیسی دریای مغرب سواحلنده تحقیق لفظ
ظهور ایده ییدر مومیای آدمی علی ماهو المشهور بغایت اصفر اللون قزل مومیایی ونوع
صاچلی برطفل نورسیده یی اوتوز سنه یه بالغ اولنجه ادویهٔ مناسبه ایله آدمی

تربیه ایدوب بعده بك حجردن برظرف درونده مقدار معلوم
مومیای معدنی وسمیم یاغی وعسل وقار یعنی زفت ومرصافی ایله شاب
مرقومی وضع وظرف مزبورك اغزینی محکم سدوبند ایدوب یوز
یکرمی سنه ترك ایدرلر ایمش بعد تمام المده مرادلری اوزره خالص
مومیایی آدمی اولور ایمش انوجد وصح آدمی دیو مشهور قسمنی
شرعا اکل وشرب حرام اولوب بعضی کتب طبیه ده وجودنی التزام
ایلدکلری ازمنهٔ سابقه ده اموانی تعفن وپریشانیدن حفظ ووقایه
ایچون جسدلرینه مرصافی وعسل ومومیایی معدنی وقار امثالی نسنه لر
طلاسی ایله دفن ایدرلر ایمش سواحل بحر مغربده امواج بحر محیط
قبوری کشف ایله قطعه قطعه ویا تماما اجساد اموانی ساحله
آثار ایمش ودیار مصریه ده مقابر قدیمه دن اخراج ایدرلر ایمش
قائل وجودی اولان حکمادخی خارجا استعمالنده نفع مقرردر لکن
شربی مورث عمی وفساد بدندر دیو بیان ایلمشلردر منقبه حرافیات منقبه اول ظهور
اعجامدن بودخی مرویدرکه بلاد فارس حاکمی فریدون شاه بالانتباه مومیایی
یومامن الایام قصد صید وشکار ایچون بیابانی کشت وکذارنده برآهویه
تصادف ومعسکرندن برتیرانداز نشانه اغازه ایلدکده آهو دوشمیوب
حرکت مذبوحه ایله فرار وسوادیٔ شامدن بالنفس تفتیشده اقدام
ومحلنده دخی قرار ایده میوب خدامندن چند نفره امر ایدرکه
آهویه ردیف اولوب احوالنی تحری ایده لر غزال مرقومك زخمی
مهلك اولمغله لنك لنك ایله برغاره طوغریلور کیدر موکلان دخی
دریچهٔ غاره واروب حال بیچاره یه نکران اولورلر کویا غارك
درونی آب ایله مملو ایمش غزال اول ابدن برمقدار نوش وعضو مجروحنی
غسل ایلدکده درحال افاقت کلوب اولکی دن تندرست اولمش بوحالی
مشاهده لرنده آهویی صید وبند وبرمقدار آب مرقومدن اخذ ایله
عود وانصراف وفرداسی ماجرایی علی ماجری فریدونه عرض
وآهویی تقدیملرنده شاه دل آکاه درآن ساعت حکماسنی جمع
وبعد المشورة لاجل التجربه برخروسك پاینی شکست بعده اول مادن

اسفار محل مکسوره طلا اولندقده کالاول صحیح اولدیغی فریدونك
مشاهدی اولدقده اول ماء الحیوانی حفظ ایچون اوزرینه ناظرلر
تعیین ایدوب کویا الی الان قسم اعلاسی دیو مشهوری اول
عیندن جاری آبدن منجمد اولور ایمش * مهمان * الفاظ فارسیه‌دن * مهمان *
قونق یعنی مسافر معناسنه دلالتی معروف لکن ارباب لغت مفرد
ویا مرکب اولدیغنی بیانده اهمال ایلمشلردر اما سر دفتر علمای روم
حضرت کمال پاشازاده مرحوم بیوررلر که مهمان لفظنك جزء اولی
کسر میم واظهارها ایله مه برك یعنی اولو ومد میم ایله مان بکزیجی
معناسنه ماستن کلمه سندن اسم فاعل اولمغله قونق مستحق تعظیم
وقوندیغی محلده رعایت اولنوب اولندیغندن مهمان تسمیه اولنمشدر
لسان فارسیده قونوغك اسم خاصی کسر میم ویاء مجهوله ایله میز
اولوب عربیده فتح ضاد وسکون یا ایله ضیف دیرلر خفی اولمیه که فرق میز
مهمان ایله میزك فرقی ثانی وضع خاص ایله موضوع اولوب اول ومهمان
وضع عام ترکیبی ایله‌در * مهموز * راکب اولدقلری حیواناتی تحریك * مهموز *
ایچون چزمه‌لرنك اوکچه‌سنه محکم ایتدکلری آهن پاره‌ء معروفه‌نك اسمی
عربی وفارسی مشترك اولان کسر میم وسکون ها ایله مهمازدن غلطدر
لکن صاحب فرهنك شعوری مرحوم لفظ مرقومی تحریری ذیلنده
مهموز دخی دیرلر ایمش اما بدانه بولغتده بولوب ترکیده استعمالی کبی
اولینك فتحه‌ء ظفریاب اولمدق * مهنك * زروسیمك عیارن عیان * مهنك *
ایلمك ایچون سوردکلری معروف سیاه حجرك اسمی فارسیده فتح
اولین وآخرده کاف عربیه ایله محك‌دن غلط اولوب کتب مفردات
اطباده محرر اولدیغنه نظرا عربیده حجر المحك وحجر العراقی دیرلر
ایمش خفی دکلدرکه محك آلت حك اولدیغی تقدیرجه مکسور الاول
اولمق لازم اولور لکن لسان فارسیه نقل وتعجیم‌ده تغییر ایله مفتوح
الاول اولمسنده بأس اولمز اما عربیده حجر المحك تعبیرنده اسم آلت
وزننده کسر اول ایله اوله جغی روشندر فائده حجر مرقومك
اجودی انطاکیه حوالیسنده ظهور ایدر امتحانی متواترا بلامغله

زعفران

زعفران طعمی ظاهر اولور انطاکیه‌دن مرور بمرده حجر مرقومدن
برمقدار جلب اولنمشیدی صید ماهی ایچون قالب اعمالنه بوندن
اعلاسنك اولماز آستانه‌ء امن آشیانه اطرافنده صاری یار نام قریه
* میان * مادونده کلیور نام محلده حجر مزبورك نوعی موجوددر * میان * عموما
اورطه معناسنه فتح اول ایله مستعملدر فارسیده کسر میم ایله میاندن
غلط اولوب عربیده فتحتین ایله وسط دیرلر استطراد مخترعات
ابنای اسلامبولی ویکیچریان تعبیراتندن بازیچه‌ء میان وبولداش
قنقی اورطه‌دنسین ادالرینی کویاندرلر آستانه‌ء دولت آشیانه‌ده
طائفه‌ء بکتاشیانه مخصوص یکی اوطه‌لر واسکی اوطه‌لر نامیله
بنام قشلاق همایونلرده بر عدد دن ابتدا ایله هر برصنفه برکاشانه
علیا بنا اولنوب بهر اوطه‌یه محل اجتماع اورطه صفه نامیله برمکان وسیع
طرح اولنمغله اولا بکیچری اولمق مراد ایدنلره اول جای مزبوره‌ده
یغمورلق برقماق قاعده‌سی مرعی واول اورطه‌یه بازیچی تعیین اولنان
شخص دخی ابالیء معلومه‌ده موجود اولوب یغمورلق نهاده ایدنلری
دفتره قید دأبلرینه مبنی تعبیرن مرقومنك اصلاری بازیچیء میان
صفه‌ء قشلاق فلانی ویکیچری اورطه صفه‌ء قشلاق فلانی دیمك
* میت * اوله جقلری ظاهردر * میت * اولمش کمسنه معناسنه فتح میم
وتشدید وکسر یا ایله مستعملدر عربیده روایت اصح قرا قرلی فتح
میم وتخفیف یا ایله میت اولوب فارسیده ضم میم وسکون را وفتح دال
واظهارها ایله مرده دیرلر مستور اولمیه که تخفیف یا ایله میت اولمش
ذی روحه اطلاقی کبی ترکیده مستعمل اولدیغی ارزه تشدید یا ایله
میت مایت کبی اسم فاعل اوله رق اوله جکه یعنی حیاتده اولوب
موت شانندن اولنه تعبیر اولندیغی قاموسده فیروز آبادینك المیت
مخففة الذی مات والمیت والمائت الذی لم یمت بعد کلامندن مستبان
اولمسندن مبین بو بیت بلاغت نشانده علی وجه الایضاح اتیان اولنمشدر
میت ومن یك ذا روح فذلك میت وما المیت الا من الی القبر یحمل
ومیت لفظنك تذکیر وتأنیثی مساوی اولمسنه سوره شریفه فرقانده

خلاصهٔ فرائض وحقوق مرتبه لتركة الميت

استعيذ بالله لنحيى به بلدة ميتا برهان وافيدر استطراد كتب فرائضده تحرير وبيان اولنديغى اوزره اولاميتك تركه سنه تعلق ايدن مرتب حقوق شرعيه درتدر اولى تجهيز وتكفيندر لكن اسراف وتقتيردن وقايه ايله حد اعتدالده اولوب زياده ونقصان اولنمق لازم اولديغنه مبنى عددا مرتبهٔ اعتدال ذكورده اوج ثوب واناثده بش ثوبدر قيمةً حد اعتدال ذكور واناث ميتك حال حياتنده استعمال ايلديكى اثوابك وسطى قيمتنه مساوى اولمغله اولور لكن كفن مذكور مسنون اولان صورتيدر تكريم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشلردر حسنوا اكفان موتاكم لانهم يتفاخرون بحسن اكفانهم اكر ميتك ديونى تركه سندن ازيد اولسه كفن كفايت ايله تكفين لازمدر يعنى ذكورده ثوبين واناثده اثواب ثلاثه وبهاء كفنه كفايت ايدر مالى اولميان امواتك حياتنده نفقه سى كيمك اوزرينه واجب ايسه تكفينى دخى اول كسنه يه لازم اولور واكر ميتك بومقوله كسنه سى مفقود وياخود اول كسنه تنك دست وفقير ايسه اول وقت طرف بيت المالدن تكفين اولنور وذى زوج اولان نسوانك تكفينى كرك غنيه وكرك فقيره مفتى به اولان امام همام ابو يوسف عليه الرحمة قولى اوزره زوجى اوزرينه در ثانيسى قضاء ديوندر بودخى خفى اولميه كه ديون ميت اوج حالدن خالى اولماز يعنى يا اقرار ايله مثبت ويا اخذى بينه ايله مثبت وياديْن مرض يعنى مجرد مرض موتنده اقرارى ايله مثبت اولوب دين صحت دين مرضه تقديم اولنور الا دين مرضك ثبوتى عيانا معلوم اوله بوصورتده دين صحت قبيلندن عد اولنور ثالثى تنفيذ وصايا بالثلثدر يعنى ميتك زمان وفاتنده ترك ايلديكى مالك ثلثى در اكر وصايا ثلث تركه دن ازيد اولور ايسه ورثه مجيز اولمديغى تقديرجه زياده بى منفعه شرعا قادرلردر رابعى قسمت تركه بين الورثه اولوب ورثهٔ مرتبه دخى

ورثهٔ عشرهٔ مرتبه

عشرهٔ كامله در اولى اصحاب فرائض ثانى عصبهٔ نسبيه ثالث ولاى عتاق يعنى عصبهٔ سببيه رابع ذكرى سبق ايدن عصبه سببيه نك نسبيهٔ ذكورى خامس زوج وزوجه نك غيرى رد ذوى الفروض

النسبيه على قدر حقوقهم سادس درت صنف اولان ذوى الارحام سابع مولى الموالاتدر خفى اولميه كه موالات وولاء كلاهما باب مفاعله دن مصدر اولور وبو عقد يعنى مولى الموالات اول صورتده منعقد اولور كه برشخص مجهول النسب شخص آخره خطاب ايدوب انت مولاى ترثنى اذامت وتعقل عنى اذا جنيت ديه ورجل مخاطب دخى قبلت ديدكده ائمهٔ حنفيه عليهم الرحمة عندلرنده عقد مرقوم جائز واستوار اولسندن قائل قول مرقومه مخاطبى وارث وعاقل اولوب اكر قائل برجنايت ايدر ايسه مخاطب عاقل اولور يعنى اول جنايتك ديتنى ادا ايدر وشخصين مجهول النسبين احدهما آخره معاقده وايجاب وقبول ايتسه لر برى برلرينه مولاى موالات اولملرى ايله يك ديكره وارث وعاقل اولور وطرف واحد وطرفيندن بعد العقد رجوع مولاسى عاقل اولمغى ترك ايلمدكجه اولماز يعنى مولى عاقل اولدى ايسه رجوعه قادر اولماز ثامن مقرله بالنسب على الغير اولوب برقاچ قيد معتبردر برى مقرك كندى اوزرينه مقرله ايچون نسب اقرار ايتمه سى نسب مقرلهك غير اوزرينه تحميلنى متضمن اوله مثلا قرنداشمدر ديو اقرارى اول شخصك نسبنك اب مقر اوزرينه تحميلنى متضمن اوله آخرى اقرار محررى مقرك باباسى تصديق ايلمسى ايله اولور خلافى اولماز ديكرى مقر اقرارى اوزره مصرا وفات ايتمكدر اكر رجوع ايدر ايسه اقرار مرقوم لغو اولور تاسع موصى له بما زاد على الثلث در عاشر بيت المالدر معلوم اوله كه بيت المال اموال فىء يعنى خراج وغنيمت دن جمع اولنان ماله اطلاق اولنوب مصارفى كتب فقهيه ده مفصلا محرردر وجميع ناس اخوان اولمق ملاحظه سيله ميراث اعتبار اولنمسى بو وجه دكلدر تحقيقنى اراده ايدنلر كتب فرائضدن شرح شريفه مراجعت ايلسونلر

موانع ارث

موانع ارث درتدر لاجل الحفظ نظم اولندى بيت مانع ارث جمله سى اولدى چهار رق وقتل واختلاف دين ودار اولى رق كه انواع املاكدن عبوديت طريقى ايله اولان ملك كه لسان تركيده قوللق ايله تعبير اولنور كرك رق وافر اولسون قن كبى وكرك رق ناقص

اولسون مكاتب ومدبر وام ولد كبی ثانی اول قتلدر كه موجب
قصاص ویا موجب كفارت اوله تفصیلی كتب فقهیه ده مبیندر ثالث
اختلاف دیندر كه مسلم كافره وبالعكس وارث اولمازلر اما طوائف
كفره بینلرنده الكفر ملة واحدة قول شریفی مصداقی اختلاف
دین معتبر اولمیوب حتی یهودی نصرانیه وامثاللری دخی وارث
اولورلر رابع اختلاف دارین دربو اختلاف یا حقیقة ویا حكما اولور
حقیقة اولانی دار الحربده ساكن كافر حربی دار الاسلامده
كائن كافر ذمیه وارث اوله مز وبالعكس وحكما اولانی دار اسلامده
كافر مستأمن ایله كافر ذمی كبی وبالعكس ودارین مختلفتین دن ایكی نفر
كافر حربی دار اسلامده استیمان ایله جمع اولسه لر احدهما آخره وارث
اولمازلر بو دخی معتبر اولمیه كه اختلاف دارین ملكلری وعسكرلری
اختلافی ایله اولور یعنی بینلرنده عصمت منقطع اولوب هر دارك اهلی
دار آخر اهلینك قتلنی استحلال ایلیه لر اگر دارینك ملك وعسكری سی
بینلرنده تعاون وتناصر اولوب عصمت منقطع دكل ایسه دار واحد
حكمنده اولمغله اهللری بینلرنده وراثت منقطع اولماز قرآن كریمده
وفرقان عظیمده بیان بیورلان التی فروض مقدره نصف وربع
وثمن وثلثان وسدس وثلث در نصف وربع وثمن فن فرائضده
نوع اول ثلثان وثلث وسدسه نوع ثانی تسمیه اولنور كه مخرج مسئله
معلوم اولمغیچون واصحاب فرائض عدده ۱۲ كافی اولوب رجالدن
اولنلری اب وجد صحیح واخ لام وزوج ونسادن اولنلری زوجه
وبنت وبنت الابن واخوات ثلاثه یعنی اخت لابوین واخت لاب واخت
لام وام وجده صحیحه در بو دخی پوشیده اولمیه كه جد صحیح میت ایله
كند ومابیننده ام كیرمیه نه دیرلر اب الاب وان علی در وجده صحیحه
میت ایله كند ومابیننده جد فاسد كیرمیه نه دیرلر ام الام وان علت
وام الاب وان علت در احوال اب اوجدر اولی فرض مطلق — اصحاب فرائض
ثانی سی فرض مع التعصب ثالثی تعصب محض در فرض مطلق — واحوال اب
سدسدر ابن ویا ابن الابن ایله وان سفل فرض مع التعصب سدس

وما

ومابا قیدر بنت ویا بنت الابن ایله وان سفلت یعنی اب فرض مقدرینی
اخذدنصكره اصحاب فروض آخر موجود ایسه علی قدر سهامهم
حصه لرینی بعد الاخذ ما باقی یی ینه اب عصوبت ایله آلور عند عدم
اصحاب الفروض جمله باقیی ثانیا بالعصوبة اخذی معلومدر تعصب
محض میتك ذكر وانثی اولادی وولد ابنی وان سفل قالمدیغی حالده
اب عصوبت محضه ایله جمیع تركه یی اخذ ایدر احوال جد صحیح — احوال جد
دردر عند عدم الاب بابا مقامنه اقامت ایله احوال ثلاثه محرره وعند — صحیح واخ لام
وجود الاب جدك حال سقوطی لكن درت مسئله ده جد ایله ابك فرقی
اولمغله بعنایة الله تعالی محللری ورودنده بیان اولنور احوال اخ لام
اوجدر یعنی اولاد امكه انه بر قرنداشلردر اكر بر ایسه سدس واكر ایكی
ویا دخی زیاده ایسه لر ثلث حصه لری اولوب ذكور واناث قسمت
واستحقاقده برابردرلر واخ لام اولنلری درت نفر كسنه اسقاط ایدر بری
ولد صلبی وبری ولد ابن وان سفل وبری اب وبری جد صحیحدر بالاتفاق
احوال زوج ایكیدر اولی نصف عند عدم الولد وولد الابن — احوال زوج
وان سفل ذكر اولسون انثی اولسون ثانی سی ربع وجود ولد وولد ابن — وزوجه وبنات
ایله وان سفل احوال زوجه كذلك ایكیدر ربع عند عدم الولد — صلبیه وبنات
وولد الابن وان سفل وثمن مع الولد وولد الابن وان سفل معلومدر كه — الابن
حصتین مرقومتین زوجه واحده یه ویا ایكی كبی هر قاچ اولور ایسه
بینلرنده تقسیم اولنور یعنی میت درت زوجه ترك ایلسه تركه
موجوده نك ربع ویا ثمنی بینلرنده علی السویه تقسیم اولنور بوسببدن
لسان تركیده اورتاق اطلاق اولنان زوجاته عربیده ضاره دیرلر
احوال بنات صلبیه اوجدر اكر واحد اولور ایسه فرض ایله نصفه
ویریلور واكر ایكی ویا دخی زیاده اولورلر ایسه بینه فرض ایله جمله سنه
ثلثان اصابت ایدوب علی السویه تقسیم اولنور واكر میتك بر ابنی ایله بنتی
بر اولسون واكثر اولسون جمع اولورلر ایسه عصوبت مشتركه اولوب
للذكر مثل حظ الانثیین تقسیم اولنور احوال بنات الابن التی در
اوجی بعینه ما مر البیان احوال بنات صلبیه كبیدر بشرط آنكه بنت

صلبيه موجود اولميه يعنى اكر برايسه نصف آلور واكر زياده ايسه ثلثان آلورلر واكر برابن ابن اولنسه انى تعصيب ايدوب حصهٔ عصبيه يى للذكر مثل حظ الانثيين تقسيم ايدرلر احوال ثلاثهٔ اخرك اولى ميتك بر بنت صلبيه سى قالسه بنت ابنى كرك واحد وكرك زياده فرض ايله سدس آلور سببى بنت ابن اول حالده بنت صلبيه حكمنده اولور وانفا ذكرى مرور ايلديكى اوزره بنات صلبيه بردن ازيد اولورلر ايسه فرض ايله ثلثان آلورلر لكن بو صورتده مجموعنه ثلثين اصابت ايدر امابينلرنده على السويه قسمت اولنماز زيرا بنت صلبيه قوت قرابت سبيله نصف كامل الوب نصف ثلثانه رسيده اولمغه بر سدس ضم اولنمق لازم اولمغله بنت ابن اول سدسى آلور ونصف وثلثانك مخرجى التى اولديغى آشكاردر كه نصفى اوج وثلثانى درت عدد ايدر اوج عددى درده ابلاغ ضم واحد ايله اولور كه واحد ستهنك سدسيدر بو صورتده اهل فن فرائض تكملة للثلثين سدس اعطا اولنور ديو تعبير ايدرلر ثانيسى ميتك ايكى نفر صلبيه بنتى قالسه بنات ابن ساقط اولورلر زيرا فروض بناتك اكثرى ثلثاندر بو تقديرده ايكى نفر صلبيه ثلثانى احراز ايدجك بنات ابنه فرض ايله حصه قالميه جغى معلومدر ثالثى ميتك برابن صلبى سى ايله بنات ابن بر متهن ساقط اولورلر مسئلهٔ تشبيب لفظ تشبيك اصطلاح شعريه ده عاشق ومعشوقك حاللرينى اوائل اشعارده تغزل طريقى ايله بيان اولديغى

ظلام تصحيحمز ذيلنده ذكر اولنمش ايدى بو فن جليل

اصحابى عرفنده مسئلهٔ انى البيانك وجه تسميه سى

تشبيب شعريه حسن ابتدا صورتنده

اولمغله ماسيأتى بى استحصاله سبب

اولمسنه تشبيها تسميه

اولنمشدر

صورتى

فريق اول	فريق ثانى	فريق ثالث
ابن بنت عليا	ابن	ابن
ابن بنت وسطا	ابن بنت عليا	ابن
ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا	ابن بنت عليا
ابن	ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا
	ابن	ابن بنت سفلا
		ابن

فريق اولده عليا بنت ابن ووسطا بنت ابن ابن وسفلا بنت ابن ابن ابن اولوب فريق ثانيده عليا بنت ابن ابن وفريق ثالثده عليا بنت ابن ابن ابن اوله جقلرى اشكار اولوب سائرلرى دخى بونلردن معلوم اولور وعلياى فريق اول حذاسنده بنت اولميوب وسطاى فريق اول ايله علياى فريق ثانى ايكى سى مساوى وسفلاى فريق اول ووسطاى فريق ثانى وعلياى فريق ثالث اوجى مساوى وسفلاى فريق ثانى ووسطاى فريق ثالث ايكى سى مساوى وسفلاى فريق ثالث حذاسنده ينه بنت اولمديغى ظاهردر بونلرك طريقهٔ قسمتلرى علياى فريق اول بنتك محاذيه سى اولمغله صلبيه حكمنده اولوب فرض ايله نصف آلور ووسطاى فريق اول ايله علياى فريق ثانى مساوى اولمهلرى ايله فرض ايله سدس آلوب شركت اوزره تقسيم ايدرلر زيرا علياى فريق اول بنت صلبيه حكمنده اولوب نصف الحاق مزبورتان بنت ابن اولمهلر ايله تكملة للثلثين سدس آلورلر مزبورات بنات ثلاثه نصكره بناتك ثلثانندن زائد فرضى اولمديغنه مبنى سائر بناته بطريق الفرض حصه قالماز بنات ثلاثه مقدم ثلثانى احرازلرى آشكاردر واكر فريق اول سفلاسى حذاسنده بر ولد بولنور ايسه ما فوقنده موجود اوج بنات يعنى عليا ووسطاى فريق اول وعلياى فريق ثانيدر ذكر اولنديغى اوزره فرض ايله ثلثانى احرازلريدن صكره باقى كه ثلثدر ولد مزبور ايله فريق اولدن سفلا وفريق ثانيدن وسطا وفريق ثالثدن

على اللذكر مثل حظ الانثيين اخماسا تقسيم ايدرلر وغلام مزبور
محاذاتندن اشاغيده واقع بنات ثلاثه يى اسقاط ايدر اكر ولد مرقوم
فريق ثانيدن سفلا حذاسنده بولنور ايسه كالاول فرض ايله بنات
ثلاث فوقانيه يعنى فريق اولدن عليا ووسطا وفريق ثانيدن عليا
ثلثانى احراز ايدوب بعده باقيدى حصه قيلنوب غلامه ايكى وبش
نفر بناته كه فريق اولده سفلا وفريق ثانيده وسطا وسفلا وفريق
ثالثده عليا ووسطادر بر رحصه اصابتندن صكره غلامك مادونى
بربنت ساقط اولور واكر ولد معهود فريق ثالثدن سفلا حذاسنده
بولنور ايسه فرض سابق البيان اخراجندنصكره باقى سكز حصه دن
ايكى حصه غلامه وصاحبة الفروض بنات ثلاثة فوقانيه دن غيرى
التى نفر بناته بر رحصه ويريلور وولد مرقومك تعصيب ايلديكى بنات
جملهسى محاذيسنده اولديغى ظاهردر احوال اخت لابوين بشدر

احوال اخت لابوين

اخت لابوين واحد اولور ايسه فرض ايله نصف آلور اكر ايكى
ويادخى زياده اولورلر ايسه ثلثان آلورلر واخ لابوين اخت لابوينى
تعصيب ايدوب بينلرنده عصوبت مشتركه اولور وبنت ويابنت ابن ايله
وان سفلت عصوبت محض اولور وحال خامس آتى البيان درت نفرك
وجودى ايله سقوطدر اولى ابن ثانيسى ابن الابن وان سفل ثالثى
اب در بالاتفاق رابعى جد صحيحدر عند امام الاعظم احوال اخوات

احوال اخوات لاب وام وجدهٔ صحيحه

لاب يديدر اولى نصف للواحد ثانيسى ثلثان اثنين ودخى زياده ايچوندر
عند عدم اخت لابوين ثالثى سدس واحده ايچوندر اخت لابوين ايله
رابعى اختين لابوين ايله سقوطدر خامسى اخ لاب ايله عصوبت
مشتركهدر سادسى بنت ويابنت الابن ايله وان سفلت عصوبت محضهدر
سابعى جائى البيان التى نفرك وجودى ايله سقوطدر اول ابن ثانى
ابن الابن وان سفل ثالث اب بالاتفاق رابع جد صحيح عند امامنا
الاعظم خامس اخ لابوين سادس اخت لابوين در عصوبت
محضه لكى ايله احوال ام اوچدر اولى سدسدر ولد ويا ولد الابن ايله
ولد الابن ذكر اولسون انثى اولسون واخوه واخواتدن اثنين

ويادخى زياده ايله بونلر دخى ذكور واناث ولابوين وبالاب وبالام
كرك متحد وكرك مختلف اولسونلر ثانيسى ثلث كل در مذكور
اولنلرك عدمى وقتنده ثالثى ثلث مابقى در اب واحد زوجين ايله
اما جد احد زوجين ايله بولندقده ثلث كل در لكن بو مسئلهده حضرت
امام ابو يوسف رحمه الله اب ايله جدى فرق بيورمشلردر احوال جدهٔ
صحيحه ايكيدر اولى سدسدر بر اولور ايسه فرض ايله مجموع سدسى
آلور اكر ايكى ويادخى زياده اولورلر ايسه ينه بر سدس اولوب
درجهٔ قربيتده مساوات ومحاذاتده ايسهلر بينلرنده على السويه
تقسيم اولنور ميته قريب جده بعيد اولانى هر برى نه وجهله اولور
ايسه اولسون يعنى اسقاط ايدر كرك ابويه وكرك اميه واول قريب
اولان كرك وارثه اولسون كرك محجوبه اولسون ثانى وجود ام ايله
سقوطدر ابويات دخى اب وجد صحيح ايله ساقط اولدقلرى كبى لكن
ام الاب جد صحيح ايله ساقط اولماز واكر ميتك ايكى جدهسى قالوب
برى ذوى القرابتين اولسه يعنى هم ابويه واميه مثلا ام الام اولان
جده ام اب الاب اولسه وجدهٔ ديكر برقرابت صاحبى اولسه مثلا ام
ام الاب كبى حضرت امام ابو يوسف عليه الرحمه ابدانه نظر بيورملريله
اجتهادلرى اوزره فرض مقدارى تنصيف ايله ايكى جدهيه مساوية
تقسيم اولنور اما حضرت امام محمد عليه الرحمة جهات قرابته نظر
بيورملريله فرض معلوم تثليث اولنوب ذوالقرابتينه ثلثان وقرابت
واحده صاحبه سنه ثلث ويريلور برطرف واحد وطرف آخر زياده
اولمسى مسئلهٔ مارالبيانه قياس ايله معلوم اولور العصبات عصبه نك

احوال عصبات

معناى لغويسى مانحن فيهدن دكلدر اهل فن اصطلاحنده اصحاب
فرائض سهملرينى اخذ دنصكره باقيسى واصحاب فرائضك عدمنده
كلى يى اخذ ايدن وارثه اطلاق اولنور ستيردكلدر كه مطلقا عصبه
ايكى قسمدر برى نسبيه وديكرى سببيه وعصبهٔ نسبيه دخى اوچ
قسم اولور عصبه بنفسه وعصبه بغيره وعصبه مع غيره كبى اما عصبه
بنفسه اولدركه كندوسى ذكر اوله وميته انتسابده دخى بينهمايه اثى

داخل اولمیه بونلار درت صنفدر اولی جزء المیت که فرعیدر ابن
وابن الابن کبی وان سفل ثانیسی اصل المیت در اب وجد صحیح کبی
وان علا ثالثی جزء اب المیت که بابا فرعیدر اخ لابوین واخ لاب
وسلسلهٔ ابنائهما رابعی جزؤ جد المیت که جده فرعیدر عم لابوین
وعم لاب وبونلرك سلسلهٔ ابناسی لکن بو اصناف رابعه بینلرنده ترتیبه
مراعات لازمدر یعنی صنف واحده دن نفوس عدیده موجوده
اولسه رتبهٔ اقربده اولان تقدیم اولنور مثلا میتك ابن صلبیسی ابن ابنی
اوزرینه وابی جدی اوزرینه مقدم اولدقلری کبی وقس علی هذا
واکر رتبه مساوی اولورلر ایسه قوت قرابتی اولان غیره تقدیم اولنور
مثلا اخ لابوین اخ لاب اوزرینه تقدیم اولندیغی کبی وقس علیه البواقی
بودخی پوشیده اولمیه که عصبهٔ نسبیه نك اوچ قسمی بینلرنده تقدما
وتأخرا ترتیب اعتباری یوقدر انجق باعث ترتیب باقرب درجه
ویاقوت قرابتدر مثلا میتك بر بنت صلبیه سی ولابوین بر اختی ولابوین
بر عمی اوغلو قالسه فرض تمامندن صکره باقی عصبه مع غیره قبیلندن
اخت اخذ ایدر وابن عمی وارث اولهماز مع هذا عصبه بنفسه اولدیغی
بیان اولندی یعنی باعث ترجیح رتبهٔ قربدر وعصبه بغیره اناثدن
درت شخصه مخصوصدر اولی بنت ثانیسی بنت ابن ثالثی اخت
لاب وام رابعی اخت لاب اشبو اناث اربعه دن هر بری حال
انفرادلرنده صاحبة الفرض اولوب اخلرك وجودی ایله عصبه اولورلر
وعصبه مع غیره دخی اناثدن اخ لابوین ایله اخت لابه مخصوصدر
ومذکورتان بنت صلبیه ویا بنت ابنه مقارنت ایله عصبه مع غیره
اولورلر کما قال النبی علیه السلام اجعلوا الاخوات مع البنات عصبة
صدق رسول الله اخر عصبات عصبهٔ سببیه در یعنی عبید وجواریدن
اولوب بعد العتق فوت اولان میتك عصبات نسبیه جهتلری ایله
برکیمسه سی موجود دکل ایسه عصوبت سببیه ایله معتق ویا معتقه سی
وارث اولور عصبات مولی العتاقه معتق ومعتقه سی نا موجود میتك
حضرت صاحب شریعت علیه افضل التحیه رسولمزك لیس للنسأ
من الولاء الا ما اعتق او اعتق من اعتقن حدیث شریفنه مبنی طائفهٔ

عصبه بغیره ومع غیره واخر عصبات ومولی العتاقه

نسأ ولاء وارث اوله میوب معتق ومعتقه نك ذکوردن عصبهٔ نسبیه لری
تفصیل وبیان اولندیغی اوزره تقدم وتأخر ایله بطریق الولاء وارث
اولورلر اکر برکیمسنه وفات ایدوب معتقنك اب وابنی ترك ایلسه
حضرت امام همام ابوحنیفة النعمان وجناب امام محمد علیهما الرحمه
عندلرنده اب محروم اولوب ولانك کلیسی ابنه ویریلور اما امام
ابو یوسف رحمه الله دن ایکی قول مرویدر قول اول امامینه موافقت
قول ثانی وفات معتق صورتنده سدس مال ابه ومابقی ابنه ویریلور
اختلاف ائمه نك جوابلرنی مفصل اولمغله اراده ایدنلر کتب مفصلاته
مراجعت بیورسونلر معلوم اوله که بو مسئلهٔ لطیفه مباحث عصباتك
تتمه سیدر کتب شرعیه ده تصریح وبیان اولندیغی اوزره
برکیمسنه ذورحم محرمینه مالك اولسه مثلا اباء واجدادی وسلسلهٔ
اولادی واخوه واخواتی کبی فقهای کرام حضراتنك ذکر وبیانلری
اوزره محرر اولان محارم نسبیه کرك ملك اختیاری ایله وکرك ملك
اضطراری ایله مالك اولسون اول مملوك فی الحال ازاد اولور اکر
مملوك نسبا قریب اولوب محرم اولمسه ویا محرم اولوب نسبا قریب
اولمسه بو صورتلرده ازاد اولماز واول مملوك وفات ایتدکده مالکنه
ولاء ثابتدر لکن ثمنه قیاسا اکر اول مملوکك جمیعنی اشترا ایتمش ایسه
مملوکك کلیسی ازاد اولوب کل ماله بطریق الولاء مالك اولور
اکر بعضنی اشترا ایتمش ایسه مثلا نصفنی بو صورتده نصفی
ازاد اولوب فوتنده نصف مالنه ولاء وارث اولور واشترانك
غیری صور آخر ایله مالك اولمه ده دخی حکم بویله در باب الحجب
اصطلاح اهل فنده شخص معینی میراثدن ویا کلا ویا بعضا منعه دیرلر
ایکی قسم اولور بری حجب نقصان ودیکری حجب حرماندر صورت
اول ایله محجوب اولنلر بش نفردر اولی ام که سهمی ثلث ایکن
ولد ویا ولد ابن ایله ویا اخوه واخواتدن ایکی کمسنه ایله سدسه محجوبه
اولور ثانیسی لاب اخت درکه سهمی نصف ایکن بر اخت لابوین
ایله تکملة للثلثین سدسه محجوبه اولور ثالثی بنت ابن درکه سهمی
نصف ایکن بنت صلبی ایله سدسه محجوبه اولور رابع وخامسی

باب الحجب وحجب الحرمان

زوجیندرکه اصل سهملری نصف وربع ایکن فروع ویافرع ابن
ایله زوج ربعه وزوجه ثمنه محجوب اولورلر تفصیلی مرور ایلدی
وحجب حرمان ایله محجوب اولمیان ورثه التی کشیدر اب وام وبنت
وابن وزوج وزوجه وحجب حرمان دخی ایکی اصله مبنی در اولی
هرکسنه که میته انتسابی برشخص وساطتی ایله اوله شخص واسطه نك
وجودنده منتسب محجوب اولور مثلا وجود ابن ایله ابن الابن محجوب
اولدیغی کبی لکن بوقاعده دن اولادام مستثنادرلر زیرا ام جمیع ترکه یه
مستحقه دکلدر بنابرین ام اولادینه واسطه ایکن وجودی ایله اولاد
محجوب اولمازلر بلکه امه وارث اولورلر ودلیل وبیانی کتب مفصلات
فنده تحقیق اولنمشدر فلیراجع الیه اصل ثانی الاقرب فالاقرب
اعتباری ایله میته رتبة اقرب اولان ابعدی حجب ایدر اول اقرب
باواسطه ابعد اوله وباولمیه مساویدر تحقیق عصبات بحثنده مرور
ایلدی وحجب عصباتده جاری اولدیغی کبی اصحاب فرائضده دخی
سبب ارث متحد اولدیغی محللرده اولور مثلا جدهٔ ابویه ام ایله
محجوبه اولور مع هذا ام واسطهٔ انتساب اولمدیغی آشکاردر اکرجدهٔ
ام الام اولور ایسه حجبنده ایکی اصل جمع اولمش اولور بودخی معلوم
اوله که موانع اربعه دن بری یعنی قتل ورق واختلاف دین ودار
ایله ممنوع وارث ورثهٔ آخردن دیکرینی حجب نقصان وحجب
حرمان ایله حجب ایدهمز لکن اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت عبدالله
بن مسعود رضی عنه ربه الودود منع مذکورا اکرچه حجب حرمان ایله
حجب ایتمز لکن حجب نقصان ایله حجب ایدر بیورمشلردر بودخی
ستیر اولمیه که موانع اربعه ایله ممنوع اولمیوب یاحجب حرمان
ایله ویا حجب نقصان ایله محجوب اولدقده حاجب طرفندن ایکی
احتمال ومحجوب طرفندن دخی ایکی احتمال اولوب احدهما آخره
ضرب اولندقده درت صورت حاصل اوله جغی بدیداردر هر برینك
مستقل ومفصل مثاللری مشاهیر علامه کان رومدن کمال پاشازاده
مرحومك فرائض شرحنده بیان اولنمشدر تفصیلنی مراد ایدنلر
شرح مرقومه مراجعت بیورسونلر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه

وسلم

وسلم تعلموا الفرائض وعلموها الناس فانها نصف العلم حدیث شریفی
ایله ممدوح علم جلیلك تفصیل وبیان اولنان مسائلی ذیلنده مخارج
کسروفروض ومسائل عولیه وتصحیح مسائل سائره ذکری ارباب فن
مشار الیهك دأبلریدر لکن برعجالهٔ پریشان ارقامده بومقدار ایله
اکتفا اولنوب بنه مانحن فیه دن عدا ایله بیك بوز اوتوز جمادی الاخره سی
تاریخنده شیخ الاسلام ومفتی الانام قره عبدالله افندی مرحومك
ترکی العباره بهجة الفتاوی نام مجموعه سی کتاب الوصایاسنده قلم ناسخدن
غلط واقع اولان مسئله تصحیح اولندی مسئله زید فوت اولدقده قرنداشی
اوغلونك اوغلو عمرو ه براوغول حصه سی کبی حصه ویراسون
دیو وصیت ایتدکدن صکره مصرا فوت اولوب زوجه سی هندی
واوغللری بکر وبشر ایله قزلری زینب وخدیجه یی ترك ایلسه ترکهٔ
زید مزبورلر ایله عمروك بینلرنده نه وجهله قسمت اولنور الجواب
التمش درت سهمدن سکز سهم هنده واون درد رسهم عمرو وبکر وبشره
ویدیشر سهم زینب وخدیجه یه وریلور تقسیمی کنز شرحی عنایه دن
نقلنه وتصحیح مسئله یه نظرا غلت اولدیغی اشکاردر نقل ان اوصی
رجل بمثل نصیب ابنه اوابنته صحت الوصیة لان مثل الشیٔ غیره فیقدر
نصیب الابن ثم یزاد علیه مثله ثم یعطی للموصی له فی باب الوصیة
من الثلث من کتاب الوصایای العنایة تصحیح مسئله سی

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصى له	حصص
	ثمن ۱			باقی ۷			
۸	۶	۱۴	۱۴	۷	۷	۱۴	۶

۶ مضروب
۴۸
۱۴
۶۲ حصهٔ موصى له بمثل نصیب الابن

حصص:
۶
۱۴
۱۴
۰۷
۰۷
۱۴
۶۲

تصحیح فتوای بهجة الفتوی

قاعدهٔ تصحیح مسئله‌ده اکثر مخرج کسر سکز اولمغله ثمنی زوجه‌یه ویرلدکده باقی یدی قالمغله تساوی حصص ایچون ابنا ایکیشر عد اولندقده رؤس التی و باقی یدی اولوب بینلرنده مباینت آشکار اولور بناء علیه اصل مسئله عدد رؤسه ضرب اولندقده قرق سکز سهم حاصل اولوب التی سهمی زوجه‌یه و اون دردر سهم اولاده و یدیشر سهم بناته تحققندن صکره حصهٔ ابن اولان اون درت دخی ضم ایله مسئله التمش ایکیدن اوله جغی بدیهیدر اما صاحب البهجة علی افندی مرحوم قولی اوزره موصی لهی اولا اولاد مقامنه اقامه و بعده تقسیمده زیادهٔ حصه زوجه ایله حساب غلت اولور صورت تصحیح علی رأی صاحب البهجة مسئله

ثمن ١ باقی ٧

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصی له بمثل نصب الابن
٨	٨	١٤	١٤	٧	٧	١٤
٨						مجموع حصص
٦٤						٦٤

میرزا * خان زاده کان جنکیزیه‌یه مخصوص لقب مشهور فارسیده کسر و مد میم ایله میر زاده‌دن مرخم اولدیغی فرهنك شعوریده مقیددر * میل * بر اثلث فرسخ و بحرا رجال و نسا فرق اولنه‌جق محلك اسمی سریانیده کسر میم و سکون لام ورا و فتح با ایله ملبر و یا العراب اولین و مدیا ایله ملباردن معرب و معجم اولمسی غیر بعیددر لکن ارباب لغتدن بر احد تعریب و تعجیمنه تعرض ایلمیوب ترکیده استعمالی کبی کسر و مد میم ایله میل قید و بیان ایلمشلردر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال فائده میلك مقدار مساحهٔ شرعیه‌سی آسیا تصحیحمز ذیلنده ذکر اولنمشدر علم جغرافیا اربابی قوللرینه نظرا اولا رومانیلر ارضك مسافه‌سنی خطوه ایله که بهر خطوه ذراع خیاط مقداریدر اول ذراع ایله مساحه ایدوب بیك خطوه محله بر میل تسمیه‌سی ایله بر سنك نشان رکز ایدوب بلدانك احدهما آخره بعد مسافه‌سنی اول

میرزا

میل

اول وضع میل

اشارتلر ایله تعیین ایلمشلر بعد زمان میل اسمنی حجر علامته نقل ایلمشلر معلوم محاسباندر که بهر دائره اوچ یوز التمش درجه‌یه و بهر درجه التمش دقیقه‌یه قسمت اولنمشدر کرهٔ ارضده بر درجه مسافه‌سی قاچ میل اولور تعیین ایچون قدمادن بطلمیوس تدمر صحراسنده قیاس و مساحه ایدوب بر درجه محلی التمش التی میل و ثلثان میل بولمشلر صورت قیاس محرر بو صورتده مرویدر که مزبور تدمر صحراسنده بر محله علامت وضع ایدوب ایکی طائفه خط مستقیم ایله بری نقطهٔ شماله و دیکری نقطه جنوبه کتمشلر کیجه قطب الشمالی اول علامت نصب ایلدکاری محلده الدقلری ارتفاعدن بر درجه تفاوت ایلدیکی محلاره دخی بر نشان ایلمشلر بعده محل اولدن علامتین مرقومتین ماینلرینی مساحه ایلدکلرنده طرف واحدی بر مقدار زیاده بولنمغله اقلك اکثرده وجودینه مبنی احتیاطا اقلی اخذ و اوچ یوز التمشه ضرب ایله مساحهٔ جمیع دوره و قطر و نصف قطره و مجموع کرهٔ ارضه علم حاصل ایلمشلر مسئلهٔ محرره خلفای عباسیه‌دن مرحوم مأمون خلیفه مجالسلرنده مذکور اولدقده مشار الیه جنابلرینه مورث شبهه اولوب لاجل الامتحان علمای عصرندن ابو عبد الله محمد بن موسی بن شاکر و برادی احمد و حسن ابناء موسی و امثاللری ذوات ایله بر طائفهٔ ثقات صحیحة الکلمانی سنجار صحراسنده وجه محرر اوزره قیاس و مساحه‌یه مأمور ایلدیکی قاضی ابن خلکانك وفیات الاعیان نام مؤلفنده مذکوردر لکن محمد بن موسی علیه الرحمة قیاسنده دخی کالاول بر درجه التمش التی میل و ثلثان میل حساب اولنمسی اولی مؤید اولمغله الی الان معمول به میل صورت محرره اوزره‌در بو دخی پوشیده اولمیه که طائفهٔ یونان مسافه‌لرینی یوز یکرمی بش خطوه اعتبار ایلدکاری استادیوم تعبیری ایله قیاس ایدرلر که سکز استادیوم بر رومانی میل اولور و اهل فارس فرسنك ایله قیاس ایدرلر که بهر فرسنك اوتوز استادیوم اولور و مصر سکانی قدیمده اسکنی تعبیری ایله استعمال ایدرلر ایمش مقدارنده اختلاف اولنمشدر بعضك قولی التمش و بعضك قرق و بعضك یکرمی

اختلاف اسامی میل

استاد بومدر وجرمانيا يعنى نمچه ودانيا ونور وجيا واسوج
وانكلتره واسقوتيا وله وچه وايتاليا خلقى بر وجه محرر ملبر لفظنى
استعمال ايدرلر واسپانيا وفرانسا خلقى لوقه لفظنى استعمال ايدرلر
لكن اسپانيالو فرانسالو كبى ليوس دخى ديرلر وروس ومسقولو
طائفه لرى كندو مسافه لرنده دورست نام مقياسى استعمال ايدرلر
بو اجمالدن جميع طوائفك مقياس مساحه لرى يكسان اولمديغى عياندر
تفصيلنى اراده ايدنلر علم جغرافيا تمام ايتسونلر * ميمونيه * پرنج اونى
ونشا وسمن وسكردن اعمال وملعقه ايله ترتيب وبعده استعمال اولنان
حلواى مشهورك اسمى خلفاى عباسيه دن مأمون خليفه عليه الرحمه
ايچون ترتيب وايجادينه مبنى موجدينه نسبت ايله مأمونيه دن غلط
اولديغى بعضى كتبده دوش لحافظهٔ فقيراولمشدر * ميوه * اكله صالح
وغير صالح يمش معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر فارسيده كسر ميم
وسكون يا ايله ميوه دن غلط اولوب عربيده مد فا ايله فاكهه ديرلر
ميه * ذومة واطافتى ايچون خبزه برمقدار اضافه ايلدكارى شئ
مشهورك اسمى فارسيده مد ميم ايله مايه دن غلط اولوب عربيده
فتح خاء معجمه ايله خميرديرلر طريق عملى بغداى اونى آب ايله بعد التعجين
مقدار كفايه شيروغن وبازيت وبالبن ويا يوغورت اضافه سيله
بركيجه ترك اولندقده اكشيوب مايه اولور

❁ حرف النون ❁

نار * حلو وخامض مشهور ميوهٔ لطيفه نك اسمى فارسيده فتح همزه
ومد نون ايله انار دن مخفف اولوب عربيده ضم را وتشديد ومد ميم ايله
رمان ديرلر منار البيان ظلام تصحيحمز ذيلى خلاصهٔ تلخيص تكميلندن
صكره ايراد اولنان صنايع واصطلاحات شعريه دن لغز مثال ايراد
ايلديكمز نار بيلمجه سنده بيت في الاصل بونى ايلدى الغاز
حضرت جامئ هنرپرداز تحرير اولنمش ايدى حضرت منلا جامى
قدس الله سره السامينك مشهور نار لغزى بويله مرويدركه مشار اليه
رحمة الله عليه يومامن الايام پيش تختهسى مافوقنده اولان كاسهٔ

فغفوره ضرب دست بيوردقلرى آنده كمربستهٔ خدمتلرندن
كل شاعر نام خادم بناملرى كاسهٔ مرقومى آلوب براز
مدتدن صكره دانهٔ انار ايله لبريز حضور عاليلرينه تقديمنده
سبب انتقالنى سؤال ايدرلر مزبور جوابه آغاز ايدوب ديركه استاد
اكرمزك جميع احوالى لطائف اوليوب هر برى بر نكتهٔ لطيفه يه مبنيدر
چونكه افنديمز كاسه يه ضرب دست بيورديلر طن طن صداسى
ظهور ايلدى طنك تصحيفى ظن اولور فارسيسى كماندر كمان دخى
قرائت اولنوركه عربيسى قوسدر قلب اولندقده سوق اولور
بونك دخى دريسى بازاردر بو دخى تصحيف اولندقده نارار
اوله جغى آشكار اولمغله افنديمزك مراملرى از بازار نارار اولديغنى
تيقن ايلدم ديو ختم كلام ايلمش بولغزك صورت ديكرايله دخى نتيجه
پذير اولمسى ممكندر استطراد صاحب قدح معلا اولو النهايه ستيرد كلدر
لغز يعنى بيلمجه ويكلتمج جميع لسانده دوران ايدوب لسان عربيده
لغز مرادفى اغلوطه وادعيه واجيه والقيه استعمالى كبى
زبان فارسيه ده پردك وپرد وپرده وبردك وچستان وچيستان
وجربك وكردك اطلاق اولنور السن سائره ده دخى على اختلافهم
صور وتراكيب واساميسى دركار ونظمه مخصوص ومحصور
اوليوب هر فنده الغاز ايلدكلرى آشكاردر حتى علم حسابك
اغلوطه من علم الحساب سهل الاستخراج الغازى بين الناس بولنمه دن خالى دكلدر لكن
بو اغلوطه ناديده وناشنيده اولمغله قيده ابتدار اولندى مثلا برى زر
وبرى سيم وبرى مس اوچ خاتمى اوچ نفر آدم بينلرنده اخفا ايلدكده
آلتون يوزك كيمده وكومش يوزك كيمده وباقر يوزك كيمده اولديغى
بيلنور اولا لاعلى التعيين اول اوچ كسنه نك برينه هوادن برعدد
وثانيسنه ايكى عدد وثالثنه اوچ عدد وبربلوب ميدانه اون سكز قطعه
شى ايله مختلف الالوان اوچ يوزك وضع اوله فرضا اون سكز پاره ايله
اوچ خاتم قونه شخص مزبورلر دخى بينلرنده يوزكلرى تقسيم واخفا
ايدهلر بعده افاده اولنه كه آلتون يوزك هر كيمده ايسه بنم وبرديكم

عددمقدارى بيلرنده موجود اون سكز پاره‌دن اول مقدار آلسون وصاحب سيم بندن الديغى عددك ايكى مثلنى آلسون وصاحب مس درت مثلنى آلسون باقى هرقاچ پاره قالورايسه بكا ويرك ديه هرقاچ پاره قالمش ايسه بو كلماتك حروفنه قياس اولنه لفظ اولده حرف اول درجهٔ كليه وحرف ثانى ذهبك ذالنه وحرف ثالث برعدد صاحبنه وحرف رابع فضه‌نك فاسنه وحرف خامس ايكى عدد اخذايدنه اشارت اولوب شخص ثالثك باقر يوزك اخفاسى ظاهر اولمغله ايما اولنمشدر وقس عليه البواقى كلمات سته بونلاردر اذافب يذب فا جذا فج هذج فا وذب فج زذج فب صورت ديكر براى استخراج

باقى اعداد	زيد	عمرو	بكر
١	زر	سيم	مس
٢	سيم	زر	مس
٣	زر	مس	سيم
٥	سيم	مس	زر
٦	مس	زر	سيم
٧	مس	سيم	زر

اوغلوطه في صنعت الجناس

وصنعت جناسده ايراد اولنان بعضى كلام بليغ ومغلق دخى لغزه ملحق اولمغله باب مدينة العلم سيدنا على كرم الله تعالى وجهه حضرتلرينك شام جنت مشام والبسى جناب معاويه حضرتلرينه ارسال بيوردقلرى كلمات درربار لاجل التبرك قيده ابتدار اولندى اول آونده نقطه وضعى متعارف اولمغله بويله تحرير بيورلمش عرك عرك فصار فصار ذلك ذلك فاحس فاحس فعلك فعلك بهدا بهدا حضرت معاويه دخى بويله جواب تحرير بيورمشلر على قدرى على قدرى بو كلمات زرتار جوهردار دخى اولسه هركس قرائتنه عدم الاقتدار اولمغله على وجه الاجمال شرح وبيانه ابتدار اولندى غرك سنى مغرور ايلدى عزك عزت وشرفك فصاراص بويله اولدى ايسه اولدى قصار ذلك تحقيق اول عزت وشرفك

نهايى ذلك سنك ذل وهوانك اولور فاخش سن خوف ايله فاحش فعلك فعل فاحش ايكدن فعلك على لعل معناسنه اولمغله مأمول ومرجودركه سن تهدا بهذا بونصح وپند ايله وباخوف وخشيت ايله هدايت بوله‌سين ديمك اولور الفاظ مذكوره‌يى قاضى احمد بن محمد بن ابراهيم ابى بكر ابن خلكان وفيات الاعيان نام مؤلفنده سلاطين آل بويه‌دن عضد الدوله ابن ركن الدولة ابن بويهٔ ديلمى يه نسبت ايلمسى غلطه محمول اولمغله مانحن فيه‌دن خارج اولماز زيرا وجههٔ مشار اليه‌ده بويله محرردركه طرف دولتلرندن دمشق حكومتى احسان اولنان ابو منصور فتكين مار البيان عضد الدوليه بو سياقده عرضحال ايلمش كه بحمدالله تعالى سايهٔ دولتلرنده بلاد شامى مصر صاحبى حكومتندن تخليص ايدوب دستنى اول مملكتدن كوتاه ايلدم اكر اموال وخزائن امداد واعانت بيوريلورايسه بوندن صكره مصريده تصرفلرندن اخراج ايدمم جوابنه عضد الدوله بالاده محرر كلماتى تحرير ايلمش اولاجواب تسليمى بو صورتده ايراد اولنوركه كلمات محرره اولادرج دهان افصح جهان سيدنا على دن فشان اولوب بعده مناسب محل وموافق مقام اولمغله عضد الدولة ابو منصور فتكينه تحرير ايليه زيرا علماى اعلام اعلى الله تعالى قدرهم الى اخر الايام حضراتندن اكثرك مذاق الفاظ محرره‌يى حضرت على كرم الله تعالى وجهه جنابلرينه نسبتدر از آن جمله علامهٔ تفتازانى مطولنده فن بديع جناس بحثنك آخرنده كلمات مذكوره‌يى تجنيس خطه مثال ايراد بيوردقلرنده كسنه به نسبت بيورميوب انجق كقولهم عنوانى ايله تصدير بيورمشلردر لكن فاضل يكانه حسن چلبى مرحوم مطول حاشيه‌لرنده وتاش كوپرى زاده مرحوم موضوعات علوم نام مؤلفلرنده كلام سيدنا على رضى الله عنه اولديغنى التزام ايلمشلردر مقدما سرد وبيان اولنديغى اوزره قاضى ابن خلكانك قوانه واقوال جمهوره دخى مغاير رشيد الدين وطواط حدايق السحر فى دقايق الشعر نام مؤلفنده كلمات محرره‌يى حضرت

امیرالمؤمنینه نسبت ایدرلر لکن صحیحی عبدالله بن طاهردن صدور
* نارجیل *
ایلمشدردیو بیان ایدر والله اعلم بحقیقته * نارچیل * کبیر هندوستان
جوزی غلافی صورتنده کویا ایکی قاون ملاصق اولمش اول
خلقتده شیء معروفك اسمی جیم فارسیه ایله مستعملدر عربیده
قشر وابنه کسر ومد جیم وجوز کبیر هندودن تفریق ایچون
نارجیل بحری وفارسیده انجق لبنه بنه صورت محرره وجیم عربیه ایله
اسم مرقوم اطلاق اولنور ایکیسی دخی اصل اولمغه ملایمدر فاحمل
علی ایهما شئت لکن بالکز نارجیل جوز کبیر معروفك اسم خاصی
اولدیغنه مبنی بو حال بحری توصیفنه محتاجدر وشیء محررك
منبتی نامعلوم اولوب بحر محیطده روی دریادن اخذ ایدرلر ایمش
* ناردنك *
ناردنك * ماء عنبدن ثلثاندن اکثری زائل وغلیظ اولنجه طبخ
اولنان معروف اوزم صوینك اسمی ارباب لغتك التزاملرینه نظرا
فارسیده مدنون ودال ایله ناردان دن غلط اولوب عربیده کتب
مفرداتده محرر اولدیغی اوزره می پخته نك معربی اوله رق کسر ومد
میم ایله میبختج اطلاق اولنور ایمش لکن فرهنکلرده محرر ناردان ناردنك
متعارف اولمیوب الما وامرود واریك وزردالو چورکارندن اکله
صالح اولمیانلری بر ظرفه وضع وترك ایله اکشیدوب بعده نوش اولنان
شیء مسکرك اسم مخصوصیدر ناردنك معروفه فارسیده محرر
* نارکله *
اولدیغی اوزره می پخته تعبیر ایدرلر * نارکله * تنباکو استعمال اولان
آلت مشهورەنك اسمی مخترعاتدن آتش باشلو معناسنه تشدید لام ایله
نارکله یا آتش کالهلو معناسنه ضم کاف ایله نارکله دن غلط اولمسی
ملایمدر محدثاتدن اولمغله لسانمزده مطلو بیننده افصحنه ظفریاب
اوله مدق مولدا عربیده کسر نون ایله قدر وفارسیده لسان
چغتاییدن نقل وکسر جیم فارسیه ایله چلیم لفظی کندو اسانلری کبی
استعمال اولندیغنه قلندر نام شاعرك جناس ترکیبده انشاد ایلدیکی
بیت لطیفی شاهددر بیت درون ز آب وجکر دود وفرق سر آتش
چه لیم بود که وابسته چلیم شدیم ایم مرقوم کاه معناسنه اولدیغی

* نارن *
فراموش اولنمیه * نارن * اینجه معناسنه نارن فایق تعبیری بغایت
شایعدر فارسیده اینجه ولطیف ونازك معنالرینه دال مد نون وکسر
را وسکون یا ایله نارین دن غلط اولوب عربیده فتح دال ایله دقیق
* نام کور *
دیرلر * نام کور * حقوق نان ونمك بلمیان شخصه اطلاقی معروفدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب میم یرینه نون ایله نان کوردن غلط اولوب
عربیسی بنه جزئین دن مرکب کافر النعم اولور ترکیب عربینك
معناسی نائل اولدیغی نعم کوناکونی منکر وباسا ترديعك اولدیغی ظاهر
فارسینك اصلی کورنان اولوب علمیته نقلده مضاف الیه تقدیم
اولنمشدر ضم کاف عربیه وسکون واو ایله کور صکره دن نابینا اولنه
اطلاق اولنور ونان دخی مد نون ایله اسم جنس اتمك در نانه نعمت
* نانه *
تعبیرندن التزاما اول مقوله اشخاصه اصطلاح ایلمشلردر * نانه
مشهور وخوشبو نباتك اسمی عربیده فتح نون اول وسکون عین ایله
نعناعدن غلط اولوب فارسیسی ضم بای عجمیه ایله پودنهٔ بستانی
* نبذه *
اولور * نبذه * جزئی نسنه معناسنه تاء مقتل ایله مستعملدر عربیده
فتح نون وسکون با ایله نبذ دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه ودال
وسکون نون ایله اندك دیرلر حتی عرب جزئی نازل اولان بارانه
* نجاق *
اصاب الارض نبذ من المطر دیرلر * نجاق * اکثری دهقانلرك
استعمال ایلدکاری آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح اولین وآخرده
کاف عربیه ایله نجك دن غلط اولوب عربیده مدفا ایله فاس دیرلر
* نجل *
نجل * فتح نون وسکون جیم ایله اکرچه اولاده اطلاقی صحیح
لکن عربیده اضداددن اولمغله ولده تعبیری کبی والده دخی اطلاق
اولنور علی ذهاب بعض ارباب اللغه والده انحصاری غلطدن سالم
اولمیه جغی هویدا اولوب فارسیده ولده پسر ووالده پدر
وجه تذکیر وتأنیث لفظ انجیل
تسمیه لری مشهوردر فائده حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا
وعلیه جنابلرینه نازل کتاب سبحانینك اسمی کسر همزه وسکون نون
وکسر ومد جیم ایله انجیل اولدیغی معروفدر لکن تذکیر وتأنیثده
مساوی اولمسنك وجهی مؤنث اولدقده مراد صحیفه ومذکر

* نخود * اولدقده مراد کنابدر * نخود * حبوبات قسمندن شیٔ مشهورك
اسمی فارسیده ضم نون وخاء معجمه ایله نخوددن غلط اولوب عربیده
کسر حاء مهمله وتشدید وفتح میم ایله حمص دیرلر لکن روایتمبردده
اسماء مشبهه میمك دخی کسری ملتزمدر اما کلام عربده قصیر معناسنه حلز
فی وزن فعول ونواحیٔ شامده بر موضعك اسمی جلقدن ماعدا بو صیغهده بر اسم
* نخوة * وارد اولمشدر * نخوة * کبر وعظمت وحشمت و بزرکی ومحتشم
معنالرینه کسر اول ایله مستعملدر عربیده فتح نون وسکون خاء معجمه ایله
نخوةدن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون را ایله
* نشادر * شکرف دیرلر * نشادر * اکثری قلایجیلر ترصیص اوانیده استعمال
ایلدکاری شیٔ معروفك اسمی فارسیده ضم نون ومد شین وکسر
دال ایله نوشادردن غلط اولوب معربی دال یرینه ذال معجمه ایله
تحقیق تکون نوشاذر اولدیغی کتب مفردات طبیهده رسیده نظر در شیٔ محرری
نوشادر فرهنکار عملی ومعدنی به حصر ومعدنیسی نك وجودینی سمرقند
ناحیهسنده کائن برجبلده غاردن خروجنه قصر ایلمشلردر
اما کتب مفرداتده بیان اولندیغی اوزره معدنی ومائی وصناعی اولورلر
اولا معدنیسی حبشه مثلاو بلاد حارهده کهرچله کبی پاره پاره بولنور
ایمش دیارمزده کثیر الوجود بو قسمیدر ثانیا مائیسی صاحب تذکره
داود انطاکی قولنجه جبال اصفهانده وسائر اصحاب تذاکر اطبا
قوللرنجه جبال خراسانده عیون حارهٔ مالحهٔ موجوده که ادنی تحریك
ایله کوپره اول ابی قیناندقده اوزرنده آق پارچهلر منعقد اولور ایمش
ثالثا عملیسی ترك احراق ایلدکلری کلخنلرك اوجاغنده مجتمع قورمدن
* نشاسطه * تصعید ایله حاصل اولور ایمش * نشاسطه * دقیق انواعندن شیٔ
معمولك اسمی فارسیده کسر نون ومد شین وسکون سین وفتح تا ایله
نشاستهدن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم وآخرده جیم ایله
نشاستج در لکن شطر اخیرینی حذف ایله نشا استعمالی شایعدر
طریق عملی اولا بوغدایی ماء عذبده متعفن اولنجه نقع ایدوب بعده
* نشتر * اوغوب قشرینی آیروب صکره سوزوب تجفیف ایدرلر * نشتر

فصادلرك استعمال ایلدیکی آلت معروفهنك اسمی فارسیده ایکی
جزءدن مرکب کسر نون ویای معروفه وسکون شین وفتح تا ایله
نیشتردن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون شین وفتح را ایله
مشرط دیرلر نیشترك جزء اولی نیش زهرلو جانورلر دیکنی معناسنه
وترادات تفضیلدر یعنی بو آهن پاره اول دیکنلردن زیاده مؤثردر
* نشوونما * دیمکی افاده ایدر * نشوونما * بویوب وزیاده اولمق و یا عطف بیان
قصدی ایله اولك اخری واو واخرك اولی مضموم اولهرق مستعملدر
عربیده نشاء ونمادن غلطدر زیرا فتحتین ایله نشاء ظهور ایتمکه واول
پیدا اولان نسنهیه وفتح نون ومد میم ایله نما مال زیاده اولمغه اطلاق
* نصر * اولنمغله نشاء عطف ایله معناسی مجاز اولور * نصر * بعضی شی
استعمالندن وجود انسانده قوریوب سخت اولان لحمك اسمی علی
ما هو المشهور ناسوردن غلطدر لکن حالات محررهیه عربیده ضمتین
ایله عسو وفارسیده ضم خاء معجمه وکسر را وسکون شین اولی ویاء وفتح
شین ثانیه ایله خشکریشه دیرلر مستور اولیه که عربیده ناسور
و یاسین یرینه صاد ایله ناصور جمیع کتب اطباده مقعدك کنارنده یارهلردن
حاصل سوراخ دیکردر دیو ذکر اولنوب بین الاعجام علت مرقومهیه
کسر ومد را ایله ریش روان اطلاقنی میرك محمد تاشکندی شهری
* نصر الدین * وکلی نام رسالهسنده التزام ایدر * نصر الدین * اسماء رجالدن
خصوصا بلاد اناطولیدن آق شهرده مدفون تصص عدیده ومناقبات
ناشنیده عزو اولنان خواجهنك اسمی ضم نون وفتح را ایله شایعدر
صحیحی فتح نون وسکون صاد وضم را ایله اولور احوال واوصافنی
* نصرانی * تفصیل لاطائل اولمغله طی اولندی * نصرانی * طائفهٔ مشهورهنك
نسبتلریدر اکثر ناسك عدم وقوفنه مبنی تحریره مبادرت اولندی فتح
نون وسکون صاد ایله نصران شام شریفده بر قریهنك اسمیدر که
ناصره ونصوره دخی دیرلر اول نسلاری نصرانه نسبت ایله
رجال ونسادن واحده نصرانی ونصرانیه اطلاق اولنوب ندماننك
وندماننك جمعلری ندامی اولدیغی کبی محرر اولان نصرانی

دخی نصرانئك ونصرانئنك جمعیدر لكن صاحب قاموس فیروز
آبادی قول مزبوری سرد وبیاندن صكره والنصرانیة ایضا دینهم
ویقال نصرانی وانصار ذكرایدر وعلامهٔ زمخشری اساس البلاغه
نام مؤلفنده رجل نصرانی وامرأة نصرانیة ونصران ونصرانه
وقوم نصاری دیو ترقیم بیورمشلردر فلیتأمل * نطر * حاملرك
طشره سنده خدمت ایدوب اثواب ناسی محافظ ایدن شخصك اسمی
علی ماهو المشهور فارسیده بستان واكین بكجیسی معناسنه آخری
یا ایله ناطوری نك معربی مد نون ایله ناطردن غلطدر اسم مرقومی
لسان تركیه بعد النقل حامده اثواب بكجیسنه تخصیص بعید اولماز
ولسان دریده ناطور كبجه اهل وناهلنه تملق وتبصبص وتواضع
والتیامی مبذول كسنه حقنده اصطلاحدر * نعم * فتحتین ایله حرف
تصدیق اولدیغی معروف لكن بعضیلرك معنای نعم ایله معنای
بلی بی عدم فرقلری تفصیله وسیله اولدی فارسیده ادات تصدیق
مد همزه وكسر را ویای معروفه ایله آری لسان تركیده اوت معناسنه
دلالتی مشهوردر ستیر اولمیه كه نعم ماقبلنده اولان جمله یی مصدقه
اولور مثبت اولسون منفی اولسون لكن تقدیری حرف استفهامسز
اولور مثلا ازید قائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم زید قائم تقدیرنده
اولوب وازید لیس بقائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم لیس زید قائما
تقدیرنده اولور اما بلی واقع اولماز الا نفیی موجبه جمله دن صكره
واقع اولوب تقدیرنده حرف استفهام ایله ادات نفی ساقط اولور مثلا
الیس زید قائما جوابنده بلی واقع اولسه بلی زید قائم دیمك اولور
اكر بلی نفیینی حاوی جمله نك مابعدنده واقع اولور ایسه الف
استفهامه مصاحب نفی اولك اسقاطی ایله نفی ثانی اثبات اولنوب
بیان اولندیغی اوزره نعم ده یالكز حرف استفهامك سقوطنه مبنی
تغایر معنالری بو صورتدن قتی اشكاردر مثلا الیس زید لایملك دینارا
جوابنده نعم واقع اولسه تقدیری نعم لیس زید لایملك دینارا اولوب
نفی نفیه تصادفدن اثبات اولمغله دیناری تملكه موجب اولور اما

* نطر *
* نعم *

الیس زید لایملك دینارا جوابنده بلی واقع اولسه تقدیری بلی زید لایملك
دینارا اولمغله دینارك عدم تملكنه موجب اولور بو دخی مستور اولمیه كه
نحات حضراتنك نعم ده اوج رأیلری واردر اولی نعم معنای تصدیق
اوزرینه باقیه در لكن مابعدینی تصدیقدر ثانیسی متكلم اعتقادنده تقدیر
ایلدیكی غیر مذكورك جوابیدر ثالثی معنای تصدیق كندودن مسلوب
مابعدینی مذكر حرف تذكیردر بو صورتده لكن منزله سنده حرف
استدراك اولمه دن بعید اولماز ونعم دائما تصدیقده وبلی بعضا تكذیبده
استعمالری دخی فراموش اولنمیه مثلا بركسنه بنم سنك نزدكده امانتم
واردر دیدكده نعم جوابی ایله تصدیق وبلی جوابی ایله تكذیب اولور
نفر * فتحتین ایله رجالدن برقاچ كسنه اولدیغی معروف لكن علمای كرام
عربیده اوجدن اونه وارنجه اطلاق اولندیغی التزام بیورمشلر بناء علیه
اون نفر دیمك غلط اولوب فارسیسی فتح كاف عربیه واو ادات جمع
ایله كسان اولور اما صاحب قاموس فیروز ابادینك النفر الناس
كلهم ومادون العشرة من الرجال قولندن جمیع ناسه وثلاثه ومادوننه
اطلاقه جواز منفهمدر * نفر * سورنا كبی بوقارو باشنه دل وضعیله
نفخ ایلدكلری آلت لهو معرفك اسمی فارسیده فتح نون وكسر فا وسكون
یا ایله نفیر یدن غلط اولوب عربیده فتح شین وتشدید وضم با ایله شبور
دیرلر * نفیر عام * محاربه وصواش ایچون كافهٔ سپاه ولشكری جمع
ایلمه نك اسم مشهوری فارسیده عموما سپاه ولشكرك سفر همایونه
عزیمتلری ایچون اصدار اولنان اوامر شاهی معناسنه فتح نون ایله
نفیرنامه دن غلط اولمسی ملایمدر زیرا عربیده فتح نون وكسر فا ایله
نفیر اركوب طشره چقان جماعتدن ایلرو چقان كسنه لره دیرلر وعام
خاص مقابلی اولدیغی معلوم بو صورتده توجیه بعیده محتاج اولمه جغی
اشكاردر * نقریس * طول عمره دلیل دیو شهرهٔ كاذبه سی شایع علت
مشهوره نك اسمی عربیده كسر نون وراو سكون قاف ایله نقرس دن
غلط اولوب لسان تركیده مستعمل اولدیغی صورتده نقریس طبیب
حاذق معناسنه در فارسیده بحمده وكرمه سبحانه اسمنه دخی مبتلا

ارای ثلاثه
معنای نعم وفرقه
من بلی

* نفر *
* نفر *
* نفر عام *
* نقریس *
تعریف نقرس
ووجع النسا
وریح طبار

اوله مدق خفی اولمیه که حفظنا الله تعالی وایاکم علت محرره نك سببی ریح
اولمغله واقع اولدیغی محلك اسمی ایله تسمیه اولنور یعنی محرر اولان
نقرس رجل انسانك مفاصلنده ریح وقوعنده اطلاق اولنور اکر ریح
پابك قبه اندن ظهور واو یلقلرك ایچ طرفندن بله واصل اولان
غلیظ طمرده واقع اولور ایسه وجع النسا واکر مفاصل انسانده واقع
اولور ایسه وجع مفاصل ومحرر اولان محللرك برنده قراری اولمیوب
احدهمادن آخره نقل ایدر ایسه ریح طیار دیرلر * نقل * متعارف
اولان شمع علسدن واکثرفر هنکلرك بیانی اوزره رسم معروفدن ماعدا
کاغددن وموسم بهارده انواع شکوفه دن اعمال ایلدکلری
اشیانك اسمی فارسیده فتح نون وسکون خاء معجمه ایله نخل دن غلط
اولوب مخترعاتدن اولمغله اسم عربیسی ایله مجالسه مزین
ایده مدك * نقیب اشراف * شرفاء کرامك حمایتلرینی عهده سنه
آلان رئیسلری ذوات عظام معناسنه بلا الف واللام مستعملدر
عربیده علی ماهو المشهور الف ولام ایله نقیب الاشراف دن غلط
اولمسنی حضرت علامه زمخشری نك اساس البلاغه ده وهو نقیب القوم
اداسی تأییدا بدر لکن فیروزابادینك قاموس ده والنقیب شاهد القوم
وضمینهم وعریفهم وقد نقب علیهم نقابة بالکسر ایرادندن علی ایله
صله لنمسی منفهم اولمغله بورأیه کوره نقیب علی الاشراف دیمك
صحیح اولور لفظ نقیبك فیروزابادی مذ فی اوزره تفسیری شاهد
قوم که پادشاه قوم وضامن وکفیل وعریف یعنی کدخدا معنالرینه
وصاحب صحاح جوهری تفسیری اوزره رئیس قوم وکفیللری
معنالرینه دلالت ایدر واشراف علوشان صاحبی کسنه لر دیمك اولور
طرف حضرت نبویه علیه افضل السلام والتحیه جنابلرینه انتسابی
اولنلرك علو شانلری بدیدار اولدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر * نکات
کتابه مستنه دقیقه معناسنی افاده ایدن نکته نك جمعی اوله رق ضم
نون ایله مستعمل اولوب عربیده کسر نون ایله نکات دن غلطدر
لکن نکته نك معنای ماوضع لهی وزنا ومعنی نقطه کبیدر یعنی بر یره

* نقل *
نقیب اشراف *
* نکات *

بونسنه ایله نقطه وضع ایدوب نشان ایتمك اولوب فارسیده دخی معنای
اصلی سنده بعینه مستعملدر علماء اعلام حضراتی نکته یی هی
طائفة من الکلام منقحة مشتملة علی لطیفة مؤثرة فی النفس نوعا
من التأثیر قبضا اوکان بسطا ایله تعریف بیورمشلر بناء علیه نکته
ارضده ثابت اولدیغی کبی کلام نکات آمیز دخی نفسده مؤثر اولمسی
وجه شبه اولمشدر * نکس * دون وخسیس یعنی الحاق وسفله اولان
کسنه معناسنه مستعملدر فارسیده ادات نفی ایله کسدن مرکب
ناکس دن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون ذال ایله رذل دیرلر
فتح کاف عربیه وسکون سین ایله کس آدم معناسنه اولمغله ناکس ادم
دکل معناسنه اوله جغی آشکاردر اما لسان ترکیده متعارف
مالنی مصارف شرعیه یه صرف ایلماز معناسنه بخیل دلالت
ایلدیکی بخیل تصحیحنز ذیلنده بیان اولنمشدر استطراد نکس وبخیل
وطمعکار وضد ونقیضی جوان مرد وسخی اولوب طرفینده اشعب
بن جبیر وطفیل بن دلال وبنی حمید قصه لری وحاتم طائی وکعب
بن مامه وآل برامکه منقبه لری کوش زد هر جواد وحقلدر بیت

* جهانده مرد ممسك مالك اولسه کنج قارونه *
* فقادن کوز بومنجمه مالبن اللر کیدوسین یربر *

بوطائفه نك اطناب احواللری مورث ملال اولمغله لاجل الانتباه
ابو عبد الله محمد المشهور بالامام الواقدی ارقده الله تعالی فی غرف
الجنانك قصهٔ پرحصه سی فوائد جمه یی حاوی اولمغله تفصیله خامه
سیه جامه جنبان اولدی ابن جوزی بشر حافی قدس الله سره مناقبنی
حاوی جمع ایلدیکی صحایفده مروج الذهب نام کتابدن بوصورتده
نقل وتحریر ایدر که حضرت امام واقدی بیورمشلر که فقیر وبرذات
هاشمی وبرشخص دیکر مثلا الشیخ عبد الله اوچ رفیق شفیق ویار صدیق
اولوب اتفاق واتحادیمز واحدهما آخره انتما ومحبت ووداد یمز بردرجه یه
رسیده ایدیکه کویا اوچمز نفس واحد مثابه سنده ایدك برسال
مرحمت مدارده رمضان پرفیضان حلولی ایله بردرجه مضایقه شدید

تعریف نکته
علی رای العلماء

• نکسه •

قصهٔ پرحصه
امام واقدی

ال ویردیکه دست درجیب اولدقده تحت تملکمده برنقرهٔ ناسره
قالمش شهر مبارک ماه رحمت واحسان اولمغله حبل متین اولان صبر
وتوکله تشبث وخزانهٔ غیبیهٔ صمدانیدن برعطیهٔ بهیه صدور وظهورینه
اعتمادا زمانمز اصحاب مکنت ویسارندن براحده دخی افادهٔ مرامه
خرام ایلمامش ایدم لکن مصراع محنت زده را عید بود محنت دیکر
مصداقی هنکام عید سعید قریب وبدید اولمغله زوجهٔ شفیقهم کلامه
آغاز ایدوب هله نه حال ایسه بزلر شداید ومحنته صبر وتحمل ایده لم اما
اولادلریمز ایچون جکرم چاک چاک اوله یور یارین عید شریف کلدکده
جوارمزده اولنلرک اطفالی سبز وسرخ زراندر زر البسهٔ کوناکون
ایله مزین اولدقده بزم جکرپاره لر پاره پاره کهنه وپلاس ایله انلاره
نه صورتده نکاه حسرت آلود برله نظر ایدنسه لر کرکدر باری صبیانک
کسوهٔ سفید وکبودلرینه کفایت ایده جک مبلغ تدارکنه بذل وسعی
اولنسه اولمازمی دیدکده دل سنم وره بو دخی داغ دیکر اولوب
کمال حزن وملال ایله طشره خروجمده موصل ورفقه ایله برمقدار
خرجلق ارسال بیوریله دیو صدیقم حضرت هاشمی یه برتذکره اطاره
ایلدم درآن ساعت ممهورا برکیسهٔ سرخ درونده بیک درم مسکوک
ارسال بیورمشلر اخذ وقبض ایلدیکم آنده صدیق آخرم الشیخ
عبدالله دن برورقه ظهور ایدوب انلار دخی فقیردن مصارف عیده
کفایت ایده جک مبلغ طلب ایلمشلر غیرت اخوت وصداقت مانع
اولوب بعد التأمل ایثار افک مهرانیمه دن کلان کیسه یی آدمی سنه
تسلیم وتفهیم سلام ایله ارجاع وایصال ایلدم لکن خاتونمه جوابدن
عجزیمه مبنی برازمدت کوره مدم بعد زمان حرمه دخولمده کمال شرم
وحجاب ایله ماجرایی علی ماجری صاحبة البیة نقلمده توبیخ وآزار
مأمول ایکن شرط محبت واخوته مراعات ایلمش سکز دیو طور
شتزکربه مزی تحسین وسپاس شندن بغایت ممنونا ومسرورا سوقه
خروجمده صدیق هاشمی یه تصادف اولندقده کیسهٔ معهود
دردست تبسم بیوره رق بهی برادر بوکیسه جنابکزه ارسال

اولنمش ایدی راست سویله نه صورت اولدیکه کیسه ینه بزه
واصل اولدی بیوردقلرنده فقیر دخی سرکذشت حالی وقوعه
حکایت ایلدم بیوردیلرکه جنابکزدن تذکره ورودنده نزدیمزده
مصارف عید ایچون مدخر بوندن ماعدا نسنه موجود دکل ایدی
الجود من الموجود مصداقی جمله سنی جنابکزه ارسال ایله تهی دست
قالدیق مصارف روزمره ایچون برمقدار اقچه طلبی ایله صدیق
آخریمز الشیخ عبدالله یه آدم ارسالمدن برازمدت صکره اشبو کیسه
ظهور ایلدی بیوروب الشیخ عبدالله دخی بعد الدعوت اوچمز جمع
اولدقده اولا یوزدرم مسکوک زوجه م ایچون اخراج بیوروب
باقیدن اوچر یوز درهم مصارفمزه قدرکفایه کفایت ایدر دیه رک
تقسیم وتسویه بیوردیلر دیو امام واقدی حکایت بیورمشلردر بوخبر
موجب العبر خلیفهٔ زمانه لری حضرت مأمونک کوش پرانتباهنه
رسیده اولدقده قبل حلول العید الاکرم خلیفهٔ مکرم امام واقدی یی
حضورلرینه دعوت ویدیلرنده کذارنده ماجرادن بعد الاستفسار
والتحقیق زوجهٔ امام واقدی یه بیک عدد واشخاص ثلاثهٔ محرره
جنابلرینه ایکیشر بیک عدد سکهٔ حسنهٔ دیناریه انعام واحسان
بیورمشلر الشیء بالشیء یذکر بو دخی کتب معتبرانده رسیدهٔ حافظهٔ
فقیر اولمشدرکه مشار الیه رحمة الله علیه امام واقدی مضایقهٔ
مالیه وابتلای دیون وفیره سببیله حضرت خلیفهٔ مأمون نصفت
نمون رکابنه تقدیم عرضحالده بالای عریضه یه بوصورتده جواب
تحریر بیورمشلر جنابکزده خصال حمیده واخلاق پسندیده دن
سخا وحیا مادرزاد وخداداد اولمغله سخا کزدست تملک واقتدار کزده
اولانی اعطا وایثار اقتضا ایدوب حیاکز دخی تمام دینی افاده یه مانع
اوله جغی بی ریبدر بناء علی هذا افاده ایلدیککز مقدار دینک ایکی
قاتی ارسال ایلدک اکر مبلغ مرقوم مرتبهٔ دینکزی ایفا ایلمزا یسه
نفسکزی لوم ایدک واکر مراد اوزره ایسه مفطور اولدیغکز طورده
بسط ید ایدیکز زیرا جناب حق وواهب مطلق حضرتلرینک خزانهٔ

رفع رقعهٔ امام
واقدی وتحریر
جواب مأمون
خلیفه

غيبيهٔ ممتنعة الفنـاسى مفتوحه اولوب صلهٔ بروٮوالى ارباب جود
وكرم واصحاب خير وهمم جانبنه سائرلردن ازيد واصل اولديغى
امر مقرردر خاطر نشانمدركه جد بكز والد ما جدم جنت مكان
هارون الرشيد عليه رحمة الرحمان زمان عدالت عنوانده قاضى ايكن
بردفعه بو حديث شريف مسرت فشانى سرد وبيان ايلمش ايديكز كه
جناب رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحاب كرامدن
زبير رضى الله عنهه سعادت ايله بيورمشلركه اى زبير معلومك
اولسونكه مفاتيح رزق ازاء عرشده اولوب الله عظيم الشان جل اسمه
عبادينه رزقلرينى انفاق وصرفلرينه كوره انزال ايدر يعنى بركسنه
نفقه سنى تقليل ايدوب بخل وامساك اوزره خرج وصرف ايدر ايسه جناب
حق ده انك رزقنى تقليل ايدر وبركسنه ده اسرافدن عارى وجه معقول
اوزره نفقه سنى تكثير ايدر ايسه بلاشبهة حضرت واهب مطلق عز
اسمه ده انك رزقنى تكثير ايدر والسلام ديو ختم كلام بيورمشلر فائده
مشاراليه صب الله سجال غفرانه عليه امام واقدى شيخ مشايخ الكرام
الشيخ بشر حافى عليه رحمة الله الملك العلامدن روايت بيوردلركه
حفظنا الله تعالى واياكم محموم اولان كسنه ايچون اوچ عدد زيتون ورقى
اخذ اولنوب يوم السبتده طهارت كامله ايله برينك وسطنه حرجهنم
وثانيسنه عطش جهنم وثالثنه مقر جهنم تحرير اولنوب بعده جمله سنى
بريره ربط ومحمومك صول بازوسنه بند اولنسه باذن الله تعالى حمادن
خلاص اولور ايمش * نلبند * اكثر حيواناتك اياقلرينه نعل باغله يجى
شخص معروفك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب نعل بنددن غلط
اولوب عربيده فتح با وسكون با ايله بيطار ديرلر نعل بندك جزء اولى
آنفا ذكر اولنه جق نعلدن مستعار اولوب جزء ثانيسى باغله مق
معناسنه بستن مصدرندن صيغهٔ امر ووصف تركيبى بند اولمغله
نعل باغله يجى ديمكى افاده ايدر * نلن * خشبدن اعمال واياغه لبس ايله
استعمال اولنان شئ معروفك اسمى على ماهو المشهور عربيده نعلك
تثنيه سى نعليندن غلط اولوب فارسيده فتح نا ولام وسكون خاه

فائدهٔ جليله لدفع الحمى

* نلبند *

* نلن *

مجمه

مجمه ايله نعله ديرلر خفى اولميه كه فتح نون وسكون عين ايله نعل عربانك
جلد جمل وغنم وسائر حيواندن پاپوش كبى لكن شراك يعنى بلديكمز
نعلك ناصمه سنه شبيه شى ايله ربط واستعمال ايلدكلرى نسنه نك اسم
موضوعيدر امادوابه تسمير اولنان آهن پاره نعله اطلاقى صحيح اولور
زيرا انعلت الدابة ونعلتها كلامى عربدن مسموع اولديغى
كتب معتبرانده محرردر بو دخى ستير اوليه كه كمال صلابت جلد قدميدن
كناية اطرى فانك ناعله كان عليك نعلين مثلى بين العرب جارى
اولديغنه نظرا نعلين تعبيرى ايكى نعلى برى برى اوزرينه لبسه
اطلاقنه مبنى برچفت نعله نعلين ديمك دخى غلطدن سالم اوليه جغى
آشكار اولور * نمض * طمر حركت ايتمك معناسنه بعد النون ميم ايله
مستعملدر عربيده فتح نون وسكون باء موحده ايله نبض دن غلط
اولوب فارسيسى ايكى جزءدن مركب جنبيدن ريك اولور معناى
تركيبيسى آشكاردر استطراد نبض لغتده مطلقا عروقك حركتنه
واصطلاح اطباده اوعيهٔ روح حيوانى قلبدن منشعب ونابض شريان
طمرلرينك اخراج فضلات وتبريد نسيم ايله انبساط وانقباضندن
مؤلفه حركت وضعيه سنه اطلاق اولنور وهر بر نبضه يعنى
ريك مرقوملرك حركتى برقلده مقدر كه ايكى حركت وايكى سكوندن
عبارتدر وهر بر نبض انبساط يعنى مركزندن ميل وانقباض يعنى محيطدن
مركزينه ميلدن مركب اولمغله احدهما آخره مغاير ايكى حركت متضادين
بينلرنده بر سكوندن لابد اولور خفى اوليه كه شريان تعبير اولنان متحرك
طمرلر بلكه مخصوص اولميوب وجود انسانك جميع محالنى محيطدر
اكثر اطبانك بلكدن تشخيصلرى محال سائرهدن ازيد سردستده
جلده قريب وظاهر اولديغنه مبنيدر حتى جنت مكان وفردوس
آشيان سلطان مصطفى خان زمان ارم نشانلرنده طب ونجومده كمال
حذاقت ومهارت ادعا ايدن خودپسند ويكانه طوره مصرى احمد افنديك
ديرسكك ايچ طرفندن تشخيص نبض ايلديكى مشاهدهمز اولمش ايدى
بو دخى ستير اوليه كه اجناس حال نبض اوندر جنس اول طولا وعرضا

* نمض *

معناى لغوى
واصطلاحى
نبض وتعريف
حركت ومحله

مطلب اجناس عشرهٔ نبض

وعمقا مقدار انبساطدن مأخوذ اولوب بسائطی طقوز قسمدر اولی
نبض طویل اولمغله جزاسی طولده یعنی اوزونلقده حس اولنوب
سببی کثرت حرارتدر ثانیسی نبض قصیر اولمغله اولك عکس
ونقیضیدر یعنی اجزاسی اولدن اوزونلقده ناقص حس اولنوب بونك
دخی سببی یا ضعف قوت ویاقلت حرارت ویا اطراف طمرلرده کائن
باغ واردر ثالثی نبض معتدلدرکه مذکورین طویل وقصیر بینلرنده
متوسط اولمغله حالتی اربابنك معلومی اولوب حرارت وبرودتك
اعتدالنه دلالت ایدر رابعی نبض عریضدرکه انامل اصابعك
جملهٔ عرضنی طوتار پوشیده دکلدرکه نبض درت بارمغك اوجلری ایله
قبض اولنور زمانه مز حکیملری کبی ظریفانه بر بارمق اوجیله قبضده
بو دقتلر معلوم اولمیه جغی محتاج تفصیل دکلدر نبض عریضك سببی
یا طمرلرك بوش اولمسیله طبیعت عالیه نك اسفله میلندن ویا آلاتك شدهٔ
ملایمتندن رطوبت منصب اولمدن اولوب بهمه حال وجودده رطوبتك
زیاده اولمسنه دلالت ایدر خامسی نبض ضیق اولمغله عریضك
مقابلی اولوب قلت رطوبته دلالت ایدر سادسی نبض معتدلدر
بین العریض والضیق اولمغله طوبت ویبوستده اعتدال حالنه
دلالت ایدر سابعی نبض شاهق یعنی یوکسك اولمغله اجزاسی
یوقاروده حس اولنوب زیادهٔ حرارته دلالت ایدر ثامنی نبض
منخفض یعنی آلچاق اولمغله شاهقك ضد ومقابلی اولوب قلت
حرارته دلالت ایدر تاسعی نبض معتدلدرکه شاهق ومنخفض
بینلرنده اولمغله مذکورینك سبب ودلالتلرینك اعتدالنه دالدر جنس
ثانی اصابعه قاقق حرکتی کیفیتندن مأخوذ اولوب بو دخی اوج قسمدر
اولی نبض قوی اولوب بارمق اوجلرینه برصورتده اوررکه دریدن
صکره لحمك درونده وارر سببی اکل وشرب وسرور وفرح معتدل ایله
قوت حیوانیه نك کمال قوتندن اولمغله مدلولی دخی زیادهٔ قوت محررهدر
ثانیسی نبض ضعیفدرکه اولك مخالفی اولمغله قوت حیوانیه نك ضعفنه
دلالت ایدر ثالثی معتدل اولمغله بینهمابه توسط ایله قوت حیوانیه نك

متوسط

متوسط اولمسنه دلالت ایدر جنس ثالث زمان حرکت نبضدن
مأخوذ اولمغله بو دخی اوج قسمدر اولی نبض سریع که آز مدتده
حرکتنی تمام ایدوب قلبك هواء بارده شدت احتیاجنه دلالت ایدر
ثانیسی نبض بطیٔ که اولك ضد ونقیضی اولوب یعنی حرکتنی
مدت طویله ده اتمام ایدوب قلبك هوایه قلت احتیاجنه وضعف
قوتنه دلالت ایدر ثالثی نبض معتدلدرکه ایکیسی بینلرنده اولوب
حرکت معتدله ایله حرکتنی مدت متساویه ده اتمام ایدوب احتیاج هواء
باردك دخی متوسط الحال اولمسنه دلالت ایدر جنس رابع قوام آلت
نبضدن مأخوذ اولمغله بو دخی اوج قسمدر اولی نبض صلبدرکه
بارمق اوجلریله صقلدقده منغمز اولمیه یعنی صقلمیه سببی عروقده
موجود رطوبتی بر مجمد کثیف ایتمه‌دن صلابت کلوب بدن انسانك
یبوستنه دلالت ایدر ثانیسی نبض لیندرکه اولك مخالفی اولوب
رطوبته دلالتی آشکار لکن اغذیه واشربهٔ مثلو مرطب طبیعیدن
حصولی کبی استسقاء لحمیدن دخی حاصل اولور ثالثی نبض
معتدلدرکه صلب ولین بینلرنده اولمغله بدنك یبوست ورطوبتنده
حال اعتداله دلالت ایدر جنس خامس زمان سکون نبضدن مأخوذ
اولمغله بو دخی اوج قسمدر اولی نبض متواتردرکه ایکی ضربك
مابینلرنده محسوس زمان بغایت قصه اولمغله ضعف قوت حیوانیه یه
دلالت ایدر ثانیسی نبض متفاوتدرکه ایکی قرعك مابینلرنده محسوس
زمان سکون جبلی اوزون اولوب شدت قوت حیوانیه یه دلالت ایدر
ثالثی معتدل اولمغله محتاج تفصیل اولماز جنس سادس نبضك مقدار
تجویفندن مأخوذ اولمغله بو دخی اوج قسمدر علی قول الحکما
شراین تعبیر اولنان طمرلرقان ایله روحی محتوی اولمغله قسم اولی نبض
ممتلیدرکه مقدار طبیعیدن زیاده رطوبت حس اولنه بو صورت
روحك کثرت ووفرتنه دلالت ایدر ثانیسی نبض خالی یعنی
اولك ضدی اولمغله تجویف نبضدن حس اولنوب قلت ماسبقه
وثالثی نبض معتدل اولمغله وسط حاله دلالتلری آشکاردر جنس سابع

نبضك كيفيت جرمندن مأخوذ اولوب بودخی اوچ قسمدر اولی
نبض حاردر كه دم وروحك تجوبفی ایله زیاده كی حرارته دلالت
ایدوب ثانیسی نبض بارد برودته وثالثی نبض معتدل اعتداله دلالت
ایده جكلری محتاج تفصیل دكلدر جنس ثامن نبضك وزن حركتندن
مأخوذ اولوب ایكی قسمدر اولی نبض جید الوزندر كه صاحب
نبضك واقع اولدیغی سن وساله قیاس ایله زمان حركت وسكونی
مساوی اوله بوصورتده انبساط وانقباض جهتندن بدنك ونبضك
اعتدالنه دلالت ایدر ثانیسی نبض ردی الوزندر كه اولك عكسی
اولوب بودخی اوچ صورتده‌در اولی نبض مجاوز الوزندر یعنی
نبض صاحبنك كله جك سنی نبضی اوله مثلا صباوتده شباب نبضی
ورنده اولمق كبی وعلی ذلك ثانیسی نبض مباین الوزندر مثلا صبیانك
نبضی اختیار ادملر نبضی ورنده اولمق كبی ثالثی نبض خارج
الوزندر كه وزن حركتی انسان نبضنه بكزمیوب همان دورر جنس
تاسع نبضك كندوده موجود استوا واختلافندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمین اولمغله اولی نبض مستویدر كه نبض كندو اجزاسنده مساوی
اولور بوصورت نبضك بر بارمق التنده بركره ویا برقاچ بارمقلر تحتنده
برقاچ كره اورمسی حركتندن محسوسه اولوب حسن حال بدنه دلالت
ایدر ثانیسی نبض مختلف اولك عكسی اولوب تعریفدن مستغنیدر
جنس عاشر نبضك انتظام وغیر انتظامندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمین اولمغله اولی نبض مختلف منتظم وثانیسی نبض مختلف
غیر منتظم دیو قید وتعریف اولنمشدر لكن عند التحقیق جنس تاسع
تحتنده داخل اولمغله تعریف وتفصیلی طی اولندی بودخی نهان
اولمیه كه كتب طبیه‌ده اجناس نبضی بروجه محرر تفصیل وبیانلرینه
ارداف مركبات نبضی دخی بوصورتده ترقیم وعیان ایدرلر اولی نبض
عظیم كه نبض طویل ونبض عریض ونبض شاهقدن مجتمع لكن
هر بریندن زائد اولوب اسباب ومداولاری مذكوراتك حاوی
اولدیغی نسنه‌لر ایله اولور ثانیسی نبض صغیر كه مذكورك ضد

اجناس مركبات
نبض عظیم
وصغیر ومعتدل
وغلیظ ورقیق

ونقبضی

ونقبضی یعنی نبض قصیر ونبض ضیق ونبض منخفضدن مجتمع
لكن ناقص اولوب بونك دخی اسباب ومداولاتی بالادن منفهم اولور
ثالثی نبض معتدل كه محرر امور ثلاثه بینلرنده متوسط اولور رابعی
نبض غلیظ كه نبض عریض ونبض شاهقدن مركب لكن انلردن
زائد اولور خامسی نبض رقیق كه غلیظك مقابلی اولوب
مذكوریندن ناقص اولور سادسی نبض معتدل كه نبض غلیظ
ونبض رقیق مابینلرنده متوسط اولور آنفا ایما اولندیغی انواع
ستهٔ محررهٔ مركبه بالاده تفصیل اولنان بسائطلری دال اولدیغی
نسنه‌لره دلالت ایده جكلری محتاج اطناب دكلدر سابعی نبض
غزالی كه هنوز رفتاره قیام ایلمش آهو بچه كبی اولا بارمغه بركره
اورر ثانیا اوبله سرعت ایله قرع ایدر كه سكون ورجوعی حس اولنمیه
استراحته شدت احتیاجه دلالت ایدر ثامنی نبض موجی كه بری برینی
ولی ایدن امواج بحر كبی عظم وصغر اجزاء عروقده امتلا ایله شهوقا
وعروضا اختلاف حس اولنه رطوبته واستسقای لحمیه وذات
الریه وفالج وسكتیه دلالت ایدر تاسعی نبض دودی كه نبض
موجیدن ضعیف جه كثیر الارجل قورد جغز كبی حركت ایده
برمقدار سقوط قوته دلالت ایدر عاشری نبض نملی كه وجود
انسانده قرنجه لنمق تعبیر اولنان حالتده كمال صغر وتواتر ایله حركت
ایده زیاده سقوط قوته وقربیت موته دلالت ایدر حادی عشری
نبض منشاری كه دستره تیشلری كبی اشاغو ویوقارو لكن صلب
حركت ایده ورم حار عظیمه وذات الجنبه دلالت ایدر ثانی عشری
نبض ذنب الفار كه دم موش كبی احد طرفینی اینجه وآخری قالن
حركت ایده یعنی درت بارمق ایله نبض قبض اولندقده اختلاف
اجزاسندن یا اصبع اولی زیاده وثانیسی اندن نقصان وثالثی دخی
نقصان ورابعی جمله‌دن نقصان قرع ایلیه ویا مذكورك عكسی یعنی
اول نقصاندن بدأ ایله تزاید اوزره قرع ایلیه بو نبض قوت بدنك
كندبكجه ضعیف اولمسنه دلالت ایدر ثالث عشری نبض ذو الفترت كه

نبض غزالی
وموجی ودودی
ونملی

نبض منشاری
وذنب الفار
وذو الفترت
ودافع ومسلی
ومائل ومرتعش

حركت متوقع يعنى منتظر ايكن ساكن اوله برنسنه دن يوريلوب عاجز
اولمغله قوتك ضعف واسترخاسنه دلالت ايدر رابع عشرى نبض واقع
فى الوسط كه مذكورك ضدى يعنى سكونى كوزه ديلور ايكن متحرك
اولسه حرارت شديده يه دلالت ايدر خامس عشرى نبض مسلى كه
ذنب الفاركبى اصبع اولدن بدأ وزياده ايله ايكنجى بارمغه وارر واندن
اصبع رابعه نقصان ايله وارر يعنى اورطه سى قالن ايكى باشى اينجه اولور
سادس عشرى نبض مائلكه مذكورك عكسى يعنى طرفينى قالن
واورطه سى اينجه اولور بونلار ذنب الفاره مشابه اولملرى ايله جميع
احوالده آنك كبيدرلر سابع عشرى نبض مرتعش كه رعشه كبى
حركات غيرطبعيه حس اولنوب دائما دترر ثامن عشرى نبض ملتوى كه
خيط ملتوى يعنى بوكلمش ايب كبى قوريلور نبض منبج دخى
بوقسمندر انواع اخبرلرك جمله سى سوء حال بدنه دلالت ايدر
فيلسوف شرف الدين چغمنينك قانونچه نام رساله سنده تحرير وبيانى
اوزره على الاتقان انواع نبض انسانينك كافۀ احوالى بومحلده ختام
پذير اولدى لكن موجز نام مؤلفده مذكوراندن فضله ايكى
صورت فرع نبض دخى بيان اولنمشدر اولى ذنب منقضبه كه
ذنب الفار اقسامندن اولوب حركتنك برى آخره موافق اولميوب
يعنى حد واحدده طورميوب كندكجه اينجه لرك حركتنى حس ده
عجز درجه لرينه واره ذنب الفارك خطرى دركار ايكن محرر اندن
اشكل اوله جغى اشكاردر ثانيسى نبض مطرقيكه ضربنه اصبع واحد
كفايت ايلميوب عرض نبض ايكى بارمق ايله تمام اولور بوصورت
بالاده محرر نبض عريض انواعندن اولمق غير بعيدر * ننى * زنان
اطفال كهواره سين تحريكده اينجه اغازه ايله ايلدكلرى نغماتك اسمى
فارسيده مداول وضم ومدنون ثانى ايله نانودن غلط اولوب عربيده فتح نا
وسكون ها وكسر ومد ميم ايله تهميم ديرلر * نوازل * مقدم دماغدن نازل
اولوب زكام تعبير اولنسان علت مشهوره نك اسمى عربيده فتحتين ايله
نزلات دن غلط اولوب فارسيده ضم خاء معجمه ومد شين ايله خشام ديرلر

نبض ملتوى وذنب الفار المنقضبه ومطرقى على قول صاحب الموجز

* ننى *

* نوازل *

خفى

خفى اولميه كه فتح نون ولام وسكون زا ايله نزله كه انفدن نزولى ايله
زكام ديرلر جمعى بروجه محرر نزلات كلور حفظنا الله تعالى واياكم مشهور
اولان نوازل ناس اوزرينه نازل شدايد دهر بوقبيلدن برشديده
معناسنه نازله نك جمعيدر فائده سوء معده دن مقدم دماغه صعود
ايدن بخاردن حاصل رطوبت كه نزله تعبير اولنور اكر طرف انفدن
نازل اولور ايسه زكام ديرلر واكر چشم واذنه نازل اولور ايسه وجع عين
وكوش اوله جغى كورب ايشتمه محتاج دكلدر واكر حلقومه نازل
اولور ايسه خناق واكر صدوريه يه نازل اولور ايسه سعال ديرلر * نوبت
برآدم غيرك مقامنه قائم اولمق يعنى احدهما آخرك محلنه كلمك معناسنه
ضم نون واخفاى واو ايله مستعملدر عربيده فتح نون وسكون واو ايله
نوبت دن غلط اولوب فارسيده لفظ مرقوم اعراب محرر ايله اوج
معنايه دلالت ايدر اولى نقاره كه زمان اسكندرده بهر روز اوج دفعه
وعهد سلطان سنجرده يوميه بش دفعه چالينور ايمش بونقاره دن
مراد طبل وكوسدر ثانيسى بيوك چادر ثالثى پاس يعنى بكلمكدر
نوبهار * ايلك باز ديو مشهور فصل معروفك اسمى يكى چچك وقتى
معناسنه مستعملدر اكرچه لسان فارسيده فتح با ايله بهار انواع شكوفه
وازهاره دلالتى اشكاردر لكن مقابلى كوز فصلنه كهنه بهار اطلاقندن
نوبهارده بهار ياپراق معناسنه اولديغى بديداردر عربيده وقت
مرقومه فتح را وكسر ومد با ايله ربيع ومقابلنه اعراب محرر ايله حريف
ديرلر پوشيده دكلدر كه بهار ياپراغك اسم موضوعى اولوب چچكه
وفصل مرقومه يالكز بهار اطلاقنده مجاز اولور ياپراق معناسنه برك
استعمالى مجاز اولديغى كبى زيرا برك لوازمات ومهماته اطلاق اولنور كه
لسان تركيده براق تعبير ايدرلر حتى بين الاعجام مالزمۀ سفريه يه برك راه
ديرلر لمؤلف الفقير قطعه بركون سحاب فيض خدا رشحه بار اولور
محنت كشيده نخل امل نوبهار اولور وقت ربيع حكمت يزدانه قيل نظر
يعنى بوحال تسليت غمكسار اولور * نوروز * بهر سنه ايكى كونه تعبير
اولنور كه اولى تقاويم سنويه ده نوروز سلطانى ديو محرر اولديغى اوزره

تحقيق اصل زكام ووجع العين واذن وخناق وسعال

* نوبت *

* نوبهار *

تحقيق معناى بهار

* نوروز *

فروردنغاه جلالینك ابتداسی وفی زماننا شهور رومیه‌دن شهر مارتك
طقوزنجی کونیدرکه بین الاعجام نوروزکوچك ونوروز عامه تعبیر ایدرلر
ثانیسی تقاویم تحریری اوزره ینه ماه فروردینك اون طقوزنجی کونیکه
نوروز خوارزمشاه تعبیر اولنور قدیمده ماه مرقومك التنجی کوننه
اعتبار اولنور ایمش اول کونه بین الاعجام نوروز بزرك ونوروز خاصه
دیرلر ایمش ویوم جدید معناسنه موضوع لفظ نوروزی تعریب ایدوب
عربیده ضم نون وسکون یا ایله نیروز دیمشلردر نوروز سلطانی
تعبیر اولنان نوروز عامه نیر اعظم شمس برج حملك نقطه‌سنه که
صفر درجه‌سنك اول دقیقه‌سنك اول ثانیه‌سنك یعنی کمال دقت ایله
تا اول عاشره‌سنه تحویله دیرلر یوم مرقومه نوروز تسمیه‌سنده ایکی
وجه مرویدر اولی جناب حضرت خالق بیچون دل برهانه ما کان
ومایکون عالمی وابینا وسیدنا ادمی اول کونده خلق وایجاد
بیورمشلر وسیارات سبع یوم مرقومده جمله‌سی کندو بیتلرنده بولنوب
اول کونده دوران وحرکته مأمور اولمشلر حاوندمیرك خلاصة
الاخبار مترجمی روضة الصفا مؤلفی محمد کمالی قولنه نظرا شکل
فلك اول آنده بوصورتده ایمش

زایچهٔ طالع نفخ روح ابینا ادم صلعم

دلو / حوت / مشتری	زحل جدی	قوس / عقرب
حمل مریخ	طالع وقت نفخ روح ادم علیه السلام بقول او	زهره میزان
ثور / جوزا	سرطان قمر	عطارد سنبله / اسد شمس

وجه تسمیهٔ نوروز اول حرف الجیمده تفصیل وبیان اولنان جمشید
شاه کشت وکذار ایدرك بلدهٔ ازربایجانه کلدکده اول موضعی
استحسان ایتمکله جانب شرقه متوجه بر مرتفع وعالی محله مرصع
ومزین تخت وضعنه امر ایدر وکندو دخی البسهٔ شاهانه ومجوهر
ومشعشع تاج ایله تخته جلوس وطلوع شمسده تخت وتاج وسائرك ضیا
وشعاعی اطرافی غرقهٔ نور ایتمکله هر کورن تیمن واستسعاد ایدوب
این روز نوست دیملری ایله کثرت استعمالدن نوروز اولمشدر نوروز
ثانی که نوروز خاصه‌در بونك دخی وجه تسمیه‌سی ینه شاه مرقوم
بو کونده سریر سلطنته جالس اولوب بالجمله ارکان دولتی وعموما
بنده کان سلطنتی جمع ایدوب قواعد حسنه وقوانین مستحسنه‌یه
کمال رعایتلرینی شپارشه اردافا جمله‌یه خطاب ایدوب دنیوی واخروی
نصایحدن صکره اشبو کونی ضبط وهرسنه عید ایلکز مطلوبمدر
دیدکده جمله‌سی تلقی بالقبول ایدوب یوم مرقومه نوروز بزرك
وخاصه تسمیه ایلمشلردر استطراد نوروز شمسك نقطهٔ حمله
تحویلندن عبارت اولوب ایام واوقاتنه سنهٔ شمسیه اطلاقی وسنهٔ
رومیه ایله تفاوتی لزومندن هر درت سنه‌ده بر کون کبیسه اعتباری
بوندن اقدم بالمناسبة کلم الناس علی قدر عقولهم مفادی علی العمیا
بیان اولنمش ایدی لکن نوروز مارتك طقوزنجی کونی اولمسه سنك
کنه وحقیقتنه عوام ناس دکل خواصدن عد اولنوب علم نجومده مهارت
ادعی ایدن ذواتك دخی عدم علملرینه مبنی کمال دقت وتحقیق اوزره
بیانه مبادرت اولندی کتب شرعیه وسائر مجلدات حسابیه‌ده سنهٔ
شمسیه بروج اثنی عشریه یعنی قطعه حمل وثور ایله جوزاده اولور
فصل بهار سرطان واسد وسنبله‌ده یازه مدار اولدی کوز موسمی
میزان ایله هم عقرب وقوس جدی ودلو ایله وهم حوتده شتا ابتدی
قرار مصداقنجه اولوب ایامی اوچ یوز التمش بش کون وربع کوندر یوم
کیجه سنه‌دخی شامل اولمغله ربع مرقومدن مراد التی ساعت اوله‌جغی
محتاج تفصیل دکلدر اماسنهٔ عربیه یعنی قمریه‌نك شهوری اون ایکی

تحقیق وتدقیق سنهٔ شمسیه وقمریه

وایامی اوج یوز اللی درت کون وثلث کون وثلث عشر کون اولدیغی مصرحدر وضبط ابتداسی وفی الجمله تفصیلی تاریخ تحریریمز ذیلنده مرور ایلدی عند اهل الشرع رؤیت اهله یه موقوف اولمغله ایام شهوری بعضا اوتوز وبعضا یکرمی طقوز اولدیغی معروفدر لکن متوالیهٔ درت ماهدن زیاده اوتوز وینه متوالیهٔ اوج ماهدن زیاده یکرمی طقوز اولمدیغی اهل حساب عندلرنده مثبت ومبرهن اما هلالی ستر ایدر سحاب واقع اولور ایسه وان غم علیکم کملوا الثلاثین قول شریفی ایله عمل اولنه جغی معلومدر ونزد حسابیونده سیر قمر درجه بدرجه مضبوط اولمغله فقهای کرامك مختارلری مار البیان ایام وجزء ایامه مطابق وموافق اولور اما اهل حسابك سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه دیو زیج الوغ بك ابن کرکاندن استخراج ایله استعمال ایلدکلری سنهٔ شمسیه شسه ه مط نه ا در زیرا زیج مرقومده سنهٔ شمسیه ٣٦٥ م ید لج ر له دیو محرردر اولا رابعهٔ ایام اولان اوتوز ایکی یکرمی درده ضرب اولندقده یدی یوز التمش سکز حاصل اولوب بعده التمشه تقسیم اولندقده اون ایکی صحیح ثالثه وفرق سکز کسر رابعه باقی قالور رابعه جزلا یتجزی اولدیغنه مبنی هر سنه ده اون ایکی رابعه فرضی ایله التمشه رسیده وثالثه یه مرفوع اولمغله اون اوج ثالثه تکمیل اولور کذلك ثالثهٔ ایام یدی عدد دخی یکرمی درده ضربدن حاصل یوز التمش سکز اوزرینه رابعه دن حاصل اون اوج ضمی ایله یوز سکسان بر عدده بالغ اولدقده ینه التمشه تقسیم ایله اوج ثانیهٔ صحیحه وبالاده محرر بر کسر ثالثه هویدا اولور کذلك ثانیهٔ ایام اوتوز اوج یکرمی درده ضربدن حاصل یدی یوز طقسان ایکی یه ثالثه نك مرفوعی اوج ضم ایله یدی یوز طقسان بش اولوب عمل مرقوم ایله ینه التمشه تقسیمده اون اوج دقایق وینه بالاده مذکور اون بش کسر ثانیه ظاهر اولور کذلك اون درت دقایق ایام دخی یکرمی درده بعد الضرب اوج یوز اوتوز التی حاصل ضربه اون اوج مرفوع ثانیه ضم اولندقده اوج یوز قرق طقوز دقایق حاصل اولمغله بو دخی

ساعت

ساعت اولمق ایچون ینه التمشه تقسیمده بش ساعت صحیح وقرق طقوز دقایق کسر هویدا اولمغله بالاده محرر حسابه مطابق سنهٔ شمسیه اوج یوز التمش بش کون وبش ساعت وقرق طقوز دقیقه واون بش ثانیه وبر ثالثه اوله جغی اشکار اولور اما سنهٔ رومیه اسکندر بن فیلقوسك فوتندن معتبر ور اس سنه سی تشرین اول ٣١ وتشرین ثانی ٣٠ وکانون اول ٣١ وکانون ثانی ٣١ وشبات ٢٨ ومارت ٣١ ونیسان ٣٠ ومایس ٣١ وحزیران ٣٠ وتموز ٣١ واغستوس ٣١ وایلول ٣٠ اولمغله ایامی اوج یوز التمش بش کون ایدر رأس سنه لری میزان برجنده واقع اولوب ایام وشهورلری عربیه مثلاو بعضا صیف وبعضا شتاده واقع اولمسون ایچون علی ماهو المشهور سنه ده التی ساعت حسابی اوج سنه ده اون سکز ساعت تفاوتدن دوردنجی سالده یکرمی درت ساعت جمع اولمسیله شباطی یکرمی طقوز عد ایله بر کون کبیسه اولور والتی دفعه ویدی دفعه بو صورتده کبیسه اولدقدنصکره بر دفعه کبیسه بش سنه ده اولور بو تفصیل ویانمزی احاطه ممکن اولور ایسه بروجه محرر کبیسه لر ایله سنهٔ شمسیه وسنهٔ رومیه احدهما آخردن مفارقت ایلیه رك اسکندر مرسومك تاریخ مرقومی اول وضعندن تا بو وقت ما نوروز مارتك طقوزنده واقع اولمسی امر محال اوله جغی بی ریب وکمان اشکار اولور تنویر سند جنت مکان سلطان بایزید خان علیه الرحمة والغفران حضرتلرینه تقدیم اولنان طقوز یوز بش سنه سی تقویمی نزدیمزده محفوظ اولمغله سنهٔ مرقومه ماه شعبانك اونجی چهارشنبه کیجه سی غروب افتابدن طقوز ساعت قرق اوج دقیقه واوتوز ثانیه مرورنده تحویل شمس بنقطهٔ حمل واقع اولوب فرداسی یوم مرقوم چهارشنبه مارتك اون برنجی کونی نوروز اولدیغی مقیددر بو دخی مستور اولمیه که سنهٔ شمسیهٔ حقیقی اوفاقی که اوج یوز التمش بش کون وبش ساعت وقرق طقوز دقیقه واون بش ثانیه وبر ثالثه در سنهٔ رومیه ازمانی اولان اوج یوز التمش بش کون والتی

ساعت ایله موازنه اولندقده بهر سنه اون دقیقه وفرق درت ثانیه
واللی طقوز ثالثه کسر باقی قالور کسور باقیه سنینه ضرب اولندقده
یوزاوتوز درت سنه ده یکرمی درت ساعت ویکرمی یدی ثانیه وفرق
التی ثالثه حاصل اولمغله تقریبا یوم واحد فرض اولنوب مارت
برکون مقدم اولور انفامارالبیان تقویم قدیم الفضل للمتقدم مصداقی
اعتباره لایق اولمغله حاوی اولدیغی طقوز یوز بش ساله یوزاوتوز
درت ضم اولندقده بیك اوتوز طقوزه بالغ اولمسیله اول سنه نوروز
مارتك اوتنجی کونی اولمق لازم کلور بنه عدد مرقومه یوزاوتوز درت
ضم اولندقده بیك یوز یتمش اوج سنه سنده نوروز مارتك طقوزنده
وله جغی اشکاردر فی الحقیقه سنهٔ مرقوم ماه شعبانتك ایکنجی خمیس
کونی که مارتك طقوزیدر طلوع شمسدن صفر ساعت فرق سکز
دقیقه مرورنده افتابك نقطهٔ حمله تحویلی کورلمشدر * نیشابور *نیشابور*
جرجان اقلیمنده مرو وهرات ودامغان وجرجان ایله بینلرنده اوناو
مرحله اولوب بالنسبه جیحون وبحر خزره قریب بلدهٔ کبیره
مشهوره نك اسمی فارسیده اصلی ایکی جزءدن مرکب نه شاپور اولوب
بین الاعجام حذف ها ایله نشابور دخی دیرلر لکن نیشابورك استعمالی
شایع اولدیغنه مبنی تعریب اولنوب فتح نون وسکون یا ومدسین مهمله
ایله نیسابور دیمشلردر ترکیب مرقومده واقع کسرنون واظهارها
ایله نه فرس قدیمده شهر معناسنه اولمغله شهر شابورشاه دیمك واور
بلدهٔ مرقومه نك طولی فح وعرضی لا درجه دن بانیٔ شهرشاه
مسفور ملوك ساسانیانك ایکنجیسی شابور بن اردشیر اولوب بلدهٔ
مرقومه دن غیری شابور عراق وشاپور فارس وتستر نامنده اوج
شهر دخی بنا ایلدیکی تواریخده مسطوردر استطراد یا ایله
نیشابورك صحیح تعریبندن ظاهر وحذف یا وکسر نون ایله نشابورك
استعمالی نه دخی کاتبینك مشهور کل قصیده سنده واقع بیتی
شاهددر بیت همچو بلبل از کلستان نشابورم ولی خار کلزار
نشابورم من وعطار کل بیت مرقومك سبب انشاء وانشادی نوع

لطافتی حاوی اولمغله بیانه خامهٔ سیه جامه وعباسی عمامه جنبان اولدی
قائل بیت شاعر نادره کو کاتبی ملوك عجمدن شروان شاه ندماسندن
ایمش ع اطارلر تاشی البته درخت میوه دار اوزره مصداقی
ارباب هنره مستولی حسودان بدکویان نزد شاهیده دائما قدح وذم
ایله دزد شعرا وخاییده کودیمه دن خالی اولمازلر ایمش شاه قدردان
ودل آکاه رغما علی انوف الاعداء فصل کل اولمغله نوزمین بهاریه
برقاچ بیت کل ومل وصفنده کویا اولمسنی امر ایدر طرف شاهیدن
مأمور شخص جست وجو ایده رك کاتبی بی حمامده برکل اندام ایله
همراز اولوب امر شاهی یی افاده سنده دران ساعت طشره
چقوب مباشر ایله همپار خسودهٔ خاکپا اولور ایکن استحضار
ایلدیکی ابیاتی یولده تحریر ایده رك حضور شروان شاهه واصل
اولدقده طبق فرمودهٔ شاهی دور ودراز مذکور کل قصیده سنك
انشادینه اغاز ایدر اثنای تغزلده مخالفلرندن بری برای تغلیط
ای کاتبی تو از کجایی وعطار از کجاست سؤالنه بلا تلعثم بالاده
محرر همچو بلبل بیتی ایله جواب داد اولوب بلافاصله بنه قرائت
ایدر ایکن حساد بدنهاد صماخ شاهه القا ایدرلر که دست شعر بفکرزده
اولان الدوانده ابریسمدن ایشلنمش کل نقشنه دخی بربیت امر
بیورلسه کاتبینك هنری ظاهر اولور شاه دخی الدوانی فارشو طوتوب
بوکا دخی بر مضمون اولسه دیر دیمز کاتبی بلا توقف بنه اول بحر
وردیف وقافیه ده بیت زهره ابریشم دهد از چنك تادوزد
سهیل بازد اران تا بر پهلهٔ بلغار کل دیوب پهلهٔ بلغاری
دریدن اولان صیاد الدوانه دیرلر قصیدهٔ بلیغه یی بعد التکمیل
درجیب اولان تسویدی اخراج وحضور شاهه تقدیم ایدر
بیتین محررینك عدم وجودندن بدیهة وارتجالا انشاد اولندیغی
آشکار وتقریر مباشر ایله ماعدانك دخی بادر رکاب ترتیب اولندیغی
پدیدار اولمغله شروان شاه بغایت فرحناك اولوب جائزهٔ قصیدهٔ
دوازده هزار دینار احسانه اردافا کاتبی یی ملك الشعرا عنوانی ایله

قصهٔ لطیفهٔ
کاتبی المشهور

جمله‌ٔ حساد ینه بلکی عموما ارکان دولتنه تقدیم ایله صدر دیوانده قعود ینه
امر ایلمش العهدة علی الراوی وبلده‌ٔ نه‌شاپوردن فنی چوق علما
وفحول نشأت ایلمشدر اراذن جمله متداول ایادیٔ ناس مجمع الامثال
وسامی فی الاسامی نامان نفیسه‌لر مؤلفی ابو الفضل احمد بن محمد بن احمد
بن ابراهیم المیدانی علیه الرحمه بلدهٔ مرقومه ده باب میدان زیاد بن
عبد الرحمن نام محله ده متولد و بش یوز اون سکز سنه‌سی شهر رمضانک
یکرمی بشنجی کونی ینه اول محلده خاک غفرانه متوسد اولمشدر
وتألیفات انیقه و رساله‌ٔ مشهوره صاحبی مجمع البحرین شریعت وطریقت
ومنبع النهرین فضیلت وحقیقت ابو القاسم عبد الکریم ابن هوازن
بن عبد الملک ابن طلحة بن محمد الشهیر بامام قشیری بلدهٔ نه‌شابور
نواحیسندن استوا نام ناحیه ده اوچ یوز طقسان التی سالی شهر
ربیع الاولنده قدم نهادهٔ کهوارهٔ وجود اولوب سواد جسیمهٔ
نه‌شابوره تحصیل علوم ایچون عزیمت وعلوم ظاهره ده باهر القابلیت
اولدقلرندن غیری یکانهٔ آفاق الشیخ ابو علی الدقاقدن اخذ دست
اجازت ایدوب درس و وعظ ونصیحت وارشاد سالکینه همتلری
مصروف ایکن درت یوز التمش بش سنه‌سی شهر ربیع الاخرنده شهر
نه‌شابورده واصل رحمت رحمان اولوب عزم گلزار جنان ایلمشلر
نسبتلری ضم قاف وفتح شین وسکون یا ایله قشیر بن کعب دیو مشهور
قبیله‌ٔ کبیره‌یه‌در نفعنا الله تعالی به جمیع علل واسقامه علاج بر الساعه
مشهور ومجرب آیات شفا امام قشیری علیه الرحمه جنابلرندن
دور دراز قصهٔ پرحصه ایله مروی‌در مسلم جمیع مسلمین اولمغله طی
اولندی آیات شریفهٔ شفا سورهٔ شریفهٔ توبه ده بسم الله الرحمن
الرحیم ویشف صدور قوم مؤمنین وسورهٔ شریفهٔ یونسده
بسم الله الرحمن الرحیم وشفاء لما فی الصدور وسورهٔ شریفهٔ نحلده
بسم الله الرحمن الرحیم فیه شفاء للناس وسورهٔ شریفهٔ اسراده
بسم الله الرحمن الرحیم وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین
وسورهٔ شریفهٔ شعراده بسم الله الرحمن الرحیم واذا مرضت

بیان مسقط رأس صاحب مجمع الامثال احمد میدانی وحضرت امام قشیری

آیات شریفهٔ شفا

فهو

فهو یشفین وسورهٔ شریفهٔ فصلتده بسم الله الرحمن الرحیم
قل هو للذین امنوا هدی وشفاء آیات محررهٔ مکرمه‌یی مکشوف العیون
مع البسمله والطهارة الکامله برپاک ظرفه مداد مستعمله ایله
زعفران دخی اعلا اولور کتابت ایدوب اوزرینه بر مقدار
ماء طاهر اضافه وکاسه‌یی اطرافنه تحریک ده آب صاف آیات
شریفه مدادی ایله تماما مشرف اولدقده مریضه اسقا اولنسه
باذن الله تعالی شفا بولوب دران ساعت فائده‌سی مشاهده‌در خصوصا
قرق نفر ذات اول ابک اوزرینه بر فاتحهٔ شریفه قرائت ایدوب
اوفورهلر کرارا ومرارا تجربه اولنوب بحمده سبحانه تأثیری مشاهده
اولندی * نیمتن * نصف بدنه کفایت ایدن ثوب معروفک اسمی
صاحب فرهنک شعوری قولی اوزره فارسیده کسر نون وسکون
یا ومیم وفتح تا ونون واخرده هاء اختصاص ایله نیمتنه‌دن غلط اولوب
عربیده کسر غین وتخفیف لام ایله غلاله دیرلر استطراد کسر نون
وسکون یا ایله نیم نصف یعنی یارم وفتح تا وسکون نون ایله تن بدن یعنی
کوده معنالرینه اولمغله مفاد ترکیب یارم کوده دیمک اولور لکن لسان
فارسیده مرعی قاعده‌یه مبنی معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمیهٔ
نقل ایچون آخرینه هاء اختصاص الحاقی ایله نیمتنه اوله جغی اشکاردر
زیرا نیمتن مرقومک مدلولی یارم آدم صورتنده بر نوع مخلوق اولدیغی
اکثر فرهنکلرده مبیندر مخلوق مرقوم علی قولهم بحر محیط جزایرندن
مسکون اولمیان جزیره‌لرده موجود نصف انسان شکلنده بر نوع حیوان
ایمش یعنی بر کوزی وبر قولاغی وبر الی وبر ایاغی اولوب نصف
یمینی ارکک ونصف یساری زن ایکیسی بر یره کلدکده تمام بر آدم
صورتنی نمایان اولور ایمش وقت مفارقتنده یکپا ویکدست ایکن
بغایت چابک روو خونریز ایمشلر بو دخی مستور اولمیه که بر وجه
محرر لسان عربیده فتحتین ایله بدن وفارسیده تن وترکیده کوده
تمام اعضای مشتمل اولمیوب باش وال وایاق بونلرک مسمالرندن خارج
اولدیغنه نظرا اعضای محرره‌یه اطراف بدن استعمالی شاهددر

* نیمتن *

مطلب بدن

تمام اعضایی مشتمل اولوب زبان دریده جان تعبیر اولنان روح
مداول جسد — حیوانی نك قالبنه لسان عربیده فتحتین ایله جسد وفارسیده مدكاف
عربیه وسكون ویا كسر لام وفتح با ایله كالبد دیرلر تركیده لسانمز
اولمغله تعبیرینی اوله مدق بودخی فراموش اولنمیه كه لسان عربیده
كسر جیم وسكون سین ایله جسم جسد محررك مرادفی اولدیغی كبی
لسان فارسیده فتح بای عجمیه وسكون یاو فتح كاف ایله پیكر دخی كالبد
محرر مرادفیدر. لكن كالبدده هیئت وشكل وصورت معتبر دكلدر
* نیدنده * — نیدنده * اكثر خرقه لرده وبعضا ایكی قطعه یی بربره ربط ایچون خیاطه
ایلدكلری احدهما اخردن بعید تكبشلك اسمی. فارسیده كسر نون
اول وفتح كاف ودال وسكون نون ثانی ایله نكنده دن غلط
اولوب عربیده فتح شین ورا وجیم وسكون میم ایله شمرجه دیرلر

❋ حرف الواو ❋

وافق شن طبق — وافق شن طبق * امثال عربدن مثلین موافقین وقوعنده ضرب اولنان
مثل مشهور اسم قبیله ملاحظه سیله بلا تاء تأنیث طبق استعمالی
مسموع ومرئیدر عربیده صحیحی طبقه اولدیغی تفصیل آتی البیاندن
منفهم اولور مثل مرقومك اصلنده اختلاف اولنمشدر مجمع الامثال
تحقیق مثل مشهور وافق شن طبق — جامعی الشیخ احمد میدانی روایتی اوزره شرقی بن قطامی قولی
شن دهاة عربدن برشخصك اسمی اولوب والله لاطوفن حتی اجد
امرأة مثلی فاتز وجها. دیو حلف بالله ایلمش بناء علیه دور قصبات
وقرادن خالی اولیوب اثنای طریقده بر دهقانی اعرابیه رفیق اولوب
كیدر ایكن شن رفیقنه خطاب ایدوب انحملنی ام احملك دیدكده
دهقانی یا جاهل ایكی راكب خیل بری برینی نیجه یوكلنوب كوتوررر
جوابنده سكوت ایدر بعد زمان بر لطیف سنبله سی ظاهر تارلانك
پیشكاهنه وصوللرنده ینه شن خطاب ایدوب اتری هذا الذرع اكل
ام لا دیدكده رفیقی غضبه كلوب بهی احمق میدانده سنبله سی وسائری
موجود ایكن اكل اولنمش میدر سؤالی اولانه حالده اولدیغی مرئی
وثانیا قریه مزاها لبسی حیوانمی كه قصل اكل ایدلسونلر دیو رد جوابنده

ینه شن سكوت ایدر بعده قریه رفیقه تقربلرنده برجنازه یه تصادف
اولندقده شن ینه سؤال ایدركه اتری صاحب هذا النعش حیا اومیتا
رفیقی زیاده غضبناك اولوب بره اجهل واحمق مدة العمر سنك كبی
نادان كورمدم حی اولانی قنقی بلدده قبره القا ایدرلر دیو جوابنه ینه
شن سكوت ایدر وقتا كه قریه یه دخوللرنده شن مفارقت مراد
ایلدكده رسم عرب اوزره حق رفاقته مراعة دهقانی اول كیجه
خانه سنده مهمان اولمسنی رجا ایدر والحاصل بعد النزول صاحب خانه
اولاد وعیالی ایله ملاقی اولدقده غرائب دهردن بو كیجه بر مسافر عزیز وار
دیه رك ماجرایی علی ماجری نقل وبیانه آغاز ایدر ایكن عاقله ورشیده
طبقه نام كریمه سی سمع اذعان ایله كوش ایدوب بعد التكمیل بهی پدر
جاهل واحمق ونادان مسافر دكل جنابكز اولمق كرك زیرا جمله كلامی
حق وصوابدر اولا انحملنی ام احملك قولندن مراد اتحدثنی
ام احدثك حتی نقطع طریقنا. وثانیا اتری هذا الذرع اكل ام لا قولندن
مراد هل باعه اهله فاكلوا ثمنه سلفا ام لا وثالثا جنازه سؤالندن مراد
بو میت اردنجه خیر ایله ذكرینی احیا ایده جك نسنه ترك ایلدیمی دیمك
اولدیغی آشكاردر دیدكده صاحب خانه فرحناك طشره شنك یاننه
كلوب جنابكزدن اثنای طریقده وقوع بولان سؤاللرك جوابی دیه رك
علی الترتیب تقریر وافاده سنده شن نعم توجیهلری بونلار وسؤالدن
مرادم دخی بو ایدی ایكن بو سوزلر سنك دكل موجه وقائلی هر كیم
ایسه راست سویله دیو یمین ویرر صاحب خانه دخی بلی طبقه نامنده
فریده دهر بر جكر پاره م واردر انك قریحه صبیحه سندن نشأت
ایلدی جوابنده شن بن قتی چوق زماندر بویله كندومه موافق نادره
دهر بولدقجه تزوج ایلرم دیو قسم بالله ایلمش ایدم الحمد لله مرادم
حاصل اولدی دیو صاحب خانه یه داماد اولمغی رجا ایدر بعد القبول
عقد ورسم عرب اوزره تزویج وسور وسرورك فرداسی نیركه كلان
جیل وجیران شنی مشاهده ایلدكلرنده یك زبان وافق شن طبقه
دیدیلر. ن مثل قالمش واصمعی قولیكه هم قوم كان لهم وعاء ادم

قتشنن فجعلوا له طبقا فوافقه فقيل وافق شن طبقه در يعنى واضع
مثل بر قوم در كه انلارك قورمش اديكى يعنى مشبندن بر قربه لرى
وار ايدى اغزيني سد ايچون بر قپاق تدارك لرنده موافق كلمكله وافق
شن طبقه ديمشلر وابن كلبى روايتى طبقه بنى ايادن بر قبيلهٔ جسيمه
اولوب وقبيلهٔ كبيرهٔ شن دخى شن بن افصى بن عبد القيس قبيله سى
اولمغله شن قبيله سنه قبيلهٔ طبقه دن ماعدا قبايل عرب مقاومته
عديم الاقتدار اولدقلرندن مثل ضرب اولنمشدر خفى دكلدر كه
موردين محررينده يعنى اسم مرأه ونام قبيله اولديغنده طبقه نك آخرنده
واقع تاء مقفل تأنيث ايچون اولديغى آشكار در اما اصمعى قولى
قربه قپاغى اولديغى صورتنده فتحتين ايله طبق غطاء كل شئ اولمغله
آخرنده كى ها ضمير بارز متصل اولوب شن مرقومه راجع اولور

غريبه ومثل
احدى بنات
طبق

استطراد محرر اولان لفظ طبق سلحفات يعنى قابلو بغانك كنيه سى
اولمغله على زعم العرب حيوان مرقومه نك طقسان طقوز يومرطه سنده
كند و بچه سى ظهور ايدوب بيضهٔ واحده يعنى يوزنجى يومرطه دن
بر سياه حيه بروج ايدرايمش بناء عليه بنلرنده داهيه يعنى بلايه احدى
بنات طبق مثلى شايعدر * ورى * ممدودا خلف يعنى ارد معناسنه

* ورى *

وراى پرده تعبيرى بغايت شايعدر عربيده اضداددن اولمغله امام
وقدام يعنى اوك وارد معناسنه دخى دلالت ايدوب الف ولام ايله تعريف
اولنه رق الورى اطلاق اولنوب فارسيلرى كسر ومد باى عجميه وفتح
باى مرقومه وسكون سين ايله پيش وپس اولور فائده لفظ مرقوم

تحقيق معناى
لفظ وراء
بالقصر والمد

قصر ايله اولور ايسه مخلوق معناسنه دلالت ايدر بر وجه محرر مد ايله
اولديغى صورتنده لماتوارى عنك دن اسم اولور يعنى سندن مستور
ديمكى افاده ايدر قدام وخلف يعنى اوك وارد سندن مستوردر زيرا
هر پيشك پسه وهر پسك پيشه انقلابى جائز اولمسى هر برشينك مستقبلى
مستقبل ومستدبرى ماضى اولمسندن ظاهر اولور وآزرى قولى اوزره
وراء ما استتر عنك معناسنه اولوب معنيين محررين دن هر بر ينه على حده
وضع اولنمق ايله كندوسنده معناى استتار موجود اولور قول مار البيان

صاحب كشاف جنابلرينك دخى مختارى اولديغى فراموش اولنميه
لفظ وراءده ظرفيت در كار اولمغله قول جمهور اوزره حرف من اثبات
واسقاط اولنمسنده فرق يوقدر يعنى من ورائه ووراءه كلامى صليت
من خلف الامام وخلفه ومن قبل اليوم وقبله كبى در لكن علمادن
بعضيلر سورهٔ شريفهٔ حجراتده استعيذ بالله ان الذين ينادونك من وراء
الحجرات ايت كريمه سنده منك اثبات واسقاطنى فرق بيورمشلردر
صورت اسقاطده منادى له ايله منادى اولان كمسنه لرك ايكيسى بردن
مثلا وراء حجره ده مجتمع اولمق جائز اولور عكسى يعنى منك اثباتنده
اجتماعلرى جائز اولماز زيرا وراء دخول من ايله ابتدا غايت ايچون
اولمغله مبداء ومنتهى نك اختلافنى موجب اولور تفصيل راتقانى
اراده بيورنلر كتب تفاسير شريفه يه مراجعت بيورسونلر وقرآن كريم
وفرقان عظيمده جمع وارد اولان لفظ وراء امام معناسنى افاده بيوروب
سورتين شريفتين مؤمنون ومعارجده استعيذ بالله فمن ابتغى وراء
ذلك فاؤلئك هم العادون آيتين كريمتينده واقع اولانلرى مفسرين كرام
سوى ذلك ايله تفسير بيورمشلردر * ورورايمك * الفاظ مكرره دن

* ورورايمك *

كثير السؤال يعنى برشيئى تكرار بتكرار صورمق معناسنه مستعملدر
فارسيده كسر واوين وسكون رائين ايله وبروبردن غلط اولوب عربيده
فتح وتشديد همزه ايله سأل ديرلر * وسط * اورطه معناسنه دلالتى

* وسط *

معروف لكن لسان عربيده اتساع در كار اولمغله هر برشيئك تمام
اورطه سنه فتحتين ايله وسط واورطه طرفلرينه فتح واو وسكون سين
ايله وسط اطلاقنده بين العلماء الساكن متحرك والمتحرك ساكن كلامى
زبانزددر فارسيده على العموم كسر ميم ايله ميان ديرلر خفى اولميه كه
فتحتين ايله وسط فى الاصل مساحه ايله اطراف وجوانبى تسويه اولنمش
مدور ومعا ولك اورطه سى يعنى مركز دائره ولسان ميزانك اسملرى
اولوب بعده تعميم وخصال حميده يه دخى استعاره اولنمشدر افراط

مطلب اختلاف
معانى باختلاف
الهيئة

وتفريطك اورطه سى اولديغى ايچون استطراد محرر اولان لفظ وسط
كبى اختلاف هيئت يعنى وسطى ساكن ومتحرك اولمغله معناسى تغير

اولنسان كلمه لرك برى دخى حسب در اكر فتحتين ايله اولور ايسه شئ
محسوب يعنى معدود و مماثله وانسانك آبا واجدادينك صفات حسنه سيله
تفاخر ايتمسنه اطلاق اولنوب اسكان سين ايله كفايت ايديجى وحساب كبى
صايمق معنالرينه دلالت ايدر وبرى دخى غبن در فتحتين ايله رأى ده قصور
ايتمكه وسكون با ايله بازار اهلى اولمغله بركمسنه يى بيع ده آلداتمغه دلالت
ايدر وبرى دخى ميل در فتحتين ايله خلقتده اكرى اولمغه وسكون
وسط ايله برنسنه يه توجه ايتمك محسوس وغير محسوس اولسون يعنى
بنا مثلا اولرك خرابه وقلبك شئ لطيفه ميللرى كبى وبرى
دخى قبض در فتحتين ايله شئ مقبوضك اسمى اولوب مالدن قبض
اولنان نسنه يه وسكون عين ايله قبض يقبض دن قبض مصدر اولوب
اخذ يعنى آلمق وبسط مقابلى برنسنه يى دوشرمك معنالرينه دلالت ايدر
وبرى دخى خلف دركه تفصيلى حرف التاده تتابعت النوائب تصحيحى
ذيلنده مرور ايلدى * وشق * بعد الدباغه جلدندن فروه اعمال
* وشق *
اولنان حيوان معروفك اسمى فارسيده فتح واو و مد شين ايله وشاق دن
غلط اولوب عربيده وشق اطلاقنى صاحب تذكره داود انطاكى التزام
ايدوب عربستانده عدم وجودينه مبنى امور عجيبه دن اوله رق
غريبة صاحب تذكره داود انطاكى
بو صورتده تعريف ايدر حيوان برى وقيل بحرى يبيض فى البر وهو
غزير الوبر فوق الكلب يعنى حيوان بحرى اولوب قره ده يمورطلر
وتويلرى كثير كلبدن بيوكدر ديو بيان ايلمش * وطن * مسقط رأس
* وطن *
اولان محله فصر ايله استعمالى شايعدر عربيده اكرچه معناى مرقومه
دلالت ايدر لكن فتحتين ايله استعمالى كبى فتح واو وسكون طا ايله وطن
دخى مستعمل اولوب موضوع له لرى بركمسنه نك ساكن اولديغى محل
اولمغله مسقط رأس ومتأهل اولديغى بلده اراده سنده اصلى قيدينه
محتاج اولور فارسيده منزل اقامته مدجيم ايله جاى قرار ديرلر استطراد
تحقيق وطن الاقامة والسكنا
وطن الاقامه اول بلده وقريه يه ديرلر كه مسافر ايچون اهل وعيال
اولميوب اون بش كون يا دخى زياده اقامته نيت ايليه ووطن سكنى
اول مكاندر كه مسافر اون بش كوندن اقل اقامته نيت ايلسه ابى داود

ونسائى

ونسائى حضراتنك استخراج بيوردقلرى حديث شريفده نهى
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم عن نقرة الغراب وافتراش السبع
وان يوطن الرجل المكان فى المسجد كما يوطن البعير كلام شريفنى حضرت
ابن اثير يألف مكانا مخصوصا يصلى فيه كالبعير لا يؤدى من عطن
الا الى مبرك ايله ويا ان يبرك على ركبته قبل يديه اذا اراد السجود
كما يبرك البعير ايله شرح وايضاح بيورمشلردر وعند جهينة الخبر اليقين
وعند جهينة الخبر اليقين
برشيئك كنه وحقيقتنه عارف اولمده ضرب اولنان مثل مشهور صاحب
قاموس فيروزآبادى وصاحب صحاح جوهرى التزاملرى اوزره اصمعى
اصمعى وابن اعرابى روايتلرى كه هاء هوز برينه فا ايله وعند جفينة
الخبر اليقين اولور زيرا صاحب قاموس ولا تقل جهينة ديو تنبيه
تحقيق مثل عند جفينه
ايلمشدر لكن لغتين محررتينده ادات تبعيض ايله قد يقال ديو وجه اول
دخى ايراد اولنمشدر اما الشيخ احمد ميدانى مجمع الامثال نام مؤلفنده
هشام بن الكلبى دن روايت ايله وجه اولى تقديم وترجيح وقول اصمعى
واعرابيى دخى نقلنه ارداقا جيم برينه حاء مهمله ايله حفينه دخى
مذكور اولديغنى بيان ايلمشدر فاختر ماشئت قول ارباب لغت
يعنى اصمعى وابن اعرابيده جفينه وروايت اخير يعنى عند البعض حفينه
اسم خماركه شخص مرقوم جفينه ويا حفينه باده فروش يعنى
ميخانه جى اولوب وقتا من الاوقات اول جاى خراب آبادنك وتنها ايكن
ايكى دل آور سرمست ملاطفه ايدر ايكن مخاصمه يه مؤدى اولوب
خنجر دردست اولدقلرنده بر بيچاره اصلاح ذات البين ايچون قيامنده
اره له يجى بر طباغى معلوم طرفينك حواله اسلحه لرندن مجروح ومقتول
اولدقده ورثه سى شخصين مرقومينى دعواى قصاص ويا ديت ايچون
حضور حاكمه ايصالنده ايكيسى بردن وعند جفينة الخبر اليقين
ديمه لرندن مثل قالمش ويا هشام بن الكلبى روايتى اوزره مورد مثل بنى
كلاب قبيله سندن حصين بن عمرو نام مالدار برمرد بنام بنى جهينه
قبيله سندن اخنس نام برمفسده رفيق اولوب باديه رو اولورلر برمنزل
خالى به نزوللرنده اثواب واسلحه ومال طمعى ايله اخنس جهنى حصين

كلابى قتل ايدر بعدزمان قبيلهٔ بنى جهينه كلدكده حصبنك زوجه‌سى
صخره بنت عمروى هر كورديكى ركبدن سؤال زوجه‌سى ايله ماتم
وغرى ووا ويلاده كوروب قاتل كند و اولديغنى ايما واشارت ايچون
انشا وانشاد ايلديكى اون بيت مقدارى قصيده‌سنده موجود اخنسك
اشبو بيتندن مثل قالمش بيت تسايل عن حصين كل ركب
وعند جهينة الخبر اليقين * وقص * كتب فقهيه‌ده موجود صدقه‌ده

* وقص *

عفو اولان عددلرك اسمى سكون قاف ايله مستعملدر عربيده فتحتين
ايله وقص دن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله فارسيده
اسم مخصوصنى سائرلرى نحس بر بر صورتنده عدايده مدك عدد محرر
دونك بش عددينه برغنم صدقه لازم اولوب بشى تجاوز ايدوب
اونه وارنجه اولان عددكه صدقه لازم كلماز وقص تعبير اولنور اقل
صدقهٔ سوايم بش عدد اولمغله شاة واون اولدقده شاتان واون بشده
ثلث شياة ويكرميده اربع شياة ويكرمى بشدن اوتوز بشه وارنجه
مخاض صدقه اولنور تفصيلنى اراده ايدنلر كتب فقه شريفه مراجعت
بيورسونلر * وقعه نويس * دولت عليهٔ ابدى القرار خدمتندن

* وقعه نويس *

وقوع يافته حوادثاتى تحرير وتدوينه مأمور اولره اطلاقى شايعدر حضرت
زمخشرينك اساس البلاغه نام مؤلفنده استعمالات عربك انحصارينه
نظرا عربيده فتح واو ومد قاف وكسر همزه ايله وقايع نويسدن غلط
اولوب فارسيسى شهنامه نويس اولور تركيب مرقومده جزئين عربى
وفارسيدن مركب اولمغله مخترعات ابناى رومدن اولمسى خفى دكلدر
حتى بيك تاريخلرنده اسم فارسينك جزء اولنه اداة نسبت تركيه الحاقى
ايله شهنامه جى تعبيرى منشور آتيده مسطور اولديغى شوهرخالنهٔ
راقم الحروف كدخداى صدر عالى اسبق رسمى احمد افندى
مرحومك خليفة الرؤسا نام رساله‌سنده بيك يكرمى اوچ سالنده رياست
ايله بكام اولان حكمى افندى ترجمه‌سنده محرردر صورت برات

صورت منشور
وقايع نويس

چون محرر مناشير ديوان قدرت وابداع سرلوحهٔ شاهنامهٔ سلطنت
واقبال روز افزونمى رقوم معجز رسوم نى جاعلك للناس اماما

ايله

ايله رشك كلستان فردوس برين ومصور تصاوير ايوان فطرت
واختراع ديباجهٔ جديدهٔ خلافت واجلال ابد مقرونمى صور قدسى
پيكر حسنت مستقرا ومقاما ايله غيرت نكارستان چين وبطون صحايف
اوراق روزكارى مآثر عظيمة المفاخر فتوحات ممالك واقطار ربع
مسكون ايله مزين ومتون مصاحف اطباق ليل ونهارى مناقب جليلة
المراتب غزوات ومعارك اعداى ضلالت مقرون ايله معنون ايلدى
فلاجرم قاعدهٔ اجداد امجاد عظام وقانون اسلاف اشراف كرام
انار الله تعالى براهينهم وثقل يوم الحشر موازينهم موجبنجه ايام سلطنت
معدلت انجامده ميسر اولان وقايع سنين وشهورك ثبت وتدوينى
وزمان دولت سعادت اقترانمده سنوح بولان حوادث حدود وثغورك
ضبط وتبيينى بابنده سعى موفور وجهد نامحصور ايدن فصحاى
نباغت شعار وبلغاى حصافت دثار على الاستمرار عنايت عليهٔ
شاهانه‌م ايله كامكار وعاطفت جليهٔ ملوكانه‌م ايله بهره‌دار وانظار
رأفت خسروانم ايله قرين اعزاز وآثار مكرمت ياد شاهانه‌م ايله ممتاز
اولمه‌لرى عادات حميدهٔ شهريارى وقاعدهٔ پسنديدهٔ تاجدارى در
بناء على ذلك سابقا سدهٔ سعادتمده شهنامه كوى اولان لقمان كار
دفتردارى اولوب يرينه شهنامه جى اولان تعليقى زاده كاتب محمد دخى
آخر دياره كيتمكله يرينه ديوان عاليشانم كاتبلرندن على الدوام ديوان
همايونم خدمتنه مواظب وحاضر وتحرير وقايع يوميه وضبط قضاياى
ديوانيه‌يه قادر كسنه نصب اولنمق لازم ومهم اولديغى اجلدن حالا
ديوان همايونم كاتبلرندن اولان اشبو رافع توقيع رفيع فرخنده فال
وناقل يرليغ بليغ خجسته مثال افتخار ارباب التحرير والقلم مختار
اصحاب التقرير والرقم المختص بمزيد عنايت الملك الاكرم كاتب حسن
حكمى دام مجده نظم ونثر واملا وانشاده نادر الاقران وحسن خط
واطف اداده مشار بالبنان اولمغله سابقا شهنامه جى اولان لقمان
رعايت اولنديغى اوزره شهنامه جيلك خدمتنه تعيين اولنمسى پايه
سرير اعلايه عرض اولندقده سابقا اولان شهنامه جى رعايتيله

ويراسون ديو خط همايون سعادتمقرونمله فرمان عالبشانم صادر
اولمغين بونشان همايون مكرمت نمونى ويردم ويبوردمكه بعد اليوم
سدهٔ سنيهٔ سعادتمابمده شاهنامه جى اولوب مرور دهور ايله حدود
وثغورده وممالك نزديك ودورده متجدد اولان فتوحات وغزوات
ومعارك ومحاربات وسائر قضاياى ديوانيه ووقايع يوميه يى سابقا
شهنامه جى اولان تعليقى زاده كبى نظم ونثر خوب وادا وانشاء
مرغوب ايله ترتيب وتدوين وتذهيب وتذيين ايدوب ركاب
همايونمه ايصال ايليه وتأليف وتصنيف ايلديكى وقايعى يازوب
ركاب همايونمه ويردكده سابقا اولان شهنامه جى نه وجهله رعايت
اولنمش ايسه مشار اليه دخى اول وجهله رعايت اولنه وشهنامه خدمتنده
اولان كاتبلر ومصور ومذهبلر شاهنامهٔ همايونمه متعلق امورده
مشار اليهه مراجعت ومتابعت ايدوب مخالفته جواز كوسترميه لر
تحريرا فى اواخر جماذى الاخر لسنه عشرة والف استطراد باب رابعدن

تحقيق اسم فاعل وقع

وقع يقع مصدرى وقوعا واسم فاعلى واقع اولمغله جمع مكسره سى وقايع
اولوب معناى موضوعى صو جمع اولان چقور محللر ومشهور اولان
لفظ وقعه نك دخى معناى ما وضع لهى حرب وقتالده صدمه بعد صدمه در
وبو معنادن اسم فتح واو ايله وقبعه اولمغله جمعى وقايع دخى كاور عقيدنك
جمعى عقايد اولديغى كبى بعضى كره وقوعدن كندو ايله وجود براوراولان
نسنه مراد اولنديغنه نظرا اسم فاعلك جمعى معناى مطلوبه على ما التزمه
الزمخشرى وقايع دلالت ايدر ووقايع العربدن مراد ايام حرب وقتاللرى
اولديغى دخى فراموش اولنميه * ولاء * عتقدن حاصله قرابهٔ حكميه

* ولاء *

يعنى معتق ومعتقه يه وارث اولمق معناسنه فتح واو ايله مستعملدر عربيده
كسر واو ايله ولاءدن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله
فارسيده اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق فائده علماى اعلام

تحقيق مدلول لفظ ولايت

كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتى ولايتك مدلولنده اختلاف
ايورمشلردر بعضيلر ولايه فتح واو ايله نصرت ومنصب وكسر اول
ايله سلطان وملكه وبعضيلر كسر ايله امورده وفتح ايله دينده ديو اولك

عكسنه

عكسنه وبعضيلر فتح وكسرده ايكى لغت اولوب موضوع لهلرى
مخصوص اولمسنه ذاهب اولمشلردر مثلا فلان ذات فلان طائفه يه
ويا بلده يه واليدر ديمك اولمحده متمكن الولايه در معناسنه اولور كسر
واو ايله ويا فلان ذات عالى حق تعالينك وليسيدر ديمك ظاهر
وبين الولايه معناسنه اولور فتح واو ايله ولى فعيل وزننده مبالغه افاده
ايدوب بمعنى فاعل وبمعنى مفعول اوله جغى آشكاردر لكن بمعنى فاعل
اولور ايسه معناى طاعات مستوجب البركاتى معصيت موجبهٔ
الضجرة تخلل ايتمه دن برى بر بنه يتشدرر ديمك اولور بمعنى مفعول
اولور ايسه معناسى حضرت حق وفياض مطلق حفظ وحراست
سبحانيسنى متولى ايدوب على التوالى انواع معاصيدن وقايه بيوروب
توفيقات الهيه سنى اتمام ايله طاعاته قيام ايدر ديمك اولور وولايهٔ
خاصه ولايهٔ عامه دن اقوى اولديغى دخى منسى اولميه * وهم
خوف يعنى قورقو معناسنه شايع اولوب فلان شيدن وهم ايلمه

* وهم *

تعبيرى بغايت مستعملدر عربيده خطرات قلب معناسنه موضوع
اولمغله قلبنه خطور ايدن نسنه لره تابع اولمه ديمه دن غلط اولمسى
غير بعيد اولوب فارسيده مطلقا خوف معناسنه باء موحده ايله بالك

مطلب

ديرلر ووهم بشه عربيده كندوده تردد اولنان شيئك طرف
مرجوحنه ديرلر بوصورت حيواناتده من غير سبب علم ايچون موضوع
جنس معرفتده واقع اولمدن عبارتدر وظن وهمك ضدو نقيضى

ظن

يعنى شيئك طرف راجحى اولديغى معلومدر اكر قلب انسان برشيئه
حكم ايلدكده ايجاب وسلبده مطابق اولماز ايسه جهل اولور وايجاب

جهل تقليد

وسلبده مطابق لكن حكمى بر دليلى موجب اولماز ايسه تقليد اولور
واكر عقلى وياحسى ويا ايكيسندن مركب دليل موجب ايله حكم ايدر
ايسه علم اولور واكر قلب ايله حكم مزبورى جازم اولميوب طرفينى

علم شك

مساوى اولور ايسه شك اولور واكر احد طرفينى راجح وآخرى
مرجوح اولور ايسه آنفا تفصيل اولنديغى اوزره طرف راجحى ظن
وطرف مرجوحى وهم اولور بودخى ستير اولميه كه سائر نسخه لر ايله

حسابده غلط وغلت فرق اولنديغى كبى وهمده دخى فرق دركاردر
يعنى حسابده وهمت فى الحساب ديرلر كسر ها ايله اوهم وهما يعنى
غلت فيه وسهوت ديمك اولور واشياء سائرده وهمت فى الشئ ديرلر
فتح ها ايله اهم وهما يعنى ذهب وهمى اليه وانا اريد غيره ديمك اولور

❁ حرف الهاء ❁

* هادم اللذات *

هادم اللذات * موتدن كنايه اوله رق دال مهمله ايله هادم استعمالى
شايعدر عربيده مد ها وكسر ذال معجمه ايله هاذم اللذاتدن غلط
اولديغى اتى الذكر حديث شريفدن معلوم اولوب فارسيده موته
صراحة فتح ميم وسكون را وآخرده كاف عربيه ايله مرك ديرلر

تحقيق لفظ هادم بالمهملة والمعجمة

استطراد مهمله ايله هادم هدم ايديجى يعنى يقيجى ومعجمه ايله هاذم قطع
ايديجى يعنى كسيجى معنالرينه معلوم لكن حلول اجل موعود ايله
انقطاع لذائذ دنيويه توجيهى احلا اولديغندن قطع النظر حديث
شريف حضرت ابى هريره‌دن روايت ايله سنن امام نسائيده قال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اكثروا ذكر هادم اللذات
وارد اولوب سنن حضرتان ترمذى وابن ماجه‌ده اكثروا ذكر هاذم
اللذات الموت واقع اولمغله لفظ موت هاذمدن بدليت اوزره مجرور
اولديغى اشكاردر حضرت امام سيوطى شرح سنن جناب ترمذيده
هاذم ذال معجمه ايله قاطع معناسنه اولديغنى تصريح و بيانلرى كبى
كبريت احمر حضرت الشيخ الاكبر قدس الله سره كتاب مسامره‌ده
دال معجمه‌يى اختيار وترجيح بيوردقلرى مجلدين مرقومتينى مطالعه
بيورنلرك معلوملريدر والله تعالى اعلم بحقيقة الحال * هجر * قطيعه

* هجر *

يعنى ضد وصل كه ترك ايتمك معناسنه فتح ها ايله مستعملدر عربيده
فتح ها وسكون جيم ايله هجردن غلط اولوب فارسيده ضم جيم ايله
جدايى ديرلر فائده هجرة كسر وضم ها ايله بر ارضدن چقوب ارض

تحقيق معناى هجرت وهجرتان

آخره وصوله ديرلر وهجرتان اولاصدر اسلامده اذاى قريشدن
اكثر مسلمينك ديار حبشه‌يه فرارلرينه وثانيا صاحب شريعت عليه
افضل التحيه افنديمز حضرتلرينك مدينهٔ منوره‌يى تشريفلرى ومعيت

همايونلرنده وماقبل ومابعد قدوم ميمنت لزوملرنده توجه بيوران
اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك هجرتلرينه
ديرلر متعارف حساب سال هجرة ثانيه‌دن ضبط اولنديغى محتاج تفصيل
دكلدر اشبو هجرهٔ پرميمنت نبويه ايله هجرة فرائض اسلاميه‌دن اولوب
بعد فتح مكه كلام درربار حضرت پيامبرى لاهجرة بعد الفتح
امراطاعتفرونى ايله نسخ اولنديغى فراموش اولنميه * هجو * شعر

* هجو *

ايله شتم وبركسنه‌نك اخلاق ذميمه‌سنى بيان ايلمك معناسنه كسر ها ايله
مستعملدر عربيده فتح ها وسكون جيم ايله هجودن غلط اولوب
فارسيده مطلقا ذم وقدح معناسنه فتح نون ايله نكوه ونظم ايله هجو
ايلمك محلنده هجا كردن ديرلر استطراد اخلاق ذميمه ذكر وتعدادينه هجو
تعبيرى كبى هجا دخى اطلاق اولنور وشجاعتندن شدة حربده محلندن
دور اولميان شخص مدح اولنان نظم ونثره حماسه وبساله وكرم

حماسه وبساله مدح وفخر تعريض رث ادب غزل ونسيب

وحسب ونسب توصيف اولنان نسنه‌يه مدح وفخر وتعريض ديرلر
اكر بو صورت ميت حقنده كشيدهٔ سلك انتظام اولمش ايسه رث وتأبين
واخلاق حميده واطوار پسنديده مذكور اولور ايسه ادب واوصاف
نسادن حسن وجمال وغرام وغنج ودلال ذكر اولنور ايسه غزل
ونسيب ديرلر * هجين * اكثر مجاز لازم الاعزازده بولنور رجل معرفه‌نك

* هجين *

اسمى عربيده كسر ها ايله هجاندن غلط اولوب فارسيده ضم شين
ايله شنزباد ديرلر * هرات * اعتدال هوا ايله مشهور اقليم خراسانده

* هرات *

بالنسبه جبل جوديه قريب بلدهٔ كبيرهٔ معروفه‌نك اسمى عربيده فتح
ها ايله هراة‌دن غلط اولمسى قاضى ابن خلكانك وفيات الاعيان نام مؤلفنده
ابو الحسن على هرويك ترجمه‌سنده ضبطندن قطع النظر سپاهى زاده
محمد چلبى اوضح المسالك نام رساله‌سنده دخى ضبط وبيان ايلشدر
وفارسيده دخى فتح ها ايله هرات مستعمل اولمسنى حسين بن خلف

مطلب فرق على هروى وابو على وتفصيل حال على هروى

تبريزينك برهان قاطع نام فرهنكنده التزام ايدر بلدهٔ مرقومه‌نك
طولى صد؟ وعرضى له درجه ودقيقه‌در استطراد على هروى
مرحومك كنيه‌لرى ابو الحسن اولمغله على ماهو المشهور ابو على

وخصوصا فارسيده حذف همزه ايله بوعلى استعماللرى بغايت شايعدر
اكر بوعلى دن مراد الشيخ الرئيس ابو على سينا اولوب علم ومعارف قصد
اولنور ايسه بجاد اكر كشت وكذار وسياحت مراد ايسه غلط ديكره
مؤدى اوله جغى آشكاردر مثلا قطعه صوبى برداقده ديمشلركبى
كاغدده يزدن اول بو جهان سير ين ايدن اهل وقوف عالم برى قيوب
بحر هواسنده يلن بوعلى ايسه دخى عقلنه ادرا كنه بوف وصورت
نسبتى دخى هراتى لازم ايكن هروى اولمسى دوينت تصحيحمز ذيلنده
محرر صور نسبتلر تفصيلندن معلوم اولور مشار اليه رحمة الله تعالى
عليه الشيخ ابو الحسن على بن ابى بكر بن على الهروى السائح اندازه
پاى سياحت ايله صحيفهٔ عالمى مساحت ايدوب بحرا وبرا وسهلا
وجبلا واريلوب كورلمه سى ممكن اماكندن بر محلى ترك ايلميوب كويا
وجه ارضى تماما دوران ايلمش وسير وسياحتنده داخل اولديغى
مسجد وتكيه وخانقاه وزيارتكاه لرك در وديوارين آثار خطندن
حصه دار ايتمك دأبى ايمش قاضى ابن خلكان روايت ايدركه بلاد
كثيره يى مشاهده ميسر اولدى خط ابو الحسندن خالى بر بلده يه
مصادفه اولنمدى ومشار اليه حقنده كثرت سياحت ايله مثل ضرب
اولنديغى انى البيان ايكى بيت عربيدن ظاهر اولور مجد الملك لقبى ايله
مشهور جعفر بن شمس الخلافه انشاد ايلمشدر نظم اوراق كديه
فى بيت كل فعى على اتفاق معان واختلاف روى فدطبق الارض
من سهل الى جبل كانه خط ذاك السائح الهروى ابو الحسن مشار اليه
رحمة الله تعالى عليه اولدرجه كشت وكذار ايله معارف وفضلدن
بهره دار اولوب علم سياده عديم المثال اولديغنه مبنى حلب صاحبى
ملك صلاح الدين اوغلو ملك ظاهر استصحاب ومخصوص الشيخ
ابو الحسن ايچون حلبده بر مدرسهٔ عالى بنا ايدوب طالبينه انواع
علوم نشرينه مداويم ايكن التيوز اون بر سنه سى شهر رمضاننك
عشر اواسطنده ارتحال ومدرسهٔ مرقومه درونده مترصد فاتحهٔ
نسا ورجال اولمش عليه الرحمة غرائبات دهر بو قلمون واظهار قدرت

خداى بيچوندن نمونه بونى دخى قاضى ابن خلكان سلك تحريره كشيده
ايلمشدركه براى زيارت الشيخ ابو الحسنك قبرى اولان قبه يه دخولمده
باشى اوجندن آويخته نهال اشجاردن بر حلقه تام الاستداره مشاهدم
اولدقده حقيقتندن سؤال ايلدم تربه داران خدايى نابت بو بله
بر حلقه در مرحوم حضرتلرى وقت سياحتنده تصادف ايلدكده
مذكور قدرت مالانهايهٔ سبحانى اولور اميدى ايله قطع وبرزمان
استصحاب وبعد الوفات بالاى سرلرينه تعليق وصيت اولنمش ايدى
بنابرين آويزه اولندى جوابلرنده كمال اهتمام ايله نظر اولندقده
هزوران بنى نوع انساندن بر احد مثلنى ايجاددن عاجز بلكه بهزاد معرفت
داد دخى بركار خيال ايله اول تدوير ده بر دائره چورمكه قدرتياب
دكلدر ديو بيان ايلمش والله تعالى قادر على كل شئ فائده سفر
وحضرمالزمهٔ بنى نوع بشر اولمغله بعد انقضاء الوطر وطن اصليسنه
بلاخطر عود وانصرافه وسيلهٔ موجب العبر فيديه خامهٔ نى شكر
ديرندهٔ سكر اولدى سمعت من مشايخنا الكرام رحمهم الله الملك العلام
من اراد السفر فليأخذ اربعة احجار فى يده وقت خروجه من داره
ويقول على الحجر الاول يا الله العز ويرميه الى الايمن ويقول على الثانى
يا عظيم الخطر ويرميه الى الايسر ويقول على الثالث يا سريع الظفر
ويرميه بين يديه ويقول على الرابع اياك نعبد واياك نستعين ويرميه الى وراء
ظهره يحصل فيه خير وبركة ويرجع الى وطنه آمنا وسالما بعناية الله تعالى
جربنا هذه الفائدة الشريفة مرارا وشاهدنا عظيم تأثيره بحمده سبحانه
اما عند المنجمين لخروج السفر اوقات معينة كما بين فى هذا النظم نظم
عن الشيخ ابى اسحق من يبتغى السفر يرى اى برج حل فى حكمه القمر
فالحمل ان سافرت نلت مقاصدا وبالثور لكن بالشقاء مع الضجر
وان يك بالجوزاء طال غيابه وخاب وتاليه به السعد والظفر وبالليث يأتى
بالسلامة سرعة وبالسنبلة لا خير فيه ولا ضرر وان يك بالميزان
فالامن والمنى وتاليه سلب المال والروح فالحذر وقصد ملوك والقضاة
ومثلهم وبالقوس يلقى ما يريده السفر وبالجدى لم يرجع الى اهله وان

فائدهٔ جليله
لخروج السفر

انی کان بالمال الذمیم علی خطر وبالدلو یأتی سرعة بسلامة وان فر
عبد لا یرد له الخبر وبالحوت کالجوزا وفی البحر ربما یرجی ولکن ترکه
دافع المطر * هرك * اوزم صالقملرینی وقایه ایچون کوتك تاللری * هرك *
التنه وضع اولنان اغاج پاره لرینك اسمی فارسیده فتح خاء معجمه ورا
وآخرده کاف عربیه ایله خرکدن غلط اولوب عربیده کسر میم
وسکون شین وفتح حاء مهمله ایله مشحط دیرلر خفی اولمیه که خرك مرقوم
اول وضعنده محل مرتفعه وصول ایچون اعمال اولنان سپای معروفك
اسمی اولوب لسان ترکیه نقلده شیء محرره تخصیص ایلمشلر اوله
هرکله * ایلقی اوتلاقده کشت وکذار ایدن آت سوریسنك اسمی * هرکله *
فارسیده ایکی جزءدن مرکب خرکله دن غلط اولمسی منفهمدر جزء اولی
خر حمار وجزء ثانیسی فتح کاف فارسیه ایله کله سوری معنالرینه
دلالتلری معلوم باشی بوش صحرار واسبانك خرخواولملرینه مبنی
سوریسنه خرکله اطلاقی غیر بعیددر لکن اوتلاغه چقاریلان
آت سوریسنه عربیده ضم میم وفتح وتشدید شین ایله مجشره وفارسیده
فتح فا ولام وسکون سین ایله فسله دیرلر * هزارن * هندستان * هزارن *
جزیره لرنده نابت پرماق غلظنده بغایت یومشاق ورق وثمرسز شجرك
ارضه منبسط عروق معروفه سنك اسمی عربیده فتح خاء معجمه وسکون
یاء وضم زا ایله خیزران دن غلط اولوب معجمی انجق ضمه یی فتحه یه تبدیل
ایله خیزران در * هست * فارسیده فتح ها وسکون سین ایله نیست * هست *
مقابلی اولوب عربیده اول حرف نی ایله ضمیر دن مرکب فیه ومقابلی
نافیه اولان لا ولسان ترکیده وار ومقابلی یوق لفظلری ایله اداء اولندیغی
معلوم لکن هست مرقوم مقابلی ایله مرکب اولدقلری آشکار اولمغله
خامهٔ عباسی عمامه بیانه مبادرت ایلدی کلمهٔ مرقومه نك اولنده واقع
هاء مفتوحه اصلیه وار معناسنه دلالت ایدوب آخرینه فتح همزه
وسکون سین وتا ایله ادات رابطه اولان است الحاقی ایله ها است اولوب تحقیق اصل
الف وهمزه ایله تلفظنده نوع ثقلت اولمغله حذف اولنوب هست هست ونیست
قالمشدر ومقابلی نیستك دخی اصلی کسر نون ویاء مجهوله ایله حرف

نفی اولان نی ایله است ماربالاندن مرکب نی است اولمغله بعد الحذف
نیست اولمشدر وهست محرر است مرقوم محلنده استعمالی بین الاعجام
شایعدر * هصل * اکثری خیولی کوکلندکاری نورسیده اربه چمنك * هصل *
اسمی عربیده فتح قاف وکسر ومد صاد ایله قصیل دن غلط اولوب
فارسیده فتح خاء معجمه وکسر واو وسکون یا ایله خوید دیرلر * هلال * هلال *
بعضی نسخه لردن اعمال واسنان ماینلرینی تطهیر ایچون استعمال
اولنان شیء معروفك اسمی عربیده کسر خاء معجمه ومد لام ایله
خلال دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وفا وسکون نون ایله دندان
فریز دیرلر ابردان یعنی قاشلری تشبیه ایلدکلری کسر هاء هوز ومد لام
ایله هلال غرهٔ شهرده مرئی یکی آی اولدیغی سنبردکادر * هالیج * هالیج *
ادویهٔ هندیه دن شیء مشهورك حذف همزه ایله استعمالنه شاهد
عند الاطبا هلیلجات خمسه تعبیری بغایت شایعدر فارسیده فتح ها
وکسر ومد لام اول وفتح ثانی واخفاء ها ایله هلیله نك معربی فتح همزه
وبعضا کسری وسکون هاء وکسر ومد لام اول وفتح ثانی ایله اهلیلج دن
غلطدر وهلیلجات خمسه دن مراد صاری اهلیلج وقره اهلیلج بیان اهلیلجات
وکابلی واملج وبلیلج اولدقلری علم طبه ادنی ممارسه سی اولنلرك خمسه
معلوملریدر * هما * سایه سی مبارکلك ایله مشهور وقدیدی مشهود
لکن قلیل الوجود طیرك اسمی فارسیده ضم ها وآخرده یا ایله همای دن
مرخم اولوب عربیده ضم با وفتح لام وآخرده حاء مهمله ایله بلح دیرلر
خفی دکلدر که لسان دریده مرعی قاعده یه قیاساً ایق معناسنه پای
حذف ایله پا اولدیغی کبی اخری حذف اولنمشدر وهمایون لفظی نسبت همایون
مبارك وخجسته وخرم وعالی یعنی قوتلو معنالرینه دلالتی معلوم لکن
اکثر ارباب لغت صورت نسبتنی بیانده اهمال ایلمشلردر دوت تصحیح
ذیلنده تفصیل بیان اولندیغی اوزره لفظ همای محررك آخرینه
هندوده وقوعی کبی واو نسبت الحاق ومابعدینه تأکید نسبت ایچون
نون دخی کلمك ایله همایون اولمشدر * هناب * میوهٔ معروفهٔ * هناب *
مشهوره نك اسمی عربیده ضم عین وتشدید ومد نون ایله عناب دن غلط

اولوب فارسیده کسر شین وسکون یا ونون وآخرده کاف عجمیه ایله
* هندك *
شیلانك دیرلر * هندك * اکثری اسوار ومدن اطرافنده حفر
اولنان محلك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ودال وسکون نون
ایله کنده نك معربی جعفر وزننده خاء معجمه ایله خندق دن
* هنوز *
غلطدر * هنوز * فتح ها وضم نون وواو معروفه ایله الفاظ
فارسیه دن اکنون یعنی شمدی وبوآن ودخی معنالرینه
دلالتی معروف لکن اکثر فرهنکلرده ضم نون وواو معروفه ایله نوز
مختصر ویامخفف هنوزدر ترقیملرندن هنوز اصل اولمق منفهم اولمسی
وسیلهٔ قید اولدی عربیسی فتح همزه وسکون لام ومدالف ایله الان
مطلب حرف الهاء الداخل فی اوائل الکلمات
اولور خفی اولمیه که مادهٔ محرره ده اصل لفظ نوز اولوب لسان
فارسیده مرعی اول کلماته زیاده اولنان هاء ایله ادات حال وادات
مضارع اولان کسر میم وسکون با ایله می وبکرز دیمك معناسنه مدمیم
ونون ایله ما ونا وشبیه ونظیر معناسنه مانند وامثاللری اوللرینه
هاء زیاده سی ایله همی وهمانا وهمانند اولدقلری کبی نوزمرقوم
* هوا *
دخی هنوز اولمشدر * هوا * وزان اولان یل معناسنه هبوب ریاح
لطیفه دیه متوجه اماکنه و محلك هواسی کوزل وبوکون هوا پوبراز
تعبیرلری کوش زددر عربیده فتح ها ومدالف ایله هوا بین الارض
والسما خالی اولان محله خصوصا وجمیع اجوف وخالی نسنه لره عموما
دلالت ایدوب فارسیده مد با ایله باد دیرلر اما معنای مطلوبه
یعنی یل معناسنه عربیده کسر را ایله ریح وفارسیده ضم را ایله
* هوان *
روزکار اطلاق اولنور * هوان * دروننده بعضی نسنه لر دق وحل
اولنان شیء معروفك اسمی عربیده مدها وضم ویاخود فتح واو ایله
هاون دن غلط اولوب فارسیده اکرچه لفظ مرقوم بین الاعجام
* هونك *
اسانلری کبی شایعدر لکن فتح دزیده مدبا ایله بانه دیرلر * هونك
اکثری اوزم صالقمن ربط ایله آویخته ایلدکلری شیء معروفك اسمی
فارسیده مد الف وفتح واو ایله آونك دن غلط اولوب عربیده اسم
* هیبه *
مخصوصنه ظفریاب اولهمدق * هیبه * ابنای سبیل دروننه اشیا وضعی

ایله تخمیر ایلدکلری ظرف معروفك اسمی علی ماهو المشهور هکبه دن
غلطدر لکن تتبع کتب لغات اولندقده لفظ مرقوم دوش لحافظهٔ فقیر
اولمغله عربیده فتح حاء مهمله وسکون قاف ایله حقبه دن غلط
اولمسی ملایمدر فارسیده شیء مرقومه ضم خاء معجمه وسکون را ایله
* هیرنم وهیمه *
خرجین اطلاقی شایعدر * هیرنم وهیمه * اولده کسر ها وسکون یا
وضم زا وثانیده بنه کسر ها وسکون یا وفتح میم ایله اکثر فرهنکلرده
علی التعمیة احدهما آخره مرادف اودون معناسنه تفسیرلری وسیلهٔ
تفصیل اولدی ارباب دقتدن بعضی ذواتك التزاملرینه نظرا فارسیده
هیزم اطلاق اولنان اودونك عمومی اولور یعنی احراقه صالح وغیر
صالح واشجار میوه دار وسائرلرینك اسم موضوعی اولوب
عربیده فتح حاء مهمله وطا ایله حطب دیرلر اما هیمه انجق یانمق ایچون
آماده اولان اودونه دیرلر که عربیده فتح واو وضم قاف ایله وقود تعبیری
اولنور مد عامز بو بیتدن دخی فتی ظاهر در بیت نار نمرود

نمرود اولیجق ابراهیمه ایلدی ماحصل ذمتن ابراهیمه

❁ حرف اللام الف ❁

* لاکلمه قط *
لاکلمه قط * بوندن صکره یعنی کله جك زمانده بن اکا هیچ برنسنه سویلم
دیمك قصدی ایله استعمالی شایعدر عربیده کلمهٔ قط زمان ماضیده
مستعمل اولمغله ماکلمته قط دیمك لازم اولور یعنی بن اکا عمرمدن
بکچن زمانده برنسنه سویلمدم معناسنه اگر مستقبل اراده اولنور ایسه
لا اکلمه ابدا تکلمی لازم اولوب فارسیسی ماضی ومستقبلده هیچ نمی
* تحقیق کلمهٔ قط *
کویم اولور استطراد تشدید طا ایله قط ماضی یه مخصوص دهر
معناسنه در یعنی زمان ماضیدن ویاکذارندهٔ عمردن نفی ایله وعند
البعض نفی ماضیه موضوع ظروف مدنیه دندر وبعضا قط کلمه سی
نفیك غیری دائما معناسنه استعمال اولنور کنت اراه قط کبی وقط
لفظ اعتباری ایله مفرد ومعنا اعتباری ایله جمله اولدیغی وجواب
شرط محذوف کبی تذیین ایچون اوزرینه فاء داخل اولدیغی
ستیر اولمیه اکر کلمهٔ قط بکفی معناسنه اسم اولور ایسه نون وقایه

زیاده اولنور نون وقایه‌نك افعاله دخولی فعل اوزرینه مبنی اولدیغی مطلب نون وقایه
فتحه سالم اولوب آخر فعلی جردن صیانت ایچون اولدیغی معروفدر
نون مرقوم اسمادن دخی الحق محرر قطنی وقدنی وعنی ومنی
ولدنی یه داخل اولدیغی فراموش اولنمیه عندالکسائی اصلی قطط
اولوب طاء اول ادغام ایچون تسکین وادغام اولنوب طاء اخیر
متحرك ومعرب قلنمشدر وبعضیلر اصلی ضمتین ایله قط اولوب
ضمهٔ ضمه‌یه اتباع ایله مشدد اولمشدر دیمشلردر وبعضیلر اصلی فتح
قاف وضم طا ایله قط اولوب تخفیف ایله ادات قلدیده اصلی
اوزرینه مبنی قلنمغله آخری مضموم ومشدد اولمشدر دیمشلردر
توجیهات مذکوره دهر معناسنه اولدیغی صورتنده در اکر قط
حسب معناسنه دلالت ایدرایسه فتح قاف وسکون طا ایله اولور
ماکلته الامرة واحدة فقط دیرلر بومعنایه دلالت ایله مضاف اولسه
قطك هذا الشیٔ دیرلر حسبك معناسنه وفتح قاف وسکون طا ایله
قطنی وینه فتح قاف وکسر طا ایله قطی دخی دیرلر * لاچن * اسماء * لاچن *
رجالدن ویاکوله معناسنه بلایاء مستعملدر فارسیده کسر ومد جیم
عجمیه ایله لاچین دن غلط اولوب عربیده کوله معناسنه عبد
استعمالی معروفدر * لاخفاء فیه * پوشیده اثر وعلامت کیزلو لاخفاء فیه
دکلدر معناسنه قصر ایله استعمالی شایعدر عربیده لاء نافیه وفتح
خاء ومد الف ایله لاخفاء فیه‌دن غلط اولوب فارسیسی نهان نباشد
در این کار اولور * لاله * انواع کثیر شکوفهٔ معروفه‌نك اسمی اکرچه * لاله *
غلطدن سالم لکن ترکیب خفی ایله مرکب اولمه‌سی تفصیله وسیله
اولدی فارسیده مد لام ایله لال قرمزی رنك معناسنه اولمغله علمیته
نقلده اخرینه هاء اختصاص الحاق ایله لاله اولدیغنه اسم عربیسی
فتح شین ایله شقایق النعمان شاهددر خفی اولمیه که اسمین محررین اولا
زمانه‌مزده کلنجك چیچکی دیو مشهور زهرك اسمی اولوب فارسیسی وجه تسمیهٔ
لاله‌یه وعربیسی شقایقه تشبیها نقل اولنمشدر نعمانی تسمیه سنك شقایق نعمانی
وجهی ارباب طبیعتدن نعمان نام برشخص کلنجك چیچکی ثابت

برمحلی حمایت وحراست ایله بهرسنه موسم بهارده انوار مرقومه‌نك
نمایش واطافتی ایله صفالنمه‌سندن نسبت اولنمشدر استطراد عدم
الغفلتدن جمیع فرهنکلرده لاله‌یی نابجا توصیف وچند نوعه حصر
وقصر ایلمشلردر حتی شعوری مرحوم فرهنکلردن نقل ایله یدی
نوعه وکندو زماننده اسامیٔ غریبه ایله مشهوری اون درت قسمه
مخصوص در ترقیمنده هم زمانمز برهان قاطع مترجمی احمد عاصم
افندینك حالا بودیارده یوزدن متجاوز انواع واسامیسی واردر
تحریری موافقدر جمیع اغات فرسده لاله دیو یدی نوعه حصر ایله
ترقیم اولنان اسامینك مسماری کلنجك وشقایق امثالی نبات قسمندن
اولدقلری اربابنك معلومی اولوب مشهور اولان لاله یازدن حاصل
اولدیغی دخی معروف وکتب مفردات طبیه‌ده لالهٔ سرنکون دیو
موصوفدر فرق سنه‌یه قریب باغچه‌لریمزه غرس واخراج وکرارا
تخمی زرع ایله اولا فرهنکلرده محرر انواعدن ازید نو بنو تخمدن
ظهور وهربری براسم دلکش وناشنیده وتشبیهات پسندیده ایله تسمیه
اولنمشدر یدی تانباسائر مجبور تربیه‌سی ذواتك تخملرندن بردزایدنلر
لایعد ولایحصیدر حتی زمانه‌مزده عشقی افندی نام برشخص دردست
واعلا اولان لاله‌لرك اسامی واصحاب تخم واوصافلرینی قید ایله ترتیب
ایلدیکی جدولده بیکه قریب اسامیٔ کوناکونی کورلمشدر آستانهٔ امن
آشیانه‌ده لاله‌نك اول شیوعی بیك یتمش بش تاریخنده متوسد خاك اول ظهور لاله
غفران اسکداری هدای محمود افندی علیه رحمة الله الهادی باغلر سرنکون
اراسنده بولوب باغچه‌لرینه غرس بیورملری ایله درویشان ومحبان
دخی اعتبار ایدرك شایع اولمشدر زرع اولنان تخملرنده اعلاسی
ظهور ایدرك جنتمکان سلطان احمد خان زماننده یعنی بیك یوز
اوتوز تاریخلرنده فیروزهٔ رمانی نام لاله‌نك کشادی مأمول بربصلی بیك
غروشه وفردوس آشیان سلطان محمود خان زماننده کرم باری نام
لاله‌نك بربیازی سکز یوز غروشه بیع اولندیغی عن عنه ایله کرارا
ومرار رسیدهٔ صماخ راقم الحروف اولمشدر بونلردن صکره بهرسال

نونبو ظهور ايدن مالا عين رائت ولا اذن سمعت اعلالرى بروز
ايغده در شكوفهٔ مرقومه نك الوانى بغايت زياده اولور والحاصل
لاجورد رنككندن ماعدا جميع الوان مختلفه ايله ملون اولور
زمان ابتلامزده الماسى تعبير اولنان رمادى رنككدن غيرى احدهملى
آخردن فرق وتميزه قدر تباب ايدك مذكور اولان لالهنك
صورتنده درت اصل اولوركه اربابى قورم تعبير ايدرلر يعنى
خنجرى وبادامى وسوزنى ونيشترى بو درت قورم دخى بقدرة الله
تعالى بر برينه تداخل ايله اون التى قورم اوله جغى آشكاردر محمود
اولان الطوار ست عشرده الوان مختلفه ايله بغايت اعلالرى كورلمشدر

❁ حرف الياء ❁

• يافث • يافث * حضرت نوح صلوات الله على نبينا وعليه السلام جنابلرينك
والد مشهورلرينك اسمى فتح فا ايله مستعملدر عربيده صاحب ورنده
• يالى • كسرفا ايله يافثدن غلط اولديغى كتب معتبرانده مصرحدر * يالى
درياكارى معناسنه آخرده يا ايله مستعملدر فارسيده مد با وضم لام
وآخرده واو ايله يالودن غلط اولوب عربيده مد شين وكسرطا ايله
• يايلاق • شاطوٴالبحر ديرلر * يايلاق * ايام تابستانده يعنى يازكونلرنده آرام
ايده جك محلك اسمى فارسيده فتح همزه وسكون يا ايله ايلاقدن غلط
• يثرب • اولوب عربيده ضم ميم وسكون صاد ايله مصطاف ديرلر * يثرب
يعنى خلف وعده انشاد اولنان علقمة الاشجعينك بيت مشهورنده
واقع لفظ يثرب تاء مثلثه ايله يمنع وزننده يترب دن غلط اولمسى
صاحب قاموس فيروز آباديك التزامندن منفهم اولور بيت وعدت
وكان الخلف منك سجية مواعيد عرقوب اخاه بيترب لكن صاحب
قاموسك التزامى عمالقه دن اقليم يمنده يمامه يه قريب تاء مثناة ايله يترب
نام موضعه منسوب عرقوب بن معيد بن زهير نام شخص اولديغنه
نظرا اكثر علمانك مذاقى وزره ابى عرجب ايله مكنى عرقوب بن صخر
اولوب انصار النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ورضوان الله تعالى عليهم
اجمعين حضراتنك اصللرى ديار يمندن وعمالقه دن اوللرينه كوره يثت

مرقومده واقع فتح يا وسكون ثاء مثلثه وكسر را ايله يثرب مدينهٔ منوره
على منورها التحيه نك اسم معروفى اولمغله امر بالعكس يعنى
مورد مثل • مشهورى صحيح وصاحب قاموسك التزامى نابجا اولور مورد مثل
موعيد عرقوب • هرنه قدر معلوم ايسه ده قد ندب الى الاذكار وجعل صيقلا للافكار
مصداقى بيانه ابتدار اولندى عرقوب هر قنقيسى ايسه بغايت تنك دست
بر برادرى وار ايمش يومامن الايام كلوب عرض احتياج ايله دفع ضرورت
ايچون بر مقدار نسنه طلبنده اولدقده عرقوب باغچه سنده موجود
اشجاردن بر نخل كبيره اشارت ايدوب بو درخت بهرسنه كوزلجه حامل
اولور ان شاء الله تعالى جنابكزى ثمره سى اغنا ايدوب غيره محتاج ايلمزهله
طلع اولسون ديو وعد ايدر يعنى اول يمشى بيد اولسون دبو وقت موعود
كلوب خرمالرك اول يمشلرى ظهورنده برادرى كلدكده شمدى ماكول
وبيعه صالح اولمزهله خلال اولسون هله بلح اولسون كوره لم بسر
اولسون مشتريلرك طلبنه وسيله اولور ديه رك اوج دفعه دخى تعويق
ايله هله رنكلنوب قورق اولسون يعنى زهو اولسون ديه رك بهر
كلدكجه كوناكون بهانه لر ايله عوق وتأخير وبيچاره برادرى وقت زهو
اولدقده عذر قالمدى خوليا سى ايله مسرورا كلدكده يبهى برادر بو وقت
اثناء عثمنده محصور ومقصوردر بر مقدار دخى صبر ايله رطب اولسون
بعد البيع بقيه رطب اولادو عياله نواله ر اولور ديه رك ينه عوق وتأخير ايدر
وقت رطب كلدكده ينه كالاول اعذار ايله وقت تمره يعنى قورى خرما
وقتنه تأجيل ايدر تمام خرمالر كماله رسيده اولدقده بر كيجه عالم غبارلردن
خالى ايكن جمله سنى دوشوروب اغاجلرده بر نسنه ابقا ايلمز فرداسى
برادرى كلوب تمر طلبنده صفر اليد ارجاع ايله سندن مثل قالمشدر
• يخنى • يخنى * حوايج سر طبخ اولنان لحم معروفك اسمى فارسيده فتح يا وسكون
خاء معجمه وكسر ومد نون ايله يخنى دن غلط اولوب عربيده فتح نون
• يزدان • وكسر ومد شين ايله نشيل ديرلر * يزدان * اسماء حسناى سبحانيه دن
اولديغى مشهور لكن بعضا ارباب لغت معناى شريفنى بيان ايتميوب
خصوصا شاهدى مرحوم ع نكرينك آدى در ايزد و يزدان خداى

نظمندن اکثر نوهوسان معانیٔ شریفه‌لرین اذعان ایده‌مدکلری
ظاهر وعیان اولمسندن علی الانفراد بیانه خامهٔ عباسی عماه‌جنبان
اولدی اولا کسر همزه وزا وسکون یا ایله ایزد لفظهٔ جلالهٔ شریفه
معناسنه اولوب الله تعالی دیه‌جك محلده اعجام ایزد تعالی دیرلر ثانیا
فتح یا وسکون زاء ومد دال ایله یزدان خالق یعنی یارادیجی معناسنه
دلالت ایدر ثالثا ضم خاء معجمه ومد دال ایله خدا موجود بذاته
معناسنه دلالتی وتفصیلی حرف الحاده مخصوصه مرور ایلدی
فالیراجع الیه *یساق* برکسنه‌یی برایشدن الیقومق ایچون اولنان — یساق
تنبیهك اسمی فارسیده مد یا وسین ایله یاساقدن غلط اولوب
عربیده فتح میم وسکون نون ایله منع دیرلر *یغمورجه* کیك انواعندن — یغمورجه
حیوان معروفك اسمی مخترعات ابنای رومدن یأمورچه‌دن غلط
اولمسی عبر بعیددر زیرا جزء اولی فتح یا وسکون همزه وضم میم ایله
یأمور عربیده ارکك دوه معناسنه وفتح جیم فارسیه واخفای ها ایله
چه فارسیده اداة تصغیر اولمغله لسانیمزدن مرکب کچیرك ارکك دوه
دیمه‌کی افاده ایدر سلاطین آل عثمان ابدالله تعالی دولتهم الی
آخر الزمان حضراتندن بیك اللی سکز سالی رجبنده جالس تخت
سلطنت جهان سلطان محمد ابن السلطان ابراهیم خان علیهم الرحمة
والغفران حضرتلرینك زمانلرنده وقوع یافته حوادثی مستقلا
جمع وتحریر ایدن مؤرخان هید شکار مناسبتی ایله لفظ یغمورجه‌یی
کثیر الابتاندرلر حیوان مرقومه عربیده فتح ظاء وسکون با ایله ظبی
وفارسیده ضم کاف دریه وواو معروفه وسکون را ایله کورنه دیرلر
استطراد سلطان مشار الیه حب الله سجال غفرانه علیه حضرتلرینك — قصهٔ پرحصهٔ خلیفهٔ محمد المهدی
صید وشکار وکشت وکذار سببی ایله دهاقین وبربه نشینانه کوناکون
انعام واحسانلری بیشمار اولدیغی تواریخده محرر وکوش زد صغار
وکباردر لکن خلفای عباسیه‌دن یوز اللی طقوز سال هجریسنده
خلافتنه بیعت اولنان محمد مهدی ابن منصور دوانقینك قصهٔ
پرحصه‌سی فوائد محتوی وناشنیده اولمغله شیخانه نقل ایله خامهٔ عباسی

عمامه فصیحیت کواولدی فائقه بنت عبدالله علیها الرحمه روایت ایدر که
برکون خلیفهٔ زمان مهدی حضرتلرینك حضورنده مقام خدمتده
قیامده ایکن وزیر کبیرلری ربیع ابن یونس واویلا ایله بهی افندم بونه اولمز
ایشدر شمدی بادیه نشین براعرابی ربیع دیرلر برحریف وارایمش
بکاکوسترین امیر المؤمنین حضرتلرینك خطی واردر دیو بواب
وحجابلری منع ایده‌رك دیوانه کلدی النده برپاره جراب یعنی
دری پاره‌سی اوزرنده کور ایله خطوط نقش اولنمش دقت اولندقده
برطرفنه ترابدن تخمیر ایله طین اوزرینه مهر همایون باصلمش البته
والبته اجرا اولنمه‌لی دیه‌رك بنده‌لرین دیوانده قیامه ارام ویرمدی باقی
کرامتلو امیر المؤمنین اعلم ایله ختم کلام ایلدکده تبسم بیوره‌رق
حضرت مهدی رقعه‌یی النه آلوب صحیحدر بوخط وبو ختم بندر
وقعه‌یی علی وقوعه سزه بیان ایده‌یم دیو بیوردیلر وقتا که دونکی
کون شهری شکار قصدی ایله بیابانه خروج اولنمش ایدی بلدان
وضیاعدن مفارقت ودشت صحراده برمقدار حرکتدنصکره بردرجه
ضبابه یعنی دومان پیدا اولدیکه ره راستمزی دکل احدهما آخری
تشخیص ممکن اولمدی بناءبرین هر بریمز برطرفه میل ایله پریشان
اولدق بوحالده فقیره زیاده بردوجوع مستولی اولدی چپ وراسته
کمال اضطراب ایله شتابده اتباع وحواشیدن فرد آفریده براحده
مصادفه ایده‌مدیکمدن خوف دیکره دخی دوچار ودرمانده وناچار
قالدیغمده خاطریمه بودعاء شریف خطور ایلدیکه پدرم مرحوم
ابوجعفر المنصور حضرتلرندن مسموع ایدی انلردخی والد ماجدلری
محمددن استماع بیورب انلردخی جد امجدلری عبدالله ابن عباس
رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن استماع ایدوب انلردخی رسول
اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلرندن
روایت بیورمشلرکه برکسنه وقت کرب ومشاقده بودعاء
شریفی برکره تلاوت ایله سه درآن ساعت فرج تام ظهور ایدر
وصباح واخشام قرائتنه مداوم اولنلر حرق وغرق وهدم

امثاللری قبیح حال ایله موتدن امین اولورلر دعاء شریف بودر بسم الله
وبالله ولاحول ولاقوة الا بالله اعتصمت بالله وتوكلت على الله حسبی الله
لاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم همان دم دعایه اشتغالده ناگاه
برشعله ظاهر اولدی اول طرفه توجه اولندقده ایقاد ناره مشغول
براعرابی خیمه‌سنه وصول میسر اولدقده ای اعرابی مسافر قبول
ایدرمسن دیدیكمده حاضر باسیدی صفا گلدیكز همان نزول ایدك
دیدی بن دخی نازل اولدقده شو مقدار شعیری چاپك چكوب دقیق ایله
دیو خاتونه امر ایلدی برصواسته دم ماایله ممزوج لبن لطیف وطری
كتوردی نوش ایلدم بر درجه لذیذ اولمشكه وجودمه آب حیات كبی
سریان ایلدی اول راحتدن نوم غلبه ایدوب استراحت مراد ایلدیكمده
برجامه خواب نرم فرش ایلدیكه مدت العمر اویله ناعم فراشده راقد
ونائم اولمامش ایدم برزماندنصكره بیدار اولدقده آنی كوردمكه اعرابی
برراس غنم ذبح ایدوب تدارككه مشغول اولمش لكن رفیقه‌سی بردرجه
غریو وواویلا ولوم ایدوب دیركه ای جلاد بی امان مرعای عالمده
سبب معاش وباعث انتعاش برشاة محلوبه‌مز وار ایدی كویاسن آنی
ذبح ایلدك حقیقتده اولا نفعك اولان كبش بی درمانی ثانیا بوفقیره
طوباله‌یی وثالثا فلذه كبدم قوزیجقلرمزی ذبح بغیر سكین هلاك ایلدك
بعدالیوم نه ایله تعیش ایده‌لم دیمه‌دن خالی دكل الم اوزره اولمه خدای
لم یزل كریمدر دیه‌رك خاتونه تسلیت ایدوب اعرابیه كتوردی بقالم
ماحضرنه واردر خطابمده بیت جكر كبابی مهیا وچاشنیسی حلال
بكم ضیافت عشاق دلفكاره بیور دیه‌رك اطعمه آخر ایله برمقدار
شواء كبد تقدیم ایلدیكی اندن اول بولدیغم نسنه دهانمه كیرمامش ایدی
بعد الاكل والشرب تحریر ایده‌جك كاغد وقلم سؤال ایلدم بردرلو
اسملرینی بله تفهیم ایده‌مدم لاعلاج بوجراب پاره اوزرینه وفود
قطعه سیله بك بشیوز درم ویرمكی تحریر وبرمقدار طین ایله تمهیر ایدوب
قالق بغداد الخلافت طریقنی كوستر ان شاء الله تعالى شهره وصولمزده
ربیع كیمدر دیو سؤال ایله وبو دری پاره‌سنی اشكار اراءه ایله مقدار

كفایه مبلغ ویروب سبب فوز وفلاحك اولور دیمش ایدم دیو
خلیفه زمان مهدی ختم كلام ایلدكده وزیری ربیع ادیم پاره‌یه
نگاه حیرت ایله نگران اولدیغنك سببی استفسار اولندقده سلطانم
بونده قلم دولتلریله اللی بیك درم رقیم بیورلمش خوانده جمله حضار
مجلس انگشت بردهان حیرت بوعنایت انجق معطئ حقیقی طرف
احدیتدن اولمسی ایله اظهار ممنونیت ایلمشلر مبلغ مرقومدن اعرابی
مزبور صاحب اغنام وجمال اولوب سروسامان صاحبی اولمغله
چوق زمان آینده وروندیه اكرام فراوان ایله بین العربان خیمه‌سی
• یقطین •
دار امیر المؤمنین ایله هم عنوان اولمش العهدة على الراوی * یقطین
معروف ومشهور قباق معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح یا
وسكون قاف وكسر ومد طا ایله یقطین قباق وامثالی نباتاتدن ساقی
اولمیوب روی ارضه منبسط اولان نسنه‌لره على العموم اطلاق
اولنور اما معنای مطلوبه یعنی قباق معناسنه عربیده فتح قاف
وسكون را ایله قرع وفارسیده فتح كاف عربیه وضم دال واخفای
واو ایله كدو دیرلر منشأ غلط فتح حا وسكون میم ایله حمل میوه‌نك
اسمی اولمغله قباغه حمل الیقطین تسمیه‌سندن شایع اولمش اوله
• یكت •
یكت * تازه وكنج معناسنه كسر یا ایله مستعملدر چغتاییده فتح یا
وكسر كاف وسكون تا ایله یكت دن غلط اولوب عربیده مدشین
• یلپازه •
ایله شاب وفارسیده ضم جیم ومد واو ایله جوان دیرلر * یلپازه
اوقات حاره‌ده تروح اولنان آلت معروفه‌نك اسمی مخترعات ابنای
رومدن ایكی جزءدن مركب وجزء اولی لسان تركیه نقل وثانیسی
اصلی اوزره باء عربیه وحذف ها ایله یلپازدن غلط اولمسی غیر
بعیددر زیرا شیء مرقومه فارسیده هوا معناسنه مد با ایله باد وكیرو
دونمك وتكرار معنالرینه مد با ایله بازدن مركب بادباز وعربیده
• ینبوع •
كسر میم وسكون را وفتح واو وحا ایله مروحه دیرلر * ینبوع * طریق
حاج مصرده بلده طیبه‌یه بدی مرحله محلده كائن بساتین
وعیونی حاوی وحصن متینی محتوی بلده معروفه‌نك اسمی عربیده

فتح با وسكون نون وضم با ايله ينبع دن غلطدر مدينهٔ منوره
على منورها ازكى التحيه نك اسكلهٔ مشهوره سى قلعهٔ متينه نك اسمى
دخى بويله در لكن ينبع طريق حاجده واقع بلدهٔ مرقومه نك اسم
موضوعى اولوب بعد فتح مصر قلعهٔ سويسه بحرا طريق كشاده
اولدقده كار درياده بر قلعهٔ لطيفه بنا اولنوب مشابهتما ايله اسكله
اولان قلعه يه دخى ينبع تسميه سى ايله الى الان ينبع النخل وينبع البحر
ايله تفريق ايدرلر ينبع النخلك طول بلدى عوه وعرض بلدى ٤٤
درجه ودقيقه اولوب ينبع البحرك طولى اوله بغايت اقرب وعرضى
٤٥ درجه ودقيقه در * بوا * كم شده يعنى ضايع * بوا *
اولمش معناسنه ضم اول ايله مستعملدر فارسيده فتح با ومد واو ايله
بوادن غلط اولوب عربيده فتح ميم وسكون فا ايله مفقود ديرلر
بوجه * يوككسك معناسنه استعمالى معرفدر چغتايده ضم * بوجه *
همزه واخفاء واو ايله اوجه دن غلط اولوب عربيده مدعين ايله
عالى وفارسيده ضم با وفتح لام وسكون نون ايله بلند ديرلر * يوزك * بوزك *
مهر وغيرى زينت ايچون كوجك برماغه طاقدقلرى شئ مشهورك
اسمى چغتايده ضم همزه وزا واخفاء واوى ايله اوزوك دن
غلط اولوب عربيده مدخاء معجمه وفتح تا ايله خاتم وفارسيده
فتح همزه وتا وضم كاف وسكون نون وشين ايله انكشتر ديرلر تنبيه
صاحب قدح معلا اولوالنهايه ستير اولميه كه بو مجموعهٔ پريشان
ارقامده وباخود قوه علميه ايله تصحيح اولنان غلطات خواص وعوامدن
خاطر نشانى اولان لئالى الفاظى درج دها نندن نثرده دقت واهتمام
تام لازمدر بوقسه كندودن علماء سنا ورتبه كبير اولنلردن سبقت لسان
وياعدم اذعان ايله بر لفظ غلط ويا هذيان صد ورنده كلب عقور كبى
وجهنه وثب ايليوب سمع قبول ايله قولاق اوله بيت هر مبشه مبر كمانكه
خاليست شاهد كه پلنك خفته باشد مصداق بلكه او مجلسده كندودن
اعلم كسنه نك وجودى ايله صحيح ادعا اولنان لفظ دخى غلطه حمل
اولنور ويا قصهٔ آتى البيانده وقوعى مثللو بر نكتهٔ لطيفه ايله ايما اولنه كه

متكلم لجالندن خلاص اوله روايت اولنوركه ظلم ايله مشهور حجاج
بن يوسف الثقفى عراقه والى ايكن كبار تابعين كرامدن ابو عمرو عامر
بن شراحيل المعروف بالامام الشعبى حضرتلرى مجلس حجاجه اول
دخوللرنده اسم شريفلرندن بعد الاستفسار قرأن عظيم الشانه عمليكز نيجه
سئوالنه بلده مزاهاليسى بندن تعلم واخذ ايدرلر و علم فرائضه اطلاعكز
سئوالنه فن مزبورك صاحبيم و علم فقهه انهماكيكز سئوالنه جمله نك
منتهاسيم و علم انسابه اشتغالكز سئوالنه ناسك مشكلاتنى حل تقرير
دلپذيريمه وابسته در واشعار عربيه به شعوريكز سئوالنه جريدهٔ حافظه م
دواوين عرب در ديو جواب داد اولان ذات عاليقدر بركون ينه حجاج
مرقوم مجلسنده ادارهٔ كؤس كلام ايدر ايكن بيت المالدن سنده
حصه كز نه مقداردر ديمك اراده سى ايله حجاج اعرابده غلط ايدوب
كم عطاك فى السنة ديمش امام شعبى حضرتلرى دخى جوابنده غلطا
الفين بيورمشلر حجاج دخى علم ايله موصوف اولمغله لحن وخطا
سويله ديكنه انتقال وكلامنى تصحيح وتكرار ايله كم عطاؤك فى السنة
سئوالنه حضرت امام دخى جواب صحيح ايله الفان بيوردقلرنده حجاج
جواب مقدمده نه ايچون لحن وغلط بيوردبكز سئوالنده آداب مجلس
كبار اولو الاعتباردن معدوددركه صواب وخطارنه سويلرايسه
تبعيت اولنور بناء عليه جنابكز ابتدا اعراب تركيبده خطا كوثانيا
صواب بيورمكزه تبعيت اولندى بيورمشلر فافهم جدا خاتمه بو حقير
بى سر وسامانه بروجه ايله دستمايهٔ اقتدار ناپايدار اولمغله بو كونه بسط
وسادهٔ اعتذار ايدر كه اكثر ابناى زمانه مز عيب بين ومعارف دشمن
اولدقلرينه مبنى قطعه وعيب ذى الطرف المغمور مغمور وعيب
ذى الشرف المذكور مذكور كفوفة الظفر تخفى فى حقارتها ومثلها
فى سواد العين مشهور مصداقى بر بناى جديد واستوار اساس
بوقدر كه ويران شدهٔ دست اطالهٔ طعنه زنان نادان اولميه وبر كلشن
تازه رسيده هنوز ترتيب اولنمشدركه من صنف فقد استهدف سهمنه
هدف اولمغله خزان زدهٔ حرف اندازان وخارزار سرزنش خود بينان

اولیه بالخصوص بونراشه چین اقلام فحول خام دست وسوادخوان
کبنه بوکونه ملاحظه ایله تسلیت بخش دل بی کینه اولورکه بونجه
زمان بازار کرماکرم شایده تاراج کردهٔ تاتارهوا اولمشیکن نقودانداك
مایهٔ عمر عزیز القدردن جیب سن وسالده بقیه نامسرهٔ نقرهٔ ایامی
سرمایهٔ اقتدار ایلیوب بیت تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فردا
هرچند که فریاد کنی سود ندارد ملاحظه‌سی ایله خواهندهٔ داد
وستد بازار فنا اولیوب خریدار جواهر کرانبهای سوق بقا اوله رق
جوهری طبع چیره دست چالاك فنی جوق زمان چارسوی جواهر
فروشان معارفی وبازار اقمشهٔ کوناکون عوارفی جست وجوده
اولوب یاوری توفیق باری ایله غلط ۱۲۱۷ مصححی نام سال سلامت انجامنده
دلال چابکپای ارزونك دست یافتهٔ رخصت اولدیغی انواع جواهر
کرانقدری تعبیهٔ صندوقهٔ خیال ودست رس اولدیغی سلك اللئال
معرفت وکمال ایله بودرج بلاغت درجی مالامال ایتمکه مبادرت ایله
بیت نحریرینه آچدقچه خم سین دواتی دوندی قلم مغربی کنج کشایه
وصد سپاس جناب خالق الناسه که غواص اندیشه وخیال بنجه ایام
بیهوده اجنام دریای بی پایان نسیانده مستور صدفچهٔ کتمان اولان اشبو
لؤلؤ دستهٔ عدیم المثلی چیدهٔ دست اهتمام وزینت بخش حقهٔ تمام
ایدوب نهادهٔ پیشتختهٔ ختام ایدنجه دشمن ارباب دل اولان چرخ لئام
نافرجام بوقدر رخصنده وقفهٔ آرام اولمسی محض عنایت حضرت
پروردکاریدن عداولنور ایکن بنه حوادث نوظهور ملوالدن ترتیب
اولنان درارئ سبحهٔ درکبی سلك واحده منتظم وهموار ایله مثقوب
وقت انبساطده منسلك سطور اولانلر اضدادینه همهٔ ابناء لهمدقلری
مطالعهٔ عجاله بیورنلره محتاج دلیل وبرهان اولمزو اشبو یادکار کلك دمت
فقیر اولان لالی پریشان انتظام ماندهٔ سبحهٔ اذکار شایستهٔ تقلیب
انامل اولو الابصار اولمسی انجق حضرت سلطان عظیم الشان
وقدردان علوم ومعارفده اجداد کراملری دکل کافهٔ ملوك اسلامه
باهر الرجحان مدّ الله ظلال رأفته علی جمیع الانام الی آخر الزمانك

نظر

نظر کیمیا اثر التفات ملوکانه لرینه وصول ع هر عیب که سلطان
بپسندد هنراست مصداقی عفو قصور ایله قبول بیوریله زیرا بونجه
نوظهور هنرذوش لحاظهٔ شهنشاه مکارم کوستر ایله شکفته اولیه کوشه
دستار اعتبار ارباب معارفده جایکیر وبرسر اولمز وبونار زرتار هربی
وپود بهبود فارسیدن منسوخ اقمشهٔ زربفت نوایجاد وتمغازد آفرین
سلطان مکرم معتاد اولمدقچه دست دلال روزکارده مزاده رتبهٔ قبول
ورائجهٔ رواج بولمز وبوکنجینه‌ده مدخر کهر رغبت کامل العیار حضرت
شهریار ایله وزن وامتحان اولمدقچه میان فحولده پسندیده ومیزان
قبولده سنجیدهٔ اعتبار اولمیه‌جغی هرنه قدر قضایای مسلمه‌دن ایسه
دخی ینه ابنای زمان دهرکینه جوی ستیزه کاردن ازید زمرهٔ هنر
سنج معارف اشنایه خصم ابد اولدقلرندن بیت دائم دلم ازدست نفهمیده
غمیست دخلی که مراهست درین شهر همین است · الحاصل هزار سطور
بلاغت شعارده برنقطهٔ خطا واقع اولسه باعث درازئ کزلك زبان
اولورلر بیت دخل کج این نکته شناسان زمانه کرزلف بود لایق
رخسار سخن نیست مضمونی تسلیم کردهٔ ارباب نهی اولدیغندن بشقه
ینه بعضی خودپسند وغلط اندیش برمقال سنجیده بی نقطی حروف
جوهردار مرکبه‌دن قیاس وانکشت تری ایله خال نابجای چهرهٔ قبیح
المنظری کبی وضع نقط ایله روی دلجوی بی موی معانی بی مانده
رخساره زشت پرموی خط آوری ایلیوب زعمنجه تصحیح وصاحب
اثره بیجه قصور بولور قطعه برید باد زبانی که درفضای سخن
ازوبانی افکار منهدم کردد زانقلاب وتصاریف لهجهٔ بدار وجود
حسن عبارات منعدم کردد مآلی تحریف وتغییر ایله نسخهٔ بی مآل
ایده‌جکاری بدیهیدر لکن بوتحفهٔ سنیه ویادکار کرانقدر بهیه‌دن
مقصود من یضع الخیر لا یضیع عنده قول شریفی فحواسی تحصیل
سرمایهٔ سعادت دارین ومأمول نکاه شفاعت رسول الثقلین اولمغین
مثنوی مطلبم اولدرکه خدای جلیل جائزه‌می ایلیه اجر جزیل
شاه رسل ایده شفاعت بکا همتنه مظهر ایده اولیا بوخسه نه حاصل که

برازمستمند باشکه یاثفرین ایده‌لر یاپسنم همان حضرت جناب
واهب الامال بودرر منتخبات منثوره‌یه چکلن تعب ومشقتك تلافیسنه
بوسیه کار برکشته روزکار حفیدزار بیمقداری سزاوار ایلیه امین
بحرمة سید المرسلین وسند الابرار الموصوف بالنبي الامين
قد وقع الفراغ من جمع هذه الارقام لسنه تسع عشرة
ومائتين والف في غرة محرم الحرام من هجرة
سيدنا ونبينا محمد عليه السلام
وعلى اله واشباعه
البررة الكرام

تقریض

جدم عاشر افندیمزکه دلی   علمله نسخهٔ درر کبیدر
نجل پاکی حفید افندیمکم   بوده متن درر غرر کبیدر
یعنی مخدوم ذی معارفکیم   فضلله کنز پرکهر کبیدر
عقلی مشعل فروز راه صواب   رأیی مصباح شعله‌ور کبیدر
ذاتی مجموعهٔ حفید میدر   قلبی کنجینهٔ هنر کبیدر
یکدی اقرانی معارف ایله   جمله‌دن شمدی پیشتر کبیدر
پیرو اولمق زکاده اولذاته   عقله هیچ شبهه‌سز ضرر کبیدر
پنجه لشمك هنرده الحاصل   خارج از قوت بشر کبیدر
خامه‌سی کان قند دانش اولوب   مصر معنیده نی شکر کبیدر
غلطات جهانی جمع ایتدی   ناسه بر لطف سربسر کبیدر
نه غلطلر که وار صحیحندن   اکثری خلق بیخبر کبیدر
بوائر فرق نیك ایله بدده   الده میزان خیر وشر کبیدر
حرف بحرف اولدی یا به دك ترتیب   یعنی لازمه‌لی براثر کبیدر
الفی کویا همای اوج هنر   اوچغه باشی بال وپر کبیدر
تالری تاك باغ معنیدر   ثالر انکور دانه‌ور کبیدر
جیمله حاسیدر جمال وحسن   خالری خال معتبر کبیدر
دالر دال وصل دلبردر   ذاللر ذوق بی کدر کبیدر
زایی کل بونده رادن اول باز   قیمتی آغرنجه زر کبیدر
سینی دندانن ایلدی سرویر   شینی اوج دانه‌لی ثمر کبیدر
صادلر میزبان اهل خلوص   ضادلر خوان ماحضر کبیدر
طالری طبل جنك مطلبدر   ظالری رایت ظفر کبیدر
عینی نیسان عینیدر غینی   غیم پر رحمت مطر کبیدر
فالر افلاك فضل ودانشدر   قاف او افلاك ایچون فر کبیدر
کافی ایتدکده چوپنی بردوش   لام آنك دوشروب قجر کبیدر
میمی کزرکران شخص کمال   کاسهٔ نونی صان سپر کبیدر
واوی شامل وصال محبوبه   هالر عشاقه راهبر کبیدر

لام الف كردى شكل مقراضه   زلف جانانه بر نظر كيدر
بارى ياى مير معنى در   بو منازلده كاركر كيدر
نصبى اوستونه فتحه دن اوتورو   كسر مكده مرادى جر كيدر
انده تأ ديب طفل معنايه   نقطه‌لر سربسر بو بركيدر
شده‌سى شانه زلف دلداره   جزم اورلف ايچره حلقه‌لر كيدر
مشتريسى توله هزار اولسه   باغ عرفانه ورد تركيدر
بو بيان مفيد ايله حقا   صبان معانىٔ مختصر كيدر
كل نبيلا براق بو نطو يلى   وقت دعوات پرا ثر كيدر
برقرار اولسون عمر واقبالى   بو فلك دورنه دوراپدر كيدر
صدر دولتدن اولسون منفك   صدره حقا كه زيب وفر كيدر
نسخهٔ ذاتى آنده حفظ اولسون
حفظ حق ظرف مستقر كيدر

طبع هذا الكتاب
فى دار الطباعه
سنه ١٢٢١
فى غرة
ج

٢٦٧

